Viljen til frihet

Et innblikk i tamilsk motstand

Adele Balasingham

2001-10-06

Table of contents

Forside 7

Frakoblet modus 9

Online-modus 10

Kart 11

Bilder 13

Bala i begynnelsen av trettiårene og jeg som 24. . . . 13
Bryllupet vårt i Sør-London i 1978. . . . 14
Med familien min i Warragul, Australia i 1989. . . . 14
Bryllupet til Mr. Pirabakaran og Mathivathani (Mathy) . . . 15
Bala ble deportert til London fra India i august 1985. . . . 15
Et hull i taket på soverommet vårt forårsaket av en bombeeksplosjon i Chennai i 1985. 17
LTTE-delegasjon med Sri Lankas tidligere president, R. Premadasa. . . . 18
Notater under en privat samtale med daværende president, Premadasa. . . . 18
I Mullaitivu-jungelen med leopardunger. . . . 19
Sugi, den tidligere kommandanten for kvinnelige krigere, leder meg til treningsleiren i jungelen, 1989. . . . 19
Bala og jeg i diskusjon med herr Pirabakaran på hans «en-fire»-base i Alampil, 1989. 20
Møte med Tamil Nadus tidligere sjefsminister, Karunanidhi, i Chennai i 1989. . . . 20
Kittus bryllup i Colombo, 1989. . . . 21
Sri Lankas sjefsforhandler, Hameed . . . 21
Diskuterer med ICRC-tjenestemenn i Jaffna. . . . 22
Tale ved kvinnekonferansen på Windsor-teatret i Jaffna i 1990. . . . 22
Meg selv med oberst Kittus mor, kjærlig kalt 'Kittu Amma' i Jaffna, 1990. . . . 23
Tale ved et offentlig møte i Batticaloa i 1989 . . . 24
Bala og jeg med Karikalan . . . 24
Sitter utenfor bunkeren vår med hunden vår Jimmy i Jaffna i 1990. . . . 25
Bæring av våpen i selvforsvar, 1991. . . . 25
Diskuterer problemer med kvinnelige krigere i LTTE i Jaffna i 1990. . . . 27
Skraper kokosnøtt til et måltid i Jaffna, 1993. . . . 29
På et møte med Thamil Chelvan, lederen for den politiske fløyen i LTTE, 1995. . . . 30
Nyter et måltid med seniorlederen Baby Subramaniam og hans kone Vetti Chelvi, 1992. 31

På et bryllupsseremoni i Mullaitivu med herr Pirabakaran og hans kone, Mathy, sent i 1998. . . . 32

Introduksjon **33**

1 Nye horisonter **39**
Meeting Balasingham . . . 44
Mine røtter i Australia . . . 48
Militant politikk . . . 53

2 Inne i tigerhulen **56**
Møte Mr. Pirabakaran . . . 58
Første inntrykk av India . . . 62
Problemer i organisasjonen . . . 65
Lære mer . . . 67
Endelige avgjørelser . . . 72
Ventetiden . . . 74
2.1 Vendepunktet: Svart juli 1983 . . . 76

3 Turbulente tider i India **79**
Tidlige dager: Kampens dimensjoner . . . 81
Vanskelige tider . . . 88
En livsstilsendring . . . 90
Ny administrasjon i Delhi . . . 92
Flyktninger i Tamil Nadu . . . 93
Enhet og separasjon . . . 96
Balas deportasjon . . . 99
Attentatforsøket . . . 102
Arbeidskraft innenlands i India . . . 105
Anstrengte forhold . . . 107
Dypere krise . . . 110

4 Den indiske LTTE-krigen **112**
Sri Lankas militære angrep . . . 114
Indo-Sri Lanka-avtalen . . . 116
Thileepans faste til døden . . . 118
Tragedie rammer seniorkommandører . . . 121
'Operasjon Pawan' . . . 127
Beryktede massakrer . . . 129

5 Jaktet av den indiske hæren **133**
Flytter inn i Karaveddy . . . 135
Flytting av hus . . . 137
Et raid på huset vårt . . . 141

Eiendom i Jaffna . . . 144
En mild kvinne . . . 147
Toddy Tappers . . . 149
Kritiske dager . . . 151
Nærkontakt . . . 153
Konfrontering av døden . . . 155
På flukt . . . 158
Den siste utfordringen . . . 161
Undergrunnen i India . . . 165

6 Premadasa - LTTE-samtaler 167
Uro i nord og sør . . . 169
Invitasjon til fredssamtaler . . . 171
Møte med Premadasa . . . 173
En okkupasjonshær . . . 175
Rollen til Mr. Hameed . . . 178
Delhis kritikk av samtalene . . . 180
Møte Pirabakaran i jungelen . . . 182
Bitse mellom Delhi og Colombo . . . 187
Konfrontasjonskurs . . . 190
Forespørsel om væpnet bistand . . . 192
LTTEs politiske parti . . . 194
Møte med Karunanidhi i Chennai . . . 198
Konferanse i Vaharai . . . 200
LTTEs strategi og Premadasa sin agenda . . . 201

7 Å leve midt i krigen i Jaffna 205
Slaget om Jaffna Fort . . . 206
Livet i Vadamarachchi . . . 208
Nytt bilde av kvinnelige kadrer . . . 209
LTTE-administrasjonen i Jaffna . . . 212
Kvinnelige krigere . . . 214
Et svar til kritikerne . . . 215
En kamp mot folkemord . . . 218
Kvinner og nasjonal kamp . . . 220
Myndiggjøring av kvinner . . . 223
PFLT og Mathaya . . . 227
Medgiftskontroversen . . . 229
Forskning på vold mot kvinner . . . 232
Krigsutbruddet i Jaffna . . . 235
Invasjonen av Jaffna og utvandringen . . . 238
Tilbaketrekking til Vanni . . . 241

8 Trengsler i Vanni **244**
Bor i Vanni . . . 246
'Operation Jayasukuru' . . . 248
Pirabakaran in My View . . . 251
LTTE-bryllup . . . 254
Frigjøringskrigens helter . . . 256
Krigen fortsetter . . . 261
Bala blir alvorlig syk . . . 262
Chandrikas krav . . . 266

Etterskrift **269**

Vedlegg **271**

Brevutveksling mellom Lankas president, herr Premadasa, og den indiske statsministeren, herr Rajiv Gandhi **272**
Brev datert 2. juni 1989 Skrevet av president Premadasa til den indiske statsministeren, Rajiv Gandhi . . . 272
Brev datert 20. juni 1989 Skrevet av Mr. Rajiv Gandhi til Mr. Premadasa . . . 273
Brev datert 29. juni 1989 Skrevet av Mr. Premadasa til Mr. Rajiv Gandhi. . . . 274
Brev datert 30. juni 1989 Skrevet av Mr. Premadasa til Mr. Rajiv Gandhi som svar på Mr. Gandhis brev av 20. juni 1989. . . . 274
Brev datert 30. juni 1989 Skrevet av Rajiv Gandhi til Premadasa som svar på Premadasas brev av 29. juni 1989. . . . 277
Brev datert 4. juli 1989 Skrevet av Mr. Premadasa til Mr. Rajiv Gandhi . . . 277
Brev datert 11. juli 1989 Skrevet av Rajiv Gandhi til Premadasa . . . 278

Forkortelser **280**

Bakside **282**

Forside

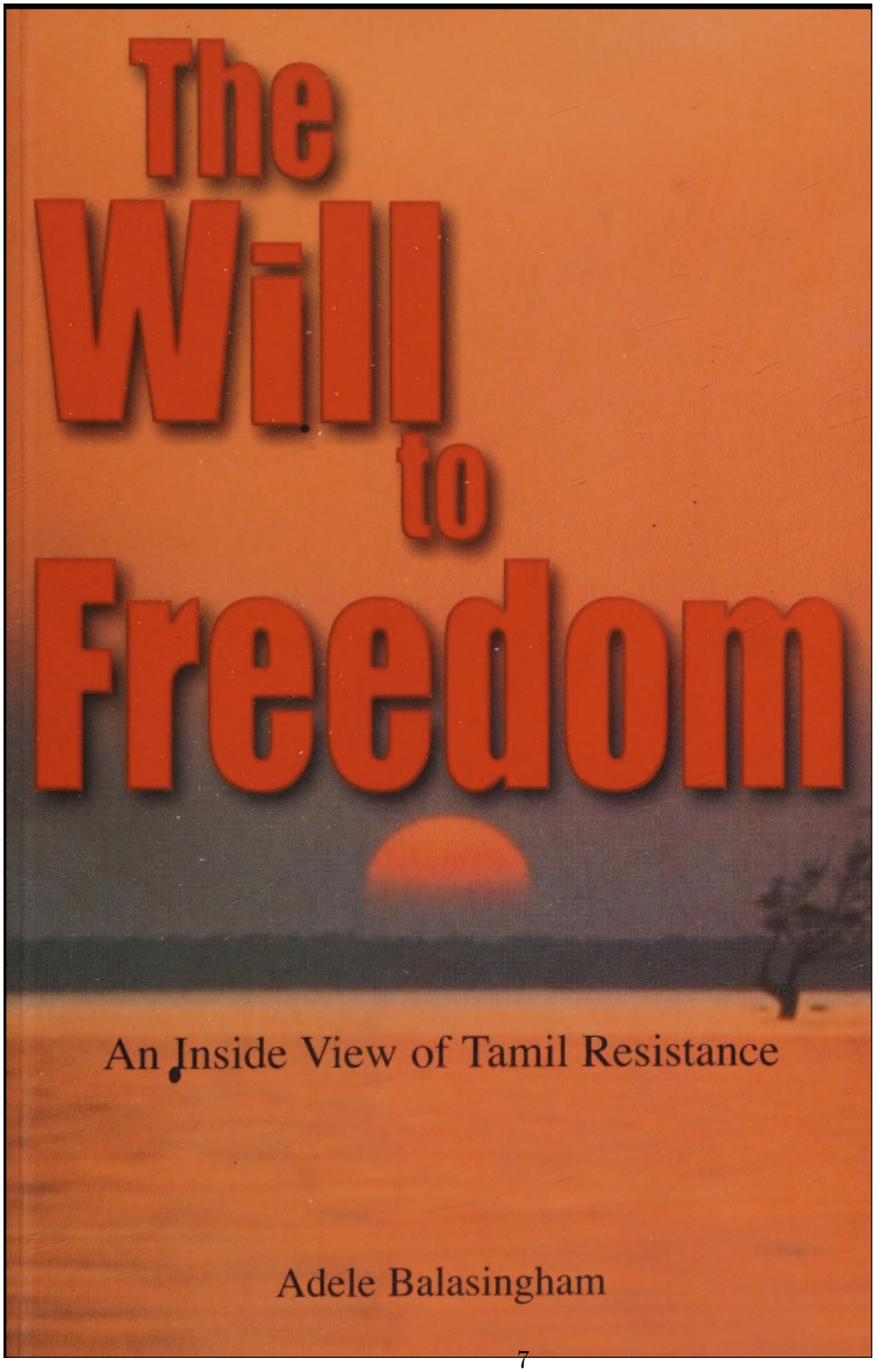
The Will to Freedom
An Inside View of Tamil Resistance
Adele Balasingham

Viljen til frihet: Et innblikk i tamilsk motstand

Adele Balasingham

Frakoblet modus

Klikk her for å laste ned

Online-modus

Følg lenken nedenfor for å fortsette til resten av nettstedet.

Du kan også navigere i kapitlene via menyen eller hoppe til et ord ved hjelp av søkefeltet.

Kart

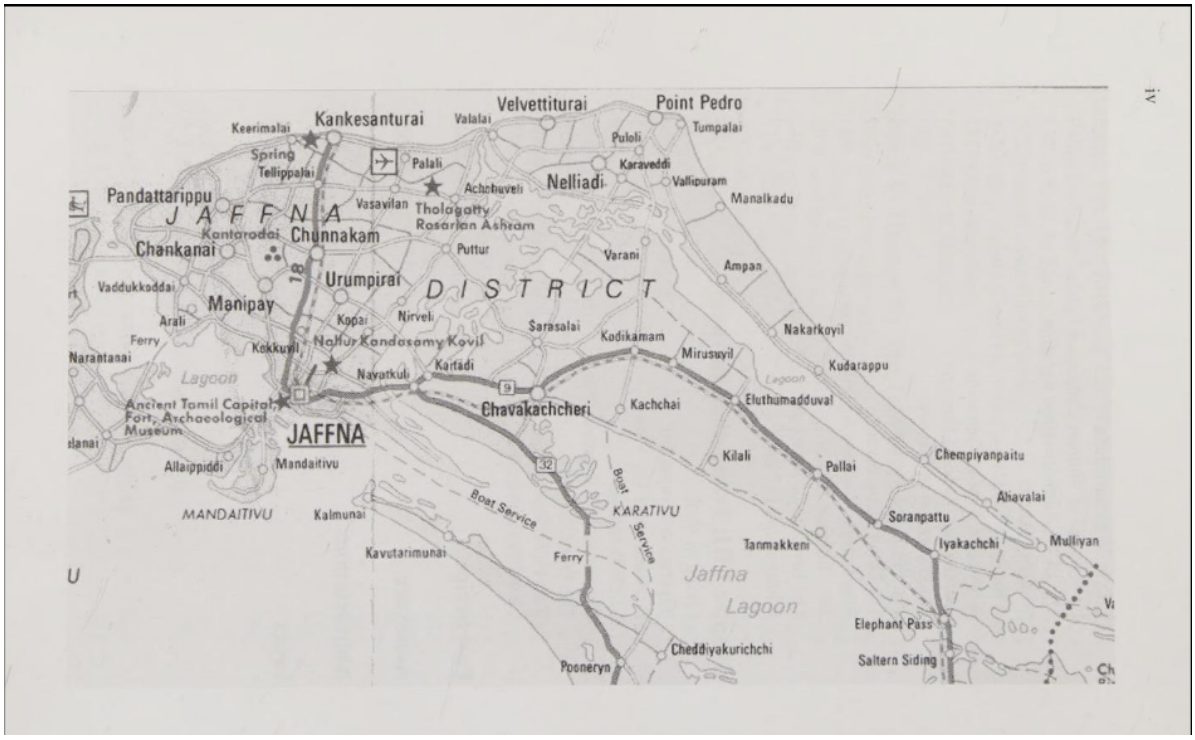
Kankesanturai
Velvettiturai
Point Pedro
Keerimalai
Valalai
Tumpalai
Puloli
Spring
Tellippalai
Palali
Karaveddi
Nelliadi
Vallipuram
Achchuveli
Manalkadu
Pandattarippu
JAFFNA
Vasavilan
Thologatty
Rosarian Ashram
Kantarodai
Chunnakam
Chankanai
Puttur
Varani
Ampan
Urumpirai
DISTRICT
Vaddukkoddai
Manipay
Nirveli
Arali
Kopai
Sarasalai
Nakarkoyil
Ferry
Kodikamam
Kokkuvil
Nallur Kandasamy Kovil
Mirusuvil
Narantanai
Kudarappu
Lagoon
Navatkuli
Kartadi
Lagoon
Ancient Tamil Capital, Fort, Archaeological Museum
Chavakachcheri
Kachchai
Eluthumadduval
JAFFNA
Kilali
Pallai
Chempiyanpaitu
Allaippiddi
Mandaitivu
Ahavalai
Boat Service
KARATIVU
Soranpattu
MANDAITIVU
Kalmunai
Tanmakkeni
Iyakachchi
Mulliyan
Kavutarimunai
Ferry
Jaffna
Lagoon
Elephant Pass
Cheddiyakurichchi
Poneryn
Saltern Siding

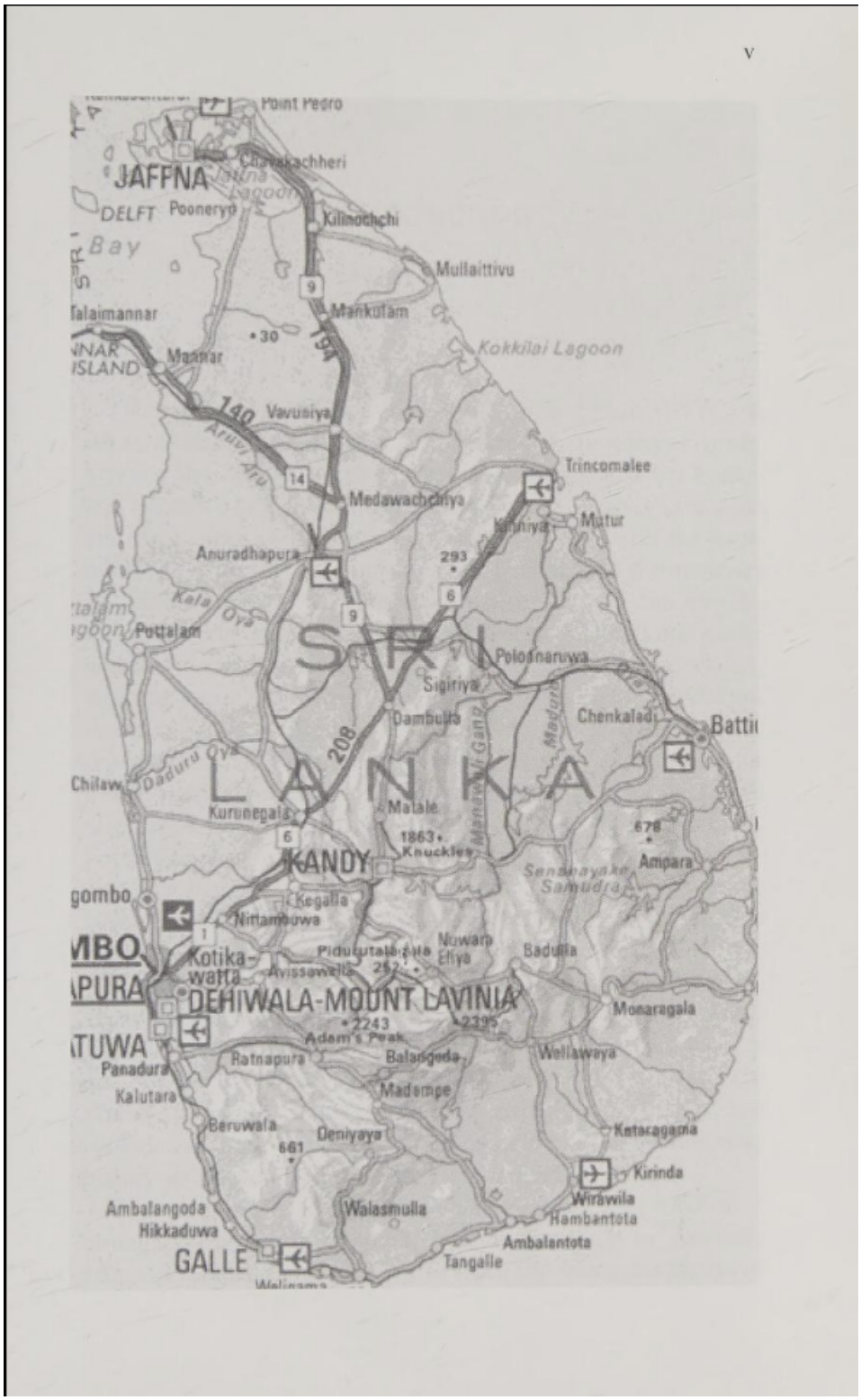
Point Pedro
JAFFNA
Chavakachcheri
Jaffna Lagoon
DELFT
Poonerya
Kilinochchi
Bay
Mullaittivu
9
Talaimannar
Mankulam
30
Kokkilai Lagoon
Mannar
140
Vavuniya
Aruvi Aru
14
Trincomalee
Medawachchiya
Kantalai
Mutur
Anuradhapura
293
6
9
Kala Oya
Puttalam
SRI
Pelonnaruwa
Sigiriya
Dambulla
Chenkalady
208
Batti
Daduru Oya
LANKA
Kurunegala
Matale
6
1863
Knuckles
678
KANDY
Ampara
Kegalla
Nittambuwa
Kotika-
watta
Nuwara
Eliya
Badulla
DEHIWALA-MOUNT LAVINIA
2243
Adam's Peak
2395
Monaragala
Ratnapura
Balangoda
Wellawaya
Panadura
Kalutara
Mademoe
Beruwala
Deniyaya
661
Kataragama
Kirinda
Ambalangoda
Walasmulla
Wirawila
Hambantota
Hikkaduwa
Ambalantota
GALLE
Tangalle

Bilder

Bala i begynnelsen av trettiårene og jeg som 24.

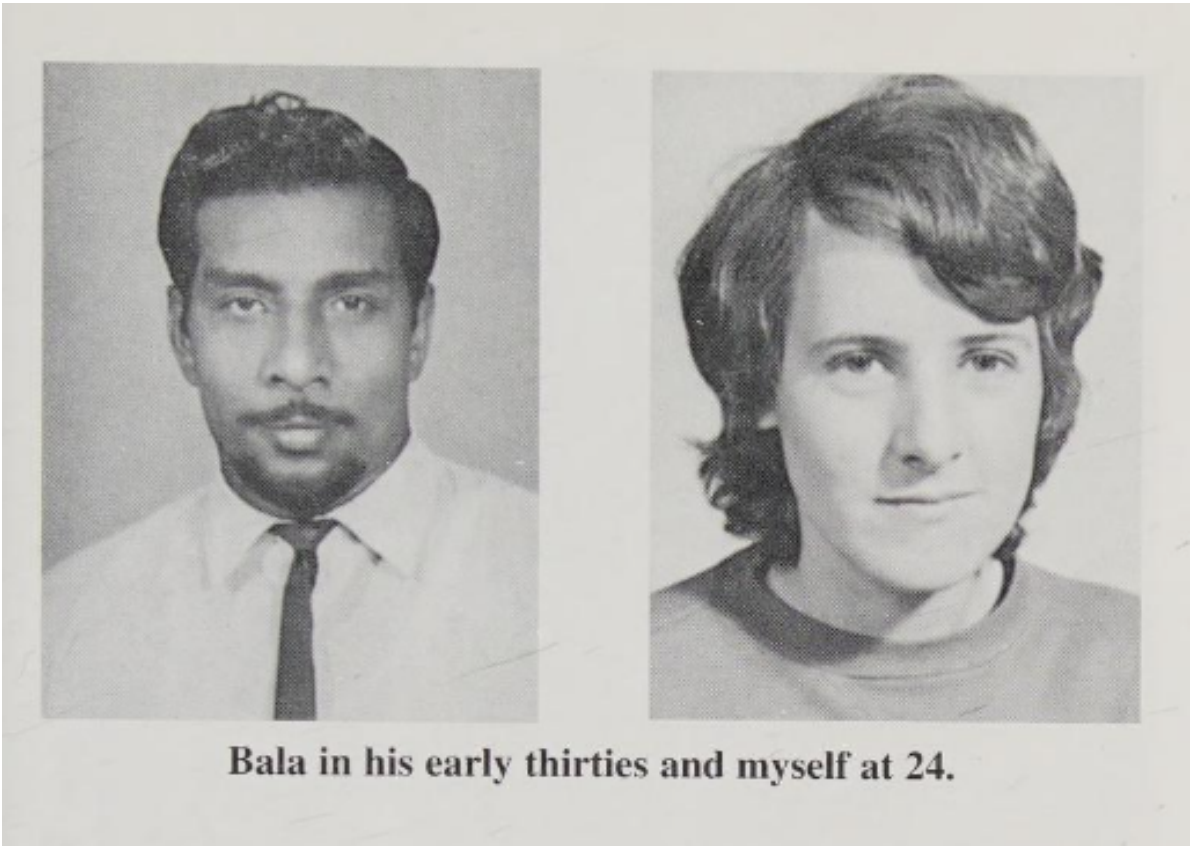

Figure 1: Bala i begynnelsen av trettiårene og meg selv som 24.

Bryllupet vårt i Sør-London i 1978.

Figure 2: Bryllupet vårt i Sør-London i 1978.

Med familien min i Warragul, Australia i 1989.

Med familien min i Warragul, Australia i 1989. *Fra venstre til høyre (sittende)* min far, Bruce Wilby, meg selv, min mor Betty. *Står* min eldre bror Brent, min yngre søster Lynley og min yngre bror David.](./img/with-my-family-in-warragul.png)

Bryllupet til Mr. Pirabakaran og Mathivathani (Mathy)

Bryllupet til Mr. Pirabakaran og Mathivathani (Mathy) i det hinduistiske tempelet i Thiruporur, Tamil Nadu, 1. oktober 1984. Jeg utfører den tradisjonelle velsignelsen.

Bala ble deportert til London fra India i august 1985.

Bala blir deportert til London fra India i august 1985.

Et hull i taket på soverommet vårt forårsaket av en bombeeksplosjon i Chennai i 1985.

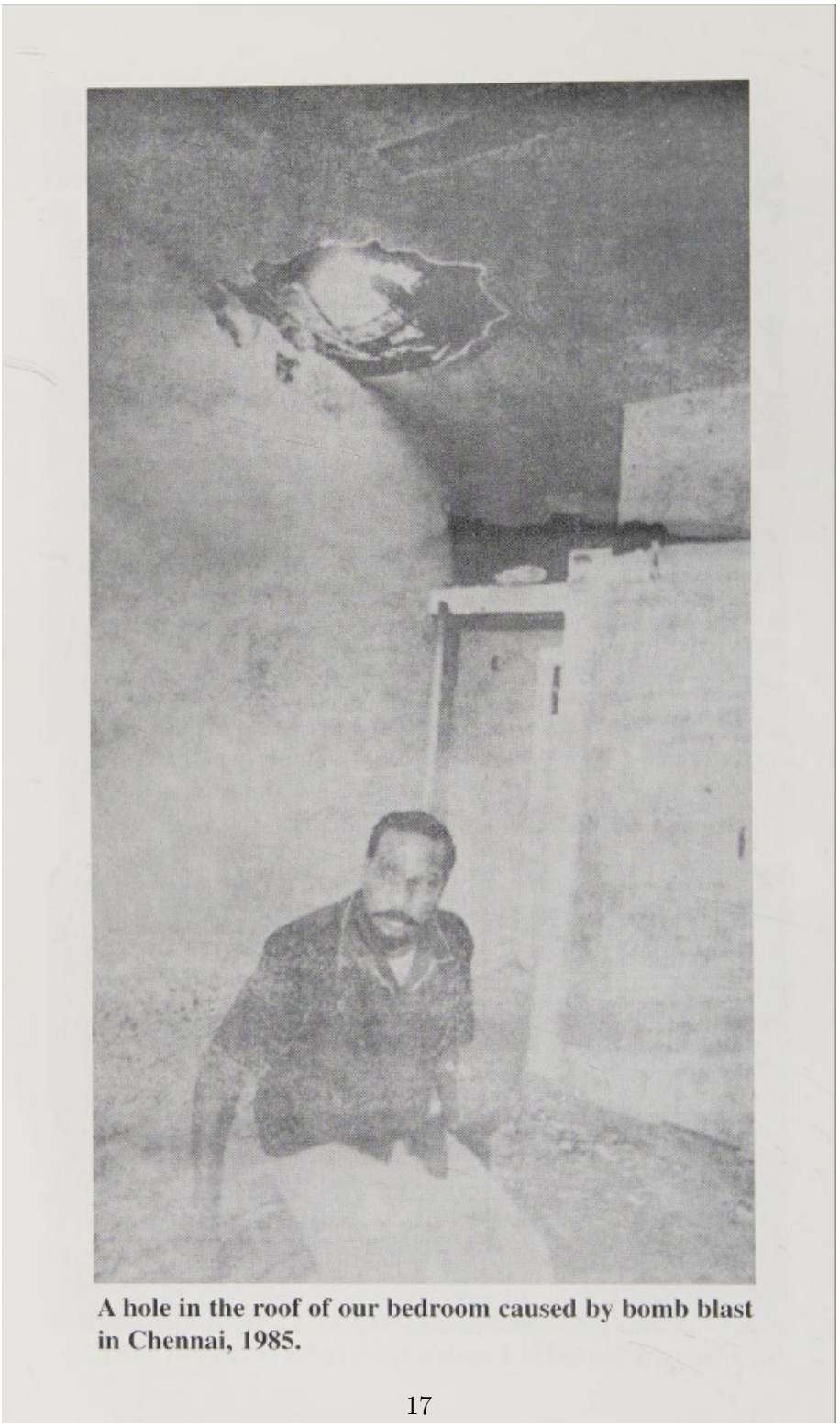

A hole in the roof of our bedroom caused by bomb blast in Chennai, 1985.

17

Figure 3: Et hull i taket på soverommet vårt forårsaket av en bombeeksplosjon i Chennai i 1985.

LTTE-delegasjon med Sri Lankas tidligere president, R. Premadasa.

LTTE-delegasjon med Sri Lankas tidligere president, R. Premadasa. Fra venstre til høyre L. Thilakar, meg selv, Bala, presidenten, Yogaratnam Yogi og Paramu Murthy.](./img/ltte-delegation.png)

Notater under en privat samtale med daværende president, Premadasa.

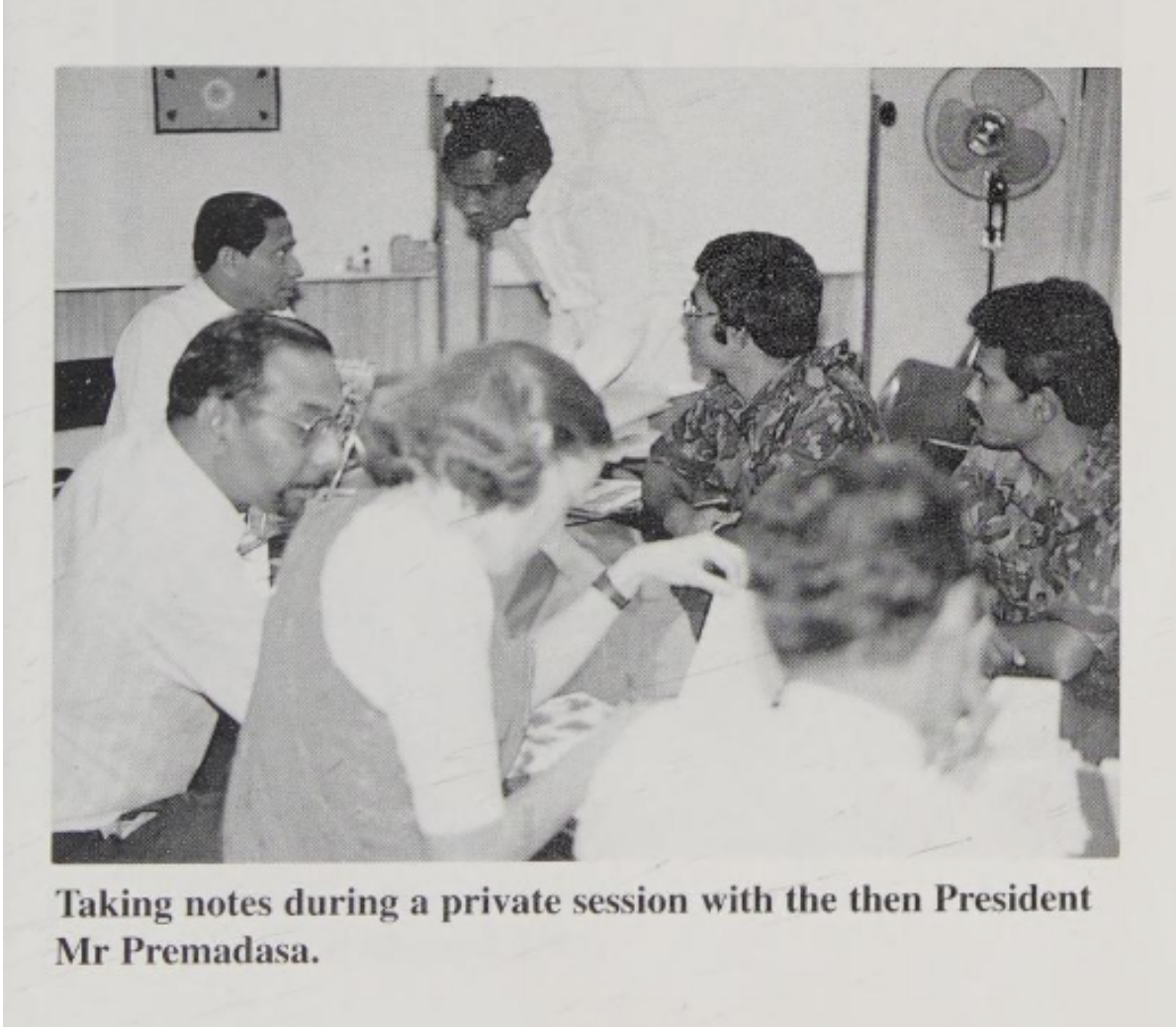

Figure 4: Tar notater under en privat sesjon med daværende president, herr Premadasa.

I Mullaitivu-jungelen med leopardunger.

I Mullaitivu-jungelen med leopardunger. Herr Pirabakaran sittende til høyre, 1989.](./img/in-the-mullaitivu-jungle-with-leopard-cubs.png)

Sugi, den tidligere kommandanten for kvinnelige krigere, leder meg til treningsleiren i jungelen, 1989.

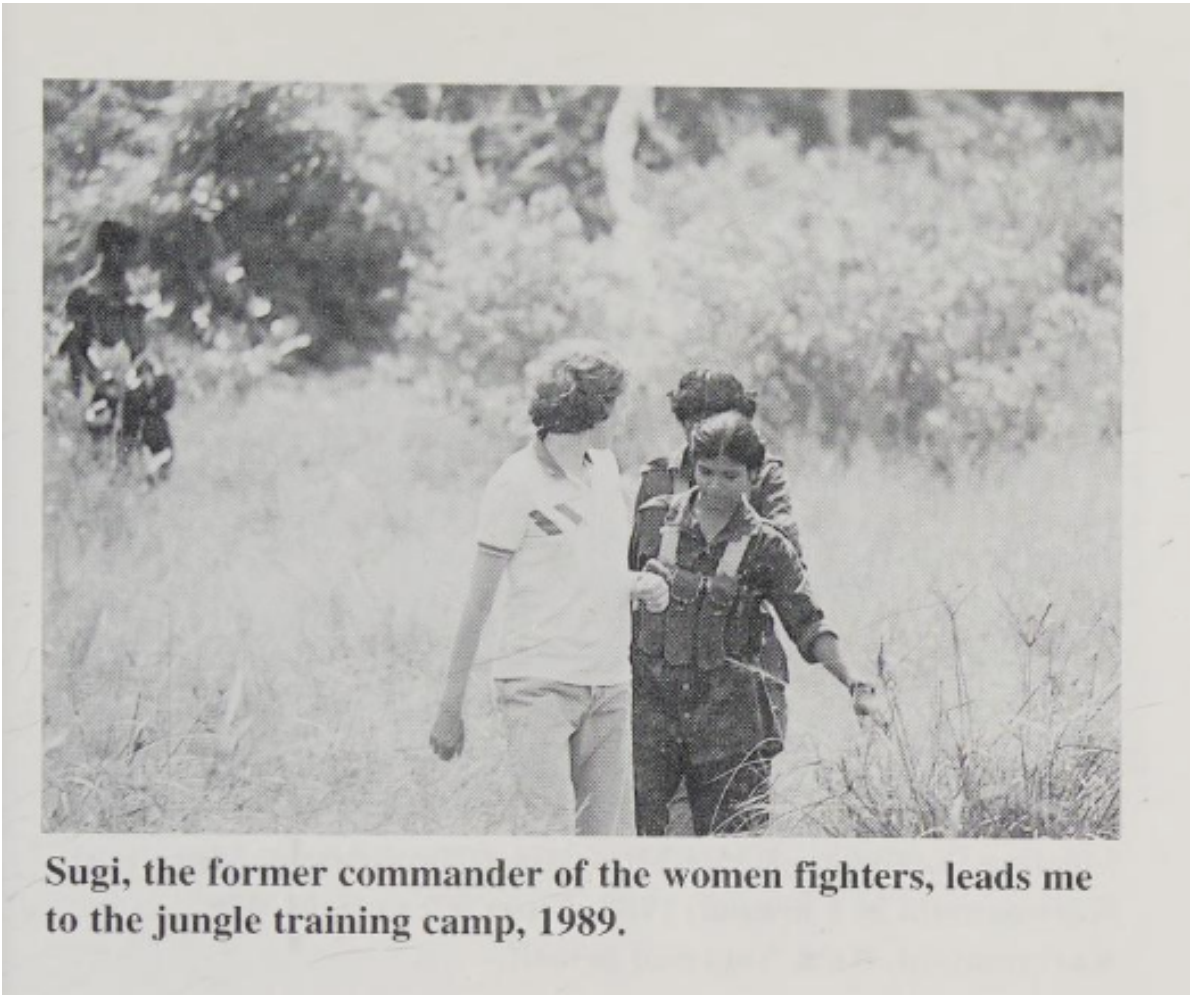

Figure 5: Sugi, den tidligere kommandanten for kvinnelige krigere, leder meg til jungeltreningsleiren, 1989.

Bala og jeg i diskusjon med herr Pirabakaran på hans «en-fire»-base i Alampil, 1989.

Bala og jeg i diskusjon med herr Pirabakaran på hans «en-fire»-base i Alampil, 1989.

Møte med Tamil Nadus tidligere sjefsminister, Karunanidhi, i Chennai i 1989.

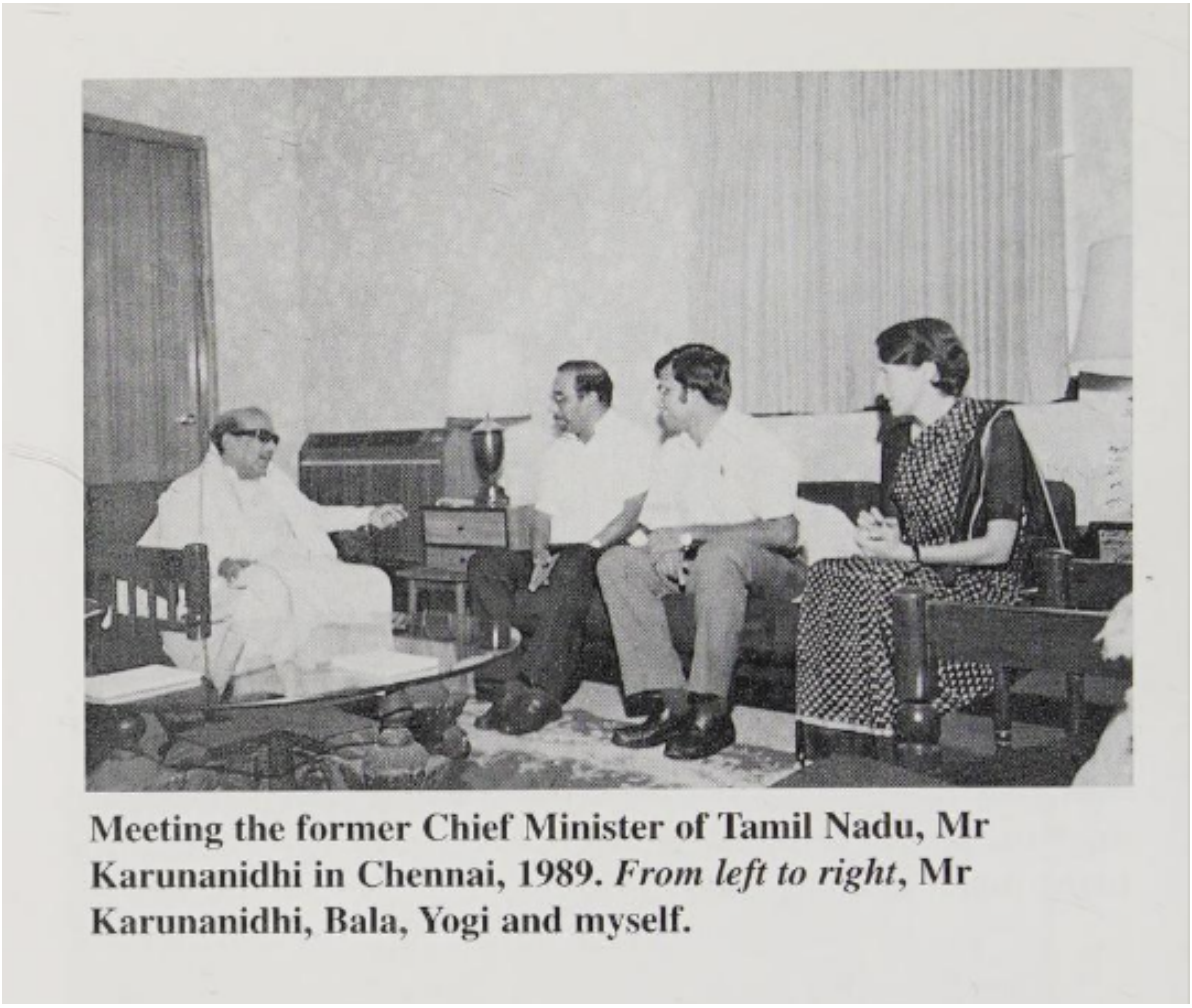

Meeting the former Chief Minister of Tamil Nadu, Mr Karunanidhi in Chennai, 1989. *From left to right*, Mr Karunanidhi, Bala, Yogi and myself.

Figure 6: Møte med den tidligere sjefsministeren i Tamil Nadu, herr Karunanidhi, i Chennai, 1989. Fra venstre til høyre, herr Karunanidhi, Bala, Yogi og meg selv.

Kittus bryllup i Colombo, 1989.

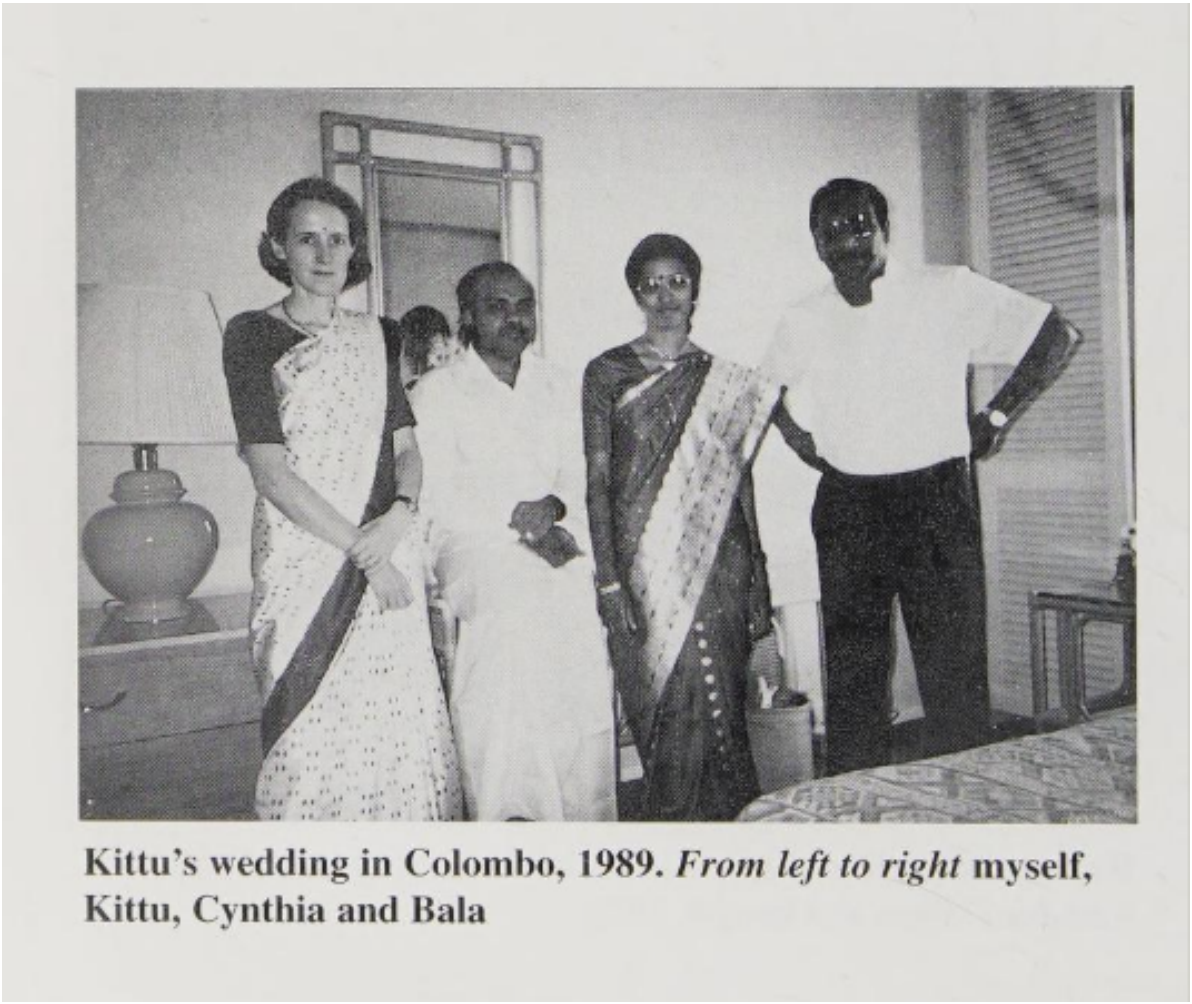

Kittu's wedding in Colombo, 1989. ***From left to right*** **myself, Kittu, Cynthia and Bala**

Figure 7: Kittus bryllup i Colombo, 1989. Fra venstre til høyre meg selv, Kittu, Cynthia og Bala

Sri Lankas sjefsforhandler, Hameed

Sri Lankas sjefsforhandler, herr Hameed (til høyre), i diskusjon med LTTE-delegater i Jaffna, 1990.

Diskuterer med ICRC-tjenestemenn i Jaffna.

Diskuterer med ICRC-tjenestemenn i Jaffna. Til venstre er Dr. Pathmalojini, 1991.](./img/discussing-with-icrc-officials-in-jaffna.png)

Tale ved kvinnekonferansen på Windsor-teatret i Jaffna i 1990.

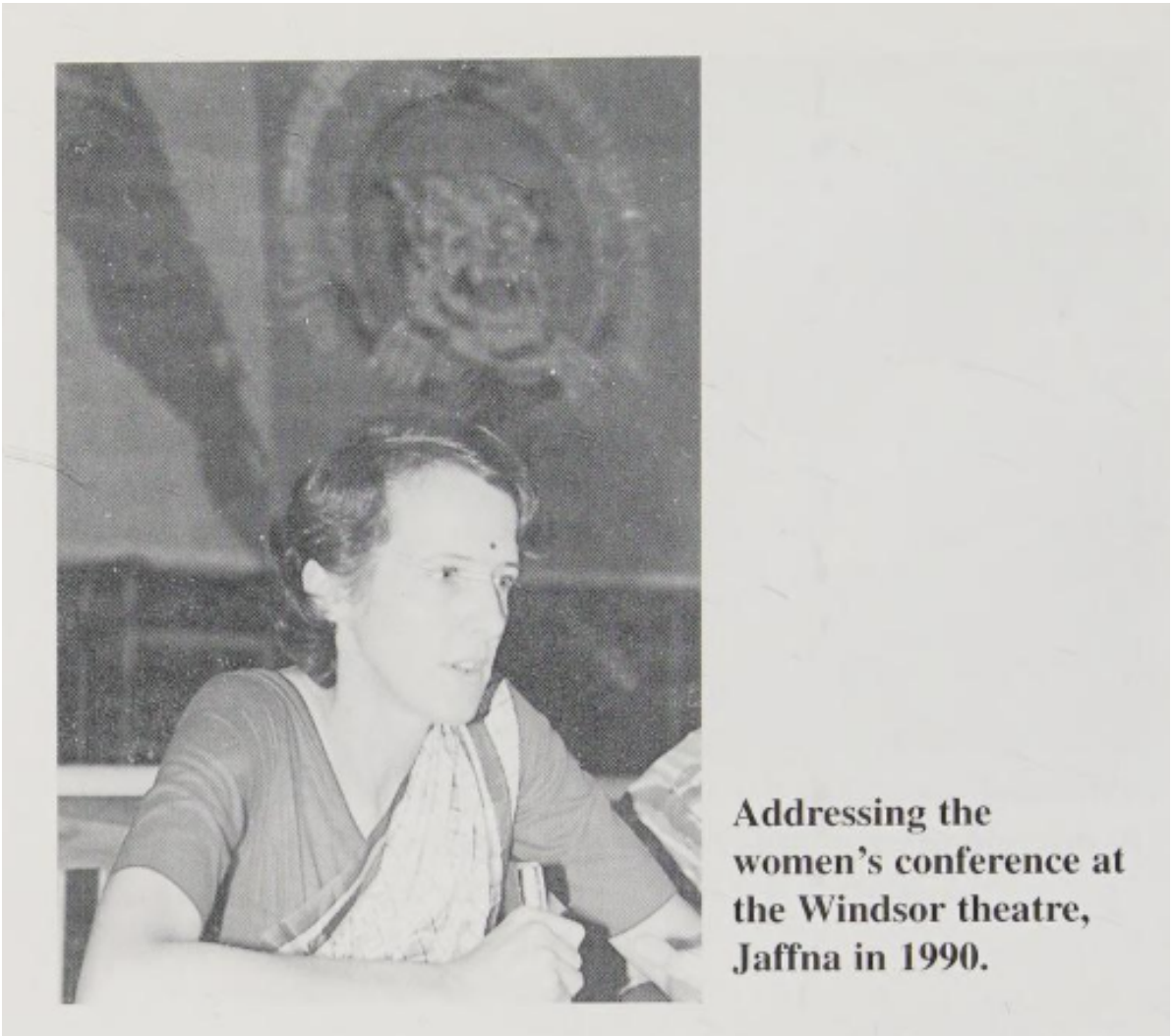

Figure 8: Tale på kvinnekonferansen i Windsor-teatret i Jaffna i 1990.

Meg selv med oberst Kittus mor, kjærlig kalt 'Kittu Amma' i Jaffna, 1990.

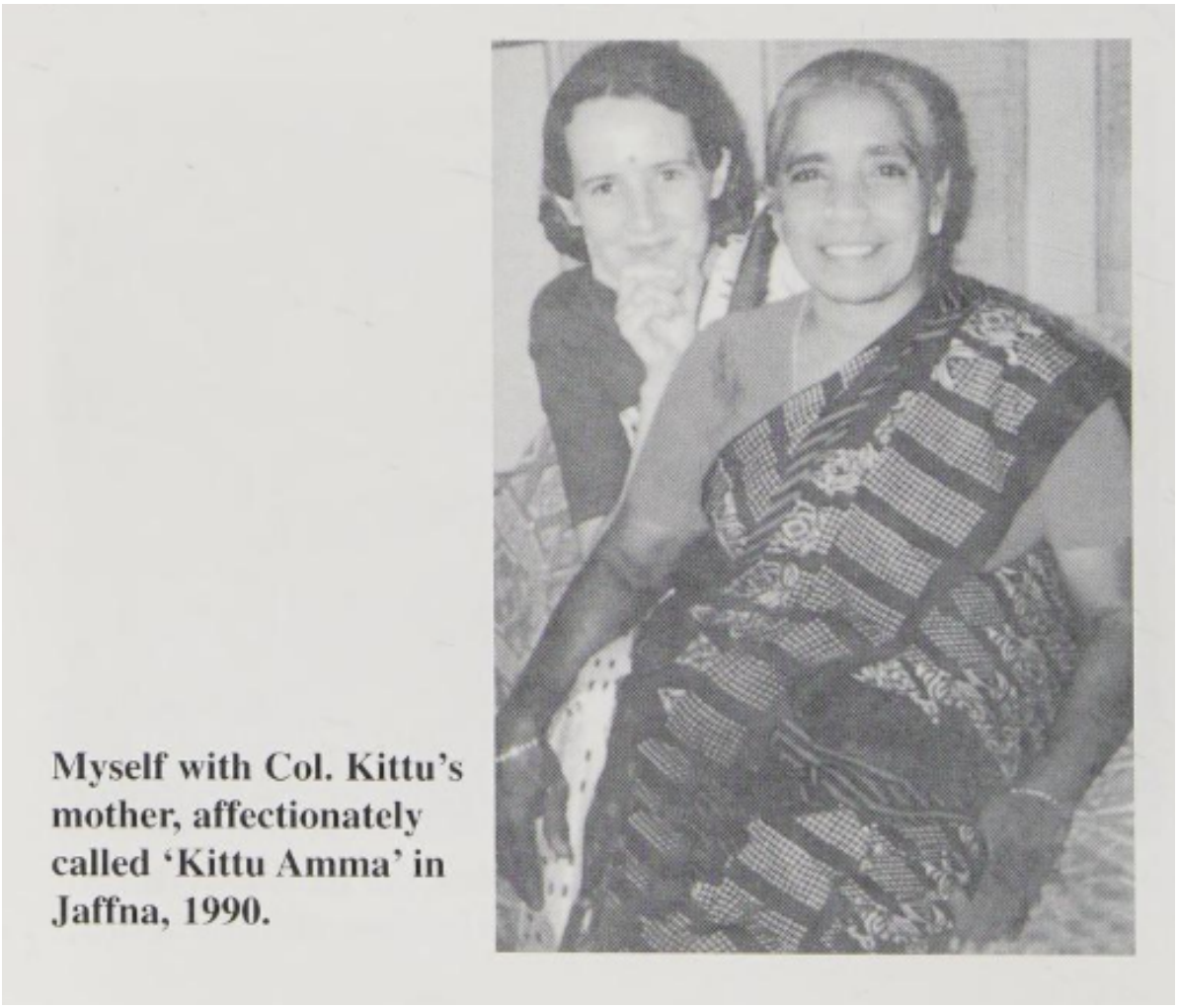

Figure 9: Meg selv med oberst Kittus mor, kjærlig kalt «Kittu Amma» i Jaffna, 1990.

Tale ved et offentlig møte i Batticaloa i 1989

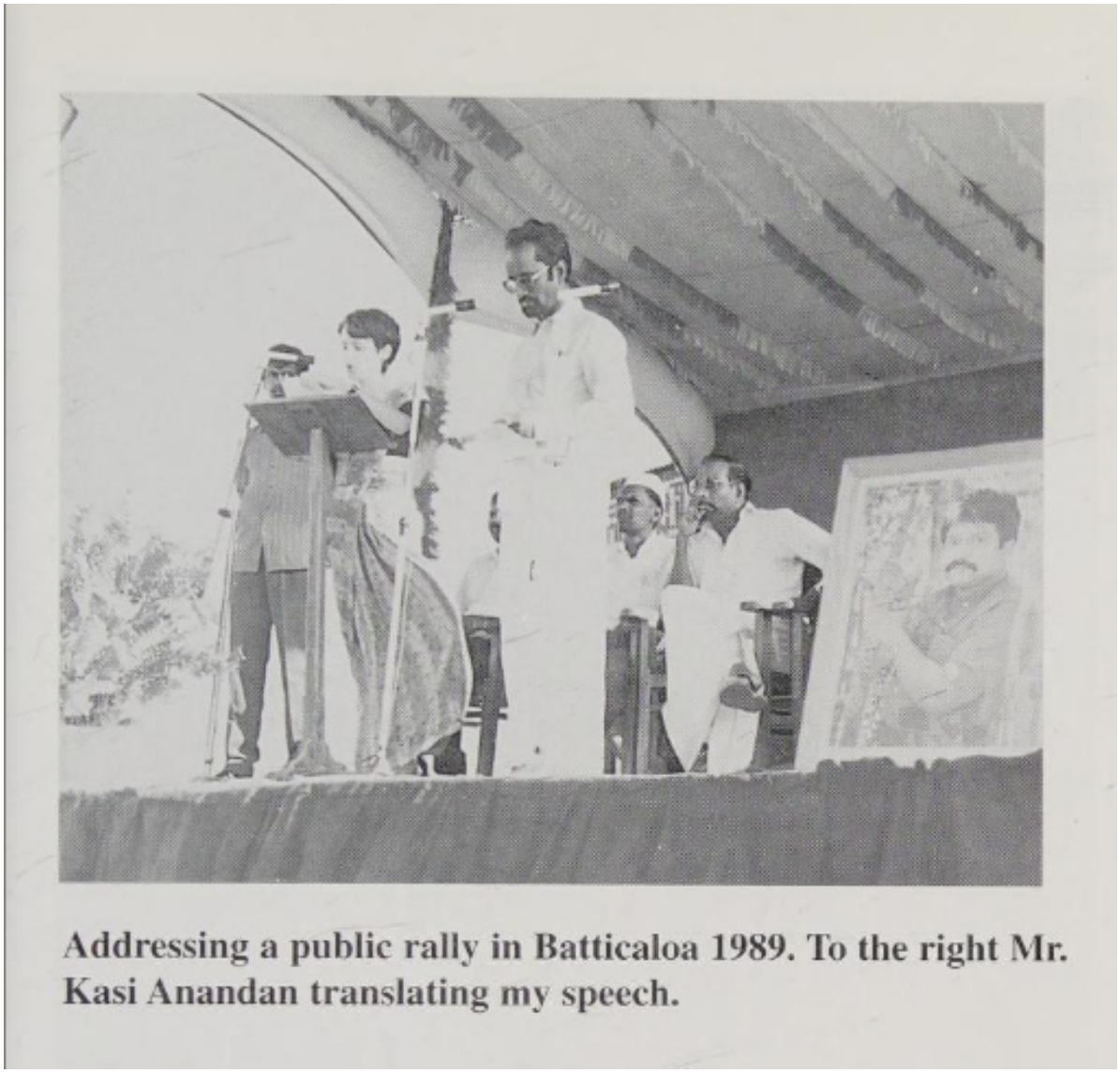

Figure 10: Tale ved et offentlig møte i Batticaloa i 1989. Til høyre oversetter herr Kasi Anandan talen min.

Bala og jeg med Karikalan

Bala og jeg med Karikalan, den politiske lederen i den østlige provinsen i Amparai, 1989.

Sitter utenfor bunkeren vår med hunden vår Jimmy i Jaffna i 1990.

Sitter utenfor bunkeren vår med hunden vår Jimmy i Jaffna i 1990.

Bæring av våpen i selvforsvar, 1991.

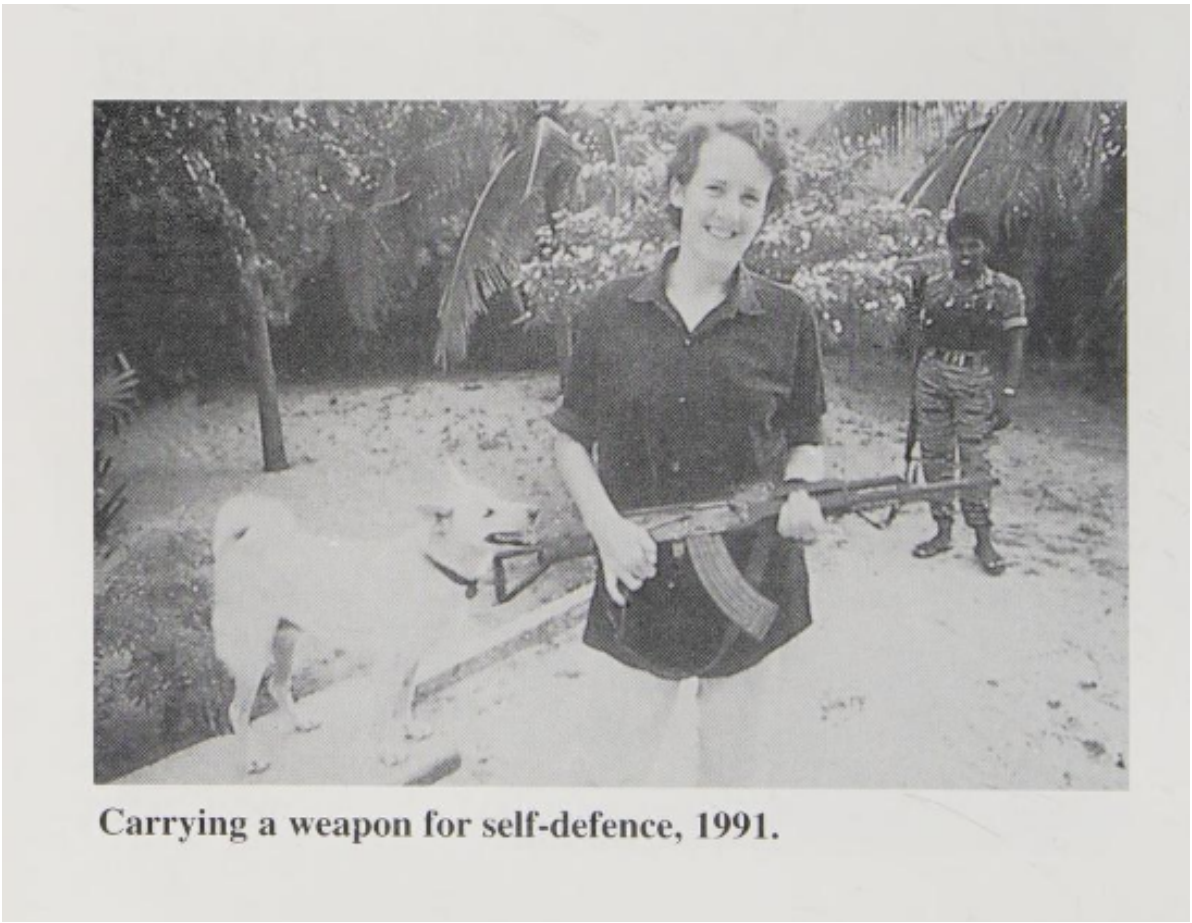

Figure 11: Å bære våpen i selvforsvar, 1991.

Diskuterer problemer med kvinnelige krigere i LTTE i Jaffna i 1990.

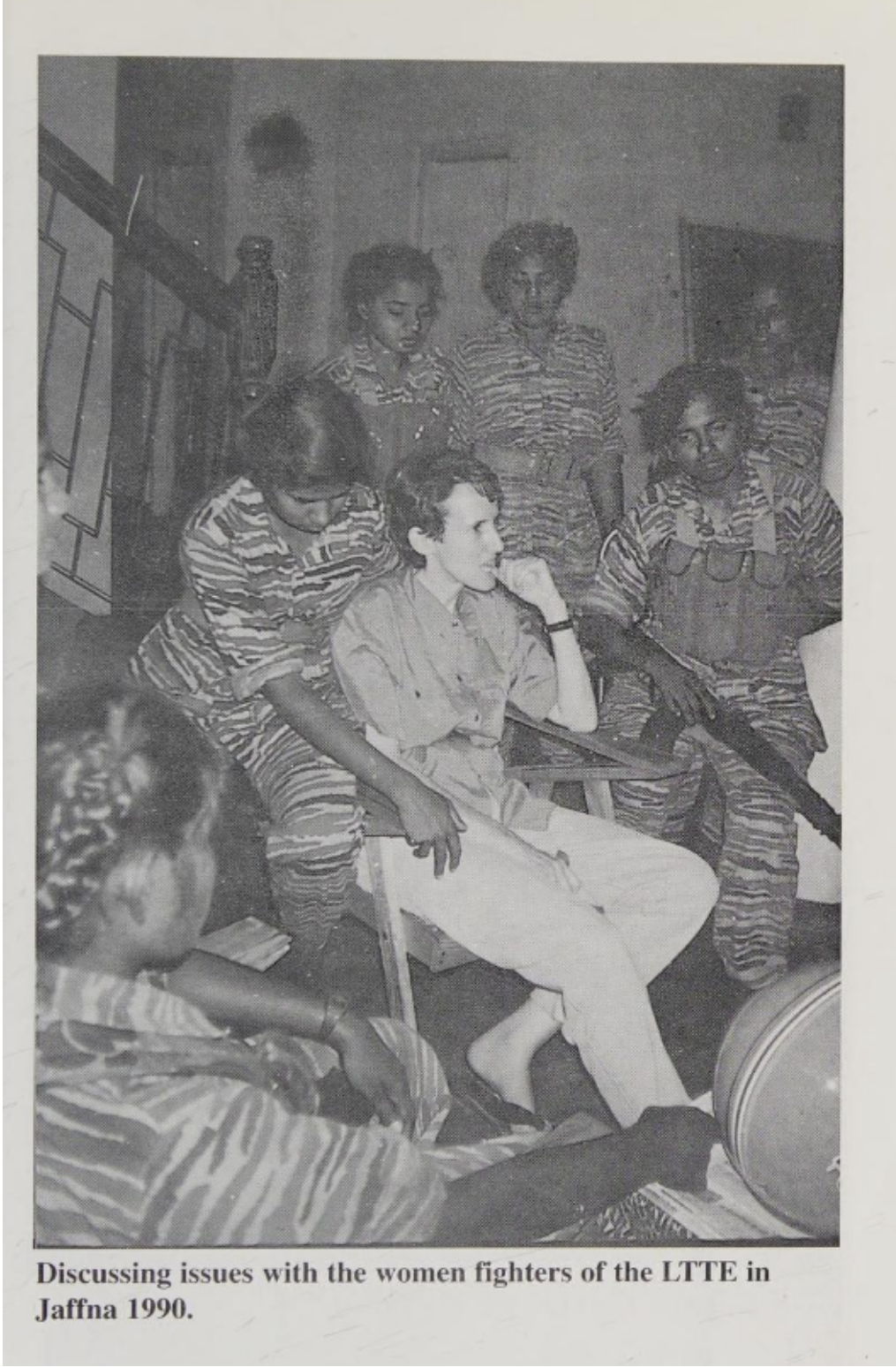

Figure 12: Diskusjon av problemer med kvinnelige krigere i LTTE i Jaffna 1990.

Skraper kokosnøtt til et måltid i Jaffna, 1993.

Scrapping coconut for a meal in Jaffna, 1993.

Figure 13: Skraper kokosnøtt etter et måltid i Jaffna, 1993.

På et møte med Thamil Chelvan, lederen for den politiske fløyen i LTTE, 1995.

Figure 14: På et møte med Thamil Chelvan, lederen av den politiske fløyen i LTTE, 1995.

Nyter et måltid med seniorlederen Baby Subramaniam og hans kone Vetti Chelvi, 1992.

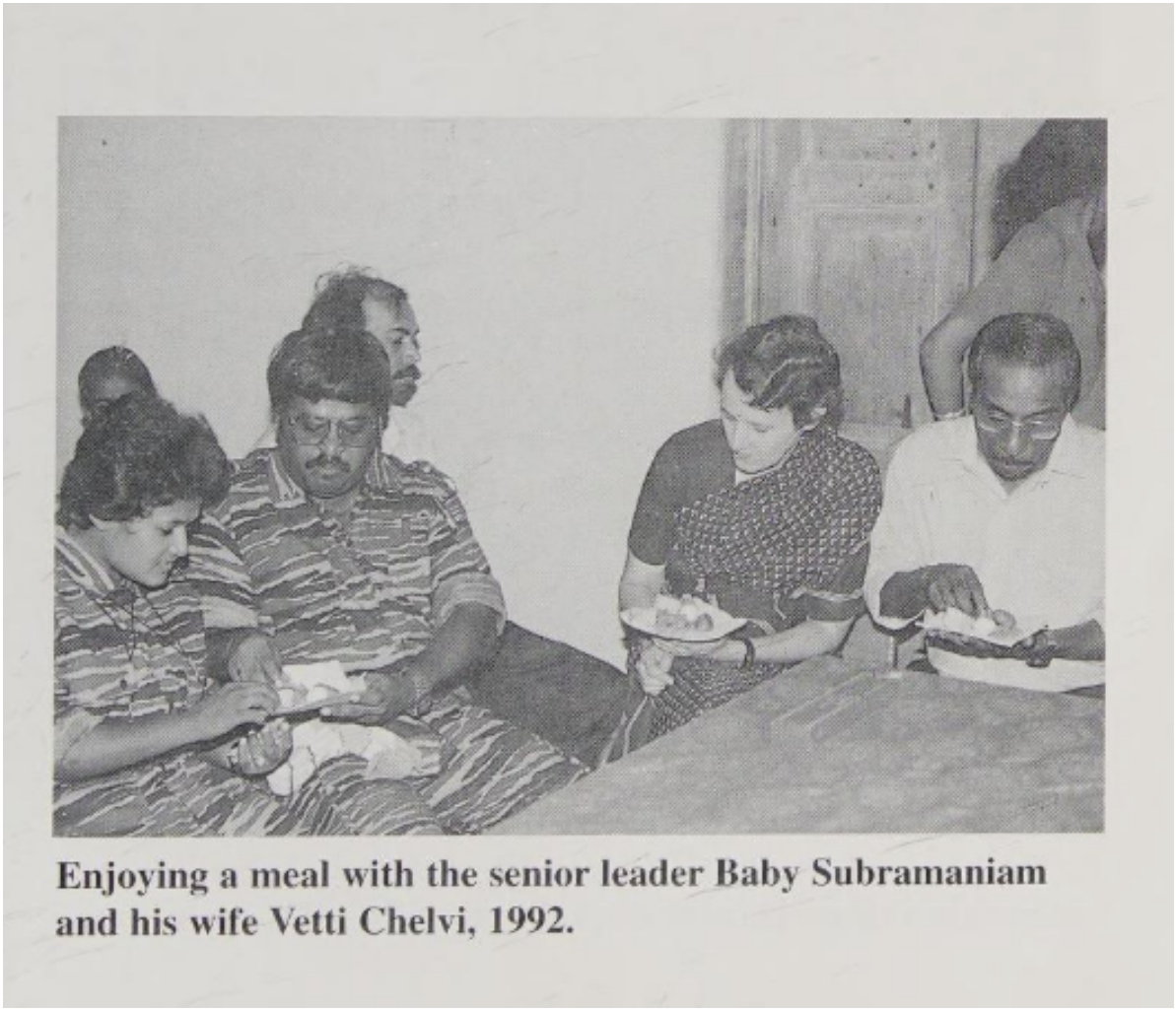

Enjoying a meal with the senior leader Baby Subramaniam and his wife Vetti Chelvi, 1992.

Figure 15: Nyter et måltid med seniorlederen Baby Subramaniam og hans kone Vetti Chelvi, 1992.

På et bryllupsseremoni i Mullaitivu med herr Pirabakaran og hans kone, Mathy, sent i 1998.

At a wedding function in Mullaitivu with Mr. Pirabakaran and his wife, Mathy in late 1998.

Figure 16: På et bryllupsseremoni i Mullaitivu med herr Pirabakaran og hans kone, Mathy, sent i 1998.

Introduksjon

Selv om De tamilske tigrene (LTTE) er internasjonalt kjent som frihetsbevegelsen som står i spissen for den tamilske kampen for selvbestemmelse på Sri Lanka, er det mindre kjent om organisasjonens virkelige natur og struktur og kaliberet til dens lederskap. Slik det er tilfellet med den enorme lidelsen til det tamilske folket. Denne mangelen på åpenhet kan tilskrives den strenge pressesensuren, forbudet mot besøkende til krigssonen og antipatien fra internasjonale medier og verdens regjeringer. Denne ugjennomsiktigheten har gitt ubegrenset rom for ulike analytikere, eksperter og «forskere» innen opprørskrigføring til å forvrenge, forfalske og feilaktig fremstille organisasjonen så vel som den tamilske kampen. De uhyrlige bildene og inntrykkene som bevisst er konstruert, har også tilslørt sannhetene bak konflikten. Målet med denne boken er å trekke bort teppet av mystikk og feilaktig fremstilling som henger over den tamilske kampen, og å fortelle den indre historien, den sanne historien, om den brutale undertrykkelsen av et folk og deres voldelige motstand.

I mer enn to tiår har jeg tilbrakt livet mitt med De tamilske tigrene. Min historiske reise med engasjement i den tamilske frihetskampen og mine unike opplevelser gjennom disse årene er beskrevet i denne boken. Denne semi-selvbiografiske, historiske skissen forsøker å skildre livserfaringer, hendelser og episoder slik de utfoldet seg, kronologisk, i den evolusjonære historien og utviklingen av den tamilske væpnede motstandsbevegelsen.

De første sidene i dette verket forteller historien om hvordan en ung kvinne fra en liten, ukjent landsby i Australia opplever et radikalt brudd i livet sitt når hun forlater landets kyster for et eventyr i Europa. Da jeg gikk ombord på flyet i Australia og satte kursen mot Europa for tretti år siden, var sannsynligheten for at livet mitt ville gjennomgå en radikal forvandling det fjerneste jeg kunne forestille meg. Men det gjorde det, utover alt noen kunne forestille seg. Det gikk langt utover det enkle å forbedre meg gjennom reiser og høyere utdanning i England. Mitt verdensbilde endret seg drastisk. Den største avgjørende faktoren i livet mitt har vært mannen min, Anton Balasingham. Ekteskapet vårt i 1978 var en forening av ideologiske perspektiver, verdier, ambisjoner og overbevisninger. Og siden den gang har vi gått en revolusjonerende vei sammen, forent i møte med utfordringer og omstendigheter som få mennesker engang kunne forestille seg. Og slik utfolder historien om vårt usedvanlige liv sammen som aktive deltakere i den tamilske frihetskampen seg.

Etter vår første innlemmelse i Tamiltigrene i London i 1978, tok vi et avgjørende skritt og reiste til India for å møte organisasjonens ledere og kadrer. I Chennai i Tamil Nadu i India møtte vi en ung mann, Vellupillai Pirabakaran, grunnleggeren av Tigerbevegelsen, som i mer enn to tiår ikke bare har fremstått som en legendarisk skikkelse, men også har overtatt mantelen av nasjonalt

lederskap for sitt undertrykte tamilske folk. Vår første introduksjon til herr Pirabakaran og hans kadrer behandles i kapittel to, hvor jeg også diskuterer den interne dynamikken i LTTE. Tigerbevegelsens tidlige historie illustrerer vanskelighetene og problemene ledelsen møtte da de skulle bygge opp en liten undergrunnsgeriljaorganisasjon til en nasjonal frigjøringshær som var i stand til å utfordre den singalesiske statens militære makt. Bortsett fra den interne dynamikken som medførte endringer i organisasjonens struktur, hadde de eksterne faktorene, dvs. de objektive betingelsene for statlig undertrykkelse, sin innvirkning på LTTEs vekst og ekspansjon. Den anti-tamilske rasebrannen i 1983 var et vendepunkt i forholdet mellom de tamilske og singalesiske nasjonene. Det førte til kollapsen av tamilsk parlamentarisk politikk og antagelsen om væpnet kamp som den politiske kampmåten. Intervensjonen i øyas etniske konflikt av Sri Lankas mektige nabo, India, etter opptøyene, fikk vidtrekkende konsekvenser. I kapittel tre utdyper jeg i detalj hvordan Indias sentralregjering og den daværende sjefsministeren i Tamil Nadu, MG Ramachandran, intervenerte i konflikten. Indias militære treningsprogram for tamilske militante og sjefsministerens økonomiske støtte til Tigrene på midten av 1980-tallet ga en enestående drivkraft til veksten og utviklingen av LTTE og den væpnede kampen. Jeg har påpekt at motsetningene som oppsto mellom Delhis interesser og ambisjonene til de tamilske militante organisasjonene, til slutt førte til gjensidig desillusjon. Det ble stadig tydeligere at Indias involvering i den etniske konflikten dreide seg om landets egne bredere geopolitiske og strategiske interesser. Delhis skjulte støtte til de tamilske militantene hadde som mål å bringe Sri Lanka innenfor Indias hegemonisfære og å åpne for forhandlinger med de militante organisasjonene. De berømte «Thimpu-samtalene» som ble holdt i Bhutans hovedstad mellom de tamilske representantene og den srilankiske delegasjonen var resultatet av Indias aggressive diplomati i 1985. Indias misnøye med samtalenes sammenbrudd førte til at Bala ble deportert fra India. Han ble invitert til å returnere til India for å delta i videre dialoger mellom de militante organisasjonene og den indiske regjeringen. Tre måneder etter at han kom tilbake til Chennai, eksploderte en bombe i huset vårt i et mislykket attentatforsøk på Bala. Arrestasjonen av gjerningsmannen avslørte at en minister i den srilankiske regjeringen til Julius Jayawardene sto bak dette angrepet. I dette kapittelet har jeg også registrert hendelser med trakassering – fra Indias sentral- og delstatsregjeringer – av Tamiltigrene som førte til en gradvis fremmedgjøring mellom Delhi og LTTE.

Det var eskalerende militære konfrontasjoner mellom LTTE og de srilankiske væpnede styrkene tidlig i 1987. Til slutt startet de srilankiske væpnede styrkene en massiv invasjon av Jaffna-halvøya, noe som resulterte i store sivile tap. India grep inn for å stoppe de eskalerende fiendtlighetene. Indo-Sri Lanka-avtalen ble utarbeidet mellom de to statene. LTTE ble ekskludert fra formuleringen. I henhold til avtalen ble indiske tropper utplassert i det nordøstlige Sri Lanka under dekke av en «fredsbevarende» styrke for å overvåke våpenhvilen mellom LTTE og de srilankiske militærstyrkene og for å føre tilsyn med avviklingen av LTTE-våpen. Bakgrunnen for utviklingen er utdypet i kapittel fire. I denne delen av verket gir jeg en detaljert redegjørelse for de tragiske hendelsene som til slutt kulminerte i en væpnet konfrontasjon mellom LTTE-styrkene og den indiske hæren, kjent som Indo-LTTE-krigen i 1987–1990.

En av mine sentrale bekymringer med å skrive denne boken har vært å formidle til verden og dokumentere for fremtidig referanse omfanget og omfanget av undertrykkelsen som det tamilske

folket har blitt utsatt for gjennom årene. Jeg har vært i en unik posisjon under disse tragiske omstendighetene for å kunne dokumentere mine personlige erfaringer og de levde opplevelsene til vitnene til terroren og volden som ble sluppet løs av den indiske okkupasjonshæren mot sivile i Jaffna. Beretninger om grusomhetene begått av den indiske «fredsbevarende» styrken – massearrestasjoner, fengslinger, tortur, utenomrettslige henrettelser og voldtekt av tamilske kvinner – har til en viss grad blitt dokumentert i boken. Men bortsett fra å være vitne til disse forferdelige hendelsene, ble Bala og jeg selve målene for en søke- og ødeleggelsesoperasjon utført av indiske tropper. Historien om den indiske hærens jakt på oss i Vadamarachchi, en sektor på Jaffna-halvøya, er beskrevet i detalj. For meg var folks reaksjon på vår vanskelige situasjon viktigere enn prøvelsene vi gjennomgikk. I løpet av disse månedene med flyktningliv, jaktet av indiske styrker, risikerte det tamilske folket livet for å beskytte våre. Jeg vil alltid huske med takknemlighet kjærligheten, vennligheten og den storsinnede ånden som folket i Jaffna viste i disse farlige tidene. Uten støtten og den spontane hjelpen fra det tamilske folket ville vi aldri ha overlevd. At vi klarte å flykte over Palkstredet til Tamil Nadus kyster, var også en annen bemerkelsesverdig historie om menneskeåndens utholdenhet. Grusomhetene ved den prøvelsen med den havoverfarten i en liten båt mot enorme odds har også blitt skildret i det kapittelet.

Kapittel seks i boken gir en omfattende analyse av fredsforhandlingene mellom Premadasa og LTTE. Premadasa-administrasjonen og LTTE-ledelsen hadde sine egne trang til å inngå en forhandlingsprosess for å sikre tilbaketrekningen av den indiske hæren fra Sri Lanka. Okkupasjonen av det tamilske hjemlandet av de indiske styrkene eskalerte krigen mellom de tamilske tigrene og IPKF i nordøst. Tilstedeværelsen av den indiske hæren på øya hadde også utløst opprørsvold i sør fra Janatha Vimukthi Perumuna (JVP). Hele øya ble kastet ut i vold og turbulens av et enestående omfang. Både lederne for de tamilske og singalesiske nasjonene, herr Pirabakaran og herr Premadasa, ønsket at den indiske hæren skulle trekkes tilbake av hensyn til folkets spesifikke interesser. Disse gjensidige interessene brakte Tamiltigrene og Premadasa-regjeringen til forhandlingsbordet i Colombo. Bala spilte en avgjørende rolle som akkreditert sjefsforhandler for LTTE under dialogen med den srilankiske delegasjonen. Jeg var så heldig å få fungere som sekretær for LTTEs forhandlingsteam. I den egenskapen ble jeg kjent med noen av de ekstraordinære politiske personlighetene som var på maktens høydepunkt i den historiske perioden, dvs. Sri Lankas president, Ranasinghe Premadasa, og hans sjefsforhandler, A.C.S. Hameed, utenriksminister Ranjan Wijeratne og andre. Fredssamtalene var hjertelige og konstruktive. De lyktes med å oppnå det felles målet om å sikre tilbaketrekningen av de indiske troppene. Etter at IPKF ble avviklet, møtte arbeidet med å løse den etniske konflikten på alvorlige vanskeligheter da Premadasa ikke viste noen tilbøyelighet til å oppfylle LTTEs forutsetninger for å bli en del av den politiske mainstreamen og stille til valg. I denne delen av boken har jeg utdypet de ulike sesjonene i samtalene med de srilankiske ministrene, samt de private drøftelsene vi hadde med presidenten og med herr Hameed. Denne historiske perioden med dens unike hendelser er dokumentert i dybde og detalj. Jeg har også forklart årsakene til at fredssamtalene kollapset og fiendtlighetene ble gjenopptatt i form av den andre Eelam-krigen.

Etter at de indiske troppene fra nordøst ble deaktivert, returnerte Bala og jeg for å bo i Jaffna. Kapittel sju i boken konsentrerer seg om våre erfaringer med å leve sammen med det tamilske folket midt i en brutal krig på halvøya i løpet av første halvdel av nittitallet.

Denne epoken var preget av store og avgjørende kamper mellom LTTE og de srilankiske væpnede styrkene om kontroll over territorier på Jaffna-halvøya. Men de srilankiske væpnede styrkene begrenset ikke konflikten til slagmarken. Krigen ble bevisst utvidet til sivile områder med den hensikt å forårsake tap og terror blant befolkningen. Blind luftbombardement og vilkårlig artilleribeskytning i de tett befolkede sivile områdene forårsaket kaos. I denne delen av boken har jeg utdypet dybden av undertrykkelsen som folket i Jaffna står overfor, og redslene og mareritte de opplevde i disse farlige tidene. Mens krigen raste, drev LTTE en effektiv administrasjon på halvøya og andre områder under deres kontroll, et tema jeg har kommentert i dette kapittelet.

For meg, som er sosiolog, var Jaffna-samfunnet et nytt og åpent laboratorium som ventet på å bli forsket på og registrert. Nesten alle aspekter av samfunnslivet krevde forskning og kommentering. De kvinnelige krigerne i Frigjøringstigrene hadde innført en ny dimensjon i det tamilske samfunnet. Deres historiske inngripen i tamilske kvinners liv måtte registreres, og virkningen på samfunnet måtte studeres nøye. Jeg skrev en bok med tittelen «Kvinnelige krigere av frigjøringstigrene», der jeg dokumenterte den tidlige historien til kvinnelige krigere. Kulturelle praksiser som kvinners medgift utgjorde et sosialt problem av enorm omfang, spesielt for tamilske kvinners liv. Motsetningen mellom den radikale innlemmelsen av kvinner i den væpnede kampen og det gamle medgiftssystemet skrek etter å bli løst. Etter å ha forpliktet seg til avskaffelse av medgiftssystemet, krevde kvinnelige kadrer at LTTE-ledelsen skulle iverksette tiltak for å implementere politikken deres. Den offentlige debatten om løsninger på medgiftsproblemet fremkalte interessante kommentarer, som avslørte at medgiftspraksis var mer komplisert enn man antok. Publikums synspunkter på medgiftssystemet økte min interesse for emnet. I forskningen min på emnet ved Jaffna universitetsbibliotek lærte jeg om et gammelt matrilineært system for eiendomsforhold i Jaffna-samfunnsformasjonen. Deretter skrev jeg en bok med tittelen «Ubrutte lenker» om medgiftspraksisen blant jaffna-tamilene. Etter å ha skrevet boken, forsket jeg på vold i nære relasjoner.

Da Chandrika Kumaratunga tiltrådte som landets president i 1994, forventet det tamilske folket en pause fra krigen da fredssamtalene ble holdt mellom LTTE og hennes regjering. De få rundene med samtaler fant sted tidlig i 1994 og kollapset deretter, noe som banet vei for utbruddet av fiendtligheter og invasjonen av halvøya av de srilankiske statsstyrkene. Vi bodde i Jaffna da den tredje Eelam-krigen brøt ut, og vi overlevde angrepet deres. I kapittel sju forteller jeg historien om hvordan de srilankiske militærstyrkene lanserte sin strategiske plan for å erobre halvøya, og i den prosessen utsatte det tamilske folket for død og ødeleggelse. Det dødelige potensialet til ildkraften som ble utplassert av den srilankiske hæren, viste hvor kultløs og nådeløs den singalesiske hæren var i jakten på sine militære mål. Da de invaderende troppene nærmet seg Jaffna-byen, tok LTTE-ledelsen en beslutning om å evakuere befolkningen fra Valigamam. Et hav av fem hundre tusen panikkrammede mennesker tettet veiene ut av Jaffna for å unnslippe de fremrykkende kolonnene av srilankiske tropper. Omfanget av denne monumentale menneskelige tragedien i form av en enorm utvandring av hele befolkningen i Valigamam og deres fordrevne tilværelse i Chavakachcheri er også levende dokumentert i dette kapittelet. Jeg var en av de halve millionene som forlot Valigamam; Den eneste forskjellen var at jeg dro før rushen, én dag tidligere.

Den srilankiske hæren fortsatte fremrykningen, og vi forlot endelig halvøya for å søke tilflukt i Vanni. Det siste kapittelet i boken handler om våre liv og livet til de fordrevne i Vanni. Denne perioden i historien ble dominert av militære konfrontasjoner mellom LTTE og den srilankiske hæren. Militærstyrkene forsøkte en ambisiøs militæroffensiv kode kalt «Jayasukuru» med sikte på å erobre motorveien A9 som gikk gjennom sentrum av Vanni. LTTEs effektive motstand forvandlet denne militære kampanjen fra regjeringsstyrkene til et av de lengste og blodige slagene i sørasiatisk militærhistorie.

Som en frigjøringsorganisasjon som utfordrer statens autoritet, har diverse kritikere kritisert LTTE i ulike spørsmål. Men et av områdene i LTTEs ekspansjon, som har vakt mange oppsikt, har vært inkluderingen av kvinner i den væpnede kampen. En slik kritiker er Radhika Coomaraswamy, FNs spesialrapportør for vold mot kvinner. I en artikkel om kvinnelige LTTE-krigere i en avis i Colombo presenterte Coomaraswamy en gjennomgående negativ og forvrengt fremstilling av LTTE-kvinnene. Hun hevdet sin posisjon mot vold og beskyldte LTTE-ledelsen for «militariseringen av det tamilske samfunnet» ved å introdusere kvinner i den væpnede motstandsbevegelsen. Fru Coomaraswamy kritiserer de kvinnelige krigerne som «voldsutøvere». Hun karakteriserer de kvinnelige tigrene som «væpnede jomfruer» og argumenterer for at deres involvering i den væpnede frigjøringskampen er et radikalt avvik fra tamilsk tradisjon og kultur. I kapittel sju presenterer jeg en lang og systematisk kritikk av kritikken hennes. Min sentrale tese er at kvinner, som en integrert del av den tamilske nasjonaldannelsen, har rett til selvforsvar når de konfronteres med folkemord som truer utslettelsen av den sosiale helheten. Ved å argumentere for at den formen for statlig undertrykkelse som det tamilske folket står overfor er en subtil og sofistikert form for folkemord, kritiserer jeg Coomaraswamy for bevisst å neglisjere den barske realiteten i historien om statlig undertrykkelse av det tamilske folket og deres heroiske motstand. Jeg har også forsøkt å svare på noe av hennes andre kritikk knyttet til feministiske temaer.

I forrige kapittel har jeg presentert mine inntrykk og oppfatninger om LTTE-ledelsen, spesielt herr Pirabakaran og andre ledende kadrer og feltkommandører som regelmessig besøkte oss i vår residens i Puthukuddiruppu, Mullaitivu. På grunnlag av vårt nære forhold til herr Pirabakaran i mer enn tjue år har jeg forsøkt å skildre hans bemerkelsesverdige personlighet. Jeg har også kort skissert mine observasjoner av noen av de høytstående militære befalerne som nå har blitt krigshelter i den tamilske motstandsbevegelsen. Denne delen av boken tar også for seg episoden der Bala ble alvorlig syk med akutt nyresvikt og vår innsats for å evakuere ham ut av Vanni med hjelp fra Den internasjonale Røde Kors-komiteen (ICRC) og den norske regjeringen. I en kommentar til denne saken har jeg også avslørt hvordan president Chandrika Kumaratunga fremmet uakseptable krav til LTTE-ledelsen som en pris for Balas liv.

Selv om dette verket er basert på personlige erfaringer, glimt og observasjoner av en rekke hendelser og hendelser, dveler det i hovedsak ved den historiske dynamikken i frigjøringskampen. I denne sammenhengen kan det vurderes som et historisk verk som dokumenterer hendelser i en turbulent periode i tamilsk motstand. Jeg er sikker på at leseren vil finne boken interessant på grunn av dens mangesidige trekk, kommentarer og avsløringer som er relevante for en dypere forståelse av den tamilske kampen. Et av de sentrale målene med denne boken er å gi en

realistisk skildring av omfanget og dybden av den statlige undertrykkelsen som det tamilske folket er utsatt for i Sri Lanka. Alvoret i undertrykkelsen, som jeg har forsøkt å fremstille som folkemordsintensjonal, har ikke blitt fullt ut forstått eller tatt på alvor av internasjonale humanitære organisasjoner og verdens regjeringer. India og vestmaktene ignorerer tyranniet begått av den rasistiske staten og bruddene på menneskerettigheter og grusomhetene begått av den singalesiske hæren i det tamilske hjemlandet, og fortsetter å nekte å anerkjenne det tamilske folkets genuine ambisjoner om politisk uavhengighet.

Uavhengig av motstanden mot deres kamp for å realisere sin legitime rett til selvbestemmelse, er folket i Tamil Eelam sterkt fast bestemt på å fortsette med sitt politiske prosjekt mot formidable odds. Jeg har sett denne ukuelige ånden, viljen til frihet blant krigerne så vel som de sivile i Tamil Eelam. Jeg er overbevist, uten tvil, om at denne viljen til frihet til slutt vil seire.

1 Nye horisonter

Jeg visste at avreisen vår var nært forestående. Hvitt, skummende vann kvernet fra de roterende bladene på påhengsmotorer. Vi skulle av gårde, bort fra landet og menneskene jeg elsket og hadde bodd sammen med i sytten år. Kadrer fra Tamil Tiger – unge kvinner og menn vi kjente, og mange vi ikke kjente – og også gamle venner, stod langs strandlinjen og vinket farvel. Motorene cruiset jevnt mens de drev oss ut av det blå kystlagunefarvannet og ut i det grå i det stadig dypere Indiahavet, mens skikkelsene på stranden forsvant inn i det forsvinnende landskapet. Landmassen ble en tynn, svart linje gjennom mine vannfylte øyne. Jeg la en del av meg bak meg.

Havet stormet oss i møte og var ikke redd for å antyde at vi hadde kommet på et dårlig tidspunkt, og at livet ville bli vanskelig de neste timene. Vi var uvelkomne gjester i det vannrike terrenget, mens de hakkete bølgene kastet oss rundt i et åpenbart irritasjonsmoment. Soosai, Sea Tiger-kommandøren, inntok en autoritativ posisjon bakerst i båten, noe som gjorde det mulig for ham å effektivt styre denne etappen av reisen vår. Jeg undret meg med beundring over den åpenbare lettheten og smidigheten som Soosai og mannskapet hans styrte med gjennom det turbulente vannet. Sikkert beint i en båt i et beruset hav, fortsatte de med sine plikter med å dyktig vedlikeholde motorene og styre kursen, uforstyrret av det kalde vannet som pisket mot båten og gjennomvåte dem alle. De unge kadrene, med en fingerferdighet og selvtillit utover deres alder, beveget seg i harmonisk bevegelse med havet og båten, og trosset truslene og skremslene fra vannet. Da vi så i retningen Soosai anga, gjennom den grå disen, kunne vi se to svarte merker i det fjerne bak oss, men de holdt tritt med oss. De var båter – LTTE-båter – de samme som den vi reiste i, men mindre og mindre med avstanden, gyngende og rullende mens de pløyde seg standhaftig gjennom Mullaitivu-farvannet. Dette var våre eskorter; båter lastet med mot, offer og engasjement, og også eksplosiver. Dette var Svartehavstiger-kadrene som var utplassert for vår sikkerhet og forberedt på å gi livene sine slik at vi skulle leve; unge menn og kvinner klare til å smadre inn i og ødelegge de srilankiske marinebåtene i det øyeblikket de så ut til å true reisen vår. Det var ikke første gang jeg følte meg uverdig den æren som ble vist oss, og ydmyk over omfanget av offeret folk var i stand til å gjøre bare for å beskytte livene våre. Men jeg hadde kjent Soosai i mange år og hadde absolutt tillit til at han var godt informert om truslene fra marinen før avreisen vår, og at han var like kapabel til å håndtere farlige situasjoner. For Bala var det en ekstra fare for livet hans, og denne kom innenfra ham selv.

Nylig hadde Bala mirakuløst overlevd en episode med akutt nyresvikt og var nå i stadiet med kronisk nyresvikt. Det var den medisinske oppfatningen til legene som hadde behandlet ham. De sa at 25 år med diabetes hadde tatt på, men mangelen på diagnostisk utstyr utelukket en

grundig undersøkelse og forklaring av den akutte nyreepisoden. Det var først etter operasjonen at vi fullt ut forsto graden av nyreobstruksjon han led i tillegg til den kroniske nyresvikten. Hadde vi visst at venstre nyre hans var på størrelse med en kokosnøtt og på randen av brudd, ville vi kanskje ikke hatt motet til å legge ut på en farefull sjøreise uten å ty til medisinsk behandling og utstyr.

Selv om Bala hadde kommet seg etter en livstruende episode med nyresvikt i Mullaitivu, forble han ekstremt syk, og det var bare flaks som kunne forklare hans overlevelse, slik at han kunne gjennomføre den lange sjøreisen over Bengalbukta. Malaria, tyfus, hepatitt, virusfeber, hverdagssykdommer i Vanni, var farlige nok for «friske» mennesker, men var potensielle dødsårsaker for Bala med en prekær nyresykdom. Så, med sykdommen hans på den ene siden og farene fra det tropiske miljøet på den andre, var den enstemmige oppfatningen uttrykt av alle deler av organisasjonen og publikum som kjente til Balas raskt sviktende helse, at vi skulle forlate Vanni så snart som mulig mens han fortsatt var i reiseform. Og midt i så mye følelser og bekymring ordnet herr Pirabakaran sjøreisen vår ut av Tamil Eelam. Vi visste at en slik reise hadde sine egne risikoer, men det fantes ikke noe alternativ. Det var enten å bli i Mullaitivu og møte døden, eller å ta en risikabel reise, og kanskje, med riktig medisinsk behandling i utlandet, ville han leve lenger. Men da de først var ute i havet, tok det ikke lang tid før dette ugjestmilde miljøet kastet Bala ut i en krise. Mens den lille båten vår kjempet seg videre inn i den gigantiske kraften til et mobilisert hav og inn i det falmende horisontlyset, ble ansiktet hans hvitere og hvitere. Han begynte å føle seg uvel ikke lenge etter reisen, og Sea Tiger-kadrene var allerede travelt opptatt med å støtte pannen hans mens han heiste magen ned i skålene sine. Jeg slet også med den forferdelige synkefølelsen som er så karakteristisk for sjøsyke, da mine verste mareritt om reisen ble virkelighet. Jeg var godt informert før avreise om at jeg kunne stå overfor tre potensielle medisinske kriser. Ville blodtrykksmedisinene hans utløse et anfall av hypotensjon, noe de ikke sjelden gjorde på den tiden av døgnet? Ville oppkastet fra sjøsyke dehydrere ham og fremkalle en nyrekrise? Ville kraftig oppkast utløse et anfall av hypoglykemi? Så da jeg kikket opp gjennom min egen kvalme og så svetteperler samle seg på pannen hans, kunne jeg ikke være sikker på hvilken av disse tilstandene som rådde. Et blikk på Balas hvite ansikt fortalte meg at han var i vanskeligheter. Ansiktsuttrykket til Soosai tryglet meg om å gjøre noe. Bala rakte ut hånden og pekte, som indikerte at han følte seg hypoglykemisk og trengte sukker, og jeg slet med å få litt ut av et medisinsk sett jeg hadde forberedt. Han slikket på dette viktige materialet, og etter noen minutter hadde perlene i pannen hans tørket opp. Det var alt jeg kunne gjøre. Båtens ustabile bevegelse forhindret selv den enkleste medisinske prosedyren. Han la seg tilbake og hvilte seg inntil båtsiden, men han var slett ikke bra. Da han virvlet hånden foran pannen, visste jeg at han følte seg svimmel og at blodtrykket hans måtte ha falt. Noen minutter senere ville han hive ut magen igjen, og så falle tilbake av utmattelse. Kroppen hans var slapp og resignert.

Vi fortsatte reisen, revet mellom en forventning om at Balas tilstand ville bli bedre og stabilisere seg med tiden, og en avgjørelse om at han ikke ville være i stand til å fortsette, og at vi burde snu. Avgjørelsen ble tatt for oss da det ble åpenbart at avstanden bak oss var større enn avstanden foran oss. Vi måtte fortsette; det var ingen vei tilbake. Han visste at det ikke var noe annet som kunne gjøres. Soosai så på meg, og guttene så på hverandre. Soosai, desperat

etter å gjøre noe, ropte til føreren at han skulle sakke farten en stund. «Marinekanonbåtene har forlatt Trincomalee», kom svaret.

Uten hensyn til den fjerne faren ropte Soosai igjen: «Sak båten fart en stund.» Vi fortsatte ut i dypvannet og den mørknende natten, og justerte reisens hastighet etter værforholdene og Balas åpenbare fysiske nød. Soosai rørte seg aldri fra plassen sin på kanten av båten, hvorfra han skannet havet og holdt våke over Bala og veiledet de unge kadrene i retning og fart. Utrettelige og uvitende om det fiendtlige miljøet han og hans kadrer bebodde, og med den roen som var karakteristisk for veteraner innen selvoppofrelse, arbeidet Soosai og hans mannskap som organene i en kropp i harmoni. Så, da jeg trodde det ikke ville ta noen ende på mareritte, «Der tante», sa Soosai, mens han kom bort til meg, ropte over motorstøyen og pekte på noen flimrende lys i horisonten. «Vi har ankommet», sa han og pekte på et skip i mørket. Kort tid senere slet kadrene våre med å fortøye den svaiende båten vår ved siden av et skip. Natten var lys igjen, og praten fra opphissede, kjente stemmer brøt monotonien til de brytende bølgene og en slitsom motor. «Kom tante, kom», ropte stemmer til meg idet hender raktes ut mot meg så jeg kunne gripe tak i dem. Bala var allerede om bord. Etter å ha blitt informert om tilstanden hans via walkie-talkie, gikk et team med kadrer ned på båten vår og heiste Bala om bord og fraktet ham inn i en varm lugar hvor han ble vasket og kunne legge seg ned på en seng. Ungdommens styrke dro meg om bord, hvor jeg ble stablet inn i en liten lugar. Jeg følte meg som om jeg kom inn i et varmt hus etter en kald natt ute i regnet. Men jeg var så sjøsyk at jeg ikke klarte å legge meg ned. Jeg satt på et trinn med hodet mellom knærne. Midt i min opptatthet av min egen forferdelige kvalme og uroen over hva som hadde skjedd med Bala, nådde en stemme ørene mine. «Tante», kunne jeg høre, «jeg går». Jeg så opp på denne stemmen og kunne se Soosai stå, lent på den ene hånden og se ned på meg. «Greit, 'thamby' (lillebror),» var alt jeg kunne si i det øyeblikket jeg tok farvel med en ung mann som ikke bare hadde vært en nær og generøs venn gjennom årene, men som for tredje gang hadde vært avgjørende for å redde livene våre. Ansiktet hans fortalte meg at det ikke var nødvendig å si mer, og han snudde seg og gikk sin vei, mens han samlet kadrene sine for å forberede seg til avreise. En etter en kom guttene vi kjente så godt, og som hadde brydd seg om oss og delt denne delen av reisen, for å ta farvel med oss mens de skyndte seg å forberede seg på sin lange og farlige reise i den mørke natten og det røffe havet for å returnere til Mullaitivu før de ble oppfanget av de srilankiske kanonbåtene.

Kort tid etter at Soosai og mannskapet hans hadde distansert seg trygt fra skipet vårt på hjemreisen, kunne jeg føle en forsiktig bevegelse. Skipet var i bevegelse. Vi kunne knapt høre motoren, og hvis det ikke hadde vært for den forsiktige svaiingen som en baby i en vugge, ville jeg ikke ha visst at skipet hadde satt av gårde. Motorene kunne tydeligvis takle sjøen, og var like kapable til å håndtere vekten av denne store båten. Mannskapet var i gang med oppgaven med å transportere oss på den andre etappen av reisen vår. Sudaroli, en erfaren Sea Tiger-kader, fikk ansvaret for å ta vare på oss under sjøreisen. Da jeg spurte Sudaroli om hvor Bala var og hva som foregikk, kom den kompetente stemmen: «Han har det bra. Ikke bekymre deg.» «Han sover, tante.» Disse ordene var betryggende nok for meg, og jeg ga etter for varmen fra det større skipet og flyktet fra følelsene av farvel og angsten fra reisen jeg nettopp hadde opplevd, inn i søvnen.

Jeg vet ikke hvor lenge jeg hadde vært i søvnens tilflukt da: «Adele, kan du hente en kopp te til meg?» kom en klagende stemme og vekket meg. Jeg ble både irritert og lettet over denne forstyrrelsen; irritert over at min midlertidige pause fra sjøsyke og bekymringene mine for Bala hadde blitt forstyrret, men glad for å se at han hadde kommet seg tilstrekkelig til å kunne stå opp og finne mat og væske. Uansett, han drakk en varm kopp te og var i godt humør, tydeligvis reagert på varmen og den større stabiliteten til det store skipet. Teen min svirret rundt i magen før tørre brekningskramper gulpet den ut på gulvet og advarte meg mot mat og væske de neste timene. Og denne forferdelige sjøsyken forfulgte meg gjennom hele denne tidlige fasen av reisen. Nå var jeg den syk, knapt i stand til å bevege meg. På det større skipet tilpasset Bala seg raskt til sjøen, og vi fortsatte å opprettholde hans normale observasjoner og omsorg.

Mens solen tittet over horisonten i Bengalbukta og lyste opp himmelen med sine gylne livsstråler og utdypet havets blå farge, seilte vi til et møte med et annet skip, som hadde ligget for anker i over en måned i det dype, dype Indiahavet, og ventet på vår ankomst. Dårlig vær og enda røffere sjø hadde forhindret avreise fra Mullaitivu og forbindelsen til skipet. Nå, da vi nærmet oss, ventet mannskapet spent på oss. Jeg følte sorg og beundring for våre kadrer som bemannet dette skipet, for de hadde vært i god hav i Bengalbukta i over en måned, og forsyningene og vannforsyningen var nede på et absolutt minimum for den neste og deres siste fase av dette redningsoppdraget. Enhver ytterligere forsinkelse i avgangen vår ville ha skapt en forsyningskrise for mannskapet om bord. Så da vi endelig møtte dem, var det ikke uten en viss lettelse fra deres side. Å flyte og drive midt i et av verdenshavene, beryktet for potensialet for stormfullt vær, uten noe sted å gå og ingenting å gjøre, kunne ikke ha vært noe moro. Likevel, på typisk for standhaftig vis, virket kadrene om bord friske og raske da de vinket til oss idet vi nærmet oss det enorme skipet deres. Men da jeg så meg rundt over disse enorme vannstrekningene, ble jeg overveldet av en merkelig følelse av at vi er ubetydelige, små enheter i denne grenseløse uendeligheten.

Da skipet vårt forsøkte å krype inntil lasteskipet for å kunne gå over fra det ene til det andre, møtte vi et uventet problem. Sjøen var urolig og ville ikke holde seg stille. Skjermene på de to svaiende skipene kolliderte med hverandre. Sammenstøtet tvang dem til å skilles og en enorm kløftlignende kile mellom dem. Dette gjorde det praktisk talt umulig å forflytte seg trygt fra det ene skipet til det andre. Vi sto alle på kanten av skipet og undret oss og stirret på faren og kraften i vannet omtrent femti fot under oss, fanget mellom disse mektige jernstykkene som kolliderte og kappes med hverandre. Det var umulig å feste en gangplanke fra det ene skipet til det andre; skipenes ustabilitet ville ha trukket den ned. Vi kunne absolutt ikke svinge oss med tau fra det ene skipet til det andre, slik kadrene gjorde med letthet. Alle slags scenarier fylte tankene mine, mens jeg lurte på hvordan Bala skulle samle energien og tåle belastningen ved et sprang. Jeg kunne se ham falle i det opprørte vannet mellom de to skipene, eller skade seg på en slik måte at andre problemer ville oppstå. Mens skjermene på de to skipene braket sammen og skilte seg, og de svaiet og rullet som to hjorter i en kamp på liv og død, funderte vi på hvordan vi skulle løse dette problemet. Vi måtte hoppe, men når? Alt vi kunne gjøre var å vente; vente på øyeblikket med stillhet og stødighet mellom de to skipene, som ville tillate oss å hoppe. «Kast Bala Anna, så tar vi ham», sa de bekymrede kadrene på lasteskipet med utstrakte armer. «Hopp», ropte de, «vi tar deg igjen». Men et blikk på det turbulente vannet

mellom de to skipene var nok til å fortelle oss at enhver feil ville føre til sikker død, og vi hadde kommet for langt til å haste nå. Og slik ventet vi på å gripe et øyeblikk av harmoni mellom havet og skipene, og da det kom, tok Bala, med støtte fra mange sterke muskler som drev ham frem bakfra, det avgjørende spranget og landet i armene til de avløste kadrene. Mannskapene på begge sider slappet synlig av da Bala hadde krysset «grensen» trygt, så å si. Alt som gjensto nå var at jeg og våre eskorter skulle krysse over. Skipene kolliderte og smalt og beveget seg opp og ned, fullstendig prisgitt den enorme vannmengden under dem. «Kom igjen tante, hopp», oppfordret de med stemmer som viste en viss tillit til at det ikke ville bli et problem for meg å klare det. Og det var det heller ikke. Da det rette øyeblikket kom, kastet jeg meg opp i luften og landet i de pålitelige klørne til de ventende Sea Tiger-kadrene.

Da vi var om bord på dette enorme jernfartøyet, ble vi raskt introdusert til overnattingsstedet vårt. Jeg ble overrasket over hvor små mannskapets hytter var, sammenlignet med skipets størrelse. Men selv om det ikke ville være altfor vanskelig å leve under disse klaustrofobiske forholdene på en relativt kort reise, følte jeg sympati med mannskapet som hadde tilbrakt måned etter måned i disse båsene uten å ha berørt land. Det var utrolig at de fortsatt beholdt moralen. Selv en enkel prosedyre som matlaging må være i harmoni med skipets bevegelser. Ja, i svært røff sjø – som mannskapet forklarte meg – når skipet bringes til en nesten vertikal posisjon for å klatre opp en enorm bølge, bare for å smelle ned i bølgedallen, blir matlaging umulig, og det kan ta dager før de får smake et varmt, tilberedt måltid igjen. Bare tanken på å reise i slike hav, med fjellbølger som slo over baugen på skipet, forferdet meg fullstendig, og jeg håpet vi slapp å oppleve slike forhold. Timer med kontemplasjon på dekk, der jeg så den tidløse bevegelsen i det endeløse havet, etterlot meg i ærefrykt over den fenomenale kraften og karakteren til havvannet. Flygefisk som raskt skummet over bølgene og stupte ned i vannet, og vennlige delfiner som eskorterte skipet vårt, understreket poenget om at havet var et annet fascinerende livssystem på denne planeten der mennesker i beste fall er gjester og i verste fall fiendtlige inntrengere.

Dagene rullet av gårde, og skipet rullet også videre. Mens jeg tilbrakte mye av tiden min med å se på havet, ble Bala, som ikke lenger var plaget av sjøsyke, raskt elsket mannskapet og ble en nyttig kortpartner i kapteinens lugar. Selv om Bala så syk ut i denne delen av reisen, oppsto det ingen større medisinske problemer som kunne forårsake noen reell bekymring. Siden jeg var avskåret fra all medisinsk rådgivning under hele reisen, pustet jeg dypt da jeg begynte å se biter av skumbokser, plastposer og flasker som flytet på vannet. Søppelet indikerte at angsten og ansvaret mitt nærmet seg slutten, ettersom reisen vår var mer bak oss enn foran oss.

Den økende mengden søppel som duppet opp og ned på havet og forstyrret dets uberørte skjønnhet, gjorde meg oppmerksom på at vi igjen nærmet oss menneskesamfunnet. Etter mange år i det krigsherjede nordøstlige Sri Lanka, i et samfunn fullt av nød og med svært få forbruksvarer, hadde jeg mistet kontakten med miljøproblemene knyttet til overforbruk og økonomisk «utvikling». Videre var de tradisjonelle elementene i husholdningsøkonomien i nord langt mer orientert mot sparsommelig og allsidig bruk av naturprodukter, noe som etterlot begrenset rom for avfall. For eksempel var sult og mangel på finansiering utbredt, så det var ikke noe overforbruk eller sløsing med mat. De få matrestene som ble igjen gikk til de naturlige

åtseleterne: kråkene. Strømforsyningen til nord hadde vært avbrutt siden krigsutbruddet i 1990, så det var ikke nødvendig for folk å fortsette å kjøpe nye elektriske apparater, og dermed slapp området å møte vanskelighetene med å kvitte seg med fjell av plastavfall. Men nå, etter år på Jaffna-halvøya og i den nordlige jungelen på Sri Lanka, avskåret fra resten av verden, gikk vi inn i territorialfarvannet til en av de utviklende tigerøkonomiene, og de stadig økende mengdene søppel som forsøplet havene, indikerte at den fenomenale materielle rikdommen og den medfølgende hedonistiske forbrukerismen åpenbart gikk på bekostning av enhver seriøs respekt for naturen.

Skipet vårt lå parkert i internasjonalt farvann mens vi ventet på at den avsluttende fasen av denne sjøsagaen skulle komme i gang. Vannet var nå helt stille, og skinte som speil. Vi var alle avslappede og glade for at oppdraget vårt så langt hadde vært vellykket. Men det var ikke over ennå. Den farligste etappen av reisen lå uten tvil fortsatt foran oss. Noen dager senere seilte en liten fisketråler inn i nærheten av oss og la til kai nær skipet som forberedelse til å ta oss til kysten. Vi gikk om bord i tråleren og dro av gårde mot vårt endelige reisemål, fortsatt flere timer foran oss. Spesielle soveordninger ble satt opp for Bala, men han foretrakk å sitte ved roret med mannskapet og se på reisen. Vi var alle på vakt og så etter kystvakt- og marinepatruljer, for vi hadde nå beveget oss – ulovlig – inn i et fremmed lands territorialfarvann, og vi siktet inn på å unngå avlytting. Etter flere timers reise mot land ble vi over i en speedbåt som kjørte oss til en liten brygge. Men det var ebbe da vi ankom midt på natten, og vi klarte ikke å komme i nærheten av land. Vi ble forferdet over denne uventede utviklingen da vi var så nær ved å nå reisemålet vårt. Selv om vannet var rolig, var ikke situasjonen det. Vi fløt hundrevis av meter fra kysten uten tillatelse til å være der og uten gyldige juridiske dokumenter i tilfelle kystvakten eller marinen skulle avskjære og etterforske oss. Plutselig gled en av kadrene våre over kanten av båten og ut i vannet og forsvant, slik at den lille båten vår drev i vannet. Kort tid senere dukket han opp igjen, rodde en jolle mot oss. Med mye vingling og balansering gikk vi over i jolla og fortsatte mot land, på jakt etter et sted å legge til kai. Da vi sto på det ukjente landet like etter midnatt, kjørte en firehjuls pickup opp ved siden av oss og fraktet oss i sikkerhet. Vi hadde klart det.

Meeting Balasingham

Det hele begynte da jeg giftet meg med en tamilsk mann, Anton Balasingham, fra øya Sri Lanka, i 1978. I den foreningen giftet jeg meg med den kollektive bevisstheten og historien til et folk: en mann som legemliggjorde den tamilske psyken med alle dens styrker og svakheter, storhet og svakheter. Den historien tok meg med til å leve i samfunnet og kulturen til en av verdens eldste østlige sivilisasjoner; i landet med sitt folks eldgamle historiske opprinnelse, Tamil Nadu, den sør-dravidiske delstaten i India. I mange år bodde jeg også i fødestedet hans, Jaffna, den kulturelle hovedstaden til det tamilske folket i den nordøstlige delen av Sri Lanka, også kjent som Tamil Eelam. Jeg ble oppslukt av prøvelsene og trengslene, gledene og feiringene til et folk som kjempet for å overleve mot en sofistikert manifestasjon av folkemord. Deretter har jeg i løpet av de siste tjuetre årene av livet mitt blitt utsatt for ekstraordinære og unike

opplevelser. For det første er jeg den eneste utenlandske personen som har levd med, delt og vært vitne til folkets forferdelige opplevelser av statlig undertrykkelse og folkemordforsøk, og de komplekse områdene av deres heroiske, vedvarende og forbløffende geniale motstand mot det som skulle tilsynelatende være uoverstigelig, vil knekke odds. Mer enn to tiår av mitt liv med det tamilske folket har også vært en ære, av to grunner. For det første, å være vitne til veksten og utviklingen til organisasjonen som står i spissen for kampen for et folks frihet – Tamiltigrene – og å ta del i og være vitne til den fenomenale historiske kampen og de utrolige ofrene som er gjort av organisasjonens kadrer. For det andre, og enda viktigere, stolte denne frigjøringsbevegelsen, og folket som helhet, på meg, respekterte meg og avslørte sin indre sjel for en «utenforstående». At mine erfaringer med det tamilske folket har vært dype, ble nok best formidlet av en tamilsk venninne, som i en samtale under kjøligheten fra de grasiøse grenene til et mangotre på gården sin i Visvamadu, Vanni, plutselig omtalte meg som «den hvite tamilen».

Da jeg møtte Balasingham og ble forelsket i ham for over to tiår siden, kunne jeg ikke engang begynne å forestille meg at livet mitt skulle utfolde seg slik det gjorde. Det er unektelig slik at selve handlingen å gifte seg med en mann fra et sosiokulturelt miljø, som står i nærmest motsetning til mitt eget, foreskrev i det minste et annet «vanlig» ekteskap. Så hvordan kom det seg at to personer fra to forskjellige kulturer kunne møtes på et felles ekteskapsgrunnlag? Det kunne ikke bare ha vært fysisk tiltrekning: hvis det var slik, ville ikke forholdet ha vært så intenst og intimt. Så hva var det som forente oss og tok meg ned en så ekstraordinær vei med ham?

Selv om Balasingham i bunn og grunn fortsatt er mannen jeg giftet meg med for alle disse årene siden, har tid og omstendigheter virket på ham og gjort ham til den tenkeren og personligheten han er i dag. For et kvart århundre siden var mannen jeg giftet meg med det jeg ville kalt en «religiøs mann»; en «religiøs» mann, ikke i den forstand at han holdt seg til institusjonaliserte religioner og observerte det han så på som deres primitive ritualer og praksiser, men snarere en mann opptatt av rettferdighet, godhet og humanisme.

Bala, som var trettiseks år gammel da vi møttes første gang, hadde lest mye om østlig filosofisk tankegang, spesielt indisk vedanta-filosofi, og han hadde vist en spesiell interesse for Buddhas lære. Buddhistisk filosofi fascinerte ham faktisk så mye i yngre dager at han besøkte buddhistiske lærde på Sri Lanka for utforskende filosofiske utredninger. Han har også holdt foredrag om buddhisme i offentlige fora. Som en seriøs student av buddhistisk filosofi ble han dypt desillusjonert av den srilankiske typen buddhisme, som ifølge ham har blitt forurenset og pervertert av rasistisk og sjåvinistisk ideologi. Men det var hans opplevelse av personlig tragedie som fremkaller enorm refleksjon, og brakte ham i konfrontasjon med seg selv og filosofiene han så lidenskapelig hadde fulgt. Hans bekymring for rettferdighet og godhet ble bokstavelig talt satt på prøve da hans første kone ble ekstremt syk med kronisk nyresvikt, noe som endte med at hun trengte livsforlengende hemodialyse. Den emosjonelle og mentale belastningen ved å observere og ta vare på sin vakre unge kone som vaklet på randen av døden av kronisk sykdom, fremkaller hos Bala dyp filosofisk introspeksjon om selvet og menneskeverdenen. Oppløsningen og transformasjonen av menneskekroppen som en konsekvens av alvorlig fysisk sykdom, og,

viktigst av alt, den konstante konfrontasjonen med døden, fikk ham til å reflektere dypt over meningen bak menneskets eksistens. Unike opplevelser, og refleksjoner over disse opplevelsene, gjorde ham til en vis mann og forankret ham i den virkelige verden som rasjonalist.

Videre var dette en moralsk utfordrende periode i Balas liv og en test av hans karakterstyrke da han slet med å takle alvorlige økonomiske vanskeligheter og dekke de emosjonelle og helsemessige behovene til sin dødssyke partner. De mange sosioøkonomiske problemene han møtte og overvant i løpet av dette kapittelet av livet sitt, strakte alle dimensjoner av hans vesen til det ytterste, og han kom til slutt til å se på godhet og rettferdighet ikke som ord plukket ut fra sidene i bøker eller noe indoktrinert i oss, men snarere som en harmonisert evne til sinn og handling som utgår fra vårt essensielle vesen. Dessverre bukket kona hans under for sykdommen etter fem år med hemodialyse; mye av det ble utført hjemme. Det var i denne svært krevende perioden hans egen dødelighet stirret ham i ansiktet – diabetes ble diagnostisert. Deretter, ut av denne utforskningen og refleksjonen av dynamikken i det personlige selvet, kom denne ganske unike personligheten som jeg bare kunne beskrive som «religiøs». Og det var denne «religiøse» personlighetstypen jeg visste at jeg hadde håpet å finne i en partner. Men jeg foretrekker å bruke et annet begrep og beskrive mannen jeg møtte og som ble mannen min som det jeg kalte et «ekte» menneske. Da jeg møtte ham, var Bala det meste jeg håpet mannen jeg giftet meg med ville være; moden, klok, mentalt sterk og viktigst av alt, omsorgsfull. Med klok mente jeg ikke en intellektuell, og med mentalt sterk mente jeg ikke «macho», overbærende eller aggressiv. Jeg håpet å møte det usedvanlige mennesket som er ydmyk, men ikke svak; som er enkel, men likevel dyp; som er selvsikker, men ikke egoistisk; som er selvsikker, men ikke arrogant; som var generøs; som er stolt, men ikke forfengelig; en person som ikke er egoistisk og tankeløs. Det var mannen jeg møtte for alle disse årene siden, og jeg visste at Balasingham var noe for meg i løpet av få uker etter vårt første møte. En dimensjon av hans «religiøse» tilbøyelighet var mangel på interesse for konvensjonelle livsstiler, sparing og alle de andre tingene som vanlige folk skal gjøre. Denne mangelen på bekymring for materiell trygghet førte selvsagt til økonomisk konkurs, men på en eller annen måte klarte Bala alltid å klare de få pengene vi hadde, slik at vi levde for å elske og nyte en ny dag.

I sin søken etter svar om liv og sannhet konsumerte Bala også mengder av verk i den vestlige filosofiske tradisjonen. Men en av de viktigste påvirkningene som motvirket hans «religiøse» tilbøyeligheter, var marxismen og nymarxistisk tankegang, som han var godt bevandret i, og som han formulerte sine egne mange forbehold og kritikk om. At filosofi skulle «forandre verden» var et av aspektene ved marxismen som appellerte til ham, i motsetning til filosofi som et stoff fra elfenbenstårnets intellekt eller som tankesystemer som er uforståelige eller urealiserbare innenfor det «normale» menneskelige potensialet.

Bala, vil jeg si, gikk på den hårfine grensen mellom disse to tilsynelatende motstridende filosofiske oppfatningene om veien videre til en opphøyet menneskehet. På den ene siden prioriterte østlig filosofi individuell subjektiv transformasjon som en essensiell betingelse for menneskers forløsning, noe han visste var idealistisk, og på den andre siden så sosialistisk tankegang, med sin vekt på politisk praksis gjennom kollektiv handling, ut til å tilby et større potensial for reell transformasjon i den menneskelige tilstand. I mellomspillet før han fordypet

seg fullstendig i revolusjonær politikk forsøkte han å forene dette tilsynelatende skillet mellom subjektive og objektive tilnærminger til menneskelig utvikling ved å begi seg ut på en vanskelig doktorgrad i filosofi som involverte et teoretisk ekteskap mellom Marx og Freud. Men kravene fra den revolusjonære politikken i hans folks nasjonale frigjøringskamp grep stadig inn i hans forskning og undervisning. Det kom en tid da han ble tvunget til å velge mellom et akademisk liv og revolusjonær politikk. Han valgte det siste fordi han så på sitt folks sak som rettferdig, og det var meningsfullt å tjene den saken.

Så det var denne progressive og modne personligheten jeg elsket. Den var i stand til å takle og var avgjørende for å «fylle ut» min noe umodne og urealiserte personlighet. I ettertid var et av de viktigste bidragene Bala ga til personlighetsveksten min å hjelpe meg å lære å sette presise ord på mine subtile følelser og emosjoner. Balas bredere intelligens og personlige erfaring, inkludert hans psykoanalytiske kunnskap, avdekket mine uartikulerte «følelser» som var kvalt av hemninger og brakte dem til kognisjon. Deretter, for første gang i mitt liv, var jeg i stand til å avsløre den dypere, «hemmelige» siden av meg selv og forholde meg på et intenst intimt, uhemmet nivå. Denne forbedrede evnen til å håndtere språk utvidet uunngåelig potensialet og omfanget mitt for relasjoner, skriving og samtaler.

Og slik ble forholdet mitt med Bala dypere og skapte lykke og tilfredshet i meg. Bare det å være sammen med ham virket å være alt som var nødvendig, og den rastløse, misfornøyde personen, fordypet i en hverdagslig verden preget av forbrukerisme og materialisme, falmet bort til prioritet av et varig, intimt forhold til et annet menneske. Bryllupet vårt 1. september 1978 var en enkel, ukomplisert og formell affære, med en fem minutter lang seremoni som ble forestått av en byråkrat ved folkeregisteret i Brixton i Sør-London. Denne sosiale forpliktelsen hadde blitt utsatt med én uke. Vi bestemte oss for å gifte oss og håpet å fullføre formalitetene dagen etter, men vi hadde ikke det nødvendige beløpet til en 24-timers varsel-tjeneste; Vi hadde nok til det nest beste: en ukes bestilling. Bortsett fra å informere noen nære venner og slektninger, nevnte vi ikke det kommende bryllupet vårt til noen. For meg var bryllupet en privat forpliktelse mellom oss. Likevel, i et samfunn der ingenting forblir hemmelig særlig lenge, lekket historien, og om kvelden samlet en folkemengde seg, lagde en bryllupsmiddag med varm geitekjøttkarri med rikelig med whisky å skylle det ned og sparket i været på en ganske heftig fest. «Brudeantrekket» mitt besto av et brunt kordfløyelsskjørt og en mønstret bluse, som jeg skyndte meg å kjøpe bare to timer før vielsen. I dette ekteskapet var jeg heldig nok til å inngå et partnerskap med min «sjelevenn», i mangel av en bedre klisjé. Jeg antar det var dette grunnleggende, dype forholdet som glattet over de uunngåelige humpete tidene i forholdet vårt.

Men å gifte seg med Balasingham er én ting; å bli involvert i en revolusjonær kamp er en annen. Hadde jeg vært tilbøyelig etter ekteskapet, kunne jeg ha tatt en annen vei og forsøkt å påvirke Bala i en annen retning. Men det gjorde jeg ikke. Så hvorfor valgte jeg den politiske veien og engasjementet i det tamilske folkets kamp? Selv om det er sant at Bala i vårt tidlige forhold bidro til å «stabilisere» eller forankre meg i en mer seriøs verden, vil jeg aldri godta noen antydning om at jeg bare var en tabula rasa hvor ideer var pent og uutslettelig skrevet ned. Jeg hoppet heller ikke bare fra London til India eller Sri Lanka inn i omstendigheter utenfor

min fatteevne, beveget meg som en naiv nymfe som danset til de søte akkordene plukket fra strengene på sin elskers serenaderende harpe; heller ikke falt jeg fra én tankegang til en annen. Mitt engasjement i politikk og det tamilske folkets frigjøringskamp involverte en prosess med mental og emosjonell utvikling og en transformasjon av ideer og tenkning, eller, for å være mer presis, en prosess med personlig vekst. Personlighetsutviklingen min ble absolutt lettere da jeg forlot det beskyttede livet ved Australias kyster og gikk inn i den «store» verdenen i England og Europa. Eller, så vidt jeg er bekymret, da sinnet mitt begynte å bryte ned sin sneverprivilegerte motstand. Eksponeringen for global menneskelighet, som man finner i England, utfordret mitt sosialiserte jeg, næret meg med nye oppfatninger, livsstiler og tanker, og radikaliserte til slutt mine synspunkter og min oppfatning av verden. Mannen min bidro til denne prosessen, forankret meg i det ukonvensjonelle og ga meg en uhemmet emosjonell trygghet på en måte som beriket livet mitt mer enn jeg muligens kunne ha forestilt meg eller forventet.

Mine røtter i Australia

Da moren min vugget og så kjærlig ned på sin første datter natten til 30. januar 1950, på det lokale Warragul-sykehuset i Australia, ville hennes største håp ha vært at livet mitt ville bli lykkelig og sunt, og leve et godt, normalt liv. Jeg er helt sikker på at hun ikke kunne ha drømt om at denne «lille blomsten», slik hun trodde jeg minnet henne om, noen gang ville ha omfavnet et så liv fullt av ekstraordinære opplevelser. Faren min ville heller ikke ha forutsett at datteren hans ville velge en så radikalt annerledes vei i livet.

Warragul, en liten by omgitt av usedvanlig vakkert kupert landskap, ligger koselig til ved inngangen til Latrobe Valley i Gippsland, Victoria. Foreldrene mine flyttet til denne byen fra Bendigo, gullgruveområdet i Victoria, kort tid etter at de giftet seg for over femti år siden, og faren min startet sitt yrkesaktive liv på jernbanen. De fikk tre andre barn i tillegg til meg: Brent, min eldre bror, og min yngre bror og søster, David og Lynley.

I de første årene av ekteskapet deres slet foreldrene mine, Betty Florence Stewart og Albert Bruce Wilby, i etterkrigstidens økonomi med pappas inntekt for å oppdra sine fire barn og balansere familiens utgifter. Det kan ikke ha vært lett å møte kravene og behovene til fire voksende barn med farens to uker lange lønn, men jeg har ingen minner om å noen gang ha gått uten eller vært i nød. Begge foreldrene mine delte et felles sett med verdier fra før velferdsstaten, som opprettholdt foreldreplikten til å forsørge barna sine og hardt arbeid for å realisere et slikt ansvar. Økonomisk uavhengighet ble sett på som en dyd i familielivet og en prestasjon å være stolt av. For å oppnå disse målene jobbet faren min hver dag i sitt liv frem til han pensjonerte seg i en alder av seksti. Men mens pappa jobbet og hadde en fast inntekt for å forsørge familien, var det moren min som styrte regningene og holdt pengene i balanse for å sørge for at de aldri var i gjeld og at vi hadde nok mat å spise. Først senere, da barna var på skolen, flyttet moren min ut i samfunnet og begynte å jobbe som butikkmedarbeider i byen for å øke familiens inntekt.

Men bortsett fra de felles verdiene de brakte med seg inn i ekteskapet og formidlet til barna sine, er foreldrene mine to forskjellige personligheter med sine egne oppfatninger og trekk. Men jeg tror det ville være rimelig å si at faren min, en jernbanearbeider og en sterk fagforeningsmann, var mer politisk orientert enn moren min var. Min far er bemerkelsesverdig for sin sympati med de undertrykte, og hans politikk i Arbeiderpartiet var representativt for hans sterke forkjemper for arbeidernes rettigheter. Men mens pappa har vært mer på den politiske siden av livet, tenderte moren min mot sosiale og filosofiske aspekter ved menneskelig eksistens. Hun har en lidenskap for livet, en lidenskap for å kjenne og forstå menneskeverdenen og meningen med livet. Mens pappa forsøkte å ivareta arbeidermassenes interesser og deres politiske fremtid, har moren min vært interessert i verdiene og dydene knyttet til individets utvikling og livets fylde. Kanskje det var sammenkomsten av disse to spesielle personlighetene som påvirket tankene mine og drev meg inn i omstendigheter som endte slik de gjorde. Men det er vanskelig å gjøre rede for livsløpet til ett barn som er så ulikt de andre søsknene og familiehistorien. Kanskje det var samspillet mellom foreldrenes komplekse tendenser som la grunnlaget for utviklingen og dannelsen av personligheten min. Likevel, selv om mitt voksne liv markerer et fundamentalt avvik fra veien til de andre familiemedlemmene mine, og det er noe kontrovers rundt det, har foreldrene mine aldri vaklet i sin støtte til mine livsvalg og har vist en beundringsverdig vilje til å forstå og sympatisere med mitt engasjement i det tamilske folkets kamp for frihet.

Mine barneskoleår tilbrakte jeg uten begivenhetsrike år på den lokale statsskolen, hvoretter jeg gikk videre til byens ungdomsskole hvor jeg studerte til «0»-nivå. Muligheten til høyere utdanning var ikke et alternativ for meg. I Australia på 60-tallet var det ikke plass til «slitende mennesker» på universitetet; man måtte enten være rik nok til å betale for universitetsutdanning eller briljant nok til å vinne et stipend. Jeg passet ikke inn under noen av disse kriteriene. I stedet gikk jeg videre for å oppfylle en lidenskap som hadde opptatt meg helt siden jeg var et lite barn, og som jeg anså som mitt potensial og min «stasjon» i livet. Jeg begynte i sykepleieryrket. Med etterpåklokskapens lys, og fordelen av å ha lært meg selv bedre å forstå i årevis, innser jeg nå at sykepleieryrket representerte to temaer i personligheten min som har fulgt meg gjennom livet: for det første, en dyp sympati og empati for enhver form for lidelse, og for det andre, et ønske om kontinuerlig å vokse som menneske. Å begynne i sykepleieryrket tilfredsstilte ikke bare drømmen min om å jobbe i et omsorgsyrke, men enda viktigere, det tok meg ut av småbylivet og inn i en ny verden i byen. Sykepleierstudier uansett hvor begrensede de var – bygget på kunnskapsbanken jeg hadde da jeg var ferdig med videregående skole. Likevel, som tilfellet er med mange andre, antar jeg, ville ikke sykepleie vært måten jeg ville kombinere disse to ambisjonene på dersom jeg hadde hatt muligheten til å gjøre det igjen. Jeg ville nok ha valgt et mindre underdanig yrke: kanskje jus eller en av naturvitenskapene som omhandler jorden og livet på den.

Så etter tre år med slitsom utdanning som sykepleier hadde jeg en kvalifikasjon under beltet, og jeg var veldig fornøyd og stolt over prestasjonen min. Et år med jordmorutdanning ga meg min andre sykepleierutdanning: enda et steg oppover stigen, både profesjonelt og personlig. Men med disse to kvalifikasjonene bak meg i en alder av tjueen, og ingen sannsynlighet for ekteskap i nær fremtid, virket det som om jeg gikk tom for ting å gjøre i Australia, og jeg valgte det populære – og det som ville virke som det uunngåelige – alternativet å reise utenlands. Så etter

litt diskusjon med en venn, la vi planer om å flytte ut av Australia. Jeg la planene mine uten å ane at denne unge australske backpackerens tur til Europa ville bli en returbillett. Og jeg kan fortsatt huske dagen jeg tok det skjebnesvangre spranget ut i verden. Følelsene jeg opplevde den dagen jeg dro fra Australia var så sterke at jeg kan føle dem like intenst i dag som de var den gang. Det var en varm, dampende dag sent i januar, og jeg var nesten tjueto år gammel. Jeg var nervøs og klarte ikke å spise. Avskjedet var et så følelsesladet farvel at man skulle tro at denne førstegangsreisende fra Australia var på vei til en annen planet i stedet for et annet land, om enn på den andre siden av planeten. Om bord på flyet tok jeg mitt tildelte sete bakerst i kabinen. Dette betydde at jeg, til min forferdelse, ville være den siste som fikk servert mat og drikke, for siden jeg gikk om bord i flyet følte jeg en enorm følelsesmessig vekt løfte seg fra skuldrene mine, og en glupsk appetitt tok overhånd i min korte anoreksi før avgang.

Beslutningen min om å reise utenlands viste seg å bli et vannskille i livet mitt, og jeg har aldri sett meg tilbake. Jeg har bare besøkt Australia én gang siden jeg forlot kysten for nesten tretti år siden. Å forlate Australia avsluttet ett kapittel i livet mitt og banet vei for en fundamental forandring i tankegangen og prioriteringene mine. Kastet inn i livets matrise og eksponert for personligheter fra hele verden, hadde jeg egentlig ikke noe annet valg enn å møte utfordringene knyttet til mine ideer, tanker og atferd hvis jeg skulle dra nytte av dette fantastiske og fantastiske mangfoldet av erfaringer som var i ferd med å oppsluke meg.

Jeg reiste til London og rundt i Europa med et par venninner fra Australia. Jeg var så heldig å ikke møte eller omgås mange australiere i løpet av hele reisene mine over hele kontinentet og under oppholdet mitt i England. Jeg sier heldig, for dette betydde at jeg ikke bare overførte min australske kultur og mine australske forhold fra ett miljø til et annet, men heller levde og jobbet blant lokalbefolkningen i landene jeg besøkte. For eksempel hadde vi en leilighet i en høyblokk, og vi sykepleide på en privat pediatrisk kardiologisk avdeling i Roma. Senere tok jeg stillingen som barnepike for fire små italienske barn – i en veldig kort periode! Ved å bo og jobbe i europeiske land kunne jeg observere og delta i folks kulturelle og språklige liv, i motsetning til korte besøk til rent turistdestinasjoner. Da vi var konkurs, dro vi tilbake til England, sparte en pen sum penger fra den mer enn tilfredsstillende lønnen vi fikk som vikarsykepleiere, og dro igjen av gårde på en turné i Nord- og Sentral-Europa. Jeg levde dette livet i et par år helt til begge vennene mine returnerte til Australia, og jeg måtte revurdere fremtiden min alene i London.

De få årene som sigøyner var en stor opplevelse for meg, og jeg ville aldri ha savnet det for alt i verden, men det kom en tid der jeg følte at jeg burde gå videre; kanskje til og med studere igjen. Men siden jeg ennå ikke hadde mestret min kroniske mangel på selvtillit og var klar over mangelen på formelle «A»-nivåer, syntes jeg det var litt for ambisiøst å velge en grad. Deretter var et år med primærhelsestudier et mulig alternativ, og dette ble det neste lille steget på livsstigen min. I virkeligheten passet jeg ideelt for dette samfunnsorienterte helseprogrammet. Sykepleien ga meg grunnleggende medisinsk kunnskap, og jordmorutdanning var et must, men mine reiser i Europa hadde fratatt meg enhver fremmedgjøring jeg måtte føle overfor mennesker fra andre kulturer og raser, og gjort meg til en ideell kandidat for samfunnsarbeid i et flerkulturelt samfunn. Disse kvalifikasjonene og erfaringen kompenserte

for mangelen på formelle «A»-nivåer som kvalifikasjoner for opptak til akademiske studier, og derfor ble jeg tatt opp ved South Bank University for studier i primærhelsetjenesten. Ett års studier for et diplom i helsesøsterutdanning ga meg opplæringen og ferdighetene til å jobbe utenfor sykehusinstitusjoner i lokalsamfunnet som primærhelsearbeider.

Tilordnet et stort geografisk område som var hjemsted for et tverrsnitt av sosiale klasser og kulturer, ble jeg utsatt for en rekke komplekse og ofte uløselige sosiale problemer. Den institusjonelle organiseringen av primærhelsetjenesten og de sosiale problemstillingene jeg ble tvunget til å håndtere var interessante og utfordrende, men de reiste også nye spørsmål i tankene mine. For eksempel begynte jeg å stille spørsmål ved politikken og prioriteringene for statlig finansiering. Jeg var kritisk til effektiviteten i offentlige tjenester. Jeg var ikke fornøyd med prosessen og implikasjonene av å skrive rapporter om mennesker og «merking» osv. Med andre ord begynte jeg å stille spørsmål ved hele «systemet». Jeg trodde det ville være i min interesse å avklare spørsmålene jeg stilte og problemstillingene jeg tenkte på hvis jeg hadde en dypere kunnskap om den sosiale strukturen. Jeg følte at jeg ikke hadde tilstrekkelig kunnskap om dynamikken i samfunnet. Så jeg tok mot til meg og bestemte meg for å søke på et samfunnsvitenskapelig studie. Men mitt ønske om å få mer strukturert, sofistikert og dyptgående kunnskap om den sosiale matrisen ble fortsatt begrenset av tvilen min om min evne til å takle de intellektuelle kravene til et studieprogram. Så da jeg ble tatt opp på samfunnsvitenskapelig studieprogram ved South Bank University, var jeg begeistret over at jeg ble ansett som i stand til å takle utfordringen med å studere på bachelornivå. Utsiktene til å komme inn i et helt annet sosialt miljø hvor kunnskapen var rikelig og hvor jeg måtte anstrenge meg intellektuelt – spesielt i en alder av tjuesju – var en utfordring jeg ivrig ventet på.

Samfunnsvitenskapelig studieprogram ved South Bank var bredt i omfang, og spesielt samfunnsteorien var intellektuelt tungt stoff. Vi studerte samfunnets mikroskopiske og makroskopiske dimensjoner; vi reiste tilbake fra den førindustrielle verden til den «postkapitalistiske» æraen; Vi undersøkte historien til kontinenter og land fra Afrika til Asia og Amerika, og vi tok for oss tankesystemer som dvelte ved den sosiale konstruksjonen av den individuelle psyken til massehysteriet i Nazi-Tyskland. Foreleserne. representerte alle nyanser på tvers av det politiske spekteret, men med «venstreorienterte» i overvekt. Med andre ord ga studiet meg en betydelig politisk og teoretisk utdanning og bidro enormt til en større forståelse av verdens måter. Det var på South Bank University jeg møtte Bala. Han jobbet med doktoravhandlingen sin og drev med deltidsveiledning. Jeg gikk andre året på samfunnsvitenskapelig studieprogram. Vårt bekjentskap på universitetet utviklet seg snart til en intim kjærlighet, som kulminerte i ekteskap. Bala hjalp meg med å skjerpe intellektet mitt og forstå de komplekse sosiale teoriene. Høyskolen var også et sted for politisk aktivisme, med studenter fra hele verden som propaganderte eller støttet den ene eller andre kampen, og dermed eksponerte jeg meg for de ulike mekanismene for sosial og nasjonal undertrykkelse som foregår i verden. Det var også revolusjonenes tidsalder: Storbritannia var herjet av den ekstreme venstreorienterte politikken med fagforeningsmakt og militantisme; Mange tredjeverdensland i Afrika, Sentral- og Sør-Amerika førte nasjonale frigjøringskamper for frihet fra kolonialismens arkaiske institusjoner og imperialismens økonomiske voldtekt. På grunn av vår iboende sympati for de undertrykte deltok vi aktivt i demonstrasjoner og møter til Den afrikanske nasjonalkongressen (ANC), Zimbabwes afrikanske nasjonalunion

(ZANU), Sørvest-Afrikas folkeorganisasjon (SWAPO), østtimoresere, eritreere, sandinister, Den palestinske frigjøringsorganisasjonen (PLO), salvadoranere, chilenere osv. Vi samarbeidet med det britiske kommunistpartiet, marsjerte for Nelson Mandelas frihet, støttet kampanjen for atomnedrustning og ble frastøtt av fremveksten av rasisme i Storbritannia. Vi inviterte folk hjem til gruppediskusjoner med representanter fra noen av disse frigjøringsorganisasjonene. Feminismen «satte også frem» mange av mine egne følelser av undertrykkelse og ga meg ordene til å formulere hvordan jeg følte og opplevde min plass som kvinne i forhold og verden. Det var i dette miljøet mine løst definerte tendenser utviklet seg til et mer sammenhengende sett med ideer; ideer som til slutt førte til deltakelse i en væpnet kamp i et tredjeverdenslands nasjonale frigjøringsbevegelse.

Selv om vi begge var politisk bevisste og aktive gjennom hele studietiden, var politikken vår i hovedsak fokusert på internasjonale frigjøringskamper snarere enn innenrikspolitiske spørsmål. Vi ble aldri med i det britiske arbeiderpartiet, og vi hadde heller ingenting med dets militante tendenser å gjøre. Å samarbeide med det britiske kommunistpartiet viste seg å være det minst revolusjonerende alternativet i britisk politikk, og heldigvis var forholdet vårt ikke dypt og begrenset til bare en kort periode. Sovjetunionens støtte til Sri Lankas kommunistpartis motstand mot tamilenes kamp for selvbestemmelse og politisk uavhengighet i Sri Lanka, og det britiske kommunistpartiets troskap og underdanighet overfor sine Moskva-herrer, var etter vår mening reaksjonært, frustrerende og politisk ukorrekt. I britisk politikk var det sentrale spørsmålet som bekymret meg den økende tidevannet av rasisme og fascisme i England. Jeg syntes det var frastøtende å se fremveksten av en politisk bevegelse som forplantet en ideologi av hat mot andre mennesker og hevdet en feilaktig oppfatning av å være på en eller annen måte overlegen mennesker som er forskjellige fra dem selv. Dette fremmedfiendtlige miljøet påvirket virkelig livet mitt direkte, og jeg hadde ingen appetitt på det. Jeg måtte se på og tolerere mens rasisme ble begått mot Bala og mange av hans folk i England. For eksempel ble en ung tamilsk mann som var på vei for å besøke oss omringet og banket opp av en gruppe unge, hvite kjeltringer. Han kom til døren vår med blod som rant nedover ansiktet og skalv av frykt. Han var så redd for å forlate leiligheten vår, og ville bare gjøre det hvis vi ble med ham til t-banestasjonen. Jeg hadde også direkte erfaring med rasistiske trusler. En kveld satt vi stille hjemme og snakket med en venn i høyblokken vår. En gruppe hvite rasister forsøkte å bryte opp døren og komme seg inn. Bala, vennen vår og jeg avverget angrepet ved å dytte mot døren for å holde dem ute og rope til hverandre at de skulle ringe politiet.

Denne konfrontasjonen med rasisme berørte min følsomhet for urettferdighet, brudd på folks rettigheter og respektløshet overfor mennesker fra forskjellige kulturer. Men selv om opplevelsen av rasisme i Storbritannia gjorde meg rasende, ble ikke Bala overrasket over det og tok det med ro og sammenlignet det med rasismen i sitt eget land. Men mens hudfargen var grunnlaget for rasistisk ideologi i Storbritannia, dannet illusjoner om etnisk overherredømme grunnlaget for rasismen som ble begått mot Balas folk på Sri Lanka. Singalesisk-buddhistisk sjåvinistisk ideologi, forankret i mytologien om en overlegen arisk rase og en uberørt religion, var grunnlaget for rasistisk praksis på Sri Lanka. Den singalesiske staten har vært hovedskyldig i rasistiske forbrytelser mot det tamilske folket. Denne rasismen har blitt folkemordsaktig av karakter med grove brudd på menneskerettighetene der mer enn 70 000 tamiler nå har omkommet. Som vi har

sett gjennom historien, er myten om overlegen rase, som manifesterer seg i ideologiene fasisme og sjåvinisme, farlige, destruktive og negative krefter som etter min mening må motstås hardt. Jeg avskyr faktisk sjåvinistiske ideologier som kveler og undertrykker ikke bare enkeltpersoner, men også nasjoner av mennesker. Jeg utviklet en dypere forståelse og respekt for mennesker fra alle kulturer gjennom reisene mine i Europa og gjennom arbeidserfaringen min med mennesker fra forskjellige raser i England. Uunngåelig kunne jeg ikke tolerere verbal eller fysisk mishandling av folk på grunnlag av rasisme. Når vi ser på bredden av menneskeheten, har rasisme spilt en avgjørende rolle i menneskets historie og har vært en sentral splittende kraft og en kilde til umenneskelighet mellom mennesker. Det manifesterer seg i negative ideologiske oppfatninger av ett folk overfor et annet basert på tvilsomme premisser som hudfarge og falske forestillinger om overlegenhet og underlegenhet, kulturelle forskjeller, religion, historie osv. Etter hvert som mine livserfaringer har blitt dypere, har jeg kommet til å se på planeten som hjemmet til den felles menneskeheten: den naturlige tilholdsstedet for én rase – menneskeheten – og andre livsformer som har like mye rett til å eksistere på denne planeten som deg eller meg. Mangfold av kulturer beriker menneskeheten siden kulturer uttrykker menneskehetens åndelige utvikling. Etter mitt syn bør alle kulturer på denne planeten respekteres og få lov til å utvikle seg hvis fred, harmoni og berikelse av livet skal råde.

Militant politikk

Historien om den brutale og urettferdige undertrykkelsen av det tamilske folket av den singalesiske staten siden øyas uavhengighet er godt dokumentert av internasjonale humanitære organisasjoner. Den systematiske undertrykkelsen av staten gjennom årene tilsvarer, etter min observasjon, et forsøk på folkemord, selv om internasjonale regjeringer kan nekte å akseptere denne tiltalen. (Jeg diskuterer spørsmålet om folkemord senere) Undertrykkelsen angriper de grunnleggende fundamentene for den tamilske nasjonale identiteten, dvs. språket, kulturen, det økonomiske livet og stedet for historiske bosetninger. I tillegg til dette kommer masseutryddelsen av tamiler under raseopptøyer og som følge av krig. Oppløsningen av den tamilske befolkningens samhold gjennom vedvarende og gjentatte episoder med fordrivelse er en annen folkemordsfaktor. Den vedvarende og brutale statlige undertrykkelsen har fra starten av uunngåelig fremkalt motstand. I de innledende stadiene artikulerte det tamilske folket sin motstand mot undertrykkelse gjennom ikke-voldelige politiske kamper basert på den pasifistiske filosofien «Ahimsa», slik den ble forfektet av ikke-voldsguruen Mahatma Gandhi. Den moralske styrken til ikke-voldelig motstand viste seg å være en ineffektiv og maktesløs kraft i konfrontasjonen av den singalesiske statens tvangsmakt, som sårt så bort fra de åndelige og moralske dimensjonene ved ikke-vold. Alle fredelige protester fra den tamilske befolkningen ble brutalt knust.

Opphevelsen av politiske pakter og avtaler inngått mellom lederne av de tamilske og singalesiske nasjonene for å løse den eskalerende etniske konflikten forsterket klimaet av fiendtlighet og mistillit mellom de to folkeslagene. Vilkårlige arrestasjoner, systematisk tortur, forsvinninger og utenomrettslige drap ble en del av praksisen til statens militære styrker. Videre, bortsett fra den militære okkupasjonen og dominansen av de tamilske områdene, resulterte brutale rasistiske

pogromer gjennom årene, orkestrert av staten og henrettet av mobber av singalesiske kjeltringer, i utryddelsen av tusenvis av tamiler. Denne økende statlige undertrykkelsen kombinert med en økende frustrasjon og mangel på tillit blant det tamilske folket til det sjåvinistiske singalesiske lederskapet ga de tamilske politikerne lite annet valg enn å løsrive seg og opprette en uavhengig tamilsk stat. Den tamilske forente frigjøringsfronten (TULF), tamilenes parlamentariske politiske parti ved stortingsvalget i 1977, søkte et mandat fra tamilene til å kjempe for en uavhengig stat basert på det tamilske folkets rett til selvbestemmelse. TULF vant kraftig i nordøst, vant flertallet av setene og fikk et folkelig mandat for en kamp for politisk uavhengighet og statsdannelse. Men selv om TULF hadde folkets mandat, manglet de en sammenhengende politikk eller strategi for å realisere dette folkelige politiske målet. Partiet manglet strategi og forpliktelse til dette pålagte målet, ble inaktivt og impotent og søkte til slutt veien til samarbeid med de singalesiske herskende elitene. Denne samarbeidende tilnærmingen desillusjonerte de opprørske unge tamilene alvorlig og ugjenkallelig, som krevde en radikal strategi som ville føre til opprettelsen av en uavhengig stat. Den tamilske ungdommen, som bar byrden av statlig vold og undertrykkelse, ble stadig mer rastløs og kynisk overfor parlamentarisk politikk og avmakten til ikke-voldelig politisk kamp. Både de objektive og subjektive betingelsene for fremveksten av væpnet kamp i den tamilske saken for nasjonal frihet hadde nå modnet. En mengde ungdomsorganisasjoner forpliktet til væpnet kamp for nasjonal frigjøring dukket opp i det nordøstlige Sri Lanka. Undertrykkerens vold skulle nå møtes med de undertryktes vold.

Mange av frigjøringsorganisasjonene i nordøst hadde sine støttespillere og aktivister i London. Støtten kom i hovedsak fra den unge generasjonen tamiler som hadde flyktet fra brutal forfølgelse og rasediskriminering i Sri Lanka. De beholdt bitre og smertefulle minner om opplevelsene de hadde blitt utsatt for, en sterk identifikasjon med sitt undertrykte folk og en varig følelsesmessig tilknytning til hjemlandet sitt.

Våre tamilske venner i London var alle politisk bevisste mennesker rundt denne tiden på slutten av 70-tallet. De fleste hadde kommet til London for å unnslippe diskriminering og forfølgelse, i en eller annen form, fra den srilankiske staten. Den tamilske United Liberation Fronts politiske mandat begeistret deres ambisjoner, og de anti-tamilske opptøyene i 1977 etter stortingsvalget holdt tamilsk politikk i live i London. På høyskolen henvendte unge tamilske studenter seg til Bala på grunnlag av nasjonal identitet. De var alle hissige og entusiastiske. En ung mann, Ganasekaran, oppfordret Bala til å bruke sine journalistiske og skriveferdigheter og sin teoretiske kunnskap til å skrive et politisk dokument. Dette gjorde Bala, og den brede opplagsmengden nådde LTTE-kretsene i London. Herr Krishnan, LTTE-representanten i London på midten av 70-tallet, og herr R Ramachandran (alias Anton Raja), den offisielle talsmannen, besøkte residensen vår og presenterte seg. Herr Ramachandran (vi kaller ham Ramasar) ga oss et detaljert og autentisk bilde av Frigjøringstigrene og deres lederskap. Vi var overbevist om motet, besluttsomheten og engasjementet til Tiger-kadrene. Sagaen vår med LTTE var i gang. Ramasar har siden blitt vår livslange venn og har vært talsmann for organisasjonen i London. Men selv om vi støttet LTTE, var kretsen vår bred, og tilhengere av alle tamilske grupper som var engasjert i væpnet kamp, besøkte huset vårt regelmessig. Bala holdt politiske klasser for mange unge tamilske studenter fra alle de forskjellige organisasjonene. Vi inviterte representanter fra frigjøringsorganisasjoner i andre land til å komme og tale til disse klassene også. De kjøpte med

seg dokumentarfilmer om organisasjonenes aktiviteter, propagandadokumenter og plakater. Eritreerne kom med historien om sin kamp; De østtimoresiske representantene fortalte om den folkemordsmessige undertrykkelsen og grusomhetene begått av det indonesiske militærregimet; Den afrikanske nasjonalkongressen var tjue år unna seier, og representantene deres holdt et foredrag om kampen mot apartheid; De chilenske undergrunnsrepresentantene besøkte oss og snakket om kampen mot Pinochets militærdiktatur, og så videre. Vi samlet også inn penger til mange av disse organisasjonene.

Men selv om tamilene var politisk aktive, var også den singalesiske «venstresiden» det. Kravet om en egen tamilsk stat åpnet en kontroversiell debatt, og de singalesiske «venstreorienterte» ble konfrontert med dilemmaet mellom å ville forbli «radikale» ved å støtte det sosialistiske prinsippet om et folks rett til selvbestemmelse, men samtidig motsette seg de undertrykte tamilenes rett til løsrivelse. Bala var irritert over denne tilsynelatende teoretiske forvirringen blant «venstreorienterte» singalesiske politikere og «revolusjonære». Vi bestemte oss for å produsere et dokument som svar på denne teoretiske forvirringen. Bala arbeidet møysommelig med dette prosjektet og produserte snart et overbevisende teoretisk dokument, som trakk tilbake til det marxistisk/leninistiske rammeverket for å legitimere det tamilske folkets rett til selvbestemmelse. Mens han skrev, skrev jeg, og vi brukte utdanningsstipendpengene våre på trykking av dette dokumentet. Den ble utgitt og distribuert til publikum med tittelen «*Om det tamilske nasjonale spørsmålet*». Han fulgte opp dette med sitt andre verk på tamil - «Mot sosialistisk tamilsk Eelam», og det fant veien til Mr. Vellupillai Pirabakaran, lederen av Frigjøringstigrene i Tamil Eelam. Herr Pirabakaran leste boken og ble imponert over innholdet, og ønsket deretter å møte Bala. Han inviterte oss til Chennai i Tamil Nadu i India, hvor vi møtte organisasjonens ledelse for første gang.

2 Inne i tigerhulen

Da vi forlot London for India i 1979, åpnet et nytt og fundamentalt annerledes kapittel i livet mitt seg. Selv om ingen av oss noen gang forventet at det ville være lett å delta i en frigjøringsorganisasjon og -kamp, forutså vi aldri dybden av kompleksiteten vi til slutt møtte. Intrigene rundt revolusjonær politikk så vel som det sosiokulturelle miljøet i Sør-India skapte ny bevissthet i meg og åpnet nye grenser i bevisstheten min. Dette møtet med merkelige, ekstraordinære hendelser, nye relasjoner og utfordringer fra det nye miljøet utgjorde en minneverdig epoke i livet mitt som radikaliserte tankene og følelsene mine, beriket personligheten min og gjorde meg til et sterkere menneske. Når jeg reflekterer over årene 1979–1987, er det absolutt et fantastisk foretagende hvor enormt det er å gjengi så mange turbulente hendelser, både personlig og politisk, på noen få sider i en bok. Jeg kan bare gi glimt fra tiden. Det hele startet i siste halvdel av 1979.

Å sette sin frihet og sitt liv på spill ved aktiv deltakelse i en væpnet revolusjonær kamp er et helt annet fenomen enn å artikulere subversiv og revolusjonær politikk fra tryggheten og sikkerheten tusenvis av kilometer unna den faktiske «krigsfronten». Så vår avreise til India og et møte med den underjordiske LTTE-ledelsen og stridende markerte en fordypning av vår forpliktelse og deltakelse i frigjøringskampen. Det var ikke lenger lenestolpolitikk i det demokratiske England, men snarere var vi på vei ut for å møte ivrige unge opprørere som var etterlyst av staten Sri Lanka for sin radikale nye politikk. LTTE-kadrene hadde tatt folkets kamp for frihet inn i den ekstraparlamentariske sfæren, inn i den væpnede kampens sfære. På den historiske tiden var LTTE-kadrene aktivt engasjert i små geriljaoperasjoner mot statsapparatet, militærstyrkene og politiet. Så vi ble involvert i radikal politikk som hadde vidtrekkende implikasjoner for det tamilske folket, kadrene og oss selv. Det var ikke en spøk. Selv om vi ikke personlig hadde grepet til våpen på den tiden, satte det å ha en nær forståelse og et nært forhold til geriljaorganisasjonens ledelse, og det å være betrodd kunnskapen om organisasjonens interne dynamikk, oss i en posisjon der vi følte et enormt ansvar overfor kadrene og kampen. Bare det å ha «innsideinformasjon» om strukturen til denne opprørsorganisasjonen og kunnskap om identiteten til de underjordiske lederne plasserte oss i en sensitiv situasjon.

Vi ankom Chennai, ledsaget av herr Krishnan, for vårt møte med LTTE og dens leder herr Pirabakaran, med fly via Mumbai. LTTE-kadrene visste at vi ankom med nattflyet fra Mumbai, men det var ingen på Meenambakkam lufthavn i Chennai til å møte oss åpent. Dette var vår inngang til undergrunnspolitikken, og siden den dagen har hemmeligholdspolitikk blitt en del av livet mitt.

Den ukuelige Indira Gandhi sto ved roret i Indias anliggender i 1979 på vårt første besøk i Chennai. Patriarken i tamilsk politikk, Karunanidhi, nøt en av sine perioder som sjefsminister i delstaten Tamil Nadu. Så langt tilbake som den gang var Tamil Nadu-politikk og indisk utenrikspolitikk avgjørende og avgjørende faktorer i det tamilske folkets kamp for frihet. Spesielt denne dimensjonen av indisk utenrikspolitikk har hatt sine implikasjoner på innenlands, regionalt og internasjonalt nivå.

Indias utenrikspolitikk på 70- og 80-tallet ble formet av de internasjonale relasjonene under den kalde krigen og av politikken til den ikke-allierte bevegelsen. Etter å ha vært grunnleggeren av den ikke-allierte bevegelsen, forfektet India idealene om nøytralitet og ikke-intervensjon overfor nasjonene i den tredje verden. Men Indias drøm om å bygge en ny verdensorden fri fra begrensningene fra konkurrerende supermakter kollapset da Kina invaderte landets nordøstlige grenser tidlig på sekstitallet. Som verdens største demokrati og fast bestemt på å hevde seg som en verdensmakt og som en regional supermakt, følte India seg truet av maktkonfigurasjonene til USA-Kina-Pakistan-aksen i Asia. Disse sikkerhetsbekymringene tvang India til å inngå et strategisk partnerskap med Sovjetunionen og til å starte en prosess for å bli en atommakt ved å teste en atombombe tidlig på syttitallet. Selv om hun fortsatte å argumentere for alliansefrihet for tredjeverdensland, falt India helt innenfor den sovjetiske leiren. Videre, som et land utsatt for århundrer med utnyttende kolonistyre og etter å ha vunnet en frihetskamp, sympatiserte India med og ga moralsk og politisk støtte til flere undertrykte nasjoner engasjert i frigjøringskamper. Deretter ble India en fremste støttespiller for Den afrikanske nasjonalkongressen i kampen mot det universelt fordømte apartheidsystemet og andre afrikanske frigjøringskamper. Indias konsekvente og effektive støtte til Den palestinske frigjøringsorganisasjonen (PLO) kunne ha vært intet mindre enn et enormt moralsk løft for det palestinske folket i en fiendtlig politisk-diplomatisk verden som så på deres kamp som «terrorisme». Men selv om India var frittalende og generøs i sin moralske og diplomatiske støtte til frigjøringskamper på andre kontinenter eller regioner, spilte hun ut det regionale politiske spillet i sin egen bakgård med betydelig politisk hensiktsmessighet og skarpsindighet. Det tamilske folkets kamp er et godt eksempel. India var godt informert om de srilankiske tamilenes situasjon og om den væpnede kampen til Tamiltigrene. Bala hadde faktisk skrevet til Indira Gandhi på vegne av LTTE så langt tilbake som i 1978. Politikere fra Tamil Nadu, som P. Nedumaran, hadde også orientert fru Gandhi om den tamilske nasjonale kampen. Likevel, vel vitende om alt dette, begrenset India sin uro over tamilenes situasjon til uttalelser som uttrykte det ganske uskyldige og svært diplomatiske uttrykket «alvorlig bekymring». Akkurat nok til å advare singaleserne om at India, som den regionale supermakten, holdt et øye med hendelsene på øya.

India, som alltid var følsomt og opptatt av å ikke oppfordre til løsrivelsestendenser innenfor sine egne grenser, hadde ingen intensjon om å støtte kravene om en egen stat som ble fremmet av tamilene i nabolandet Sri Lanka. Hun kunne heller ikke avfeie eller undervurdere det provoserende og destabiliserende potensialet til seksti millioner tamiler på hennes sørlige flanke som tydelig sympatiserte med sine brødre 22 mil over Palkstredet. I tillegg til dette var Indiras store bekymring over Sri Lankas president J.R. Jayawardenes utilslørte pro-vestlige posisjon. Hun fryktet at den srilankiske lederen bevisst skapte betingelser for amerikansk hegemonisk dominans i Det indiske hav-regionen, det geografiske området der India ønsket å opprettholde

sin innflytelsessfære. Indira Gandhi, en mester i politisk trolldom, anerkjente standhaftig Sri Lankas suverenitet og territoriale integritet, men beroliget tamilene ved å «tolerere» militantene som en strategi for å legge press på Colombo for å få dem til å vende tilbake til Delhis fold. Det overordnede målet ville være å forhindre at Colombo havner i sentrum av vestlig innflytelse og bringe byen tilbake til Delhi. Så i dette geopolitiske scenariet så mange tamiler i det nordøstlige Sri Lanka på Tamil Nadu som et trygt tilfluktssted. Få trodde at India noen gang ville skuffe dem. For LTTE-kadrene var det ikke bare et trygt tilfluktssted, men også en sikker «base»: et sted hvor de kunne bo, organisere og planlegge uten frykt. Og det var derfor LTTE-kadrene var i Madras i 1979. De srilankiske tamilske opprørerne, som nøt lavprofilerte støtter fra politikere i Tamil Nadu, fant et pusterom i Tamil Nadu for å overleve. Likevel fungerte LTTE-kadrene som en hemmelig organisasjon i Tamil Nadu, konfrontert med problemer forårsaket av «fiender innenfra», tett overvåking av de forskjellige etterretningstjenestene og den undergravende aktiviteten til Sri Lankas ambassade i delstaten. Det var i dette scenariet vi ankom Meenambakam lufthavn. Disse forholdene forklarer hvorfor, mens ingen av kadrene anerkjente oss, to eller tre par LTTE-øyne, som blandet seg med folkemengdene, i hemmelighet observerte oss og fulgte hvert eneste trekk vi gjorde frem til vårt endelige hemmelige møte.

En vaklevoren svart taxi raslet fra Meenambakam lufthavn langs Chennais nattegater og kjørte oss til inngangen til et forhåndsbestemt «hotell» – eller mer presist, lodge. Herr Krishnan booket oss inn i hytta og dro til et ukjent reisemål for å informere LTTE-lederen om hvor vi befant oss. Denne hytta ble valgt, jeg kan bare gjette, på grunn av sin antatte ubetydelighet i en fattig del av byen. Men det viste seg å være feil. Uvant til den kvelende indiske varmen, holdt vi vinduene på rommene stadig åpne. Vinduene som åpnet seg mot hovedgaten ga forbipasserende et fritt utsyn over gjestene. Rommet var faktisk så åpent at jeg var nødt til å snike meg inn på det greie badet for å få litt privatliv og skifte klær. Og badet var også et mareritt. En ustanselig dryppende kran holdt det skitne gulvet vått, noe som gjorde det umulig å skifte klær uten å dyppe dem i skitten. Men mer alvorlig, en hvit kvinne med en tamilsk mann hadde gjort dette rommet til et voyeurparadis, og vi ble gjenstand for nysgjerrighet – og ikke av riktig grunn heller. Gitt den generelle antagelsen – og til sammenligning for store deler av indere er det sant at alle vestlige er rike – ville det absolutt ha vært vanskelig for lokalbefolkningen å forstå hvorfor en tamilsk mann og en hvit kvinne skulle velge så dårlig innkvartering i en fattigere del av byen hvis de ikke hadde noe vondt i vente. Da LTTE-kadrene, inkludert herr Pirabakaran, kom for å møte oss midt på natten, tviler jeg ikke på at dette ytterligere pirret det allerede mistenksomme personalet og lokalbefolkningen.

Møte Mr. Pirabakaran

Jeg hadde egentlig ingen anelse om hva jeg kunne forvente av LTTE-lederne da jeg møtte dem første gang. Selvfølgelig visste jeg om deres militante revolusjonære aktiviteter, og jeg støttet helhjertet deres væpnede motstandskampanje. LTTE-arbeidere i London hadde fortalt meg at den sentrale skikkelsen i den tamilske motstandsbevegelsen, herr Vellupillai Pirabakaran, var utrettelig dominert av og forpliktet til det politiske målet om frigjøring av sitt undertrykte folk,

og at han trodde fullt og fast på etableringen av en egen tamilsk stat som den endelige og eneste løsningen på det tamilske nasjonale spørsmålet. At han hadde vært en streng disiplinær var legendarisk, selv i de aller første dager. Det var faktisk nettopp hans potensial til å håndheve disiplin som ga ham popularitet og respekt og skilte ham ut fra andre spirende ledere som kjempet for å etablere en geriljastyrke som var i stand til å konfrontere den srilankiske statens militærapparat. Men han var ikke en disiplinær for sakens skyld. Han mente, og de fleste militærmenn ville sannsynligvis være enige med ham, at disiplin var avgjørende for kadrenes moral og høye ytelse. Hans høye moralske karakter, til det punktet hvor det var puritanisme, var den andre egenskapen han var godt kjent for. Igjen ser han eksemplarisk oppførsel i privatlivet som en avgjørende faktor dersom en leder skal beholde autoritet. Ingen av disse trekkene ved hans personlighet og oppførsel har avtatt gjennom årene. Kritikere av herr Pirabakaran har ofte tatt opp disse egenskapene ved personligheten hans og anklaget ham for autoritarisme. Men jeg vil gå så langt som å si at disse to faktorene har vært avgjørende for hans vedvarende støtte blant bredere deler av den tamilske befolkningen. Likevel, til tross for det stålsatte ryktet som gikk forut for herr Pirabakaran, oppdaget jeg ved vårt første møte et varmt og omsorgsfullt menneske. «Thamby» – som de som er eldre eller står ham nær kjærlig tiltaler ham – forsto raskt hvor utilstrekkelig innkvarteringen vår var og hvor ubehagelig og pinlig situasjonen jeg var i. Han sendte raskt en av kadrene sine for å finne et «bedre» hotell, og vi ble flyttet ut neste morgen.

Det første møtet med herr Pirabakaran (som var ledsaget av en av de tidligste LTTE-kadrene, herr Baby Subramaniam) fant sted midt på natten. Vi ventet hele dagen på det lille, lurvete rommet vårt og svettet i Chennai-fuktigheten før vi møtte herr Pirabakaran. Som naive nybegynnere i undergrunnsspillet ante vi ikke at vi måtte vente til det ble mørkt for å møte ham, og vi forventet heller ikke at møtet ville bli veldig sent på kvelden. Men for herr Pirabakaran, en pedantisk mann som var opptatt av sikkerhet, hadde det å bevege seg rundt i ly av mørket blitt en nødvendig vane. Hans oppmerksomhet på problemer som sikkerhet var også et tegn på hvor alvorlig han så på sin forpliktelse. Det var greit for meg. Gitt at han hadde vært «etterlyst» i Sri Lanka de siste syv årene siden han var seksten år – og i en situasjon der interesserte parter ikke ville ha noen skrupler med å gjøre opp for engasjerte personer i frigjøringskamp som ham, var det rettferdig nok for ham å opprettholde sin sikkerhet. Kampen var tydeligvis en alvorlig sak for ham.

Stille og uten fanfare, sent på kvelden, dukket to unge menn opp i døren, den ene kledd i en hvit vertis nasjonaldrakt og den andre i bukser og en lys, mønstret skjorte. Jeg må innrømme at jeg ble overrasket over hvor unge og uskyldige disse to «terroristene» så ut. Utseendet deres vitnet faktisk om omdømmet deres. Begge var korte, pene små menn som så ut som om smør ikke ville smelte i munnen deres. Baby Subramaniam bar en veske full av alle slags dokumenter og politisk litteratur. Denne korte, litt tettbygde mannen i nasjonaldrakten til en hvit verti, som slepende på en svulmende, overfylt veske eller koffert som virket for tung for ham å bære, ble et varemerkebilde for Baby Subramaniam. Mr. Pirabakaran var ikke så beheftet. Stilen hans var annerledes. Omhyggelig stell er herr Pirabakarans kjennetegn. Påkledning er en begivenhet for herr Pirabakaran, ikke en nødvendig øvelse som må fullføres og legges raskt av veien. Men herr Pirabakarans unge ansikt var klart og lyst, og hans enorme, svarte øyne gjennomtrengende.

Man får faktisk følelsen av at han kikker rett inn i sjelen din, og det er denne dybden i øynene hans som også speiler sinnet og tankene hans. Ved flere anledninger i vårt lange forhold har herr Pirabakarans øyne fortalt mange historier. Bare en nøye observatør ville ha lagt merke til kulden fra våpnene de hadde stukket inn i livet og dekket av skjortene som hang løst over dem. Knappene var også smart nok til å skjule en rekke trykknapper som var sydd under, noe som gjorde det mulig for dem å rive opp skjortene sine, noe som ga dem enkel og rask tilgang til våpnene sine.

Det første møtet mellom disse to nå historiske skikkelsene hvis liv ble flettet sammen, herr Pirabakaran og Bala, var i hovedsak en gjensidig vurderingsøvelse. Man kunne se herr Pirabakaran granske Balas ansikt. Denne grundige ansiktsskanningen gjort av Mr. Ps øyne er et vanlig aspekt i dialog med ham, og det er ingen måte usannhet eller bedrag kan snike seg inn i en samtale når disse granskende øynene følger med på hvert ord.

Det første møtet var langt, og varte i flere timer fra midnatt til de tidlige morgentimer. Bala formidlet senere til meg hvordan herr Pirabakaran stilte spørsmål ved hans personlige historie og spesielt hans synspunkter på den tamilske væpnede motstanden. «Thamby» hadde allerede lest Balas politiske forfatterskap og hans oversettelser av Che Guevara og Mao Zedong om geriljakrigføring. Men dette var ikke nok til å overbevise herr Pirabakaran om Balas og min forpliktelse. Han ville vite mer om menneskene fra London for å vurdere deres potensial for ekte, genuin og varig engasjement i kampen. Bala dvelte en stund ved å forsøke å innprente for 'Thamby' viktigheten av politisk teori og praksis for å fremme en væpnet revolusjonær kamp. Møtet gikk vellykket. Men selv om de likte hverandre fra starten av, tok det mange år for begge å dyrke et unikt vennskap basert på dyp gjensidig forståelse. Jeg likte også herr Pirabakaran, og han viste ingen åpenbar mistenksomhet overfor meg. Han var tydeligvis bekymret for hvordan han skulle tiltale meg. I tamilsk kultur brukes vanligvis ikke titlene herr og fru for å tiltale folk. Adressetitler er knyttet til sosialt hierarki og sosiale og familiære forhold. Siden forholdet vårt ikke var familiært eller intimt, kunne han ikke tiltale meg som «akka» (storesøster), og samtidig kunne han ikke være så formell at han tiltalte meg som fru Balasingham. Siden jeg var eldre enn ham, ville det heller ikke være kulturelt korrekt å tiltale meg som en likeverdig ved å bruke mitt kristne navn. «Thamby» fant en løsning på dilemmaet sitt ved å døpe meg med det kjærlige kompromisset og den omfattende tittelen «tante». Bortsett fra Bala og en eller to andre, har tamiler i alle aldre blitt kjent med og tiltaler meg som «tante». Mange, tror jeg, er uvitende om mitt virkelige navn.

Etter å ha blitt innkvartert på et mer «komfortabelt» hotell etter det første møtet, besøkte «Thamby» regelmessig én eller flere kadrer, og dialogene ville strekke seg til lange timer om morgenen. «Thamby» hadde mye å fortelle Bala, og Bala hadde også mye å diskutere med ham. Det ble også bestemt at Bala skulle holde et møte med politiske klasser for kadrene i Tamil Nadu. Hotellet ble ansett som et utilfredsstillende sted for disse klassene, siden antallet unge menn som kom og gikk ville tiltrekke seg unødvendig oppmerksomhet og mistenksomhet rundt disse «undergravende» fra Sri Lanka. Deretter ble det arrangert at klassene skulle holdes i det private rommet til Senjee Ramachandran i boligen til medlemmene av den lovgivende forsamlingen i Tamil Nadu. Vi forlot faktisk til slutt hotellrommet og fikk overnatting på dette

MLA-vandrerhjemmet. Ramachandran var ikke den eneste sterke tilhengeren av LTTE på den tiden. Landbruksminister Kalimuttu, medlem av delstatsregjeringen til Karunanidhi, var også en av våre hjelpere, og vi møtte ham også under oppholdet vårt der. Den kjente poeten Pulamai Pithan, en fornem mann med sine tykke hauger av bølget, mer hvitt enn svart hår og en enorm, like grånende bart, var også en sterk tilhenger av LTTE. Vi besøkte hjemmet hans et par ganger.

Balas klasser, som er godt forankret i sosiopolitiske og psykologiske teorier, inkluderte redegjørelser for samtidige nasjonale frigjøringskamper, belysning av sosialistiske teorier og politiske konsepter. Han la frem skillet mellom klassesystemet, som kjennetegner vestlig samfunnsstruktur, og kastesystemet i sørasiatiske samfunn som India og Sri Lanka. De ulike oppfatningene av «samfunnet» slik de er definert av vestlige sosiale tenkere ble også formidlet. Nysgjerrigheten til noen unge kadrer på å vite mer om seksualitet førte til at Bala holdt noen økter om grunnleggende freudiansk teori.

Selv om mange av kadrene hadde en iboende sympati med sosialistiske synspunkter, formulerte ingen av dem noen gang marxistiske standpunkter; heller ikke «så» noen av dem ut som marxistiske revolusjonære i klassisk forstand. Ingen hadde det lange skjegget og den rufsete kjolen som så ut til å definere de unge «revolusjonære» i for eksempel EPRLF osv. Et slikt utseende var faktisk en vederstyggelighet for herr Pirabakaran, som, som jeg tidligere nevnte, er besatt av renslighet og godt stell og innprenter disse standardene i sine kadrer, spesielt i sine eldre kadrer som han forventer skal sette et eksempel. Oppmerksomheten rundt hygiene og plettfri stell er ikke bare en bekymring for ethvert militært etablissement, men er unektelig mer forankret i virkeligheten enn påstander om å være radikale gjennom et rufsete, avslappet personlig utseende. Men dypere enn det, skulle vi gjennom årene lære at marxismen ikke hadde noen reell masseappell i den tamilske samfunnsformasjonen der religion, spesielt hinduismen, har blitt en dypt forankret ideologi gjennomsyret av det tamilske folkets sosiokulturelle liv. Bala introduserte marxismen for LTTE-kadrer først og fremst som en sosial og politisk teori. Ved å bruke marxistiske konsepter forklarte han den væpnede kampen som den høyeste formen for politisk kamp. Likevel har også marxismen sine mangler og begrensninger. Siden det er en eurosentrert filosofi, er det et upassende teoretisk verktøy for å gi tilstrekkelig analyse til et fundamentalt annerledes sosiopolitisk miljø. For eksempel er det vanskelig å gå i gang med en sosiostrukturell analyse av det kastestyrte Jaffna-samfunnet ved bruk av marxistiske konsepter. Det er også vanskelig å bruke klassekategoriene i en samfunnsformasjon som verken er kapitalistisk eller føydal; der det ikke finnes noen distinkt klasse av borgerskap eller føydale godseiere, men snarere dominert av en middelklasse av høykaste 'Vellalas'. Videre har Jaffna-tamilene sine egne trossystemer og politiske instinkter, og ingen mengde teoretisk analyse eller overtalelse vil lett påvirke tenkningen deres. I de tidlige stadiene av sin historiske utvikling adopterte LTTE kategorier og konsepter fra de marxistiske/leninistiske tankesystemene for å legitimere den væpnede kampen som en politisk kamp for selvbestemmelse. Men senere, med det kommunistiske systemets kollaps, forlot organisasjonen marxistisk tankegang og adopterte sosial likestilling som bevegelsens ideologi. Det er utvilsomt at tamilske patriotiske følelser har vært drivkraften i kampen.

Ganske ofte under disse diskusjonene og klassene snek jeg meg ut med en av kadrene for å beundre severdighetene i Chennai. India var en ny opplevelse for meg, og det var en slik kontrast til den vestlige verden at jeg var lidenskapelig opptatt av å observere og føle så mye av det som mulig. Deretter, i løpet av de mange årene jeg tilbrakte i India – eller mer spesifikt Tamil Nadu – lærte jeg å elske landet og dets folk. Hadde muligheten bydd seg, ville mitt foretrukne bosted etter at jeg ble tvunget til å forlate det nordøstlige Sri Lanka i 1999 ha vært Chennai, i stedet for å returnere til London.

Første inntrykk av India

Gjennom årene jeg var i India fra 1979 til 1987, levde jeg i en sosiokulturell sfære som var i motsetning til den vestlige verden. Kontrastene er enorme og komplekse: å dokumentere forskjellene ville være en bok i seg selv. Her kan jeg bare gi noen få glimt. Til å begynne med, i en større sammenheng, hvilte den mest umiddelbare avviket mellom min vestlige sosialisering og livet i Tamil Nadu på de grunnleggende prinsippene for sosiale relasjoner. Vestlig sosial eksistens er basert på individet, kjernefamilien og privatliv. I Tamil Nadu og Sri Lanka, også da jeg var der, er ethvert forsøk på å leve en isolert, individuell tilværelse dømt til fullstendig fiasko og en fullstendig uforståelig ambisjon for menneskene i disse samfunnene. Å leve et privatliv innestengt bak husets fire vegger, uforstyrret og med besøk etter avtale, er et utenkelig ideal for folk flest i Sør-Asia. Og denne fundamentalt divergerende oppfatningen av sosialt liv var ikke bare en tenkemåte jeg måtte ta til meg, men også en jeg måtte leve med i virkeligheten. Jeg kan aldri glemme et spørsmål som ble stilt av en ung britisk journalist da hun besøkte huset vårt i Jaffna på Sri Lanka. På den tiden – rundt 1991 – var det så normalt å bo i et åpent hus med folk rundt oss hele tiden at jeg hadde glemt alt annet. Og derfor ble jeg ganske overrasket da hun plutselig spurte meg hvordan jeg taklet mangelen på privatliv. Hun ble overrasket over antallet mennesker som var aktive på en eller annen måte rundt i huset. Huset vårt var vidåpent, og folk vi kjente kom og gikk når som helst på dagen. Jeg tviler faktisk på at huset vårt i India noen gang har vært låst eller tomt for folk. Knyttet til disse sosiale relasjonene er den rollen samfunnet tildeler individet. For eksempel gir morsrollen kvinner en bestemt sosial rolle og status, og det forventes at hun fyller denne rollen, som igjen bringer med seg et nettverk av sosiale relasjoner og autoritet. Den eldste sønnen er tildelt en bestemt rolle og status med tilhørende forpliktelser og ansvar. På samme måte har hvert individ en bestemt sosial rolle og status, og det er fra disse rollene det oppstår relasjoner som også står for den konstante sosiale interaksjonen mellom mennesker. Disse sosiale forholdene er faktisk så komplekse og oppslukende at det er lite tid tilgjengelig for private bekymringer. Ganske ofte er den eneste gangen en mann og kone finner tid til å diskutere saker med hverandre noen timer om natten. Noe som bidrar til dette generelt mer sosiale miljøet er det utvidede familiesystemet som danner grunnlaget for sosiale relasjoner i både det indiske og det srilankiske samfunnet.

I den tamilske samfunnsformasjonen er det storfamiliesystemet fortsatt den dominerende familiestrukturen. Følgelig vil det i de fleste hjem, bortsett fra foreldre og deres barn, være en slektning i en viss grad boende i huset sammen med dem. Det er svært vanlig at eldre foreldre

bor sammen med søsken eller yngre slektninger som bor sammen med eldre brødre og søstre og deres familier. Nieser og nevøer vil komme for å bli og så videre. De matriarkalske elementene i det tamilske samfunnet gjør at det ikke er uvanlig at søstre også deler hus. For eksempel vil én søster og familien hennes bo i første etasje i huset, og en annen søster og familien hennes vil bo i boligen ovenfor. Spisestunder er også sosiale anledninger. Selvfølgelig er det sant at folk blir invitert til måltider og at forberedelsene gjøres deretter, men det er like sant at mat blir sett på som grunnleggende for menneskelivet som vann, og at den skal deles på samme måte. Så, i denne sammenhengen, måtte jeg forandre matlagingsvanene mine fra å tilberede mat til et kjernepar, til sosial matlaging. Og de fleste kvinner i det tamilske samfunnet lager mat til mer enn det som kreves for familiemedlemmene. Dette betyr at kvinner kan tilby mat til besøkende når som helst de måtte komme. Å tilby og dele mat når som helst på døgnet er et svært viktig uttrykk for den varme tamilske gjestfriheten, og kvinner er i hovedsak ansvarlige for og involvert i denne sosiokulturelle praksisen. I tillegg deler kvinner ofte mat seg imellom. For eksempel gikk det sjelden en dag uten at en venn eller nabo sendte en liten porsjon av maten hun hadde laget, slik at vi kunne smake på den, eller, hvis hun lagde en rett hun visste at noen av oss likte, sendte hun litt over til et av måltidene våre. I landsbyområder kan de sosiale forholdene mellom kvinner i familien og naboer være så nære at de ikke føler noen hemninger for å spørre en venn, slektning eller nabo om å lage mat til dem mens de er ute. Hvis de får uventede besøk og det ikke er nok mat tilgjengelig umiddelbart, bruker de kjøkkenet til naboer eller venner.

Og en annen, kanskje mer betydelig, forskjell mellom den vestlige livsstilen og India, er samfunnets og familiens meningers innflytelse som en kraftig form for sosial begrensning på individuell atferd. Sosial mening kan avgjøre om et individ får et godt rykte eller ikke, og dermed også fremtiden. Dette gjelder spesielt kvinner. Frykten for sosiale meninger er en kraftig og effektiv form for sosial kontroll over kvinner.

Det store antallet mennesker i India skaper også en kontrast til livet i Europa. Jeg tviler på at det noen gang ville gå et minutt uten at jeg så et annet menneske. Helt motsatt av for eksempel England, hvor det ikke er uvanlig å ikke se et medmenneske på gaten. Men i India sørger overvekten av vennlig og kultivert menneskelighet for at man aldri føler seg alene. Så, omgitt av en slik menneskemasse under så kontrastfylte sosiale forhold, var Tamil Nadu et sted hvor alle mine følelser og sanser konstant var levende. Denne følelsen stammet ikke bare fra de sosiale relasjonene, men også fra den konstante sperrengen av ens følelser fremkalt av de sosioøkonomiske forholdene i millioner av menneskers eksistens. Så overveldende og åpenbar var ødeleggelsene i folks liv forårsaket av fattigdom, og så dypt påvirket slik lidelse meg, at jeg ville gjort en feil om jeg ikke kommenterte det.

Min oppvekst i det velstående Vesten forklarer unektelig hvorfor jeg ble så overrasket over levekårene til millioner av mennesker. Så åpenbare og så hyppige var eksemplene og hendelsene med fattigdom, sosial utnyttelse, urettferdighet og motsetninger at man måtte være blind for ikke å observere dem og ufølsom for ikke å bli følelsesmessig beveget av dem. Og tiden legnet aldri min forargelse over fattigdommen og utnyttelsen. I starten, under mine første besøk, hadde jeg følelsen av at det ikke var ekte, at det ville forsvinne. Men det gjorde det aldri; den

var der hele tiden, gnagde i samvittigheten ens og snek seg inn i tankene ens. Et glimt ut av flyvinduet ved landing i Mumbai vil avsløre historien på et øyeblikk. Den imponerende oasen av skyskraperbygninger vil sakte trekke seg tilbake til en tilsynelatende endeløs kant av skur langs grensen. Når du setter foten utenfor flyplassen, vil dusinvis av små, bedende hender rekke ut en hånd for å ønske deg velkommen.

Et annet tidlig møte med samvittigheten min fant sted da vi spiste ute på en helt vanlig restaurant i Chennai. Privilegiet jeg nøt, ble fullstendig overbevist da jeg så de magre ansiktene til tre eller fire barn som forventningsfullt kikket inn gjennom restaurantdøren de frimodig hadde dyttet på gløtt og så på oss spise i håp om, antagelig, å få noen rester til seg. Et annet fenomen som aldri forsvant, og som de alltid skal minne meg om utbredt sosial ulempe og utnyttelse, var tiggerne i Chennai. Det å være hvit gjorde meg selvfølgelig til et mål for tiggermiljøet, så det var en vanlig opplevelse for meg å ha et stort antall tiggere med utstrakte hender som fulgte etter meg og tryglet «amma», «amma» (frue, frue), spesielt når jeg handlet i hovedgatene i Chennai. Det tok lang tid for meg å overvinne forlegenheten over at folk tryglet meg, og jeg var bekymret for hvordan jeg skulle håndtere dette problemet. I starten følte jeg meg ukomfortabel med så rufsete utseende og stakkars mennesker som maste på meg. Jeg hadde aldri før sett slik fattigdom så nær meg. Dessuten, siden jeg var fra vesten, trodde jeg at folk flest ville ha antatt at jeg hadde penger, og jeg ønsket ikke å virke gjerrig hvis jeg nektet å gi noen få tips. På den annen side ønsket jeg ikke å bli sett på som en «dugnadsmann» som ikke forsto systemet og derfor oppmuntret en industri som mesteparten av samfunnet ikke godkjenner; en industri basert på utnyttelse av nettopp de menneskene vi tror vi gir til.

Så vidt jeg var bekymret var jeg ikke på et korstog for å avskaffe tiggerpraksisen. Jeg ønsket å løse motsetningen mellom forlegenheten jeg følte ved den enkle øvelsen av å gå nedover gaten omgitt av mennesker, og samtidig det å ikke ville avvise menneskene og sende dem bort uten noe. I starten ga jeg til alle i håp om at tiggerne ville spre seg; det hadde motsatt utfall, og skapte en ringvirkning med flere tiggere som stimlet seg rundt en myk berøring. Siden det å gi skapte akkurat de forholdene jeg prøvde å unngå, bestemte jeg meg for at det var best å ikke gi noe til noen, noe statens politikere foretrekker, men det fungerte heller ikke: Jeg ble forfulgt til jeg ga etter. Så hva skal man gjøre i denne forvirrende situasjonen? Jeg klarte ikke å slutte å gå og handle på grunn av uroen jeg følte når jeg var omgitt av tiggere, og jeg klarte heller ikke å kontinuerlig dele ut mynter til en tilsynelatende endeløs strøm av dem.

Jeg tenkte grundig på å håndtere dette åpenbare sosiale problemet. Jeg innså at mye av forlegenheten min ikke skyldtes tiggerne selv som omringet meg, men at deres tilstedeværelse understreket for meg mine egne relative sosiale privilegier og lykke i livet, og realiteten og urettferdigheten i sosiale ulikheter som stirret meg så tett inn i ansiktet. Så i stedet for å se på disse barna og kvinnene, de funksjonshemmede, lamme og eldre som et fellesskap av mennesker som trakasserer meg og skal avvises og avvises, bestemte jeg meg for at det var best å løse denne konflikten inni meg. Jeg var klar over at tigging er en industri i seg selv, og at delstatsregjeringer fraråder praksisen, men for meg var det faktum at folk enten ikke hadde noe annet alternativ eller anså et slikt nedverdigende arbeid som passende for dem, forferdelig i seg selv. Uansett, jeg hadde ingenting å tape på å gi noen få paisaer til disse menneskene. Etter å

ha løst det problemet, oppdaget jeg at ved å gi dem noen få cent og be dem, på gebrokken tamil, om å gå sin vei, tok de høflig imot pengene og spredte seg fredelig. Så jeg tok med meg rikelig med fem paisa-mynter overalt hvor jeg gikk, og enhver tigger som henvendte seg til meg fikk de få symbolske centene og ble bedt om å gå sin vei; som de gjorde.

Gjennom årene ble jeg vant til tiggermiljøet og unvek aldri eller tråkket til siden av en tigger som kom i min retning eller fulgte etter meg. Men for meg var et av de mest varige symbolene på fattigdom og undertrykkelse den grytemagede jentebabyen eller -barnet. De tynne beina og armene hennes, de hjemsøkte, innsunkne øynene som tittet ut av øyehulene, og det rufsete og matte brune, svarte håret – så karakteristisk for underernæring – som hang rundt ansiktet hennes mens hun satt sørgelig og sløvt på morens utstikkende hofte, var et ynkelig syn. Hvorvidt kvinnene er en del av tiggerindustrien eller ikke er ikke problemet. Problemet er den lille jentas patetiske situasjon. Preferansen for guttebarn og den sosiale urettferdigheten mot kvinner i India er et allment kjent faktum. Det samme gjelder det å mangle mat til jenter til fordel for andre, eller, når det er nødvendig, behovet for å ha et underernært barn for å vekke sympati.

Problemer i organisasjonen

Bala og jeg klarte å etablere et godt forhold til lederne og kadrene i LTTE. Vi ble tatt i fortrolighet i en slik grad at vi avslørte noen sensitive problemer innenfor organisasjonens maktforhold. I denne perioden i LTTEs historie ble den opprinnelige kjernen av deltakere i den tamilske frihetsbevegelsen fanget i intriger om maktkamper og personkonflikter som førte til fragmentering, transformasjon og til slutt vekst. En alvorlig motsetning hadde oppstått mellom de høytstående lederne og Uma Maheswaran, lederen av sentralkomiteen. En splittelse i organisasjonen var nært forestående, og Bala ble tilkalt for råd og veiledning. En åpenbar årsak til krisen var en seksuell affære knyttet til brudd på organisasjonens moralske retningslinjer. Adferdsreglene ble sett på som avgjørende og essensielle for disiplinen og integriteten til organisasjonen som medlemmene hadde forpliktet seg til og underordnet seg til for å oppnå den edle saken å frigjøre sitt undertrykte folk. Enhver som brøt disse moralkodeksene ble utsatt for disiplinære tiltak. Ved denne anledningen ble Uma Maheswaran, en ugift mann, siktet for å ha hatt en seksuell affære med den tidligste kvinnelige LTTE-kaderen, Urmila, en fraskilt kvinne.

Både Uma og Urmila var opprinnelig ungdomsledere i Tamil United Liberation Front (TULF), som ble innlemmet i LTTE av Pirabakaran for å fremme organisasjonens internasjonale propagandaarbeid. Begge, sammen med de andre kadrene, bodde i et hus i Chennai. Kadrene hadde sett både Uma og Urmila i en seksuelt kompromitterende situasjon og rapporterte saken til ledelsen. Det var av denne grunn at herr Pirabakaran og andre ledere ble tvunget til å komme fra Jaffna og undersøke saken. Seksuell aktivitet utenfor ekteskap eller før ekteskapet var forbudt i henhold til organisasjonens disiplinærregler. En grundig etterforskning av påstandene ble utført, og Uma ble bedt om å gifte seg med Urmila, eller trekke seg fra formannskapet i sentralkomiteen. Uma, en mye mer verdslig mann enn de andre kadrene, benektet forholdet på

det sterkeste og nektet å si opp stillingen sin, noe som utløste en større krise i gruppen. Urmila var like ubøyelig i sin benektelse av affæren. Bala, som ble bedt om råd i saken, diskuterte saken med både Uma og Urmila. Bala mente at situasjonen kunne løses hvis paret innrømmet affæren og gikk med på å gifte seg, kanskje på et senere tidspunkt. Paret fortsatte å protestere på sin uskyld, og vitnene til affæren holdt seg til sin side av historien. Til syvende og sist gikk flertallsdommen imot parets forklaring, og sentralkomiteen bestemte at Maheswaran skulle gi opp stillingen sin og trekke seg fra organisasjonen. Maheswaran avviste kategorisk avgjørelsen, og resultatet var at han ble fremmedgjort fra organisasjonen. Vi fikk senere vite at Uma Maheswaran og Urmila hadde returnert til Vavuniya, og at Urmila ble alvorlig syk med hepatitt og døde i Gandhi Illam, en veldedighetsorganisasjon drevet av Dr. Rajasundaram.

Likevel, til tross for disse dype organisatoriske problemene, returnerte vi til London med gode minner fra vårt første besøk i India. Vi visste også at selv om vi hadde et godt forhold til og beundring for LTTE-lederne og kadrene, ville det være nødvendig med mye politisk arbeid for å utvikle organisasjonen til en nasjonal frigjøringsbevegelse. Men det var tidlige dager, og «store trær vokser fra små eikenøtter». Vi var ikke motløse, og vi var forberedt på å fortsette kampen, og etter vår mening tilbød LTTE det beste potensialet.

Vi jobbet aktivt for organisasjonen i London og hadde kommunikasjon med ledelsen, og to år senere, i 1981, returnerte vi til Chennai for andre gang. Nok en gang sto organisasjonen overfor alvorlige problemer. Det var i løpet av denne tiden at Pirabakaran dannet en allianse med Tamil Eelam Liberation Organisation (TELO). Sri Sabaratnam ledet midlertidig TELO siden grunnleggerne, Thangathurai og Kuttimani, hadde blitt arrestert av de srilankiske militærstyrkene og fengslet i henhold til terrorloven i Sri Lanka. Deretter ble det iverksatt grep for å samle LTTE og TELO i én organisasjonsstruktur for å styrke og utvide den væpnede motstandskampanjen. Disse initiativene for å smi en enhet ble hindret av de uhyggelige trekkene til Uma Maheswaran, som tok ledelsen i LTTE. Herr Pirabakaran og hans kadrer, ivrige etter å beholde sin historie med væpnet kamp under LTTEs banner, mislikte Maheswarans ensidige hevd av LTTE-tittelen. Å danne en ny organisasjon ved å slå sammen LTTE og TELO på den tiden ville imidlertid ha gjort det mulig for Maheswaran å tilrane seg LTTEs tittel og lederskap. Seniorledere og kadrer i LTTE var ikke for å avvikle organisasjonen før Maheswarans sak var løst. Det ble enighet om å utsette dannelsen av den sammenslåtte organisasjonen og styrke både LTTE og TELO, samtidig som Maheswarans påstand ble diskreditert. Sri Sabaratnam var ikke fornøyd med utsettelsen av fusjonen, men han forsto rasjonaliteten bak avgjørelsen. Deretter startet Bala og Baby Subramaniam en effektiv mediekampanje i Chennai der de benektet Uma Maheswarnas falske påstand. I mellomtiden ble det sendt brev til LTTE-tilhengere over hele verden som forklarte årsaken til Umas avskjedigelse. Til slutt ga Uma Maheswaran opp kravet på LTTEs lederskap og dannet en uavhengig militant organisasjon kalt PLOTE (Folkets frigjøringsorganisasjon for Tamil Eelam). Men hendelsene har utviklet seg, og LTTE-TELO-allieringen ble ikke realisert.

Lære mer

Mens alt dette «høye» politiske dramaet pågikk blant ledelsen under besøket vårt i 1981, engasjerte jeg meg med de andre kollegene. Til dette besøket hadde kadrene leid et hus i Varasalavaakkam, i utkanten av Chennai, og til tross for den politiske intrigen som pågikk, var det mye kameratskap i huset. Hos oss ble vi igjen personer som på en eller annen måte ble historiske navn eller viktige LTTE-kadrer. Den ene var Baby Subramaniam (alias Ilam Kumaran), en livslang landsmann til Pirabakaran. Baby, som var ekspert på eksplosiver og mekanikken til tidsbomber da han var en ung kader, er likevel en ekstremt mild karakter. Faktisk er Baby Subramaniam – de fleste vil være enige – av alle kadrene i kampens lange historie en mann som aldri ville skade noen andre gjennom smålig eller ondsinnet sladder eller bli involvert i personlige maktkamper. Baby, en beskjeden karakter, er bokstavelig talt et vandrende leksikon av kunnskap om kampens og LTTEs historie. En livslang streng vegetarianer forbløffet meg på kjøkkenet da han stekte grønne chilier og deretter tok fem eller seks sjalottløk å spise med ris som dagens hovedmåltid. Til tross for sine særegenheter har han forblitt et urokkelig og meget pålitelig medlem av LTTE og en gammel venn.

En som forble en nær venn, men ikke lenger et LTTE-medlem, var Nesan (Ravindran Ravithas), nå bosatt i et fremmed land. Nesan, en smart ung mann som ga opp lidenskapen for medisin, sluttet på medisinstudiet for å bli med Pirabakaran i kampen. Nesan, som en gang var en nær fortrolig av Pirabakaran, falt i unåde. Han klarte ikke å takle kompleksiteten og intrigene i organisasjonens interne dynamikk og var mer tilbøyelig til å være spirituell. Derfor valgte han en annen, fredelig livsstil.

Med oss i de dager var også Shankar, den første LTTE-kaderen som led martyrdøden, og på hvis dødsdag LTTEs minnedag og hyllest til falne kadrer feires Heltenes dag, 27. november. Shankar ble skutt i magen av den srilankiske hæren under en ransaking av huset han bodde i i 1982. Han ble tatt med til India for behandling, men en forsinkelse i å få riktig medisinsk behandling resulterte i peritonitt og sepsis, og han bukket under for skadene. Jeg syntes det var ekstremt vanskelig å forene hans død med den flotte atletiske unge mannen jeg pleide å se komme skrittende inn da han kom tilbake fra sin daglige løpetur da vi var i Chennai i 1981. Hans død understreket for meg at væpnet kamp betydde at unge mennesker kom til å dø. Ragu, i mange år Pirabakarans livvakt og betrodde løytnant, delte ansvaret for Pirabakarans' sikkerhet i Chennai-dagene med sin barndomsvenn Shankar. Mange år senere brøt Ragu reglene og ble utvist fra organisasjonen. Og det tredje medlemmet av denne troikaen av landsby- og barndomsvenner var Pandithar.

Da jeg dro til Chennai, kunne jeg ikke et ord tamil, og Pandithar hadde absolutt ingen kunnskaper i engelsk. Likevel så det ut til at vi fikk opparbeidet oss en god kontakt, og vi klarte å kommunisere ganske tilfredsstillende med litt uttrykksfullt håndspråk og latter. Men hver gang jeg tenker på Pandithar, blir jeg minnet om en ung mann som slet med astma. Det gikk knapt en dag uten at støvet fra India eller chiliduften fra matlaging kvalte Panditharss luftveier. Men han lot seg ikke avskrekke av dette åpenbare fysiske ubehaget og nektet å la sykdommen begrense hans politiske aktiviteter. Han døde før jeg i det hele tatt fikk anledning

til å møte ham i Jaffna. Likevel kan jeg godt forestille meg ham puste og pese mens han dyttet sykkelen sin fra ett sted til et annet i løpet av de farlige dagene da han var etterlyst som leder for Jaffna-distriktets politiske seksjon av LTTE. Og det var en trist dag for meg da jeg fikk vite om hans død i Atchuvely, Jaffna i januar 1985. Det tok faktisk ganske mange dager før herr Pirabakaran informerte meg om Pandithars død. Kanskje han følte at jeg ville bli opprørt over den triste nyheten. Jeg hadde blitt informert om at hæren hadde arrestert hans underjordiske celle etter at en militærinfiltrator i Jaffna hadde forrådt ham. Jeg ble fortalt at bare én eller to personer hadde rømt under ransakingen av huset hans, og de ventet på nyheter om Pandithars oppholdssted. Ubehaget til herr Pirabakaran og hans vage informasjon gjorde meg mistenksom overfor hele historien, og jeg tvilte på om Pandithar hadde unnsluppet auftragen. Som leder for LTTE-gruppen og en betrodd og kjær kollega av Pirabakaran, ville det først ha blitt kjent hvor han befant seg. Jeg hadde rett i mistankene mine, og noen dager senere kom baby Subramaniam til leiligheten vår og fortalte meg at han faktisk var blitt drept. Hærinformanten rømte og ble sist hørt om som korporal eller en annen rang i den srilankiske hæren. Pandithar var en av de første LTTE-kadrene som døde. Heldigvis hadde han reist til Chennai for å besøke oss bare noen få måneder før sin død. Da jeg besøkte hjemmet hans i Valvetti i 1987, ble jeg forbløffet over å se den følelsesmessige smerten moren hans hadde utholdt. Moren hans hadde vært innelåst og urørt siden han døde, og hadde laget en grav av rommet hans som et minne om sønnens liv. Et bilde av ham lå midt på scenen ved inngangen til det svært fattige rommet hans. Vi var alle i tårer under besøket.

Av TELO-kadrene som ble værende hos oss var Sri Sabaratnam, som senere ble lederen. Sri, en stille mann, var kun med oss av politiske og strategiske årsaker. Sri hadde omfavnet de velkjente Valvettiturai-opprørerne, Thangathurai og Kuttimani fra TELO, som sine politiske ledere og planla flukten deres fra Welikade-fengselet etter arrestasjonen i de nordlige havene av Sri Lanka. Sri var ikke selv en briljant militærstrateg, og med enda mindre militær erfaring, visste han hvor han kunne tilegne seg de nødvendige ferdighetene han trengte for et så farlig militært oppdrag. Pirabakarans militære planleggingsevner og det dokumenterte motet til Tiger-kadrene til å utføre enhver strategi var avgjørende for ham. Balas inngripen frarådet Pirabakaran å begi seg ut på det som åpenbart var et farlig selvmordsoppdrag for både ham og hans kadrer. Planen ble tydeligvis aldri realisert. Men bortsett fra politikk og intriger, var Sri ekstremt snill mot oss, spesielt under en hendelse da Bala var alvorlig syk med veldig høy feber og diaré. Bala klarte ikke å gå, så Sri bar ham i armene sine til kjøretøyet vi hadde ringt for å frakte ham til sykehuset, og deretter fra bilen til legekontoret. Dessverre forhindret kompliserte motsetninger i politikk og personligheter et tettere forhold til Sri, men vi hadde aldri noe personlig fiendtlighet mot ham, og jeg var glad for å se ham igjen da vi møttes kort på LTTEs politiske kontor, hvor han kom for et politisk møte med Bala i Chennai i 1985. Han ble senere drept i en skuddveksling under den brutale interne krigen mellom LTTE og TELO.

Selv om antallet unge menn som faktisk kunne kalles LTTE-kadrer var svært få i 1981, viste herr Pirabakaran frem sin lederstil, organisasjonsmetoder, vekt på disiplin osv. selv blant de få kadrene. Likevel manglet vi de kommende årene med erfaring, og som en liten gruppe kunne vi lett bære merkelappen «uskyldige». Så, uavhengig av posisjoner, roller og funksjoner som ble gitt medlemmene, var det elementer av likestilling, oppriktighet i forhold og uttrykk for hengivenhet

blant oss i Varasalavaakkam. Som tilfellet er i de fleste hus, var kjøkkenet møtestedet, og det å spise var en felles glede. Bala, Pandithar, Shankar, Ragu, Baby, Nesan og jeg kunne ofte le og spøke mens vi lagde mat til alle sammen. Bala ville kutte fisken og deretter sitte på rissekken i hjørnet av rommet og fortelle vitser; Ut fra latteren fra kadrene må de ha vært stygge vitser. Jeg ville skrelle de irriterende små løkene; Nesan ville sette seg på huk på bakken og skrape kokosnøtten; Pandithar svettet ut og pustet over parafinkomfyrene i sin rolle som sjefskokk; Ragu ville finhakke grønnsakene i henhold til Pandithars instruksjoner, og det samme ville Shankar. Sri påtok seg noen ganger rollen som sjefskokk og tilberedte spesialiteten sin. Pirabakaran ble også med på den hyggelige stemningen og lagde ofte sin favorittkyllingkarrirett. Men selv om alt dette høres normalt ut, var det faktisk en manifestasjon av herr Pirabakarans opplæring av kadrene sine. Pirabakaran hadde innprentet i alle sine kadrer nødvendigheten av at hver og en av dem var dyktige i matlaging som et grunnleggende krav for en geriljakriger. Dette inkluderte også herr Pirabakaran. Når den møysommelige oppgaven med matlaging og rengjøring var fullført, og alle hadde vasket seg og frisket seg opp, spredte vi mattene utover gulvet og satte oss alle rundt med beina i kors, og delte og nøt måltidet. Alle kadrene, inkludert herr Pirabakaran, som virkelig liker deilig og smakfull mat, var dyktige kokker. Men Pandithar var, etter gjensidig avtale, den beste.

For at vi skulle kunne spise var det ikke bare nødvendig å lage mat, men å handle først. I motsetning til Vesten, hvor mat kjøpes i store mengder og oppbevares i kjøleskap, er det i India nødvendig å kjøpe fersk fisk, kjøtt og grønnsaker daglig. Så det var ikke uvanlig å se herr og fru Balasingham, Pandithar og alle andre som ville bli med, på vei til markedet i den varme indiske formiddagssolen. Bedagelig ruslet vi den kilometeren eller mer til bussholdeplassen og ventet. Ved synet av den store, klumsete grågrønne bussen som slentret nedover veien, steg en av oss ut og vinket den til stans. Ikke vant til det som føltes som et nesten en meter høyt trinn, pleide Bala og jeg å klatre om bord i bussen og ta plass i kjøretøyet med åpne vinduer. En førtifem minutters reise og en rekke stopp på veien gjennom de indre landlige områdene ville bringe oss til Per Oors lokale marked og dets menneskemassiver. Begrenset av et budsjett på ti rupier per person per dag, ville Bala, med sitt skarpe blikk og skarpe forhandlingsevne, avlaste Pandithar for ansvaret med å velge den ferskeste fisken til den beste prisen.

Ettermiddagsvarmen i Tamil Nadu tilgir alle som ønsker å holde seg lavt og unngå den. Så bortsett fra de som er tvunget av en eller annen nødvendighet, velger de fleste ly – vanligvis en lur – som det beste alternativet mot den brennende ettermiddagssolen. Mens vi sov middagslur, satt Pandithar, til tross for sine svært grunnleggende matematikkkunnskaper, hver dag og telte og omtalte midlene, la til og fra organisasjonens regnskap og balanserte budsjettet og regneboken.

Men når den voldsomme solens styrke avtar og går fra et skimrende inferno til en godartet karmosinrød prakt som overvåker oss alle, springer forfrisket energi frem, klar til å nyte kveldens kjølighet. Og så dro vi alle av gårde til kino, inkludert herr Pirabakaran – og sluttet oss til mengden av mennesker som dro i samme retning. Selv om tamilsk kino er den viktigste kilden til og mest populære underholdningen i Tamil Nadu, er den mer populær for fantasien enn for innholdet den projiserer. De vakre og kjekke filmstjernene og den subtile seksuelle suggessjonen

i et seksuelt undertrykt samfunn pirrer fantasiene og hypnotiserer befolkningen og trekker millioner av mennesker til billettluken. Herr Pirabakaran, så vel som hans kadrer, foretrakk engelske filmer, spesielt krigsfilmer. Men hvis vi ikke gikk på kino, ville vi alle sittet oppe på det flate taket på et typisk indisk hus. Og her skulle vi nyte den mest fantastiske oppvisning av det ukjente. En skyfri himmel tillot et glimt inn i uendeligheten ved å avsløre utallige stjerner som minnet oss om hvor små vi er i universet og hvor lite vi vet. Og for de som ikke var interessert i filosofiske spekulasjoner, ville Bala underholde kadrene med sine vittige svar på deres nysgjerrighet om de mer intime aspektene ved livet. Kortspill, en annen interesse blant tamilske menn, ble forbudt av herr Pirabakaran, men Bala, en ivrig spiller i sine ungdomsår, kunne lett lokke de entusiastiske kadrene til et hemmelig spill hvis herr Pirabakaran var ute av huset. Hvis han kom uventet tilbake, ville Thamby le, spøkefullt refse Bala for å ha oppmuntret guttene inn på feil vei, og bli med.

Som jeg nevnte tidligere, var budsjettet i organisasjonen stramt. Ti rupier per dag per person ble brukt på mat. Kadrene fikk lov til å ha to klesskift per person. Nye klær ble kjøpt to ganger i året. Lommepenger til kino én gang i uken ble gitt til alle. Røyking og drikking har alltid vært forbudt for kadrene i organisasjonen, så penger ble aldri kastet bort på den utgiften. Men bevegelsen var generøs mot meg. Jeg var det som på tamil kalles en «chella pullai», eller på engelsk «et begunstiget barn». Og denne hengivenheten ble uttrykt ved å ta meg med på shopping for å kjøpe sarier eller hva jeg nå enn ønsket meg. Bala var pyntet med nye briller, og han uttrykte sin hengivenhet ved å vise bekymring for det grånende håret hans og oppmuntre ham til å farge det, noe han også innrømmet. Å bruke for mye penger på matbudsjettet og av og til spise ute var også måter omsorg for oss ble uttrykt på. Det var greit for herr Pirabakaran, hvis favoritthobby er å prøve ut all slags mat: spesielt utenlandsk mat.

Det var under dette besøket jeg ble introdusert for og begynte å leve med våpen. Da jeg ble involvert i LTTE og den væpnede kampen for nasjonal frihet, visste jeg at jeg måtte sette livet mitt i fare. Det kan ikke være fullstendig forpliktelse til en væpnet kamp med mindre man forstår og er forberedt på muligheten for å miste livet. Så da jeg begynte å håndtere våpen, anså jeg det som en nødvendig del av kampen, og jeg så på våpen som en nødvendighet for selvforsvar og et instrument for frigjøring. I den tamilske kampen er våpnene faktisk avgjørende for selvforsvar. Pirabakaran, Ragu, Pandithar, Shankar og Baby bar alle med seg revolverpistoler av sikkerhetshensyn; men de hadde også sine «store» våpen. Så ble det bestemt at «tante» skulle øve på blinkskyting; men først måtte våpnene hentes fra sitt skjulte sted. Pandithar og Ragu dro for å hente dem, og på møtestedet vårt kunne jeg se disse to uskyldige unge mennene spasere likegyldig forbi med to veldig lange avispakker dinglende i hendene. Disse pakkene var de «godt skjulte» våpnene, og jeg lo for meg selv. Jeg lurte på hvordan folk ville reagere hvis de visste at to etterlyste «terrorister» bar automatrifler på vei til skyteøvelse bare noen få kilometer utenfor Chennai.

Vi reiste noen kilometer sørover fra Chennai til kystområdet, og der i en ung sypressplantasje ble målet satt opp, og jeg ble instruert i skytekunsten. Pirabakaran instruerte og demonstrerte meg hvordan jeg skulle bruke revolveren. Så ga han meg våpenet. Jeg følte meg selvfølgelig klønete da jeg håndterte det, men jeg tenkte at jeg burde lære meg å bruke det som en del

av deltakelsen i kampen. Jeg siktet og traff blinken minst ett av seks skudd. Så gikk vi over til automatriflen, og det var en fantastisk opplevelse. Kraften i rekylen fikk meg nesten til å slippe våpenet. Det plaget meg ikke å bruke våpenet, men alle som har håndtert en rifle vil umiddelbart føle potensialet for ødeleggelse. Våpen, store eller små, er akkurat som de er ment å være dødelige. Men det jeg lærte av denne øvelsen var ikke så mye min respekt for våpen, men kostnadene forbundet med noen få minutters øvelse og privilegiet jeg hadde blitt utsatt for. De seks skuddene jeg avfyrte så lett kostet 25 rupi per kule, og på den tiden var det ekstremt sjeldne gjenstander. I de tidlige stadiene av bevegelsens vekst var skytetreningen for LTTE-kadrene på omtrent én eller to skudd i uken, og anskaffelsen av en enkel revolver ble møtt med stor feiring. Følgelig var det stor disiplin i denne øvelsen. På grunn av mangel på ammunisjon brukte kadrene hver økt med målskyting optimalt for å oppnå maksimal nøyaktighet med hvert skudd. Resultatet av denne konstante mangelen på ammunisjon og vanskeligheten med å skaffe våpen og nye ammunisjonsforsyninger var at kadrene ble innprentet i en følelse av ansvar og verdi for våpnene, og dette er fortsatt et av LTTEs hovedprinsipper. Men gjennom årene har våpenet blitt mer verdsatt siden det er velkjent at mange kadrer har ofret livet på slagmarken for å skaffe seg våpen for å utvide kampen. Våpenet var faktisk den gang, og er det fortsatt enda mer i dag, synonymt med kampen, folkets frihet og kadrenes ofring. Videre har herr Pirabakaran, en mann som er interessert i våpen og selv er en utmerket skarpskytter, også vært svært bevisst på våpenets dødelige potensial og har innprentet strenge prosedyrer og disiplin i sine kadrer når de håndterer dem. En kaders død på grunn av feiltenning forsterker reglene og prosedyrene de forventes å opprettholde når de håndterer våpen. Så det å leve med våpen ble en del av livet mitt. Da jeg kom tilbake til Chennai i 1983, var jeg den første kvinnen som bar våpen etter at herr Pirabakaran ga meg en SIG Sauer-pistol til både Balas og mitt selvforsvar. Jeg bar pistolen i vesken min overalt hvor jeg gikk. Til slutt, år senere, ble det normen å bære en automatrifle og sove med en på rommet mitt. Og jeg var alltid takknemlig for å ha en til rådighet.

Flere andre historiske LTTE-kadrer var i Tamil Nadu under besøket vårt i 1981. Mathaya (Mahendrarajah), den uheldige nestlederen i LTTE, som ble henrettet for forræderi i 1994, tilbrakte også noen dager med oss. Det var sannelig ganske prisverdige omstendigheter som brakte ham dit. Familien til en av LTTE-hjelperne ble holdt i husarrest i Jaffna av den srilankiske hæren. Mathaya var modig nok til å hjelpe familien, en kvinne og hennes fire barn, med å rømme fra hærens nese, og brakte dem over havene og leverte dem trygt til mannen sin i Chennai. Mathayas opphold var svært kort, og jeg fikk ikke muligheten til å bli grundig kjent med ham på den tiden for å forstå personligheten hans. Han var lavmælt, reservert og engasjert i lange samtaler med Pirabakaran, sannsynligvis om problemer på tamilsk Eelam. Heller ikke i senere år var jeg ham så nær som jeg var andre ledere og kadrer. Dette hadde mer å gjøre med muligheter enn politiske eller personlige forskjeller. Men han var alltid høflig mot meg under sine hyppige besøk til huset vårt for å se til Bala.

En annen legendarisk skikkelse fra de tidlige dagene var den ukuelige og selskapelige Kittu. Vi møtte ham første gang i LTTE-leiren i Madurai under vårt besøk i India i 1981. Kittu, som var en skøyerfugl i ungdommen, frydet seg over å hisse opp lokalbefolkningen og utfordre deres konservatisme. Han tok på seg brahminenes hellige hvite tråd, gikk til en restaurant,

bestilte geitekjøttkarri og stekt kylling og spiste det med stor nytelse mens det forbløffede vegetariske samfunnet så misbilligende på. Men Kittu var unektelig en ung mann med enorme lederegenskaper. Hans kommando over militærkampanjen i Jaffna fra 1983–1987 ga ham et rykte blant folket som både en modig geriljakriger og en smart strateg. Hans karismatiske personlighet gjorde ham i stand til å kombinere både streng disiplin med hyggelighet. Men jeg husker Kittu mest av alt for hans ubeskjedne og lidenskapelige kjærlighet til sine kadrer, folk og hjemland. Da Kittu kom på besøk til oss i Chennai i 1985, hadde han en plan om å ta med seg Bala og meg tilbake til Jaffna, hvor han trodde han både kunne beskytte oss og vise meg rundt i hans høyt elskede Jaffna. De rundt hundre tusen menneskene som møtte opp til minnestunden hans i hjembyen Velvettiturai etter hans tragiske død for den indiske marinen i 1993, var ikke bare en hyllest, men et vitnesbyrd om den utbredte appellen og støtten til denne sanne jordens sønn. Ponnamman, en annen betrodd løytnant fra Pirabakaran, var i Madurai med Kittu i 1981. Ponnamman var en mild karakter, høyt respektert og elsket av bevegelsens kadrer. Ponnamman var i den første gruppen med kadrer som ble militært trent av India i 1983 og var ansvarlig for å etablere treningsleirene i Tamil Nadu. Han ble drept i en utilsiktet eksplosjon i Jaffna.

Endelige avgjørelser

Da vi kom tilbake til London, ble vi begavet med den unike utmerkelsen å ha møtt og bodd sammen med den legendariske Mr. Pirabakaran og ITPE-geriljakrigerne. I London ventet vi forventningsfullt på dagen vi skulle returnere til enten Chennai eller kanskje til og med Jaffna. Etter besøket vårt i India var vi ikke bare fullstendig politisk engasjerte, men også følelsesmessig engasjerte, og vi foretrakk å være direkte involvert «i felten» i motsetning til spekulativ, lenestolpolitikk tusenvis av kilometer unna slagmarken. Vi holdt kontakten med organisasjonen og fortsatte vårt politiske arbeid i London mens Bala halvhjertet fortsatte med en tese som han nå så på som abstrakt teoretisering og av liten nytte for noen. Jeg kom tilbake for å tjene penger ved å jobbe nattevakt som sykepleier på et av de store sykehusene i London. Å leve med forventningen om at vi en dag snart skulle returnere til enten India eller Sri Lanka holdt meg oppe, for jeg var fysisk og følelsesmessig lei av å pleie. Jeg hadde flere faglige og akademiske kvalifikasjoner. Sykepleie var den grunnleggende kvalifikasjonen, så det var ikke særlig oppmuntrende å ikke bruke eller bygge videre på dem. Den eneste fordelen sykepleien ga meg var friheten til å bestemme min egen tid. Bortsett fra det, hadde yrket blitt et skikkelig slit for meg.

Bortsett fra denne profesjonelle limboen jeg befant meg i, måtte jeg også tenke litt på den biologiske klokken min. Å få barn hadde ikke falt meg seriøst inn i tankene på mange år. Selvfølgelig, som tenåring og ung kvinne snakket og fantaserte jeg om å få barn, men for å være helt ærlig, jo eldre jeg ble, desto mindre så jeg på morsrollen som et alternativ for meg, eller mer presist, jeg tenkte ikke engang på det, langt mindre vurderte det. Men i en alder av trettien år, gift i tre år og på nippet til å kaste alt på lur og involvere meg i en væpnet kamp, tenkte jeg at jeg burde undersøke alle mulighetene mine, inkludert morsrollen. Kadrene i

Chennai var nysgjerrige på hvorfor jeg ikke hadde blitt gravid; men det var forståelig. I tamilsk kultur etterfølges ekteskapet raskt av graviditet og morsrollen. Kvinner forventes å få barn innen de to første årene av ekteskapet. De fleste kvinner får sitt første barn i løpet av det første året etter ekteskapet. Produksjonen av barn befester forholdet til et arrangert ektepar og skaper en familiesituasjon, som forsterker dem i gjensidige ansvar som ikke er lett å gå fra hvis forholdet ikke er så kompatibelt som noen av dem ønsker. Men målet mitt med ekteskapet var ikke å få barn. Jeg giftet meg faktisk for å oppnå sosial aksept av å leve med mannen jeg elsket. Jeg giftet meg ikke for å få barn og starte et familieliv. Faktisk ble jeg overrasket da jeg innså hvor dypt forankret folks tilknytning til etablerte livsstiler er. Jeg hadde antatt at verden var mer «progressiv» i sin toleranse for forskjellige livsstiler, men man lærer hvor inngrodde sosiale synspunkter er bare når man trer utenfor dem. Jeg tålte spørsmålene fra kadrene om at jeg skulle få barn da vi var i Chennai. Spørsmålene deres gjenspeilet deres kulturelle oppfatning av ekteskap og kvinnelighet. De ville se på det å ikke få barn som en rasjonalisering for infertilitet. I England møtte jeg morsrollens hegemoni ansikt til ansikt med kolleger ved flere anledninger. Noen kvinner syntes jeg på en måte manglet noe fordi jeg ikke hoppet på vognen med morsrollen. Men andre var med rette fiendtlige. Selv før jeg hadde tatt den endelige avgjørelsen, husker jeg godt en anledning da fire eller fem av oss satt på jobb og snakket om barn. Da jeg sa at jeg ikke hadde noen, spratt en av kollegene, støttet av noen andre, opp og anklaget meg for egoisme og grådighet fordi jeg jobbet og sparte penger i stedet for å få barn. Selvfølgelig hadde de ingen måte å vite at vi var konkurs, og jeg ville absolutt ikke ha jobbet om natten hvis vi ikke hadde gjort det.

Dette tyranniet til reprodusørene overrasket meg ganske mye og tvang meg til å tenke på hvordan jeg ble oppfattet av folk og om kritikken deres faktisk var berettiget. Men til slutt hadde kritikken deres ingen innvirkning på avgjørelsen min. Faktisk hadde glorifiseringen av graviditet, fødsel og fødsel blitt litt ødelagt av min arbeidserfaring lenge før den hendelsen. Som ung kvinne på tjueen likte jeg veldig godt å praktisere som jordmor, men graviditet, fødsel, barsel og alt det der med morsrollen tiltrakk meg lite. Som helsesøster appellerte det ikke til meg i det hele tatt å observere kvinner som var hjemme og konstant opptatt med barna sine. Jeg tenkte virkelig at det måtte være mer i livet ens. Kanskje hadde jeg giftet meg rundt tjueto eller tjuetre år gammel, men da jeg giftet meg tok livet mitt av. Jeg begynte på universitetet i en alder av tjuesju, og i løpet av den tiden tenkte jeg aldri engang på å få barn, og deretter inn i en helt annen verden med min inntreden i politikken. For å si det rett ut, jeg var veldig lykkelig med mannen min, følte meg ganske bra med meg selv, og for meg, viktigst av alt, følte jeg meg fri og jeg kunne ikke forestille meg å knytte meg til ett eller to barn når det virket som om hele verden lå åpen for meg. På dette tidspunktet hadde tankene mine beveget seg en million mil, og jeg ønsket meg et liv utover et personlig familieliv: eller for å si det ærlig, bevisstheten min var mer opptatt av de undertrykte og de fattige, og jeg ønsket å gjøre noe på disse områdene. Jeg hadde lest mye om kvinner i nasjonale frigjøringskamper og frigjøringskamper generelt, jeg var rimelig politisert og følte at livet mitt best kunne brukes i tjeneste for folk som var verre stilt enn meg; undertrykte mennesker, de fattige og så videre.

Jeg var heldig som fant en mann som ikke bare delte mine synspunkter, men som også var i en situasjon der han kunne realisere våre ambisjoner. Han var heller ikke bekymret for å

få avkom, men den endelige avgjørelsen om ikke å få barn var min. Og jeg har aldri angret på det. Ja, som jeg har lært gjennom årene, har et av mine mest verdsatte prinsipper i livet vært min personlige frihet, og på forskjellige måter har jeg blitt friere etter hvert som jeg har blitt eldre. En vei til frihet er å kvitte meg med eller fravære emosjonelle tilknytninger, og det å ikke ha barn har frigjort meg for enorm emosjonell bagasje. Men når det er sagt, ville jeg aldri påtvinge noen mitt synspunkt eller støtte min livsstil. Etter min oppfatning er retten til å velge og kontroll over reproduktivt potensial kvinners grunnleggende rettigheter og avgjørende for en utvidelse av omfanget av beslutninger kvinner kan ta om sine egne liv. Videre ville jeg aldri friste til å nedvurdere kvinner som velger morsrollen. Ikke bare ville det bringe meg i konfrontasjon med 99 % av kvinneligheten (noe jeg ikke ville ønske), det ville sende ut mange feilaktige signaler om mine synspunkter. Å forfekte barnløshet som et valg for kvinner synes å innebære en fornektelse av barns herlighet og kjærtegn og den åpenbare gleden barn bringer til folks liv og samfunnet generelt. Utover det ville det undergrave den enorme respekten og undringen jeg har over skaperverket. Nei. Å få barn er grunnleggende for menneskelig overlevelse og sosialt liv, så kvinner må få barn; og de burde ha barn og et familieliv hvis de ønsker det for seg selv. Men det var ikke det jeg ønsket, og på samme måte som jeg respekterer deres beslutning om å få barn, forventer jeg at folk, selv om de er rasende uenige med meg, i det minste respekterer min rett til å velge.

Ventetiden

Vårt engasjement i den tamilske kampen og reisene våre til India for å møte LTTE-ledere brakte oss i kontakt med forskjellige tamilske grupper i London. Vi kjente nesten hele den unge generasjonen som forfektet saken for en egen tamilsk stat. Inkludert i denne folkemengden var London-representanter for Eelam People's Revolutionary Front (EPRLF), People's Liberation Organisation of Tamil Eelam (PLOTE) og Tamil Eelam Liberation Organisation (TELO). Vi kjente til Eelam Revolutionary Organisation (EROS). Den gang, som nå, hadde de alle forskjellige ideologier med forskjellige oppfatninger av hvordan kampen eller den væpnede kampen skulle føres. De var kritiske til LTTE av en eller annen grunn. Hovedkritikken de rettet mot LTTE var dens totale forpliktelse til væpnet kamp på bekostning av politikk. Men tiden har vist at disse kritikerne var bedre til å snakke politikk enn å organisere en effektiv nasjonal bevegelse for nasjonal frihet. Det er først nylig at noen av de militante organisasjonene har innsett nytteløsheten i å samarbeide med den singalesiske staten og har blitt mer sympatiske overfor LTTEs sak.

Selv om jeg ikke har noen personlig motvilje mot noen av disse lenestolrevolusjonære, er jeg forbløffet over at vi kastet bort så mye snakk på disse tomme karene som nå vansmekter rundt i London i forskjellige stadier av moralsk og emosjonelt forfall. Men pretensiøse revolusjonære med overoppblåste egoer var ikke de eneste som ønsket å bli involvert i folkets kamp. Etter min erfaring har LTTE en evne til å tiltrekke seg noen av de mest engasjerte, dedikerte og anstendige unge mennene og kvinnene til sine rekker. Dette var sant i London, og det var absolutt sant i Chennai og Sri Lanka.

Av London-gjengen returnerte to unge menn som var faste gjester hos oss til Sri Lanka og ble populære og historiske skikkelser i LTTEs historie. En av dem var Ratna, som senere ble bedre kjent som Murali. Ratna, en ung mann som ble drevet utenlands på jakt etter grønnere beitemarker hvor han kunne arbeide trygt og tjene penger til sin fattige familie, slo seg aldri ordentlig til ro i London og lengtet etter å komme hjem. Og det gjorde han også. Noen måneder etter de anti-tamilske opptøyene i Sri Lanka i 1983 fulgte Ratna etter oss til Chennai, hvor vi hadde vært siden august 1983. Han returnerte til Jaffna og ble den første organisatoren av Studentorganisasjonen til Frigjøringstigrene (SOLT) i Jaffna. Han var en av de heldige menneskene som raskt fikk venner og ble kjær blant folket, og han lyktes med å mobilisere studentene i Jaffna til kampen. Ratna var en av de første LTTE-kadrene som døde i slaget ved Kopay, på de fremre forsvarslinjene som motsatte seg den indiske hærens fremrykk inn i Jaffna by. Den andre kaderen som returnerte til Jaffna for å delta i kampen var Baheen.

Baheen reiste med oss da vi kom tilbake til Chennai under den turbulente omveltningen av de anti-tamilske opptøyene. Opptøyene gjorde Baheen fortvilet, og jeg har levende minner om ham der han satt ved siden av Ratna på gulvet i leiligheten vår i London, gråtende og tryglende om å ta ham med oss når vi kom tilbake til Chennai i løpet av de neste dagene. Ingenting kunne ikke trøste ham, og han ville heller ikke ta nei for et svar. Til slutt ga vi etter for hans påstander. Men vi hadde ett problem med Baheen. Baheen hadde blitt værende i England lenger enn gyldig, og passet hans var utløpt. For å løse dette problemet endret noen av vennene hans klønete utløpsdatoen på passet hans. Da vi passerte gjennom immigrasjonskontrollen på Heathrow flyplass, gikk Bala og jeg foran Baheen og ventet på at han skulle følge etter. Med stor nervøsitet så vi på mens Baheen overleverte passet sitt til den ikke fullt så vennlige immigrasjonsbetjenten. Han gransket passet og bladde gjennom sidene, mens han av og til kikket opp på Baheen. Baheen, desperat etter at ingenting skulle hindre hans avreise, var likegyldig. En skarp immigrasjonsbetjent ville lett ha lagt merke til at passet var blitt tuklet med, men jeg antar at han mente at det var dyrere å holde denne karen i varetekt enn å la ham forlate landet, så han vinket Baheen videre. Vi sukket lettet da han var ferdig og dro av gårde lykkelige, med en viss selvtilfredshet også, for å gå om bord i flyet til Chennai. I Chennai begynte Baheen umiddelbart å komme i fysisk form og fortsatte å mase på alle for å få ham til Jaffna. Så til slutt dro han lykkelig tilbake til landsbyen sin i Velvettiturai. Men det tok ikke lang tid før han var borte, for alltid. Baheen var en av flere unge menn som ble tatt i varetekt under en militærrazzia i Valavettiturai. Baheen klarte ikke å flykte, så han bet i cyanidkapselen sin og ble den første LITE-kaderen som begikk selvmord.

Det var i denne «venteperioden» før 1983 jeg leste mye. En av våre største enkle gleder var å tilbringe tid i en bokhandel med å bla gjennom og kjøpe bøker. Ganske ubevisst valgte jeg bøker skrevet av kvinner, eller jeg befant meg i butikker der jeg så på bøker med kvinnelige forfattere. Jeg var en beundrer av Doris Lessings forfatterskap og av Doris Lessing selv; spesielt hennes potensial til å identifisere hva som er galt og til å ta beslutninger for å forandre livet sitt og leve slik hun ønsker, uavhengig av personlig emosjonell smerte eller andres smerte. Elizabeth Crolls forfatterskap om kvinner i Kina, spesielt boken *Feminisme og sosialisme* i Kina, som gir en interessant beretning om kvinnebevegelsen i Kina og hvor hun tar for seg interessekonflikten mellom kvinnekamp og sosial kamp og de nye problemene for kvinner i

det sosialistiske samfunnet, var absolutt en god leseopplevelse. *Kvinner og statssosialisme: Kjønnsulikhet i Sovjetunionen og Tsjekkoslovakia* av Alena Heitlinger er selvforklarende og dessuten ekstremt informativ og tankevekkende. Susan Brownmillers verk om voldtekt, *Mot vår vilje*, ble en stor klassiker. Ann Oakleys sosiologiske studier om kvinner var alltid interessante. Bøkene *Sandinos døtre*, *Tredje verden, andre sex* og mange andre som beskriver triumfene og motgangene til kvinner i kamp, var bøker vi kunne identifisere oss med og føle oss inspirert av. Det virker som lenge siden: gårsdagens bok er utvilsomt en annen virkelighet i kamp.

Etter å ha lest en ganske omfattende bokliste, helt til det punktet at jeg hadde et forskningsprosjekt, begynte jeg å flørte med ideen om å skrive. Mye mer selvsikker enn i mine yngre dager satte jeg meg fore å oppsummere erfaringene til kvinner i kamp i en liten bok for kvinner i Tamil Eelam som er interessert i å delta i kampen. Det er så mange fellestrekk når det gjelder problemer mellom kvinner over hele verden, og jeg ønsket at kvinnene skulle dele og føle solidaritet med andre kvinner som sliter. Men før jeg rakk å komme meg inn i en bok, brøt de anti-tamilske opptøyene ut, og vi returnerte til Chennai i august 1983. Jeg lot alt referansematerialet mitt ligge igjen i London og tok bare noen få notater, som til slutt ble til den lille boken med tittelen «Kvinner og revolusjon».

2.1 Vendepunktet: Svart juli 1983

De voldelige hendelsene som eksploderte i Sri Lanka i juli 1983 i form av anti-tamilske raseopptøyer medførte turbulente endringer i den tamilske politiske kampen. Selv om det hadde vært periodiske anti-tamilske pogromer siden 1958, var rasemordet i juli 1983 det verste i Sri Lankas historie på grunn av sin grusomhet, brutalitet og villskap. Anti-tamilske opptøyer rystet hele øya, og det historiske hatet mot singaleserne brøt ut i vulkansk vold som førte til død og ødeleggelse i et enestående omfang. Flere tusen forsvarsløse tamilske sivile ble slaktet av de herjende, blodtørstige mobbene. Singalesernes umenneskelighet, opptøyenes folkemordshensikt og rasismens voldsomme raseri sjokkerte den siviliserte verdens samvittighet. Denne rasemessige omveltningen gjorde den singalesiske nasjonen til Sør-Asias syke mann.

Denne eksplosjonen av rasehat var singalesernes svar på et geriljaangrep som fant sted i den nordlige byen Jaffna. Den 23. juli 1983 overfalt en kommandogeriljaenhet fra LTTE under direkte kommando av herr Pirabakaran en hærkonvoi i Tirunelveli, Jaffna, og drepte tretten soldater på stedet. Så vidt LTTE var bekymret, var det en vellykket geriljaoperasjon. For den singalesiske regjeringen var det en ydmykende militær fiasko. Dette var første gang den srilankiske hæren hadde lidd store tap. Jayawardene-regjeringen var rasende. Singalesiske medier fremhevet hendelsen og skrev provoserende rapporter som tente felles lidenskaper blant singaleserne. Regjeringen kunngjorde en statsbegravelse for de falne troppene dagen etter hendelsen. Arrangementet var planlagt som en dag med «nasjonal sorg». Men de singalesiske politikerne, de buddhistiske prestene, politiet og de væpnede styrkene hadde en annen agenda, en hemmelig agenda. For dem var det en dag for å hevne de døde soldatene.

Statsbegravelsen til de «falne heltene» utviklet seg til statsstøttet massevold mot det tamilske folket. Herjende mobber ledet av politikere og prester (buddhistiske munker) hjulpet og oppmuntret av politiet og hæren stormet tamilske hus, butikker, bygninger og bedrifter, plyndret eiendommen og myrdet de forsvarsløse tamilene. De som ledet de uregjerlige mobbene hadde nøyaktig informasjon om de tamilske boligene og eiendommene. De fleste av dem opererte med velgerlister for å identifisere de tamilske husene. Det var umulig for de som bodde i Colombo og i sør blant singaleserne å unnslippe identifikasjon. Det var ubeskrivelige redsler. Uskyldige tamiler ble slått og hugget i hjel. Hundrevis av dem ble brent levende. Mens de tamilske ofrene gråt av smerte, danset de singalesiske opprørerne i ekstase. I en hendelse i Colombo ble en gruppe utenlandske turister skrekkslagne og kvalme da de så en minibuss med tamiler bli brent levende mens singalesiske mobber danset i et vanvittig vanvidd. I førtiåtte timer opprettholdt regjeringen en kalkulert stillhet, slik at de voldelige mobbene fikk tid til å hevne de døde soldatene. De fremtredende politikerne som mesterhjernen bak blodbadet sørget ikke bare for massedrapet på tamilene, men også for omfattende ødeleggelse av tamilsk eiendom, og utslettet det økonomiske grunnlaget for den tamilske forretningseliten i Colombo. Den 26. juli, da president Jayawardene endelig erklærte portforbud, ble det gjort kolossale skader på det tamilske folkets liv og eiendom. Selv de tamilske politiske fangene i Welikade-fengselet ble brutalt angrepet, og 35 omkom den 25. juli; en forferdelig massakre som skjedde i samarbeid med fengselsbetjentene.

Den svarte juli i 1983 etterlot et dypt arr i den tamilske nasjonens sjel. Tamilene mente at sameksistens mellom de to nasjonene var umulig. Hendelsen ga ny fart til den tamilske kampen for selvbestemmelse og politisk uavhengighet. Vedtakelsen av det sjette tillegget til grunnloven kort tid etter de anti-tamilske opptøyene tvang den moderate Tamil United Liberation Front (TULF) til å forlate parlamentarisk politikk og søke tilflukt i Tamil Nadu. Dørene til konstitusjonell politikk var stengt for tamilene. Væpnet kamp for selvbestemmelse ble det eneste levedyktige alternativet. Dermed markerte de stygge hendelsene i juli 1983 et vendepunkt i historien til den tamilske politiske kampen, og gjennomførte en overgang fra demokratisk parlamentarisk politikk til en revolusjonær væpnet motstandskampanje.

Da de sjokkerende nyhetene om opptøyene i Colombo og andre steder i Sør-Sri Lanka nådde London, ble hele det tamilske samfunnet kastet inn i en tilstand av opphisset angst. Alle løp etter informasjon om hva som skjedde. Panikkrammede mennesker prøvde desperat å kontakte familiene sine på Sri Lanka. Men mest av alt var folket rasende og opprørte. Ironisk nok hadde et brutalt rasistisk utbrudd, som ble satt i gang med mål om å lære tamilene en lekse i å formulere eller strebe etter sine rettigheter, og som hadde som mål å skremme dem, motsatt effekt. Rasemordet tente verdigheten og stoltheten til et folk i nasjonal solidaritet mot en felles fiende, og forverret forholdene de singalesiske politikerne hadde forsøkt å knuse. Pogromene drev en dyp, uforsonlig kile mellom de to folkeslagene og forankret og eskalerte det tamilske folkets kamp for politisk uavhengighet i en frigjort tamilsk stat.

Venner og kolleger kom og gikk til leiligheten vår gjennom denne følelsesladede perioden med opptøyer. LTTE-arbeidere fra Europa skyndte seg til London for å konsultere om hva de skulle gjøre videre. Innsamlingen av midler til væpnet kamp ble økt, og LTTE-tilhengere og nye

konvertitter til Eelam ga sjenerøst. Det var en tid da mange tamilske utlendinger som en stund hadde sittet på gjerdet, nå steg opp og tok parti. For mange var opptøyene overbevisende bevis på umuligheten av å leve i sikkerhet blant singaleserne. Herr Pirabakaran sendte en hastemelding der han ba oss om å returnere til Chennai. Vi ordnet opp i våre personlige saker som forberedelse til muligheten for at vi aldri ville komme tilbake til London, pakket koffertene våre og dro til Chennai. Nesten tolv timer senere landet vi i Chennai, hvor hundretusenvis av mennesker var ute i gatene i demonstrasjoner av støtte og solidaritet for tamilene i Sri Lanka. Livene våre skulle aldri bli de samme igjen.

3 Turbulente tider i India

Baby Subramaniam, kledd i en rufsete hvit, brun skjorte og med en mørk skygge i ansiktet, ventet på å møte oss på Meenambakam lufthavn i Chennai i august 1983. Hans rufsete utseende var ikke denne gangen en refleksjon av hans personlige forsømmelse. men snarere følelsene han hadde utholdt og den intense aktiviteten han hadde drevet med i ukene før vår ankomst. Tamil Nadu var elektrifisert av de anti-tamilske opptøyene i Sri Lanka, og politikere i alle avskygninger hadde ledet massedemonstrasjoner og protester mot den singalesiske staten. Menneskemassene fylte gatene i Chennai; svarte flagg blafret fra bygninger og bilpansere; Dravidiske sympatisører i symbolske svarte skjorter var ute i styrke.

Fordi vi måtte innkvarteres på Woodlands Hotel ved ankomst i Chennai, mistenkte vi at LTTE ikke var godt etablert i Tamil Nadu. Som vi skulle få vite, var det ikke engang opprettet et politisk verv. Og etter hvert som gamle venner kom for å se oss – spesielt Nesan – ble mistankene våre bekreftet. Det kom frem at det bare var noen få kadrer spredt over hele Tamil Nadu engasjert i politisk aktivitet, for det meste lavmælt. Faktisk var det bare et skjelettkaderskap som var igjen i Tamil Nadu. Herr Pirabakaran hadde tatt med seg de fleste kadrene tilbake til Jaffna.

Denne situasjonen kunne ha vidtrekkende konsekvenser for LTTE. De anti-tamilske opptøyene hadde generert en strøm av politisk-diplomatisk aktivitet på høyt nivå i både Tamil Nadu og Delhi. Alle de andre militante organisasjonene – TELO, PLOTE, EPRLF og EROS – hadde etablert kontakter med Research and Analysis Wing (RAW), fru Gandhis personlige etterretningstjeneste, og var involvert i et militært treningsprosjekt.

Omfanget av volden som ble begått mot tamilene under opptøyene i 1983 og den følelsesmessige oppblomstringen i Tamil Nadu som en konsekvens av den ufølsomme reaksjonen til Sri Lankas president Jayawardene på de opprørende hendelsene som raste over hele landet hans, ga Delhi rettferdiggjøring for å ta en mer aktiv rolle i å disiplinere sin gjenstridige nabo. Delhi valgte en todelt strategi med diplomati og militært press for å håndtere den mest voldelige og langvarige etniske krisen på Sri Lanka. Mens diplomatiet ville være høyprofilert og transparent, ville den militære strategien være skjult. Fru Gandhi valgte ikke en direkte militær invasjon slik hun gjorde i Bangaladesh, i frykt for at det kunne provosere frem en fiendtlig reaksjon i den vestlige verden som et alvorlig brudd på Sri Lankas suverenitet. Det militære presset måtte utøves av de tamilske militante organisasjonene gjennom intensivering av deres væpnede motstand. Indias strategi var å hjelpe den tamilske motstandsbevegelsen ved å tilby militær trening og våpen. Dette måtte gjøres på en svært hemmelig måte uten å vekke mistanke om Indias skjulte intervensjon. Det endelige strategiske målet var å bringe Sri Lanka innenfor Indias

innflytelsessfære og å tvinge det singalesiske regimet til å søke en forhandlet politisk løsning med tamilene. Sentralt i denne tvetydige strategien var en antagelse om at militantene da ville være lojale og underdanige sine militære velgjørere og kunne manipuleres i henhold til Indias overordnede geopolitiske og nasjonale interesser. Alle de tamilske militante organisasjonene ble informert om det hemmelige indiske programmet for å tilby militær trening. Deretter økte disse organisasjonene febrilsk antallet sitt ved å rekruttere nye kadrer i det nordøstlige Sri Lanka. Fraværet av autoritative LTTE-ledere i Tamil Nadu fratok LTTE effektiv representasjon til å artikulere sine synspunkter på både delstats- og sentralregjeringsnivå, og åpnet døren for at de andre organisasjonene kunne dominere opplæringsprogrammet. I tillegg til LTTEs problemer var fraværet av et politisk kontor som LTTE kunne kontaktes gjennom. Så, stilt overfor disse vanskelighetene, satte Bala og jeg, med hjelp fra Baby Subramaniam og Nesan – som gjorde mye av det løpende arbeidet – og midlene som ble samlet inn i London for LTTE, i gang med å snu denne utilstrekkelige situasjonen. Vi jobbet alle hardt for å etablere kontakter med kjente personer i den tamilske diasporaen for å øke og sikre økonomisk støtte. Bala satte umiddelbart i gang med å skrive det lange dokumentet Frigjøringstigrene og den tamilske frihetskampen. Hver side han skrev ble umiddelbart skrevet ut, og hver side ble sendt til trykkeriet for komposisjon. (Vi fant ikke avanserte skrivere på den tiden. Hvert ord ble skrevet for hånd.) Teksten ville bli korrekturlest og rettet umiddelbart. Dette fortsatte dag og natt, og i løpet av få dager var dokumentet ferdig. Den ble umiddelbart distribuert og sirkulert for å fremme LTTEs mål, formål og politiske ideologi. Det tredje og viktigste vi gjorde var å finne ny bolig. Derfra etablerte vi kontakt med journalister, politikere og etterretningstjenester.

Kort tid etter at vi flyttet inn i en toroms leilighet i Santhome, sendte Tamil Nadu Special Branch Intelligence Bureau – som må ha blitt tipset om hvor vi befant oss – en offiser, herr Jumbo Kumar, for å snakke med Bala for å finne ut hva vi gjorde i Tamil Nadu. Regelmessige møter mellom de to utviklet seg til et vennskap. Kumar introduserte deretter Bala for de høytstående etterretningsoffiserene i spesialavdelingen. DIG Alexander, som var ansvarlig for statspolitiets anliggender på Sri Lanka, ble også en nær bekjent av Bala. Til slutt, med hjelp fra DIG Alexander, klarte Bala å etablere kontakter med RAW – Indians tilsvarende den amerikanske etterretningstjenesten Central Intelligence Agency. Bala klarte å overbevise RAW-offiserene om at LTTE, som i motsetning til de andre organisasjonene allerede var engasjert i væpnet kamp, også burde få det militære treningsprogrammet tilgjengelig.

Etter at Delhi hadde gått med på å gi militær trening til LTTE, var det nødvendig for Pirabakaran å returnere til India for å implementere programmet i praksis. Pirabakaran holdt en treningsleir i Vanni på den tiden. Bala sendte en melding der han informerte ham om RAWs vilje til å tilby militær trening til LTTE-kadrer og ba ham komme til India. Pirabakaran sendte to av løytnantene sine, Ragu og Mathaya, for å møte Bala i Chennai og for å finne ut detaljer om Indias tilbud. Mathaya og Ragu møtte Bala og meg på et hostel i Madurai. Bala forklarte dem i detalj om det indiske treningsprogrammet. Likevel var de imot at Pirabakaran skulle returnere til India, hvor han var etterlyst på den tiden. De var svært skeptiske og betraktet tilbudet om opplæring som en luresak for å lokke ham tilbake til India for arrestasjonen. Bala skrev til Pirabakaran og forsikret ham om at han, i datidens politiske klima, ikke kunne forestille seg et scenario der LTTE-lederen ville bli tatt i varetekt. Ragu og Mathaya returnerte til Jaffna

med seg korrespondansen. Herr Pirabakaran stolte på Balas dømmekraft, og det ble gjort forberedelser for å få ham tilbake til India og kontakte RAW. Alt dette skulle selvfølgelig være topphemmelig, og det foregikk mye kappe- og dolk-aktivitet. Etter at Pirabakaran ankom India, ble det avtalt et møte med ledende RAW-tjenestemenn i Pondicherry, Tamil Nadus nabostat. Så, midt på en natt, hoppet Bala, jeg og et par livvakter inn i en bil og kjørte den lange distansen til Pondicherry for det «hemmelige» møtet med LTTE-lederne og de store kanonene i RAW. På et bestemt tidspunkt fant det avgjørende møtet sted mellom herr Pirabakaran, Bala og RAW-tjenestemennene. Bala og Thambys smilende ansikter da de kom tilbake til rommene våre, tydet på at møtet var en suksess. LTTE var klar til å starte det indiske militære treningsprogrammet.

Mot slutten av 1983 var hjemmet vårt i Santhome godt kjent og svært overfylt. Opptil tjue personer ville bli stuet sammen i denne lille leiligheten med to soverom. Denne overbefolkningen forstyrret seriøst arbeid og utgjorde potensielt også en trussel mot herr Pirabakarans personlige sikkerhet. Så nok en gang bestemte Bala og jeg oss for å dra på boligjakt i Chennai. Vi fant et lite hus i Thiruvanmyur, en ytre forstad til Chennai. Huset skulle være en hemmelig bolig for herr Pirabakaran, Bala og meg selv: verken hemmelighold eller privatliv rådet. Det tok ikke lang tid før herr Pirabakarans mest pålitelige og erfarne kadrer begynte å besøke huset, og en endeløs strøm av kadrer kom og gikk til alle døgnets tider. En av mine favorittbesøkende var Ranjan. Ranjan, en kort, veldig mørk, ung mann, pleide å sitte og vise meg detonasjonsprosessen til eksplosiver. Utseendet hans vitnet om personligheten hans, for han var en tøff og modig liten fyr. Santhosam, som betyr lykke, var som du kan forestille deg – alltid smilende. Begge disse unge mennene døde senere. Ranjan ble drept da han ble skutt mens han klatret over et høyt gjerde i et forsøk på å flykte fra en oppstilling fra den srilankiske hæren i Vadamarachchi. Santhosam ble drept i kamp med den indiske hæren i 1987. Selv om han var fra Ariyalai, Jaffna, var Santhosam ansvarlig for LTTE-kadrene i Trincomalee i mange år før han døde.

Bortsett fra vår egen bolig, leide vi et annet stort hus i Adyar og opprettet et politisk kontor. Her fikk vi muligheten til å knytte flere kontakter med lokale og internasjonale medier. Nesan hadde ansvaret for finansene og skrev hundrevis av brev til utlandet der han ba om midler. I mellomtiden ville kadrer fra Sri Lanka, på vei til militærtrening i Nord-India, ringe inn for å få instruksjoner fra herr Pirabakaran. Det var ganske interessant å møte disse kadrene, for de fleste av dem var faktisk hardbarkede medlemmer. Vi ble kjent med flere høytstående kadrer som hadde jobbet tett med herr Pirabakaran. En mann var i slutten av førtiårene da han kom på trening. Han hadde vært et lojalt undergrunnsmedlem av LTTE i årevis i Jaffna. Han var kjent som Appiah Anna, en ekspert på landminer.

Tidlige dager: Kampens dimensjoner

I løpet av de lange årene jeg har kjempet, har jeg lært mye om komplikasjonene ved menneskelig atferd og finessene i mellommenneskelige relasjoner. Selve kampen ble til et åpent universitet hvor jeg kunne lære om dypere sider ved menneskelivet. Det finnes absolutt et romantisert

syn på en folkekamp, eller rettere sagt en nasjonal frigjøringskamp, blant utenforstående observatører som ser på en organisasjon og et folk som kjemper for en edel sak. Men å være en del av hovedstrømmen av frigjøringskampen er en helt annen sak; det innebærer et unikt sett med erfaringer og utfordringer.

En nasjonal frigjøringskamp er et komplekst og mangesidig fenomen. For det første er det den revolusjonære organisasjonen som står i spissen for kampen. For det andre, den sosiale dimensjonen av frigjøringskampen og for det tredje, det individuelle nivået av deltakelse i kampen. Den nasjonale frigjøringsorganisasjonen fører sin kamp på det politisk-militære nivået. I en væpnet revolusjonær kamp for politisk frihet er de militære og politiske aspektene uløselig knyttet sammen. Den militære kampen blir selve instrumentet for å oppnå den politiske saken for frigjøring. Derfor bærer frigjøringsorganisasjonen og dens ledelse det enorme ansvaret for å kartlegge de militære og politiske strategiene mot den endelige saken med frigjøring. Frigjøringskampen involverer definitivt et kollektiv av mennesker. Mer spesifikt, en nasjon av mennesker hvis politiske frihet kampen føres for. Kampen vokser og utvikler seg i form av motstand – væpnet motstand mot statlig undertrykkelse. Denne syklusen av undertrykkelse og motstand har sine konsekvenser for det sosioøkonomiske og kulturelle livet til menneskene, og trekker dem inn i kampens dynamikk som deltakere på ulike nivåer, avhengig av deres valg. Så kommer det individuelle nivået av deltakelse. Her refererer jeg til individet som er involvert i den nasjonale frigjøringsbevegelsen. Individet er tvunget til å kjempe sin egen kamp innenfor helheten av kampen generelt, innenfor konteksten av en mengde konkurrerende situasjoner, utfordringer og relasjoner. Eller for å si det enklere, den individuelle kampen går parallelt med utviklingen og fremskrittene til den nasjonale frigjøringsbevegelsen. Og etter hvert som årene 1984 og 1985 utfoldet seg, ble jeg utsatt for hendelser som ikke bare var historiske landemerker i kampens og bevegelsens utvikling, men også hendelser som trakk vekk mine emosjonelle og mentale ressurser og til slutt styrket meg for de fremtidige årene av kampen og banet vei for en fenomenal motstandskraft og utholdenhet i tilfelle motgang på mange måter.

1984 var uten sidestykke på grunn av LTTEs raske ekspansjon og vekst. Det var to avgjørende faktorer som kan forklare denne fenomenale transformasjonen av en liten geriljaenhet til en nasjonal frigjøringshær; begge kom sammen på et bestemt tidspunkt. En avgjørende faktor i etableringen av LTTE som en frigjøringshær var treningsprogrammet sponset av India, som bygde på LTTE-kadrenes kunnskap og ekspertise, og dermed bidro massivt til LTTEs militære evne og potensial. Men det indiske militærprogrammet var begrenset. Det ga bare treningsfasiliteter for rundt to hundre kadrer. Programmet alene kunne ikke ha bidratt til den massive utvidelsen av LTTEs militære makt uten at Pirabakaran hadde økonomisk støtte tilgjengelig på den tiden for å bygge videre på muligheten som den indiske regjeringen ga. Den økonomiske støtten kom fra den mektigste og mest ressurssterke personen i Tamil Nadu – sjefsminister M.G. Ramanchandran. Det var tidlig i 1984. På invitasjon fra sjefsministeren møtte et LTTE-team ledet av Bala og bestående av Baby Subramaniam, Sankar og Mr. Nithiyandadan ham i hans bolig. Møtet var svært fruktbart. Bala overbeviste Ramachandran om nødvendigheten og rasjonaliteten bak LTTEs væpnede kamp for frigjøring av Eelam-tamilene. På det aller første møtet tilbød sjefsministeren økonomisk støtte på millioner av rupier. Han ble dypt rørt av bilder og videofilmer som ble vist ham, og som skildret døden og ødeleggelsene forårsaket

av den singalesiske hæren i tamilske områder. Den uforbeholdne støtten og den enestående intervensjonen fra en æret skikkelse i Tamil Nadu på det kritiske tidspunktet var et heldig kjøp for LTTE. M.G.R.s storsinnede gest brakte herr Pirabakaran inn i et nært og intimt forhold til den legendariske lederen. Med Mr. Ramachandrans personlige midler som strømmet inn i LTTEs kasser i millionklassen, var Mr. Pirabakaran i stand til å realisere sitt visjonære program om å utvide LTTE til en autentisk nasjonal frigjøringsbevegelse. LTTE-lederen brukte midlene klokt til å etablere flere treningsleirer i Tamil Nadu, rekruttere et stort antall nye kadrer og kjøpe nye våpensystemer. Det ble også bevilget midler til den politiske strukturen for mer vedvarende politiske kampanjer og propagandaarbeid. Det er ingen overdrivelse å si at den økonomiske bistanden og den politiske støtten fra Mr. M.G. Ramachandran var sentrale faktorer bak veksten og utviklingen av LTTE på dette avgjørende historiske tidspunktet. LTTE tiltrakk seg nye og dynamiske personligheter og ressurser med enormt menneskelig potensial. 1984 var viktig for konsolideringen av en politisk-ideologisk agenda.

I disse tidlige dagene av bevegelsens vekst var jeg den eneste kvinnen med tilgang til lederskapet og dens interne dynamikk. Men bortsett fra det, hadde jeg også mine egne ideologiske standpunkter og forventninger til bevegelsen og kampen. Sentralt i glansdagene til min ideologi og politikk var «feminisme». Jeg hadde lest en betydelig mengde feministisk litteratur gjennom hele studiet og hadde valgt «kvinner i samfunnet» som et av alternativene mine. I de berusende dagene med trendy politikk i et demokratisk samfunn var det lett å bruke merkelappen «feminist» eller «marxist» eller «marxist/feminist» eller «sosialist/feminist» og gud vet hvilke merkelapper vi pleide å sette på oss selv. De fleste av mine engelskspråklige kvinnelige venninner på universitetet var feminister av en eller annen «tendens». Selv om jeg aldri ble med i noen feministisk gruppe, sympatiserte jeg likevel med bestemte feministiske kampanjer, men mer spesifikt med revolusjonære kamper i tredjeverdensland i motsetning til den reformistiske feministiske politikken som preget vestlig feminisme så mye. Men om tjue år ville jeg være motvillig til å sette noen merkelapp på meg selv, langt mindre merkelappen «feminist». Dette betyr ikke at jeg har gitt opp min bekymring for kvinneundertrykkelse, langt ifra. Det betyr at jeg har kommet til å se kjønnsrelasjoner fra et perspektiv som stammer fra konkret sosiokulturell observasjon og analyse, i motsetning til klassisk feministisk dogme.

Det var disse informerte feministiske standpunktene som vekket håp om en kvinnerevolusjon i den tamilske nasjonale frigjøringskampen. Jeg la frem mine synspunkter på forholdet mellom nasjonal frigjøring og kvinneemansipasjon i en liten bok «Women and Revolution», utgitt i Chennai i 1983. I denne boken argumenterte jeg for at kvinner, som en del av de nasjonale massene, har rett til å realisere sin patriotisme og til å forsvare seg mot et angrep på sitt folk. Kvinners deltakelse i den væpnede kampen styrket kreftene for nasjonal frihet og ga rom for at de også kunne kjempe for kvinners frigjøring i et frigjort samfunn. Herr Pirabakaran informerte meg om at mange unge kvinner, med betydelig risiko for livet, allerede var involvert i ulike aktiviteter i kampen gjennom den bistanden de ga LTTE-kadrene i Jaffna, og han hadde til hensikt å jobbe med et program for å introdusere kvinner i den væpnede kampen. Han leste også brev for meg fra kvinneaktivistene fra Jaffna der de ba ham om å arrangere militær trening for dem og gi rom for deres dypere deltakelse i folkets forsvar mot den brutale undertrykkelsen som foregår rundt dem og i kampen for frihet. Men foreløpig, og med rette også som det viste

seg, var hans sentrale anliggende i siste del av 1983 å utnytte den gylne muligheten som det militære treningsprogrammet som ble tilbudt ham av den indiske regjeringen. Deretter ble hundrevis av unge menn fra nordøst som søkte militær trening rekruttert til LTTE under kommando av Mr. Pirabakarans ledende kadrer og sendt til Nord-India for varigheten av programmet. Etter å ha sikret militær trening for et betydelig antall av sine kadrer i indiske militærbaser, vendte Pirabakaran oppmerksomheten mot etableringen av militærleirer i Tamil Nadu. Derfra hadde han til hensikt å styrke sine militære styrker ved å delegere ansvaret for effektiv militær trening av nye rekrutter til utvalgte indisk trente kadrer. Det var midt i en så hektisk aktivitet og planlegging på slutten av 1983 at jeg ble informert av herr Pirabakaran om at jeg snart ville få selskap, ettersom fire jenter skulle komme til Chennai fra Jaffna. Men selv om disse fire unge kvinnene sympatiserte med kampen, kom ingen av dem spesielt til India for militær trening av LTTE. Herr Pirabakarans løytnanter hadde reddet disse unge kvinnene fra døden da de sultestreiket ved Jaffna-universitetet i protest mot mangelen på utdanningsfasiliteter for tamilske studenter. Herr Pirabakaran var bekymret for disse fire kvinnelige studentenes velvære, som nå var uten familie og venner, og bestemte at de skulle innkvarteres hos oss i vår «hemmelige» bolig i Thiruvanmyur da de kom fra Jaffna. Under direkte ansvar av herr Pirabakaran og med Bala og meg, ble det å bo hos oss, som et ektepar, sett på som den beste sosiokulturelle situasjonen for de unge kvinnene. Men selv om deres ankomst til Chennai og umiddelbare kontakt med lederen av LTTE ikke var basert på noen oppfatninger om «feminisme» eller kvinners engasjement i kamp, skapte disse jentene – Mathy, Vinoja, Jeya og Lalitha – en utilsiktet liten revolusjon i organisasjonen.

Selv på dette historiske stadiet av kampen opprettholdt LTTE en streng moralsk kodeks blant kadrene. Førekteskapelig separasjon mellom kjønnene er en godt forankret kulturell norm blant de konservative delene av det hinduistiske Jaffna-samfunnet, og Pirabakaran var følsom for viktigheten av denne følsomheten blant det tamilske folket. Han demonstrerte betydelig politisk skarpsindighet ved å identifisere denne sosiokulturelle faktoren som avgjørende dersom han skulle fortsette å nyte den brede støtten fra folket slik LTTE hadde på dette stadiet, og opprettholde rekrutteringsnivået til organisasjonen. Men selv om innkvarteringen av disse fire ukjente jentene ser ut til å bryte med adferdsreglene, og det å innkvartere dem i Mr. Pirabakarans bolig kan virke i strid med hans sikkerhetsbekymringer, er det ikke overraskende i sammenheng med hans følte ansvar og iboende plikt som tamilsk mann og «anna» (eldre bror) og leder av en organisasjon for å sikre disse fire unge ugifte kvinnenes velvære. Men etter hvert som tiden gikk og herr Pirabakaran ble bedre kjent med disse unge kvinnene, ble det klart at han hadde utviklet en spesiell forkjærlighet for en av studentene. Mathy (Mathivathani) hadde vunnet hjertet hans. Vi ble ikke overrasket da vi fikk vite om dette forholdet, for Mathy var ikke bare en vakker ung kvinne, men hun var usedvanlig mild og omsorgsfull, og levde et fromt liv i henhold til hinduismens moralske forskrifter. Mathy, som forårsaket revolusjonen i Mr. Pirabakaran og, implisitt, bevegelsen, var student i landbruksvitenskap da hun ble ført bort fra åstedet for studentdemonstrasjonen i Jaffna og inn i historien.

Selv om Bala og jeg var enige med LTTE-lederne og kadrene om at en nasjonal frigjøringsbevegelse burde opprettholde et høyt nivå av organisatorisk og personlig disiplin og moralske retningslinjer som er passende for kadrer som representerer og fremmer sitt folks ambisjoner

og interesser, var vi aldri komfortable med mangelen på fleksibilitet i reglene. Vi mente at de fastsatte moralske retningslinjene ikke var basert på verken en realistisk eller moden forståelse av menneskelige følelser og relasjoner, eller sannsynligheten for å opprettholde reglene på lang sikt. Naturen selv, til tross for personlig innsats for å opprettholde disiplin, ville etter vårt syn fremme forholdet mellom kjønnene. Bala og jeg var også godt klar over at når disse mektige og overbevisende kjærlighetskreftene traff herr Pirabakaran, ville han bli overveldet av deres intensitet og utholdenhet. Og slik ble det. Kjærlighet til en kvinne fylte hjertet hans, og han var fullstendig betatt av Mathy og hun av ham. Det var også avgjørende, for oss, at dette forholdet, i organisasjonens og kadrenes langsiktige interesse, skulle endte i ekteskap. Hvis herr Pirabakaran hadde beholdt sin kyske status, ville han ha måttet leve opp til bildet av en helgen, og alle kadrene den gang og nå ville ha blitt dømt til emosjonell sterilitet og frustrasjon. I politisk henseende var herr Pirabakarans forhold til Mathy et avgjørende, sunt og progressivt element i å oppfatte ham som en leder. Det tamilske samfunnet, som ser på ugifte mennesker som ikke fullt modne voksne, ville ha større tillit til vurderingen til en leder som har blitt mildnet og modnet av den dype emosjonelle opplevelsen og ansvaret som ekteskap og familieliv medfører. Men siden herr Pirabakarans forhold til Mathy var i strid med organisasjonens retningslinjer for oppførsel, var han klar over at han ville møte sterk kritikk, til og med harme blant kadrene sine. Herr Pirabakaran henvendte seg til Bala for å få hjelp, ikke bare til å forsvare dette forholdet overfor lederne og kadrene i organisasjonen, men også ved å gi paret muligheter til å møtes.

Som vi forventet, forårsaket herr Pirabakarans forhold til Mathy storm og ble møtt med mye motstand fra hans erfarne kolleger og i kaderskapet. Da Mathys familie ble informert om denne alvorlige utviklingen i datterens liv, skyndte de seg til Chennai fra Jaffna for å lære om dybden av forholdet og hvor det ville føre datteren deres i fremtiden. Men da de fikk vite om datterens følelser og engasjement, og etter lange diskusjoner mellom Bala og Mathys far, ble foreldrenes samtykke til forholdet gitt. Mathys foreldre overlot ansvaret for datterens forhold til herr Pirabakaran til oss og returnerte lykkelig til Jaffna. Det som gjensto var en avklaring og forklaring av saken til Pirabakarans ledende kolleger og kadrene i organisasjonen.

Mr. Pirabakarans ledende og nærmeste kadrer ble tilkalt til Chennai fra Jaffna og informert om hans romantiske forhold med Mathy og det sannsynlige ekteskapet i nær fremtid. Noen av de eldre kadrene som hadde gitt avkall på sine kjærlighetsforhold for å overholde organisasjonens retningslinjer for oppførsel, var ikke fornøyde med lederens romantiske kjærlighet. Bala forklarte at organisasjonens gamle moralkodeks var rigid og puritansk og måtte endres for å holde tritt med tiden. Han argumenterte også for at romantikk og heltemot var verdier som ble opprettholdt i tamilsk kultur. Herr Pirabakarans kjærlighetsforhold hadde potensial til å revolusjonere organisasjonen ved å gjøre kadrene tilgjengelige for et givende kjærlighetsforhold, ekteskap og familieliv også i fremtiden. Denne hendelsesforløpet bør sees på som en positiv utvikling i organisasjonens vekst og image, argumenterte Bala. De erfarne kollegene aksepterte motvillig at ledernes sølibatdager ville ta slutt. Herr Pirabakarans romanse og ekteskap førte til dyptgående endringer i organisasjonen, ettersom mange kadrer ble forelsket og ønsket å gifte seg, én etter én. Ekteskap og familieliv har nå blitt normen i organisasjonen.

Etter hvert som bevegelsen utvidet seg, ble huset vårt i Thiruvanmyur overfylt og utilstrekkelig for arbeidet som måtte gjøres. Vi bestemte oss for å leie et større hus som ville fungere som en base for flere kvinner som skulle inn i bevegelsen. Huset vi da leide hadde god plass og var egnet til innkvartering av flere kvinnelige kadrer. I dette nye huset bodde Bala og jeg i et rom i andre etasje, som strakte seg ut mot en balkong. Etter hvert som flere unge kvinner sluttet seg til LTTE og kom for å bo hos oss, ble dette rommet et sted for ensomhet for Bala og meg, og vi tilbrakte mange timer med lesing og private samtaler på balkongen i den kjølige kvelden.

Etter de anti-tamilske opptøyene i juli 1983 ble flere unge, entusiastiske kvinner fra Nord-Sri Lanka rekruttert av Sri Sabarantams TELO-organisasjon og brakt over Palkstredet til Tamil Nadu for militær trening. Kort tid etter ankomsten til Tamil Nadu oppdaget de unge kvinnene at TELO ikke hadde etablert en organisasjonsstruktur for kvinner som de kunne finne en plass i, og at ingen hadde blitt utnevnt til å være ansvarlige for deres underhold og omsorg. En stor desillusjon hadde slått inn blant dem. Noen katolske prester henvendte seg på vegne av TELO-jentene til LTTE. Da nyheten om denne situasjonen nådde herr Pirabakaran, gikk han med på at de kunne bli med i organisasjonen og forsikret dem om at de ville bli inkludert i et militært treningsprogram når tilstrekkelig antall kvinner var blitt rekruttert til å starte den første treningsleiren. Så kort tid etter at vi flyttet inn i vår nye bolig, slo disse misfornøyde TELO-jentene seg sammen med de fire kvinnelige studentene og bodde hos oss. Blant disse jentene var Sothia, som flere år senere ble den svært populære og dyktige første kvinnelige lederen for LTTEs kvinnelige militære fløy. Den selvforsynte Sugi, som ble en utmerket markør og avfyrte den første RPG-en mot et viktig vaktpostpunkt som forvarsel om det første selvmordsangrepet på Nelliady-militærleiren i 1985, var også blant denne gruppen. Theepa fra Mullaitivu var også en del av TELO-gruppen, og hun ble senere instruktør på den første treningsleiren i Jaffna som ble administrert av kvinnelige kadrer. Imelda ga livet sitt for kampen i Jaffna og Vasanthi. En ekstremt talentfull og atletisk ung kvinne ble kvadriplegisk etter å ha blitt skutt ved et uhell av broren. To av de kvinnelige studentene fra Jaffna fikk også en strålende historie i LTTE. Jeya, som var student i statsvitenskap før hun ble med i organisasjonen, ble berømt for sine undergrunnsaktiviteter i Jaffna under den indiske hærens okkupasjon, og tiltrådte senere stillingen som leder for den politiske seksjonen i LTTEs kvinnefløy i 1993. Hun giftet seg senere og forlot deretter organisasjonen. Lalitha, en veteran fra flere militære kampanjer etter 1990, er nå pensjonert fra slagmarken og har blitt dypt involvert i en langvarig lidenskap i livet sitt: kjærligheten til barn. Hun er nå ansvarlig for SenCholai, en internatskole for foreldreløse jenter og barn. Shanti hoppet av fra en liten militant gruppe i Batticaloa for å bli med i LTTE, og hun ble til slutt satt til å lede kvinnenes etterretningsavdeling. Hun forlot organisasjonen mange år senere.

En gruppe unge kvinner som bodde under ett tak viste seg å være en virkelig opplevelse, spesielt når de var så nær et lederskap de æret. Herr Pirabakarans offisielle besøk til Bala og hans romantiske besøk til Mathy sendte de unge kvinnene i hast for å lage snacks han likte. Men selv om vi levde stille og jobbet for å vedlikeholde miljøet vårt og ikke ønsket å tiltrekke oss unødvendig oppmerksomhet, tvang husets beliggenhet oss til å ta hensyn til den sosiale konteksten vi levde i. Boligen vår lå midt i en stor familie av konservative brahminer, så det var nødvendig å være følsom for oppfatningene lokalbefolkningen måtte danne seg av

oss. Tilstedeværelsen av en hvit kvinne i nabolaget var uunngåelig en kuriositet i seg selv. Et hus fullt av unge kvinner kledd i skjørt og bluser i motsetning til den typiske beskjedne halvsarien som er så typisk for unge indiske kvinner og tradisjonelle brahmin-jenter, var en ekstra forvirring som vekket interessen fra våre nysgjerrige naboer. De hyppige besøkene av herr Pirabakaran og hans kjøretøy med livvakter til alle døgnets tider oppmuntret ikke til et positivt bilde og klima rundt vår tilstedeværelse i nabolaget. Deretter ble Bala tvunget til høflig å foreslå for herr Pirabakaran at det ville være i alles interesse om han begrenset besøkene sine til kun å være på dagtid. I tillegg til bekymringene våre om hvordan området oppfatter oss, var den ubehagelige opplevelsen vi ble utsatt for i vårt første hus i Thiruvanmyur. Den uniformerte lokale opinionen hadde en fullstendig misforståelse angående vårt bosted i Thiruvanmyur, spesielt angående min rolle.

På mitt første besøk til Chennai i 1979 for å møte herr Pirabakaran, hadde jeg blitt utsatt for den første opplevelsen av å bli misforstått av lokalbefolkningen. Folk som gikk forbi hytta vår holdt blikket stivt vendt mot rommet vårt. Men denne andre episoden med betenkeligheter angående min tilstedeværelse i Thiruvanmyur i 1984 var langt mer alvorlig. Lokalsamfunnet hadde, gjennom en kombinasjon av mistenksomhet og deduksjon, kommet til den konklusjonen at jeg fungerte som bordellfrue. Hvis man i ettertid ser huset vårt gjennom lokalbefolkningens øyne, er det vanskelig å ikke se hvordan det kunne ha vært noen annen konklusjon for dem. Fra deres perspektiv bodde en hvit kvinne blant tamilske menn i et leid hus, med fire vakre unge tamilske kvinner, og forskjellige menn besøkte stedet ofte, selv sent på kvelden. Men i stedet for å spørre oss direkte og avklare mistankene og bekymringene deres rundt vår tilstedeværelse, laget ondsinnede hjerner i lokalsamfunnet en saftig historie og hisset opp lokalbefolkningen med alle slags forestillinger om utsvevende aktiviteter som foregikk i nabolaget deres. I et samfunn som anser kvinners jomfruelighet og kyskhet, monogami og seksuell avholdenhet før ekteskapet som noen av sine grunnleggende og veiledende moralske prinsipper, opprørte muligheten for at disse verdiene åpent kunne bli ignorert av en hvit kvinne som driver et bordell i sitt eget nabolag, lokalsamfunnet. Så, oppspilt i et moralsk vanvidd, slo noen av lokalbefolkningen seg sammen og marsjerte mot huset vårt i protest mot vår tilstedeværelse. På den tiden var verken Bala, herr Pirabakaran eller noen av de mannlige kadrene til stede i huset. De unge kvinnene var inne og stivnet av frykt over synet av den sinte mobben foran huset vårt. Jeg forsto ikke det fornærmende språket som ble slengt mot meg, men jeg kunne se sinnet og raseriet i ansiktene deres. Mengden ble urolig og voldelig, og noen kastet stein på huset. Til vår store lettelse kom herr Ponnaman, en høytstående leder og betrodd løytnant av herr Pirabakaran, til huset med noen kadrer i en jeep. De ble rasende og rasende da de fant ut mengdens avskyelige misforståelse og kritikken som ble rettet mot våre karakterer. Ponnaman ropte til mengden og fortalte ham hvem vi var, og viste frem pistolen sin som bevis. Den voldelige mobben ble stille og unnskyldende og begynte å spre seg da de fikk beskjed om at vi var tamilske tigre, frihetskjemperne fra Tamil Eelam på et militært treningsprosjekt i India.

Denne opplevelsen etterlot en bitter smak i munnen min, og jeg hadde ingen intensjon eller ønske om å gi verken rom for en gjentakelse av slike misforståtte oppfatninger eller en gjentakelse av en stygg, fiendtlig hendelse. Denne hendelsen forårsaket faktisk et dyptgående skifte i min forståelse av kvinner i samfunnet; Det var en omfattende og gjennomtrengende sosiokulturell leksjon for

meg om vekten det tamilske folket legger på moralske verdier. Den offentlige opinionen som en form for sosial kontroll over kvinner var et tema som dukket opp igjen og igjen i ulike grader og former gjennom hele livet mitt i India og Sri Lanka. Og, jeg kan legge til, som en måte å vekke nysgjerrigheten eller sinnet til feminister som leser dette, er det et problem som i stor grad begås av kvinner selv. Men her berører jeg bare saken; I virkeligheten er det et langt mer komplekst og komplisert sosialt spørsmål knyttet til hele fenomenet kvinner i samfunnet, og ville i seg selv krevd en bok hvis emnet ble ytet rettferdighet. Det er tilstrekkelig å si at kritikk av kvinners moralske karakter er en dødsstøt for hennes evne til å opprettholde eller etablere noen form for troverdige vennskap og respekt blant mennesker i samfunnet. Når en kvinne blir stemplet som en «dårlig» karakter i det tamilske samfunnet, mister hun sin moralske autoritet. Hvis noen av de unge kvinnene med oss feilaktig hadde blitt anklaget for prostitusjon, ville det også hatt vidtrekkende negative konsekvenser for fremtiden til kvinner i LTTE. Et slikt unøyaktig og ekkelt sladder ville ha spredt seg som ild i tørt gress, og selv en rasjonell forklaring ville ikke være tilstrekkelig til å fullstendig slette den oppfatningen. Tvilen ville ha blitt værende. En kvinne i det tamilske samfunnet trenger ikke å være en faktisk prostituert for å bli stemplet som en «dårlig» karakter. Begrepet «dårlig» karakter brukes løst og er bred i sin anvendelse. De sosiale rammene en kvinne kan operere rundt før hun blir ansett som en «dårlig» karakter er faktisk snevre etter vestlige standarder. For eksempel risikerer en ugift jente som ofte snakker med gutter å bli ansett som en «dårlig» karakter. En jente som har en kjæreste og ikke gifter seg med ham, kan være mer eller mindre sikker på å bli stemplet som en «dårlig» karakter. Men hendelsen i Thiruvanmyur gjorde meg ekstremt følsom for hvordan andre oppfatter oppførselen vår, og jeg ble bevisst på kraften og den potensielle ødeleggelsen den offentlige opinionen har på en kvinnes liv. Det var uvurderlig for hva det lærte meg i sammenheng med å forstå problemene involvert i å mobilisere kvinner til en politisk kamp. Uansett hvor «revolusjonerende» vi måtte anse oss selv for å være, eller hvor forberedt vi er på å møte konsekvensene av å bryte sosiale og kulturelle normer, er det viktig å forstå og respektere verdiene og normene i et samfunn. Vi må finne måter og midler å arbeide gjennom det kulturelle systemet hvis vi skal gjennomføre sosial endring. Det er absolutt ingenting å vinne på å bryte samfunnets normer hvis slike handlinger gjør en politisk ineffektiv.

Vanskelige tider

I løpet av våre radikale dager i London var vi stadig involvert i propagandaarbeid mot staten Sri Lanka. Vi protesterte mot grusomhetene begått av den srilankiske hæren og førte kampanjer mot identifiserte singalesisk-sjåvinistiske politikere. Da vi mottok informasjon om at to prester, to leger og to forelesere fra Jaffna University var blitt arrestert i henhold til loven om forebygging av terrorisme og fengslet i Sri Lankas beryktede Welikade-fengsel, jobbet vi hardt i London med kampanjer for å bringe saken deres til det internasjonale samfunnets oppmerksomhet og bekymring. En arrestert tamilsk kvinne var Nirmala Nithyananthan, en foreleser og anerkjent tamilsk forfatter.

Nirmala Nithyanandan ble fremstilt som en litterær figur og feminist, ulovlig fengslet for

sine politiske synspunkter og brudd på sine menneskerettigheter, og i fare for å bli utsatt for umenneskelig behandling. En internasjonal kampanje for hennes frihet ble lansert. Nirmalas fortsatte fengsling var en kilde til alvorlig bekymring, spesielt under de anti-tamilske opptøyene i 1983 da singalesiske innsatte og fengselsvakter massakrerte tamilske politiske fanger. Hun ble innlosjert i kvinnefløyen i fengselet, og var heldig som unnslapp pinslene fra kvinnelige fanger, og ble til slutt overført til Batticaloa fengsel, sammen med de overlevende tamilske fangene. LTTE-kadrene i Batticaloa-distriktet planla et raid for å frigjøre de gjenværende tamilske politiske fangene. Da jeg hørte at hun hadde blitt løslatt fra Batticaloa-fengselet midt i 1984 av en av våre kadrer under en dristig rømningsoperasjon, ble jeg begeistret, og hennes modighet økte min respekt for henne. Jeg mottok nyheten fra herr Pirabakaran om at hun ville komme til Chennai for å jobbe med organisasjonen, med stor forventning. Jeg gledet meg til å jobbe med en engelsktalende kollega som jeg kunne diskutere mange problemstillinger med.

Herr Pirabakaran var ikke særlig begeistret for utsiktene til at Nirmala skulle bli med i LTTE, og en motsetning i feministiske oppfatninger var tydelig tydelig. For ham stemte ikke Nirmalas oppfatning og projeksjon av kvinnefrigjøring overens med hans syn eller visjon om tamilsk kvinnefrigjøring. I Mr. Pirabakarans ideologiske perspektiv representerte Nirmalas idé om kvinnefrigjøring mer den stereotype oppfatningen av vestlig kvinnefrigjøring enn en frigjøring som massene av tamilske kvinner kunne identifisere seg med og omfavne som sin egen. Å delegere oppgaven med å bygge kvinnefløyen av LTTE til Nirmala var ikke en del av Pirabakarans plan. Herr Pirabakaran viste seg å ha rett i sitt syn på Nirmala som uegnet for noen rolle i kvinnefløyen. Ikke bare han, men også jentene som var med oss, hadde vanskeligheter med å forholde seg til og forstå Nirmalas «radikalisme». Hun var en verden foruten landsbyjentene som hadde kommet for å bli med i kampen og kjempe for hjemlandet sitt, og som ikke hadde noen reell anelse om kvinnefrigjøring, og som heller ikke nødvendigvis strebet etter det. Ja, herr Pirabakaran var langt mer effektiv i å innhente følelsene og tankene til de unge tamilske kvinnene og vinne deres støtte, og han fortsatte med sitt engasjement for å bygge en kvinneavdeling og har senere overtatt rollen som leder og mentor for fløyen. Ikke engang Nimalas tapre historie med motstand mot statsstyrkene kunne løsne hennes fremmedgjøring eller inspirere noen tillit til kvinners frigjøring. Nimala avslørte seg selv som en heftig kritiker av organisasjonen, men var fullstendig ute av stand til å tilby noe realistisk, levedyktig alternativ som ville mobilisere folket til å konfrontere det økende omfanget av undertrykkelse de ble utsatt for. De unge kvinnenes motvilje mot Nirmala, og mange andre saker som ble kontroversielle, resulterte til slutt i at hun skilte seg fra organisasjonen. Men selv om Nirmalas forhold til LTTE i hovedsak var uproduktivt, var rollen som ektemannen, herr Nithyanandan (kjærlig kalt Nithy), spilte kreativ og produktiv. Som redaktør for organisasjonens offisielle avis *Viduthalai Puligal' (Frigjøringstigrene) skrev han flere artikler som representerte LTTEs posisjon og introduserte andre nasjonale frigjøringskamper for våre kadrer og lesere. Selv om avisen har overlevd siden 1984 som LTTEs offisielle organ, har ikke Nithyanandan gjort det. Han forlot organisasjonen sammen med sin kone i slutten av 1984.

Men min politiske bekymring for at kvinner skulle mobiliseres til deltakelse i bevegelsen var bare én dimensjon av kampen i meg. Min imøtekommende personlighet gjorde at jeg ikke hadde noen reelle problemer med å forholde meg til de fleste jeg møtte, og jeg satte pris på

varmen fra kadrene som sympatiserte med meg som en vestlig kvinne i en ny verden. Det var aldri noen tvil om mitt engasjement, for de var godt klar over, som flyktninger fra Sri Lanka, hvor mye offer det innebar å delta i et folks væpnede kamp for nasjonal frihet. Likevel, selv om jeg tidligere hadde besøkt India og hadde utviklet en «følelse» av det sosiokulturelle miljøet og livsstilen, viste min kunnskap om nyansene i samfunnet og kulturen seg å være ekstremt begrenset. Hvis ikke Bala hadde vært der for å veilede meg gjennom det kompliserte kulturelle nettverket, er jeg sikker på at jeg ville blitt misforstått, ute av stand til å håndtere mennesker, kanskje til og med utilsiktet fornærmet mennesker. Kort sagt, var akkultureringsprosessen i utgangspunktet et massivt kultursjokk. Det betydde ikke noe mindre enn at jeg lærte en helt ny sosiokulturell verden. Jeg kom for å lære og forstå et nytt perspektiv på moral og verdier. Jeg justerte noe av oppførselen min. Jeg utviklet en annen, mer kompleks måte å tenke på. Mange av ideene mine ble omarbeidet; Livsstilen min forandret seg totalt, og oppfatningen min av klesdrakt endret seg også. Derfor har jeg gjennom årene lært at det er én ting å besøke et land i en kort periode eller å bo i sitt eget lokalsamfunn i et fremmed land; Det er virkelig noe helt annet å bli en del av et annet fellesskap.

På dette nivået var opplevelsen min i India og Sri Lanka ganske eksepsjonell. Til syvende og sist så jeg verden gjennom tamilske øyne, følte det samme som det tamilske samfunnet, og tenkte til og med det samme om mange spørsmål. Jeg delte og identifiserte meg med folks tanker og følelser rundt karakteren av undertrykkelsen de ble utsatt for daglig. Som et resultat følte jeg at svarene fra folk var autentiske og logiske. På en annen note måtte jeg lære enkle ting som hvordan man handler og pruter. Selv om det var en sjelden anledning at jeg ble lurt når jeg var på shopping, fant jeg det nødvendig å demonstrere at jeg var bevisst på ulike salgsteknikker hvis jeg skulle unngå å bli et mykt mål for utnyttelse.

En livsstilsendring

Mathy og Pirabakaran giftet seg i en enkel tempelseremoni i Murugan-tempelet i Thiruporur den 1. oktober 1984. De fikk en sønn, som ble oppkalt etter en nær fortrolig venn av Pirabakaran, Charles Anthony Seelan, en av de første LTTE-kadrene som døde i konfrontasjon med den srilankiske hæren. En datter, Thuwaraha, ble født kort tid etter og fikk navnet til en av Mathys livvakter som hadde dødd i militære operasjoner i Jaffna. Deres tredje barn ble født ti år senere og bærer navnet til Mathys yngre bror, en LTTE-kader drept av den indiske hæren Balachandran. Å oppkalle barna sine etter falne helter i kampen er en skikk som er tatt i bruk av LTTE-kadrer for å forevige minnet og historien til slektninger, venner eller nære kolleger. Ved å velge Mathy som sin kone var herr Pirabakaran mer enn velsignet, for gjennom årene med ekteskapet har hun gitt ham urokkelig kjærlighet og omgitt ham med tryggheten og varmen i familielivet; ofte under svært vanskelige forhold og situasjoner. Det har ikke vært en dans på roser for Mathy. Hun er en veldig mild og øm karakter, og har måttet leve opp til utfordringen i mange tilfeller og overvinne flere følelsesmessig belastende omstendigheter. Pirabakarans arbeid har nødvendiggjort lange separasjoner mellom paret. Deretter, i de første dagene av ekteskapet deres, ble Mathy utsatt for episoder med smertefull ensomhet. Men

hun gjennomgikk alvorlige følelsesmessige vanskeligheter under okkupasjonen av Nordøst av den indiske hæren. Med utbruddet av IndoLTTE-krigen befant Mathy seg og barna sine som flyktninger i Nallur Kandasamy-tempelet. Mathy overlot deretter sine to barn til foreldrene sine og sluttet seg til herr Pirabakaran i Alampil-jungelen i Manal Aru i Mullaitivu-distriktet. Den nådeløse artilleribeskytningen av Alampil-leiren deres, atskillelsen av en ung mor fra småbarna sine og den tragiske dødsfallet til hennes høyt elskede yngre bror i kamp mot den indiske hæren, tok på Mathy. Hun ble senere gjenforent med barna sine og dro til utlandet hvor hun bodde i Sverige. Men Mathy levde et hemmelig liv i Sverige med to små barn, ukjent med kulturen, atskilt fra en ektemann i konstant fare og uten støtte fra nære slektninger, og ble nok en gang utsatt for alvorlig følelsesmessig belastning og stress. Da LTTE inngikk forhandlinger med Premadasa-regjeringen på Sri Lanka i 1989, sørget Bala for at Mathy kom tilbake til Sri Lanka. På en av våre hjemreiser til Sri Lanka ble Mathy og barna hennes med oss på flyplassen i Singapore og fløy til Colombo. Premadasa sin regjering ordnet med et helikopter for å frakte familien hennes sammen med oss til Alampil-jungelen, og hun ble gjenforent med herr Pirabakaran igjen i 1989. Gjennom årene med ekteskapet har Mathy aldri kjent et permanent hjem og et trygt familieliv. Likevel har hun levd ut rollen som kone til en geriljaleder med stort mot og verdighet, og konsekvent kjempet for å gi barna sine et stabilt liv. Kort tid etter at Mathy dro fra huset vårt for å gifte seg, ble de gjenværende unge kvinnene sendt til Madurai i Tamil Nadu i oktober 1984 for det første militære treningsprogrammet for kvinnelige LTTE-kadrer.

Da leiren for unge kvinner flyttet til Madurai, var huset vårt for stort og tomt og til ingen nytte for oss, så vi bestemte oss for å finne et sted som bare passet for oss to. Vår venn Nesan fant en flott leilighet med to soverom ved sjøen i Besant Nagar, en forstad til Chennai. Her klarte Bala å gjenopprette forholdet til en av livets kjærligheter – naturen, og jeg klarte også å nøste opp i det siste årets kompleksitet i et mer ukomplisert miljø. Å bli med oss her ville være en nykommer i familien vår, og bortsett fra et intervall på to år, uatskillelig fra oss frem til de siste månedene av hennes femten leveår – hunden vår Jimmy. På et besøk på et av organisasjonens kontorer la Bala merke til en liten hvit valp som febrilsk dro i lenken den var bundet med. Ute av stand til å tolerere den lille valpens fangenskap og dens sørgelige, tryglende påfunn, bøyde Bala seg ned, løsnet den og tok den med seg hjem. Så, en dag, ganske uventet, kom Bala inn i huset med en hvit, fluffy ball under armen. Han gikk bort til meg og dyttet denne loballen i hendene mine. «Her», sa han, «dette er til deg. En venn som holder deg med selskap.» Vel, han hadde rett i det; Jimmy viste seg å være en ekte venn: lojal og tilgivende for feil eller utilsiktede grusomheter, uendelig tålmodig og kompromissløst tillitsfull. Og dermed begynte en reise inn i og en forståelse av dyrenes verden som til slutt førte til at jeg ble vegetarianer. Men uskylden til denne lille hunden var så forfriskende etter årets politikk og hennes behov, at den tvang oss til å bruke mer tid på å nyte naturen på stranden foran huset vårt.

En av de mest behagelige aspektene ved livsstilen i India – og Sri Lanka for den saks skyld – er vanen med å stå opp tidlig om morgenen. Daggry i India er ikke underlagt variasjoner i tid gjennom årstidene. Solen står opp mellom klokken 05.30 og 06.00 hver morgen, så det er ingen problemer med å våkne. Det er faktisk ganske vanlig at folk står opp så tidlig som klokken 3.30 om morgenen; men klokken 16 ville bli ansett som et rimelig tidspunkt. Kvinner står opp

tidlig og feier huset, lager frokost til familien og så videre. Noen foretrekker å stå opp tidlig og gjøre så mye arbeid som mulig før solen stikker av. Å stå opp tidlig regnes også som den beste tiden på dagen for mental årvåkenhet, og studenter bruker vanligvis mange timer på å studere i den friske morgenen. Andre liker bare å mosjonere tidlig om morgenen, og et stort antall vanlige turgåere var et vanlig syn langs strandveien foran leiligheten vår. Men de tidlige morgenene ved sjøen, med solen som krøp opp over horisonten og sendte ut sine skimrende stråler over himmelen og bølgenes milde skvulping mot den hvite sanden, lokket oss til å delta i dens fred og prakt, og derfor spaserte vi ned for å møte havets vann og lot Jimmy slippe løs en stund. Bare en valp, kroppen hennes klarte knapt å holde gleden inne, og hun eksploderte av lykke på stranden. Hvis vi av en eller annen grunn ikke kunne møte morgensolen opp, ville vi sannsynligvis være der om kvelden for å sende den av gårde. Et passende plassert spisested like ved stranden med deilige tamilske retter til svært billige priser, fristet alltid vennene våre til å bli med oss om kveldene også. I tillegg til dette generelt svært hyggelige og hjertelige miljøet, kunne man høre karnatisk musikk – klassisk tamilsk musikk – dundre fra høyttalerne i et tempel i nærheten. Så kompenserte den ukompliserte uskylden og skjønnheten i naturen for turbulensen i min indre verden forårsaket av politiske intriger.

Ny administrasjon i Delhi

Og utover alt dette fortsatte kampens historie, og ubønnhørlig formet sine egne vendinger av ekstraordinære hendelser. Den politiske scenen i Delhi endret seg dramatisk med det tragiske attentatet på Indira Gandhi i oktober 1984. Indiras sønn, Rajiv Gandhi, videreførte Nehru-dynastiet da han erstattet moren sin som Indias statsminister. Den plutselige og uventede bortgangen til den politisk modne og sofistikerte fru Gandhi var et alvorlig slag for den tamilske frihetsbevegelsen. Fru Gandhi hadde en dyp forståelse av historien og kompleksiteten til den tamilske kampen for selvbestemmelse. Hun mislikte Jayawardenes undertrykkende politikk og sympatiserte med de undertryktes vanskelige situasjon. Hun støttet den tamilske væpnede motstandskampanjen mot den singalesiske staten. Det var på grunn av sin sympati for den tamilske saken at fru Gandhi tok den dristige avgjørelsen om å militært trene og bevæpne den tamilske militante bevegelsen for å skape en mektig motstandsstyrke som kunne tvinge Jayawardenes regime til å innta en rasjonell politisk vei og gi avkall på det militære alternativet. Den nye indiske statsministeren var en novise i den grad den kloke gamle damen utformet utenrikspolitiske avgjørelser på en intrikate og komplekse måte. Den unge, uerfarne Rajiv kunne ikke umiddelbart forstå de geopolitiske og strategiske motivasjonene bak Indias skjulte involvering i aktiv bistand til tamilsk væpnet motstand på Sri Lanka. Hans mangel på kunnskap om historien til den tamilske politiske kampen og hans manglende forståelse av den enorme lidelsen som det undertrykte tamilske folket møtte, førte til at han innførte en mer rigid intervensjonistisk politikk. Deretter følte Rajivs administrasjon at tiden var inne for å innstille militær bistand til militantene og overtale dem til å inngå våpenhvile og søke en forhandlet politisk løsning på den etniske konflikten.

I jakten på denne politiske beslutningen fra den nye indiske administrasjonen til Rajiv Gandhi,

ble de tamilske militante organisasjonene rådet av de indiske etterretningstjenestene til å gi avkall på kravet om en uavhengig tamilsk stat og forberede seg på en forhandlet politisk løsning innenfor den enhetlige strukturen til den srilankiske staten. De militante organisasjonene, som drev kampanjer, rekrutterte og kjempet for saken for politisk uavhengighet og statsdannelse, var dypt desillusjonerte. Bortsett fra LTTE-ledelsen, som fra starten av hadde en klar visjon om Indias strategiske planer, var de andre organisasjonene frem til da sikre på at India ville bidra til å skape en uavhengig stat for tamilene, samtidig som de opprettet Bangladesh for østbengalerne. Fra starten av visste LTTE at Indias bistand til den tamilske motstandsbevegelsen var for å legge militært press på president Jayawardene og styrke tamilenes forhandlingsmakt, men absolutt ikke for å opprette en uavhengig tamilsk stat på Sri Lanka. Likevel var det dyp desillusjonering blant LTTE-lederne da den indiske administrasjonen begynte å legge press på de militante organisasjonene for en forsonende tilnærming til den singalesiske staten. Indias aggressive overtalelse for en fredsprosess forårsaket bestyrtelse blant militante organisasjoner som visste at den utspekulerte «gamle reven», J.R. Jayawardene, ikke ville være rettferdig og rettferdig mot tamilene. Bala følte at en stor motsetning mellom den tamilske saken og Indias strategiske interesse på øya begynte å dukke opp; Hvordan man skulle forene en slik motsetning var det største problemet som opptok tankene hans på den tiden.

I mellomtiden startet LTTE et massivt program for å utvide organisasjonens politisk-militære struktur. Herr Pirabakaran hadde allerede etablert flere militære treningsleirer i de avsidesliggende junglene i Tamil Nadu, og det hadde vært en jevn strøm av unge kadrer fra Tamil Eelam for militær trening. Med den enorme tilførselen av midler fra MGR kjøpte LTTE våpen fra utlandet. Ved en anledning var rommene i huset vårt faktisk fulle av AK-47-er og rakettdrevne granater. På samme måte var det også lagret millioner av rupier i garderoben på rommet vårt: en sann skatt for enhver tyv. Det politiske vervet hadde utvidet seg og blitt veletablert. Mediefolk fra hele verden var hyppige besøkende. Organisasjonen utga sitt offisielle organ på tamil. Jeg hjalp Bala med produksjonen og utgivelsen av LTTEs publikasjon på engelsk, «Tigernes stemme». Det var denne publikasjonen som tok meg til flyktningleirene i Tamil Nadu.

Flyktninger i Tamil Nadu

Tamilske flyktninger fra Sri Lanka har alltid ansett Tamil Nadu som et trygt tilfluktssted. Språket, kulturen, religionen osv. har gjort det til et «hjem borte fra hjemmet» for tusenvis av flyktninger som flyktet i frykt for sine egne og familiens liv. Mange tamilske flyktninger fra Sri Lanka hadde opprettet små bedrifter, kjøpt hjem og er godt etablert i Tamil Nadu. Men mange har ikke vært så heldige. Tidlig i 1985 dro anslagsvis tjue tusen tamiler fra kystområdet på Mannar-øya ut på havet i det som ble omtalt som den tamilske ekvivalenten til de vietnamesiske «båtflyktningene» som flyktet fra forfølgelsen fra den srilankiske hæren i området. Denne plutselige massetilstrømningen av fattige og nødlidende tamilske flyktninger som landet på deres østlige kystlinjer, gjorde at myndighetene i delstaten Tamil Nadu var fullstendig dårlig rustet og uforberedt på en så enorm humanitær tragedie. Den silolignende strukturen av

syklonly bygget for å beskytte lokalbefolkningen i tider med klimatiske nødsituasjoner spredte seg langs kystbeltet og ble hjem til tusenvis av tamilske flyktninger fra Mannar. Jeg bestemte meg for å reise til Kovalam i Tamil Nadu for å høre historiene deres, se på forholdene deres og skrive en artikkel for «Tigernes stemme».

Syklontilfluktsroene er romløse, sirkulære strukturer, spredt langs det østlige kystbeltet av Tamil Nadu. De er plassert her som en kilde til ly for de omkringliggende landsbyboerne dersom sykloniske vinder skulle slå over kystområdet og feier over Tamil Nadu, slik de gjorde kort tid etter Indira Gandhis død i 1984. Etter å ha opplevd denne skremmende episoden av naturens raseri, som rev opp alt som sto i veien og oversvømmet området med skittent vann til livet mens det virvlet og virvlet seg over Chennai, kunne jeg godt forstå nødvendigheten av at lyene var solide. Men selv om de var egnet for midlertidig nødinnkvartering mot syklonisk vind og regn, var de absolutt utilstrekkelige for permanent flyktninginnkvartering. Hjertet mitt sank da jeg gikk inn i bygningen. Det var svermer av fluer overalt. Det romløse lyet hadde blitt en labyrint av fillete og fargerike sarier. Det er en av ironiene i menneskelivet at folk, til tross for fellestrekkene i situasjoner med kollektivt levesett, alltid vender tilbake til sin grunnleggende sosiale celle – familien. Så i et desperat forsøk på å sikre privatliv hadde hver familie sperret av et lite område – noen ganger så lite som noen få kvadratmeter – ved å knyte sammen de minst trengte sariene sine og henge dem opp som de facto vegger, og atskilt seg fra naboen. Bak disse tilslørte murene ville familier på fem, seks, sju, åtte, kanskje enda flere, de svært gamle, de nygifte og de nyfødte gjøre krav på å overleve. Røyk og gasser fra parafinkomfyrer eller provisoriske vedovner gjorde stedet uhyggelig så vel som usunt og farlig. Men da jeg begynte å snakke med folk og så meg rundt, kunne jeg umiddelbart se at befolkningen ikke hadde nok å spise. Små babyer med grytemager, tynne armer og ben og falmet svart hår var et vanlig syn; naturlig nok siden melk eller melkepulver var svært mangelvare, og mødre matet babyene sine med svart te med litt sukker eller vannet fra den kokte risen. Hoste og forkjølelse, rennende nese, feber, skabb og diaré uten medisiner for behandling, var store helseproblemer.

Jeg følte meg både skyldig og hjelpeløs da jeg så denne menneskelige tragedien: skyldig fordi jeg ikke var en av dem, og hjelpeløs fordi jeg ikke hadde noe å tilby. Men mest av alt følte jeg meg ydmyk, og jeg skulle oppleve dette gjentatte ganger i løpet av mine mange år i India og Sri Lanka. Midt i denne fattigdommen og vanskelighetene er det ganske utrolig hvordan folk beholder sin menneskelighet og sliter med å opprettholde sin verdighet og høflighet. Ved denne anledningen, da knappheten var tydelig, kom folk med typisk tamilsk gjestfrihet og generøsitet frem for å dele det de hadde med oss og tilbød oss søt te, sikkert noens rasjoner for dagen.

Det var egentlig ganske lett for meg å skrive om denne menneskelige tragedien i en artikkel for avisen, men det var ikke så lett å kvitte meg med de urovekkende bildene av de generelt undermenneskelige forholdene menneskene levde under. Faktisk var jeg ganske bekymret for prognosen til mange av de små babyene. Siden flyktningene var en del av nasjonen vi kjempet for, kunne jeg ikke bare gå vekk fra denne situasjonen. En frigjøringsbevegelse, som påstår å representere sitt folk, er forpliktet til å se til deres velferd, i tillegg til å føre kampen i den politisk-militære sfæren. Fordi jeg visste at selv om han administrerte organisasjonen med et stramt budsjett, hadde herr Pirabakaran råd til å skåne meg en liten lønn på 5000

rupier, konfronterte jeg ham med problemet da han kom på besøk og ba ham om midler til i det minste å kjøpe noen rasjoner og medisiner til denne ene leiren. Han var lett enig. Dr. Jeykularajah, som også hadde rømt fra Batticaloa-fengselet, gikk mer enn gjerne med på å bli med meg for å utføre medisinske kontroller i flyktningleirene og ta seg av de syke barna. Gjennom innsamling av midler og donasjoner utvidet arbeidet seg, og gruppen vår deltok i mange flyktningleirer over hele Tamil Nadu. Til slutt bestemte vi oss for å regularisere arbeidet vårt, og Bala skrev en vedtekt, og arbeidet vårt ble registrert som en veldedig organisasjon under navnet Tamil Rehabilitation Organisation med mål om å yte bistand til de tusenvis av srilankiske tamilske flyktningene i India. Dr. Jeykularajah ble en aktiv ansatt for denne organisasjonen, og etter hvert som tiden gikk, ble ansvaret for å administrere og planlegge programmene og prosjektene til slutt overført til andre. Gjennom årene har TRO blitt en effektiv, uavhengig veldedighetsorganisasjon som tilbyr ulike former for bistand til de tusenvis av fordrevne tamilske menneskene i hjemlandet deres nordøst på Sri Lanka.

India er et paradoksenes land. Den mest forvirrende motsetningen som forbløffer enhver fremmed ved det indiske samfunnslivet er den uforsonlige kløften mellom rik og fattig. Det finnes usedvanlig rike mennesker i India, så vel som ekstremt fattige – jordens virkelige elendige. Mellom disse motstridende ytterpunktene finner vi den dominerende indiske middelklassen. Min intensjon er ikke å tilby en klasseanalyse av ekstrem fattigdom. Jeg ønsker bare å påpeke at man i India finner dette ekstraordinære fenomenet med overdreven rikdom og ekstrem fattigdom. Det er sant at jeg var dypt fortvilet over de trange og umenneskelige forholdene de tamilske flyktningene levde under i India. Likevel var fattigdomsforholdene i Tamil Nadu også en foruroligende faktor. Jeg hjemsøkes fortsatt av et bilde som gjorde dypt inntrykk på meg.

Leiligheten vår på stranden i Besant Nagar viste seg å være et flott utsiktspunkt for å se verden gå forbi, og det syntes alltid å være noe som foregikk som minnet meg om sosial urettferdighet og fattigdom. Jeg sto og så ut av leilighetsvinduet i et lat og tankefullt humør en ettermiddag. På avstand nedover gaten foran meg kunne jeg se en mager skikkelse som gikk i sikksakk langs gangområdet. Etter hvert som skikkelsen kom nærmere, tydet jeg en ung mann på rundt tretti år. Håret hans var langt og ustelt; ribbeina hans syntes gjennom huden. Faktisk minnet han meg veldig om den tynne, langhårede statuen av Jesus Kristus som vi ofte ser naglet til korset på bilder og i kirker. På et visst tidspunkt innså jeg at denne unge mannen stoppet ved de enorme rørformede søppelbøttene som var plassert flere steder langs veien. Da jeg kunne se ham tydeligere, la jeg merke til at han lette i søppelbøttene etter matrester. Selv om det ikke var uvanlig å se mennesker lete etter mat i India, var scenen som fulgte det. Til slutt beveget denne unge mannen seg mot søppelfyllingen foran leiligheten vår. Samtidig vandret en ku fra en annen retning, og de to møttes over den samme søppelfyllingen og begynte å dele og fråtse i haugen med råtnende søppel. Mens den unge mannen gnagde på matrester han hadde gravd frem fra søpla, lukket kua munnkurven på søpla fra den andre siden og tygget på alt som var plukket opp. Denne scenen er fortsatt etset inn i minnet mitt som en skildring av fullstendig fattigdom, nød og et menneskes fornedrelse.

Enhet og separasjon

1985 hadde sine egne vendinger. De tamilske militante organisasjonene ble utsatt for nye politiske og diplomatiske utfordringer i forholdet seg imellom og i samhandlingen med de indiske og srilankiske regjeringene. Etter å ha overtatt makten som Indias statsminister, innlemmet den unge Rajiv Gandhi sine egne fortrolige i styringsstrukturen, og fjernet noen talentfulle og erfarne personer som var lojale mot moren hans og hadde jobbet med henne i mange år. I denne forbindelse gjorde den nye statsministeren en alvorlig tabbe da han erstattet sin rådgiver, den skarpsindige G. Parthasarathy, med den uerfarne og frekke Romesh Bhandari som utenriksminister. Parthasarathy var en erfaren og dyktig diplomat med en dyp forståelse av den etniske krisen på srilankisk nivå. Han foraktet den rasistiske politikken til Jayawardene-regimet og sympatiserte med den tamilske saken. Herr Parthasarathy sørget for å møte herr Pirabakaran og Bala i hans private bolig hver gang de besøkte Delhi. Bala formidlet til meg at herr Parthasarathy ikke stolte på Jayawardene og hadde advart Rajiv om den «gamle revens» utspekulerte oppførsel. Dessverre ignorerte og undervurderte Rajiv Mr. Parthasarathys veloverveide råd og droppet ham til slutt. Forsvinningen av disse to mektige personlighetene – Indira Gandhi og Parthasarathy – fra maktens korridorer i Delhi, gjorde det mulig for Jayawardene å praktisere sin kunst med politisk bedrag med den fremfusende, uerfarne Rajiv. Den machiavelliske jayawardeneren manipulerte Bhandari på en klok måte for å lokke Rajiv inn i sin utspekulerte plan om å vende den indiske staten mot den tamilske motstandsbevegelsen.

De tamilske frigjøringsorganisasjonene som hadde slått seg ned i Tamil Nadu i India, så med nysgjerrighet og skepsis på dannelsen av en uhellig allianse mellom Rajiv Gandhi og Jayawardene. Fremtiden deres hang i en tynn tråd. Bala fulgte hendelsene med stor interesse og kunne forutse et scenario der India ville begynne å vise muskler for å tvinge de væpnede frigjøringsorganisasjonene til å gi opp kampen for selvbestemmelse og velge en politisk løsning innenfor den enhetlige strukturen til den srilankiske staten. Hvordan man skulle unngå en konfrontasjon med den indiske regjeringen samtidig som man forfulgte LTTEs politiske prosjekt med selvbestemmelse og politisk uavhengighet, var spørsmålet som opptok Bala i denne perioden. Vi visste at India var den regionale supermakten og hadde en viktig rolle å spille i å bestemme løsningen på den etniske konflikten, og at enhver belastning i forholdet kunne bety katastrofe. Selv om Bala, sammen med Pirabakaran, møtte høytstående regjeringsledere, partiledere, ministre og toppledere i etterretningstjenestene og argumenterte for tamilenes selvbestemmelse, ble de møtt med negative reaksjoner. India hadde sine egne alvorlige interne trang til å motstå løsrivelseskampene i nabolaget sitt, selv om det i noen kretser ble vist sympati for tamilenes situasjon stilt opp mot den folkemordsmessige undertrykkelsen fra den singalesiske staten. Det forestående presset fra India og den mulige interessekonflikten som kunne oppstå mellom den indiske regjeringen og den tamilske frihetsbevegelsen, fikk Bala til å innse betydningen av en samlet front av tamilske organisasjoner for å formulere et kollektivt syn. Han mente at LTTE alene ikke kunne møte den politisk-diplomatiske utfordringen som India snart kunne utøve. En allianse mellom TELO, EPRLF og EROS under paraplyorganisasjonen Eelam National Liberation Front (ENLF) var allerede dannet i april 1984. Bala mente at LTTE

burde slutte seg til ENLF for å styrke den tamilske væpnede motstandsbevegelsen og for å gi den tamilske kampen for selvbestemmelse enorm innflytelse. Viktigst av alt ville enhet mellom tamilske frigjøringsorganisasjoner som er forpliktet til et felles politisk-militært program være et effektivt skjold for å møte de politisk-diplomatiske utfordringene som Rajivs administrasjon stiller.

Bala lyktes til slutt med å overtale Pirabakaran til å bli med i ENLF. Han diskuterte også saken med lederne for de konstituerende organisasjonene i ENLF, og de var glade for å omfavne LTTE i sin folde. Enheten mellom organisasjonene skulle være en trinnvis utvikling smidd over tid. Opprinnelig skulle de fire organisasjonene bli enige om spesifikke politiske mål, deretter jobbe mot opprettelsen av en enkelt militærstruktur, og til slutt skulle finansiering kjøpes under et sentralt administrativt system. Samtalene for å konsolidere enhetsfronten førte til et historisk møte mellom lederne Pirabakaran fra LTTE, Sri Sabaratnam fra TELO, Padmanaba fra EPRLF og Balakumar fra EROS. Det hemmelige møtet ble holdt i en hotellsuite i Chennai i april 1985. De fire lederne signerte allianseerklæringen og et felles politisk program der de lovet å kjempe for det tamilske folkets politiske uavhengighet.

I mellomtiden hadde den indiske utenriksministeren Bhandaris hyppige reiser til Colombo gitt resultater. Han sikret president Jayawardenes samtykke til at regjeringen i Sri Lanka skulle inngå direkte forhandlinger med de tamilske militante organisasjonene i India. Avveiningen var at India skulle slutte å støtte tamilske militante militært og motsette seg deres krav om en egen stat. Selv om det er sant at India leverte militær trening og våpen til de tamilske militante gruppene, var det, som jeg nevnte tidligere, en del av Indias aggressive diplomati. Men på Jayawardenes andre betingelse angående det tamilske kravet om en egen stat på øya, har India aldri vist noen sympati for løsrivelsessaken. Etter at Bhandari hadde sikret seg Jayawardenes samtykke til å forhandle med de tamilske gruppene, var den indiske regjeringen i ferd med å svinge den store pinnen overfor de væpnede frigjøringsorganisasjonene. Deretter, raskt etter at LTTE ble en del av ENLF, ble en våpenhvileavtale mellom de væpnede tamilske organisasjonene og den srilankiske regjeringen fremmet i april/mai 1985, som ble iverksatt i juni 1985, etterfulgt av forhandlinger i juli/august 1985. Samtalene ble holdt under Indias ledelse i Bhutans hovedstad Thimpu, med regjeringen som vertskap for forhandlingspartene. De indisk-sponsede forhandlingene i 1985 mellom de tamilske politiske organisasjonene og regjeringen i Sri Lanka ble kjent som «Thimpu-samtalene».

Thimpu-samtalene viste seg å være en bemerkelsesverdig begivenhet i tamilsk politisk historie: for første gang bestemte representantene for alle væpnede tamilske frigjøringsorganisasjoner og det moderate politiske partiet TULF seg i fellesskap og enstemmig for å fremme og søke anerkjennelse av det grunnleggende i det tamilske nasjonale spørsmålet. Kjernekravene bak det nasjonale spørsmålet, retten til selvbestemmelse, hadde allerede blitt påberopt og mandatfestet av det tamilske folket i stortingsvalget i 1977. På grunnlag av denne retten til politisk valg formulerte de tamilske representantene fire hovedprinsipper, som utgjorde grunnlaget for den etniske konflikten. Disse er:

1. Det tamilske folket danner en egen nasjon eller nasjonalitet.

2. Tamilene har et historisk gitt hjemland, et identifiserbart territorium som de har en umistelig rett til.

3. Tamilene, som en nasjon av folk, har rett til selvbestemmelse

4. Det tamilske folket har rett til alle grunnleggende menneskerettigheter og borgerrettigheter.

Etter å ha oppfordret til anerkjennelse av disse prinsippene, gjorde de tamilske representantene det helt klart for regjeringen på Sri Lanka at enhver meningsfull og varig løsning på det tamilske nasjonale spørsmålet må være basert på disse grunnleggende prinsippene.

I Thimpu ble den srilankiske delegasjonen ikke ledet av en seniorpolitiker, men av Hector Jayawardene, advokatbroren til president Julius Jayawardene. Som svar på de grunnleggende prinsippene som ble formulert av den tamilske delegasjonen, nektet Hector Jayawardene å akseptere at tamilene utgjorde en nasjon, at de har et historisk hjemland eller at de har rett til selvbestemmelse. Hector argumenterte videre for at prinsippene som tamilene formulerte utgjorde en negasjon av Sri Lankas suverenitet og territoriale integritet, og derfor var fullstendig uakseptable. Regjeringen på Sri Lanka og de tamilske politiske organisasjonene holdt fast ved sine etablerte standpunkter, og samtalene nådde en fastlåst fase. Herr Bhandari, som fungerte som voldgiftsdommer, manglet forhandlingsevner og den diplomatiske skarpsindigheten til å oppnå forsoning, men kom heller med noen uforsiktige bemerkninger og ble irettesatt av herr Nadesan Satyendra, som representerte TELO under Thimpu-samtalene.

Bala var i hyppig telefonkontakt med Thilakar og Anton, LTTE-representantene som deltok i Thimpu-samtalene. En «hotline» mellom Bhutans hovedstad og Chennai ble opprettet for å gjøre det mulig for ENLF-ledere i Tamil Nadu å kommunisere med sine delegater. Denne hemmelige «hotline» betydde selvfølgelig en direkte kanal til avlyttere av indisk etterretning. Balas tilgang til «telefonen» viste seg å være skjebnesvanger for oss. Bala, vel vitende om at den indiske eksterne etterretningstjenesten RAW ville være mer enn nysgjerrig på å høre hva slags dialog det var mellom lederne av ENLF og deres representanter i Thimpu, formidlet kun budskap og unngikk enhver forklaring på bakgrunnstenkning rundt beslutninger og strategier til ENLF-ledelsen.

Den 17. august 1985, da forhandlingene i Thimpu var på randen av kollaps, skjedde det en brutal massakre i den nordlige byen Vavuniya. Militært personell fra Sri Lanka gikk amok og slaktet ned en rekke tamilske sivile. Det var et alvorlig brudd på våpenhvileavtalen, som dannet grunnlaget for Thimpu-samtalene. Herr Pirabakaran var rasende og krevde sterke tiltak som protest. Deretter bestemte herr Pirabakaran og andre ledere i ENLF-ledelsen seg i fellesskap for å informere delegatene sine om å trekke seg fra Thimpu-samtalene i protest. Bala ble bedt om å formidle budskapet til ENLF-representantene gjennom «hjelpelinjen». Bala gjorde dette. Delegater fra alle de seks tamilske politiske organisasjonene gikk i fellesskap ut av Thimpu-samtalene, noe som resulterte i at forhandlingene brøt sammen. Delhi var irritert. LTTEs politiske rådgiver ble holdt ansvarlig av RAW for kollapsen av Thimpu-forhandlingsfasaden.

Balas deportasjon

Med mange av treningsleirene våre veletablerte i Tamil Nadu, var vi klar over at dersom India bestemte seg for å vise frem musklene og bruke vår tilstedeværelse i Tamil Nadu som en innflytelseskilde for å utøve politisk-diplomatisk press, ville vi være i en ekstremt sårbar situasjon. Mens Romesh Bhandari brukte trusselen om ytterligere bistand til de tamilske militantene som et pressmiddel overfor Colombo, brukte Delhi trusselen om å demontere leirer og utvise dem fra Tamil Nadu som en kjepper for å tvinge de militante gruppene til å snakke med Colombo. Før samtalene i Thimpu informerte de høytstående tjenestemennene i den indiske etterretningen på passende vis om denne posisjonen til LTTE og andre tamilske militante organisasjoner i Delhi. Nå som vi hadde trukket oss fra Thimpu-samtalene og uten seremoni avsluttet forhandlingene, visste vi at vi hadde fortjent Indias misnøye. Sammenbruddet av Thimpu-samtalene skapte et brudd mellom Delhi og de tamilske politisk-militære organisasjonene. India følte at hennes meklerrolle ble undergravd, og at de tamilske væpnede organisasjonene hadde blitt en irritasjonsmoment for hennes supermaktprojeksjon i Sør-Asia. Vi forventet at India ville vise sin misnøye med en eller annen form for straffende tiltak mot oss. Bala og jeg hadde diskutert scenariet før samtalene, og nå, etter at de mislyktes, lurte vi på hva vi kunne forvente. Videre visste vi at RAW feiltolket Balas rolle i å formidle meldinger og instruksjoner fra ledelsen i ENLF til representantene i Thimpu. Kort tid etter så vi resultatet.

Ironisk nok hadde vi diskutert muligheten for at vi ble deportert som et alternativ for den indiske regjeringen under lunsj. Det var en veldig varm dag, og Bala hadde tatt en kort lur. Han hadde ikke lenge våknet, vasket seg og forberedt seg på å dra til kontoret for kvelden da en kavalkade av politijeeper dukket opp på leiligheten vår. Khakikledde politimenn hoppet ut av kjøretøyene sine og tok posisjoner, og forseglet utgangene ut av området. En delegasjon med politibetjenter gikk opp trappene og banket på døren. Som det ofte er tilfellet i delikate eller ubehagelige situasjoner, blir de rette personene håndplukket til å overbringe de dårlige nyhetene. Og dermed ble herr Jumbo Kumar, en venn av Bala fra Tamil Nadus etterretningsavdeling som vi hadde kjent siden vi ankom Chennai i 1983, sendt ut, sammen med politistyrken, for å gi et snev av høflighet til en ellers fiendtlig handling fra den indiske staten. Herr Kumars unnskyldende og høflige tone dempet slaget da han informerte oss om at Indias regjering hadde utstedt en deportasjonsordre mot Bala. Bala og jeg så på hverandre, og han gikk nonchalant ut døren som en mann som hadde resignert over sin undergang, eskortert av offisielle politibetjenter som var fast bestemt på at ordren skulle utføres. Han skulle vente på neste fly til London i politiets varetekt.

Arrestasjonen av Bala var rask og avgjørende. Politigruppen ankom leiligheten vår og fulgte ham ut døren, og han var borte. Det var ingen omtale av min stilling, så jeg antok at jeg ikke var inkludert i denne utvisningsordren. Jeg tok umiddelbart en autorickshaw og kjørte raskt til vårt politiske kontor for å informere herr Pirabakaran og andre høytstående kadrer om hendelsen. Herr Pirabakaran, som var borte i treningsleirene, gikk umiddelbart under jorden i påvente av straffetiltak også mot ham.

Jeg ventet på det politiske kontoret i Adyar på nyheter fra Bala og tidspunktet for deportasjonen. Jeg var naiv nok til å tro at politiet ville iverksette skikkelige juridiske prosedyrer og informere meg om hvor han befant seg og så videre. Men etter hvert som mørket begynte å snike seg inn, gjorde også bekymringen min det, for jeg hadde ikke blitt informert om hvor han befant seg, og tankene mine begynte å mane frem verst tenkelige scenarier. Hvordan kunne jeg være sikker på at det, gitt den politiske situasjonen som var involvert, ikke ville skje en «ulykke» og at han ikke ville ha blitt drept osv., osv. Heldigvis var noen av kadrene som Bala hadde gitt politisk undervisning og jobbet med i det politiske vervet, lett tilgjengelige for å hjelpe meg og viste seg å være lojale og pålitelige venner. Jeg overfalt Guru, den unge kaderen fra Trincomalee som kom hver dag for å hente oss fra huset vårt og kjøre oss til det politiske vervet, og skyndte meg til hovedkvarteret til «Q»-politiavdelingen foran Marina-stranden. Det var mørkt da vi ankom, og det var humøret mitt også. Jeg var ikke bare bekymret for behandlingen han kunne bli utsatt for mens han ble holdt isolert, men også for det faktum at han hadde forlatt huset uten insulinet sitt. Da jeg ankom politiets etterretningsavdeling, var jeg en sint kvinne med et oppdrag, drevet av besluttsomhet og fryktløs for å rette opp i ting og finne ut hvor Bala var, for å kreve å få se ham og få vite om planene de hadde for ham. Dette var min første konfrontasjon med «myndighetene», så å si, og jeg følte det som om jeg møtte en «dem» og «oss»-situasjon, og alt mitt opprør kokte inni meg. Jeg visste at politiet hadde sviktet sin forpliktelse og mer eller mindre hadde kidnappet Bala og holdt ham isolert, og den kunnskapen ga meg enorm moralsk styrke. Henvendelser møttes i utgangspunktet med en konspirasjon av taushet. Alle politimennene og betjentene deres visste hvem jeg snakket om, men henvendelser om Bala ble møtt med benektelse av at de visste hva som hadde skjedd og hvor han var. De sendte ansvaret fra den ene til den andre. Heldigvis for meg visste jeg hvem etterretningssjefen i Tamil Nadu var, og hvordan han bokstavelig talt styrte staten for sjefsminister M. G. Ramachandran, og at han utvilsomt måtte ha kjennskap til hva som foregikk. Så da jeg fikk øye på en høytstående politibetjent jeg kjente, overfalt jeg ham. Jeg ba ham i klare vendinger om å gå og fortelle sjefen sin, som jeg trodde var på kontoret i andre etasje, at han ville være ansvarlig hvis noe uønsket skjedde med Bala, og at jeg hadde til hensikt å innkalle til en pressekonferanse. Jeg hadde ingen vrangforestillinger om at trusler fra meg i seg selv var effektive, men jeg må ha berørt en nerve, for etter noen samtaler ovenpå med sjefene sine, kom politibetjenten tilbake og samtykket i at Bala var i politiets varetekt og ikke ville bli løslatt. Han gikk med på at jeg kunne levere Balas insulin til ham, men jeg ville også bli holdt i varetekt inntil Bala ble deportert. Jeg samtykket til dette.

Fra denne episoden fikk jeg et visst innblikk i angsten, frykten og frustrasjonen mange vanlige mennesker må føle når de blir konfrontert med en taushetskonspirasjon når de går på jakt etter «forsvunnede» på politistasjoner eller kanskje i militærleirer, noe som er mer tilfellet i Sri Lanka.

Jeg hoppet umiddelbart inn i en ventende politibil og ble kjørt hjem. Jeg hentet Balas insulin og noen klær, og ble kjørt til stedet der han ble holdt i varetekt. Til min overraskelse var «fengselscellen» hans et rom i et avsidesliggende, moderne toetasjes hus i utkanten av Chennai. Jeg var forvirret over hvorfor politiet ville bruke uoffisielle boliger til å fengsle ham, men erfaring har siden lært meg at etterretningstjenester og politiet ofte bruker navnløse hus til ulovlige

avhørsformål. Da vi nærmet oss huset, ble jeg forbløffet over å se hundrevis av politimenn som voktet bygningen og området. Også inne i huset var det politi overalt. Jeg fant Bala alene i et rom oppe i andre etasje. Han var ikke urolig eller bekymret, men han var glad for å se meg og hadde vært bekymret for at han ikke hadde med seg insulinet sitt. Han hadde ikke blitt skadet på noen måte; faktisk var det stikk motsatt. Han hadde blitt godt tatt vare på av sin flaue venn, inspektør Jumbo Kumar, som var en hyppig besøkende og ga ham alt han trengte. I samtalen kommenterte han at den tunge sikkerheten var en forholdsregel mot et mulig LTTE-raid på huset for å redde Bala.

Den tidligste flyvningen til London gikk neste kveld, så vi ble værende i varetekt til noen timer før avreisen hans, da jeg nok en gang ble tatt med hjem for å finne Balas pass og pakke noen klær til ham. Det hadde blitt foreslått at jeg kunne reise med ham, men jeg nektet. Jeg hadde ikke noe ønske om å forlate verken Tamil Nadu eller kampen, og siden jeg ikke fikk utstedt noen deportasjonsordre, bestemte jeg meg for ikke å dra.

Jeg følte at Balas deportasjonsordre var et uttrykk for Indias misnøye med sammenbruddet av Thimpu-forhandlingene, og at han ville bli kalt tilbake hvis Rajivs administrasjon var alvorlig bekymret for en forhandlet løsning. Bala oppfordret meg også til å bli igjen, og forsikret meg om at han ville reise tilbake til India innen et par uker. Rett før avreise til flyplassen ba Bala inspektør Kumar om å la ham besøke LTTEs politiske kontor for å sende en viktig beskjed til Pirabakaran som hadde gått under jorden. På det politiske kontoret holdt Bala et kort møte med LTTE-kadrene mens politiet voktet bygningen. Han forklarte de engstelige kadrene årsakene bak deportasjonen og ga dem råd om kampanjen for tilbakekallingen hans. Bala sendte også en melding til Pirabakaran gjennom en hemmelig kanal. Deretter dro vi til flyplassen, etterfulgt av en konvoi av politi og LTTE-kjøretøy.

Neste morgen fremhevet nesten alle de indiske riksavisene, både engelske og tamilske utgaver, Balas deportasjon. Avisrapporter var sympatiske overfor LTTE. Noen lederartikler var kritiske til Rajivs administrasjon for den «forhastede, uforsiktige handlingen». Kort tid etter Balas utvisning fra India tok Tamil Nadus politiske partier opp saken. Det ble organisert massedemonstrasjoner i protest mot Balas deportasjon og krevd at han skulle returneres.

Sammenbruddet av Thimpu-samtalene, Balas deportasjon og Pirabakarans retrett under jorden satte effektivt en stopper for fremtidige forhandlinger med Sri Lanka – en situasjon India ikke hadde forhandlet om – med mindre Bala ble returnert til India. Herr Pirabakaran, så vel som de andre lederne av ENLF, krevde Balas tilbakekomst dersom en dialog med India eller Sri Lanka skulle gjenopptas. Og derfor sendte indiske etterretningstjenester forsikringsmeldinger til meg om at Bala snart ville returnere til India. Til slutt utstedte den indiske høykommisjonen i London et visum og en flybillett slik at han kunne fly til Delhi. I mellomtiden ordnet indiske myndigheter det slik at jeg skulle reise til Delhi for å møte ham.

Selv om Bala hadde kommet tilbake, var forholdet mellom India og LTTE anstrengt, med en stadig dypere mistillit til Indias intensjoner. India hevdet seg som en regional supermakt og siktet konsekvent mot å underkaste LTTE sine strategiske og nasjonale interesser. Likevel, klar over denne vanskelige situasjonen, fortsatte LTTE sin virksomhet i India. Sri Lanka fulgte

også sin aggressive strategi. På den ene siden lot Jayawardene som om han støttet Indias ønske om en forhandlet løsning på den etniske konflikten. Men på den annen side styrket han systematisk den srilankiske militærmaskineriet for store militære offensive operasjoner i det tamilske hjemlandet. I mellomtiden forble vi uvitende om en ondsinnet plan som ble klekket ut av en minister i Sri Lanka: attentatet på Balasingham. Attentatforsøket på Bala, som fant sted 23. desember 1985, kom tre måneder etter at deportasjonsordren hans ble opphevet. Det markerte et hektisk år for oss og lærte oss mange flere leksjoner om den desperate og skruppelløse naturen til de sataniske kreftene vi ble konfrontert med.

Attentatforsøket

En del av enhver motopprørsstrategi fra en undertrykkende stat er muligheten til å myrde lederne av den motsatte frihetsbevegelsen. Bala og jeg diskuterte ofte denne ganske hensynsløse og desperate taktikken som brukes av stater over hele verden. I denne sammenhengen, sett i ettertid, var det ganske dumt av vår side å ikke være mer årvåkne overfor potensielle attentatforsøk. Herr Pirabakaran lever med trusselen og tilpasser sikkerheten sin for å forhindre den. Men Bala, kanskje litt for beskjeden, anså seg ikke som viktig nok til at noen skulle ta seg tid til å planlegge og drepe ham. Hvis de gjorde det, følte han, så var det en del av kampen. Han personlig har aldri vært overdrevent bekymret for sikkerheten sin og overlatt det til andre å ta seg av. Det var i denne heller uaktsomme og ubevoktede atmosfæren at drapet på ham ble utført. Planen ble klekket av Lalith Athulathmudali, den tidligere ministeren for nasjonal sikkerhet på Sri Lanka og en nær fortrolig av president Jayawardene.

Ironisk nok hadde Bala personlig kjent gjerningsmannen bak drapsforsøket helt siden attentatmannen ankom Chennai i 1984. Kandasamy var navnet hans, en tidligere srilankisk etterretningsoffiser. Han var en av de prinsippløse personene som bruker og blir brukt av folk til å innhente og plante informasjon for sine mange herrer. Jeg kaller dem «etterretningsprostituerte». Han påtvang seg Bala under spasene sine på Besant Nagar-stranden. Ut fra diskusjonenes art gjettet Bala at han var en dobbeltagent. Men selv om Bala sterkt mistenkte denne personens integritet, var det først etter attentatforsøket at Bala korrelerte denne mannens bakgrunn med drapsforsøket. Det var faktisk Balas korrekte vurdering av denne mannens karakter som førte til at han ble tatt inn til avhør av offiserer fra Tamil Nadu Special Branch (etterretning), hvor han brøt sammen og tilsto og ble siktet for drapsforsøk.

Slik skjedde det. Omtrent to uker før attentatet feide jeg ved inngangsdøren til leiligheten vår. Jeg la merke til en vakkert kledd ung kvinne som gikk opp neste trappetrinn fra etasjen vår til taket av leiligheten vår. Hun ble forskrekket da hun så meg og spurte om det bodde noen oppe. Da jeg svarte benektende og at det bare var taket oppe, snudde hun seg og gikk nonchalant ned trappene og ut av inngangsdøren til blokkleilighetene. Dette var første gang jeg noensinne hadde sett noen gå opp trappen forbi leiligheten vår til taket. Ikke engang eierne av den toetasjes blokken, som bodde i første etasje, brukte taket eller kom i nærheten av leiligheten vår. Jeg syntes dette var utenom det vanlige og en bagatellmessig samtale om dagens hendelser,

kommenterte hendelsen med en ukjent, vakker jente i trappen til Bala. Han tok ikke hendelsen alvorlig.

En lignende situasjon oppstod kvelden før dagen for bombeneksplosjonen. Jeg var hjemme alene rundt klokken 19. Jeg ventet på at Bala skulle komme hjem fra det politiske vervet da jeg hørte noen gå på trappene. Jeg kikket ut gjennom kikkhullet i døren og så en ung kvinne gå opp trappen til taket. «Det er rart», tenkte jeg for meg selv. «Kanskje folkene nedenfra tar med seg noe opp på taket.» Jeg gikk inn på rommet mitt for å ordne noen ting, hvor jeg hørte porten knirke i underetasjen. Da jeg tenkte at Bala måtte ha kommet hjem, kikket jeg ut av vinduet for å se om det var ham. Til min overraskelse så jeg denne unge kvinnen forlate leiligheten. Men det som vekket nysgjerrigheten min var retningen hun snudde seg etter å ha gått ut av porten. Hvis hun hadde vært på besøk hos familien nede, ville hun ha snudd seg mot døren deres. Men denne kvinnen snudde seg i motsatt retning og forsvant inn i mørket. Bala kom hjem ikke lenge etterpå, og jeg fortalte historien igjen. Jeg ble ikke redd, og jeg trodde heller ikke at denne unge kvinnen utførte rekognoseringsarbeid for en leiemorder. Jeg syntes bare det var merkelig oppførsel. Handlingen tetnet til da jeg, omtrent klokken ti om kvelden, hørte takdøren banke i vinden. Døren har bare en lås fra innsiden, og jeg holdt alltid denne døren nøyaktig låst slik at den ikke skulle smelle om natten og som en form for sikkerhet. Så innså jeg at denne unge kvinnen hadde gått inn i bygningen og åpnet denne døren. Ved å gjøre det, gjorde hun det mulig å komme seg til leilighetsblokken fra tjenesteinngangen på baksiden av bygningen. Med andre ord var det mulig for hvem som helst å nå taket ved å klatre opp trappene bakerst i kvartalet. Den ulåste døren på taket tillot inngang til boligblokken, til inngangsdøren vår, deretter ned trappene og ut gjennom inngangen i første etasje, som også kun hadde en innvendig lås. Jeg ba nevøen min, som bodde hos oss, om å gå opp og låse døren; som han gjorde.

Om morgenen attentatforsøket fant sted, begynte vår trofaste valp Jimmy ukarakteristisk å bjeffe og hoppe opp på et av vinduene. Jeg reiste meg og så på klokken; Klokken var nøyaktig 05.55. Jeg gikk bort til hunden og klappet henne. Så hoppet hunden opp på stolen sin igjen og forble stille. Jeg kikket ut av vinduet for å se hva som forårsaket henne så stor bekymring. Jeg kunne ikke se noe; men jeg hørte porten knirke. Jeg tilskrev forstyrrelsen til at noen av kadrene våre kom for morgentrening på stranden og lot syklene sine stå nede. Det var litt kjølig i luften, så jeg tok et laken og dekket Bala, og så la jeg meg ned igjen. Jeg lå der i en herlig avslappende halvsøvn klokken seks om morgenen og lyttet til messingen fra tempelet over høyttaleren da hele verden syntes å eksplodere. Leiligheten vår ristet, og jeg kunne se vinduene knuse; røyk og støv fylte rommet; Jimmy løp for livet. Mine første tanker var «Herregud, gassflasken har eksplodert». Da jeg reiste meg, kunne jeg høre klirringen av knust glass fra de knuste vinduene rundt meg. Jeg så på Bala. Lakenet jeg hadde dekket ham med var nå tungt av knust glass og holdt ham fastklemt. Det knuste glassvinduet hadde fløyet over meg – nærmest vinduet og landet på Bala. Jeg dro av arket og pakket inn glasset mens jeg gjorde det. Med en viss vantro gikk vi inn i stuen for å se hva som hadde skjedd. Røyk og støv skjulte luften, og søppel lå strødd utover alt. Så skjønte jeg at det hadde vært en bombeeksplosjon. Nevøen min, synlig sjokkert, dekket av hvitt støv fra topp til tå, vandret rundt i en døs. Han fikk det fulle sammenstøtet: bomben hadde gått av på taket rett over rommet hans. Bare én uke tidligere

hadde vi byttet rom slik at vi kunne få utsikt over stranden. Siden vi fortsatt var i live, lurte jeg på om ikke morderne hadde plantet en ny bombe som en beredskapsplan, og vi sto i stuen og ventet på å bli blåst bort av nok en eksplosjon. Jeg ropte også at jeg ikke måtte gå ut; Attentatmannen kunne ha ventet på å skyte oss hvis vi løp ut. I løpet av få minutter gikk uniformert politi opp trappen, og publikum hadde samlet seg utenfor. Kadrene våre informerte herr Pirabakaran, som hadde hørt eksplosjonen hjemme hos seg, flere kilometer fra leiligheten vår.

Attentatmannen hadde tydeligvis kommet opp baktrappene, opp på taket, og da han fant døren til leilighetene låst, fikk han panikk og plasserte tidsbomben på taket før han flyktet i den retningen han hadde kommet. Hvis takdøren hadde vært åpen, slik den kvinnelige rekognoseringslederen hadde ordnet, ville attentatmannen ha gått inn i leilighetene, plassert bomben foran døren vår og gått ned trappene, låst opp døren til inngangen til en fluktmotorsykkel.

Interessant nok hadde den potensielle leiemorderen noen dager før denne operasjonen bedt om å møte Bala alene på stranden foran huset vårt klokken 22. Det var herr Pirabakaran som rådet ham til enten ikke å dra eller å ta med seg en kader. Bala ble eskortert av en av våre kadrer; ellers tviler jeg ikke på at han aldri ville ha kommet tilbake fra strandmøtet.

Da støvet hadde lagt seg, røyken hadde lettet og det første sjokket var over, så vi på skadene på leiligheten. Alle vinduene var knust; dørene var borte. Hver vegg hadde en sprekk av ulik grad. Men det var på nevøens soverom den fulle virkningen av eksplosjonen ble avslørt. Eksplosjonens kraft hadde revet vekk netting og jernstenger i bærende konstruksjoner og omtrent 30 cm tykk sement, noe som hadde skapt et hull på 1,2 meter i diameter som avslørte himmelen gjennom taket. Trappen ble også hardt skadet. Et stort hull i veggen var blitt blåst bort. Hadde attentatmannen klart å plassere bomben foran døren vår, ville hele bygningen ha kollapset, og ikke bare oss, men også familien som bodde nede ville ha blitt drept.

Folk fra hele Tamil Nadu besøkte oss for å uttrykke sin bekymring. Hundrevis av mennesker gikk gjennom huset vårt rett etter hendelsen. Lederne for alle organisasjonene, EPRLFs Padmanaba, Sri Sabaratnam fra TELO, Bala Kumar fra EROS, Sidharthan fra PLOTE, Mr. Sivasithampuram fra TULF kom som et tegn på tamilsk solidaritet. Tamil Nadus sjefsminister, herr G. Ramachandran, skulle besøke oss, men avlyste av sikkerhetsmessige årsaker besøket. Politiet startet etterforskningen. De hørte historien min og viste meg en lys kvinne for identifikasjon. Etterforskningen tok en annen vending, da politiet mistenkte at eksplosjonen var et internt arbeid av LTTE. Til slutt, etter Balas forslag, ble den virkelige synderen satt under observasjon og ble tatt på fersken mens han foret en telefonsamtale til sin singalesiske sjef i Colombo - Lalith Athulathmudali. Den potensielle attentatmannen ble tatt inn til avhør og, i et anfall av skyldfølelse, brøt han sammen og fortalte historien. Hans kvinnelige medskyldige var niesen hans.

Gjerningsmannen ble sittende i varetekt i Chennai sentralfengsel i mange måneder. Alle forsøk som statspolitiet gjorde på å registrere en sak om drapsforsøk ble hindret av sentralregjeringens myndigheter, siden det impliserte en høytstående minister i Jayawardenes kabinett, med vidtrekkende implikasjoner for forholdet mellom delstatene. Begge regjeringene samarbeidet

om å tie stille ned hele episoden, og herr Kandasamy ble til slutt løslatt og forsvant på mystisk vis til Sri Lanka for å leve i fred og uten preg av kriminalitet.

LTTE måtte betale for det enorme gjenoppbyggingsarbeidet på leiligheten, men det var ikke nok til å overbevise utleieren om å la oss bli værende i hans svært passende bolig. Eieren bodde nede med sine små barn, og de fortsatte å skjelve og leve i frykt etter eksplosjonen. Forståelig nok var ikke utleiere i Chennai så komfortable med å leie ut eiendommen sin til Balasingham-familien etter bombeangrepet. Til slutt var en muslimsk familie modig nok til å gjøre det. Vår nye innkvartering lå beleilig til i nærheten av det politiske kontoret og var omgitt av kadrene våre. Men denne nye boligen ga meg nok en gang nye opplevelser i India.

Arbeidskraft innenlands i India

Gjennom hele denne boken har jeg av og til kort berørt hendelser eller gjengitt observasjoner som har indikert utbredte sosiale motsetninger og fattigdom i Tamil Nadu. Bortsett fra middelklassen og de velstående som bor i sine egne hus og leide leiligheter i byene, bor flertallet av de fattige i landsbyer og urbane skur. Sosioøkonomisk nød og vanskeligheter tvinger millioner av mennesker i Tamil Nadu til å bo i de begrensede boarealene i små stråhytter. Det er ingen soverom, kjøkken eller bad i disse hyttene. De er bare ettromsbygninger hvor familien lager mat, spiser og sover. Det er heller ingen gassforsyning eller strøm. Busker, kratt eller langt gress som enten beleilig vokser ut bak hytta eller innen gangavstand, utgjør toalettet. Husholdningssøppel forsøpler ofte miljøet rundt. Innenfor denne fattigdommen og elendigheten sliter kvinner med å opprettholde sin verdighet og holde familiene sine i live. Disse vanskelige levevilkårene forverres av manglende umiddelbar tilgang til vannforsyning i hytta. De fleste av disse familiene får sitt daglige vannbehov fra en felles vannpumpe i området, og generelt er det kvinnearbeid å hente vann. Kvinner blir innlemmet i dette huslige gjøremålet i svært ung alder. Det er faktisk ikke uvanlig å se jenter helt ned i seks- eller sjuårsalderen pumpe vann og bære grytene hjem. Kø og vanntapning spiser av kvinners tid og tålmodighet. Hvis vannforsyningen, slik det ofte er om sommeren, ikke er tilstrekkelig til å dekke lokalbefolkningens behov, blir kvinner tvunget til å lete i nabolaget etter tilgang til vannforsyning. Grupper av fattige kvinner på jakt etter vann samlet seg ofte ved inngangsporten vår og ba om å få bruke vannpumpen på forsiden av huset vårt. Om sommeren er også middelklassefamilier rammet av vannmangelen og har ikke noe annet valg enn å lete etter vann eller vente på at en tankbil skal levere rasjonert vannforsyning til nabolaget.

Problemet med tilstrekkelig, ren vannforsyning er kritisk i India. Det er veldig vanlig at kvinner på landsbygda reiser lange avstander for å kjøpe noen få krukker med drikkevann. Så, i løpet av de første dagene av besøkene våre i Tamil Nadu, ble vi klar over potensialet vannet har for å bestemme kvaliteten og levestandarden i Chennai. Det sier seg selv at da vi flyttet for å bo permanent i Tamil Nadu, var en av våre første prioriteringer når vi lette etter bolig å spørre om vannforsyningen til huset og i området. Bevæpnet med kunnskap om dette sosiale problemet klarte vi å finne et sted med pålitelig vannforsyning, og jeg ble spart for den uopphørlige

bekymringen mange kvinner har for å opprettholde denne grunnleggende fasiliteten i huset. Men etter bombeangrepet bodde vi i et område der vannforsyningen ofte var upålitelig og mangelvare, spesielt i de lange, varme sommermånedene. Så det tok ikke lang tid etter at jeg flyttet til det nye huset at en mengde problemer knyttet til vannforsyningen begynte å påvirke livskvaliteten min.

Selv om jeg anså meg selv som svært privilegert som hadde en håndvannspumpe på forsiden av huset, var vannforsyningen ustabil og ville gradvis avta med den snikende intensiteten av Indias sommer. Tidlig i sommermånedene ble vannforsyningen til huset vårt redusert til en halvtime om dagen, og i løpet av denne tiden samlet jeg alle vannkannene og håndpumpet vann og lagret det til dagens husholdningsbruk. Det sier seg selv at det ikke var rennende vann verken på kjøkkenet eller badet. Og det var først da jeg ble fratatt en endeløs forsyning av rennende vann at jeg forsto hvordan disse selvsagte ressursene og bekvemmelighetene påvirker vår livsstil og levestandard. Selv om det kan virke trivielt for leseren, er det ganske utrolig hvordan en gitt ressurs som vann kan bli et stort problem, og oppta sinnet mens man tenker over strategier for å spare vann og bruker matlagings- og rengjøringsprosedyrer slik at den ene bøtta med vann som er satt av til matlaging brukes sparsomt. Alle slags oppvaskteknikker brukes også for å lære hvilken metode som er best for å vaske opp og rengjøre kjøkkenet med den begrensede mengden vann som er tilgjengelig. Til syvende og sist var den enkleste strategien å bære de skitne grytene og pannene ut, sette seg på en lav krakk, såpe inn kjøkkenutstyret og deretter skylle dem og la dem tørke i den varme solen før man gikk tilbake og stablet dem på kjøkkenet.

I tillegg til problemene våre var badet oppe, hvor vannet måtte hentes. Det var ganske utrolig å lære hvordan én bøtte med vann kan være nok til personlig vask. Men med denne ene bøtta var jeg i det minste så heldig å kunne skylle meg selv daglig fra den stekende varmen. Generelt sett, selv om livet mitt ble mindre komfortabelt på grunn av vannproblemet, var jeg virkelig privilegert sammenlignet med den vanskelige situasjonen til millioner av kvinner i India, som investerer mye tid og energi i å skaffe denne grunnleggende fasiliteten til familiene sine.

Men med eller uten vannproblem, er husarbeid i India, etter min mening, arbeidskrevende. Matlaging er for eksempel arbeidskrevende og ekstremt trivielt arbeid for kvinner. Å skrape kokosnøtter, skrelle små løk, hakke kjøtt, rense fisk, finhakke grønnsaker, koke og sile av ris er tidkrevende sider ved matlaging og kjeder en i hjel på grunn av den monotone og repetitive naturen til tilberedningen. Koketiden forverres av det faktum at man sannsynligvis må bruke en gasskomfyr med bare to stråler; Én dyse vil bli brukt i en halvtime til å koke risen (avhengig av risens kvalitet), slik at bare én dyse er igjen til å koke hovedrettene. Det andre alternativet er en vedovn med én, to eller, hvis man er heldig, tre kokeplasser. Men selve matlagingen av måltidet er bare en del av matlagingen, som er kvinners hovedansvar. I tillegg til denne listen over nødvendigheter for matlaging, kommer vasking og tørking av ris for maling eller knusing, bruning av ingredienser i chilipulverpreparater, første koking av mel til spesielle retter, bløtlegging av korn, maling av mat mellom to steiner (ammi) som komplementære retter til hovedretten og så videre.

I løpet av årene våre i India hadde vi heller ikke tilgang til vaskemaskiner. Klærne våre ble vasket for hånd hjemme i kaldt vann: bortsett fra når jeg følte meg lat og ikke gadd å vaske

klærne eller å bekymre meg for vannforsyningen. Jeg ga kjolene mine og Balas skjorter til en dame som besøkte huset på bestemte dager i uken for å samle klærne og ta dem med til vask. Min eneste bekymring var om klærne ville bli vasket i grunne dammer med skittent vann, og risikoen for smitte det medførte. Men klærne ble alltid returnert til meg vasket, strøket og pent brettet, og jeg var fornøyd nok med det. I tillegg til alt dette kom den daglige innkjøp av ferske grønnsaker, fisk eller kjøtt. Disse ekstremt smålige, rutinepregede og kjedelige husarbeidene legger en enorm byrde på kvinners tid, energi og mentale utvikling, og dømmer henne til et liv med grunnleggende overlevelse. Så det var mange ganger jeg reflekterte over Marx' aksiom, om at det er sosiale forhold som bestemmer bevisstheten, og konkluderte med at han hadde helt rett. Slitet og utholdenheten i husarbeidet gir lite rom for at «høyere» tanker kan snike seg inn. Denne erfaringen med daglig husarbeid i India ga en større forståelse for hvorfor mange kvinner, hvis de har ressursene, foretrekker å ansette hushjelper. Jeg drømte ofte om en dyktig husholderske som jeg kunne betro alt til; men jeg hadde aldri en. Som feminist var jeg prinsipielt sterkt imot å ansette en kvinnelig tjenestepike. Selve tanken på å bruke en annen kvinne til å lage mat og rydde opp i skitt og søppel var avskyelig for meg. Det har vært mitt standpunkt at alle medlemmer av en husstand bør dele på sitt eget huslige arbeid. For det andre hadde jeg ikke noe ønske om å utnytte arbeidskraften til disse svært fattige kvinnene ved å betale dem den fattiglønnen de vanligvis tjener som hushjelper. Dessuten, etter min mening, var det fullstendig uakseptabelt å ansette en liten jente som hushjelp for enda mindre penger, noe mange gjør. En av de største motsetningene jeg observerte tidlig hver morgen når jeg satt og drakk teen min på verandaen, var å se mange små jenter mellom seks og ti år gå til hushjelpsarbeid, mens små jenter fra rikere familier derimot gikk av gårde i sine rene uniformer til skolen. Motsetningen er åpenbar når vi observerer en situasjon der en liten jente i hjemmet ankommer et hus tidlig om morgenen for å hjelpe til med å lage frokost til sin samtidige som forbereder seg på å dra til skolen. Den lille tjenestepiken vil sannsynligvis deretter vaske uniformen og klærne til arbeidsgiveren sin, som går på skole.

Anstrengte forhold

Selv om de indisk-sponsede Thimpu-forhandlingene i august 1985 ikke klarte å bringe Sri Lankas regjering og de tamilske militante organisasjonene nærmere en forhandlet løsning, fortsatte India med sine diplomatiske forsøk på å finne en politisk løsning på den etniske konflikten. Flere opphold i Colombo av indiske ministre og tjenestemenn resulterte i konferanser og dialoger med singalesiske ledere og utarbeidelse og omarbeiding av ideer og forslag til konstitusjonell endring i Sri Lanka. I mellomtiden returnerte forholdet mellom Delhi og LTTE aldri til 1983-dagene. Mens Delhi var misfornøyd med kollapsen av Thimpu-samtalene, ble LTTE stadig mer skeptisk til Delhis tiltak etter Balas deportasjon og forholdet til Colombo. En avgjørende indikasjon på at LTTE og andre militante organisasjoner ikke lenger nøt eller kunne stole på støtte fra Tamil Nadu og Delhi, ble tilstrekkelig demonstrert av en større «sikkerhets»-operasjon utført av Tamil Nadu-politiet ledet av D.I.G. Mohandas den 8. november 1986.

Politiet og etterretningstjenestene i Tamil Nadu var allerede nervøse og bekymret for det økende

antallet væpnede kadrer fra tamilske militante organisasjoner og deres bevegelsesfrihet som viste frem dødelige våpen. Selv om LTTE opprettholdt et høyt disiplinnivå i Tamil Nadu og hadde en god PR-historikk, var det tilfeller av vold begått av andre væpnede grupper som irriterte statspolitiet. En større voldshendelse som tvang Tamil Nadu-politiet til å iverksette alvorlige tiltak, fant sted 1. november 1986 i Choolaimedu, i hjertet av Chennai. I en mindre krangel med en autorickshaw-sjåfør avfyrte en høytstående leder i EPRLF, Douglas Devananda (nå minister i Sri Lankas regjering), automatgeværild, noe som drepte en ung tamilsk advokat umiddelbart og skadet en rekke andre sivile. Hendelsen forårsaket et ramaskrik i Tamil Nadu, og media krevde umiddelbare straffetiltak. For D.I.G. Mohandas, sjef for Tamil Nadus etterretningstjeneste og MGR-administrasjonens fremste vokter av lov og orden, var hendelsen et beleilig tidspunkt for å slå ned på de tamilske militantene fra Sri Lanka. Denne skyteepisoden, kombinert med en forespørsel fra sentralregjeringens innenriksdepartement om strenge sikkerhetstiltak for den kommende SAARC-konferansen som skal holdes i nabostaten Karanartaka, der Sri Lankas president J.R. Jayawardene skulle delta, ga drivkraften til omfattende, drakoniske avvæpningsoperasjoner mot de srilankiske tamilske militante organisasjonene. Selv om LTTE-kadrene ikke var involvert i den unge advokatens tragiske død, klassifiserte befolkningen generelt alle militante organisasjoner som «tigre». Så ble den avvæpnende operasjonen til de srilankiske militante organisasjonene den 8. november 1986, utført av politiet i Tamil Nadu, skadelig kjent som «Operasjon Tiger».

Det var rundt klokken 06.00 da vi så en politigruppe storme gjennom hovedporten vår. Hastigheten i bevegelsene deres tydet på at noe alvorlig var på gang. Vi ante ikke hva som skjedde eller hvorfor de hadde kommet, men vi gjettet ut fra den aggressive invasjonen av vår private bolig at det ikke var en vennlig handling mot oss. Jeg ante at vi kunne bli arrestert, så jeg skyndte meg å gjemme pistolen min for å forhindre at den ble konfiskert. Jeg grep den og kastet den på taket i håp om å få den tilbake senere. Da de var inne i huset, begynte politibetjentene, uten tillatelse, å ransake huset. Huset ble grundig rengjort. Foreldrene mine, som var på besøk fra Australia, sto og måpte mens politisvermene kompromissløst okkuperte og tok over huset og hindret noen i å komme eller gå. De sto forferdet mens politiet tippet ut innholdet i koffertene og veskene deres og rotet gjennom eiendelene deres. De hadde enten lest eller hørt om at disse tingene skjedde med andre mennesker, men hadde aldri drømt om at de selv skulle bli utsatt for slike hardhendte polititaktikker. Naturlig nok svekket oppfatningen deres av politistyrken i Tamil Nadu raskt. Vi ante fortsatt ikke hva de lette etter, siden huset vårt på dette stadiet ikke ble brukt til oppbevaring av våpen eller eksplosiver. Utenfor huset kunne vi se at politibiler og kontingenter av politimenn hadde sperret av hele området, og et massivt søk pågikk i alle LTTE-boligene. En landsdekkende gransking av alle leirene til de militante gruppene var i full gang. Etter å ha fullført ransakingen av huset vårt og bare funnet pistolen jeg brukte til personlig sikkerhet, ba den ansvarlige politibetjenten Bala om å bli med ham til politistasjonen. På det lokale politikontoret ble Bala ekstremt ydmyket og nedverdiget da politiet tok mugshots og fingeravtrykk av ham. Herr Pirabakaran ble utsatt for den samme ydmykende behandlingen på en annen politistasjon etter at han ble tatt i varetekt under lignende forhold. Etter flere timer med avhør fikk Bala og Pirabakaran lov til å reise hjem, men ble umiddelbart satt i husarrest. En gruppe politimenn med rifler ved siden av seg

tok posisjon i innkjørselen til huset, og Bala fikk lov til å ta imot besøkende, men fikk ikke forlate huset. De samme vilkårene ble satt på herr Pirabakaran. Dette, hevdet de, var for Balas «sikkerhet». Sikkerhetspersonell fra hvem og hvorfor på dette stadiet, da han allerede hadde vært mål for et attentatforsøk, klarte de ikke å forklare.

Både Bala og Pirabakaran var rasende og skuffet over det de oppfattet som en bevisst handling av skremming og trakassering fra både Tamil Nadu og Delhi. Ingen av oss var naive nok til å tro at en så stor politioperasjon med vidtrekkende politiske implikasjoner kunne iverksettes uten at både statlige og sentrale myndigheter fikk kjennskap til den. Selv om politiske forskjeller ofte hadde figurert i forholdet mellom LTTE og Delhi, var en slik aggressiv politiaksjon, etter LTTEs oppfatning, uberettiget. Eventuelle sikkerhetsbekymringer kunne ha blitt diskutert og passende ordninger kommet til rette. Arten av denne aggressive handlingen mot LTTE og dens ledere indikerte den overfladiske forståelsen politiets etterretning hadde av både Bala og Pirabakaran. Hadde politiet i Tamil Nadu hatt dypere innsikt i Jaffna-psyken, ville de visst at en slik ydmykelse, snarere enn å skremme og kue Bala og Pirabakaran, ville ha skadet deres stolthet og verdighet og gjort dem trassige, defensive og fiendtlige – noe det også gjorde. Videre bekreftet en slik handling mange av mistankene både Bala og Pirabakaran allerede hadde angående Indias forpliktelse overfor det tamilske folket og Delhis virkelige intensjoner. Likevel, en uke senere, plukket politimennene som sto vakt foran huset vårt plutselig opp eiendelene sine og dro like raskt som de hadde kommet, og husarresten ble opphevet, uten en forklaring fra noen.

Intensivere diplomatiske anstrengelser mellom Delhi og Colombo for å utarbeide en politisk løsning på den etniske konflikten i tide til en kunngjøring om et gjennombrudd på SAARC-konferansen i Bangalore hadde pågått i flere måneder før toppmøtet. Å fremme disse anstrengelsene var en ambisjon fra Rajiv Gandhis side for å oppnå politisk kapital på SAARC-toppmøtet, noe en kunngjøring om et gjennombrudd absolutt ville ha gitt. Sri Lanka la frem forslag som inkluderte en plan for å dele opp den østlige provinsen, sammen med ulike forslag til delegering. De indiske og srilankiske tjenestemennene brakte dette fullstendig uakseptable forslaget til Bangalore, og Bala og Pirabakaran ble sendt til hovedstaden for å diskutere saken. «Nærhetssamtaler» om forslagene førte ikke til den forventede kunngjøringen om et gjennombrudd. Samtalene ble kjent som «Bangalore-samtalene». Herr M.G. Ramachandran, Tamil Nadus sjefsminister, ble overtalt til å hevde sin moralske innflytelse over LTTE-delegasjonen, mens den indiske utenriksministeren, herr Venkadeswaran, en tamil, var involvert for å overtale Tigrene med logikken bak rasjonell dialog. LTTE fant forslagene fullstendig uakseptable og nektet å diskutere dem med srilankiske ledere. I motsetning til hva mange tror, herr M.G. Ramachandran var enig i forklaringen som LTTE-delegasjonen ga for avvisningen av forslagene.

Mislykketheten i Bangalore-samtalene fratok Rajiv Gandhi den politiske utmerkelsen som ville ha kommet hans vei dersom han hadde kunngjort et diplomatisk scoop i den politiske søken etter en løsning på den etniske konflikten på toppmøtet. Tvert imot ble han betydelig flau da Jayawardene bestemte seg for å bruke toppmøteplattformen til å holde en lang tale om Indias støtte til «terrorisme»; med henvisning til Indias skjulte støtte til de væpnede tamilske frigjøringsorganisasjonene.

LTTEs kompromissløse avvisning av de politiske forslagene som ble lagt frem som grunnlag for en løsning, skuffet den indiske regjeringen sterkt og var en medvirkende faktor til et ytterligere skifte i Indias forhold til LTTE. Den indiske regjeringen og etterretningstjenestene, med Tamil Nadus sjefsministers kjennskap, valgte å sende et klart og utvetydig budskap om sin misbilligelse overfor LTTE og å indikere til alle de militante organisasjonene at oppholdet deres i India ikke kunne tas for gitt. Den indiske regjeringen, i samarbeid med etterretningstjenestene og politiet i Tamil Nadu, startet en andre avgjørende operasjon for å beslaglegge viktig LTTE-kommunikasjonsutstyr.

Dypere krise

Konfiskeringen av Mr. Pirabakarans kommunikasjonslinje nordøst på Sri Lanka, som et uttrykk for Indias misbilligelse av LTTEs avvisning av de politiske forslagene i Bangalore, var et ytterligere slag for forholdet mellom LTTE og Delhi. Dette var bokstavelig talt dråpen som fikk begeret til å renne over Pirabakarans oppfatning av Indias intensjoner, og førte til slutt til en dyptliggende skepsis til alle saker knyttet til India, så vidt han var bekymret.

Selv om Bala og Pirabakaran var bevisste på Indias misnøye med resultatet av Bangalore-dialogen, var de på sin side nedslåtte og dypt skuffet over Indias politiske forventninger til dem. En trifurkasjon av den østlige provinsen – et av forslagene som ble fremmet – i det tamilske hjemlandet var det motsatte av deres ønske om anerkjennelse av Nord og Øst som én tamilsk territoriell enhet. Hvis Delhi kunne støtte et slikt srilankisk forslag om å dele den østlige provinsen, antok Bala og Pirabakaran at gapet mellom Indias forventninger og LTTEs mål var uforsonlig stort. Beslagleggelsen av Pirabakarans kommunikasjonsutstyr etter Bangalore-samtalene underbygget bekymringene deres ytterligere og forverret det allerede anstrengte forholdet.

Herr Pirabakaran dundret inn i huset vårt for å konsultere Bala etter at han fikk vite om beslagleggelsen av utstyret hans. Han var rasende på Delhi for å ha tatt en så dramatisk og skadelig avgjørelse, og irritert på sjefsminister M.G. Ramachandran for å ha tillatt politiet å starte operasjonen. Videre førte denne handlingen mot ham til en overbevisning om at livet hans i fremtiden kunne være i fare. Men hans primære bekymring var å hente kommunikasjonsutstyret sitt før han tok seg av å demontere leirene sine og returnere til Jaffna. Den urokkelige og uforsonlige trassen som var så karakteristisk for herr Pirabakarans personlighet, vellet opp i ham, og han bestemte seg for å faste til døden og kreve å få utstyret sitt tilbake. Hans store, mørke, utstående øyne glødet av raseri da han lanserte sin tirade mot India og sverget at bare hans døde kropp ville forlate huset vårt hvis India nektet å returnere utstyret hans. Fra det øyeblikket og utover begynte han å faste til døden i vår bolig, og verken mat eller vann kom over leppene hans. Bala kunne ikke gjøre noe i møte med en slik standhaftig besluttsomhet, men sympatiserte samtidig med Pirabakarans synspunkt. Tamil Nadu-politikere, politiske aktivister, journalister og støttespillere fra alle samfunnslag besøkte huset vårt i hopetall og ga sin støtte til Pirabakaran. Noen av kommandørene hans tryglet om å bli med ham i protest.

Demonstrasjoner til støtte for fasten hans og kritikk av regjeringen i Tamil Nadu og Delhi begynte å få fart, og folkemengder samlet seg ofte foran huset vårt og ropte sin godkjennelse av handlingen hans.

Sjefsministeren, M.G. Ramachandran, var i Salem, flere hundre kilometer fra Chennai, da Pirabakarans utstyr ble beslaglagt. Stilt overfor en potensielt eksplosiv situasjon, nektet både han og Delhi for å ha kjennskap til hendelsen og skutt skylden over på hverandre. M.G.R. ble foruroliget da han fikk vite at Pirabakaran, som han elsket og respekterte, hadde startet en faste-til-døden-kampanje i protest. Han visste også at Tiger-lederen mente alvorlig alvor dersom han hadde tatt en slik fremgangsmåte. Det var allerede økende motstand fra bredere deler av tamilene mot delstatsregjeringens provoserende handlinger. Han var også klar over at det ville få vidtrekkende politiske konsekvenser hvis noe skjedde. til den legendariske helten til Eelam-tamilene. På den andre dagen av fasten kom det en hastetelefon til Bala fra sjefsministeren. M.G.R. tryglet Bala om å overtale herr Pirabakaran til å gi opp fasten og at han senere ville møte LTTE-lederen for å forklare årsaken til politiets aksjon. Bala fortalte sjefsministeren rett ut at tigerlederen aldri ville gi opp fasten sin før og med mindre kommunikasjonsutstyret ble returnert. M.G.R. innså alvoret i saken og beordret umiddelbar tilbakelevering av det beslaglagte utstyret. En sliten, men engasjert og trassig herr Pirabakaran avsluttet fasten sin førtiåtte timer senere, midt i bred pressedekning, støtte fra lokale politikere og en stor folkemengde av støttespillere. Flere uker senere beordret sjefsministeren, etter en lengre diskusjon med Pirabakaran og Bala, at alle de konfiskerte våpnene til Tigrene – samt våpnene til de andre militante organisasjonene – skulle returneres til LTTE.

I løpet av få uker etter fasten hadde herr Pirabakaran, alltid en sterk forkjemper for selvstendighet i kampen, ferdigstilt planene om å bryte Indias beskyttelse og gjenopprette deres uavhengige eksistens i Jaffna. Tidlig i 1987 forlot han i hemmelighet Indias kyster for å returnere til hjemlandet sitt. Bala og jeg ble bedt om å bli i Chennai for å fortsette det politiske arbeidet inntil tiden var inne for vår avreise. Denne lange og ofte bitre erfaringen med å håndtere Rajivs administrasjons armvridning og aggressive diplomati innprentet i LTTEs rekker en klar visjon om det indiske politiske systemets komplikasjoner. Utsiktene for en forhandlet politisk løsning på konflikten, meklet av India, i nær fremtid virket uaktuelle. Etter hvert som 1987 utfoldet seg, viste det seg å være det betydningsfulle og turbulente året i den tamilske politiske kampens historie siden de anti-tamilske opptøyene i 1983. Det var i denne perioden den indiske intervensjonen tok en uventet og ødeleggende vending med dyptgripende implikasjoner for psyken og politikken til de srilankiske tamilene.

4 Den indiske LTTE-krigen

"Er det tordenlyd?" Jeg spurte en av kadrene som bodde hos oss i Valvettiturai-huset vårt i Jaffna, mens jeg sto på verandaen og prøvde å sette en korrelasjon mellom den skyfrie morgenhimmelen og den fjerne rumlingen som nådde ørene mine. «Nei, tante», svarte han med en forferdet tone i stemmen, «det er indianerne. De beskyter Jaffna by fra Pallaly militærleir». Og rumlingen av artillerigranater som hamret mot Jaffna by fylte luften i dagevis. Hvordan ting hadde snudd fra den indiske hæren ga militær trening til våre kadrer, til nå, da de utplasserte sine militære våpen og ekspertise mot oss. En uventet vending i hendelsene: en av omskiftelsene i det asiatiske politiske teateret. En total krig mellom LTTE og den indiske «fredsbevarende» styrken var kulminasjonen av det ofte stormfulle, motstridende og mistenkelige forholdet mellom LTTE og Delhi siden Chennai-dagene. Det var oktober 1987.

Når vi reflekterer over denne spesielle epoken i den langvarige og turbulente historien om det tamilske folkets kamp for frihet, gjør vi det med blandede og faktisk motstridende følelser. Bortsett fra de divergerende og i hovedsak motstridende politiske interessene India, Sri Lanka og LTTE hadde i det tamilske hjemlandet i denne perioden, kan årsaken til krigen, med fordelen av etterpåklokskap, tilskrives en rekke misforståelser og bekymringer. Likevel, uavhengig av påstandene og motpåstandene som plasserte skylden, var det i hovedsak det tamilske folket som møtte hovedtyngden av denne hensynsløse krigen. Videre, selv om de menneskelige og materielle tapene for nasjonen udiskutabelt var fenomenale og uerstattelige, er det til Tamil Eelam-folkets varige ære at de sto standhaftige som en nasjon under beleiring, nektet å la seg skremme, og i denne kriseperioden i sin historie avslørte en virkelig forbløffende og prisverdig motstandskraft og oppfinnsomhet, en ufattelig styrke og bemerkelsesverdig mot i møte med en nådeløs og brutal fiende.

En rekke tragiske hendelser inntraff som på den ene siden vekket den kollektive bevisstheten og mobiliserte folkets nasjonale følelser for politisk frigjøring, men som på den andre siden skapte alvorlige misforståelser og motsetninger mellom IPKF og LTTE, noe som førte til et splittet og fiendtlig forhold mellom dem. Jeg delte den kollektive sinnet og smerten over de unødvendige og unngåelige dødsfallene til noen av de ledende og populære LTTE-kadrene som ikke bare var krigshelter, men også våre nærmeste kolleger. Til tross for disse dypt tragiske nasjonale hendelsene forble det ufattelig hvordan forholdet mellom geriljaorganisasjonen og den regionale supermakten, som kommanderte en av verdens største hærer, hadde forverret seg fra et nivå av uopprettelig dialog til en full militær konfrontasjon. Deretter sjokkerte eksplosjonen av væpnede fiendtligheter mellom De tamilske tigrene og de indiske fredsbevarende styrkene den 10. oktober 1987 den tamilske nasjonen.

I de første stadiene av krigsutbruddet var alt vi kunne høre i Valvettiturai, der jeg bodde, den uopphørlige artilleriilden. Intensiteten og omfanget av konflikten var ennå ikke synlig for oss. Vi var fullstendig uvitende om den indiske hærens mislykkede forsøk på å lande på Jaffna Universitys idrettsanlegg for å forfølge herr Pirabakaran eller deres fremstøt mot Jaffna by i forskjellige retninger fra Pallaly-militærleiren. Men etter hvert som dagene gikk, begynte urovekkende nyheter om et økende antall sivile og LTTE-ofre å sive inn. Det var faktisk den ustanselige rumlingen av artilleriild og nyheten om økende tapstall som understreket poenget og fjernet ethvert håp vi alle hadde om at situasjonen kunne gjenopprettes. Bala var i Jaffna by da fiendtlighetene brøt ut. Jeg klarte ikke å få et klart bilde av krigssituasjonen og utviklingen før og etter utbruddet før han, sammen med noen få kadrer, klarte å rømme fra den indiske militæromringingen av Jaffna og returnere til vår residens i Valvettiturai. Han var følelsesmessig og intellektuelt utmattet da han kom hjem og dypt forferdet og skuffet over den katastrofale utviklingen. Bala hadde vært intenst involvert i alle møter mellom LTTE, indiske diplomater og militære befal, og han var i stand til å anslå at den politiske situasjonen raskt forverret seg og at en militær konfrontasjon virket uunngåelig. Men det var ikke en krig han ønsket, og han gjorde hva han kunne, og utnyttet sine diplomatiske ferdigheter og overtalelsesevner til det ytterste for å prøve å unngå en krig med India. Dessverre og tragisk nok utfoldet hendelsene – og reaksjonene på hendelsene – seg, noe som ubønnhørlig førte til en konfrontasjon mellom LTTE og den indiske fredsbevarende styrken. Vi forsto begge de langsiktige implikasjonene en krig ville ha, ikke bare for fremtidige forhold mellom Indo og LTTE og kampen, men også mer umiddelbart for det krigstrøtte tamilske folket. Det var nok et forferdelig tilbakeslag for dem.

Selv om Jaffna-befolkningens forventninger til og bilde av IPKF og Delhi hadde blitt ødelagt av hendelser utenfor deres kontroll, var det rett og slett utrolig at den indiske hæren utplasserte sine dødelige våpen mot dem da den væpnede konflikten faktisk eksploderte. Mentalt og følelsesmessig var ikke folket forberedt på å tolerere en slik hardhendt militæraksjon. De var i stand til å forstå hatet og rasismen til sin historiske fiende, singaleserne, men da en elsket og kulturelt og etnisk beslektet nabo oppførte seg som en dødelig fiende, var folkets reaksjon en av bitter svik og fullstendig vantro. Stilt overfor den politiske og militære volden fra flere tiår med singalesisk statlig undertrykkelse og langvarig krig, nøt det tamilske folket en kort periode med fred under våpenhvilen som ble inngått gjennom Indo-Sri Lanka-avtalen. De ble knust av utbruddet av en krig med India, som de fullt ut forsto ville få vidtrekkende konsekvenser for dem og for deres kamp. I Valvettiturai samlet folket seg stille og høytidelig i små grupper på gatehjørner og i hjem og betraktet den fenomenale tragedien som rammet dem. LTTE-kontingenter stasjonert i Vadamarachchi hadde blitt mobilisert til frontlinjene i Jaffna by og kunne sees marsjerende i enkelt rekke med riflene sine over skuldrene. Noen få panikkrammede mennesker løp hit og dit, desperate etter å finne måter å finne ut hva som hadde blitt av slektningene deres i Jaffna by. Ryktene florerte av historier om harde kamper mellom LTTE-kadrene og den indiske hæren; av et stort antall sivile tap; av hus og eiendommer lagt i ruiner og av gater stappfulle av panikkrammede mennesker som flykter i sikkerhet.

Til syvende og sist, to og et halvt år senere, da den indiske hæren ble tvunget til å forlate det tamilske hjemlandet av en ekstraordinær vending, var Delhi – for å være mer presis, Rajivs administrasjon – skyldig i forbrytelser mot menneskeheten, i den meningsløse nedslaktningen

av 6000 tamilske sivile, den uvurderlige ødeleggelsen av deres hardt opptjente eiendom, arrestasjonen, fengslingen og torturen av tusenvis av mennesker og gruppevoldtekten av utallige tamilske kvinner. Kort sagt, den indiske fredsbevarende styrken hadde oppført seg som nok en hensynsløs okkupasjonshær i det tamilske hjemlandet. Den dag i dag har Delhi ikke klart å gi det tamilske folket en tilfredsstillende forklaring på hvorfor det var nødvendig å utføre en slik masseslakt og omfattende ødeleggelse av eiendom. En ironisk vri i denne tragiske sagaen er at til tross for dette smertefulle historiske sviket begått av deres mektige nabo, er det tamilske folket bevisste på at India bør forbli en vennlig alliert og en avgjørende aktør i å bestemme deres politiske fremtid.

Utbruddet av Indo-LTTE-krigen var resultatet av de kumulative effektene av de politisk-militære hendelsene i et svært betydningsfullt år, et år med monumentale tragedier i den tamilske kampens historie. Året var 1987.

Sri Lankas militære angrep

Da Pirabakaran forlot Indias kyster i januar 1987, gjorde han det med en bitter smak i munnen angående Indias aggressive diplomati. Likevel kunne han umulig ha visst at det uvennlige scenariet han etterlot seg, ville bli avløst av enda mer kritiske og fiendtlige situasjoner for kampen og med India i fremtiden. Det kunne ikke vi heller. Men vi var klar over at verken India eller Sri Lanka ville la den politiske og militære situasjonen drive videre. Forsøk på politiske forhandlinger hadde mislyktes, og LTTE hadde intensivert sin militære kampanje. Herr Pirabakaran hadde også sine egne oppfatninger av hvordan han ønsket å føre kampen etter at han kom tilbake til Jaffna. Men det tok ikke lang tid før et nytt og alvorlig scenario begynte å utfolde seg som en konsekvens av den politiske utviklingen og militære operasjoner. Kort tid etter ankomsten til Jaffna informerte herr Pirabakaran oss om at den srilankiske hæren hadde startet en massiv mobilisering av tropper som forberedelse til en større militæroffensiv på halvøya. Vi var dypt bekymret for at slike gjengjeldelsesoperasjoner fra de srilankiske styrkene i de tettbygde områdene på Jaffna-halvøya ville resultere i store sivile tap. Sammen med planen om militær invasjon innførte den singalesiske regjeringen også en nådeløs økonomisk embargo mot Nord-Irland som førte til ubeskrivelig lidelse for folket. I krigen mot LTTE hadde regjeringen på Sri Lanka trukket på israelernes ekspertise innen opprørsbekjempelse. Sentralt i deres motopprørstaktikk var målet om å frata bevegelsen deres folkelige støtte ved å forsøke å drive en kile mellom geriljaen og folket. I jakten på dette målet hadde den srilankiske staten, etter råd fra israelerne, gjennom årene tatt i bruk praksisen med å straffe hele befolkningen for geriljaangrep og antistatsaktiviteter; en motopprørsstrategi kjent som «kollektiv avstraffelse». Målet var å knekke folkets vilje. Ved å innføre en økonomisk embargo mot Nord-Tamilene og utsette det tamilske folket for enorm lidelse som en «kollektiv avstraffelse», forutså Jayawardene-regjeringen feilaktig at sivilbefolkningen ville vende seg mot LTTE-geriljaen. I motsetning til forventningene deres, vendte den offentlige sinnet seg mot den singalesiske staten. I løpet av første halvdel av 1987 fortsatte statens styrker med sine militære offensive operasjoner. Det var hard motstand fra LTTE-geriljaen. Den offensive og defensive krigen mellom den srilankiske

hæren og LTTE-styrkene intensiverte og eskalerte, og den blodige væpnede konflikten ble det dominerende trekk ved det tamilske hjemlandet. Vi så denne økende volden fra Chennai og fryktet at Jayawardene startet militære operasjoner med folkemordshensikter. Volden og motvolden nådde et høydepunkt tidlig i 1987 26. mai 1987 da den srilankiske regjeringen endelig startet en total militæroffensiv. Den singalesiske staten valgte den fullstendig upassende tittelen «Operasjon Frigjøring» for å beskrive det som utgjorde en storoffensiv av enestående omfang for å invadere Jaffna-halvøya.

Den srilankiske statens totale mangel på respekt for den tamilske befolkningen gjenspeiles da den slapp løs den fulle styrken til sine samlede styrker i det tett befolkede Vadamarachchi-området. Vadamarachchi var hjemmet til herr Pirabakaran og mange LTTE-ledere. Et av hovedmålene med operasjonen var å straffe Vadamarachchi-befolkningen og å knekke deres vilje til å fortsette å støtte LTTE-geriljaen. Men omfanget av operasjonen fra de srilankiske styrkene var uforholdsmessig stort i forhold til LTTEs militære styrke i området på den tiden. Nyheter som ble overført til oss fra halvøya indikerte at flere tusen soldater hadde sluppet løs voldsomme angrep, påført store sivile tap og omfattende ødeleggelse av eiendom. Vilkårlig luftbombardement med brannbomber og vedvarende artilleribeskytning av et lite geografisk område var bevisst ment å forårsake en stor toll. Beskytningen av ubeskyttede kystlandsbyer av kanonbåter til havs var rettet mot sivilbefolkningen. Ransakingene, razziaene og massearrestasjonene av arbeidsføre unge tamilske menn og overføringen deres til de forskjellige fengslene i det singalesiske sør etter okkupasjonen av Vadamarachchi av den srilankiske hæren, var en skremmende utvikling og ytterligere indikasjon på at operasjonen hadde rettet seg mot sivilbefolkningen. Forsvinningen av tamilsk ungdom under militære angrep og i ulike interneringssentre og fengsler i den singalesiske sørstatene ble godt dokumentert av menneskerettighetsorganisasjoner.

Etter å ha okkupert Vadamarachchi, vendte de srilankiske militærstyrkene seg mot det tettere befolkede området på Jaffna-halvøya, Valigamam. LTTE infiltrerte på sin side tilbake til Vadamarachchi og trappet opp sine urbane geriljataktikker med å trakassere okkupasjonshæren, noe som påførte dem store tap. I en større motoffensiv mot aggressoren innlemmet LTTE for første gang sin selvmordsenhet, De svarte tigrene. I et ødeleggende angrep på hærens hovedkvarter i Vadamarachchi ofret kaptein Miller sitt frivillige liv og ble LTTEs første Black Tiger. Kaptein Miller, en innbygger i Karaveddy i Vadamarachchi, kjørte en lastebil med eksplosiver inn i Central College, Nelliady, som huset det nye hovedkvarteret til den srilankiske hæren. Eksplosjonen jevnet bygningen med jorden og drepte hundrevis av soldater i en operasjon som destabiliserte hærens militære okkupasjon av området. Det var 5. juli 1987, en historisk dato i LTTEs kampdagbok.

Delhi fulgte med berettiget bekymring utviklingen av den srilankiske statens militære kampanje. Det økende omfanget av menneskerettighetsbrudd mot tamilske sivile begått av de srilankiske militærstyrkene under «Operasjon Liberation», kombinert med de ødeleggende effektene av den økonomiske embargoen på befolkningen, fikk alarmklokkene til å ringe i Delhi. Språket Delhi brukte i sin fordømmelse av Colombos militære operasjoner på halvøya inneholdt antydninger om forsøk på folkemord begått av de srilankiske «sikkerhetsstyrkene». I mellomtiden, frustrert over Colombos motvilje mot å reagere på Indias alvorlige bekymring for de tamilske sivile

tapene og bøyde seg for økende folkelig press fra store deler av den indiske offentligheten om å gripe inn for å stoppe blodbadet, sendte Delhi den 2. juni 1987 ut en flåte med båter som fraktet humanitær hjelp til de beleirede tamilene i Jaffna. Målet var å gi kritisk tiltrengt næring og lindring til folks nød forårsaket av både den økonomiske blokaden og de militære offensive operasjonene. Den indiske flotiljen ble imidlertid forhindret fra å komme inn i Sri Lankas territorialfarvann og usentimentalt sendt tilbake til India av en fiendtlig og resolutt srilankisk marine. Ydmyket av Sri Lankas tilbakevisning av sin humanitære gest overfor tamilene på halvøya, økte India den diplomatiske spenningen da de svarte med å utplassere jagerfly fra det indiske luftforsvaret for å eskortere en luftnedslipp av viktige matvarer til den hardt rammede befolkningen i Jaffna. Den rasende singalesiske regjeringen anklaget India for åpenbar krenkelse av Sri Lankas luftrom. Denne anklagen om brudd på Sri Lankas suverenitet midt i motanklagene om folkemord skapte høy og intens politisk-diplomatisk bitterhet mellom de to nabostatene.

Indo-Sri Lanka-avtalen

Kittu hadde blitt med oss i Chennai i disse turbulente tidene. Etter å ha unnsluppet et attentatforsøk på mirakuløst vis, hadde han kommet til Chennai for medisinsk behandling for den amputerte benskaden han pådro seg under et angrep på livet hans i Jaffna. I mellomtiden indikerte pressemeldinger om en intensivering av diplomatisk aktivitet mellom Sri Lanka og India at det var i gang grep for å formulere en politisk løsning på Sri Lankas nasjonale konflikt. Det var også åpenbart at de politiske forslagene som ble fremmet i hovedsak gjaldt både Delhi og Colombo, uten noen seriøs konsultasjon med LTTE. Bala var ikke fornøyd med denne nye politiske utviklingen, og skeptisk til hvordan de to statene kunne tenke seg en formel for en politisk løsning hvis de ikke hadde LTTE med seg. Å omgå LTTE i seriøse diskusjoner indikerte at enhver avtale mellom Delhi og Colombo ville bli påtvunget LTTE og det tamilske folket, og dermed krenke deres demokratiske rett til diskusjon og debatt om saker som angår nasjonen deres. Selv om vi var bekymret over denne utviklingen, ble Bala tatt med av statspolitiet til konsultasjoner med sjefsminister Tamil Nadu, og i løpet av denne tiden ble han informert om at Pirabakaran og delegasjonen hans ble fløyet fra Jaffna til India. Bala ble bedt om å bli med dem på Chennai flyplass og følge dem til Delhi for politiske diskusjoner. Med i Pirabakarans delegasjon var Yogi og Jaffnas politiske leder Thileepan. Fra Delhi informerte Bala meg om at et nytt sett med forslag, nedfelt i en avtale kalt Indo-Sri Lanka-avtalen, ble presentert for dem til godkjenning. Han sa at rammeverket var uakseptabelt etter LTTEs syn. Bala fortalte meg også at de var innesperret på hotellrommet sitt, omgitt av «Black Cat»-kommandosoldater. Yogaratnam Yogi var mer direkte. Han avslørte at delegasjonen ble skremt og at de satt i husarrest. Han var ganske opprørt på telefonen og antydet at jeg kanskje ikke ville høre fra Bala på en stund, ettersom de var forhindret fra å ringe eksterne fra hotellet sitt. Da de kom tilbake fra Delhi noen dager senere, reflekterte Bala dypt over arten av de politiske diskusjonene de hadde i Delhi, og uttrykte sine alvorlige reservasjoner mot Indo-Sri Lanka-avtalen som skulle undertegnes av Jayawardene og Rajiv Gandhi. Bala innrømmet overfor meg at LTTE-delegasjonen var under alvorlig press i Delhi. De ble holdt

isolert, innesperret på hotellrommene sine under streng sikkerhet. De fikk bare noen få timer til å studere innholdet i avtalen og gi sin støtte. Herr Dixit, den indiske høykommissæren i Sri Lanka og den sentrale figuren i utformingen av Indo-Sri Lanka-avtalen, truet LTTE-delegatene med alvorlige tiltak hvis de nektet å støtte avtalen. Herr Dixit sa rett ut til dem at avtalen ville bli signert og implementert enten de godtok den eller ikke. Herr Pirabakaran og Bala var irriterte over dette aggressive, randbestemte diplomatiet til herr Dixit. LTTE-lederen hadde kategorisk fortalt den indiske diplomaten at verken LTTE eller tamilene i Eelam ville akseptere rammeverket for avtalen, siden den langt fra oppfylte tamilenes politiske ambisjoner. LTTE rikket seg ikke fra sin engasjerte posisjon, selv om de ble utsatt for alvorlig press, overtalelse og trusler. Til slutt inviterte den indiske statsministeren, Rajiv Gandhi, Pirabakaran og Bala til sin residens. Bala og Pirabakaran klargjorde LTTEs posisjon i avtalen, og forklarte begrensningene og manglene ved det provinsielle rammeverket som er planlagt i avtalen. Nord- og østkysten er et enkelt, integrert, territorialt hjemland for det tamilspråklige folket, og det å underkaste spørsmålet om territoriell enhet en folkeavstemning slik det er foreslått i avtalen, var urettferdig og uakseptabelt, argumenterte de. Gandhi ble fortalt at tamilene ikke stolte på Jayawardene, og at han aldri ville anerkjenne tamilske aspirasjoner. Det ble også forklart til den indiske lederen at kravet om avvæpning av den tamilske motstandsbevegelsen innen syttito timer etter undertegningen av dokumentet, slik det var fastsatt i avtalen før implementeringen av det planlagte rammeverket, var en alvorlig feil. Selv om de ikke kunne godta innholdet, oppfordret Rajiv Gandhi dem til ikke å motsette seg avtalen og lovet en overveiende rolle for LTTE i en midlertidig nordøstlig regjering. Bala fortalte meg at herr Pirabakaran var skeptisk til Rajivs løfte, men de gikk med på forslagene hans for å unngå å konfrontere den indiske regjeringen. Herr Pirabakaran var ikke fornøyd med hendelsene som hadde skjedd i Delhi. Kadrene hans mobbet ham da han kom til huset vårt i Chennai, ivrig etter å få vite hva innholdet i avtalen mellom Colombo og Delhi betydde for kampen. Både Bala og Pirabakaran var rasende over det de anså som mobbetaktikken og arrogansen til de indiske tjenestemennene. Disse følelsene dominerte forholdet til indiske tjenestemenn i hele perioden med implementeringen av avtalen. Selv om mange så på Dixit som en dyktig diplomat, ble han oppfattet av LTTE-ledelsen som arrogant og manipulerende, og ikke til å stole på. Med tanke på de vidtrekkende implikasjonene avtalen har for det tamilske folket og den fremtredende posisjonen LTTE har i den tamilske kampen, er det ganske utrolig hvor dårlig LTTE-lederne ble behandlet i Delhi uten å bli tilbudt tilstrekkelig tid og rom for en skikkelig diskusjon av avtalen. Avgjørende for å forstå hele denne historiske hendelsen er det faktum at LTTE aldri var undertegner av avtalen og mer eller mindre ble ekskludert fra formuleringen av den. Til syvende og sist skulle India betale en høy pris både politisk og militært for sin arrogante holdning overfor LTTE-representantene og deres kamp.

Indo-Sri Lanka-avtalen ble undertegnet midt i mye kontrovers på begge sider av det etniske skillet. Det singalesiske sørlandet opplevde et utbrudd av anti-indiske følelser med demonstrasjoner og protester mot det de anså som indisk inngripen i øyas indre anliggender. I begynnelsen forventet tamilene i nord og øst, som historisk sett hadde sett på India som en alliert og potensiell frelser, en periode med sikkerhet og fred med tilstedeværelsen av den indiske fredsbevarende styrken for å overvåke våpenhvilen mellom LTTE og de srilankiske militærstyrkene, og ga

troppene sjenerøst en krans da de kom inn på Jaffna-halvøya etter landing på Pallaly lufthavn 30. juli 1987. Innen tre måneder etter at den indiske fredsbevarende styrken ankom, skulle vi være vitne til en fullstendig helomvending i holdningene til begge samfunnene. Tamilene i nordøst var fiendtlige og misunnelige overfor de okkuperende indiske troppene, mens noen deler av singaleserne var glade for at de indiske troppene kjempet krigen deres med LTTE. Videre var LTTE fullstendig uvitende om at Delhi hadde vurdert den indiske fredsbevarende styrken som et middel for å sikre tvangsinndragelse av LTTEs våpen dersom de ikke overholdt avtalen, i tillegg til å håndheve våpenhvilen mellom LTTE og de srilankiske militærstyrkene. Den eneste grunnen til mistanke var det tunge militære utstyret som ble losset av indianerne på Pallaly flybase. Man lurte på hvordan stridsvogner og tunge artillerikunnskaper kunne være forenlige med rollen som «fredsbevarende».

Herr Pirabakaran fulgte opp ankomsten av indiske tropper i Jaffna med en tale til sitt folk 4. august. En massiv folkemengde strømmet til et offentlig møte i Suthumalai i Jaffna for å høre ham holde sin berømte «Jeg elsker India»-tale der han la frem sin posisjon angående avtalen og overleveringen av LTTE-våpen til den indiske fredsbevarende styrken. Han erkjente at alternativene hans var begrenset av Indias politiske og militære makt, men nektet likevel å gi opp kampen for en egen tamilsk stat. Denne nøye utformede historiske talen måtte imidlertid ta hensyn til det tamilske folkets ambisjoner, samt anerkjenne den delikate balansen mellom Indias strategiske innflytelse og den tamilske kampen for selvbestemmelse. Etter hvert som hendelsene utfoldet seg, viste dette seg å være realiteten. Fra starten av var implementeringen av avtalen tilfeldig og reflekterte bekymringene til både Sri Lanka og India mer enn bekymringene til det fornærmede tamilske folket. For eksempel var de militære sjefene for IPKF og de srilankiske tjenestemennene raske med å sikre forpliktelsene i avtalen som krevde nedleggelse av LTTEs våpen, men forsinket bevisst implementeringen av den midlertidige administrasjonen slik Rajiv Gandhi lovet. Dette skapte berettiget mistenksomhet i LTTEs rekker og i den tamilske befolkningen. Etter å ha overgitt en betydelig del av våpenarsenalet sitt og innstilt alle væpnede operasjoner mot den srilankiske staten, så LTTE-lederne og kadrene på at den indiske regjeringen skulle opprette en midlertidig administrativ struktur i nordøst. Til deres forferdelse forble inderne stille mens den srilankiske presidenten Jayawardene intensiverte singalesiske koloniseringsprosjekter i tamilske områder og åpnet nye politistasjoner i øst.

Thileepans faste til døden

Thileepan, den unge tigerlederen av Jaffna, gikk på podiet den 14. september i Nallur Kandasamy-tempelet for å starte sin faste til døden som en protest mot Indias manglende oppfyllelse av sine løfter, og for å mobilisere tamilenes frustrerte følelser til et nasjonalt masseopprør. Thileepans ikke-voldelige kamp var unik og ekstraordinær på grunn av sin engasjement. Selv om han var en væpnet geriljakriger, valgte han den åndelige formen «ahimsa», slik den ble formulert av den store indiske lederen Mahatma Gandhi, for å innprente India den vanskelige situasjonen og vanskelige situasjonen til folket i Tamil Eelam. Nivåene som det tamilske folket, eller mer spesifikt LTTE-kadrene, er villige til å gå til for sin frihet, gjenspeiler ikke bare

en dyp lidenskap for frigjøring, men indikerer den fenomenale graden av undertrykkelse de har blitt utsatt for. Det er bare de som opplever utålelig undertrykkelse av en slik størrelsesorden, at de trues av utryddelse, som er i stand til de ypperste former for selvoppofrelse, slik vi har sett fra Thileepans episode.

Thileepan, som hadde reist til Delhi som en del av Pirabakarans delegasjon før avtalen ble undertegnet, ble informert om innholdet i dialogen som hadde funnet sted mellom den indiske statsministeren og LTTE-lederen. Med vissheten om at det fantes en uskreven avtale mellom Rajiv Gandhi og Pirabakaran, og at den ikke hadde blitt implementert, følte han at hans folk og kampen hadde blitt forrådt, og bestemte seg for en faste til døden som krevde oppfyllelse av løftene. Da nyheten om Thileepans faste til døden og den forverrede politiske situasjonen mellom LTTE og den indiske fredsbevarende styrken nådde oss, bestemte vi oss for å forlate India til fordel for Jaffna.

Etter undertegningen av Indo-Sri Lanka-avtalen gjennomførte indiske myndigheter noen skyttelflyvninger fra Chennai for å legge til rette for at noen landflyktige Eelam-tamiler i India kunne returnere til hjemmene sine nordøst på Sri Lanka. Jeg hadde ikke noe ønske om å benytte meg av denne muligheten. Gjennom årene hadde mange av kadrene som hadde besøkt oss i Chennai fortalt historier om vanskelighetene og farene de hadde overvunnet da de krysset Palkstredet for å komme og gå fra Jaffna, og jeg kunne ikke se noen grunn til at vi skulle utelukkes fra slike risikoer. Til vår store flaks var klimaet og sjøforholdene perfekte da vi reiste over det temperamentsfulle Palkstredet til Jaffna under en stjernefylt himmel på speilblankt vann. Den korte turen viste seg å bli mer et fornøyelsescruise enn et møte med fare. Da vi landet på de hvite sandstrendene ved Valvetitturai i ly av mørket etter den korte kryssingen av Palkstredet i september 1987, hadde en av mine mangeårige drømmer blitt oppfylt. Men gleden min over å ha nådd kysten av Tamil Eelam etter så mange år med støtte til kampen ble dempet av dysterheten som hang i luften. Thileepan fastet i noen dager til han døde, og befolkningen på halvøya var alvorlig bekymret og støttet helhjertet den ikke-voldelige kampanjen til et enkelt individ som søker rettferdighet fra verdens største demokrati. Deretter var vår første prioritet etter ankomsten til halvøya å besøke Thileepan, som ligger leir ved det historiske Nallur Kandasamy-tempelet, det kulturelle og åndelige sentrum for Jaffna-tamilene.

Thileepans beslutning om å egenhendig ta på seg den indiske statens troverdighet var ikke uforenlig med hans historie med motstand mot statlig undertrykkelse som kader i LTTE. Han hadde møtt kamp ved flere anledninger for å forsvare Jaffna i løpet av Kittus tid og pådro seg alvorlige magesår i prosessen. Han var kjent for sin skarpe forståelse av folkets politikk og tankesett, og fremsto som en radikal politisk leder. De kvinnelige ledende kadrene i LTTE snakker ofte om hans standhaftige arbeid for å inkludere kvinner i den nasjonale kampen, og han huskes som en av grunnleggerne av kvinnesaker. Med en slik historie er det ingen overraskelse at han ikke bare ble elsket av kadrene, men også av folket i Jaffna. Bala møtte Thileepan under samtalene før avtalen da han delte hotellrom med ham i Delhi, og han ble raskt veldig glad i denne vennlige fyren. Det var en ekstremt smertefull og emosjonell opplevelse for Bala å møte ham igjen i Jaffna, under fullstendig ugunstige forhold, mens Thileepans liv sakte ebbet ut.

Da vi kom inn på området til Nallur Kandasamy-tempelet, ble vi møtt av et hav av mennesker som satt på den hvite sanden under den stekende solen. Luften var tykk av kollektive følelser og høytidelighet. Denne falmende unge mannen på podiet legemliggjorde tydeligvis sitt folks politiske følelser og ambisjoner. Men det var også mer enn det. Thileepans faste hadde berørt den tamilske nasjonens ånd og mobilisert de folkelige massene i enestående solidaritet. Man kunne fornemme hvordan dette ekstraordinære offeret fra en skjør ung mann plutselig hadde antatt en formidabel kraft som hans folks kollektive styrke. Thileepans faste var en ypperste handling av transcendens av individualitet for en kollektiv sak. Bokstavelig talt var det en selvkorsfestelse, en edel handling der denne modige unge mannen dømte seg selv til døden slik at andre kunne leve i frihet og verdighet. Med dyp ydmykhet gikk Bala og jeg opp på plattformen for å tale til den hvilende Thileepan. Allerede flere dager uten mat eller vann og med tørr og sprukken munn, kunne Thileepan bare hviske. Bala lente seg nærmere den svekkede Thileepan og vekslet ord med ham. Naturlig nok spurte Thileepan om den politiske utviklingen. Vi dro kort tid etterpå, og så ham aldri i live igjen.

Etter hvert som Thileepans faste gikk videre i dager, var han ikke lenger i stand til å henvende seg til publikum fra podiet og tilbrakte mye av tiden sin med å ligge stille mens tilstanden hans stadig forverret seg. Etter hvert som Thileepan ble synlig svakere foran folkets øyne, ble sinne og harme mot India og IPKF sterkere. Synet av denne populære unge mannen som fikk dø på en så smertefull måte skapte vantro over den indiske regjeringens og den indiske fredsbevarende styrkens dyp ufølsomhet. Alt som skulle til for å redde Thileepans sviktende liv var at den indiske høykommissæren, herr Dixit, ydmyket seg og møtte Thileepan og forsikret ham om at den indiske regjeringen ville oppfylle sine løfter til tamilene. Faktisk ignorerte Delhi Thileepans faste i de tidlige stadiene som en isolert særegenhet ved et individ, men ble senere alvorlig bekymret da episoden fikk fart og utviklet seg til et nasjonalt opprør med anti-indiske følelser. Delhis bekymringer tvang Dixit til å besøke Jaffna for å «studere situasjonen». Den 22. september, den åttende dagen av Thileepans faste, ankom herr Dixit Pallaly flyplass hvor herr Pirabakaran og Bala møtte ham. Bala fortalte meg senere at Mr. Dixit var frekk og bitter, og fordømte Thileepans fastekampanje som en provoserende handling fra LTTE med sikte på å hisse opp de tamilske massene mot den indiske regjeringen. Herr Pirabakaran viste bemerkelsesverdig tålmodighet og tryglet den indiske diplomaten om å besøke Nallur og snakke med den døende unge mannen om å gi opp fasten sin ved å forsikre ham om at India ville oppfylle sine løfter. Med sin typiske arroganse og uforsonlighet avviste Dixit LTTE-lederens bønn, og argumenterte at det ikke var innenfor mandatet for besøket hans. Hadde herr Dixit lest situasjonen riktig og virkelig brydd seg om det tamilske folkets følelser i denne svært kritiske tiden, er det høyst sannsynlig at hele episoden med Indias direkte inngripen i den etniske konflikten ville ha tatt en annen vending. Men Thileepans villighet til å ofre livet sitt på en slik måte berørte folkets ånd, og hans unødvendige tragiske død den 26. september sådde dypt frøene til desillusjon over den indiske fredsbevarende styrken. Hendelsene som fulgte forsterket bare deres knuste tillit til de indiske «fredsbevarerne» og Delhi.

Jeg ble værende i Valvettiturai etter Thileepans død. Jeg følte meg komfortabel og trygg i denne stille kystfiskerlandsbyen. Valvettiturai, som vansmekter under den brennende tropiske heten, huser et unikt samfunn av stolte mennesker med ekstraordinært mot og en merittliste

med militantitet og motstand mot undertrykkelse som ville fylt sidene i en historiebok. Og det var i denne gamle og historiske byen jeg viste min siste respekt for denne bemerkelsesverdige frihetskjemperen, Thileepan. Små helligdommer opplyst av levende lys som huset Thileepans bilde ble satt opp foran hvert hus i landsbyen, slik de var over hele halvøya. Flettede tørre kokosnøttblader, den tradisjonelle tamilske dekorasjonen som indikerer sorg, spredt fra stolpe til stolpe, kantet langs veikanter. Begravelsesmusikk dundret fra høyttalerne i templer og skoler. Thileepans herjede kropp var kledd i full militæruniform og drapert med LTTE-insigniene. Den kransdekorerte begravelsesfølget hadde sakte beveget seg fra landsby til landsby over hele halvøya, hvor folkemengder strømmet til for å vise sin dype respekt for denne legendariske martyren. Den dystre takten fra militærtrommer varslet kortesjens bevegelse fra hvilestedet i Valvettiturai gjennom landsbyen til neste destinasjon. Mens Thileepans åpne følge krøp gjennom hovedveien i landsbyen for siste gang, sto jeg stille sammen med folkemengden som sto langs gaten for å gi en siste hyllest til en ung mann hvis faste og offer hadde overgått den til satyagraha-guruen, Mahatma Gandhi selv. Thileepan overgikk Gandhi i sin selvfornektelseshandling ved å nekte ikke bare mat, men også væske.

Tragedie rammer seniorkommandører

En av de berømte innbyggerne i Valvettiturai var Kumarappa, en høytstående LTTE-kader og kommandør for Jaffna. Han bodde der med sin storfamilie. Kumarappa var en gammel venn av oss fra slutten av 70-tallet, i Chennai-dagene. Tidlig på 80-tallet dro han til Irland for å studere marinteknikk, og han besøkte oss jevnlig i London. Da de anti-tamilske opptøyene brøt ut i 1983, ga han opp studiene og fulgte oss til Chennai, hvorfra han fortsatte til Jaffna for å gjenoppta kampen. Fra Jaffna ble han sendt til Batticaloa. Det var der han møtte og ble forelsket i sin kone, Ranjini. I de mer optimistiske dagene etter den umiddelbare signeringen av avtalen, kom Ranjini til Valvettiturai for bryllupet sitt med Kumarappa. Da Bala besøkte Jaffna på politisk besøk fra Chennai, benyttet Kumarappa anledningen og ba ham om å være hovedvitne i bryllupet hans. Jeg var i Chennai i anledning bryllupet og hadde ikke møtt Ranjini. Men noe av det første Kumarappa gjorde da jeg ankom Valvettiturai, var å ordne det slik at jeg skulle møte hans nye kone. Jeg ble virkelig henrykt da han tok med seg bruden sin hjem til oss for å møte meg. Av uforklarlige grunner står den enkle anledningen til å møte Ranjini fortsatt klar og sterkt i minnet mitt. Kanskje det var måten det sølvaktige måneskinnet lyste opp Kumarappas ansikt og for et flyktig øyeblikk avslørte skjønnheten vi ser i et ungdommelig ansikt når det er fylt av lykke, eller kanskje det var deres hengivenhet for hverandre som kunne sees i Ranjinis sjenerthet. Men natten var full av stjerner, og den var varm og fredelig. Kumarappa og Rajini satt i en toseters sofa. Han hadde armen rundt skuldrene hennes, og jeg kan fortsatt se brudgommen strålende mens han så på bruden sin. Men Kumarappas ansvar som Jaffna-kommandør ga ham lite tid til å tilbringe med sin nye kone. Bala reiste jevnlig med Kumarappa til og fra Jaffna by. Jeg besøkte ofte Ranjini i familiehjemmet mens Kumarappa var fraværende. Alt virket så normalt og hyggelig. Hvem kunne ha forutsett at en tragedie skulle ramme dem, rive fra ham livet og knuse Ranjinis hjerte?

Jeg dro for å besøke Ranjini rundt klokken 17.30. Vi skulle ta en idyllisk kveldstur på stranden. Kumarappa var hjemme og sa at han måtte dra rundt klokken 18.00. På hans insistering gikk Ranjini og jeg en kort tur mens han forberedte seg til å dra. Vi kom raskt tilbake fra turen vår, og siden de var et ungt, nygift par, dro jeg diskret. På vei hjem fra et besøk i Ranjini så jeg Trincomalee-kommandanten, Pulendran, suse nedover hovedgaten på en stor motorsykkel. Han nøt tydeligvis kraften fra sykkelen sin og vinden i ansiktet. Jeg ante ikke at han var på vei i samme retning som Kumarappa, og at han bare var noen få minutter unna å møte ham. Da jeg svingte sykkelen inn i en fil, så han meg, og et bredt, hvitt smil lyste opp det åpne ansiktet hans, og han vinket mens han syklet videre nedover veien. Pulendran hadde også giftet seg bare noen få uker før Kumarappa. Nok en gang hadde Bala vært avgjørende for at paret skulle gifte seg. Vi var til stede ved Pulendrans bryllup med Suba i Murugan-tempelet i Thiruporur i Tamil Nadu, samme sted som herr Pirabakarans bryllup fant sted noen år tidligere.

Dagen etter informerte Bala meg om at den srilankiske marinen hadde avskåret Kumarappa og Pulendran og femten andre høytstående LTTE-kadrer til sjøs nær kystfarvannet ved Point Pedro. De ble holdt på Pallaly militærbase under varetekt av srilankisk og indisk militærpersonell. Jeg ble overrasket og forstyrret, men ikke alvorlig opprørt. Jeg trodde det var en mindre hendelse, og at de ville bli løslatt. Situasjonen i Jaffna var rolig og stabil. Det var våpenhvile. IPKF opprettholdt freden, og de srilankiske troppene var innesperret i brakker. Videre ble LTTE-krigerne innvilget generell amnesti etter at de overga våpen til India, slik det kreves av forpliktelsene i Indo-Sri Lanka-avtalen. De objektive forholdene som rådet på det tidspunktet var slik at ingen forutså noen alvorlig utvikling etter arrestasjonen. Som høytstående LTTE-kommandører var Kumarappa og Pulendran godt kjent for IPKF-tjenestemenn, så vi var sikre på at inderne ville sørge for at de ikke ble skadet. Vi antok at løslatelsen deres bare ville være et spørsmål om å avklare forvirringen rundt arrestasjonen med de indiske tjenestemennene. Det var virkelig budskapet Bala formidlet gjennom meg til Kumarappas engstelige unge brud. Men Balas humør var anspent og alvorlig da han kom hjem dagen etter etter å ha besøkt dem i varetekt på Pallaly-basen. Han var urolig over måten de ble holdt i varetekt på som kriminelle omgitt av dystre singalesiske soldater med rettet våpen. Indiske militæroffiserer og en liten kontingent tropper var stasjonert utenfor bygningen. Sjefen for IPKF, generalmajor Harkirat Singh, fortalte Bala at den srilankiske regjeringen hadde inntatt en hard linje og krevd at LTTE-kadrene skulle sendes til Colombo for avhør. Bala ble alarmert over den nye vendingen. Han kontaktet umiddelbart Dixit, den indiske høykommissæren, og oppfordret ham til å bruke sine diplomatiske tjenester for å sikre løslatelsen av LTTE-mennene. Han advarte også herr Dixit om alvorlige konsekvenser hvis noen skulle ramme våre kadrer, hvorav noen var høytstående kommandører og krigshelter. Herr Dixit forsikret Bala om at han ville gjøre sitt beste for å sikre løslatelsen deres.

Jayawardene-regjeringen, eller mer spesifikt, den haukeaktige ministeren for nasjonal sikkerhet Lalith Athulathmudali, krevde at de arresterte kadrene skulle bringes til Colombo for avhør for påståtte «forbrytelser» begått tidligere, før Indo-Sri Lanka-avtalen. Kumarappa og Pulendran var ledende kommandører for distriktene Batticaloa og Trincomalee og kjempet med suksess i mange slag og ble høyt ansett av tamilene i den østlige provinsen som krigshelter. Athulathmudali, som hadde jaktet på disse berømte geriljalederne i årevis uten hell, var heldig da disse

kommandørene ble arrestert og holdt i varetekt hos soldatene hans. Vi var fullstendig klar over den alvorlige faren som ville utgjøre for livene deres dersom de ble sendt til Colombo for avhør av de beryktede etterretningsagentene under Athulathmudali, som var fast bestemt på å hevne seg. Ordet «avhør» hadde en annen betydning i leksikonet til det srilankiske politisystemet – tortur, og i tilfelle LTTE-mistenkte personer, summarisk henrettelse. I lys av den stygge historien om grove brudd på fangers menneskerettigheter begått av srilankisk politi og militære myndigheter, var det liten tvil om at våre kadrer i varetekt ville bli utsatt for tortur og utenomrettslig drap. Med tillatelse fra IPKF besøkte Bala Kumarappa, Pulendran og de andre kadrene, hvorav de fleste var kjent for oss, og formidlet dem den uventede dramatiske vendingen i deres situasjon. De var sjokkerte og opprørte. De visste at de måtte møte en smertefull død hvis de ble tatt med til Colombo for «avhør». De diskuterte sin skjebne seg imellom og tok en enstemmig avgjørelse. De formidlet sine ønsker til sin leder, herr Pirabakaran, i brev adressert til ham. Bala orienterte herr Pirabakaran om denne tragiske og kritiske utviklingen og overleverte brevene. Brevene informerte LTTE-lederen om en enstemmig og hemmelig beslutning fra kadrene om at de, i LTTE-tradisjon, ville foretrekke å ta sine egne liv fremfor å bli overlevert til den singalesiske staten og utsatt for barbarisk tortur og muligens død under dekke av avhør. De ønsket å dø en ærefull død, insisterte brevene deres, heller enn å gi etter for kravene fra den singalesiske rasistiske staten som ville diskreditere og undergrave deres lange og målbevisste historie med motstand mot fienden. De krevde cyanidkapsler.

Herr Pirabakaran var dypt opprørt og dypt forstyrret over den ødeleggende hendelsesforløpet. Han mente at IPKF hadde ansvaret for å opprettholde fred i de tamilske områdene, og at det var det indiske militæretablissementets plikt og ansvar å sikre løslatelsen av hans kadrer som ble benådet under generell amnesti. Han ba Bala om å legge maksimalt press på herr Dixit for å sikre løslatelsen deres. Neste morgen hastet Bala til Pallaly flybase for å kontakte Dixit i Colombo. Konfrontert med muligheten for en ny katastrofe av verre skala og omfang enn Thileepan-episoden, tryglet, truet og kranglet Bala med den indiske diplomaten om å sikre en trygg løslatelse av LTTE-kadrene hvis man skulle unngå en ny større krise i forholdet mellom Indo og LTTE. Bala klarte å overbevise Dixit om at vidtrekkende konsekvenser kunne få eksploderende konsekvenser og ødelegge freden i det tamilske hjemlandet hvis den indiske regjeringen ikke klarte å få løslatt LTTE-mennene. Herr Dixit, fortalte Bala meg da han kom hjem om kvelden, var anspent og engstelig, og hans hektiske forsøk på å overtale Jayawardene til ikke å fortsette med dette farlige og drastiske skrittet var mislykkede. Krisen ble komplisert av det uvennlige og anstrengte forholdet mellom Dixit og IPFK-kommandanten, som blankt nektet å ta imot ordre fra den indiske diplomaten. Tiden var i ferd med å renne ut. Herr Dixit klarte ikke å gi de høyere myndighetene i Delhis maktkorridorer fullt ut innsikt i den eksplosive vendingen i hendelsene, og innbilte seg at han kunne påvirke den utspekulerte «gamle reven» som fullt ut støttet krigsministerens utspekulerte plan. To år senere skulle vi få vite av Sri Lankas president, Premadasa, under forhandlingene med regjeringen i Colombo, at Lalith Athulathmudali var hovedansvarlig for Jayawardenes hardlinjede holdning. Herr Premadasa fortalte oss i detalj hvordan ministeren for nasjonal sikkerhet, med målrettet besluttsomhet, manipulerte Jayawardene og til og med truet med å trekke seg fra sin portefølje hvis kravet hans om å få LTTE-kadrene brakt til Colombo ikke ble oppfylt. Til slutt ga Jayawardene etter

for Laliths trussel og nektet å vurdere den indiske høykommissærens bønner. Herr Dixit fortalte Bala at hans forsøk overfor regjeringen i Colombo for å sikre LTTE-krigernes frihet var en fiasko, og at de ville bli fløyet til Colombo 5. oktober om kvelden.

Herr Pirabakaran ble rasende da han ble informert om den endelige avgjørelsen. Han følte seg forpliktet til å oppfylle de siste ønskene til sine kadrer i varetekt. Herr Pirabakaran og hans kommandører tok av seg cyanidkapslene sine og hang den rundt halsen på både Bala og Mathaya med instruksjoner om å levere den til de erobrede kadrene. Motvillig og nølende besøkte Bala og Mathaya, kranset med cyanidkapsler, kadrene på den avgjørende dagen for overføringen deres. Kumarappa sendte instruksjoner til kona si. Pulendran gjorde det samme. Haran, en gift mann med to små barn, uttrykte sine ønsker for fremtiden deres. Og dermed var LTTE-kadrenes skjebne beseglet. Noen få minutter før den avtalte flyvningen til Colombo bet Kumarappa, Pulendran og de andre femten kameratene samtidig i cyanidkapslene. Da de srilankiske troppene som omringet LTTE-fangene innså katastrofen som foregikk rett foran øynene deres, angrep de dem i raseri og begynte å slå LTTE-kadrene med geværkolbene sine i et febrilsk forsøk på å hindre det kollektive selvmordet. Men det var over. Tolv kadrer, inkludert Kumarappa og Pulendran døde på stedet. Fem kadrer overlevde prøvelsene og kom seg på sykehus.

Det var kveld den 5. oktober da nyheten om LTTE-kadrenes kollektive selvmord ble informert om offentligheten og meg. Fra LTTE-basen i Valvettiturai ble nyhetene formidlet av walkie-talkie-apparatet vårt, og navnene ble lest opp, sakte og målrettet: Kumarappa, borte; Pulendie Amman, borte, og deretter det ene navnet etter det andre helt til listen over denne tragedien var godt stavet ut. Jeg satt der nummen og trodde ikke mine egne ører. Hvordan kunne dette skje? Det kan ikke egentlig være sant. Hva har skjedd? Og så fra det fjerne en svak lyd av klage. Kumarappas kone, som lå en kvart kilometer fra huset vårt, hadde blitt informert. Og fra en annen retning det tydelige hyl av uutholdelig følelsesmessig smerte og sorg: enda en familie hadde blitt informert, og deretter enda en og enda en, helt til landsbyen var et åpent, utendørs begravelsesbyrå.

Det er vanlig i det tamilske samfunnet at folk besøker hjemmene og viser sin respekt for de avdøde og kondolerer til de etterlatte familiene, spesielt i en liten landsby som Valvettiturai hvor folk flest kjenner hverandre. I en situasjon der de martyrdøde kadrene hadde blitt nasjonale helter, ønsket alle å hylle motet deres og vise respekt for familiene, dele sorgen med dem. Deretter, neste kveld, besøkte vi sammen med en singalesisk venninne, Vaneetha – kone til en høytstående LTTE-kader, herr Nadesan – som bodde i Valvettiturai, alle familiene til de martyrdøde kadrene. Landsbyfolket gikk også fra hus til hus, samlet seg og diskuterte denne uvirkelige situasjonen. Vantro og sorg var de to dominerende følelsene. Mennene krøp sammen og hvisket mens kvinnenes slektninger og venner satt sammen på gulvet, gråt og banket seg på brystet i demonstrasjoner av kollektiv sorg.

Jeg ventet til Bala kom hjem før jeg dro for å se Ranjini, Kumarappas unge brud, neste morgen. Jeg gruet meg til det. Hvordan skulle vi møte denne unge kvinnen? Hva kunne vi si? Magen min vred seg mens vi kledde på oss og gjorde oss klare til å dra hjem til henne. Den lyse sarien min symboliserte at jeg var i sorg.

Bala og jeg gikk den korte distansen gjennom den sorgrammede og rystede landsbyen til Kumarappas hjem der Ranjini bodde med familien sin. Etter hvert som vi kom nærmere huset, ble vi en del av en stor folkemengde som gikk i samme retning. Lyden av klaging ble høyere etter hvert som vi nærmet oss boligen. Da vi kom inn i den tette smuget som førte til hovedporten til Kumarappas hus, skilte folkemengden seg slik at vi kunne passere uhindret. Ranjini var fortvilet, i delirium av sorg, uten å vite hvor eller hvordan hun skulle begrense sin smertefulle nød. Noen få meter fra porten fikk hun øye på oss og kastet seg mot meg, omfavnet meg og dyttet meg tilbake mot gjerdet mens hun gråt i fullstendig smerte. «Tante, tante», skrek hun. «Mannen min, mannen min», hulket hun ukontrollert på skulderen min. Jeg tok henne med inn der huset var fullt av utallige kvinnelige slektninger som satt på gulvet, der for å gi støtte og dele Ranjini og Kumarappas families sorg.

Ranjinis emosjonelle plage fortsatte utover natten. Mens jeg prøvde å sove, ble følelsene mine holdt våkne av den tryglende lyden av Ranjini som ropte «Aththan, Aththan, Aththan», som drev gjennom nattens stillhet. (I tamilsk kultur bruker ikke en kvinne det kjente fornavnet for å tiltale mannen sin, men tar i bruk det respektable uttrykket «Aththan» for å tiltale ham.)

Men sorgen deles hjemme hos Ranjini var ikke slutten på begravelsesprosessen. Hovedbegravelsesgudstjenesten skulle finne sted kvelden etter. Det skulle være en offentlig massebegravelse på landsbyens idrettsplass. Hvordan skulle jeg takle følelsene rundt en slik hendelse? Men jeg, som alle andre, måtte det. I mellomtiden, mens det ble gjort ordninger for en nasjonal avskjed med de martyrdøde LTTE-kadrene, ble de funnede likene sendt hjem for den siste natten.

Folkemengder strømmet til Valvettiturai-området for en siste hyllest til de tolv falne heltene. Atmosfæren var dyster mens folk gikk forbi de oppstilte, åpne kistene, mange stoppet for å gråte ved foten av en kader de var spesielt kjent for. Ranjini og Suba (Palendrans kone) var hysteriske og tvunget av slektningene sine. Kuha, Harans kone, og hennes to barn var også i mengden av etterlatte som fikk støtte fra familie og venner. Hulking og klaging kom fra alle kanter. Lovtaler i form av dikt, sanger og taler dundret ut over høyttaleren. Ironisk nok skulle en av LTTEs viktigste talere som holdt en lovtale, Santhosam, dø noen uker senere i kamp med den indiske hæren. En nedslått og mismodig herr Pirabakaran og LTTE-ledelsen gikk sakte forbi, og stoppet av og til opp for refleksjon ved foten av kistene til noen av de mest lojale, pålitelige og erfarne LTTE-kadrene som hadde fulgt ham gjennom årene.

Kort tid etter Pirabakarans avreise ble Ranjini, Suba og Kuha, i tamilsk tradisjon, ført bort fra begravelsesstedet før kremasjonen. Ranjini måtte holdes og føres bort mens hun kjempet for å klamre seg til kisten som beveget seg i motsatt retning av henne. «Aththan, Aththan», skrek hun til ører som ikke lenger kunne høre hennes desperasjon. Suba måtte holdes fast mens hun kjempet for å skynde seg å holde fast i Pulendrans kiste da den ble tatt bort fra syne for alltid. Kistene ble båret, i én, verdig rekke, til de ventende begravelsesbålene. Kledd i den tamilske tradisjonen med hvit verti og barbrystet, sto aldrende fedre stille og forvirret ved hodeenden av sønnenes kister. Brennende fakler ble gitt til dem, og mens den militære hilsenen runget gjennom luften, gikk de frem, i kor, og kastet ilden på bålet, og satte i gang den endelige utryddelsen av deres avkom. En dønning av tykk grå røyk som veltet opp mot himmelen fikk folk til å spontant reise seg, og et stønn strømmet ut fra den store, sørgende

folkemengden. Det hele virket som et mareritt. Hvordan kom det til dette? Hvorfor ble så mange mennesker emosjonelt torturert på denne måten? Hva hadde folket gjort for å fortjene et slikt tap og en slik smerte? Det var faktisk et stort paradoks at folket hadde blitt utsatt for et slikt følelsesmessig stress og at kampen hadde blitt utsatt for en slik belastning når en våpenhvile skulle være i kraft. At denne ulykken kunne følge så kort tid etter Thileepans ofring, økte folkets forvirring. Den indiske fredsbevarende styrken og Delhi ble fullstendig diskreditert i offentlighetens øyne. Mistilliten til Colombo ble bare dypere. Det ble påført sår som jeg tror aldri vil gro helt.

Jeg forlot begravelsesstedet følelsesmessig tappet for energi. Jeg klarte ikke å fortelle om de lykkelige brudgommene jeg hadde kjent bare noen få dager tidligere og det store, friske smilet fra Pulendran og Kumarappa med de livløse kroppene i kistene og scenen jeg nettopp hadde vært vitne til. Jeg kjente også de andre kadrene fra Chennai og Valvettiturai, og jeg følte et enormt tap og en enorm sorg. Jeg lærte en trist og bitter lekse om livets omskiftelser og skjørhet.

Hendelsene de siste dagene hadde mer eller mindre satt den politiske situasjonen inn i en irreversibel nedadgående spiral. Forholdet mellom LTTE og IPKF ble aldri det samme igjen, og ville aldri bli det. Sammenstøtene mellom lokalsamfunnene og gjengjeldelsesdrapene på uskyldige singalesere var uheldige utbrudd av nasjonal sorg. Klimaet var ekstremt eksplosivt. Det var økende spenning mellom LTTE og IPKF. Det var flere tilfeller av vold i Jaffna. Befolkningen, sint over den tragiske hendelsen, trosset åpent de indiske troppene. I mellomtiden beskyldte Jayawardene-regjeringen LTTE for drapet på singalesiske sivile og krevde at India skulle iverksette militære aksjoner mot de tamilske tigrene. Den indiske sjefen for hærens stab, general Sundaraji, og den indiske forsvarsministeren, K.C. Pant fløy til Colombo og holdt hemmelige møter med president Jayawardene. Colombo ble fortalt om den indiske beslutningen om å iverksette militære offensive operasjoner og avvæpne LTTE. Jayawardene var henrykt over at strategien hans endelig hadde fungert. dvs. å rette den indiske hærens våpnene mot Tamil Tiger-geriljaen, som førstnevnte hadde trent, bevæpnet og opprettholdt. Det var en diplomatisk seier for Jayawardene, men det betydde undergang for tamilene. 10. oktober var datoen satt for den indiske militære invasjonen av Jaffna for å avvæpne LTTE med makt. For å holde den tamilske offentligheten uvitende om deres militære manøvrer og for å undertrykke lokal og internasjonal kritikk av mulige militære utskeielser og krigsgrusomheter, satte den indiske hæren i gang en plutselig og rask operasjon mot frie medier i Jaffna tidlig om morgenen den 10. oktober, bare noen få timer før det store militære angrepet. Trykkepressene til «Elamurasu» og «Murasoli» ble sprengt med eksplosiver, og journalistene ble arrestert. Radio- og TV-stasjoner ble angrepet, og alle sendeanlegg ble ineffektive. Verdens største demokrati utførte den avskyelige forbrytelsen å slå ned selve demokratiets instrument, media til folket i Jaffna, for å kvele deres menings- og ytringsfrihet. Væpnede LTTE-enheter gjorde hard motstand mot de indiske troppene morgenen 10. oktober da de forsøkte å marsjere inn i byen fra det berømte nederlandske fortet i Jaffna. Indo-LTTE-krigen brøt ut for fullt og kastet den tamilske nasjonen inn i en ny og enestående syklus av vold, død og ødeleggelse.

'Operasjon Pawan'

I sine vurderinger før utplasseringen av indiske tropper som en fredsbevarende styrke i det nordøstlige Sri Lanka i henhold til vilkårene i Indo-Sri Lanka-avtalen, viste det indiske militærhierarkiets vurdering av syttito timer som tidsrammen som kreves for å avvæpne LTTE med makt hvis forholdene krevde det, seg å være en grov militær feilberegning og undervurdering av LTTEs ildkraft, taktikk og besluttsomhet. Da fiendtlighetene deretter eksploderte på Jaffna-jord 10. oktober 1987, antok den indiske hæren at oppgaven deres ville begrense seg til en rask opprydding av en liten geriljagruppe. Kodenavnet «Operasjon Pawan», den første avvæpningen av LTTE-kadrene av de indiske troppene, hadde som mål å avskjære organisasjonens lederskap ved å fange LTTE-ledelsen. Inderne følte at med hodet borte ville LTTE-kadrene være uorganiserte, demoraliserte og til slutt overgi seg uten motstand. Men helt fra starten av kampanjen ble det indiske militæret konfrontert med en uventet voldsom motstand fra LTTE. Med mål om å fange herr Pirabakaran og hans øverste kommandører, startet indianerne et luftbårent kommandoangrep ved Jaffna University den 12. oktober. De innså snart at avvæpningsprosessen ikke kom til å bli en så enkel oppgave som de hadde forventet. Operasjonen viste seg å være en av de største militære fiaskoene i den indiske hærens historie.

Indisk etterretning hadde innhentet informasjon om at Pirabakarans hovedkvarter lå i Pirambady Lane i Kokkuvil, en forstad til Jaffna, og i kort avstand fra Jaffna University og Det medisinske fakultet. Et åpent rom mellom dette komplekset av strukturer ga en ideell landingssone for en luftbåren operasjon og fristet indianerne til å begi seg ut på et utslitt og risikabelt militært foretagende. Herr Pirabakaran, med sitt skarpe instinkt for militær strategi og taktikk, hadde allerede identifisert feltet som det sannsynlige stedet for et større kommandoangrep på hovedkvarteret sitt. I påvente av dette utplasserte han sin utvalgte gruppe kadrer i universitetsbygningene rundt feltet og ventet. Da helikoptre spydde ut tropper fra 13th Sikh Light Infantry og paracommandos på det anviste åpne området tidlig om morgenen den 12. oktober, ble de møtt med voldsom og nådeløs ild fra ventende LTTE-maskingevær. Like alvorlig for troppene var skadene på indiske helikoptre forårsaket av maskingeværene, noe som effektivt utelukket ytterligere landinger av tropper for å styrke og støtte kollegene sine, fanget i LTTEs granatkaster. De indiske jawanene, omringet og isolert, kjempet for livet til formiddagen den 12. oktober da deres siste kule ble avfyrt. I et siste forsøk på å overleve, satte troppene i gang et desperat bajonettangrep. Bare én indisk soldat overlevde for å fortelle historien om denne mislykkede operasjonen. Tjuenio spesialtrente sikh-kommandoer omkom i dette slaget. I mellomtiden hadde parakommandoene, i en målrettet jakt på sitt militære mål om å eliminere herr Pirabakaran, skilt seg fra sikh-troppen og presset videre i retning av målet sitt. Da de ankom hovedkvarteret hans, oppdaget de at herr Pirabakaran hadde stukket av bare noen få timer før den indiske operasjonen hadde startet. Men dette overmodige, dårlig vurderte militære foretagendet la grunnlaget for en av de verste overgrepene mot tamilske sivile begått av den indiske hæren under avvæpningskampanjen til LTTE. Beleirede og nervøse indiske parakommandosoldater som snublet rundt i ukjent territorium i mørket etter et mål de aldri hadde sett, skjøt og drepte nådeløst enhver tamilsk sivilperson i nærheten av denne nytteløse

militæroperasjonen. Støtte til bombekastere og artilleri til de strandede fallskjermjegerne økte den sivile belastningen. En kontingent med stridsvogner utplassert fra det nærliggende Jaffna Dutch Fort for å redde og støtte de desperate og isolerte parakommandosoldatene, meiet ned folk som gresstrå, noe som ytterligere føyde seg til listen over sivile tap. Knuste og lemlestede kropper og kulehullede lik lå strødd utover området etter at de indiske troppene hadde kommet seg videre fra blodbadet de unødvendig hadde forårsaket. Totalt lå førti tamilske sivile døde og dusinvis ble skadet som følge av dette militære uhellet.

Etter hvert som «Operasjon Pawan» fortsatte og intensiverte seg, fortsatte artillerigranater å regne ned over tettbygde områder i Valigamam-sektoren av halvøya, sprengte eiendom i ruiner, sprengte folk i stykker og lemlestet andre permanent. Den hensynsløse nedslaktningen av tamilske sivile utført av indiske tropper gikk hånd i hånd med deres mangesidige fremrykning langs hovedårene på halvøya mot byen Jaffna. I sin fremrykning mot byen Jaffna etterlot jawanene seg et spor av grusomme dødsfall og tilfeldige drap på tamilske sivile av avtrekkerglade tropper. De indiske troppene oppførte seg som en utenlandsk okkupasjonshær og krevde sitt bytte. Utallige tamilske kvinner skrek av redsel og avsky da gjengene med jawaner fra de invaderende indiske kolonnene utsatte dem for brutal seksuell vold; Deres angstrop ekkoet gjentatte ganger i luften da «fredsbevarerne» krenket det tamilske kvinner anser som mest hellig – beskjedenhet, verdighet og stolthet. Hvert hus langs ruten til de invaderende hordene ble plyndret og plyndret. Alle husstander ble ranet for kontanter, smykker og andre verdisaker. Invasjonen av Jaffna var et stort bytte for den indiske hæren, men for sivilbefolkningen i Jaffna var det et sjokk, terror og ydmykelse. Den massive desillusjoneringen og harmen mot de indiske «fredsbevarende» troppene utviklet seg til en folkelig sympati og støtte for LTTE-frihetskjemperne. Konfrontert med et større konvensjonelt militært angrep der indianerne utplasserte helikopterkanonskip, artilleri- og bombekasterild samt stridsvogner, trakk LTTE-kadrene på sin territoriale fordel og klassiske urbane geriljataktikker. Til slutt lyktes de med å redusere den planlagte tre dager lange operasjonen til en to ukers kampanje. De krigstrøtte tamilske sivile, som hadde lidt store tap og massiv ødeleggelse av eiendom i hendene på de srilankiske militærstyrkene, befant seg nå midt i nok en militær okkupasjon av landet sitt med en fiende av uovertruffen voldsomhet, den trojanske hesten for «fredsbevaring».

«Operasjon Pawan», tilsynelatende lansert for å avvæpne LTTE, myrdet og lemlestet ikke bare et utilgivelig antall sivile i løpet av dens intensitet i de tidlige dager, men kastet også store deler av befolkningen ut i enten midlertidig eller permanent fordrivelse. Innbyggerne i Jaffna flyktet til utpekte flyktningleirer, mens andre søkte tilflukt utenfor krigsskueplassen. De som ble igjen risikerte død og skader i hendene på de uforutsigbare og aggressive indiske troppene. I denne fiendtlige situasjonen ble det avgjørende å evakuere sårede LTTE-kadrer fra Jaffna General Hospital til lokale sykehus i distriktene Vadamarachchi og Chavakachcheri på halvøya. Små og dårlig utstyrte lokale sykehus slet med å håndtere LTTE-taper og et økende antall kritisk skadde sivile. Mange av de fordrevne kom for å bo hos slektninger og venner i Valvettiturai i Vadamarachchi-sektoren. Noen LTTE-kadrer returnerte hjem til Valvettiturai og tok med seg kollegene sine. Og Valvettiturai-folket reagerte på denne nasjonale krisen og avslørte sin dype patriotisme og store mot da mange familier i hemmelighet ga innkvartering og tilflukt til sårede LTTE-kadrer. En av disse personene, Kittus mor, kjærlig kjent som «Kittu Amma», en trofast

og urokkelig forkjemper for Tamil Eelam og en betrodd og pålitelig støttespiller for LTTE, åpnet villig huset og hjertet sitt for kampens behov. Denne bemerkelsesverdige matriarken, som hadde en lang historie med å sørge for næring og støtte til LTTE-kadrer, ble sett på som det tryggeste huset for å huse den erfarne veteranen Pottu Amman, som ble kritisk skadet i LTTE-bakholdsangrepet på indiske kjever ved Jaffnas medisinske fakultet. Pottu Amman var den første LTTE-kaderen som ble skadet i denne kampanjen og ble kjørt til Jaffna General Hospital hvor han ble akuttoperert for en alvorlig mageskade. Etter at han først hadde kommet seg etter operasjonen, ble han flyttet til de tryggere rommene i Kittu Ammas hus i Valvetitturai. To andre seniorkadrer ble med Pottu Amman hjemme hos Kittu Amma. Men Pottu Amman hadde ytterligere skader. Automatiske riflepatroner hadde revet opp tricepsmusklene, og den enorme skaden krevde konstant pleie og grundig rengjøring. Han hadde en mindre skade i beinet og foten. Han var, med andre ord, kritisk skadet.

Beryktede massakrer

Da vi fikk vite at Pottu Amman og andre LTTE-kadrer ble innkvartert i Kittus hus, bare noen hundre meter fra vårt, dro vi for å se hvordan det gikk med dem. Vi fant huset som var omgjort til et provisorisk sykehus og de skadde kadrene hvilende på sengene sine. Kittus mor hadde ansvaret. En kvinne i sekstiårene, Kittu Amma, stelte og tok seg av disse kadrene med varm, moderlig hengivenhet, og lyste opp humøret deres med sitt fargerike språk, sin livlige sans for humor og sin vidunderlig rampete latter, tjuefire timer i døgnet. Nærliggende slektninger og naboer støttet henne, sørget for mat og handleturer osv. Mine sykepleierferdigheter gjorde at jeg kunne hjelpe henne og ta noe av presset fra LTTE-medisinteamet ved å ta på meg noe av ansvaret for Pottu Ammans og de resterende kadrenes medisinske behandling. Pottu Ammans magesår grodde godt. Men armsåret hans var stygt. Dressingen var enorm, og den oset. Pottu Ammans armskade var faktisk så omfattende og smertefull at han trengte regelmessig anestesi på lokalsykehuset for grundig undersøkelse og rengjøring av såret. Jeg fulgte de alvorlig skadde, inkludert Pottu Amman, til Point Pedro Base Hospital (også kjent som Manthikai hospital) for behandling.

På Manthikai sykehus i Vadamarachchi var krigens fulle omfang tydelig. Sivile med granatsplinter og skadde kadrer fylte avdelingene. Ressursene til dette lokale sykehuset var strukket til sitt fulle potensial. Et team av dedikerte leger og sykepleiere fra Nobels fredsprisvinnere, den internasjonale medisinske organisasjonen Medicins Sans Frontieres, hjalp det lokale personalet med å håndtere mangelen på medisinske tjenester og personalstyrker på sykehuset. Under et rutinemessig klinikkbesøk hos Pottu Amman observerte jeg en kontinuerlig strøm av sårede, dekket av blod, blødende og stønnende av smerte fra forferdelige sår, som ankom sykehuset. De hadde reist 16 kilometer fra Chavakachcheri-distriktet for å komme til Manthikai sykehus for akuttmedisinsk behandling. De fortvilte og sjokkerte pasientene og deres pårørende fortalte oss at det hadde vært et større angrep på sivile av de indiske «fredsbevarerne» i Chavakachcheri. Det var 27. oktober 1987, en skammens dag i den indiske hærens historie og en redselens dag i det tamilske folkets smertefulle historie. Indiske helikopterkanonskip hadde fløyet til byen

Chavakachcheri og fortsatte å sirkle kontinuerlig rundt det lokale markedet. Markedet var fylt med folk som i ro og mak handlet familiens forsyninger. Kaos brøt ut da helikopterkampflyene plutselig åpnet ild mot de intetanende kundene. Raketter spydde ut fra helikoptrene, eksploderte blant folkemengden og forårsaket panikk og kaos på markedet. Den skrekkslagne og forferdede folkemengden spredte seg og søkte dekning. Så snart disse svevende dødsmaskinene hadde forlatt åstedet, var omfanget av blodbadet åpenbart. Oppdelte kropper lå strødd utover området; De skadde vred seg i smerte og sjokk, og blødde fra sine alvorlige og ofte dødelige skader. Folket kjempet for å finne kjøretøy for å frakte de skadde til sykehus. Deretter ble sykehuset oversvømmet av kritisk skadde pasienter. Jeg tilbød meg å hjelpe i denne krisen på sykehuset. De skadde sivile hadde nektet å dra til Jaffna General Hospital i sentrum av byen, til tross for at det fantes bedre medisinske fasiliteter. Ferskt i minnet hadde folk kunnskapen om nok en brutal massakre på Jaffna sykehus bare en uke tidligere, den 21. oktober. I dette utbruddet av militær barbari ble tjueen tjenestegjørende leger, sykepleiere og arbeidere, og pasienter som lå syke i sengene sine, massakrert da indiske tropper stormet inn på sykehuset. Helvete hadde brutt løs da tropper kom inn i sykehuset, sprayet med automatskudd og kastet granater mot pasienter og ansatte. Bakgrunnsbombeild knuste avdelingene og kvalte luften med røyk og støv. Klokskudd og granateksplosjoner var hvordan de indiske «fredsbevarerne» reagerte på staben med hevede hender som en gest av fred og overgivelse. Ytterligere femtifem sykehusansatte og pasienter ble alvorlig skadet under denne grove uprovoserte barbariske handlingen fra de indiske troppene. Det var derfor ikke vanskelig å forstå folks bekymringer om å oppsøke Jaffna General Hospital.

Før vi rakk å forberede oss på en større medisinsk nødsituasjon, var innleggelsessenteret og den ene operasjonsstuen fulle av skadde sivile som alle trengte øyeblikkelig kirurgi. Skadede pasienter i alle aldre med sine fortvilte slektninger som kjempet om medisinsk behandling som kunne redde livet til sine kjære, var stuet sammen på operasjonsstuen. En ung kvinne med alvorlige magesår lå på operasjonsbordet og fikk den avrevne tarmen renset for granatsplinter, og de mange riftene ble sydd på nytt. En slektning presset på den blødende arterien i beinet til en annen pasient mens han ventet på at legene skulle ta seg av skaden. Den tretti år gamle mannlige pasienten jeg tok vare på hadde et enkelt hull i brystet og kutt i magen. Frykten for at han allerede hadde utviklet peritonitt bekymret legene. Blødningen fra venstre lår hans tydet på en alvorlig skade under sårene vi bare så vidt kunne se. En blodig bandasje som ble påført rundt hodet hans som et førstehjelpstiltak på skadetidspunktet skjulte alvoret av et kutt i hodeskallen. Mens jeg sto der og lurte på hvilken retning rennende vann kom fra, kjente jeg noe varmt søle ned på foten min. Jeg så ned og så blod renne fra pasientens hode. Fjerning av bandasjen avdekket en lang, uoperabel hodeskade. Det var ingenting noen kunne gjøre for denne uheldige mannen: enden var svært nær for ham. Hans slektninger, med rynkede panner av angst, kikket gjennom vinduet på operasjonsstuen og ropte av sorg da de så at han var død. I et annet hjørne av venterommet svevde en gruppe engstelige muslimske menn over den fratatte kroppen til en nær slektning i håp om at legene ville klare å utføre mirakelet med å feste de avrevne delene igjen. Til ingen nytte. Døden hadde vunnet. I desperasjon kom slektningene med halve torsoen til et av familiemedlemmene. Lemmer ble amputert og søppelbøttene fyltes. Gulvet var klissete av sølt blod. Og luften var tykk av hastverk og redsel. Tretti tamilske sivile

ble myrdet i Chavakachcheri av de indiske «fredsbevarerne» den dagen, og ytterligere syttifem fikk ødeleggende og lemlestede skader.

Flere timer og dusinvis av skader senere, da reparasjonen av knuste og lemlestede kropper var over for dagen og pasientene returnerte til avdelingen for å fortsette sin kamp for å overleve, var alt som gjensto å rydde opp på denne kirurgiske slagmarken. Jeg sto og så på det overbrukte rommet. Det hvite mosaikkgulvet var dekket av bekker av blod som rant gjennom det. Overfylte søppelsekker med fratatte lemmer som stakk ut av dem sendte frysninger nedover ryggraden på en. Blodgjennomvåte prøvetakingsprøver som lå løst i bøtter fortalte historien om et desperat kirurgisk inngrep. Skåler med håndvaskvann var nå støvrosa. Brukte kirurgiske hansker, like livløse som lemmene de hjalp til med å fjerne, hang haltende på stativ og ventet på å bli gjenopplivet til videre bruk etter rengjøring. Man kunne bare være sint over kveldens hendelser. At det menneskelige sinn kunne finne det rasjonelle i å rettferdiggjøre slike avskyelige grusomheter mot uskyldige mennesker virket samvittighetsløst. Ofrenes vilkårlige natur tvang meg til å reflektere over min egen lykke og skjøre dødelighet. Det var ingen grunn til å tro at jeg på noen måte var annerledes enn ofrene jeg hadde sett den dagen, og at jeg ville være beskyttet mot slike ødeleggende hendelser. Hvorfor skulle jeg være det? Denne gangen var jeg så heldig å ikke være på feil sted til feil tid. Men da jeg så disse menneskenes smerte og lidelse, ble jeg tvunget til å reflektere over logikken bak kreftene som var i arbeid og som hadde skilt ut dette bestemte samfunnet av mennesker til å møte denne tyranniske forfølgelsen og terroren fra utenlandsk okkupasjon. For meg hadde den brutale undertrykkelsen og blodbadet det tamilske folket ble utsatt for gitt dem den politiske retten til å bestemme sin egen skjebne.

Med Valigamam som sitt militære episenter, vendte de indiske troppene seg nordover mot Vadamarachchi og sørover i retning Chavakachcheri i Thenmarachchi-regionen som det neste teatret i militærkampanjen for å avvæpne LTTE. Chavakachcheri var den første som falt for de indiske troppene. De vilkårlige drapene på sivile, voldtekten av tamilske kvinner og plyndringen av det tamilske folkets eiendom under søke- og ødeleggelsesoperasjoner i det området var godt dokumentert.

Folket i Chavakachcheri har en lang og unik historie med ekstraordinært mot og engasjement i løpet av årene med den nasjonale kampen. Det har vært hjem til et stort antall LTTE-kadrer og mange martyrer. Deretter utgjorde LTTE-motstand, opprettholdt og støttet av Chavakachcheri-folket, en trussel mot de indiske troppene. LTTE-kadrene omgrupperte og organiserte seg stadig, og satte i gang sporadiske geriljaangrep i byer. LTTE-kadrenes suksess med å overleve den mettede indiske hærens okkupasjon av Chavakachcheri demonstrerte faktisk deres mot og besluttsomhet. Kommandanten for LTTE-geriljaen i Chavakachcheri i denne perioden med indisk militær okkupasjon. var Tamil Chelvan, den nåværende lederen for LTTEs politiske seksjon.

Den økte luftaktiviteten over Vadamarachchi-distriktet, og de merkelige observasjonene av indiske fotpatruljer på rekognoseringsøvelser i utkanten av Vadamarachchi, var indikasjoner på at det indiske militærhierarkiet hadde rettet fokuset mot dette LTTE-hjertelandet. Vi kan forvente en intensivering av dens tilstedeværelse og virksomhet i området i nær fremtid. Så da våre rekognoseringskadrer informerte oss om at en indisk patrulje kunne sees bevege seg sakte

langs hovedveien Jaffna-Udupitty, visste vi at tiden var inne: vi måtte forlate huset vårt og flytte lenger inn i hjertet av Vadamarachchi. Dette var det eneste alternativet som var åpent for oss. Nord for landmassen vår lå et stort hav, Palkstredet, en strekning av Det indiske hav som skilte Sør-India og Sri Lanka. Marinepatruljen av de nordlige havområdene av srilankiske og indiske krigsskip blokkerte effektivt dyphavsutflukter foreløpig. Dessuten ventet India, som var i krig med oss, ytterst ved den nordlige horisonten. Et permanent geriljaliv dypt inne i Vanni-jungelen var heller ikke et realistisk valg for oss. Det første vi måtte vurdere var Balas helse. Hadde han vært yngre og i bedre helse ville det selvsagt ha vært en mulighet. Og for det andre, siden vi begge var mer på den politiske siden av organisasjonen enn militæret, kunne vi være mer nyttige for kampen enten ved å samarbeide med menneskene i samfunnet eller med det internasjonale samfunnet, i stedet for å være gjemt bort under jorden midt i geriljakrigføring i jungelen. Og selvfølgelig var en stor bekymring tilgang til regelmessig insulinforsyning. Det var ingen garanti for at vi kunne sikre en jevn strøm av insulin til Bala i jungelområdene. Men bortsett fra disse hensynene, var vår overordnede bekymring og ambisjon å leve blant folket, og vi trodde vi kunne overleve en undergrunnstilværelse i Vadamarachchi. Videre, i de tidlige stadiene av konflikten, næret Bala et håp om at han ville bli bedt av Mr. Pirabakaran for å forhandle om en våpenhvile med den indiske hæren, men indianerne var ikke interessert i å stanse sin militære kampanje. På dette stadiet av den indiske militæroffensiven hadde herr Pirabakaran, som var hovedmålet for Operasjon Pawan, evakuert halvøya og var dypt inne i Vanni-jungelen hvor han organiserte og utførte både by- og jungelgeriljakrigføring mot den indiske okkupasjonshæren.

5 Jaktet av den indiske hæren

Soosai, den erfarne kommandanten for Sea Tigers, hadde ansvaret for Vadamarachchi da fiendtlighetene brøt ut. Han var en hyppig gjest i huset vårt og tok ansvar for sikkerheten vår i Vadamarachchi. Det var Soosai som regelmessig informerte Bala om den militære utviklingen på halvøya og hvert trekk de inntrengende indianerne gjorde mot Vadamarachchi. De diskuterte ofte LTTEs militære styrke i Vadamarachchi-sektoren og måten de gjorde motstand på for å konfrontere den indiske hæren. I lys av LTTEs begrensninger i mannskaps- og ildkraft i området, mente Bala det ville være nytteløst for våre kadrer å åpent konfrontere de fremrykkende indiske kolonnene i konvensjonell krigføring og risikere å pådra seg store tap. Gitt den brutale historien til den indiske hærens militære fremrykk inn i Valigamam og Chavakachcheri, ville en konvensjonell form for LTTE-motstand, etter vår vurdering, blitt møtt med en sperreild av vilkårlig artilleriild mot Vadamarachchi fra Pallaly og Valvettiturai-militærleirene for å myke opp LTTE-forsvaret før et større angrep på sektoren. En slik eventualitet ville helt sikkert ha ført til uakseptable sivile tap. Konfrontert med et slikt militært angrep og store sivile tap, ville LTTE til syvende og sist ha blitt tvunget til å trekke seg tilbake fra distriktet. Vi følte det var unødvendig å utsette folket for slik ødeleggelse når LTTE kunne ta i bruk en alternativ og bærekraftig militærstrategi. Videre følte vi at det ville være en uutholdelig smerte for folket å utsette det for slik ødeleggelse av liv og eiendom så kort tid etter «Operasjon Liberation» av de srilankiske styrkene – den militære kampanjen som utløste den indiske intervensjonen. Etter grundig refleksjon aksepterte Soosai begrunnelsen i Balas syn, og området ble skånet for volden fra artilleribeskytningen. Han og kadrene hans fortsatte å opprettholde motstanden mot okkupasjonen som en underjordisk urban geriljastyrke gjennom hele den indiske hærens tilstedeværelse i Vadamarachchi.

En del av den indiske hæren hadde slått leir ved den srilankiske hærbasen i utkanten av Valvetitturai siden de ankom Jaffna-halvøya. Men bortsett fra et mindre forsøk fra en speiderpatrulje av jawaner ved utbruddet av fiendtlighetene, hadde det ikke vært noen større fremrykning fra basen for å rykke inn i og okkupere Valvettiturai. Et geriljaangrep på speiderkrigerne hadde sendt dem skyndt seg tilbake til posten sin. I stedet, da den endelig kom, startet hæren sitt militære fremrykk inn i Vadamarachchi fra en annen retning: langs hovedveien Jaffna - Valvettiturai.

Med den indiske hæren bokstavelig talt bankende på døren, bestemte vi oss for at det var klokt å rive leiren og flytte til tryggere territorium. Konfrontert med dette livstruende scenariet så jeg på eiendelene og bagasjen jeg pakket, og innså at de objektive omstendighetene jeg sto overfor var uforenlige med byrden av eiendom. Jeg kunne ikke gjøre noe for å endre situasjonen jeg var i, så jeg måtte velge det nest beste alternativet. Det var på tide å gi fra meg tingene mine. Jeg

vendte oppmerksomheten min mot å kvitte meg med unødvendig eiendom, eller rettere sagt, å velge de mest essensielle tingene. En rask skanning av den fullpakkede Hiace-varebilen, og det var åpenbart at eskene med bøker måtte bli de første som forsvant. Vi hadde en stor samling av dyre lærebøker og skjønnlitteratur som var blitt sendt fra London til India, og vi tok dem med oss til Jaffna. Vi var motvillige til å skille oss av med denne kunnskapssamlingen som vi hadde bygget opp gjennom årene, men det var lite rom for sentimentalitet. De var de enkleste tingene å kvitte seg med, og de mest praktiske for folk å oppbevare. Men da vi distribuerte bøkene, måtte vi sørge for at de gikk til utdannede familier, ettersom esker med engelske bøker i en husholdning uten utdanningsbakgrunn ville ha utsatt beboerne for betydelig fare fra de mistenkelige indianerne som lette etter ledetråder til hvor vi befant oss. Kjøkkenutstyr var kløne te gjenstander, som vi måtte legge igjen, og jeg hadde ingen problemer med å kvitte meg med dem. Klærne ble sortert etter prioritet. Jeg tillot meg selv den lille gleden av å velge ut noen klesplagg jeg likte spesielt godt. Men de fleste ble valgt ut fra hvor egnet de var under omstendighetene. Jeg pakket klærne våre i to vesker, en til Bala og en til meg selv. Det var ingen strømforsyning i området, så lommelykter og batterier var avgjørende for vår eksistens. Jeg var også forberedt på å bære parafinlampen vi brukte hjemme. Jeg la noen lys i hjørnet av posen sammen med fyrstikkesker i tilfelle de skulle trenges i nødsituasjoner. Etter hvert kom de til nytte. Resten av tingene ble dyttet i kofferter og distribuert til forskjellige hus. Som et resultat av denne «oppryddingen» var fire femtedeler av mine livs«sparepenger» borte. Jeg hadde ett siste tilknytning å gi slipp på, fotoalbumet mitt. Familiealbumet mitt som rammer inn bilder fra barndommen min på skolen, bryllupsbilder osv. og alt det historisk sentimentale, ble dekket av lag med plast, og en kader tok dem med til en tomt. Der, i ly av mørket, begravde han uten seremoni bildene for å bli kvitt ethvert spor etter den jaktede eieren. Jeg håpet at de ville overleve. Det sier seg selv at de ikke gjorde det. Da jeg kom tilbake til Vadamarachchi to år senere, ble bildene gravd opp fra den fuktige graven deres, og de var i et fremskredent forråtnelsesstadium. Sopp hadde trengt inn i plasten og vansiret kjære ansikter, minneverdige scener og dyrebare øyeblikk. Jeg følte det som om jeg hadde mistet fortiden min.

Vi tenkte at det tryggeste arrangementet for oss ville være å flytte vekk fra hovedveiene og kystområdene og inn i hjertet av Vadamarachchi. Det særegne nettverket av smale smug som slynger seg gjennom Vadamarachchi ga oss en geografisk fordel og var en viktig faktor som ble tatt i betraktning da vi bestemte oss for hvor vi skulle flytte. Alt dette hørtes veldig logisk og komfortabelt ut for Bala, ettersom ikke bare familien og vennene hans bodde i denne delen av Vadamarachchi, men som gutt hadde han tilbrakt mange år med å leke lykkelig i området og hadde førstehåndskunnskap om terrenget. Hans gamle venner, husene, butikkene, skolene han gikk på, nettverket av smug og lukten av området fremkalte en nostalgi i Bala, da faren vi befant oss i sendte ham tilbake til barndommen.

Kort tid etter at vi forlot Valvettiturai, snek de indiske troppene seg inn, satte opp vaktposter og kontrollpunkter på strategiske steder og befestet posisjonene sine. Så, trinn for trinn, utvidet de sin tilstedeværelse inntil okkupasjonen var fullført og jawanene kontrollerte byen og hovedveiene.

Flytter inn i Karaveddy

I denne avgjørende fasen av livet vårt grep Sukla inn. Hun var en erfaren og erfaren LTTE-kader med ansvar for den politiske seksjonen i Karaveddy-sektoren, midt i Vadamarachchi. Denne kampen ga den erfarne lokale kaderen med sin detaljerte kunnskap om geografi og mennesker en avgjørende aktør i livene våre. Sukla fant et hus til oss omtrent seks kilometer fra Valvettiturai, og han tok ansvar for sikkerheten vår. Dette uvanlig moderne huset i Kaladdi, Karaveddy, var mer enn tilstrekkelig for innkvartering av Pottu Amman og de andre sårede kadrene, som også ble tvunget til å finne et trygt hus på grunn av den økende tilstedeværelsen av indiske tropper. Herfra kunne Pottu Amman foreløpig fortsette å reise til Manthikai-sykehuset for behandling av såret sitt. Vi var faktisk en gruppe bestående av varierende antall, ettersom folk kom og gikk, forent av den felles faren vi var i og vårt behov for ly og sikkerhet.

Den indiske militære penetrasjonen i Vadamarachchi-landmassen var jevn og systematisk. Indianerne hadde liten eller ingen anelse om det geografiske terrenget, og den ekstraordinære og unike nettlignende kompleksiteten til veinettverket i landsbyområdene er forvirrende for en nykommer. Selv om dette viste seg å være en ulempe for okkupasjonstroppene, ga det LTTE-geriljaen en taktisk fordel og ga også landsbyboerne måter å unngå de indiske troppene. For inntrengerne tok det tid å lære seg å navigere seg rundt på disse lenge opptråkkede stiene. De forvirrede indianerne begrenset derfor sine rutinemessige patruljer til hovedveiene i de første dagene av okkupasjonen. Og dette passet oss perfekt. I første omgang fikk de skadde kadrene, spesielt Pottu Amman, mer tid til å komme seg. For det andre hadde Bala og jeg tid til å studere situasjonen og utviklingen uten å måtte være altfor bekymret for hvor den indiske hæren befant seg.

Den tidligere EROS-lederen, Bala Kumar, også en Vadamarachchi-mann, kom på besøk til Bala i vår nye leir i løpet av denne tiden. Bala Kumar var godt kjent for Bala fra den indiske tiden, og han sympatiserte med LTTEs politikk. Siden organisasjonen hans ikke var i konflikt med de indiske «fredsbevarerne», var han beleilig plassert for å formidle budskap fra den indiske militærledelsen til LTTE. Videre, som patriot, var følelsene hans mer hos LTTE enn hos de fiendtlige indianerne, og han brakte med seg viktig informasjon om de indiske styrkenes tenkning og bevegelser. En av hans mest interessante meldinger fra de indiske kommandantene i Vadamarachchi var et forslag om et møte mellom Bala og den indiske militære overkommandoen. Bala, noe skeptisk til oppriktigheten i et slikt møte, men likevel bekymret for at det kunne være en åpning for å avslutte krigen, formidlet denne beskjeden til herr Pirabakaran. Den alltid forsiktige Pirabakaran så ganske skarpt på dette tilbudet som et knep for å fange Bala og rådet ham til ikke å møte de indiske befalerne. Herr Pirabakaran hadde rett i sin dom. Indianerne, ved hjelp av dette bedraget, arresterte en høytstående LTTE-kader i Batticaloa. Heldigvis tok vi ikke agnet. Erobringen av Bala ville ha utgjort en stor propagandaseier for den indiske kampanjen, og vi hadde ingen intensjon om å gi den næring. Propagandamaskinen deres var fullt mobilisert. Colombo kontrollerte eterbølgene og samarbeidet med inderne, og delte stadig ut historier om fantastiske militære suksesser og overdrevne tall for fangede, drepte eller overgitte LTTE-kadrer til den tamilske offentligheten. «Nyhets»-rapporteringen var en

effektiv metode for desinformasjon som en integrert del av krigen, med sikte på å demoralisere både den tamilske offentligheten og LTTE-kadrene. I denne sammenhengen var vi fast bestemt på å ikke gi den indiske propagandamaskinen noe nytt ved å la enten Bala eller Pottu Amman bli fanget eller drept. Verken Bala eller jeg hadde til hensikt å bli tatt levende av den indiske hæren.

Den indiske hæren intensiverte sin militære okkupasjon og strammet grepet om Vadamarachchi ved å øke sin tilstedeværelse og etablere leirer i strategiske byer. Point Pedro, Nelliady, Polygandy, Udupitty og Tunnalai var bare noen få byer der de viktigste indiske militære etablissementene fungerte. Udupitty ble et av mange beryktede internerings- og tortursentre. Tungt bevæpnede kjever bemannet vaktposter ved hovedgatekryss og var spredt over hele området. Fiendtlige og nervøse tropper ved de mange kontrollpunktene bidro til den høyprofilerte og truende tilstedeværelsen til de indiske «fredsbevarerne». Med denne stadig intensiverende militære metningen av Vadamarachchi, ble sikkerheten som det geografiske terrenget ga oss en mindre viktig faktor i vår overlevelse. De indiske troppene vokste i selvtillit og dristighet og begynte å utvide sin tilstedeværelse, og strakte seg ut i dypet av landsbyene. For å bøte på mangelen på førstehåndskunnskap om området studerte de åpenbart kartene sine. Ved å identifisere et geografisk område patruljerte jawanene veiene som forgrenet seg like av hovedveiene, utforsket det nye territoriet, lærte seg retningen på stier og beveget seg dypere inn i Vadamarachchi-fastlandet hver dag. Selvsikre på sin nye kunnskap om et bestemt område, ville troppene stupe ned, sperre av et område og gjennomføre søke- og ødeleggelsesoperasjoner. Dette var en farlig utvikling i den indiske militæroperasjonens form, og ifølge våre observasjoner av troppebevegelser ble det avgjørende for oss å utarbeide beredskapsplaner og sette i gang med å finne alternative steder å slå leir i nødsituasjoner.

Folkene i området kom stadig med ny informasjon om troppenes bevegelser. Små barn, som løp så fort de tynne, små beina deres kunne bære dem, fløy ofte inn i huset vårt for å advare oss om den uvanlige tilstedeværelsen av jawaner i området, hvor mange det var, hvor lenge de ville bli værende og i hvilken retning de til slutt dro. Andre LTTE-kadrer som bodde under jorden i Vadamarachchi og beskyttet av familier og venner, besøkte oss ofte og hadde med seg sine etterretningsrapporter. Basert på informasjonen som er samlet inn, kunne vi følge troppenes bevegelser. Men selv om det alltid var en spontan strøm av informasjon til oss, var det også, i like stor grad, informasjon som gikk i motsatt retning til indianerne. I små, sammensveisede samfunn er det ikke mye som forblir skjult særlig lenge, så vi var ikke i tvil om at den åpne hemmeligheten om hvor vi befant oss hadde blitt kjent utenfor de umiddelbare grensene. Vår kontinuerlige tilstedeværelse i Vadamarachchi var et samtaleemne i lokalsamfunnet, og de tamilske regimentene av de indiske troppene kunne lett plukke opp uskyldige samtaler med sivile.

En annen alvorlig utvikling var informasjonen fra Bala Kumar om at indianerne hadde fått vite om Balas og min tilstedeværelse i Karaveddy-området, og at det var gitt ordre om at vi skulle arresteres. Jakten var i gang. Slike nyheter påvirket oss mentalt. Sjansene våre for å bli tatt til fange var ikke lenger tilfeldige. Indianerne hadde gjort oss til et spesifikt mål. Men de fleste troppene hadde aldri sett Bala og ante ikke hvem han var. Den enklest identifiserbare koblingen

til Balasingham var hans hvite kone. Opprinnelig raidet troppene hus der beboerens navn var Balasingham, og noen få uskyldige mennesker ble tatt inn for identifisering og deretter løslatt. De tok også i bruk en strategi der de direkte spørre offentligheten om hvor en hvit kvinne befant seg i området. Etter hvert som søket intensiverte seg, hørte vi nyheter om soldater som ransaket fra hus til hus og spurte innbyggerne: «Har dere sett en hvit kvinne i området?» Fargen min utgjorde åpenbart en fare for alle som flyttet med oss, og etter hvert som tiden gikk og jakten intensiverte seg, begynte jeg å mislike, til og med hate, den hvite huden min. Men det er en annen historie. For øyeblikket var de intensiverte avsperrings- og søkeoperasjonene i området og hyppigere helikopterflyvninger over huset vårt nok til å advare oss om at den indiske hæren rykket nærmere leiren vår. Mistanken vår var mer enn berettiget da leiren vår ble beskutt fra et helikopter.

Fra fiendtlighetenes begynnelse var den indiske flytrafikken over Vadamarachchi intens. Helikoptre ble utplassert av det indiske militæret til alt fra transport av militært materiell til luftangrep. De kom og gikk mesteparten av dagen og sjeldnere om natten. Så ble deres uopphørlige summing en del av miljøet. At vi skulle være på vakt når den fjerne summingen fra helikoptre ble til tjukking, var også en del av livet vårt. Helikoptre avslørte alltid avstanden og intensjonene sine gjennom graden av støy vi kunne høre fra dem. Men akkurat denne dagen, sent på ettermiddagen, da det lavtflygende helikopteret fløy inn i området vårt og sakte endret banen fra en rett bane over huset vårt til en sirkelformet bane rundt det, visste vi umiddelbart at trøbbel var på ferde. Med denne aggressive holdningen forberedte folket, kjent med den potensielle faren ved helikoptre, seg i påvente av hva som skulle komme. Kadrene våre stoppet det de holdt på med og løp i sikkerhet bak de mest solide strukturene. De skadde LTTE-kadrene var relativt trygge i et lite rom med betongvegger. Bala og jeg, ute i hagen da helikopteret kom dunkende forbi, løp i dekning da vi så det sakte svinge i retning huset vårt. Vi søkte dekning bak det solide betongbenet til vanntanktårnet på området. Med ryggen mot betongsøylen beveget vi oss i en sirkulær tandem med den luftbårne drapsmaskinen, og holdt oss unna sikte. Automatisk skudd fra helikopteret fór gjennom luften og sprutet over boligområdet vårt. Fornøyd med at de enten hadde påført oss de tapene de siktet mot, eller terrorisert oss tilstrekkelig, satte den store virvelfuglen kursen mot basen sin.

Flytting av hus

Utrolig nok ble ingen av våre kadrer eller folk i området rundt skadet under dette angrepet. Bortsett fra at noen takstein på huset vårt knuste og noen banantrær splintret, hadde de fleste av de dødelige granatene begravd seg i de omkringliggende grønnsakshagene. Men vi var alle sinte og forbannet de indiske troppene for dette frekke, uansvarlige angrepet på et boligområde. Dette luftangrepet bekreftet mistankene våre om at det ikke ville ta for lang tid før indianerne rykket dypere inn i området vårt på et søke- og ødeleggelsesoppdrag. Vi hadde ikke noe annet valg enn å dra videre til tryggere territorium. Det oppsto en enighet om at en mindre gruppe hadde en langt bedre sjanse til å ikke bli tatt til fange enn den store gruppen. Det ville også være enklere å finne trygge hus. Vi bestemte oss for å gå i forskjellige retninger. De skadde

kadrene hadde ordnet sine arrangementer i et trygt hus utenfor området der den indiske hæren ikke konsentrerte søket sitt. Sukla hadde, under sin dagsutflukt i området, funnet et annet hus vi kunne bo i. Så vi pakket de få eiendelene våre og flyttet ut. Vi trasket gjennom de smale smugene omkranset av høye murgjerder til et hus i Karaveddy; et stort murhus i en stor eiendom med en stor brønn bak, og en klynge kokospalmer som skygget for stedet.

Da vi ankom til det trygge huset vårt, fant vi en eldre dame som subbet rundt på eiendommen sin. Huset var tomt og mørkt, bortsett fra noen få eiendeler som tilhørte damen. Huset var mørkt, ikke på grunn av for mye skygge eller fordi det var dårlig bygget, men som en konsekvens av en astrologisk konfigurasjon. Damen som eide huset var praktiserende hindu og troende på astrologi. Før de bygde den, rådførte familien seg med astrologen om hvordan den skulle utformes. På hans råd ble planene for huset tegnet, med tanke på den gunstige retningen for kjøkkenet og andre rom. Som et resultat av disse astrologiske beregningene ble rommene kastet ut i evig mørke, mens andre var uutholdelig solrike og varme.

Og det tok ikke lang tid etter at vi hadde funnet hvert vårt rom og «slått oss til ro» i det nye trygge huset, at den elskverdige eldre damen fortalte sin historie; en historie som ikke var utypisk for så mange eldre i Vadamarachchi på den tiden. Den litt lutende gangen hennes, den litt rufsete, mer grå enn svarte, tynne knuten og den løse draperingen av bomullssarien hennes tydet på at denne damen var godt oppe i årene. Sariens enkelhet og lyse farge og fraværet av «thali» – ekteskapets symbol – rundt halsen hennes, var ytterligere kulturelle indikasjoner på at det ikke var nødvendig for oss å spørre henne om mannen hennes. Hun bar et bilde av ikke bare alder, men også av enkestand. Hun var en Vellala-kvinne, fra den høyeste kasten i Jaffnas sosiale struktur. Og med alderens selvtillit fortalte hun sin familiehistorie og avslørte alle de sosiologiske kriteriene for det typiske Jaffna Vellala-samfunnet. Som tradisjonelle eiendomseiere investerte hun og mannen hennes mye av formuen sin i barnas utdanning. Et av de særegne trekkene ved Jaffna-tamilene er faktisk deres lidenskap for utdanning, og de forfølger den med interesse og besluttsomhet. Den hinduistiske utdanningsgudinnen, «Sarasvati», er høyt æret, og festivaler til ære og tilbedelse av henne deltar og praktiseres entusiastisk, spesielt av kvinner i Jaffna-samfunnet. Dessuten er Jaffna-samfunnet unikt, etter min erfaring, for sin oppfatning av glede og glede ved læring og jakten på kunnskap. At mennesker bør strebe etter å lære tas for gitt som en forventet menneskelig verdi. For jaffna-tamilene er utdanning nøkkelen til sosial mobilitet, materiell velstand og høy sosial status. Det anses også som avgjørende for et kulturelt liv og anstendig sosial atferd og ansvar. Mer enn sannsynlig ville denne stolte kvinnen som ung mor ha kanalisert sønnens interesser mot et favorittyrke blant det håpefulle tamilske samfunnet – medisin. Som en dominerende morsfigur, lidenskapelig interessert i å sikre en velstående fremtid for sønnen sin, ville hun ha brukt mye tid og energi på å oppmuntre ham og gi ham rom til å tilbringe mange timer med privatstudium. Hun ville ha vekket ham tidlig om morgenen, laget te eller kaffe eller melk til ham hvis han ville, og oppmuntret ham til å utnytte den kjølige, friske morgenen før han dro på skolen best mulig, til ekstra læring. Etter skolen ville kveldsundervisningen ha styrket hans akademiske bestrebelser. Og disse rutinene og forpliktelsene ville hun ha utøvd med alle barna sine, i en eller annen grad. Og hun lyktes: Sønnen hennes ble utdannet lege ved Jaffna-universitetet, og han tok den beste veien til forfremmelse som var tilgjengelig for det tamilske samfunnet på Sri Lanka, og hadde

reist utenlands. Faktisk hadde alle barna hennes reist til fremmede land. Men baksiden av suksesshistorien hennes var ensomheten og isolasjonen hun nå var utsatt for. Denne verdige eldre damen legemliggjorde tragedien til mange foreldre som hadde gått den samme veien. Og nå, i denne svært gamle alderen, når livets lys sakte forsvinner, savnet hun gleden, den følelsesmessige varmen, omsorgen og tryggheten fra barna, barnebarna, kanskje til og med oldebarna sine. Begrenset til en lukket tilværelse med sitt forfedres land og hus, var hun dømt til et liv i ensomhet og elendighet. Et snev av harme og tristhet kunne skimtes idet hun beklaget seg over at hun sjelden så et brev fra utlandet. Men situasjonen til denne stoiske, uavhengige, store gamle damen, og mange andre som henne, var et produkt av tiden. Statens undertrykkelse og forfølgelse av det tamilske samfunnet hindret henne i å realisere sine ambisjoner om jevn sosial og økonomisk fremgang for barna sine i sitt eget hjemland. Dermed ga hun avkall på komforten til den storfamilien i alderdommen ved å velge å sende barna sine til det hun trodde var en bedre fremtid i utlandet. Dessuten, følelsesmessig knyttet til sitt eldgamle, arvelige land og eiendom, og med fortroligheten og tryggheten i sin kultur, ville hun foretrukket å bli igjen. Og da vi gikk inn i huset, fant vi denne lille damen, med en matte å sove på og et laken til å holde henne varm om natten, mens hun tok seg av noen små gjøremål i kjøkkenets mørke. Men hun gjorde som samfunnet forventet av en kvinne på hennes alder, og behandlet oss med bestemors vennlighet.

Mens Pottu Amman dro til et trygt hus i et annet område, ble Nadesan, en erfaren kader fra Valvettiturai, værende hos oss. Han ble tvunget til å forlate kone og barn for å sikre tryggere steder etter at de indiske troppene intensiverte søkeoperasjonene i landsbyen hans. Nadesan tilbrakte mange timer gjemt mellom planker i veggene i huset sitt mens de indiske troppene lette etter ham. Tamilenthi, en nær fortrolig venn av herr Pirabakaran og en erfaren LTTE-kader med ansvar for finansene i hele organisasjonen, hadde også sluttet seg til oss. Hans eneste bagasjestykke var en skinnveske full av kontanter og smykker, LTTEs finanser, som han holdt tett på seg til enhver tid. Tamilenthi kom og gikk fra gruppen vår, men innså at det var for farlig å bli værende i Vadamarachchi, og han forlot oss til slutt og satte kursen mot Vannis jungler. Dessverre ble han på veien tatt i en hærrazzia og fengslet i Kankesanthurai fengsel så lenge Jaffna-okkupasjonen varte. Denne jernviljemannen ble alvorlig torturert av indianerne. Likevel varte Tamilenthis besluttsomhet, og de mislyktes i forsøkene sine på å knekke ham. Ikke et ord av informasjon kom over leppene hans. Han ble løslatt da indianerne trakk seg tilbake fra Jaffna, og han hentet raskt finansbeløpet fra det skjulte stedet og overleverte det til herr Pirabakaran. Han er fortsatt en trofast LTTE-tilhenger og fortsetter å administrere organisasjonens økonomi. Men det var Tamilenthi som, da han så faren vi var i, sendte en hastemelding til herr Pirabakaran i Vannis jungel om å gjøre umiddelbare ordninger for at vi skulle bli ført ut av området. Det vanskelige kommunikasjonsnettverket forsinket et svar, og vi ble tvunget til å gjennomgå mange flere farer før vi til slutt fikk svar.

Selv om jeg fullt ut forsto verdien av folks støtte for ens moral i vår situasjon, hadde jeg ikke forstått de fulle dimensjonene av livet under jorden. Og da Sukla informerte meg om at vi måtte flytte igjen, og sannsynligvis innen få dager, lærte jeg at et annet viktig aspekt ved overlevelse under jorden var å balansere tiden mellom å bli værende og å være i bevegelse. Av åpenbare grunner er det risikoer forbundet med å oppholde seg for lenge på ett sted. Men for

hyppig flytting av plass kan også føre en inn i klørne på nettopp de kreftene man prøver å unngå. Vi hadde beregnet at det bare skulle to eller tre dager til for at vår tilstedeværelse i et område skulle bli godt kjent. En av grunnene til dette var fargen min. Mens de fleste kadrene beveget seg rundt i Vadamarachchi på dagtid i sivile klær, og Bala også klarte å kamuflere seg effektivt med et bondehåndkle rundt hodet, et barbert ansikt og et rufsete utseende, klarte ikke jeg det. Alt som skulle til var at folk så meg gå mot utedoen, så ble vår tilstedeværelse avslørt, og vi måtte vurdere å gå videre igjen. Når informasjonen først var kjent for folket, sprer den seg som ild i tørt gress, og vi ble derfor sårbare for razziaer fra hæren. Men så langt hadde vi vært relativt lykkes med å holde oss bare ett skritt foran indianerne. Deretter gikk vår neste flytur fra Karaveddy til Navindal, en landsby noen kilometer unna, og som inntil da var fri for indisk penetrasjon.

Navindal-huset vårt gjenforent oss med Pottu Amman. Da vi møtte ham igjen, var han tydeligvis ukomfortabel, og han ba meg om å forbinde det væskende armhulesåret hans. Det varme, klissete været hadde raskt forvandlet de våte bandasjene hans til et ynglested for infeksjoner. Pottu Amman hadde også utviklet en sekundær komplikasjon fra magesåret, og han opplevde episoder med smerter. Uten tilgang til diagnostisk utstyr hadde vi ingen anelse om årsaken til problemet eller hvordan vi skulle håndtere det. Jeg ga ham en mild injeksjon, men uten liten suksess. Han stønnet gjennom hele natten, noe som økte faren i situasjonen vår. Bortsett fra bjeffende hunder, som ble vår viktigste informasjonskilde om indiske troppers bevegelser, var Vadamarachchi dødsstille om natten, så stønnene hans var som ekko i en kløft og kunne lett oppfattes av tropper hvis de tilfeldigvis var i området. Pottu Ammans sår gjorde ham lett identifiserbar og sårbar, og han var ikke i stand til å gå lange avstander: han måtte bæres fra ett sted til det neste, i en enorm kurvstol på skuldrene til våre kadrer. For at jeg skulle holde hvor jeg var hemmelig, måtte jeg enten reise i ly av mørket eller skjule hudfargen min med et laken surret rundt meg, slik en syk person gjør. Vi bestemte oss for å flytte i ly av mørket til vårt neste sted i Nelliady.

Tilhengere av LTTE hadde tilbudt oss et lite hus på eiendommen deres i Nelliady å bo i. Det var en liten tradisjonell bolig med en karakter som hadde blitt formet av tiden. Den må ha vært omtrent hundre år gammel. Dens utholdenhet kan tilskrives de lokale råmaterialene som brukes i konstruksjonen. Steinene hadde blitt sementert sammen med 'chonampu', den lokalt malte kalksteinen, en av Jaffnas viktigste naturressurser. Ved å bruke det samme materialet ble veggene pusset og glattet, noe som skapte en sterk og holdbar konstruksjon. Som det var typisk for gamle hus, hadde den to små rom med bittesmå vinduer og et lite kjøkkenområde. Ovnen var bare lokal leire støpt til grytestøtter. Huset lå i hjørnet av en tomt i skyggen av et elegant gammelt margosa-tre, sannsynligvis like gammelt som selve huset. I bakgården, i gangavstand fra kokeområdet, var det en stor brønn med rikelig med kjølig, rent og ferskt vann.

Vi nøt støtten fra folk i dette området, og vi følte at vi ville være trygge og kunne bli værende i huset i noen dager før vi dro videre igjen. Sukla var i ferd med å arrangere vår neste leir, og han trengte tid til å bekrefte avtalen. Kadrene våre utførte rekognoseringsarbeid, og vi var ingen tegn til troppebevegelser i området. Men, som vi lærte av denne erfaringen, var det ikke

plass til selvtilfredshet eller overdreven selvtillit. Hvis man skulle overleve, måtte man være konstant årvåken og årvåken til enhver tid.

Et raid på huset vårt

Igjen var det sent på ettermiddagen da hendelsen fant sted. Jeg samlet litt ved fra det omkringliggende landskapet. Uventet kom noen små barn løpende mot huset, opprørte og kortpustede, mens de strevde med å fortelle oss at en patrulje med indiske soldater i all støyende grad beveget seg langs smuget i retning huset vårt. Knapt hadde barna gitt oss informasjonen sin før noen andre lokale folk i området kom stormende med nyheten om at de også hadde sett en militærpatrulje, men fra en annen retning. Pottu Amman hørte dette og satte seg opp, våken. Hans mange års erfaring med å overliste og kjempe seg ut av angrep på jungelbasene sine av den srilankiske hæren i Batticaloa, hadde lært ham når han skulle være bekymret for informasjonen han mottok om troppenes bevegelser. En annen rapport kom om tropper som rykket inn fra en annen retning. Et bilde utfoldet seg raskt av en større ransaking av huset vårt utført av indiske tropper. Det så ut til at de beveget seg i styrke, fra forskjellige retninger, omringet leiren vår og systematisk stengte av rømningsveier. Situasjonen var alvorlig og spent. Hodet mitt sorterte raskt prioriteringene, og siden jeg forventet at vi måtte flytte ut, og det raskt, tok jeg umiddelbart Balas insulinpose innen rekkevidde, som det viktigste jeg trengte å ha med meg hvis vi skulle dra på en flukt. I det øyeblikket kom Sukla farende tilbake på sykkel for å informere oss om at kontingenter av indiske tropper bare var noen hundre meter unna og rykket raskt inn. Jeg tok medisinposen, vi tok på oss gummiflip-flopsene våre, og Bala og jeg løp ut av huset. Pottu Amman strevde med å komme seg på beina, og lent seg mot en kader som hjalp ham, haltet han ut av huset mens han holdt seg for magen. Kandiah, en av de lokale kadrene som var med oss, snek seg fremover, speidet i området etter en rømningsvei og vinket oss til å følge etter ham når det var trygt. Til vår store flaks gjorde en kontingent tropper en alvorlig feil. De var trege med å innta posisjoner og hadde ennå ikke fullført omringingen, noe som ga oss akkurat nok tid til å krysse den viktige veien. Vi kunne se troppene lenger nede i veien gå fra hus til hus og gjennomføre en søkeoperasjon. Vi satset på at de skulle konsentrere seg om jobben sin, og én etter én krysset vi kjørefeltet og brøt oss ut av den lukkede fellen. Lokalbefolkningen, som forsto situasjonen vi var i, pekte oss i stillhet i retninger bort fra de indiske troppene.

Da vi snek oss ut fra stedet og rømte, kunne vi høre en salve med skudd i retning av huset vi nettopp hadde forlatt. Senere fikk vi hele historien om den avbrutte razziaen fra lokalbefolkningen. Grupper av jawaner, veiledet av en EPRLF-informant, stupte mot stedet og inntok posisjoner i en tett sirkel rundt huset med skytevåpnene sine klare. De nervøse politibetjentene ropte så og krevde at vi skulle komme ut, én etter én med hendene i været. Det var fullstendig stille, og ingenting rørte seg i huset. Etter å ha mistet tålmodigheten, åpnet «fredsbevarerne» ild med sine automatvåpen mot det tomme huset. De innså snart feilen sin. Vi hadde overlistet de plyndrende indiske patruljene.

Troppene krevde sin hevn av husets eier, herr Markundu. Herr Markundu, som på den tiden var assisterende myndighetsagent, ble tatt i varetekt og brutalt slått. Etter noen dager med mishandling i varetekt ble han løslatt med en advarsel om alvorlige konsekvenser dersom han noen gang ble tatt i å yte bistand eller innkvartere LTTE-kadrer igjen. Dette var en alvorlig bekymring for herr Markundu. Han hadde en tenåringsdatter, og sønnen Vijayan var en LTTE-kader. Gitt den beryktede oversikten over voldtekter begått av indiske tropper under deres militære kampanje i Jaffna, var han ekstremt bekymret for at hun kunne bli ilagt en fremtidig straff. Men denne generøse og modige mannen lot seg aldri gå på akkord. Siden hæren opprettholdt en kontinuerlig overvåking av stedet, vurderte vi aldri å returnere til huset hans igjen.

Det var tydelig ut fra denne kritiske situasjonen vi hadde kommet oss ut av, at Pottu Ammans skader begrenset mobiliteten hans. Avsperrings- og søkeoperasjoner ble daglige begivenheter ettersom troppene trappet opp jakten på LTTE-kadrer i Vadamarachchi. Det var avgjørende for Pottu Amman å forlate området slik at han kunne få skikkelig medisinsk behandling og hvile hvis han skulle overleve. Til slutt ble det ordnet med å sende ham sjøveien til Tamil Nadu i India for medisinsk behandling, og han forlot gruppen vår. De andre skadde kadrene hadde sine egne kontakter og kilder og hadde flyttet ut for å få pleie sammen med dem. Vi fortsatte vår kamp for å overleve.

Indianerne fortsatte å lete etter oss, og vi fortsatte å bevege oss. Som politisk leder i området jaktet indianerne også på Sukla, så hans regelmessige reiser ut for å sette opp nye trygge hus innebar betydelig risiko fra hans side. Det var hans kunnskap om området som tillot ham å unngå å bli tatt til fange, foreløpig. Han kunne for eksempel ikke bevege seg åpent i hjertet av byen Nelliady. Siden jawanene ikke hadde noen anelse om hvordan fienden deres så ut, benyttet de seg av den utspekulerte strategien med å stasjonere maskerte informanter i befolkede områder for å identifisere LTTE-kadrer og hjelpere. Hvis en mistenkt LTTE-kader ble observert, var det forventet at informanten skulle gi beskjed til troppene ved å nikke i retning av den mistenkte. Den identifiserte mistenkte blir deretter arrestert og satt i varetekt. Tamilene kaller disse foraktede informantene «thalaiyardis», eller bokstavelig talt på engelsk «en person som nikker». Heldigvis for kadrene våre ble vi alltid tipset hvis hæren hadde stasjonert en «thalaiyardi» på markedet eller ved vaktposter, og de unngikk området helt.

Sukla ordnet også med sine kvinnelige slektninger og venner om å skaffe mat til oss. Vadamarachchi er kjent for sin matlaging av veldig sterke karriretter, og vi ble sjenerøst utstyrt med et utvalg av disse. Jeg aner ikke hvor mange lojale og omsorgsfulle anonyme kvinner som har brukt tid og risikert livet på å omhyggelig tilberede smakfulle matretter til oss. Kandiah fikk i oppgave å samle inn maten, og han skulle finne veien trygt gjennom smugene til husene der maten hadde blitt tilberedt og bringe den tilbake til oss alle. Også på andre måter var folket generøse i sin støtte og hjelp. For eksempel er afternoon tea en spesiell tid på dagen da tamilske kvinner ofte lager søtsaker eller en salt rett å spise til teen. Hvis folk visste om vår tilstedeværelse i området, var det ikke uvanlig at en liten gutt eller jente kom løpende bort til meg, forsiktig bærende på en vevd eske som inneholdt enten ferskt kokte søtsaker eller en velsmakende rett sendt av moren deres. Når kvinner lagde mat til tempelfestivaler, sendte de

meg alltid et sølvfat med pent plasserte bananer og en liten bolle med søt ris kalt «pukai» eller en spesiallaget søtsak kalt «morthagam», som var en av favorittene mine. Jeg hadde aldri møtt disse damene, men de var følelsesmessig generøse som tenkte på meg og delte familiematen sin med oss. Slike små vennlighetsgjerninger var avgjørende for å få meg til å føle at jeg var en del av dem og at jeg hørte til.

Suklas og våre kadrers konstante omgang med befolkningen holdt oss godt informert om hærens felttog i Vadamarachchi. Avsperring og søkeoperasjoner hadde blitt rutinemessige militære prosedyrer i hele området. Jo flere søk de utførte, desto mer lærte vi om modus operandi deres. Vi observerte at de utførte avsperringsoperasjonene ved hjelp av en av to strategier. Grupper av tropper ville plutselig stupe (vanligvis tidlig på morgenen) fra forskjellige retninger, forsegle et område og fortsette å søke. Men mer typisk ville små patruljer av tropper rykke frem fra forskjellige retninger – kanskje til og med forskjellige leirer – tilfeldig rykke inn og innta posisjoner, isolere et område, hindre folk i å komme og gå, og deretter foreta søk fra hus til hus, fra bygning til bygning. Det indiske militærhierarkiet så åpenbart på disse operasjonene som sentrale for en vellykket motopprørsstrategi. Men i virkeligheten var disse vedvarende søkene deres største svakhet. Denne formen for militær trakassering ble en upopulær øvelse og kostet inderne det tamilske folkets hjerter og sinn for alltid. Det var under disse operasjonene tropper med makt inntrengte og krenket privatlivet til folks hjem, og noen av de verste utskeielsene fra indianerne fant sted. De indiske kommandørene og soldatene, hvorav de fleste ble innlemmet i det tamilske hjemlandet fra konfliktsonene i Nord-India, var fremmede for livet, språket og kulturen til dette fredselskende samfunnet, stolt av sine verdier og tradisjoner. Stilt overfor en usynlig fiende som stadig oppløses og forsvinner i havet av sivile, begynte den fremmede hæren å se på alle tamilene som potensielle tigre eller tigerstøttespillere. De uvitende jawanene hadde ingen anelse om den tamilske frihetsbevegelsens natur og historie. Videre, og viktigst av alt, hadde «fredsbevarerne» mistet formålet og meningen med sitt mandatoppdrag i tamilske områder. Uten veiledning fra en disiplinert kommandostruktur vandret de indiske soldatene målløst rundt i landsbyene og forfulgte sivile umenneskelig under dekke av tigerjakt. Når de var inne i husholdningene, forvandlet de indiske jawanene seg til nådeløse brutaler som brøt de grunnleggende normene for menneskelig anstendighet. Voldtekt, tyveri, kjeltring og overfall på uskyldige mennesker ble en vanlig prosedyre i de såkalte leteaksjonene. For å identifisere én mistenkt ble hele landsbyer revet opp med roten, og tusenvis av mennesker ble marsjert av gårde til offentlig område på massive identifikasjonsparader. Flere eldre personer har fortalt meg at de indiske jawanene marsjerte dem ut av husene sine og tvang dem til å knele langs veiene i timevis i den varme solen. Uavhengig av alder opplevde alle sivile fullstendig ydmykelse. De som ble arrestert mistenkt ble holdt isolert i forskjellige varetektsfengsler. Tortur under avhør var rutinepraksis. Kvinner var sårbare og forsvarsløse når de ble konfrontert med væpnede kjever, og til tross for deres bønner om nåde ble mange misbrukt og voldsomt gjengvoldtatt. En seksti år gammel venninne av oss betrodde meg i all hemmelighet hvor ydmykelsen hun hadde blitt da tre unge, bevæpnede kjeltringer stormet inn i huset hennes, med makt skilte henne fra hennes syke og funksjonshemmede eldre ektemann, dro henne inn i et rom og gruppevoldtok henne. Denne reserverte og verdige eldre damen holdt tilbake tårene mens hun fortalte meg om sin smertefulle opplevelse. Folks privatliv ble ytterligere krenket da garderober og skap ble

ransaket, og verdifulle smykker, penger og hva enn de måtte ønske, ble en del av troppenes bytte. Tyveri av husdyr fra folks eiendommer for å supplere hærens kosthold var en rutinemessig del av troppeoperasjoner. Denne uregjerlige, udisiplinerte oppførselen kombinert med vilkårlig brutalitet og seksuell vold fra jawanene i hele Nord- og Øst-India, terroriserte og ydmyket det tamilske folkets nasjonale stolthet dypt, og samtidig fostret det et dypt hat og en sydende harme mot den indiske okkupasjonshæren.

Etter hvert som dagene ble til uker, ble opptrappingen av militære operasjoner parallelt med en intensivering av folkets frykt. Likevel, i krisetider, reiser folk seg ofte opp til utfordringene og konfronterer situasjonen på uventede og bemerkelsesverdige måter. Eksempler på mot og offer dukket opp fra uventet hold, og generelt sett, til tross for den militære undertrykkelsen, forble folkets vilje ubrutt. Så, til tross for den gjennomgripende fryktatmosfæren i området, var det alltid modige og sympatiske sjeler som lot oss bruke husene deres som trygge steder. Videre, med vår kunnskap om hvor indianerne opererte og vår kjennskap til måten deres avsperring og søkestrategi ble utført på, prøvde vi stadig å unngå å oppholde oss i områder der vi sannsynligvis ville støte på trøbbel. Men da indianerne hadde fullført sitt systematiske søk i Vadamarachchi, introduserte de en strategi med tilfeldige avsperringer og søkeoperasjoner i sin motopprørskampanje. Dette introduserte en ny komplikasjon i vår kamp for å overleve i Vadamarachchi. Ethvert område kunne identifiseres og velges ut for søk. Nå måtte vi leve på kanten, og forvente at huset vårt ville bli overfalt når som helst på døgnet. Og slik skulle det bli.

Eiendom i Jaffna

Vi dro til et trygt hus i Karanavai East. Familiestrukturen på dette bestemte stedet var i stor grad representativ for Jaffnas sosiale struktur. Familierelasjonene i dette trygge huset viste alle elementene i et matrilineært familiesystem i praksis. I Jaffnas sosiale formasjon, hvor det matrilineære systemet for arv av eiendom dominerer, er det en vanlig konstruksjon av familierelasjoner at kvinner og deres etterkommere bor i to eller tre hus ved siden av hverandre innenfor grensene til ett stykke land. Her hadde vi to gjennomsnittlig store hus på et betydelig tomt. Det moderne huset tilhørte den yngre kvinnen og hennes tre barn, og det eldre designet huset tilhørte kvinnens eldre mor. Selv om jeg ikke likte å nysge i privatlivet deres, kunne vi være nesten sikre på at husene eides av kvinnene i denne familien, fordi det er til kvinner som får medgift ved ekteskapstidspunktet. Utvilsomt ville enten det ene husene og all jorden bli overdratt til den eneste datteren i familien. Og slik ville de tradisjonelle, gamle lovene om eiendom som arver til kvinner, slik de er skrevet i Thesawalamai, bli videreført. Like typisk som familieforholdene på dette landet var organiseringen av en liten, selvopprettholdende husholdningsøkonomi. Først og fremst var kokospalmene – sannsynligvis plantet av den eldre damen da hun var en ung kvinne – som ga familien rikelig med kokosnøtter, som trengs som en essensiell ingrediens i all tamilsk matlaging. Fra dette treet tørket de sparsommelige damene stilkene til kokosbladene og sikret familien en konstant forsyning av ved. Den resterende delen av bladet blir enten liggende i noen dager for å tørke i den varme solen, og deretter flettet og

brukt til tak på små skur eller til gjerder rundt huset, eller solgt for en liten inntekt. For å ta prosedyren et skritt videre, strippes den grønne delen av bladet av for å avdekke en tøff lang nål som, når den er bundet til en bunt, er egnet som en håndkost for å feie massen. De mest ressurssterke er palmyrahtrærne, det beskrivende naturlige symbolet på Jaffna: et høyt, rett tre som vokser vilt i Jaffna. Hver del av denne ekstraordinære planten, fra bladene til røttene, tjener et formål for folket. Bladene brukes til taktekking, gjerder og til husdyrfôr. Frukten er saftig og søt. Blomsterstilken brukes til å produsere den lokale alkoholen som kalles «toddy». Barken brukes til ved. Den tøffe, sterke stammen har dannet den sentrale søylen i tamilske hus i århundrer, og røttene tørkes og spises i forskjellige former. Disse ressurssterke, praktfulle trærne danner ryggraden i bygdeøkonomien. Ressursene fra disse trærne holdt husets damer opptatt hele dagen. På tomten rundt huset var et lite område ryddet, og løk og grønn chili – viktige ingredienser for matlaging – vokste. Aubergineplanter ventet på å blomstre, og frukten fra planten skulle bli en vanlig karrirett for familien. Overskuddsproduksjonen av auberginer ville bli solgt på markedet for å gi familien en liten kontantinntekt. Klumper av banantrær som omringet brønnen, blomstret på vann som førte til dem gjennom mini-vanningskanaler som var spesielt gravd for å drenere bort skittent vann fra rundt brønnen. Bananer spises enten etter måltider eller med en spesiell tilberedning av melmat kalt 'pittu' til frokost eller kveldsmåltid. Ekstra bananklaser ville også bli solgt på det lokale markedet. Banantreets blomst er spesielt tilberedt og kokt til en smakfull grønnsaksrett. Når bananklasen er høstet, kuttes bananplanten ned til bakkenivå og gis til kyrne, og det nye banantreet som spirer fra roten får vokse. Kyllinger ville ha gitt eggene, og også kjøtt til karriretter. Geiter ga melk og gjødsel, og det gjorde kua også.

Men til tross for disse løse og faste eiendelene, manglet familien én svært viktig ressurs, kontanter. Og det var grunnen til at barnas far ikke var hjemme, og kona hans overtok husstandens overhode. Faren til disse tre barna – en liten gutt, en annen på rundt fjorten år og en tenåringsjente på rundt tretten år – ville trenge penger i fremtiden av flere grunner. Deres første bekymring ville være barnas høyere utdanning. Hvis barna lyktes med å oppnå opptakskarakterene til Jaffna University eller et annet universitet på Sri Lanka, ville ikke barnas fremtidige utdanning nødvendigvis være et problem. Men siden tamilene måtte oppnå høyere karakterer enn sine singalesiske kolleger for å få universitetsplasser, var konkurransen hard. Av de tusenvis som konkurrerte om universitetsplasser, var det bare noen få studenter som fikk opptak. Hvis sønnen var smart, men ikke briljant nok til å oppnå de svært høye eksamenskarakterene som ville sikre seg en universitetsplass, ville foreldrene umiddelbart ønske å sende sønnen ut av landet for en utenlandsk utdanning. Sønnen ville på sin side, hvis han lyktes med å oppnå sin profesjonelle kvalifikasjon, tjene og spare til utdannelsen til broren sin og, like viktig, søsterens medgift. Og datterens medgift ville være den nest største bekymringen for foreldrene. Den unge jenta kunne kanskje strebe etter en profesjonell karriere, men for Jaffna-foreldrene var det å arrangere og sikre et vellykket og velstående ekteskap for datteren den største forpliktelsen de måtte utføre for henne. For at det skulle bli en realitet, ville familien trenge penger, og rikelig med dem. Selv om datteren ville bli garantert sin arvelige eiendom, kunne det være utilstrekkelig til å møte de voldsomme medgiftskravene i Jaffna. Det ville være nødvendig med kontanter for å bygge eller utvide datterens medgift. Så hvis disse foreldreforpliktelsene og høye sosiale ambisjonene

skulle oppfylles, hadde det vært nødvendig for familiefaren å forlate landet for å søke arbeid. Av en rekke sosiale årsaker har enkestand, separasjon, forsvinning eller ektemenn i utlandet blitt en vanlig familiestruktur blant det tamilske samfunnet i hele Nord- og Øst-England. Den eldre damen hadde vært enke i mange år. Så her hadde vi en sosial situasjon der to robuste og sterke kvinner administrerte familien og eiendommene sine under disse ekstremt ugunstige omstendighetene.

Den lille gruppen vår dro for å overnatte i den eldre damens hus. Til tross for det store ansvaret, var disse to damene ekstremt gjestfrie og hyggelige nok til å lage mat og dele maten sin med oss. Barna, spesielt den eldre gutten, kom regelmessig på besøk til oss. Men til tross for det varme sosiale miljøet, ble dette huset uflaks for oss. Ved flere anledninger ble vi utsatt for angrep fra militæret. Ved en anledning fikk vi tips om at det var tegn på en hærsamling av det området tidlig på morgenen. Det var sent på kvelden da denne informasjonen kom til oss, men vi måtte flytte. Gruppen vår, i silhuett mot den månelyse himmelen, gikk over bredden av rismarkene mens vi krysset fra ett sted til et annet. Vi trasket oss gjennom svingene og veiene og balanserte faretruende på sykkelstenger mens kadrene dyttet oss til vår neste destinasjon. Men etter hvert som tiden gikk og spenningen økte, var vår besluttsomhet om ikke å bli skilt, noe som bekymret Bala og meg mer enn døden. Frykten for at en av oss skulle bli skilt fra den andre, tatt eller drept, var så overbevisende at vi ble drevet sammen som aldri før. Deretter var vår overordnede bekymring under den ekstreme krisen å holde oss svært tett sammen og passe på hverandre. Alle forslag om at det å separere seg ville øke sjansene våre for å overleve ble blankt avvist og aldri reist igjen. Det ble foreslått for meg at jeg kunne være trygg i et katolsk kloster i Karaveddy hvor jeg kunne kamuflere meg som en nonne. Jeg nektet blankt.

Jeg ble ofte Balas blikkfang om natten og dirigerte ham gjennom smugene og over rismarkene. Bala, med dårlig nattesyn, la ofte armen sin på skulderen min, og jeg ledet ham gjennom gatene. På samme måte, som den eneste kvinnen i gruppen, var intimiteten som ble skapt gjennom ekteskapet uvurderlig, ettersom Bala samarbeidet med meg for å opprettholde min verdighet og mitt privatliv. For meg var det de små tingene som betydde noe. Han sørget alltid for at toalettfasiliteter var tilgjengelige for meg først og når jeg trengte dem. Det var ikke uvanlig å høre Bala rope til noen at de skulle komme seg ut av toalettet fordi «tante» ventet. Likeledes når jeg badet. De fleste husene i Jaffna, spesielt de eldre, har ikke innendørs bad. Folk vasker seg ved brønnene bakerst i huset. Å drikke vann og dynke over seg bøtter med kjølig ferskvann mens den milde vinden blåser over kroppen, er en spesielt behagelig kontakt med naturen, som bare de som har opplevd den, vil forstå. Unge menn samles ved brønnen i sarongene eller underbuksene sine og vasker seg i ro og mak og bryr seg egentlig ikke om hvem som ser dem. Kvinner er begrenset av en sarong som er surret rundt seg og knyttet foran ved brystet, og vasking er vanligvis mindre av en begivenhet enn det er for mennene. Men jeg var ikke vant til denne vaskemåten, og jeg ble aldri vant til den. Jeg var mer kjent med å kle av meg og vaske meg med bøtter med vann i fred og ro på et bad. Så oftest ventet jeg til kvelden med å bade, og Bala jaget alle vekk og ryddet området slik at jeg kunne vaske meg i fred. Så ville han sakte trekke bøttene med kaldt vann opp av brønnen og helte dem over meg; og vi funderte over omstendighetene og livet vårt i disse øyeblikkene. Men det var også et overlevelseselement involvert i denne prosessen. Det var i disse vasketidene vi var mest sårbare, og han var pålagt å

holde øye med om det var en angrepsaksjon fra hæren. En av mine største frykter var faktisk at en hær ville samle meg når jeg sto splitter naken og vasket meg eller var på toalettet. Av denne grunn ble våre baderomsnødvendigheter oftest utført i all hast snarere enn i ro og mak.

En mild kvinne

Nå hadde vi tilpasset våre overlevelsestaktikker under jorden for å møte hærens ulike operative bevegelser og for å håndtere den gjennomgripende frykten blant befolkningen. Vi flyttet mellom trygge hus enten om natten, eller, for å skape litt forvirring i bevegelsene våre, flyttet vi noen ganger før soloppgang. Vi utelukket ikke reiser i dagslys helt, men reserverte det for nødstilfeller eller ekstraordinære omstendigheter. Frykten for den indiske hærens straffende tiltak stengte dørene for mange av folkets behov, og vi befant oss i den utilfredsstillende situasjonen at vi uforsiktig vendte tilbake til gamle tilholdssteder. Regelmessige observasjoner av indiske hærpatruljer uansett hvor vi dro, satte oss i døgnåpen beredskap. Med andre ord kunne vi forvente at hæren ville dukke opp hvor som helst og når som helst, selv om rutinemessige nattpatruljer ennå ikke var innført som en del av strategien deres. Så da vi ankom Radhis hus, en av våre støttespillere i Navindil, sent på kvelden, gjennomvåt til skinnet etter å ha reist fra Karaveddy i en monsunregn, følte jeg hennes gjestfrihet mot oss som et av de varmeste og mest minneverdige øyeblikkene i livet mitt.

Radhi ventet på oss da vi kom til huset hennes. Vi ble møtt av en varm lukt av «pittu» som matlaging på komfyren. Hun satt selv på gulvet med et blafrende stearinlys som lys, og forberedte mer av denne melretten til oss. Hennes tre små barn omringet henne; hver hadde fått tildelt en matlagingsoppgave. Noen av kadrene våre hjalp henne også på forskjellige måter. Hun kom straks frem for å møte oss, og selv om vi var gjennomvåte, fulgte hun oss forsiktig inn i rommet hun hadde spesielt forberedt for oss. Da jeg kom inn i rommet ble jeg overrasket av den overveldende atmosfæren av sosial varme. Rommet var enkelt og skinnende rent, to senger var satt opp, en på hver side av rommet, og ved siden av hver sto små nattbord: lik et enkelt rom i en hytte. Men Radhi hadde tilført et preg av seg selv ved å plassere små flasker med varmt vann med sukker og te og en liten krukke med melkepulver på nattbordet. Alt bidro til en «velkommen»-atmosfære.

Radhi tok meg med ut til en enorm «thoddi», en betongbadelignende struktur, bygget og brukt av bøndene til å lagre vann til vanning og ganske ofte til vask. Den var full til randen med vann. Hun ga meg et håndkle og en ny såpekake, ga meg en bolle å øse vann med, og jeg sto i det varme monsunregnet og vasket meg. Å bade ved brønnen mens det varme regnet øser ned er ikke et uvanlig syn i Jaffna, spesielt blant unge mennesker. Selv om denne praksisen inneholder en selvmotsigelse, er det en av de opplevelsene som gjør livet på Jaffna spesielt. Etter at jeg hadde vasket meg, serverte Radhi oss et måltid: varm, luftig «pittu» med en omelett laget med rikelig med finhakket løk og grønn chili, etterfulgt av en moden søt «cathaly»-banan. Siden vi nettopp hadde ankommet dette huset, og det var usannsynlig at noen visste om vår tilstedeværelse, og hæren ennå ikke var på nattpatruljer, følte jeg at jeg kunne sove fredelig.

Det var bevisstheten om en følelse av fred idet jeg var i ferd med å lukke øynene, som fikk meg til å innse at jeg hadde levd under ekstremt mentalt stress.

Dette betonghuset, selv om det ikke var veldig stort, sto i sterk kontrast til Radhis økonomiske omstendigheter. Radhi var en slank kvinne i slutten av 20-årene, og livet hennes, helt siden hun giftet seg, har vært en historie med bedrag, skuffelse og økonomisk krise. Siden hennes eldste sønn var rundt åtte eller ni år gammel, kan vi gjette at Radhi giftet seg i begynnelsen av tjueårene. Mannen hennes var en forretningsmann som drev mesteparten av virksomheten sin i Sør-India. Besøkene hans hjem ble sjeldnere helt til han uunngåelig ikke kom tilbake. Radhis mann hadde etablert en «andre» kone i Sør-India. Han forlot faktisk Radhi og hennes tre små barn. Uten noen reelle ferdigheter hun kunne tjene penger med, ble Radhis liv en konstant kamp for å mate og kle barna sine. Interessant nok, til tross for alle sine vanskeligheter, var Radhi forpliktet til barnas utdanning og nektet å la fattigdommen stå i veien for utdanningsmulighetene deres. I typisk tamilsk tankegang, og mer spesielt i hennes situasjon, så Radhi familiens forløsning gjennom barnas utdanning. Hun anstrengte seg og sine ressurser for å gjøre dette mulig. Bortsett fra avbruddene i livene deres forårsaket av krigene, sørget Radhi, med målrettet besluttsomhet, for at barna fortsatte med studiene sine. Under oppholdet vårt fortalte Radhi historien sin om hvordan hun kjempet for å beskytte barna sine mot luft- og artilleribombardementet under «Operasjon Liberation» av den srilankiske hæren. Siden det ikke fantes noen bunker hjemme hos henne i Valvettiturai, krøp hun og de livredde barna hennes sammen under sengenes spinkle beskyttelse. Livshistorien hennes var patetisk, og jeg lurte på hvor hun hentet sine mentale og emosjonelle ressurser til å takle tragedien. De sosioøkonomiske forholdene til forlatte kvinner i Jaffna er ganske forskjellige fenomener enn de for forlatte kvinner i Vesten. Med mindre den utvidede familien er forberedt på å støtte disse kvinnene økonomisk, blir situasjonen deres alvorlig. De har ikke tilgang til hjelp fra et statlig velferdssystem. Radhi lette etter et hvilket som helst slags småarbeid som kunne gi henne nok rupier for dagen til å fø barna sine.

En natt kom Soosai, LTTEs Vadamarachchi-kommandør, for å se oss. Soosai hadde så vidt unnsluppet oppsamlingsoperasjoner. Beskytterne hans hadde et raskt blikk skjulte ham bak en sammenrullet liggeunderlag med klær stablet oppå, som indianerne til hans store flaks overså. Kanskje «gjemmestedet» var så åpenbart at de ikke kunne tro at noen ville være der, og ikke rørte det. Utrolige historier om smale rømninger og originale, uoppdagelige gjemmesteder var florerende i løpet av denne tiden. Noen kadrer tilbrakte lange timer gjemt på hustakene mens indianerne i rommene under dem utførte søket sitt. Andre er kjent for å ha begravd seg i høystakker og tobakksblader. I desperasjon hadde kadrene stupt ned i septiktanker for å søke tilflukt. Så det var klokt av Soosai å begrense bevegelsene sine til ly av mørket. Han informerte oss om at LTTE-ledelsen hadde gitt instruksjoner om å sende oss til India med båt når vær- og sjøforholdene var tilfredsstillende. Men, la han til, vi måtte klare oss litt lenger.

Våre få dager hjemme hos Radhi gikk uten noen vanskeligheter eller komplikasjoner. Men å utfordre lykken og bli lenger ville ha invitert til unødvendig fare for oss alle. Vi gikk videre.

Toddy Tappers

Det var mange ulemper med vår erfaring som flyktninger fra indianerne. Men det var også fordeler. Jeg hadde muligheten til å møte et tverrsnitt av mennesker i en rekke sosiale situasjoner fra Jaffnas sosiale struktur. Og da vi dro for å bo i en gammel landsby i Tunnalai, i hjertet av Vadamarachchi, var jeg så heldig å møte og nyte gjestfriheten og gavmildheten til folket fra toddy tapping-samfunnet. Denne spesielle storfamilien var ivrige tilhengere av LTTE. De bodde i det som kan kalles en familiegrend. Et av husene deres var en liten sementbygning med to rom som åpnet ut mot en veranda som strakte seg langs hele husets bredde. Kjøkkenet var en pen, separat leirhytte med ett rom. Det var her kvinnene i familien samlet seg og laget mat over vedbålet i én gryte. To enorme mangotrær dannet et kjølig tak over huset. Rett utenfor området var det en jungel av palmyrahtrær med tette tornebusker som undervegetasjon. Huseieren flyttet sjenerøst familien sin til slektningens hus på baksiden, slik at vi midlertidig kunne bo i stedet hans. Slektningens hus var en hytte med stråtak i leiren. Et gjerde av palmeblader skilte de to husene. Den store åpne brønnen var på tomten til dette huset.

Dette spesielle samfunnet av mennesker tilhører toddy tapping-kasten i Jaffna-samfunnsstrukturen, som høster en naturlig alkohol kalt 'toddy' fra stilkene til både kokosnøtt og palymyrah-blomst. Denne uklare bryggen er populær blant Jaffna-mennene og konsumeres mye, spesielt ved lunsjtider og sent på kvelden, kort tid etter at «toddyen» er ferskt plukket. Det er en konstant etterspørsel etter alkoholholdig brygg. Noen menn er faste forbrukere av brygget og får flasker med fersk toddy levert som melk hjem til seg hver dag. Men oftere kan man se menn rundt lunsjtider på vei i én retning, mens de triller syklene sine til den lokale, slitte toddy-butikken et sted i utkanten av byen eller i et hastig bygget skur på et ubrukt jordstykke. Så når man reiser i Jaffna og ser dusinvis av sykler parkert utenfor det som ser ut til å være en skur, og det er nær middag, kan man trygt anta at det er småbutikken.

Disse familiene var imidlertid ikke bare involvert i høsting og salg av toddy, men andre små hytteindustrier sentrerte seg om ressursene til det allsidige palmyrah-treet. For å si det tydeligere, denne familien var hardtarbeidende og driftige. Inntekten deres var tilstrekkelig til å opprettholde deres økonomiske uavhengighet og verdighet. Men de var langt fra velstående. Ironisk nok ble dette dyktige, hardtarbeidende og stolte folket utpekt nederst i den sosiale organisasjonen i Jaffna-samfunnet. Gjennom årene mine i både India og Sri Lanka klarte jeg aldri å forsone min avsky for kastesystemet. Et sosialt system som fordømmer mennesker til en spesifikk sosial status ved fødsel, det er både primitivt og undertrykkende. Selv om dette systemet er innebygd i det økonomiske og kulturelle livet i Jaffna-samfunnet, er kasteisme antitesen til moderne tankegang som postulerer verdighet og respekt for menneskelig arbeidskraft. I mine observasjoner av Jaffna-samfunnet fant jeg faktisk at betegnelsen på bestemte samfunn som «høye» og «lave» var basert på falske kriterier. Kan det være noen begrunnelse for å nedverdige et samfunn av hardtarbeidende, selvopprettholdende, ressurssterke og sosialt produktive mennesker som «laverestående»? Men jeg skulle lære mye mer om uoverensstemmelsene i Jaffna-samfunnet under oppholdet mitt hos denne familien. Jeg ble ganske underholdt og smilte for meg selv da jeg oppdaget at de såkalte «høye» kaste-Vellala-mennene snek seg inn i dette nabohuset hver kveld.

De tilbrakte timevis med å nippe til toddy fra en bolleformet beholder laget av palymyrah-blader, og spiste snacks i form av stekt fisk, stekte reker osv. laget av de «forurensede» hendene til disse «lavkaste»-kvinnene. Det var betryggende å vite hvor raskt disse sosialt konstruerte kategoriene og praksisene med «høy» og «lav» forsvinner under påvirkning av en god drink. Enda mer interessant var den fascinerende politiske analysen av den nåværende situasjonen. Det var en førstehånds sosiologisk studie av den offentlige opinionen: av folks tenkning og følelser. Debatter, diskusjoner og opphetede krangler ble utspilt. De indiske «fredsbevarerne» og deres grusomheter var hovedtemaet for diskusjon og kritikk. Men ut fra de små forbrukernes berusede vrøvl kunne vi skimte en generell offentlig sympati for LTTE-kadrene, eller mer populært sagt, «guttene». LTTE-ledelsen unnslapp heller ikke den skarpsindige kritikken fra de berusede forbrukerne. Likevel, fullstendig uvitende om vår tilstedeværelse, holdt de uhemmede dialogene til de små tappernes stamgjester oss interesserte og underholdt i løpet av våre ellers ledige kvelder. Noe forført av den behagelige atmosfæren ble vi rystet tilbake til virkeligheten da noen kadrer kom løpende for å advare oss om en nærliggende indisk hærpatrulje. Vi pakket umiddelbart sakene våre, klare til å dra av gårde. I mellomtiden, da vi var klare til å dra, kom huseieren stormende inn og ba oss om ikke å forhaste oss eller være urolige: jawanene lette etter et sted å drikke toddy. Så, mens huseieren og familien hans kjølig og selvsikkert tilfredsstilte den indianske patruljen med toddyen bakerst i huset, ventet vi, på vakt, foran, og slappet ikke av før de berusede troppene sjanglet inn i mørket.

Mens jeg bodde blant disse menneskene, møtte jeg på et lite, men svært pinlig problem. Det var ingen toaletter i dette eller noen omkringliggende hus. For folk flest i samfunnet er ikke dette et problem engang. Buskene i Palmyrah-jungelen tjener formålet godt, og av den grunn blir de aldri ryddet. Det var heller ikke et problem for Bala; han måtte bare tilbake til barndommen for å huske hvordan han skulle klare seg. For meg var det et spesielt problem forsterket av fargen min. Det grønne løvet var utilstrekkelig kamuflasje for hvite bakdeler, som absolutt ville ha vært gjenstand for nysgjerrighet hvis de hadde blitt lagt merke til av forbipasserende. Så nok en gang kom intimiteten mellom Bala og meg inn i bildet. Det eneste alternativet for oss var å stå opp veldig tidlig om morgenen før daggry og komme oss forbi «køen» til buskene. Vanligvis står kvinner opp tidlig og utfører vaskelsene sine og rydder området før herreøkten starter. Når mennene besøker en ubrukt busk, venter en mengde åtseletende kråker i grenene på frokost. Så Bala og jeg sto opp klokken 04.00, mens alle andre som vanligvis også ville vært oppe på den tiden, høflig lot som om de sov. Jeg lagde en kopp te til ham for å gjøre ham «regelmessig» og dermed slippe å ta doturer til buskene i dagslys. Jeg er sikker på at Balasingham syntes det å sitte på huk i buskene ville ha vekket mye humor og nysgjerrighet blant landsbyfolket. Bala var heller ikke begeistret for et slikt scenario. Etter teen pleide jeg å gå til brønnen og sakte trekke opp en bøtte med vann. Så, når Bala var klar med vannet til vask, tok han lykten i den ene hånden og en to meter lang stokk i den andre. Han gikk foran meg, slynget seg langs en smal grusvei og slo den hengende pinnen i krattet foran seg, mens jeg fulgte tett etter med bøtta med vann. Jeg spurte ham om begrunnelsen for å banke i bakken med pinnen. Han forklarte at området var infisert med kobraer, og at det å banke pinnen i bakken ville avskrekke dem, slik at de ville skli vekk fra veien vår. Jeg syntes dette var god tenkning. Jeg hadde ikke noe ønske om at en rasende slange skulle stikke sine giftige hoggtenner i min bare bakende. Noen meter fra

huset vårt fant vi et «huskøye»-sted, og Bala gikk av gårde, og jeg gikk den andre veien, men tett nok i nærheten til å fange noen lysstråler fra lykten. Det var ikke en særlig tilfredsstillende ordning i det hele tatt. Jeg tror det eneste jeg lærte av denne øvelsen var hvor hemmet jeg var. Likevel gjorde vi det vi måtte gjøre, og ved å bruke samme spor og samme tappeprosedyre og passere noen kvinner som var på vei dit vi hadde vært, returnerte vi til huset.

Erfaring hadde lært meg at en av mine første oppgaver da jeg ankom et trygt hus var å rekognosere området etter gjemmesteder og rømningsveier. Det så ikke ut til å være mange steder å gjemme seg i dette området. Så da jeg så noen sunkne graver med gapende hull som skilte jorden fra gravsteinen, tenkte jeg at i det minste én av oss kunne få plass der. Jeg var ikke i tvil om at troppene ikke ville ha kommet i nærheten av den lille, forfalne kirkegården. Gudskjelov at jeg aldri måtte benytte meg av dette mest avskyelige av gjemmesteder.

Selv om vi var relativt uforstyrret av militær inntrenging under oppholdet vårt hos disse menneskene, er jeg trist å si at det ikke gikk slik for familien etter at vi dro. Men det er igjen for å foregripe historien. Vi besøkte imidlertid denne familien etter at vi kom tilbake til Jaffna i 1990 for å takke dem for gjestfriheten.

Kritiske dager

Den indiske militærkampanjen mot LTTE-kadrene i Vadamarachchi hadde begrenset suksess når det gjaldt å påføre LTTE tap. Noen få kadrer ble drept da de ble tatt i oppsamlingsoperasjoner; noen ble arrestert og tatt i varetekt. Men i hovedsak klarte ikke troppene å utrydde nettverket av kadrer fra sine godt beskyttede skjulesteder. Avvæpningsoperasjonene ble en stor motopprørskampanje mot geriljakrigerne som, i klassisk maoistisk sjargong, var som fiskene i havet. Mye av æren for LTTEs suksess med å unnslippe de målbevisste indianerne kan tilskrives Vadamarachchi-folkets lojalitet og mot. Vi må hylle de utallige patriotiske borgerne som satte livet på spill ved å gi de flyktende LTTE-krigerne tilflukt i hjemmene sine, og som spontant kom frem med informasjon om troppebevegelser. Mange liv ble reddet av slike uselviske handlinger med mot og deltakelse i kampen. Også sivile som ble tatt til fange og led i interneringsleirer som følge av sin hjelp til «våre gutter», viste bemerkelsesverdig styrke i å takle ydmykelsene og torturen de ble utsatt for. For indianerne var den eneste «suksessen» de kunne gi seg selv æren for terroriseringen av den uskyldige offentligheten. Og denne terrorkampanjen fra de indiske troppene i befolkningen nådde sitt høydepunkt da troppene forlenget kampanjen sin utover natten.

Siden starten av Indo-LTTE-krigen har et tolv timers daglig portforbud fra klokken 18.00 praktisk talt stengt Vadamarachchi-området. Bortsett fra LTTE-kadrer og folk som oss som flyttet fra ett sted til det neste, var området omgitt av stillheten på en kirkegård om natten. Nattportforbudet gjorde det mulig for det indiske militæret å skille ut våre kadrer. Inderne antok automatisk at alle som bryter portforbudet måtte være en LTTE-kader. Så, i en viktig utvikling i sin kamp mot LTTE, intensiverte det indiske militærpersonellet sin kampanje i mørket. Dette økte folks plager. I frykt for at indiske tropper skulle trenge inn i husene deres

i omfattende søkeoperasjoner, kunne ikke folket lenger sove fredelig om natten. Den indiske hæren vokste i kløkt og innførte nattpatruljer. Ingen kunne være sikker på hvor troppene var eller når de ville dukke opp. Men en løsning på problemet med å spore troppenes bevegelser om natten dukket opp fra en uventet kilde.

Kadrene våre opprettholdt vaktposter i skjulestedene sine så langt det var mulig. Men det var ingenting som kunne sammenlignes med den hjelpen til nattevakten som ble gitt av menneskets urvenn, hunden. Interessant og uventet var det den store bestanden av husdyr og løshunder i Vadamarachchi, som viste seg å være de mest effektive vaktene i hele området om natten. Vi hadde observert at landsbyhundene sjelden viste noen avgjørende reaksjon overfor kadrene våre når de beveget seg rundt i ly av mørket. Men tilstedeværelsen av et stort antall indiske tropper som trampet i sine tunge støvler utløste et høylytt bjeffingkor som «plaget» troppene mens de patruljerte området. Ut fra støynivået fra de bjeffende hundene kunne vi lett anslå hvor nær troppene var leiren vår. Og for å være sikker, det var mange netter vi var takknemlige for disse trofaste skapningene, mens vi lå våkne og fulgte troppebevegelsene gjennom den varierende lyden av hunder som bjeffet.

Men patruljering uttømte ikke indianernes militære muligheter i deres nattlige kampanje mot LTTE-kadrene. Indianerne var tydeligvis sultne på et høyere antall døde, og utvidet derfor nattkampanjen sin ved å utplassere tropper i bakhold i grøfter langs veier og smug og under broer, i et desperat forsøk på å fange kadrene våre. Denne taktikken gjorde det selvfølgelig stadig farligere for alle å bevege seg rundt om natten. I utgangspunktet hadde overraskelsesmomentet i hærens strategi sine resultater. Inntil det ble allment kjent at de indiske troppene hadde lagt opp bakholdsangrep om natten, ble mange intetanende sivile, tvunget av omstendighetene til å risikere gatene i de mørke timene, tatt til fange og banket opp og tatt i varetekt som LTTE-mistenkte av IPKF-troppene. Men det var disse intensiverte nattoperasjonene som ga indianerne deres største fangst og presset oss inn i en siste kamp på liv og død.

Da indianernes jakt på oss hadde nådd sitt siste kapittel, hadde folket i Vadamarachchi blitt tilstrekkelig terrorisert av de indiske troppene til å være forsiktige og bekymret for konsekvensene for dem dersom troppene skulle få vite at vi var i et bestemt område. Folk var uunngåelig redde for vår tilstedeværelse i nærheten av dem. Dybden av folkets frykt ble gripende åpenbart for oss da vi ble tvunget til å søke nødstilfelle i et hus i en liten landsby. At man skulle være kilden til å forstyrre folks fred og fremkalle den smertefulle følelsen av frykt hos folk, stakk meg i samvittigheten. Men jeg skulle møte denne ubehagelige situasjonen da en hel landsbybefolkning, i frykt for brutal militær gjengjeldelse, umiddelbart forlot området da de fikk vite at vi bodde i landsbyen deres. Dessuten følte vi at denne plutselige tømmingen av en landsby for innbyggere kunne ha varslet hæren, og vi holdt oss våkne hele natten i påvente av en oppsamling av leiren vår. Bortsett fra forventningen om at hæren snart ville være på toppen av oss, hadde vi ikke noe ønske om å videreføre folks ulemper, og vi fant det umulig å bli værende i dette huset. Men denne opplevelsen gjorde meg oppmerksom på den potensielle faren for folk som min «hvite» er forårsaket av. Hvilken som helst av de andre kadrene kunne lett ha beveget seg rundt i Vadamarachchi helt ubemerket. Men fargen min utsatte hele gruppen for fare. Jeg begynte å vurdere å male meg selv med et tynt lag med gjørme eller kle meg slik at bare

minimale mengder av fargen min ville bli eksponert. Kanskje, tenkte jeg, med et laken kledd i semi-muslimsk stil og mine utstående føtter dekket av sokker, ville ingen identifisere meg. Syke mennesker holdt seg ofte varme på denne måten, så det var ikke noe spesielt merkelig med det. Til slutt gjorde jeg et ynkelig forsøk på å gjemme meg ved å drapere et farget laken rundt meg, og vi forlot landsbyen rundt klokken 04.00. Flere timer senere ble landsbyen utsatt for en omfattende avsperring og leteaksjon.

Og jakten på oss ble nådeløs. Vi var stadig på farten, og noen ganger tilbrakte vi bare noen få timer på ett sted. Likevel, til tross for presset vi var under, følte Bala seg tvunget til å skrive en kritikk av Indo-Sri Lanka-avtalen for offentligheten. Så snart vi ankom det trygge huset, dro Bala frem penn og papir og, mens han kjempet i lyset fra en svakt opplyst lykt, la han frem en omfattende kritikk av avtalen på tamil. Etter at arbeidet var fullført, ble den håndskrevne tamilske teksten sendt til en maskinskriver for maskinskriving. Så mens vi ventet på at manuskriptet skulle hentes fra maskinskriveren, stoppet vi ved Karanavai-huset, hvor en mor og hennes tre barn tidligere hadde innkvartert oss. Da Sukla, vår sjefslivvakt, forlot det trygge huset vårt rundt klokken 20.00 for å hente teksten til kritikken av avtalen fra maskinskriveren, ante vi ikke at denne betrodde og pålitelige karen aldri ville komme tilbake til huset igjen.

Nærkontakt

Vi hadde blitt informert om at troppene hadde intensivert sine militære operasjoner i området, og at de patruljerte smug og gater gjennom hele natten så vel som på dagtid. Situasjonen hadde blitt ekstremt farlig. Likevel var Sukla sikker på at faren på dagtid oppveide risikoen ved å bevege seg rundt om natten. Dessuten følte han at han kjente terrenget godt, og at han kunne unngå å bli tatt til fange. Han bestemte seg for å dra til maskinskriverens hus for å samle inn kritikken av avtalen. Så forventet vi at han ville ta seg av denne oppgaven og returnere til basen veldig raskt. I denne stadig mer farefulle og spente situasjonen forsvant han inn i mørket med råd fra oss om ikke å ta unødvendige risikoer og å være årvåkne. Ingen av oss var fornøyd med at han satte seg selv i en slik fare. Han var tross alt den mest kunnskapsrike personen i gruppen vår om områdets geografi og hvor trygge hus befant seg. Dessverre viste det seg at vår uro over hans nattlige foretak var berettiget. Etter hvert som natten ble dypere, hadde Sukla ukarakteristisk sett ikke kommet tilbake. Frykten for hans sikkerhet økte. Bekymringen vår ble til angst etter hvert som tiden gikk, og fortsatt var det ikke noe å se til ham. Ananth, en av kadrene våre, var full av usikkerhet rundt Suklas situasjon og kastet seg ut i mørket i et forsøk på å finne ut hva som hadde skjedd med ham. Ananths manglende tilbakekomst økte angsten. En følelse av ildevarslende anelse lå over oss. Omstendighetene hadde innhentet oss. Den eneste betryggende faktoren i den utfoldende sagaen var fraværet av skudd, og dette oppmuntret oss til å tro at de fortsatt var i live. Men deres forsvinning utløste en mengde antagelser og spekulasjoner som dreide seg om deres situasjon og hvordan vi burde reagere. Ble de rett og slett forsinket; kanskje de snart ville komme tilbake. Burde noen andre gå ut og lete etter dem? Hvis de hadde blitt tatt, ville hæren ha presset på og samlet opp området vårt,

basert på en anelse om at flere LTTE-kadrer kunne være undercover et sted i nærheten. Og så det viktigste spørsmålet for oss: hvor skal vi dra hvis vi forlater huset? Bare Sukla visste hvor vårt neste trekk ville være. Alle disse ideene svirret blant oss, og mørket i huset gjenspeilet humøret vårt. Plutselig, som et lyn fra himmelen, eksploderte Ananth inn i huset. Den stakkars unge mannen var i panikktilstand. Da han gjorde tegn til at vi skulle pakke koffertene våre raskt og gjøre oss klare til å dra, snublet deler av historien og Suklas situasjon ut av munnen hans. De indiske troppene var overalt, begynte han, og Sukla hadde blitt overfalt og var bundet og holdt fanget ikke langt fra huset. Sivile hadde også blitt tatt, sa han. Han hadde selv gått inn i det samme bakholdsangrepet og ble arrestert. Han hadde møtt Sukla på det punktet der troppene holdt menneskene de hadde tatt til fange. De var bundet fast og satt som en gruppe. Sammen la de planer om at han skulle rømme og løpe for å advare oss om faren. Ved ren flaks var de indiske troppene mindre årvåkne. Han hadde sakte løsnet tauene han var bundet fast med. I det øyeblikket vaktene hadde sett bort fra fangene sine, grep han anledningen og spratt frimodig opp og flyktet fra fangenskapet til huset vårt for å advare oss om farene som omringet oss. Han var sikker på at indianerne fulgte etter ham.

Vår første impuls var å flytte hjemmefra. Jeg plukket opp Balas pose med insulin; Vi tok på oss gummiflip-flopsene våre og stormet ut i natten. Gruppen vår delte seg i to og dro i motsatte retninger, i den tro at i det minste noen av oss kanskje ville overleve. Vi snublet avgårde i mørket, uten å vite hvor vi var eller hvor vi skulle dra. Etter å ha gått et kort stykke og den friske luften klarnet tankene våre, var det åpenbart at vi ved å vandre blindt og målløst i mørket hadde skapt det verst tenkelige scenarioet. Å fortsette å gå langs gatene ville ha ført oss i hendene på de indiske troppene vi prøvde å unngå. Vår førsteprioritet var å komme oss av kjørefeltene. Med det forslaget klatret vi umiddelbart gjennom et gjerde og inn i en grønnsakshage noen få meter fra veien. Mens vi satt sammen blant chiliplanter, begynte vi å reflektere over situasjonen vår. Vi visste at troppene var overalt; Vi hadde ingen steder å gå, og Sukla var blitt tatt. Vi satt stille og veide mulige alternativer, da en fjern mumling nådde ørene mine. Jeg tysset på alle og gjorde tegn til at de skulle tie stille og fryse til. Jeg kunne høre en fjern lyd av folk som snakket. Etter hvert som praten kom nærmere, ga jeg alle tegn til å legge seg flatt ned på bakken. Vi ble pladaske og lot som om vi ikke kunne oppdages under chiliplantene. Praten på hindi ble høyere og høyere; Lyden av tunge støvler ble til trasking. Ingen av oss ville puste. Stjernene fortsatte å skinne over våre forstenede kropper. Og patruljen av tropper, bare noen få meter unna, passerte oss og forsvant i det fjerne. Lykken var med oss. Troppene var inkompetente. De skannet ikke veikanten. Vi satte oss opp, tok et dypt pust og telte våre velsignelser. Bala og de andre tok umiddelbart av seg de lyse skjortene sine, slik at de ikke skulle stikke seg ut som et fyrtårn i mørket; og vi ventet. Det gikk noen minutter før vi igjen hørte lyden av prat og støyen fra troppene. Den samme patruljen hadde snudd tilbake og var på vei i vår retning; og de passerte oss slik de hadde gjort før. Et skudd runget i det fjerne. Jeg aner ikke hvem den uheldige sjelen var.

Det var tydelig at vi ikke kunne bli der vi var. Med daggry ville vi ha vært mål for troppene. Et svakt lys over feltet ga et glimt av håp. En av kadrene våre syntes gården så kjent ut. Men for å komme dit måtte vi krysse det åpne feltet. Vi hadde selvfølgelig nesten ingen alternativer, og vi bestemte oss for å prøve det. Vi slentret over det pløyde landet, snublet på jordklumper,

og holdt oss så lavt som vi kunne. Noen få meter virket som en kilometer. Heldigvis kjente vi gården og vi kjente menneskene der, så vi ble der for natten.

Da dagslyset kom, dro vi tilbake til Radhis hus. Men ikke lenge; jakten var i full gang igjen. Rundt klokken seks om kvelden løp panikkrammede mennesker som ropte det fryktede ordet «Hær, hær» gjennom landsbyen og advarte alle. Vi var fullstendig uvitende om at ransakingen av huset hennes var en del av den samordnede ranchen av våre gamle tilholdssteder. Jegerne sjekket systematisk ut de kjente gjemmestedene til byttet sitt.

Kingsley hoppet på en sykkel, Bala satte seg på stangen, og de syklet av gårde. Jeg klatret opp på den neste. Vi dro dit kadrene tok oss. Men i det øyeblikket fryktet jeg ikke troppene bak oss; Det som bekymret meg mer var å holde tritt med Bala på sykkelen foran meg mens vi slynget oss i full fart gjennom veiene vekk fra kjevene.

I mellomtiden var et samtidig, koordinert raid av våre trygge hus godt i gang i Vadamarachchi. Grupper av tropper svermet inn i Radhis hus etter at vi hadde dratt. Likevel, med all sin moderlige energi samlet bak det ene, overordnede formålet om å beskytte barna sine, kombinert med mange års erfaring med å mestre en vanskelig verden under unikt ugunstige omstendigheter, trakk Radhi veksler på hennes ressurser av mot og rask tenkning. Hun klarte å vri seg unna en potensielt brutal gjengjeldelse. Hun ble «sluppet løs» med en alvorlig advarsel, og heldigvis kom ingen skade på henne og barna hennes. Toddy-tapperne i Tunnalai var ikke så heldige i konfrontasjonen sin med jawanene. I en omfattende ransaking av området deres, angrep fiendtlige tropper husene deres på jakt etter bevis som støttet informasjonen de hadde om tilfluktsstedet familien hadde gitt oss. Foreldrene forventet at tenåringssønnen deres ville være det mest åpenbare målet for indiske gjengjeldelser, så de handlet umiddelbart for å beskytte ham og sendte ham i dekning før troppene ankom huset deres. Han flyktet fra området og unnslapp å bli tatt. Men det var umulig for hele familien å komme seg i sikkerhet. Faren var ansvarlig og omsorgsfull for kvinnene i familien, og ble værende i huset sitt for å fremme deres sikkerhet og konfrontere de uforutsigbare indiske troppene. Deretter, da de rundet huset hans, tok han hovedtyngden av troppenes hevn. Da de ikke fant noen konkrete bevis for at vi faktisk hadde oppholdt oss der, rettet troppene sinne og irritasjon mot eieren av eiendommen. De slo ham brutalt på stedet og marsjerte ham av gårde til den nærliggende leiren hvor han ble utsatt for tortur. Denne uskyldige mannen ble holdt i varetekt og løslatt seks måneder senere. Kvinnen som var familieeid med tre barn ble også angrepet. Jeg klarte aldri å oppdage eller forstå hvilken gjengjeldelse de ble utsatt for. Det tomme Kaladai-huset, der vi hadde bodd med de skadde kadrene i den første tiden, ble en indisk hærleir. Og slik fortsatte det gjennom hele Vadamarachchi. Alle våre trygge hus var enten okkupert eller gjennomsøkt, bortsett fra ett.

Konfrontering av døden

Kingsley, livvakten vår fra Karaveddy, tok oss med tilbake til legens hus, rett foran foreldrenes hjem. Da vi ankom dit sent på kvelden, var området stille. Vi følte oss ikke særlig komfortable med å dra tilbake til et sted som alle visste at vi ofte hadde besøkt. Men vi hadde ikke noe valg.

Det var ingen andre steder å dra. Men ubehaget vårt ble til ren alarm da lyden av bjeffende hunder kunne høres fra det fjerne mørket omtrent en time etter at vi ankom dit. Vi ble varslet og lurte på hvor hæren var på vei. Men etter hvert som bjeffingen ble høyere og det så ut til å komme mot oss, mistenkte vi at hæren var på vei for å omringe huset vårt. Vi klatret ut bakgården og nedover veien omtrent tretti meter fra huset, til et tomt skur som ble brukt som lagerbygning ved siden av en cadjan-hytte som tilhørte Kingsley-familien. Fordi vi ikke hadde spist hele dagen, gnagde sulten i magen til Bala. Han siklet ved tanken på å spise den deilige kyllingcurryen og string hoppers (en tradisjonell tamilsk mat laget av rismel) vi kunne lukte fra Kingsleys mors komfyr. Men situasjonen i Kingsleys husstand endret seg raskt da de indiske troppene plutselig gikk inn i nabolegens hus. Alle familiene i området ventet i spenning på en leteaksjon midt på natten. Vi så Kingsleys mor grave et hull bak huset. Balas ansikt ble rasende da han la merke til at den gamle damen gravde ned den deilige karriretten og strenghopperne som var spesielt tilberedt for ham. Overdreven mengder fersklaget mat midt på natten i en liten familie ville være vanskelig å forklare for mistenkelige soldater, og derfor ble maten dumpet for å avverge unødvendige spørsmål. Situasjonen vi sto overfor nå var farligere enn smerten ved sult. Vi var omringet av indiske tropper, og det så ikke ut til å være noen fluktmulighet denne gangen.

Kingsley kom løpende for å advare oss om at en stor gruppe soldater beveget seg nedover veien mot foreldrenes hjem. Det er tydelig at vi ikke lenger var i en situasjon der vi kunne bestemme vår egen skjebne; omstendighetene hadde gått utenfor vår kontroll. Det virket som om vi hadde kommet ansikt til ansikt med India, eller rettere sagt døden selv. Hadde vi forsøkt å forlate tilfluktsstedet vårt, ville troppene garantert ha sett oss og skutt oss i hjel. Vi lå på en gammel seng i dette tomme skuret, resignerte over vår skjebne. «Ikke vær redd. Noen få kuler i kroppen kan være smertefulle et øyeblikk, og det er alt», hvisket Bala til meg. Jeg ble ikke skremt av denne utsikten. Mens troppene gjennomsøkte foreldrenes hus, gjemte Kingsley seg i skuret sammen med oss i forventning om at hans dager også var over. Vi ble stående og holdt oss stille. Kanskje, bare kanskje, ser de oss ikke. Det var vårt eneste svake håp. Om det var ren resignasjon eller en ubevisst aksept av den forestående døden, eller bare det faktum at vi skulle dø sammen, kan jeg ikke si, men det var ingen panikk eller frykt fra noen av oss da vi resignerte oss med hendelsene som utfoldet seg. Folkene i hjemmene rundt forberedte seg på det som skulle komme til dem. Vi kunne høre troppene snakke på hindi mens de gjennomsøkte Kingsleys hus, og vi ventet på at de skulle gå videre til bygningen vår. Og så var de der. Fakkellys blinket gjennom vinduet og lyste opp stedet vårt, og vi holdt pusten. Da den snikende lyden av militærstøvler nærmet seg gjemmestedet vårt, følte jeg at døden nærmet seg. «De kommer,» hvisket Bala og la armen over meg mens jeg trakk et laken over hodet, for jeg ville ikke se kuleregnet jeg hadde forventet. Men i det øyeblikket troppene skulle til å gå inn døren, grep en stemme inn; Det var Kingsleys svoger. Denne raskt tenkende, modige mannen trådte frem og distraherte troppene ved å antyde at det ikke var noen vits i å gjennomsøke det tomme skuret. «Ingen kunne muligens være inne i det skuret», foreslo denne redningsmannen til hæren og antydet en annen retning for dem. Troppene ga denne mannen fordelen av tvilen og snudde seg bort fra skuret som var inne. Natten ble mørk igjen, og de tuslet av gårde i en annen retning til hus lenger nede i veien og bort fra oss. Kingsleys svoger hadde reddet livene våre.

Knapt hadde troppene beveget seg lenger frem i området for å fortsette søket, før Kingsleys familie kom stormende inn i skuret. Mens troppene fortsatte langs sin vei i én retning, subbet Kingsleys svoger oss ut i motsatt retning. Alle var i et kaos og prøvde å finne et sted hvor vi kunne gjemme oss i tilfelle troppene skulle komme tilbake. Men hvor skal vi gjemme oss? Vi kunne ikke dra til legens hus; hæren var leiret der. Den eneste realistiske muligheten for å unnslippe troppeoppsamlingen, var alle enige om, var å søke dekning i rismarken noen meter over veien. Så snart forslaget ble fremsatt, dro Kingsley foran oss til en kokosnøttplantasje der bestefaren hans ventet. Det krevde mye mot av denne høye gamle mannen – et lett mål i silhuett mot den sølvblanke natten blant palmyrahtrærne – for å holde utkikk etter hæren og lede oss til bredden av veien. Tropper patruljerte sirkelen av veier rundt rismarken vi var på vei til. Hadde de sett denne ensomme skikkelsen i mørket, ville de absolutt ikke hatt noen skrupler og skutt ham i hjel. Vi nølte og lurte på om en patrulje ville avskære oss eller oppdage oss når vi krysset. Vi var bevisste på at livene våre avhang av at vi krysset denne veien. Med overlevelsesinstinktet som drev oss fremover, gikk vi ut, én etter én, og krysset over, opp på den tornete, krattete undervegetasjonen ved bredden av åkeren og inn i ubemerketheten blant stilkene av nyspiret ris.

Etter hvert som vi snublet dypere inn i rismarkene, mistet Bala fotfestet og skled ned i stillestående vann til ankelen. Larver var infisert med stillestående vann, og svart gjørme silte over føttene hans. Mens han satt på vollen og kom seg etter dette plutselige tapet av tyngdekraft, hoppet han opp i alarm da en vannslange gled rundt beina hans og skled av gårde. Mens vi kjempet mot slangene og myggene på den ene siden, dukket vi i dekning ved et uventet lysglimt. Fakler etter hverandre lyste opp folks hjem mens troppene okkuperte lokalene deres og begynte å lete etter oss. Denne rutinen ble utspilt i timevis midt på natten mens vi satt på en voll på jordet og ironisk så på mens det ble letet etter oss. Vi kunne ikke gjøre noe annet enn å vente. Bala pekte på en grå, gammel bygning ytterst i rismarken og sa: «Dette er det berømte Vigneswara College i Karaveddy».

Mørkets falming og dagslysets skygger i horisonten dyttet oss bort fra nåtiden og inn i tankene om vårt neste trekk. Dagslys og rismarker ville ikke være noen beskyttelse når helikoptre rekognoserte området. Kingsley bestemte seg for å dra hjem for å vurdere situasjonen. Ifølge hans erfaring ville troppene ha returnert til leiren sin etter å ha fullført søkeoperasjonene. Men periodiske mumlingslyder fra forskjellige retninger tvang meg til å være uenig. Jeg trodde det fortsatt var tropper i området.

Dagslyset tvang Bala og meg til å søke dekning under tornete busker i utkanten av risåkeren mens vi ventet på at Kingsley skulle komme tilbake. Det var med stille lettelse at vi så ham komme mot oss en stund senere. Han bekreftet mistankene våre om at troppene hadde okkupert legehuset hele natten i påvente av å pågripe oss hvis vi hadde returnert dit. Vi spekulerte i at de forlot huset i forventning om å lokke oss tilbake dit, og deretter raskt omringe bygningen igjen og fange oss. Men det var ingen tegn til tropper i området for øyeblikket, ifølge hans vurdering. Han anså det som trygt å forlate rismarkene for å dra hjem og tenke på hvor han skulle dra videre.

Trette og sultne håpet vi at vi kunne få snappet en kort lur og noe å spise før vi tok fatt på det alvorlige spørsmålet om vårt neste steg i kampen for å overleve. Vi slo midlertidig mentalt av den umiddelbare hastverket og døset om på sengen i det tomme skuret igjen. Kingsleys søster kom med den deiligste koppen med rykende varm, søt svart teen jeg noensinne har smakt i mitt liv. Den merkelige snorkingen fra Bala tydet på at han var i ferd med å gå over fra døsingen til søvnen. Jeg var også i ferd med å gi slipp på bekymringen for vår sikkerhet og gi etter for fristelsen til å sove da det fryktede ordet svevde gjennom luften igjen. 'Hæren'. Jeg vred meg løs fra døsen jeg var i, reiste meg og kikket ut av vinduet. Til min store forferdelse løp folk fra den ene retningen til den andre. Det var tydelig at noe alvorlig foregikk. Mens jeg vekket Bala og fortalte ham at hæren var i området, kom Kingsley løpende og fikk oss til å skynde oss ut fordi troppene var like i nærheten av legens hus. Området ble avrundet igjen.

På flukt

En landsbyboer stilte raskt opp med sykkelen sin til Kingsley, og Bala klatret opp og var klar til å dra, da Chandran, en annen LTTE-kader og venn av Kinglsey fra området, kom løpende opp fra ingenting og ba meg om å sette meg på. Vi kunne se khaki bevege seg nedover veien på avstand. I et uttrykk for bekymring kom en av de forvirrede landsbykvinnene løpende bort, og i et forsøk på å skjule hudfargen og identiteten min, pakket hun raskt et mørkt laken rundt hodet mitt. Kingsleys bemerkelsesverdig rolige søster, som forutså en vei ut av omringningen vi var fanget i, tok initiativet og fortsatte raskt foran oss til hovedveien. Folket i landsbyen var i panikk, tydelig forstyrret av den store konsentrasjonen av tropper i området. Kingsleys' søster kikket nedover hovedveien og identifiserte en kvinne hun kjente. Denne kvinnen svarte uten å nøle på venninnens forespørsel, og forsto intuitivt at en krise var nært forestående. Hun undersøkte veien. Idet hun forsikret seg om at den var fri for indiske tropper, ga hun oss et tegn til å rykke frem. Hun vinket på sin side til en annen kvinne, og da området var ryddet, vinket hun oss til å komme. Og slik reddet dette spontane initiativet fra disse modige kvinnene oss fra å bli tatt til fange idet de ledet oss ut av den avgjørende første sirkelen av en omfattende og omfattende treringers hærsamling av området. Vi krysset nettverket av tropper og, ganske heldig, stoppet vår eventyr ved et hinduistisk tempel i Kilavi Thoddam, Karaveddy.

Mens vi satt på det kjølige, skinnende rene sementgulvet i tempelet «maddam», følte vi at vi hadde kommet til veis ende. Alle våre trygge hus hadde blitt raidet av troppene, og Kingsley var ikke overbevist om dette området av Vadamarachchi. På magefølelse red både Kingsley og Chandran av gårde for å snakke med en familie som de anså for å være generelt støttende mennesker. De håpet at denne familien ville la oss bli hos dem for øyeblikket inntil vi hadde samlet tankene våre og funnet en løsning på den vanskelige situasjonen vi var i. De ga oss instruksjoner om å vente ved tempelet på at de skulle komme tilbake. Kort tid etter at de hadde forsvunnet inn i labyrinten av smug, kom de nysgjerrige lokalbefolkningen sakte ut av husene sine og begynte å samles ved tempelet. Det tok ikke lang tid før en folkemengde sto og så på oss. En potensielt farlig situasjon oppsto raskt. Indianerne hadde slått leir ved et stort militært etablissement bare noen kilometer nedover veien. Hvis et militærkjøretøy hadde passert

tempelet eller en fotpatrulje hadde spasert forbi, ville folkemengden garantert ha tiltrukket seg oppmerksomheten deres og brakt hæren til åstedet. Men i dette øyeblikket, uten noe sted å gå og ingen steder å gjemme seg, utsatt som vi var, snudde jeg meg mot Bala og bemerket at livene våre var fullstendig i folkets hender. Hadde det vært en informant eller noen som var imot oss, ville det ikke ha tatt dem mer enn noen få minutter å informere militærmyndighetene om vår tilstedeværelse i tempelet. Knapt hadde jeg kommentert dette synspunktet til Bala, før en middelaldrende herremann, som handlet på et plutselig glimt av innsikt, innså faren som den voksende folkemengden utgjorde for oss, trådte frem og ba stille og høflig folkemengden om å spre seg. Folkene forsto også situasjonen umiddelbart, som om de plutselig hadde blitt oppmerksomme, og de forsvant raskt, tydeligvis fordi de ikke ønsket å sette oss i fare. Deretter kunne mange stirrende øyne sees bak vinduene og over gjerdene.

Vi ble tilbudt et sted å overnatte i en dag hjemme hos bestemoren til en av kadrene våre. Denne gamle damen var varm og godhjertet. Karakteristisk for hennes alder og kultur, reagerte hun med stor menneskelighet og empati da hun hørte at vi hadde blitt utsatt for en jakt av indianerne og ikke hadde spist på to dager og var dødsslite. Hun viste oss til brønnen og lot oss vaske av oss gjørme og skitt fra kvelden før i rismarken, mens hun, med sine mange års matlagingserfaring, tok seg tid til å tilberede et av sine smakfulleste måltider til oss. Etter å ha nytt dette deilig tilberedte måltidet, sov vi uforstyrret til sent på kvelden. Rundt natt kom en venn av Bala stormende inn i huset for å informere oss om at han trodde hæren hadde informasjon om hvor vi befant oss. Han mente vi burde flytte fra der vi bodde umiddelbart. Og vi trasket langs gatene dit vi kunne finne et sted (vi hadde vurdert å sove i rismarkene igjen hvis vi ikke fant et hus å bo i). Folkene informerte oss om at en militærpatrulje hadde passert området bare noen få minutter foran oss. Faktisk kunne vi se støvelmerkene deres i sanden. Siden det nesten var mørkt og vi visste at troppene hadde startet sine nattrunder, dukket vi inn i et forfallent hus og der ventet vi. Kandiah, som hadde sluttet seg til oss igjen, forsvant plutselig inn i mørket. Vi ventet i spenning på at han skulle komme tilbake, og etter hvert som det ble sent, spekulerte vi i at også han måtte ha blitt tatt av patruljetroppene. Hvis det var slik, tenkte vi, var det all mulighet for at vi ble arrestert i løpet av natten. Vi var forberedt på å akseptere dette uflaksstøtet da Kandiah kom stille inn døren. I hånden bar han en stor handlekurv av stokk, full av mat. Kandiah hadde dratt til en venns sted og organisert et måltid for oss. Og igjen ble jeg overrasket over folks gavmildhet og omtanke.

Vi tok den lysstoffrørlykten min og stilte den midt på gulvet slik at vi kunne se hva som var i kurven. Da jeg forsiktig tok ut fatene med mat, ble det tydelig at en omtenksom og omsorgsfull kvinne hadde vært involvert i tilberedningen av måltidet. Og så, fra bunnen av en kurv, dro jeg ut det jeg trodde var en stein. Jeg tok den ut og holdt den i håndflaten min og så forvirret på den. Til min store overraskelse så jeg at det var et lite stykke trekull. Jeg kunne ikke forstå hvorfor denne åpenbart ryddige og omsorgsfulle kvinnen hadde inkludert et lite stykke trekull i maten. Jeg ble fortalt at trekull (eller «kari» på tamil) er et beskyttende middel som ifølge det lokale trossystemet kan avverge onde ånder som følger med matpakker hvis de blir tatt ut av huset om natten. Det var ikke den overtroiske troen som interesserte meg, men omsorgen og omtanken til personen som mente vi måtte beskyttes mot ondskap. Det var betryggende å vite

at det var en kvinne et sted i den landsbyen i mørket, som var bekymret for vår situasjon den skjebnesvangre natten.

Det var allment kjent i området at vi ble jaktet på som dyr og i ekstreme vanskeligheter. Enhver som tok oss inn i huset sitt utsatte seg selv for eksepsjonell fare. Likevel er potensialet i den menneskelige ånd noen ganger uutgrunnelig og manifesterer seg på storslåtte og storslåtte måter i uforutsette tider. Så vi var begge dypt takknemlige og bekymret da vi ble tatt med inn i hjemmet til en pensjonert politibetjent og hans to døtre i begynnelsen av tjueårene. Vi var takknemlige for at disse menneskene tilbød oss et sted å bo, og bekymret for de to døtrenes sikkerhet dersom hæren fikk vite hvor vi befant oss. Jeg var fast bestemt på at min tilstedeværelse i huset ikke ville utsette disse jentene for fare, og jeg ble deretter inne på rommet vårt om dagen og vasket meg og så videre bare om natten. Selv om det ikke var mer fare enn vanlig ved dette huset, visste både Bala og jeg at vi følte belastningen av omstendighetene. Vi kunne ikke sove fredelig. Våre hyppige besøk for å urinere om natten var en pålitelig indikator på spenningen og belastningen vi var under. Ut fra hundebjeffingen visste vi at hæren patruljerte gatene rundt huset vårt mens vi prøvde å sove.

To begivenhetsløse dager gikk under den årvåkne omsorgen til disse sjenerøse og omsorgsfulle unge kvinnene. Det ville være risikabelt for alle om vi skulle bli hjemme lenger. Men denne familien forble ubekymret om faren de befant seg i, og forsikret oss om at vi var velkomne til å bli så lenge som nødvendig. Heldigvis ble spørsmålene våre om vårt neste bosted avklart da Soosai kom for å se oss. Han hadde vært godt informert om den økende krisen vi sto overfor, og nå som vær- og sjøforholdene hadde blitt bedre, var det i gang med planer for at vi skulle forlate Vadamarachchi. Denne nyheten fra Soosai fikk oss til å smile, og han forsikret oss om at han ville være tilbake med de siste arrangementene dagen etter. I mellomtiden kringkastet nyhetene dødsfallet til Tamil Nadus sjefsminister, herr M.G. Ramachandran den 23. desember 1987. En dag med nasjonal sorg og våpenhvile ble erklært. Som et tegn på respekt for sjefsministeren ville IPKF-troppene bli innesperret i brakker. Det virket som et skjebnebegivenhet at denne store gamle mannen, som gjennom årene i Tamil Nadu hadde vært avgjørende for organisasjonens vekst og utvikling og hadde sponset medisinsk behandling for Bala i Chennai, nå, selv i døden, skulle spille en så viktig rolle i å gi oss liv.

Soosai ba oss forberede oss på den siste delen av sagaen vår. På ettermiddagen den 24. desember kom to kadrer på syklister og hentet oss for den lange turen fra det ene hjørnet av Vadamarachchi til en ventende båt i Thikkam på nordkysten. Jeg manglet ord for å uttrykke min takknemlighet og verdsettelse til disse usedvanlige unge kvinnene og deres far da det var på tide å si farvel. De visste at vi inderlig ønsket at ingen skade skulle ramme dem etter at vi var borte; og det gjorde det aldri. Rettferdighetens lover hadde seiret. Indianerne fikk aldri vite om vårt fristed i disse gode menneskenes hjem. Med store smil rundt omkring ønsket vi hverandre lykke til, og vi syklet av gårde. Fri fra patruljerende tropper i en dag, samlet folk seg og pratet ved hovedportene til husene sine, og idet jeg passerte dem og balanserte faretruende på sykkelstangen, tok hjertelige bølger farvel med meg.

Den siste utfordringen

Mirakuløst nok hadde vi overlevd en vedvarende og samordnet menneskejakt fra en hensynsløs og mektig styrke. Det kunne helt sikkert ikke finnes noen omstendigheter som var mer farlige og livstruende enn de vi hadde konfrontert og seiret over. Det verste var bak oss, tenkte jeg. Den kommende sjøreisen over Palkstredet til Tamil Nadu, selv om det ikke er et luksuscruise, ville være en liten episode i sammenligning med hendelsene de siste månedene. Når vi først var til sjøs og på vei til India, ville vi bare være noen få timer unna sikkerhet, regnet jeg med. Men åh, så feil jeg tok. Vår kamp for å overleve på land hadde nå blitt ført til havet, og reisen vår skulle manifestere sitt eget sett med problemer og farer. Den kommende reisen skulle bli like farefull som de vi hadde møtt og overvunnet.

På kysten ved Thikkam ble vi gjenforent med noen av våre gamle venner som også var på flukt og ventet på å legge ut på sjøreisen med oss. Soosai var også der og tok seg av de siste arrangementene før vi dro av gårde. Ivrig etter å mentalt forberede meg før vi kastet ut i havet, spurte jeg Soosai hvor mange timer han trodde det ville ta for oss å nå kysten av Tamil Nadu. «Fire timer», svarte han raskt. «Fire timer. Vel, det er mye lenger enn den omtrent én time det tok oss å komme til Jaffna fra India, men jeg skal klare denne siste hindringen», tenkte jeg stille for meg selv. Men da vi beveget oss ned til den hvite sanden i de siste øyeblikkene før avreise, omsluttet en følelse av frykt meg. Selv om det hadde vært en liten pause i monsunregnet, hadde de kalde vindene pisket opp havet, og overfarten kom til å bli både utfordrende og skremmende. Mens jeg sto og så ut over det turbulente vannet i det fjerne foran meg, dyttet jeg enhver skepsis eller frykt jeg hadde med hensyn til å kaste meg ut i reisen, til bake i tankene. Etter å ha klart og overlevd farene de siste månedene, overbeviste jeg meg selv om at havet bare var nok en hindring å overvinne. Men selvtilliten min fikk et kikk da jeg så båten som skulle frakte oss over denne ville havsletten. Det var bare en liten glassfiberjolle, med to åtte hestekrefters motorer festet akterenden. Hvordan, lurte jeg forundret, skal dette klare den enorme utfordringen som dette utemmede havet utgjør? Jeg hadde ikke noe annet valg enn å stole på Soosais erfaring og ferdigheter. Jeg var sikker på at han ikke ville sende oss ut på en vei mot ødeleggelse. Tross alt hadde så mange av kadrene våre brukt den samme båten og overlevd overfarten. Mange fiskere hadde også møtt den enorme kraften til disse naturkreftene i båter som denne. Jeg måtte forsikre meg selv om at dersom vi seirer i denne kampen med naturen og lykkes med å komme oss til India, hvor vi i det minste kunne forsvinne blant de myldrende millionene og ha en sjanse til å overleve. Men bak oss, på Jaffna-landmassen, var den sikre døden. En liten sjanse var bedre enn ingen, så jeg bagatelliserte farene som lå foran meg, satte bagasjen vår i båten og gjorde meg klar til å dra av gårde.

Mørket senket seg raskt over horisonten vi var på vei mot, og en og annen svart sky som svevde på himmelen bidro til den generelt grå atmosfæren. En følelse av at det hastet begynte å innta oss etter hvert som tiden gikk og vi ikke hadde dratt ennå. Kadrene våre ville være borte fra åstedet før troppene dro ut for natten. Så klatret vi om bord i båten og fant et sted å sitte på båtgulvet. Kort tid etterpå dyttet Soosai og dusinvis av kadrer oss gjennom de brytende bølgene, ut i det store havets luner. Motorene ble startet, og det så ut til at vi var på vei.

Men da vi beveget oss bort fra kysten, ble jeg plutselig overveldet av en dyp følelse av skyld og følelser. De konstante krisebølgene vi hadde blitt utsatt for brakte meg inn i forhold til bemerkelsesverdige mennesker som hadde vist det beste i menneskeheten. Mange mennesker trakk fra dypet av seg selv for å ofre og ta risikoen de tok for oss, og jeg følte et dypt bånd med dem. Så da jeg så kystlinjen forsvinne fra syne, følte jeg virkelig at jeg forlot våre pålitelige venner til en usikker fremtid. I mange år hadde jeg ventet på å bli med folket i deres kamp, og selv i de få månedene i Jaffna hadde jeg delt noe av undertrykkelsen og traumene i samfunnet, og jeg var lei meg for å måtte overlate dem til deres vanskelige situasjon. Selvfølgelig var det også en lettelse over at presset fra jakten hadde blitt lettet. Men følelsen av lettelse viste seg å være for tidlig og fullstendig malplassert.

Etter å ha klart å krysse de brytende kystbølgene, prøvde vi å forsone oss med det bølgende, dype, grå havet som omringet oss. Men bare noen få kilometer unna, og oppmerksomheten vår flyttet seg til et presserende problem. Det ble tydelig at en av motorene våre ikke fungerte problemfritt. Den hostet og sprutet, og så gikk det greit et lite stykke, før den sprutet igjen. Våre «otti» (båtførere) var bekymret for om motoren ville klare distansen til India, og det var noe som mumlet om at vi kanskje måtte returnere til land. Etter deres erfaring ville det være tåpelig og farlig å fortsette en reise med bare én motor som fungerer pålitelig. Det var en akseptert praksis blant båtførerne å ikke begi seg ut på dyphavet uten to motorer, logikken var at hvis den ene motoren brøt sammen underveis, var det alltid den andre å stole på. Siden det bare var noen få kilometer unna, var det for tidlig på reisen til å risikere den lange distansen foran oss med bare én motor i drift. Vi kunne lett blitt strandet midt ute i havet hvis det mislyktes. Tanken var skremmende. De fiklet med motoren, og den guffet noen meter, men de var slett ikke fornøyde. Nå sto vi overfor et stort dilemma, og vi så på hverandre og lurte på hva de ville bestemme seg for å gjøre. Vi satt bokstavelig talt fast mellom djevelen og det dypblå havet. Foran oss lå ukjente farer, og bak oss lå de kjente farene. Vi gruet oss til tanken på å måtte snu. Gjennom kommunikasjon med våre kadrer på land hadde vi blitt informert om at de indiske troppene var i området. Uten å vite nøyaktig hvor de var, ville det være ekstremt farlig å lande og vente mens det ble gjort forsøk på å reparere eller bytte ut motoren. Vi risikerte å falle rett i hendene deres. Men i virkeligheten var det ikke noe valg: vi måtte tilbake til kysten. Hjertene våre sank idet båten sakte snudde og satte kursen mot land igjen. Vi visste at vi alle var i fare igjen, og at vi ennå ikke hadde unnsluppet indianernes jakt. «Otti»-en formidlet motorproblemet til kadrene våre som ventet under tak på land. De orienterte igjen våre 'otti' om troppebevegelser. Noen kilometer ute på havet var motorene slått av, og vi lurte på hva som skulle skje videre.

Natten hadde lagt seg, og båten vår drev i det urolige kysthavet. Så, til vår forbauselse, skled en av 'ottiene ut i det opprørte vannet. Jeg antok at han planla å svømme i land, rekognosere stranden for troppebevegelser og søke hjelp til å reparere motoren, men til min store forbauselse gjorde denne modige unge mannen det stikk motsatte. Mens han red og tråkket på bølgene, slet han med å løsne den ikke-fungerende påhengsmotoren, tok hele vekten av motoren på skulderen og sideveis til stranden. Han planla å finne en erstatningsmotor fra en av de mange fiskerne i landsbyen, og for å unngå at vi måtte foreta en farlig landing på stranden, svømme tilbake med den og montere den på båten. Jeg kunne ikke engang begynne å forestille meg

hvordan denne unge mannen skulle klare en slik bragd. Det var mørkt, vintervannet må ha vært kaldt for ham, og den indiske hæren var et sted i nærheten på stranden. Likevel, fullstendig ignorerende faren for seg selv, fortsatte han nådeløst å gjennomføre planen. Og mens han slet med dønningene i vannet, ventet vi i sjøen på at han skulle komme tilbake. Opp og ned som en reise gjennom bølgende åser beveget den lille båten vår seg med havets stemning. Jeg stakk magen ned i vannet. Men det var først da billysene som beveget seg langs kystveien ble sterkere og tydeligere, at vi innså at tidevannsstrømmene dro både havet og båten vår ubønnhørlig mot kysten og muligens i hendene på de indiske troppene. Av frykt for å varsle konvoiene med tropper som reiste langs kystveien, kunne vi ikke starte den gjenværende motoren og bevege oss dypere ut i havet. Vi kunne heller ikke kontrollere tidevannsstrømmene. Tiden gikk mens vi ventet i desperasjon på utfallet av kappløpet mellom tidevannet som trakk oss mot den indiske hæren på den ene siden, og båtførerens hjemkomst med en ny motor på den andre. Vi virket dømt til å mislykkes mens vi drev innenfor hundrevis av meter fra kysten. Vi forble alle stille for å unngå å tiltrekke oss oppmerksomhet. Så, gjennom mørket, blinket et lys av og på. Det var signalet fra «otti» på land som indikerte at han hadde fått ny motor og var i ferd med å returnere til båten. Håpet vårt ble større, og kort tid senere så vi et hode duppe opp og ned blant bølgene. I alle mine erfaringer med den tamilske frihetskampen, demonstrerte synet av denne unge mannen som kjempet seg gjennom vannet mot båten vår med den nye motoren på skulderen et av de fineste eksemplene på menneskelig ånd når det gjelder mot, offer og besluttsomhet. Det var ekstraordinært å se denne unge mannen bli stilt opp mot havets makt, og å se ham gå triumferende ut av det. Med to motorer som gikk jevnt, satte vi av gårde. Nyheter fra land fortalte oss at troppene hadde gått ned til stranden ved Thikkam bare noen få minutter etter avreise. Vi hadde slått dem igjen. Tilsynelatende hadde troppene blitt tipset om at en hvit kvinne hadde blitt sett i løpet av dagen på vei til kystområdet.

Vi dro ut på havet vel vitende om at vi ikke kunne snu igjen. Nå var det en gjøre-eller-dø-situasjon. «Bare noen få timer til», sa jeg til meg selv, «vent litt, jente, bare noen få timer til». Men knapt hadde vi løst motorproblemet og var godt ute på havet før et annet, like farlig problem møtte oss. Våre «otti» reiste uten kart eller overvåkingsutstyr. De var avhengige av stjernenes posisjon for å finne veien, og deres mange års erfaring hadde lært dem forskjellen på srilankiske og indiske skip. Så da vi alle så dette mørke, truende bildet vokse frem i horisonten, innså vi at vi var på vei rett mot et indisk krigsskip. For Guds skyld, det var bare et utrolig sammentreff at den indiske marinen tok opp jakten til sjøs der troppene hadde sluttet på land. Vi foretok en liten kursendring, og det tok oss utenfor rekkevidde for skipets radarovervåking. Og mens dette mørke, ansiktsløse sjøuhyret smeltet inn i natten, visste vi at vi hadde unnsluppet dets farlige avkroker. Men det var ingen tid til å nyte den lille seieren. Etter å ha unngått ett skip, så vi nå en patruljebåt fra den srilankiske marinen. Dens tilstedeværelse skapte panikk da vi kom nærmere den. Lykken var med oss da patruljemannskapet ikke klarte å oppdage oss i mørket og passerte oss. Med en følelse av at det verste var over, seilte vi videre inn i Palkstredet.

Etter hvert som avstanden samlet seg bak oss, omsluttet mørket oss, og kulden stjal varmen vår. Hav pisket opp av kalde vinder, hevet og rullet, og presset oss inn og ut av dype renn. Svulmende, svarte skyer hang på himmelen og ble tyngre hele tiden. Den svarte natten strakte

seg for alltid, utenfor det øyet kunne se. Ikke en eneste lysstråle ga oss noe håp. Vi hadde sikkert passert fire timer i denne evigheten. «Hvor langt har vi å gå?», spurte jeg utålmodig. «Ikke langt, tante», løy «otti» vår. Men det opprørte havet var bare én av våre kamper. Fortvilelsen skulle slå til igjen da den ene motoren hakket og bukket under for utmattelsen av oppgaven. Ville den ene gjenværende åtte hestekrefters motoren seire over det som så ut til å være en oppgave av sisyfosiske proporsjoner? Etter alt vi hadde overlevd i Vadamarachchi, var vi sikkert ikke dømt til å dø i det ensomme mørket, midt ute på et hav. Bare «otti» leste stjernene og visste hvilken retning vi var i og hvor langt vi måtte gå før vi nådde land igjen. Store bølger hovnet opp foran oss og slo over båten vår og samlet seg i dammer under oss. Vi grep tak i alt som var tilgjengelig og øste febrilsk ut det stigende vannet for å avlaste båten for ekstra vekt. Denne skremmende og desperate situasjonen utviklet seg til et rent mareritt da vi så den ene motoren plutselig skli av akterenden og ut i vannet, og båten vår stoppet. Var det den fungerende motoren, eller var det den som hadde havarert som hadde gått over kanten? Vi holdt alle pusten og ventet mens «otti»-en vår startet den overlevende motoren. Det var tydelig hvem av dem som hadde stupt. Lettet la vi i vei igjen i vår utfordring med havet. På dette tidspunktet hadde vi kjempet med havet og været i flere timer, og eksponering ble vår neste dødelige fiende.

Ingen av oss var spesielt forberedt på denne lange sjøreisen. Vi hadde alle på oss tynne bomullsklær og gummiflip-flops på føttene; egnet for varmen i Jaffna, men helt upassende for miljøet og været vi ble utsatt for. Og etter hvert som nattens kulde fulgte det dypere havet, innså vi hvor dumme vi hadde vært. Havet var nådeløst og vedvarende, svulmet opp foran øynene våre og truet med å sluke oss når som helst. På dette tidspunktet hadde vi vært på sjøen i mange timer. Bølger slo mot den lille jolla vår, og sjøvannet gjorde oss gjennomvåte til skinnet. Den kraftige vinden som blåste over de våte klærne våre gjorde kulden uutholdelig. Jeg satt ved siden av båten og bar byrden av de brytende bølgene og vinden. Jeg frøs faktisk så mye at tennene mine klapret ukontrollert, og jeg ble livredd da jeg sto der jeg var, ute av stand til å engang slippe taket i siden av båten. Men grepet mitt symboliserte også at jeg holdt fast ved livet. I den posisjonen visste jeg at jeg var i live, og jeg fryktet at hvis jeg slapp taket, ville jeg miste det jeg hadde igjen av varme og styrke. Bevisstheten om min manglende evne til å kontrollere de klaprende tennene mine fortalte meg også at jeg fortsatt var i live. Bala var kald og skalv. Våte og kvalme trodde vi reisen aldri ville ta slutt. Tid ble til evighet. Vi hadde vært på havet i over fire timer, så reisen vår var sikkert nesten over. «En halvtime. En halvtime», fortsatte «otti» å lyve til meg. Alt jeg kunne tenke på var å komme meg vekk fra dette sinte havet og ut av den iskalde kulden. En av «ottiene» oppmuntret meg ved å peke på det første lysglimtet i horisonten. I det fjerne foran oss åpenbarte lysene fra kystlandsbyene i Tamil Nadu seg for oss som en gud for de ikke-troende. Vi så ut til å være litt nære, men trodde det bare ville ta noen minutter før vi kom oss av sjøen og tilbake til varmen. Men «thambi» fortalte meg ikke at disse lysene fortsatt var timer unna. Vår manglende erfaring med sjøreiser og dårlige vurdering av avstander til sjøs villedet oss fullstendig, og etter hvert som tiden gikk, innså vi at det ville ta timer og enda mer iskaldt før vi ville møte det forlokkende fyrtårnet om natten. Likevel hadde den potensielle varmen den livsopprettholdende effekten av å gjenopplive håpet i oss.

Da vi nærmet oss kysten, var vi klar over at vi måtte være på vakt og se opp for indiske marine- og kystvaktbåter. Men trusselen fra disse patruljene bleknet i sammenligning med løftet om denne strålende varmen foran oss. Jeg frøs og klarte knapt å bevege hodet for å se meg rundt etter patruljebåter. Det var også viktig for oss å time ankomsten vår rett før daggry. Når som helst etter det kunne vi lett bli oppdaget av patruljebåter og tatt i varetekt.

De to «ottiene» var kjent nok med disse farvannene til å kunne navigere oss forsiktig i retninger de visste at kystvakten og tollpatruljene minst sannsynlig ville være tidlig om morgenen. Heldigvis så vi ingen båter på denne siden av havet. Likevel, ikke forberedt på å overlate ting til tilfeldighetene, samlet vi oss alle og var på utkikk etter enhver mulig trussel som brutalt kunne gripe inn og hindre vår siste etappe av reisen. Noen få regndråper fikk alarmklokkene til å ringe. De svarte skyene var nå en reell trussel, og vi håpet alle at regnet ville holde seg unna til vår siste ferd mot tørt land. Vi red på de brytende bølgene til grunt kystvann. Stivnet av kulde dro vi oss ut av båten og tråkket ned i den ankeldype gjørmen som vi ikke kunne se under vannet. Og himmelen åpnet seg og regnet øste ned. Gjennomvåte til skinnet og nedsunket i klissete gjørme, trasket vi vekk fra vår lille redningsmann. Men selv om vi overlevde, gjorde ikke den modige lille båten det. En enorm bølge reiste seg bak oss, kastet jolla opp i dønningen og snudde den på hodet. Det var en uhøytidelig slutt på vår uforglemmelige ti timer lange sjøsaga, og begynnelsen på en ny fase i vår underjordiske flyktningtilværelse.

Undergrunnen i India

I det som viste seg å være et stort paradoks, søkte og fant vi endelig tilflukt i India. Videre, mens den indiske hæren førte krigen mot LTTE i det tamilske hjemlandet, fortsatte mange LTTE-kadrer å bo i Tamil Nadu. Likevel sto deres tilstedeværelse i Tamil Nadu i sterk kontrast til årene da LTTE nøt støtten til Tamil Nadu-politikere og støtten fra folkemassene. Nå levde de under konstant overvåking av politi og etterretningstjenester, og trusselen om arrestasjon og fengsling hang over hodene deres. Alle våre kadrer var forsiktige og årvåkne i forventning om at myndighetene ville angripe dem og arrestere dem og holde dem i varetekt, noe de gjorde i en delstatsomfattende razzia av LTTE-kadrer i august 1988. Men etter vårt syn var krigen med den indiske staten én sak; Vår respekt for folket i Tamil Nadu og India forble upåvirket av hendelsene i hjemlandet.

Da vi ankom Vetharniyam ble vi ført til supporterhus hvor folk beskyttet oss mot det lokale politiet og tollerne. Men siden Vetharniyam var en relativt liten by, var disse menneskenes hus godt kjent for de lokale myndighetene, og risikoen for at vi ble oppdaget var ekstremt høy. Så vi ble rådet til å flytte. Siden Bala er en kjent skikkelse i Tamil Nadu og hudfargen min gjør oss til et lett identifiserbart par, valgte vi å forlate staten for et undergrunnsliv i Bangalore i Karanatika-staten, hvor Bala ikke var godt kjent. Så, etter en kort periode i et trygt hus i Tiruchi, flyttet vi til Bangalore hvor vi leide et hus i Jayanagar.

Kort tid etter at vi etablerte oss i Bangalore, bestemte flere undergrunnskadrer fra LTTE i Tamil Nadu seg for å flytte til Bangalore og bli med oss. I de første dagene i Bangalore

gjorde jeg en målrettet innsats for å unngå å tiltrekke meg myndighetenes oppmerksomhet til oss. Jeg begrenset de fleste aktivitetene mine til huset. Men etter hvert som tiden gikk ble denne situasjonen uutholdelig: Jeg var nærmest en fange i huset, og det tøyde tålmodigheten og toleransen min til det ytterste. Bala og jeg bestemte oss for å legge forsiktighet til side og begynte å bevege oss rundt i byen, shoppe og besøke parker osv. Vi fulgte nøye med på hendelsene i både Tamil Eelam og India, og håpet alltid at det kanskje ville bli en våpenhvile og en slutt på krigen, slik at vi kunne returnere til Jaffna. Men det skulle ikke skje. Uten utsikter til at krigen ville ta slutt i nær fremtid, sendte herr Pirabakaran en melding til Bala der han oppfordret oss til å forlate India og reise til London, hvor vi kunne informere den tamilske diasporaen om de politiske og militære hendelsene og utviklingen i LTTE-krigen med India. Og med beslutningen om å forlate India, lurte vi på hvordan vi skulle forlate landet uten å bli avlyttet av de forskjellige indiske etterretningstjenestene. Den eneste veien for oss å forlate landet var via Chennai internasjonale lufthavn. Med tanke på å ordne opp for å forlate India uten å bli arrestert ved avgangsterminalen, returnerte vi til Chennai midt på natten og bodde hos en venn.

Kittu satt i husarrest i Chennai. Flere politibetjenter holdt vakt over boligen hans døgnet rundt. Men vi måtte møte vår gamle venn og mannen som har ansvaret for politikken i Tamil Nadu før vi dro til London. Kittu bodde oppe i et toetasjes hus. Mens han bodde ovenpå, «bodde» politivaktene i første etasje. Kittu ble informert om at vi ønsket å se ham. Som en mann med innovative ideer, uttenkte Kittu en utspekulert plan for å distrahere oppmerksomheten til politibetjentene på vakt. Han leide et par populære tamilske filmer og arrangerte en spesiell videofilmvisning den kvelden som underholdning for politimennene. Mens alt politipersonellet, inkludert den ved porten, forble limt av hypnotisk fryd til en tamilsk film, klatret vi gjennom piggtrådgjerdet og smøg oss opp i toppetasjen gjennom trappen bak huset. Vi oppnådde målet vårt om å møte Kittu uten å bli lurt av politiet i Tamil Nadu. Vi møtte også en gammel indisk venn, en høytstående offiser i etterretningsbyrået som Bala kjente godt fra vennskapelige dager med India. Bala likte og respekterte denne kultiverte herren. På hans forslag begrenset vi bevegelsene våre i Chennai i de avgjørende siste dagene til visse områder og til et minimum for å unngå å bli sporet opp av offiserer fra Tamil Nadu «Q»-avdelingen. Vi informerte ham om planen vår om å forlate India, og han ordnet det beleilig med å være ved billettinnsjekkingsskranken og ved immigrasjonspunktet. Begge besøksvisumene våre hadde utløpt mange år tidligere. Vi ankom billettluken så diskret som mulig og til nøyaktig innsjekkingstid. Vi hadde booket inn under et annet navn og ble ganske forvirret da billettkontoret ga oss billettene tilbake med et «God reise, herr Balasingham». Etter innsjekking var alt som gjensto immigrasjonspunktet. Vi overleverte passene våre til en ganske samvittighetsfull immigrasjonsbetjent, som gransket passene våre og så strengt på oss, og deretter, til vår lettelse, kikket på en skikkelse som sto i bakgrunnen. Med et nikk fra denne mannen lukket betjenten raskt passene våre og ga dem raskt til oss mens han vinket oss gjennom. Den avgjørende skikkelsen i skyggene var vår gode venn, den tamilske I.B-offiseren. Kort tid senere var vi i luften, på vei til London. Livene våre hadde fullført en sirkel.

6 Premadasa - LTTE-samtaler

Det finnes ingenting som krig for å manifestere ironi. Historien har også sine særegenheter. Så man burde ikke bli overrasket over å oppdage at etter å ha rømt fra øya Sri Lanka hadde vi nå returnert, men denne gangen under helt andre omstendigheter. Basen vår var ikke tamilske Eelam, men det singalesiske sør. Vi ble heller ikke jaktet på i veier og åkre, men nøt komforten til et femstjerners hotell i Colombo. Vi hadde ikke å gjøre med en alliert som var blitt en fiende, men en fiende som var blitt en alliert. Dessuten var vi ikke på et krigsoppdrag, men et fredsoppdrag. Dette var mine refleksjoner 3. mai 1989 da vi fløy i et Bell-helikopter fra det srilankiske luftforsvaret på oppdrag til Vanni for å frakte LTTE-delegater til deres deltakelse i fredssamtalene i Colombo. Vi fløy fra Colombo inn i luftrommet til det indisk okkuperte territoriet Tamil Eelam. Et utvalg journalister fra Colombo fløy sammen med oss i et annet helikopter.

To gigantiske MI24-helikoptre og kamphelikoptre fra det indiske luftforsvaret avskjærte fartøyet vårt og fulgte etter på avstand. Det var en fornærmelse fra indernes side å påtvinge seg flyturen vår, for vi visste at det srilankiske luftforsvaret ikke søkte Indias tillatelse til dette oppdraget. Kommandørene deres mente at de hadde suverene rettigheter til å fly over deres territorium og ikke trengte indisk tillatelse for å komme inn i Tamil Eelam-luftrommet. Ikke overraskende ble srilankerne overrasket over den plutselige og uventede trusselen fra de tungt bevæpnede indiske helikoptrene. Likevel, uten å se på denne fiendtlige inntrengingen, forble de srilankiske pilotene rolige og holdt kursen, og fløy mot sin angitte destinasjon mens de gransket et kart over Vanni.

Etter vår mening utgjorde denne bevisste merkingen av flyreisen vår en uvennlig handling fra indernes side, som signaliserte at de så på det gryende forholdet mellom LTTE og Premadasa-regjeringen med en viss misnøye og skepsis. Handlingen sendte et budskap til Premadasa og LTTE om at selv om hun offentlig ønsket velkommen åpningen av en dialog mellom de to partene i denne etniske konflikten, var India privat irritert og ville hevde seg som en supermakt i regionen, og også prøve å forbli en viktig aktør i den turbulente politikken på Sri Lanka. De indiske helikoptrene, med sin umiskjennelige beskjed, forsvant inn i den blå disen. Vi fortsatte med prosjektet vårt, og fløy over solbakte rismarker og grender med stråtak med leirhytter, mot destinasjonen vår i jungelen i Nedernkerni. Sett fra himmelen utgjorde den tette jungelgrønne fargen, ispedd fargetoner fra sumpete innsjøer og myrlendte områder og nyanser fra åpne åkre, et enormt lappeteppe. Og et sted under den tykke, grønne kalesjen, gravd dypt ned, var hundrevis av våre geriljakadrer, og så på mens helikoptrene våre sirklet over dem. Vi hadde kommet inn i henteområdet.

Før avreisen vår fra Colombo var det blitt avtalt med det srilankiske militæretablissementet at våre kadrer skulle markere et stort hvitt kors i en lysning i jungelen for å vise helikopterpilotene hvor de befant seg og en trygg landingssone. Men mens helikoptrene sirklet gjentatte ganger, forble et glimt av det hvite korset unnvikende. Helikopteret svelget drivstoff mens vi skannet jungelen nedenfor etter et tegn til landingssonen. Etter hvert som søket fortsatte, avtok begeistringen over utsiktene til å møte kadrene våre igjen, ettersom vi lurte på om drivstoffet ville holde til at vi kunne dekke det enorme jungelområdet som strakte seg til horisonten. Hadde piloten tatt feil av instruksjonene, eller var det våre kadrer som hadde gjort en feil? Det spilte egentlig ingen rolle; Det som opptok oss mest var å finne landingssonen så raskt som mulig, mens vi hadde drivstoffet til det. Så, akkurat idet tanken om å forlate oppdraget ble en del av pilotens betraktninger, så vi en rød flekk i det fjerne. Etter hvert som Bell-helikopteret nærmet seg stedet, forvandlet det seg til en ung mann som febrilsk viftet med et rødt flagg i et forsøk på å tiltrekke seg oppmerksomheten vår. Gradvis ble et hvitt kors tydelig gjennom det grønne. Det måtte være våre kadrer. Bala plukket opp walkie-talkien med kort rekkevidde, tastet inn kodenummeret og smilte da han hørte: «Hallo Bala Anna, vi tar imot deg».

Etter hvert som de to helikoptrene sakte falt ned, ble ansiktene til kadrene våre synlige gjennom trærne og buskene i den tette jungelen som omkranset det åpne landingsfeltet. Et raskt blikk rundt oss minnet oss på at vi fortsatt var i krig med både India og Sri Lanka. Hundrevis av tungt bevæpnede kadrer hadde blitt utplassert for å forsvare området i tilfelle en plutselig militæroperasjon fra den indiske hæren. De forsiktige LTTE-kadrene, overbevist om at passasjerene i helikoptrene var ekte og ikke et knep for å lokke dem ut i et regn av skuddsalver, stormet frem fra jungeldekningen sin med brett med kaker og kjeks til gjestene sine. Kadrene utvidet den legendariske tamilske gjestfriheten selv midt i en avsidesliggende jungel, ved å servere journalistene og pilotene mat etterfulgt av brus og «elani» (ung kokosnøttjuice) som forfriskning. Kadrene var også nysgjerrige. Tross alt hadde de vært i jungelgjemmestedet sitt i atten måneder, og dette var deres første vennlige besøk i løpet av den perioden. Men mesteparten av nysgjerrigheten fokuserte på de srilankiske helikoptrene og pilotene deres. Det var ganske ironisk at fartøyet utførte et ikke-fiendtlig oppdrag over tamilsk territorium. De beryktede klokkene hadde blitt synonymt med terror og død blant det tamilske folket og ble sett på med forsiktighet. Femti-kaliber maskingevær og rakettkapsler festet til helikopteret hadde drept og lemlestet utallige tamiler fra luften og lagt hundrevis av bygninger i ruiner. Ironisk var også synet av srilankiske piloter og LTTE-kadrer som tilbakeholdent hilste på hverandre, en skikkelig kontrast til deres nylige historie med gjensidige skuddvekslinger i et forsøk på å drepe hverandre.

Herr Yogaratnam Yogi og herr Paramu Murthy, seniorkadrer fra den politiske seksjonen av LTTE, som ble utnevnt til å utvide Tigrenes forhandlingsteam og bistå Bala – i tillegg til livvaktene deres og herr Jude, kommunikasjonsmannen, kom ut av jungelen kledd i kamuflasjeuniformer: de var menneskene som hele denne ekspedisjonen hadde blitt gjennomført for.

Med hilsener overbrakt og bilder tatt, var de litt nervøse pilotene ivrige etter å få sine tomgangsgående helikoptre tilbake i luften og over mer vennligsinnet territorium før drivstoffforsyningen minket. Så innen en halvtime etter at vi landet i Nederkerni, var Yogi og Murthy på vei til

Colombo, hovedstaden i den singalesiske løven, for å åpne et nytt og ekstraordinært kapittel i historien om den brutale konflikten mellom LTTE og staten Sri Lanka. To timer senere landet helikoptrene på området til Colombo flyvåpenhovedkvarter i sentrum av hovedstaden. Etter å ha snakket med mediapersonellet på luftforsvarets område, ble vi ført til et forhåndsbestemt sted (Colombo Hilton Hotel) med streng sikkerhet arrangert av Special Task Force (STF), for å forberede de første historiske forhandlingene mellom LTTE og Premadasa-regimet.

Uro i nord og sør

Etter vår mirakuløse flukt fra Jaffna og vår retur til vesten, reiste Bala og jeg til mange land. Der møtte vi den tamilske diasporaen og diverse myndighetspersoner og ikke-statlige tjenestemenn, og forklarte problemene forårsaket av indisk intervensjon og de tragiske hendelsene som kulminerte i det uforutsette utbruddet av fiendtligheter mellom LTTE og den indiske «fredsbevarende styrken». Det var under denne propagandaturen i utlandet at situasjonen i Sri Lanka ble dyster og øya sank dypere ned i en hengemyr av eskalerende vold og politisk ustabilitet. Indias intervensjon i den etniske konflikten og innføringen av den indiske hæren på øya var den årsakende faktoren for den tamilske motstandskampanjen i nordøst og det åpne opprøret fra den misfornøyde ungdommen i sør. Innføringen av den indiske hæren som en «fredsbevarende styrke», under vilkårene i Indo-Sri Lanka-avtalen, viste seg å være en av de alvorligste politiske, diplomatiske og militære tabbene som Rajiv Gandhis administrasjon har gjort, og undervurderte fullstendig dybden av nasjonalistiske følelser og den politiske bevisstheten til folket i de to nasjonene. Ironisk nok viste de indiske troppene som kom til øya som en fredsbevarende styrke seg å være selve katalysatoren for brutal vold i Nord så vel som i Sør, og forvandlet dens opprinnelige karakter fra en fredsstyrke til en preget av undertrykkelse og vold. På to fronter, i nord og sør, viste ulike politiske og militære kamper motstand mot indisk intervensjon og dermed i både tamilenes og singalesernes interne anliggender.

Uten å ta hensyn til det tamilske folkets ambisjoner, gikk Sri Lankas regjering, i samarbeid med de indiske militærstyrkene, videre med implementeringen av Indo-Sri Lanka-avtalen ved å forsøke å opprette et provinsielt råd for den sivile administrasjonen i nordøst. Valg til provinsrådet 19. november 1988, avholdt under forhold preget av krig, frykt og trusler, orkestrert og overvåket av den indiske militæradministrasjonen, gjorde narr av den demokratiske prosessen. Stemmefusk, stemmeurnestopping og annen misbruk sto for valgseieren og maktovertakelsen til den nå indisk-sponsede Eelam People's Revolutionary Liberation Front (EPRLF) i nordøst. Installasjonen av et pro-indisk tamilsk politisk parti for å administrere det nordøstlige provinsrådet i de tamilske områdene med en marionettpolitiker ved roret, klarte ikke å dempe skepsis, men skapte sinne og kritikk av India blant det tamilske folket.

EPRLFs provinsadministrasjon fungerte som en politisk forlengelse av den indiske militære okkupasjonen av det tamilske hjemlandet. Det tjente først og fremst indiske interesser. Den ble innstiftet som et røykteppe for å skjule den militære undertrykkelsen og forfølgelsen fra

IPKF og for å legitimere den nå beryktede Indo-Sri Lanka-avtalen. De væpnede EPRLF-kadrene fungerte som leiesoldater med den indiske hæren og samarbeidet med dens kampanje for å knuse LTTE og stilne kritikk av regimet deres. Deres forræderske politikk ga EPRLF folkets harme og hat. Til syvende og sist opererte EPRLF som dødsskvadroner for den indiske okkupasjonshæren. Kritikere og dissidenter forsvant plutselig, og man hørte aldri fra dem igjen, og fremtredende LTTE-tilhengere ble funnet drept i hjemmene sine eller på gatene. Dette terrorveldet ga næring til folkelig støtte for LTTEs motstandskampanje mot den indiske militære okkupasjonen og dens marionettpolitiske regime. Fremmedgjort fra det tamilske folket, forlatt av regjeringen i Sri Lanka og i konflikt med LTTE, kunne ikke den nordøstlige provinsielle administrasjonen i Varatharaja Perumal fungere blant massene. I stedet begrenset den seg innenfor et territorium på en kvadratkilometer i byen Trincomalee under beskyttende dekke av den indiske okkupasjonshæren.

Det enestående sosiale og politiske kaoset som rev øya fra hverandre i denne perioden, var den politiske arven etter tolv år med United National Party (UNP)-styre, som J.R. Jayawardene overlot til sin etterfølger, Mr. Ranasinghe Premadasa. Da Premadasa ble valgt til Sri Lankas andre president den 20. desember 1988, befant han seg i en ekstraordinær situasjon, der han møtte turbulens, uro og vold uten sidestykke på hele øya. I nordøst fortsatte krigen mellom Indo og LTTE uforminsket. IPKF, bestående av mer enn hundre tusen soldater, slet med å holde dedikerte LTTE-geriljasoldater som opererte midt i en støttende befolkning. I Sør-Sri Lanka var det opprørsvold – væpnet opprør fra Janatha Vimukthi Perumuna (Folkets frigjøringsfront) – mot staten. Den marxistiske opprørsorganisasjonen, populært kjent som JVP, gjenoppsto etter å ha blitt knust i et opprør mot Srimavo Bandaranaikes regime i 1971 – og brakte kaos og anarki til flere singalesiske distrikter. Ved å terrorisere offentligheten gjennom mord og vold hadde disse «marxistiske revolusjonære» «frigjort» flere regioner i sør og brakt regjeringens administrative maskineri til stillstand. Tusenvis døde i en orgie av grusom vold. Politiske attentater, drap på lyktestolper, massegraver, torturerte og lemlestede lik som fløt i elver, begravelsesbål med brennende dekk som strødde gatene og forsvinninger karakteriserte JVPs opprørsvold og den brutale motopprørskampanjen til statens sikkerhetsstyrker. På sitt høydepunkt lammet hartaler (streiker) som ble innkalt av opprørerne sivilsamfunnet og forstyrret offentlig administrasjon alvorlig, noe som stoppet samfunnet opp. Represaliene for manglende etterlevelse av opprørernes krav var alvorlige og skapte terror i folkets hjerter. Etter hvert som JVP-volden spredte seg, ble politistasjoner angrepet, universiteter og høyskoler ble stengt, og det offentlige transportsystemet ble lammet. Med unntak av hovedstaden Colombo, ble de fleste regionale sentra alvorlig rammet av JVP-opprøret. JVP tok i bruk en klassisk maoistisk geriljamodell for å omringe byen ved å overta landlige områder, og utgjorde en presserende og umiddelbar trussel mot det nylig overtatte regimet til Premadasa. I motsetning til i 1971, påberopte ikke JVP seg problemet med klassemotsetninger og proletarisk revolusjon som det sentrale temaet for sitt væpnede opprør mot den kapitalistiske staten. Det viktigste spørsmålet denne gangen var den indiske militære okkupasjonen av Nordøst-Sri Lanka. Den borgerlige klassen i UNP, slik JVP oppfattet det, hadde tillatt de «indiske imperialistene» å okkupere «den singalesiske rasens hellige land». De singalesiske massene, som historisk sett har vært mistenksomme overfor indiske intensjoner, ble påvirket av denne ultranasjonalistiske propagandaen. JVP-ledelsen fordømte også den

indisk-srilankiske avtalen som et «dokument om overgivelse» av Sri Lankas suverenitet til en fremmed supermakt. Den «røde armé» til JVP var faktisk klar til å invadere hovedstaden da Premadasa overtok makten som statsoverhode.

Premadasa, en skarp og erfaren politiker, forsto den underliggende årsaken til LTTEs krig i nord og JVPs opprør i sør. Han konkluderte med rette med at det var tilstedeværelsen av den indiske fredsbevarende styrken, som praktisk talt hadde tatt kontroll over alle åtte distrikter i de nordlige og østlige provinsene, inkludert den strategisk viktige havnen Trincomalee, som utløste voldsdynamikken i både nord og sør. Premadasa fryktet at de indiske troppene kunne bli værende på srilankisk jord på ubestemt tid ettersom kampene mot LTTE hadde blitt til en utmattelseskrig, en langvarig konflikt med lav intensitet. Han følte at verken den indo-srilankiske avtalen eller den indiske militære tilstedeværelsen hadde løst det etniske problemet. Det var mangelen på visjon og vilje fra den singalesiske politiske ledelsens side, mente han, som førte til utenlandsk militær intervensjon og okkupasjon. Hans umiddelbare bekymring var å utvise de indiske troppene fra landet og invitere de nordlige og sørlige opprørerne til fredssamtaler og forsoning.

Selv om det kan sies at Premadasas opprinnelse brakte ham nærmere den «vanlige» mannen, er det likevel sant at den «vanlige» mannen i Premadasa legemliggjorde dype singalesiske buddhistiske følelser. Og dette var tydelig i hans valg av Tanntempelet, Dalada Malagawa, i Kandy, hjertet av singalesisk buddhisme, for innsettelsesseremonien 2. januar 1989. Dette historiske singalesiske stedet var samtidig en forlengelse av og en uttalelse av hans politiske mål. Hans valg av Tanntempelet for en så fremtredende dag i hans personlige liv signaliserte hans hengivenhet til buddhismen og den buddhistiske arven med å gi religion forrang over statlige anliggender. Det var også en dramatisk handling som fremkaller historisk forankrede singalesiske nasjonalistiske følelser. Ved å ta argumentet et skritt videre, kan vi se at Premadasa delte den populære harmen som ble uttrykt over hele øya angående okkupasjonen av nordøst av den indiske hæren. Politiske kommentatorer ville ha bemerket at ved å velge Kandy, med sin historie med motstand mot utenlandsk invasjon, signaliserte Premadasa tydelig at også han var misfornøyd med og hadde til hensikt å fjerne de okkuperende indiske troppene fra øya. Premadasas vedvarende motstand mot Indo-Sri Lanka-avtalen og enhver politisk avtale som ville forsterke indisk intervensjon på øya, var faktisk godt kjent i politiske kretser i Colombo.

Invitasjon til fredssamtaler

President Premadasa talte til nasjonen fra Dalada Maligawa 2. januar 1989 og inviterte både LTTE og JVP til samtaler. Han rettet et slag mot India og erklærte at det etniske spørsmålet var en intern sak og måtte løses uten innblanding fra eksterne krefter. Videre lovet han at han ikke ville overgi en tomme av Sri Lankas territorium til utlendingene. Når det gjaldt LTTE-ledelsen, var budskapet klart. De innså at den nye presidenten tok en konfronterende kurs overfor India; en sak som måtte tas i alvorlig vurdering i lys av den kritiske situasjonen LTTE befant seg i. Bala – som var i London på den tiden – og herr Pirabakaran var i kommunikasjon, og jeg

visste at Bala var positivt innstilt til ideen om å snakke med Premadasa-regimet. – Hvis LTTE kunne få IPKF ut av det tamilske hjemlandet med samarbeid fra den nye presidenten, ville det være en bemerkelsesverdig prestasjon, kommenterte Bala til meg. Vi ventet på videre utvikling i Colombo før vi ga et svar. I mellomtiden opphevet herr Premadasa unntakstilstanden og beordret løslatelse av 1800 hardkjerne JVP-kadrer som et tegn på velvilje. Disse tiltakene tvang JVP til å stanse terrorkampanjen sin i sør i et par måneder, men de gjenopptok opprørskrigen mot Premadasa med full intensitet etter å ha mobilisert og styrket rekkene sine på nytt med de frigjorte kadrene. Herr Premadasa innså at hans ettergivenhetspolitikk overfor JVP ikke ville fungere, og at han ikke hadde noe annet alternativ enn å undertrykke dem militært. I sin strategi for å knuse JVP-opprøret i sør – som nå utgjorde en stor trussel mot hans styre – måtte han sikre tilbaketrekningen av IPKF. Til dette formålet trengte han støtte fra LTTE.

Ettersom jeg skulle lære av hestens munn under dialogen vår med ham, beundret herr Premadasa LTTE for deres besluttsomhet, dedikasjon, mot og offer. Han var fullt klar over de objektive betingelsene for den singalesiske statens undertrykkelse som utløste Tigrenes væpnede frigjøringskamp. Han følte at han kunne engasjere LTTE i en positiv dialog og løse konflikten gjennom konsultasjon, kompromiss og konsensus, hans berømte tre K-er for konfliktløsning. Etter å ha kommet med en offentlig kunngjøring der han inviterte Tigrene til samtaler, gjorde han desperate forsøk på å kontakte LTTE direkte. Da lederne i Eelam Revolutionary Organisation (EROS), Balakumar og Pararajasingham, ble spurt av Premadasa om hvordan de kunne kontakte LTTE, og de fortalte ham at Bala var tilgjengelig i London, og at han var den eneste senior LTTE-lederen som bodde utenfor Sri Lanka og hadde kontakt med ledelsen i Vanni. På en eller annen måte klarte herr Premadasa å få tak i telefonnummeret vårt. Deretter ringte han Bala regelmessig og etablerte et vennskapelig forhold til ham. Bala fortalte ham at ledelsen i Vanni vurderte hans oppfordring til fredssamtaler, og at en passende avgjørelse ville bli tatt på et passende tidspunkt. Han fortalte også. ham at LTTE ville sette pris på det om presidenten offentlig forpliktet seg til å få de indiske troppene ut av det tamilske hjemlandet. Deretter ventet LTTE på svar fra Premadasa. Den 12. april 1989 kunngjorde Premadasa en ensidig våpenhvile mellom de srilankiske væpnede styrkene og LTTE i feiringen av det tamilsk-singalesiske nyttåret, og oppfordret IPKF til å følge etter. Som svar på Premadasas trekk avviste LTTE i et hardtslående åpent brev til Sri Lankas president hans tilbud om våpenhvile, der de argumenterte for at «inntil den indiske undertrykkende hæren forlater landet vårt, vil det ikke bli noe slikt som våpenhvile». Brevet kritiserte også Premadasa for å ha tilbaketrukket løftet sitt før valget om å sikre tilbaketrekningen av den indiske hæren. Herr Premadasa forsto budskapet og Tigrenes harme. Premadasas nasjonalistiske og anti-indiske følelser ga sympati til LTTEs væpnede motstandskampanje mot den indiske okkupasjonshæren. Han innså også at han måtte offentlig forplikte seg til tilbaketrekning av indiske tropper for å blidgjøre LTTE og for å vinne deres tillit til administrasjonen hans. Følgelig kunngjorde herr Premadasa den 13. april 1989, i en tale til et tempel i utkanten av Colombo, at han krevde at den indiske regjeringen skulle trekke IPKF fullstendig ut av Sri Lanka innen tre måneder. Samme dag utstedte Sri Lankas utenriksminister, Ranjan Wijeratne, en uttalelse på vegne av regjeringen der han inviterte LTTE til fredssamtaler. LTTE-ledelsen var fornøyd med utviklingen og sendte – gjennom sitt hovedkvarter i London – et brev til Sri Lankas president

der de aksepterte invitasjonen til samtaler og ba regjeringen om å gjøre nødvendige ordninger for å legge til rette for disse. Brevet ble fulgt opp av rask bekreftelse fra ledelsen i LTTE, som utnevnte Bala til akkreditert representant og sjefsforhandler. Etter denne hendelsesvendingen forberedte Bala og jeg oss på et fredsoppdrag til Sri Lanka. Vi ankom Colombo 26. april 1989 og ble innkvartert på Colombo Hilton. En regjeringsdelegasjon bestående av presidentens sekretær K.H.J. Wijayadasa, forsvarsminister general Sepala Attygalle, og Felix Dias Abeysinghe, en høytstående tjenestemann i utenriksdepartementet, avla et høflighetsbesøk om kvelden. I et kort møte formidlet herr Wijayadasa presidentens glede over at LTTE har gått med på samtalene. Vi ble fortalt at presidenten ville møte LTTE-delegasjonen når andre kadrer ble brakt til Colombo. Dagen etter besøkte herr Sepala Attygalle og general Ranatunga oss på hotellet for å avtale dato, sted og andre fremgangsmåter for å bringe LTTE-delegatene fra de nordlige junglene. Det ble besluttet å gi Vanni-oppdraget medieomtale og å ta med et team av utvalgte journalister i helikoptrene. Oppdraget skulle finne sted 3. mai 1989.

Møte med Premadasa

Kort tid etter at vi ankom hotellet, ble vi informert om at et møte med president Premadasa var blitt avtalt dagen etter, 4. mai klokken 17.00. Vi bestemte oss for å gå inn i møtet med en positiv holdning, og hovedsakelig konsentrere oss om saker av felles interesse. Vi mente at dette kunne føre til konstruktiv dialog som ga positive resultater. Vi var fast bestemt på å ikke la politiske motsetninger oppstå i dialogprosessen på dette stadiet. Begge sider hadde mye på spill for å sikre at samtalene ble vellykkede. For å nå målet vårt var det avgjørende at vi skulle få en god kontakt med herr Premadasa. Bala ga oss en grundig orientering om herr Premadasa – mannen, hans personlige historie og politiske filosofi. Bala hadde kjent ham personlig fra hans unge journalistdager i Colombo. Premadasa ble født inn i en deprimert kaste med ydmyk opprinnelse, og steg til den høyeste maktposisjonen i landet gjennom hardt arbeid, utholdenhet og selvdisiplin. Han var også poet og romanforfatter. Selv om han omfavnet et høyreorientert kapitalistisk parti (UNP) da han var ung, forpliktet han seg til en sosialistisk politisk filosofi og arbeidet med dedikasjon for den sosioøkonomiske utviklingen til de fattige. Som minister for lokalstyre og senere som statsminister, lanserte Premadasa velferdsbevegelser for hele øya for å fremme økonomisk likhet og rettferdighet. Den berømte «hundretusen-husordningen» gjorde ham populær som en «folkets mann». Selv om herr Premadasa praktiserte progressiv politikk, var hans arbeids- og innflytelsessfære begrenset til Sør, først og fremst blant de singalesiske bøndene og arbeiderklassen. Til tross for sin lange og komplekse politiske erfaring, hadde han en svært snever og begrenset forståelse av dynamikken bak den tamilske frigjøringskampen. Han var imot enhver form for regional autonomi eller selvstyre for tamilene. For ham var konseptet med tamilsk hjemland og løsrivelse blasfemisk, siden han alltid snakket om ett folk, én nasjon og ett hjemland. I hovedsak var herr Premadasa en singalesisk buddhistisk nasjonalist med et sterkt element av sjåvinisme, som han smart skjulte under politikken til en enhetsstat. I sin lange politiske historie har han aldri vist aktiv interesse for løsningen av den tamilske konflikten, men fungerte snarere som en stille partner i den mørke historien om statlig undertrykkelse under

UNP-regimet. Hans ultranasjonalistiske følelser gjorde ham redd og mistenksom overfor India, hvis maktprojeksjon i regionen, følte han, var en trussel mot Sri Lanka. Hans sterke motstand mot Indo-Sri Lanka-avtalen og innsettelsen av de indiske fredsbevarende troppene, samt hans besluttsomhet om å kaste den indiske hæren bort fra øya, var den ytre manifestasjonen av hans indre frykt for indisk hegemoni. Det var dermed utvilsomt en interessekonvergens mellom LTTE og Premadasa når det gjaldt å sikre tilbaketrekningen av den indiske okkupasjonshæren, som hadde blitt en alvorlig trussel mot vår politiske kamp. Med denne felles interessen følte vi at vi kunne gjøre forretninger med herr Premadasa.

Bala, jeg selv, herr Yogaratanam Yogi og herr Paramu Murthy ble kjørt i en konvoi av STF-kommandosoldater til president Premadasas private residens «Suchitra». Presis klokken 17 tok assistentene hans oss med inn i møterommet sitt. Bortsett fra det srilankiske flagget på den ene siden, presidentens insignier på veggen og noen få bilder av herr Premadasa som møtte internasjonale dignitarer osv., var rommet en underdrivelse av makt og autoritet. Presidenten kom frem fra disse enkle omgivelsene for å hilse på oss.

Herr Premadasa var akkurat slik som mange av bildene jeg hadde sett av ham: ulastelig stelt, svart, skinnende hår uten en tusj malplassert, komplimentert av hans skinnende rene hvite nasjonaldrakt. Utseendet hans samsvarte faktisk med den generelle oppfatningen om at herr Premadasa var en omhyggelig mann, svært disiplinert i sin personlige oppførsel og forventet det samme fra de rundt ham.

Presidenten gjorde ikke noe forsøk på å rekke ut hånden til meg da vi kom inn på kontoret hans, men foretrakk å hilse på meg i typisk asiatisk stil. (Ifølge tamilsk og singalesisk skikk håndhilser ikke menn og kvinner når de møtes, men folder heller hendene sammen nær haken med en lett bøying av hodet.) Et stikk av skyldfølelse eller kanskje hykleri flimret gjennom meg under denne hilsenen, for her satt jeg og utvekslet høfligheter med en person jeg hadde kritisert som en av hovedgjerningsmennene for undertrykkelse av tamilene. Jeg oppdaget at «motstanderen» min var en hyggelig og gjestfri mann. Men en mann blir ikke president bare av sosiale finesser, og jeg var ivrig etter å lære mer om tankene bak dette skinnet av perfeksjon. Som diplomatisk høflighet tilsier, formidlet selvfølgelig hans åpningsbemerkninger hans glede over LTTEs positive respons på invitasjonen til samtaler. Bala gjengjeldte dette ved å uttrykke sin takknemlighet til herr Premadasa for ikke å ha stilt noen forhåndsbetingelser for samtalene.

I begynnelsen forsøkte herr Premadasa å innprente LTTE-delegatene at han var en venn av tamilene og forsto deres vanskelige situasjon og politiske kamp. I hans forenklede oppfatning var den etniske konflikten et problem mellom storebror og lillebror, et internt, broderlig problem som måtte løses av partene i konflikten. Han beskyldte den tidligere presidenten Julius Jayawardene for å ha skapt et politisk rom som tillot India å gripe inn i Sri Lankas interne anliggender; en tabbe som utløste vold over hele øya, forårsaket et blodbad og kaos. Han la vekt på sine tre prinsipper om konsultasjon, kompromiss og konsensus, og sa at den etniske konflikten kunne løses til tilfredshet for alle samfunnene som bor i «øynasjonen», et konsept han konsekvent la vekt på for å innprente oss at en løsning måtte finnes innenfor den enhetlige grunnloven. Bala, som sjefsforhandler, var tilbøyelig til å unngå saker som kunne skape kontroverser og flyttet dialogen til de umiddelbare og presserende sakene – problemene med den indiske militære

okkupasjonen, motstandskrigen og lidelsene til de tamilske sivile massene – saker som var av stor bekymring for LTTE og tamilene. Ved å bruke førstehåndsfakta og tall, kunne Bala gi Premadasa en omfattende analyse av situasjonen i nordøst og lidelsesforholdene til de tamilske sivile som lever under indisk militær okkupasjon og forfølgelse. Indisk intervensjon hadde ikke løst det tamilske spørsmålet, men snarere forverret konflikten til et farlig nivå. Det tamilske folket led enormt, og tusenvis hadde omkommet. IPKF hadde trukket et jernteppe over nordøst og forhindret at nyheter lekket ut til omverdenen, forklarte Bala til presidentens forbauselse. Han understreket også det relevante poenget om at selv om det var utbredte protester, opposisjon og opprør i Sørstatene rundt spørsmålet om indisk militær okkupasjon, var det LTTE som var involvert i en væpnet motstandskampanje mot okkupasjonshæren og derfor burde tilskrives ekte patriotisme. Dette poenget ble godt tatt opp av nasjonalisten Premadasa, som raskt svarte med en takknemlighet til Pirabakaran og hans geriljakrigere for deres mot, engasjement og patriotisme. Han fordømte JVP-opprørerne som feiginger og argumenterte for at de drepte uskyldige sivile, men var redde for å kaste en stein mot den indiske okkupasjonshæren. Videre forklarte Bala til presidenten at LTTE var sterkt imot de indiske forsøkene på å befeste EPRLFs kontroll over det nordøstlige provinsrådet ved å bygge en privat milits i navnet Civilian Volunteer Force (CVF) gjennom tvangsrekruttering av studenter. Premadasa ble fortalt at den nordøstlige provinsadministrasjonen var et uredelig valgt organ og foraktet av det tamilske folket. Et annet viktig spørsmål som krever avklaring før samtalene starter, understreket Bala overfor Premadasa, var rammeverket for samtalene. LTTE, var han ettertrykkelig, hadde ingen intensjon om å redusere samtalene til vilkårene i IndoSri Lanka-avtalen. LTTE hadde avvist avtalen fra starten av, og de ville ikke bli brakt til å godta den «bakdøren». Premadasa virket komfortabel med disse standpunktene og betrodde at han allerede hadde avvist forespørselen fra den indiske utenriksministeren, Singh, om å begrense dialogen til avtalens mandat, under en nylig orientering etter at samtalene ble kunngjort. Dermed var de to timene med konstruktiv dialog over. Begge parter var fornøyde med det første møtet. Avslutningsvis forsikret Premadasa LTTE-delegatene om at han ville møte dem regelmessig for å legge til rette for fredsprosessen. Han ba også Bala om å kontakte ham direkte på telefon hvis og når det oppsto vanskeligheter i samtalene.

En okkupasjonshær

Dagen etter, 5. mai, fant den første runden med samtaler mellom regjeringsdelegasjonen og LTTE sted på Hilton Hotel. Regjeringen var representert av presidentsekretær K.H.J. Wijayadasa, utenriksminister Bernard Tilakaratna, presidentens rådgiver for internasjonale saker Bradman Weerakoon, general Cyril Ranatunga, sekretær for forsvarsministeren, general Sepala Attygalle, forsvarsminister, W.T. Jayasinghe, sekretær for kabinettunderkomiteen, og valgkommissær Felix Dias Abeysinghe. Dermed utgjorde regjeringens team en delegasjon på andre nivå av høytstående tjenestemenn som også var nære fortrolige av herr Premadasa. Målet med møtet var å utarbeide fremgangsmåten og agendaen for videre dialog. I diskusjonene som varte i over to timer, utdypet LTTE-delegasjonen IPKFs grusomheter og menneskerettighetsbrudd og

argumenterte for at tilbaketrekningen av den indiske hæren burde være det sentrale temaet i dialogen. Provinsadministrasjonens rolle, problemet med singalesisk kolonisering i tamilske områder, problemene til tamilske flyktninger, rehabilitering og gjenoppbygging av nordøst ble også satt som saker på dagsordenen som krevde umiddelbar handling. Med enighet om agendaen ble neste møte planlagt til 11. mai.

I et kort møte med presidenten den 11., én time før samtalene startet, utdypet Premadasa tydelig hvordan han forventet at samtalene skulle fortsette. Som pragmatiker og dyktig strateg hadde herr Premadasa omhyggelig utarbeidet sin egen plan for å håndtere samtalene med LTTE. Det involverte en systematisk og progressiv utvidelse av regjeringsteamet fra et byråkratisk nivå til et politisk nivå som involverte høytstående ministre. Den innledende fasen av dialogen bør ta opp de presserende eksistensielle problemene til folket i nordøst, etterfulgt av politiske diskusjoner – i senere stadier med sikte på å løse den etniske konflikten, mente han. Han foreslo også at det ville være pauser mellom samtalerundene for å gjøre det mulig for LTTE-delegatene å besøke de nordlige junglene for å rådføre seg med herr Pirabakaran. Herr Premadasa informerte oss også om at han hadde oppgradert forhandlingsteamet sitt til ministernivå, men at de akkrediterte høytstående tjenestemennene i det første teamet ville bistå ministrene i forhandlingene. Han introduserte de fire ministrene som ville delta i dagens sesjon og deretter. Nye ministre ville bli innsatt i prosessen avhengig av diskusjonstemaet, sa han. Herr Premadasa hadde valgt herr A C S Hameed, den tidligere utenriksministeren i Jayawardenes regjering og nå minister for høyere utdanning, vitenskap og teknologi, som hovedforhandler for å lede regjeringsdelegasjonen. De andre ministrene var utenriksminister Ranjan Wijeratne, industriminister Ranil Wickremasinghe og bolig- og byggminister Sirisena Cooray. President Premadasa rådet også begge delegasjonene til å være åpne og ærlige i diskusjoner og delta i skikkelig dialog snarere enn debatt. Etter en kort redegjørelse for sine trepartsprinsipper (de tre C-ene), lot han begge teamene fortsette til Hilton Hotel og delta i videre diskusjoner.

Det var flere runder med samtaler med ministerteamet, samt og separat med presidenten, bestående av totalt ni sesjoner fra 4. mai til 30. mai 1989. Under dialogen med ministerdelegasjonen fokuserte vi først og fremst på den indiske militære okkupasjonen av det tamilske hjemlandet og grusomhetene begått mot det tamilske folket. For tigrene og det tamilske folket var dette avgjørende problemer, spørsmål om liv og død. Vi planla å internasjonalisere saken om indisk militærintervensjon ved å belyse de grove menneskerettighetsbruddene begått av IPKF. Det internasjonale samfunnet hadde blitt ledet til å tro at de indiske troppene gjorde en fantastisk jobb med å opprettholde freden på den urolige øya Sri Lanka. Tidligere hadde vi ikke vært i stand til å utfordre det formidable propagandamaskineriet til den indiske regjeringen og dens globale diplomatiske nettverk. Det var først nå, med åpningen av en fredsdialog i Colombo og med støtte fra den nye administrasjonen under herr Premadasa, som delte våre følelser, at vi hadde et forum for å formulere våre synspunkter og avsløre sannheten. Under den første runden med samtaler med den srilankiske ministerdelegasjonen presenterte Bala, som leder av LTTE-delegasjonen, det tamilske perspektivet på det indiske militærstyret i nordøst. Hans sentrale argument var at de indiske troppene som var stasjonert i det tamilske hjemlandet Nordøst-Sri Lanka ikke kunne kategoriseres som en fredsbevarende styrke, men utgjorde en

okkupasjonshær. Fra notatene mine fra disse møtene gjengir jeg argumentene som Bala fremmet i følgende ordelag.

«Det finnes en klar FN-oppfatning av hva som utgjør en fredsbevarende øvelse. Det finnes internasjonalt aksepterte normer og standarder for å kontrollere konflikter og fremme fred. En fredsbevarende hær er en nøytral styrke som står mellom to eller flere motstridende parter eller stridende parter. Hovedfunksjonen til en fredsbevarende operasjon er å bidra til å opprettholde eller gjenopprette fred i konfliktområder. En fredsbevarende operasjon er en øvelse for konfliktkontroll. En fredsbevarende styrke, i FN-tradisjonen, har mandat til å forhindre eskalering av en konfliktsituasjon og skape gunstige fredsforhold. En fredsbevarende operasjon innebærer utplassering av militært personell uten håndhevingsmyndigheter. Militært personell har ikke tillatelse til å bruke makt unntatt i selvforsvar, og de bærer alltid lette forsvarsvåpen. En fredsbevarende styrke skal ikke på noen måte påvirke styrkebalansen mellom partene i konflikten. Dette er grunnleggende retningslinjer og prinsipper som styrer fredsbevaringens funksjon. Dette er de internasjonalt aksepterte normene. Under disse retningslinjene og normene kvalifiserte ikke den indiske hæren til å ha status som en fredsbevarende styrke. Opprinnelig, i henhold til vilkårene i Indo-Sri Lanka-avtalen, ble en indisk militærkontingent brakt til Sri Lanka for en fredsbevarende øvelse for å overvåke og føre tilsyn med opphør av fiendtlighetene mellom de srilankiske væpnede styrkene og LTTE-krigerne. Men kort tid etter inntok den indiske hæren en helt annen rolle og ble en aktiv og dominerende deltaker i en væpnet konflikt med en av stridende partene, LTTE. Den væpnede konflikten, selv om den ble karakterisert som en avvæpnende prosess, ble snart en total krig mellom de indiske troppene og Tiger-geriljaen. Krigen har fortsatt uforminsket de siste tjue månedene, og den indiske hæren og LTTE har blitt partene i konflikten. Siden en nøytral meklingsmakt for fred har involvert seg direkte i en militær konflikt, har statusen til det indiske fredsbevarende foretaket blitt tvilsom. Den indiske militærintervensjonen og dens offensive operasjoner har brutt alle akseptable normer og praksiser for fredsbevaring. Den indiske hæren som opererer i tamilske områder er ikke lenger en nøytral styrke. Den kontrollerer ikke konflikt eller fremmer fred. I stedet for å forhindre at konflikten forverres, har de indiske troppenes oppførsel eskalert volden og intensivert konflikten. Den indiske hæren har tiltatt seg ekstraordinære håndhevingsmyndigheter og har vært direkte involvert i landets innenrikssaker. Det er LTTEs gjennomgående oppfatning at de indiske troppene som er til stede i de tamilske områdene ikke er en fredsbevarende styrke, men en okkupasjonshær.

Den grundige kritikken av de indiske styrkenes rolle og funksjon fra LTTE-delegasjonen i fredssamtalene i Colombo, og de felles uttalelsene som avslørte temaet og innholdet i diskusjonene, skapte spenninger i de diplomatiske forbindelsene mellom Rajivs administrasjon og Premadasa-regimet. Det indiske utenriksdepartementet registrerte sterke protester mot Sri Lanka for å ha gitt LTTE et forum for å diskreditere Delhi. Etter Indias oppfatning ble IPKF sendt til Nordøst-Sri Lanka i samsvar med bestemmelsene i Indo-Sri Lanka-avtalen. Med andre ord ble IPKF innsatt for å hjelpe Sri Lanka med å opprettholde fred ved å avvikle LTTEs våpen. Men nå hadde Colombo gått sammen med sin historiske fiende og diskrediterte den indiske militærstyrken som hadde kjempet på Sri Lankas vegne. Da spørsmålet om indiske protester ble tatt opp under dialogen, kontret LTTE-delegasjonen med å argumentere for at

IPKF hadde mislyktes i oppgavene med å opprettholde fred og avvæpne LTTE. Tvert imot hadde krigen eskalert, og de indiske troppene rettet våpnene sine mot tamilske sivile for å hevne tapene sine. LTTE-delegatene argumenterte videre for at mer enn fem tusen tamilske sivile hadde mistet livet i dette fredsbevarende prosjektet, og at det var den srilankiske statens plikt og ansvar å beskytte det tamilske folkets liv hvis den anså dem som sine borgere.

Rollen til Mr. Hameed

Etter at Delhi hadde uttrykket misnøye, ble det en vanskelig oppgave å utarbeide felles pressemeldinger etter hver sesjon. Herr Hameed, Bala og jeg fikk denne sensitive jobben. Siden kritikken av Indo-Sri Lanka-avtalen, grusomhetene begått av de indiske troppene og kravet om tilbaketrekking av IPKF var hovedtemaene som dominerte dialogen, var det en utfordrende oppgave å utarbeide felles uttalelser som ikke ville fornærme eller provosere den indiske regjeringen. Noen ganger tok det flere timer å sette sammen noen setninger. Bala insisterte på at temaet og innholdet i diskusjonene burde innlemmes i fellesuttalelsene. Herr Hameed ønsket å unngå kontroverser med India og skar av kjøttet fra dialogene og etterlot bare et skjelett. Bala var opptatt av sitt folks vanskelige situasjon og argumenterte for at virkeligheten måtte avsløres for verden. Med sin dyptgående erfaring innen diplomati var Hameed bekymret for sensitivitet i internasjonale relasjoner og ønsket ikke å mishage Delhi. Selv om det tok tid og tålmodighet, var det en glede å jobbe med herr Hameed. Han var en mester i å løse motsetninger.

Valget av herr Hameed var en klok diplomatisk og politisk handling fra herr Premadasa. Det er utvilsomt at hvis ikke herr Hameed hadde vært på stedet, kunne indianerne fortsatt vært i nordøst. Selvfølgelig ble herr Hameed valgt fordi han var medlem av det muslimske samfunnet på Sri Lanka. Antagelig antok herr Premadasa at den felles forbindelsen som medlemmer av øyas tamilspråklige samfunn ville danne et grunnlag for rapport og et arbeidsforhold mellom LTTE-delegatene og herr Hameed. Det var absolutt et relevant poeng. Men herr Hameeds suksess i samtalene med LTTE kan ikke reduseres bare til hans empati med tamilene, men også til hans egne bemerkelsesverdige personlige egenskaper. Selv om herr Hameed var liten av kroppsbygning, var han etter min mening en mann av stor status. Om det var hans tålmodighet som bidro til hans dyktige diplomati, eller hans år som utenriksminister som hadde fremmet hans uendelige tålmodighet, var min kunnskap om ham utilstrekkelig til å avgjøre. Men tålmodighet var absolutt en beundringsverdig egenskap ved herr Hameed: det gjorde ham også til en vis mann. Intellektet hans var skarpt som en barberhøvel. Da herr Hameed satte seg ved forhandlingsbordet, var han godt bevæpnet med konkrete mål og en gjennomtenkt strategi for å oppnå dem. Han planla faktisk argumentet sitt som om han spilte et sjakkparti. Som sekretær for LTTE-delegasjonen fikk jeg muligheten til å være observatør mens herr Hameed tok dialogen i den planlagte retningen. Han vurderte hvert ord, i påvente av et forventet svar, som han hadde et betinget svar på. Og slik skulle han jobbe seg frem til den konklusjonen han siktet mot. Bala var klar over herr Hameeds mål og forberedte seg, og den intellektuelle dualiteten mellom de to under samtalene ble en fascinerende kamp. I møte med sin likemann

var herr Hameed godt innstilt på avskjæringspunktet. Som leder for det srilankiske teamet hadde han fingeren på pulsen når det gjaldt responsen og følelsene til kollegene sine, og han unngikk nøye motsetninger for å forhindre at tonen i samtalene ble sur og potensielle avtaler ble ødelagt. I et annet klokt trekk holdt Premadasa de hardlinjede rasistene Lalith Athulathmudali og Gamini Dissanayake utenfor samtalene. Hadde vi møtt dem over bordet, er det tvilsomt at samtalene ville ha kommet videre fra første runde, slik var antipatien mellom oss.

Men som de fleste erfarne diplomater godt vet, er det som blir sagt og kommentert ved det «offentlige» forhandlingsbordet ikke alltid den fulle historien. Den private forhandlingstiden er ofte like viktig, om ikke viktigere, enn den offentlige. Herr Hameed var en forkjemper for privat diplomati. For ham kunne kompliserte, subtile og omstridte spørsmål best utforskes i private fortroligheter, borte fra offentlighetens blikk. I forbindelse med denne strategien møtte han ofte Bala til private samtaler om kveldene på hotellet vårt. Og det var i løpet av disse tidene Bala og herr Hameed etablerte et sunt forhold og respekt for hverandre. Selv om det var sant at Hameed ønsket å ta opp saker som administrasjonen av Nordøst etter tilbaketrekningen av de indiske troppene, formidlet Bala også LTTEs holdning til denne og mange andre saker. Modenheten til både Hameed og Bala gjorde at det var usannsynlig at det ville bli noen stygge offentlige debatter eller skadelige politiske utfall på grunn av store meningsforskjeller. Men generelt var herr Hameed populær og respektert på et personlig nivå av Bala og meg selv og av LTTE generelt. At han sørget for deilig tilberedt muslimsk buriani og geitekjøttkarri til LTTE-delegasjonen, ga den viktige menneskelige berøringen til en ellers kalkulert politisk prosess. Videre var det herr Pirabakarans høye respekt for herr Hameed som brakte de to sammen i dialog og tillot samtalene å fortsette så lenge som de gjorde. Sri Lankas politikk er utvilsomt blottet for folk av kaliber og status siden hans uventede og triste bortgang. Vi savner ham.

Etter hvert som fredssamtalene mellom regjeringen og LTTE skred frem, og som først og fremst fokuserte på den indiske hærens overgrep og utskeielser i det tamilske hjemlandet, ble Delhi urolig og irritert. For Rajivs administrasjon var det en alvorlig diplomatisk forlegenhet. Selv om de var sterkt begrenset av Hameeds forsiktige sensur, fikk de felles pressemeldingene omtale lokalt og internasjonalt, og avslørte krigsforbrytelser begått av indiske tropper. Delhis misnøye ble uttrykt skarpt gjennom et presseintervju gitt av den indiske høykommissæren i Colombo, Mr. Lakan Lal Mehrotra, 14. mai 1989, der han forsvarte IPKFs rolle og funksjon og kritiserte LTTE for å spre «feilinformasjon». Siden Mr. Mehrotras intervju fikk bred omtale i lokale medier og var fullstendig misvisende, tok LTTE-delegasjonen opp saken på ministermøtet 16. mai og krevde at deres svar skulle innlemmes fullt ut i den felles pressemeldingen uten streng sensur.

LTTE-delegatene avviste det sentrale poenget som ble fremmet av den indiske utsendingen om at den indiske hæren hadde gjenopprettet fred og harmoni i nordøst. Tvert imot, hevdet Tigrene, hadde den indiske hæren brakt med seg «intensivert vold og terror, og krigen fortsatte uforminsket i de tamilske provinsene». Tiger-representantene avviste Mehrotras påstand om at den indiske hæren hadde brukt minimal makt i sine avvæpningsoperasjoner mot LTTE, og sa at de indiske troppene hadde brukt maksimal makt med tunge våpen, inkludert feltartilleri, tunge

bombekastere, stridsvogner og helikopterkanonskip. LTTE beskrev høykommissærens uttalelse om at sivile tap var minimale som en bevisst forvrengning av sannheten, og erklærte at de allerede hadde fremlagt konkrete bevis som bekreftet dødsfallene til mer enn fem tusen tamilske sivile. Tigrene avviste utsendingens påstand om at det indiske avvæpningsprosjektet var en suksess og at LTTE hadde mistet sin kampkapasitet og var marginalisert i jungelen, og uttalte at geriljaenhetene deres engasjerte den indiske hæren over hele nordøst og påførte betydelige tap og forårsaket demoralisering blant troppene. LTTE-delegatene spurte også hvorfor den indiske hæren, som hadde utført avviklingsoperasjoner mot LTTE, bevæpnet andre tamilske grupper og rekrutterte en frivillig styrke kalt den tamilske nasjonalhæren. Slike aktiviteter, hevdet Tiger-delegatene, brøt med selve ånden og de grunnleggende forpliktelsene i Indo-Sri Lanka-avtalen. LTTE-delegatene presenterte også en detaljert redegjørelse for de ekstreme vanskelighetene som det tamilske folket har opplevd som følge av ulike restriksjoner og forbud som den indiske hæren har innført på den daglige økonomiske aktiviteten, noe som har alvorlig forstyrret landbruk, industri og fiske i nordøst. På slutten av møtet klarte vi sammen med herr Hameed å få med de fleste av synspunktene våre, som vi hadde formulert som svar til den indiske høykommissæren, i den felles pressemeldingen.

Delhis kritikk av samtalene

Den felles pressemeldingen, som fikk bred omtale både lokalt og internasjonalt, provoserte Rajivs regjering til å utstede en kritisk merknad gjennom sin høykommisjon i Colombo. Den indiske pressemeldingen sa:

> «Indias høykommisjon har med beklagelse merket seg kommunikeene fra den srilankiske regjeringen som formidler synspunktet til en av partene i samtalene om IPKFs rolle og funksjon i Sri Lanka og kaster uberettigede anklager mot den. Høykommisjonen bemerker at disse kommunikeene ikke refererer til omstendighetene rundt IPKFs ankomst til dette landet, mandatet som er gitt den i fellesskap av regjeringene i India og Sri Lanka, de enorme vanskelighetene med oppgaven og de enorme ofrene den har gjort i et forsøk på å bevare Sri Lankas enhet og integritet. Som et resultat kan det skapes et misvisende inntrykk hos folket. Vi hadde inntrykk av at formålet med de nåværende samtalene ikke var å tilby et propagandaforum, men å rette seg mot målet om å bringe alle involverte inn i den demokratiske prosessen ved å gi opp vold og akseptere en forpliktelse til Sri Lankas enhet og integritet. Hvis det fremsettes ubegrunnede anklager, kan man bare forvente at det vil komme en respons som retter opp i situasjonen.» [1]

[1] Kanapathipillai Poopathy, kjærlig og ærbødig kjent som «Poopathy Amma» blant det tamilske folket, er en av de mest bemerkelsesverdige kvinnene i historien om den tamilske frihetskampen. Poopathy Amma ble født i landsbyen Kiran i Batticaloa den 3. november 1932. Den 19. mars 1988 iscenesatte den femtiseks år gamle bestemoren Poopathy Amma en dødsfaste ved Mahmangam Pillayar-tempelet og krevde en umiddelbar og ubetinget våpenhvile mellom LTTE og IPKF og ubetingede samtaler mellom LTTE og den indiske regjeringen. Poopati Ammas liv var preget av både personlig tragedie og mot. To av sønnene hennes ble drept under

På ministermøtet, som ble gjenopptatt morgenen 18. mai, ble to nye ministre, U B Wijekoon, minister for offentlig administrasjon, provinsråd og innenrikssaker, og P Dayaratne, minister for land, vanning og Mahaveli-utvikling, innlemmet i møtet. LTTE-delegatene ønsket å diskutere problemstillingene som den indiske regjeringen tok opp i sin kritikk av fredssamtalene mellom LTTE og regjeringen på Sri Lanka. Bala, som LTTEs hovedforhandler, argumenterte for at mandatet som ble gitt til den indiske hæren var å gjenopprette fred, normalitet og harmoni i de tamilske regionene, men ikke å føre krig mot det tamilske folket. Innsettelsen av de indiske troppene med mandat for fredsbevaring hadde skapt krigstilstander i nordøst og også turbulens og opprør i sør, sa Bala. Hameed argumenterte for at de indiske troppene ikke bare hadde mandat til å opprettholde fred, men også til å avvæpne alle militante organisasjoner, inkludert LTTE. Bala svarte at tidsrammen som ble gitt de indiske troppene til å avvæpne militantene i henhold til avtalen, var nøyaktig syttito timer, men indianerne kunne ikke avvæpne Tigrene selv etter tjue måneder, og derfor hadde den indiske regjeringen ikke oppfylt sitt mandat. Tiger-delegatene påpekte også at India og Sri Lanka, ifølge en klausul i avtalen, var forpliktet til å samarbeide for å sikre den fysiske sikkerheten til alle mennesker i den nordøstlige provinsen. LTTE kritiserte den srilankiske regjeringen for dens nøye taushet da det ble svært tydelig at tusenvis av sivile hadde omkommet og at tamilenes sikkerhet var i alvorlig fare. Tigrene klaget også over at den indiske hæren hadde bygget opp en formidabel militærmaskin kalt den tamilske nasjonalhæren ved å tvangsrekruttere, trene og bevæpne tamilsk ungdom for å beskytte og bevare EPRLFs provinsielle administrasjon. Denne dannelsen av et militærapparat ville føre til borgerkrig og blodbad i tamilske områder, advarte LTTE-representantene.

Med henvisning til kritikken fra den indiske høykommisjonen uttalte LTTE-delegasjonen at de indiske myndighetene misforsto sitt oppdrag. LTTE-forhandlerne gjentok at de var i Colombo for å søke en slutt på krigen og volden som hadde herjet det tamilske hjemlandet og forårsaket ubeskrivelig lidelse for det tamilske folket. Formålet med oppdraget deres var å søke en forhandlet politisk løsning som skulle oppfylle tamilenes nasjonale ambisjoner, sa de.

Den 23. mai 1989 dreide diskusjonene på ministermøtet seg om spørsmålet om singalesisk kolonisering i tamilske områder, spesielt i den østlige provinsen. LTTE-delegasjonen presenterte et langt dokument med statistikk og kart, og hevdet at det hadde vært fortsatt kolonisering i Østprovinsen siden uavhengigheten, og at disse koloniseringsordningene var statlig sponset. Planlagt kolonisering var en av hovedfaktorene bak den etniske konflikten, hevdet de. Dette hadde ikke bare endret de demografiske mønstrene i de tamilske områdene, men også påvirket det sosiale, økonomiske og politiske livet til det tamilspråklige folket drastisk. LTTE-delegasjonen argumenterte for at tusenvis av tamiler og muslimer hadde blitt drevet bort fra sine historiske

militære operasjoner og razziaer i landsbyer av de srilankiske væpnede styrkene, og en annen ble tatt i varetekt og torturert. Hun ble en høylytt kritiker av menneskerettighetsbrudd begått av de srilankiske væpnede styrkene og var politisk aktivist og sosialarbeider. Hun var rasende over dødsfallene og kaoset forårsaket av IPKF under Indo-LTTE-krigen. Da den indiske hæren forbød politisk aktivitet, ignorerte Poopathy Amma ordrene og organiserte demonstrasjoner og protester mot IPKFs grusomheter. Da IPKF trakasserte fastende kvinnelige demonstranter, startet Poopathy Amma sultestreiken for å oppnå sine politiske mål. I tretti dager nektet poopati-Amma mat og væske før hun bukket under. Hennes faste til døden oversteg varigheten av Thileepans kamp i september 1987, som jeg har skrevet om i kapittel IV.

bosteder under den hensynsløse politikken med diskriminerende kolonisering. Temaet ble diskutert lenge og opphetet, og det ble til slutt enighet om å henvise saken til presidenten.

Den 27. mai 1989, da Hameed møtte LTTE-delegasjonen for å svare på spørsmål reist av Tigrene i tidligere møter, forsikret han oss igjen om at presidenten var fast bestemt på å fjerne indiske tropper fra øya. Hameed sa også at presidenten ønsket å studere detaljene rundt spesifikke koloniseringsordninger før han tok grep for å stoppe dem. Hameed avslørte også at Premadasa gikk inn for en erklært opphør av fiendtlighetene mellom LTTE og de srilankiske styrkene. LTTE-delegatene sa at de måtte rådføre seg med herr Pirabakaran om spørsmålet om våpenhvile. En udeklarert våpenhvile var allerede i kraft siden samtalene startet, sa de. Hameed fortalte LTTE-delegatene at presidenten var svært ivrig etter at LTTE skulle bli en del av den politiske mainstreamen når IPKF forlot øya. Han sa videre at Premadasa var villig til å oppløse det nordøstlige provinsrådet dersom LTTE lovet å stille til valg. LTTE-delegatene sa at de måtte konsultere ledelsen i Vanni før de forpliktet seg til spørsmålene som ble reist av Hameed.

Den siste sesjonen i den første runden med samtaler ble holdt 28. mai 1989. Det var et avslutningsmøte for å vurdere fremdriften i samtalene. Begge parter var enige om at møtene som så langt har vært avholdt, har åpnet dørene for større forståelse og verdsettelse av de involverte problemstillingene, og har lagt et solid grunnlag for fremtidige forhandlinger. De to delegasjonene var enige om at det grunnleggende problemet var av etnisk karakter og måtte løses gjennom direkte forhandlinger i en ånd av toleranse og forståelse.

Møte Pirabakaran i jungelen

Den 30. mai 1989 ble Bala og jeg, Yogi, Murthy, Jude og livvaktene våre fraktet til Vanni med helikopter fra det srilankiske luftforsvaret for å konsultere herr Pirabakaran. Vi hadde også et ønske om å møte herr Pirabakaran og våre kadrer igjen for å fornye gamle vennskap og dele notater om opplevelsene vi alle hadde hatt siden utbruddet av Indo-LTTE-krigen i 1987. Leiren vi var på vei til var «one four»-basen, herr Pirabakarans hovedkvarter. Indianerne hadde iverksatt en rekke operasjoner mot leirene i dette området. Etter å ha mislyktes i å ødelegge LTTE under «Operasjon Pawan» på Jaffna-halvøya, vendte den indiske hæren seg mot LTTE-basene i Vanni-jungelen og forvandlet området til et vidstrakt teater for brutal og blodig krig. Massive militære operasjoner ble utført med det strategiske målet å skylle ut og ødelegge LTTE-geriljaen og deres lederskap. Tusenvis og tusenvis av ferske indiske tropper ble mobilisert for å utføre disse operasjonene. Spesielle kommandoenheter med ekspertise i opprørsbekjempelse ble innført. Pansrede kjøretøy og helikopterkanonskip ble brukt til troppebevegelser og offensive angrep. Titusenvis av indiske tropper spredte seg over området fra så langt som Mullaitivu på østkysten til Ottusuddan i Vanni, og strakte seg nordøstover mot Killinochchi. Omfattende og intensive avsperrings- og søkeoperasjoner fant sted. Et stort antall sivile ble drept i disse operasjonene, men hovedmålene – LTTE – forble beskyttet og aktive i de dype junglene.

Etter at den indiske militære overkommandoen ikke klarte å fjerne LTTE i disse første angrepene, planla ytterligere operasjoner. Fra juni 1988 startet den indiske hæren en rekke operasjoner med kodenavnet «Sjakkmatt». I disse operasjonene utpekte den indiske hæren LTTE-basene i Alampil-jungelen. Et massivt luft- og artilleribombardement rant over området. Tusenvis av tonn med kraftige bomber og artillerigranater regnet ned, dag og natt, over LTTE-posisjoner. Likevel viste denne intensive kampanjen seg å være en fiasko, og LTTE-tapene forble overraskende minimale. I bakkekampene led de indiske troppenes spesialkommandoenheter, selv om de var erfarne i jungelkrigføring, ydmykende nederlag mot LTTE-geriljaen. Srilankiske tropper led også tap i Manal Aru-området da en blandet enhet av mannlige og kvinnelige geriljasoldater angrep patruljen deres 15. april og drepte 21 soldater på stedet.

Siden herr Pirabakarans godt befestede leirer lå dypt inne i jungelen, ble det bestemt at helikopterlandingssonen vår skulle være i Alampil-jungelen i Mullaitivu, og ikke i Nederkerni som ved forrige anledning. På denne måten ble vandringsavstanden til herr Pirabakarans basecamp betraktelig redusert. Ved landingssonen var dusinvis av kadrer utplassert og ventet på vår ankomst. Vi var fortsatt i krig med India, og det var absolutt ingen grunn til å tro at de ikke ville legge ut på en militærkampanje i området. I lys av den anti-indiske holdningen som kom ut av Colombo-samtalene, var vi bekymret for at IPKF ville forsøke å hevne seg under landingen vår i Alampil. Derfor den store tilstedeværelsen av våre kadrer. Kort tid etter at de hadde landet, dukket Sothia – fra våre gamle dager i Chennai – opp fra jungelen og ledet en gruppe væpnede kvinnelige kadrer som en del av eskortedetaljen. Holdningen hennes viste en enorm vekst i selvtillit. Videre var hun nå en kampherdet kader som hadde fått erfaring i kamp mot både den srilankiske og den indiske hæren. Men mest av alt var hun ekstremt populær blant de kvinnelige krigerne og hadde blitt et konsensusvalg som deres leder. Hun hadde blitt forfremmet til rang som leder for de kvinnelige krigerne. Sothia døde senere av hjertestans etter å ha fått en dødelig virusinfeksjon, som angrep hjertet mens hun var i Alampil-jungelen under okkupasjonen av den indiske hæren. Sothias død fratok de kvinnelige krigerne en karismatisk personlighet og talentfull leder. Sothias nestkommanderende var Sugi, vennen hennes fra Chennai-dagene da de ble med i LTTE sammen. Hun ble den andre lederen for LTTE-kvinnelige krigere.

Som vi snart skulle oppdage, var flyreisen vår fra Colombo til Alampil mye kortere enn gåturen til herr Pirabakarans jungelleir. Vi trasket i timevis, langs kamuflerte jungelstier, over bekker og gjennom tett jungelvegetasjon. Bala, som var rammet av diabetesen sin, klarte ikke å gå distansen, og det ble arrangert en stol hengt mellom to stenger slik at han kunne sitte i mens et team med kadrer tok sin tur til å bære den på skuldrene. Kaderen som hadde ansvaret for sikkerhetsdetaljene som eskorterte oss til herr Pirabakarans leir ved denne anledningen var veteranen Shankar. Shankars forhold til bevegelsen og Mr. Pirabakaran går tilbake til gamle dager da Mr. Pirabakaran hadde en liten gruppe geriljasoldater som trente i Vanni-jungelen. Deretter tilbrakte han noe tid i Canada hvor han studerte flyteknikk. Som mange tamiler opprørte de anti-tamilske opptøyene i 1983 ham, og han reiste til Chennai for å gjenforenes med Pirabakaran og den væpnede kampen. Mr. Shankar har lang erfaring fra krigføring og er fortsatt en av Mr. Pirabakarans mest pålitelige og lojale kadrer. I en uformell samtale på vei til Mr. Pirabakarans base rådet Shankar meg til ikke å bevege meg av sporet vi gikk på, og nevnte

avvisende at indianerne under sine hyppige inngrep i området hadde plantet antipersonellminer i rikelig grad. Det ville vært lett å fryse til av frykt da man fikk vite denne informasjonen, men det ville ikke ha vært hensiktsmessig. Alle kadrene våre gikk videre uten å bekymre seg for faren de var i, så hvorfor skulle jeg være bekymret? Risikoen var den samme for alle, tenkte jeg. Under slike omstendigheter forbereder og aksepterer man mentalt enhver eventualitet, og går deretter utover den. Å være redd ville ikke ha hjulpet for å unngå minene; det ville bare ha forvandlet en ellers hyggelig reise til en stressende en. Den indiske hæren hadde også satt sine spor på andre måter. Store deler av jungelen med ødelagte trær og dype kratere – noen fylt med vann – var arven etter kraftig luftbombardement og nådeløs artilleribeskytning av området.

Da vi beveget oss dypere inn i jungelen, møtte vi patruljer av kadrer på lange turer for å hente forsyninger, noe som fikk oss til å innse at vi var dypt inne i LTTE-territorium. Sporadiske observasjoner av væpnede og kamuflerte vaktposter indikerte ytterligere at vi må ha nærmet oss LTTE-baser. Godt befestede vaktposter dukket opp her og der. Vi gikk lenger og lenger, og slynget oss inn i jungelen. Så dukket et glimt av hyttelignende skikkelser opp gjennom løvverket. Det tok ikke lang tid før vi nærmet oss en tungt kamuflert hytte. Herr Pirabakaran hadde tydeligvis blitt holdt informert om vår tilnærming og dukket raskt opp på stedet etter at vi ankom leiren. Kledd i jungelgrønt, men ikke så verre ut etter å ha bodd i jungelen i ett år eller mer, hilste han oss varmt. Mer som en stor landsby enn en geriljaleir, var omgivelsene ryddige, noe som tyder på at herr Pirabakaran hadde opprettholdt den høye moralen til kadrene sine gjennom sine prøvelser og trengsler. Men leirens ryddighet reflekterte på ingen måte den fenomenale kampen kadrene våre måtte kjempe for og vanskelighetene de hadde seiret over for å skape den. Dette vidstrakte komplekset hadde blitt ryddet for uberørt jungel, og bare de gamle, massive trærne var etterlatt som dekke – for å gjøre det beboelig. Team av kadrer hadde jobbet sammen, dratt ut steiner og gravd dype hull i bakken på jakt etter vann. Ved flere anledninger ble det møysommelig gravd brønner på mellom 18 og 20 meter, bare for å oppdage at det ikke var vann på stedet. Prosessen ville deretter bli gjentatt på et annet sted inntil de traff en pålitelig vannforsyning. I leirens tidlige dager hadde det ikke blitt etablert regelmessige matforsyninger, og kadrene overlevde på ett daglig måltid bestående av ris og dahl, uten salt. For å overvinne denne vanskeligheten var det nødvendig for kadrene å reise lange avstander gjennom den mineinfiserte jungelen for å åpne og etablere nye ruter for tilgang til rasjoner. Anskaffelsen av rasjoner tok opptil en dagsreise, og kadrer måtte ofte unngå å bli avlyttet av indiske jungelpatruljer. Sekker med ris, mel, sukker og andre forsyninger ble båret på skuldrene på den lange reisen tilbake til basen. De kvinnelige kadrene tok også sin tur på disse farlige oppdragene. Med jungelen temmet og leiren gjort beboelig, hadde livet tydeligvis sunket inn i orden og rutine da vi ankom dit. Tilstedeværelsen av et stort antall bunkere hugget ut i jungelbunnen fremhevet trusselen fra beskytning og bombing. Bemerkelsesverdig nok var tapene fra den nådeløse beskytningen av herr Pirabakarans leir minimale. Bare to kvinnelige kadrer hadde dødd i den basen. Ved å innøve disiplinen i kadrene sine med å ta og forbli under dekning til artilleriberrungene stoppet – selv om det betydde å tilbringe timer i bunkerne uten mat og vann – lyktes herr Pirabakaran med å redusere tapene sine. Beskaffenheten og strukturen til våre underjordiske innkvarteringer gjorde også inntrykk på oss av farene kadrene

hadde blitt utsatt for av de nådeløse sperrene av artilleribeskytning og luftbombardement. Som et forholdsregler i tilfelle indianerne skulle beskyte området under oppholdet vårt i jungelen, ba herr Pirabakaran oss om å holde oss i et dypt underjordisk ly. Vi hadde lest om den utrolige bragden til tusenvis av vietnamesiske geriljasoldater som gravde ut kilometervis med tunneler og bunkere for å lette sikkerheten og mobiliteten til Viet Cong under frigjøringskrigen mot Amerika. Nå skulle vi selv se et eksempel på en slik bemerkelsesverdig menneskelig innsats. Da vi steg ned i jordens dyp via presist utskårne trinn, kunne vi bare beundre oppfinnsomheten, tålmodigheten og den kollektive ånden til kadrene som hadde påtatt seg og fullført denne herkuliske oppgaven. Kadrene våre ledet oss ned trappene til et rom omtrent ni til førti fot under jorden. Til vår store forbauselse kunne vi se at denne underjordiske oase av tunneler og rom var blitt meislet ut av de underjordiske steinene i dette området av jungelen. Rommet vårt var skåret ut høyt nok til at man kunne stå oppreist i det og stort nok til at man kunne bevege seg komfortabelt rundt. Vi ledet ut av rommet gjennom den smale tunnelen og kom til et annet mindre rom; Det var et spesialbygd toalett. Herr Pirabakarans rom var enda dypere under jorden enn vårt. Lavtliggende tak konstruert over bunkerne, og voller for å avlede vann, forhindret monsunregnet fra å strømme inn og oversvømme bunkerne. Sterkere enn betong, tålte denne underjordiske granittstrukturen de kraftige monsunregnene da hele jungelen forvandlet seg til en gjørmete hengemyr. Det var bare ett problem med dette geniale oppsettet, en vanskelighet som våre kadrer helt sikkert ville ha overvunnet hvis det i det hele tatt hadde vært mulig. Men i denne saken hadde de ingen kontroll. Siden vi var dypt nede i jorden der solvarmen ikke har tilgang, var rommet helt iskaldt, spesielt om natten. Jeg verket i beina av kulden, og jeg lurte på hvordan det kunne holde ut over en lengre periode. Men det hadde det åpenbart vært, og uten noen negative konsekvenser.

Flere kjøkken var blitt satt opp med store spiseområder. Noen kadrer jobbet med å reparere og vedlikeholde våpnene i et våpenlager. Et lite apotek og sykehus hadde blitt bygget. Et nettverk av stier forbandt de ulike delene av leiren. Det var et lekeområde for lagspill. Mer gripende var den lille, pent vedlikeholdte kirkegården der noen av kadrene som ble drept i kamp, hvilte fredelig.

De kvinnelige kadrene var også aktive, og hadde etablert en enorm leir bare noen få minutters gange fra hovedbasen. De vanlige Premadasa - LTTE Talks-kjøkkenene, medisinske senteret, skredderiet, våpenlageret osv. fungerte alle effektivt. Deler av leiren deres var blitt avsatt til militær trening, og en komplett hinderløype var blitt konstruert for dette formålet. I motsetning til hva mange analytikere hadde forventet, hadde ikke rekrutteringen til LTTE gått ned. Faktisk var det stikk motsatt. Mange familier foretrakk at sønnene og døtrene deres skulle bli med i LTTE, i den tro at de hadde større sjanse til å overleve i LTTE-leirene enn å bli værende i landsbyene som var utsatt for IPKFs brutalitet og EPRLFs tvangsrekrutteringskampanje. Nye kadrer var i ferd med å gjennomgå opplæring, mens andre ventet på å begynne i neste kull. I en annen del av jungelen, et stykke unna, pågikk et avansert opplæringskurs for kvinnelige kadrer på høyt nivå. Jeyanthi var ansvarlig for dette kommandokurset, og hun etterfulgte Sugi som leder for kvinnenes militære fløy etter at LTTE kom tilbake til Jaffna. Blant denne gruppen av eldre kvinnelige kadrer var Vidusa, dagens leder for LTTE-kvinnelige krigere. De fleste av disse modige unge kvinnene kjempet mange heroiske kamper som ble inspirerende og

legendariske historier for dem selv. Dessverre er det bare noen få i live av dette første avanserte kommandotreningskurset for kvinner som er i live nå.

Vi var også glade for å se Kittu på leiren. Kittu ble arrestert og holdt i varetekt i Chennai i en sammenstøt med LTTE-kadrer i Tamil Nadu i 1988, bare noen få dager etter at vi rømte fra India. Han ble deretter overført tilbake til Jaffna, og som en innrømmelse for hans fysiske handikap løslot IPKFs overkommando ham fra varetekt. Han fant umiddelbart veien tilbake til herr Pirabakaran og LTTE-kadrene i jungelen i Mullaitivu. Kittu var en stor moralsk booster og inspirerte kadrene da han var i jungelen med Mr. Pirabakaran i løpet av denne tiden. Kittu var alltid interessert i å lære og en stor forkjemper for å utvikle seg selv, og brukte tid på å gi kurs til kadrene og viste generelt interesse for aktivitetene deres. Han var en ivrig fotograf og tok mange bilder, inkludert bilder av herr Pirabakaran og oss under oppholdet vårt der.

Pottu Amman var også i Alampil. På den tiden fungerte han som feltkommandør på Jaffna-halvøya. Han hadde blitt innkalt til konsultasjon med herr Pirabakaran. Fullt restituert etter skadene, førte han aktivt en vellykket urban geriljakampanje mot IPKF i Jaffna. Kapil Amman, en annen høytstående LTTE-kader med en lang historie med kamper på sin side, og vår utholdende og lojale venn helt tilbake til Chennai-dagene, dro fra Trincomalee-jungelen for å besøke oss i Mullaitivu.

Mens jeg var opptatt med å tilbringe tid med de kvinnelige kadrene, hadde Bala overleggelser med herr Pirabakaran og andre ledere. Ifølge Bala var Pirabakaran svært ivrig etter å lære om Premadasa – hans ideer, hans strategi og, viktigst av alt, hans synspunkter på den indiske militære okkupasjonen og den tamilske væpnede motstanden. Bala ga ham en omfattende orientering om hva som hadde skjedd mellom herr Premadasa og LTTE-delegasjonen. Fra Colombo hadde Bala sendt korte kodede meldinger til herr Pirabakaran, men nå kunne han gi en grundig vurdering av personligheter, deres tenkemåte, deres forventninger og deres bekymringer. Han klarte å overbevise LTTE-lederen om at Premadasa var sterkt fast bestemt på å sikre tilbaketrekningen av de indiske troppene for å befeste sin personlige makt i Colombo, noe han trengte solid støtte fra LTTE til. Han fortalte også Pirabakaran at presidenten var villig til å oppløse EPRLFs provinsielle administrasjon dersom LTTE ble en del av den srilankiske politiske mainstreamen og møtte valg. Til slutt ble LTTE-ledelsen fortalt at Premadasa ønsket en våpenhvile mellom LTTE og de srilankiske styrkene, slik at han kunne legge press på India til å avslutte de væpnede fiendtlighetene mot Tigrene. Herr Pirabakaran, sa Bala, var positivt innstilt til ideen om en våpenhvile og en midlertidig politisk løsning med herr Premadasas regjering dersom Colombo var oppriktig og seriøs. Alt i alt fikk Bala grønt lys fra LTTE-ledelsen til å fremme samtalene for å sikre tilbaketrekningen av de indiske troppene og inngå en politisk avtale med Premadasa-administrasjonen.

Før vi dro til Colombo for den andre runden med samtaler, betrodde herr Pirabakaran oss at den indiske hæren hadde intensivert de offensive operasjonene mot LTTE med støtte fra den tamilske nasjonalhæren, noe som hadde blitt en alvorlig irritasjonsmoment. Rajivs administrasjon, irritert og ydmyket av de pågående fredssamtalene, var fast bestemt på å utslette LTTE-ledelsen og deres styrker. Stilt overfor mangel på våpen og ammunisjon ba Pirabakaran Bala om å søke bistand fra Premadasa og opprettholde LTTEs væpnede motstandskampanje mot intense indiske

militære angrep. Det var reell fare. Vi følte den iskalde atmosfæren i jungelens gjemmesteder da områdene ble utsatt for systematisk luft- og artilleribombardement. Konfrontert med tre styrker – den indiske, den srilankiske og den tamilske nasjonalhæren – sto LTTE-geriljaen overfor den vanskeligste tiden i sin væpnede kamps historie hittil. Den militære trusselen fra Sri Lanka kan overvinnes ved å inngå en våpenhvileavtale med Premadasa. Likevel utgjorde de indiske troppene og den tamilske nasjonalhæren en formidabel trussel. LTTE hadde en kampstyrke av modige, svært disiplinerte geriljakrigere. Men for å engasjere et formidabelt konvensjonelt militær trengte de våpen og ammunisjon. I det minste måtte de holde ut til inderne ble trukket tilbake fra det tamilske hjemlandet. Bortsett fra rollen som LTTEs sjefsforhandler, fikk Bala nå en ekstremt sensitiv oppgave, nemlig å skaffe våpen fra bevegelsens hittil historiske fiende.

Bitse mellom Delhi og Colombo

Mens vi nøt en pause i Alampil-jungelen i Mullaitivu med geriljalederne og kadrene, fant det sted nye utviklinger i Colombo som skapte alvorlige spenninger i forholdet mellom Rajivs administrasjon og Premadasas regime. Sri Lankas president kunngjorde, i en tale til et publikum under en buddhistisk seremoni i utkanten av Colombo, at han ville kreve av den indiske statsministeren at indiske tropper skulle trekkes tilbake fra Sri Lanka innen slutten av juli 1989. Premadasa sa at han planla å være vertskap for statsledernes møte i South Asian Association for Regional Co-Operation (SAARC) i november samme år, men at han ikke kunne gjøre det da en utenlandsk hær okkuperte Sri Lankas territorium. Dagen etter, den 2. juni, sendte herr Premadasa et brev til herr Rajiv Gandhi der han oppfordret ham til å trekke tilbake IPKF innen 31. juli. Utmeldingen av IPKF ville gjøre det mulig for Sri Lanka å være vertskap for SAARC-toppmøtet i november samme år i et rolig klima, skrev Premadasa. Han uttalte at IPKFs tilstedeværelse hadde blitt et «dypt splittende og bittert spørsmål», og argumenterte for at fullstendig tilbaketrekking av troppene ville bidra til å stabilisere situasjonen. Rajiv Gandhi var irritert over Premadasas krav om å trekke troppene ut innen to måneder, og svarte ikke umiddelbart. Men tjenestemennene i Sørblokken i Delhi utstedte uttalelser som indikerte logistiske vanskeligheter med å trekke tilbake flere tusen indiske tropper innen en begrenset tidsperiode, slik Premadasa krevde. Den 14. juni, i en tale til et offentlig møte i Bangalore, sa den indiske statsministeren, med henvisning til Premadasas krav, at IPKF ikke ville bli trukket tilbake før betydelige fullmakter var delegert til EPRLFs provinsielle administrasjon og tamilenes sikkerhet var garantert. Han foreslo også ytterligere mellomstatlige konsultasjoner om spørsmålet om tilbaketrekking av tropper. Det var på denne bakgrunnen av diplomatisk bitterhet mellom Delhi og Colombo at vi ankom Sri Lankas hovedstad kvelden 14. juni og ble kjørt til vårt tidligere overnattingssted, Colombo Hilton. For den andre runden med samtaler utvidet vi delegasjonen vår til å inkludere Lawrence Thilagar, S. Karikalan, Sammun Hassan og Abubakar Ibrahim.

Om morgenen den 15. juni inviterte herr Premadasa oss til sin residens «Suchitra» for en privat samtale, som varte i nesten halvannen time. Han virket forstyrret over uttalelsen Rajiv Gandhi kom med dagen før i Bangalore, der han fastsetter betingelser for tilbaketrekningen

av IPKF. Premadasa hevdet at India ikke kunne sette slike betingelser. Logikken hans var at den tidligere presidenten Jayawardene hadde invitert de indiske troppene, og den nåværende presidenten ville at de skulle dra, og at den indiske regjeringen ikke hadde noe annet valg enn å trekke tilbake troppene. Han sa at Gandhi ennå ikke hadde svart på hans offisielle melding, og i stedet hadde kommet med en offentlig uttalelse der han fastslo uakseptable forhold som hadde skapt frykt og forvirring blant folket om at den indiske hæren kunne forbli på øya for alltid. Herr Premadasa foreslo at LTTE burde erklære en opphør av fiendtlighetene med de srilankiske væpnede styrkene, slik at han kunne oppfordre India til å avslutte alle fiendtlige væpnede operasjoner mot Tigrene, og trakk tilbake troppene siden deres hovedforpliktelse til å etablere fred i henhold til avtalen var sikret.

De to første sesjonene i den andre runden med fredssamtaler som fant sted 16. og 19. juni mellom LTTE-representantene og den srilankiske ministerdelegasjonen fokuserte først og fremst på den økende diplomatiske konfrontasjonen mellom Sri Lanka og India om spørsmålet om tilbaketrekking av tropper og spørsmålet om tvangsrekruttering av tamilsk ungdom, spesielt studenter i nordøst, til den tamilske nasjonalhæren under navnet Civilian Volunteer Force (CVF). To nye srilankiske ministre, Festas Perera, minister for kraft og energi, og Monsoor, handels- og skipsfartsminister, ble innsatt i disse samtalene.

I løpet av den første sesjonen ga Hameed, som leder for den srilankiske delegasjonen, en detaljert redegjørelse for den utviklende diplomatiske fremmedgjøringen mellom India og Sri Lanka. I Hameeds analyse var Premadasas insistering på IPKFs tilbaketrekning basert på hans faste overbevisning om at den indiske hærens tilstedeværelse på srilankisk jord var den årsakende faktoren for krigen i nordøst og opprøret i sør. Ettersom avtalen var opphørt og den politiske situasjonen i Sri Lanka hadde snudd fullstendig, der partene i konflikten (LTTE og Sri Lanka) var engasjert i fredsforhandlinger for å finne en politisk løsning, hadde IPKF ingen rolle å spille, forklarte Hameed. Siden Premadasa ønsket å være vertskap for SAARC-toppmøtet i november, krevde han en rask tilbaketrekking av IPKF innen slutten av juli. Etterspørselen hadde skapt alvorlige problemer for India, sa Hameed. Han forklarte også at det ville være logistisk umulig å omplassere tusenvis av tropper og krigsmateriellet innen to måneder. India stilte forhåndsbetingelser for å vinne tid til å unngå en ydmykende tilbaketrekning av tropper som alvorlig ville undergrave Rajivs valgmuligheter i desember, sa Hameed videre. Herr Hameed spurte LTTE-delegatene om deres oppfatning av den nåværende situasjonen. LTTE-delegatene aksepterte Hameeds forklaring av situasjonen, men argumenterte for at Rajivs administrasjon også var bekymret for fremtiden til EPRLFs provinsielle regime. Tigrene sa at den nordøstlige provinsadministrasjonen var den eneste resten av Indo-Sri Lanka-avtalen, og at den ville kollapse som et kortspill når IPKF forlot øya. Rajiv ønsket å beholde IPKF inntil en sterk paramilitær styrke ble dannet for å beskytte EPRLFs skjøre administrasjon, argumenterte LTTE-delegatene.

Møtet den 19. juni var først og fremst viet til spørsmålene knyttet til EPRLFs paramilitære styrke og spørsmålet om våpenhvile mellom LTTE og de srilankiske sikkerhetsstyrkene. LTTE-delegatene klaget over at de indiske militærmyndighetene i samarbeid med EPRLFs provinsadministrasjon var involvert i et program for masseverneplikt av tamilsk ungdom til

den sivile frivillighetsstyrken. I løpet av den foregående uken hadde 4500 unge menn, for det meste skolegutter i tenårene, blitt samlet opp av EPRLFs væpnede menn og ført med makt til forskjellige indiske hærleirer i Trincomalee, Batticaloa og Amparai i den østlige provinsen. Dette hadde blitt et problem i tamilske områder, og tusenvis av engstelige foreldre hadde samlet seg i indiske militærleirer og tryglet om løslatelse av barna sine. LTTE-delegasjonen spurte om den srilankiske regjeringens holdning til denne saken. Den srilankiske ministerdelegasjonen var enig i at det i henhold til avtalen ikke var noen bestemmelser for opprettelse av en væpnet styrke for provinsadministrasjonen i nordøst. Herr Hameed forsikret oss om at presidenten ville ta opp saken med den indiske statsministeren.

Regjeringsdelegasjonen diskuterte spørsmålet om å erklære våpenhvile mellom de srilankiske styrkene og LTTE, og oppfordret LTTE til ensidig å erklære en stans i fiendtlighetene, noe Sri Lanka ville gjengjelde på et senere tidspunkt. LTTE-delegasjonen argumenterte for at det allerede var en uformell, udeklarert våpenhvile i kraft mellom Tigrene og srilankiske styrker siden samtalene startet. Det ville være riktig av begge parter å erklære en bilateral våpenhvile for å gi det internasjonale samfunnet inntrykk av at hovedpersonene i konflikten overholdt fred og forhandlet om en politisk løsning. I en så åpenbart hyggelig atmosfære var det ikke behov for en ekstern makt for å opprettholde en fredsbevarende hær, mente Tigrene. Ministrene sa at de ville konsultere presidenten om saken.

Den 20. juni svarte Gandhi på brevet skrevet av Premadasa den 2. juni. Selv om det var formulert i diplomatisk sjargong, roste Gandhi i sitt brev IPKFs store prestasjoner med å etablere fred og normalitet i tamilske områder, til tross for store tap. Gandhi minnet Premadasa om at Sri Lanka burde være oppmerksom på sitt ansvar og sine forpliktelser i henhold til Indo-Sri Lanka-avtalen, og foreslo diskusjoner for å utarbeide en gjensidig avtalt tidsplan for tilbaketrekkingen av IPKF og for full implementering av avtalen. Til Premadasa sin irritasjon insisterte den indiske statsministeren på at implementeringen av avtalen og tilbaketrekningen av de indiske troppene skulle være «parallelle øvelser».

Det ble veldig tydelig ut fra Gandhis sterkt formulerte brev at indiske tropper ikke ville bli trukket tilbake innen slutten av juli, slik Premadasa krevde. India ønsket å sikre og stabilisere provinsregimet i Varatharaja Perumal før de trakk tilbake styrkene sine. Men metodene som ble brukt av den indiske militæradministrasjonen for å gjøre dette, gjorde det tamilske folket harme. For å unnslippe tvangsverneplikten ble studentbefolkningen i flere områder hjemme. En betydelig del som ble arrestert og tvangstrent, forlot postene sine og sluttet seg til LTTE. Den indiske hæren og EPRLF, vel vitende om at tvangsrekrutteringen av uvillig, misfornøyd tamilsk ungdom ikke ville være en match for de kampherdede tigergeriljaene som var sterkt engasjert i en sak, fortsatte likevel verneplikten. Selv om Gandhi krevde mer desentraliseringsmyndighet for Perumal-administrasjonen, utvannet den srilankiske regjeringen systematisk alle de administrative maktene og blokkerte til og med midlene, noe som reduserte North East Provincial Council til en permanent konkurstilstand.

Konfrontasjonskurs

Rasende over den fiendtlige reaksjonen fra Gandhi sendte Premadasa en melding til LTTE-delegasjonen gjennom Hameed om at Tigrene formelt burde erklære en våpenhvile med de srilankiske styrkene. Følgelig erklærte LTTE og den srilankiske regjeringen i fellesskap en bilateral stans i fiendtlighetene. Den ble offentliggjort gjennom en felles pressemelding 28. juni.

Premadasa var fornøyd med denne utviklingen og sendte en kort melding til Gandhi den 29. der han informerte ham om at det var opprettet fred mellom Tamiltigrene og de srilankiske styrkene, og at forhandlingsprosessen fortsatte for å løse politiske spørsmål. Premadasa oppfordret også den indiske statsministeren til å instruere IPKF om å avslutte alle offensive handlinger mot LTTE som kan «tendens til å skade» de pågående politiske forhandlingene.

Dagen etter (30. juni) mottok herr Premadasa et kort svar fra herr Rajiv Gandhi. Brevet, skrevet i en fiendtlig og sarkastisk tone, tonet ned betydningen av våpenhvilen mellom LTTE og Sri Lanka og krevde overgivelse av våpen fra LTTE. For å sitere de relevante avsnittene fra brevet:

> «Indo-Sri Lanka-avtalen sørger for en opphør av fiendtlighetene mellom de tamilske militante gruppene og de srilankiske styrkene, og også for at de srilankiske styrkene skal forbli i brakker i den nordøstlige provinsen. Begge disse ble oppnådd 30. juli 1987. Dermed har det allerede vært en effektiv opphør av fiendtlighetene mellom de srilankiske styrkene og LTTE. Jeg er glad for at LTTE nå formelt har innrømmet denne realiteten.»
>
> Vi håper at LTTEs formelle avtale om å opphøre fiendtlighetene tydelig innebærer deres forpliktelse til Sri Lankas enhet og integritet, til å avstå fra vold og respektere demokratiske prosesser. Vi stoler på at LTTE, etter å ha gitt opp volden, vil gjenoppta våpenovergivelsen gjennom den srilankiske regjeringen – en prosess som startet 5. august 1987 og ennå ikke er fullført. Med mindre LTTE har forpliktet seg til å overlevere våpnene sine og gi avkall på vold ikke bare mot den srilankiske regjeringen, men også mot de andre innbyggerne i den nordøstlige provinsen, ville kunngjøringen deres om opphør av fiendtlighetene være meningsløs.» [2]

Rajivs brev antydet tydelig at Delhi ikke ønsket å inngå en stans i fiendtlighetene med LTTE. India ønsket at alle forpliktelsene i avtalen skulle være oppfylt før de vurderte det. Disse forpliktelsene var inkludert i et sett med krav som var fullstendig uakseptable for Tigrene. De (a) overga våpen, (b) ga opp kampen for selvbestemmelse og aksepterte Sri Lankas enhet og integritet, (c) tok avstand fra vold mot andre borgere (dvs. de paramilitære styrkene i EPRLF). I brevet ba Rajiv Gandhi også om avklaringer fra Sri Lankas president om problemstillingene han tok opp.

[2] Adele Ann. 'Kvinnelige krigere av frigjøringstigrene' 1993. Thasan Press 1993. Kapittel én historisk bakgrunn' Side 1.

Fredssamtalene i Colombo 2. juli mellom den srilankanske regjeringsdelegasjonen og LTTE konsentrerte seg om det kontroversielle brevet skrevet av den indiske lederen. Som svar på spørsmålene og kravene fra Rajiv uttrykte LTTE-delegatene beklagelse over at India hadde ignorert og bagatellisert den bilaterale opphør av fiendtlighetene som ble erklært av Sri Lanka og LTTE. Gandhis påstand om at avtalen hadde sikret en effektiv opphør av fiendtlighetene mellom de srilankiske styrkene og LTTE-geriljaen var faktisk feil og misvisende, hevdet Tigrene. Våpenhvilen som var forutsatt i avtalen hadde ikke blitt effektivt implementert. Det hadde vært flere sammenstøt mellom de srilankiske troppene og LTTE-krigerne, og det var betydelige tap på srilankisk side. De indiske væpnede styrkene hadde mislyktes i å begrense slik vold, selv om de påtok seg ansvaret for å overvåke freden mellom partene i konflikten.

Når det gjaldt en våpenhvile mellom IPKF og LTTE, hadde Gandhi stilt to betingelser, argumenterte Tiger-delegatene. Den ene var at LTTE skulle gjenoppta å overgi våpen, og den andre var at de skulle avstå fra vold mot alle andre borgere i nordøst. IPKFs avvæpnende oppgave var en total fiasko. Selve avviklingsprosessen forvandlet seg til en blodig krig; inn i en langvarig krig og IPKF forvandlet seg til en drapsmaskin og tusenvis av uskyldige tamiler omkom i prosessen. Siden fredssamtalene ble initiert av Sri Lankas president, hadde det oppstått en dramatisk ny situasjon, og India burde innse denne objektive virkeligheten. Forhandlingene mellom den srilankiske regjeringen og LTTE foregikk betingelsesløst uten de obligatoriske begrensningene i Indo-Sri Lanka-avtalen. Spørsmålet om besittelse eller tap av våpen var nå et tema mellom Sri Lanka og LTTE, og måtte løses gjennom forhandlinger mellom partene i konflikten. LTTE-delegatene foreslo derfor at Sri Lankas regjering burde innprente India at spørsmålet om ansvaret for å løse våpenspørsmålet lå hos Sri Lankas regjering. Videre oppfordret Tiger-delegatene regjeringen til å registrere sterke protester med Delhi mot byggingen av en mektig militærmaskin i navnet til den tamilske nasjonalhæren. Under dekke av en avvæpningsprosess var IPKF aktivt involvert i et massivt militariseringsprogram i nordøst, anklaget Tigrene. Når det gjelder det andre kravet, var LTTE forberedt på å utvide våpenhvilen til «alle borgere i det nordøstlige India dersom India ga en garanti for at IPKF og dens væpnede grupper opphører volden mot Tigrene», sa LTTE-delegatene. Tigrene var også forberedt på å gå inn i den demokratiske politiske prosessen. Men det var bare mulig hvis de indiske væpnede styrkene, som okkuperte det tamilske hjemlandet, ble fullstendig trukket tilbake, erklærte Tigrene. Regjeringsdelegasjonen forsikret LTTE om at president Premadasa ville ta opp sakene som LTTE hadde reist med den indiske statsministeren.

I sitt brev av 4. juli fortalte Premadasa kategorisk Rajiv Gandhi at det var Sri Lankas regjerings eneansvar å sørge for trygghet og sikkerhet for alle borgere i Sri Lanka, og at Indo-Sri Lanka-avtalen ikke ga India noe mandat til beskyttelsesmyndigheter over srilankiske borgere. Premadasa argumenterte for at India ikke hadde avvæpnet LTTE de siste to årene, og påpekte at Tigrene var involvert i politiske forhandlinger med Sri Lanka og ville gi fra seg våpnene sine når de indiske væpnede styrkene ble trukket tilbake. Premadasa advarte om at ethvert krav om obligatorisk rolle for den indiske regjeringen eller dens væpnede styrker i Sri Lanka i henhold til avtalen ville utgjøre en «alvorlig innblanding i et vennligsinnet, suverent lands

indre anliggender». [3]

Den fiendtlige tonen og innholdet i brevet indikerte at Premadasa hadde tatt en konfronterende kurs med Rajivs administrasjon i arbeidet med å få de indiske væpnede styrkene tilbake fra Sri Lanka. Gandhi inntok også en like antagonistisk posisjon. I et brev datert 11. juli til den srilankiske lederen minnet Gandhi Premadasa om at det fantes en signert avtale mellom de to landene, og at India hadde forpliktelser i henhold til avtalen som garantist for å sikre sikkerheten til folket i nordøst. Han kritiserte også Sri Lanka for ikke å ha implementert delegeringen til det nordøstlige rådet som lovet. Når det gjaldt tilbaketrekningen av de indiske styrkene, gjentok Gandhi at tilbaketrekningsplanen burde utarbeides gjennom felles diskusjoner sammen med «en samtidig plan for implementeringen av Indo-Sri Lanka-avtalen». [4] I det avsluttende avsnittet av brevet kritiserte Gandhi Premadasa for å ha offentliggjort all korrespondanse mellom dem i strid med standard diplomatisk praksis om å «opprettholde konfidensialitet rundt offisiell korrespondanse mellom statsoverhoder». [5]

Rajivs stahet og hans kompromissløse holdning gjorde Premadasa rasende. Han innså at det ikke var til noen nytte å skrive brev til den indiske statsministeren og oppfordre ham til å trekke tilbake de indiske styrkene. I desperasjon tok herr Premadasa i bruk en annen strategi. Premadasa påtok seg rollen som øverste sjef for alle styrkene på øya, inkludert IPKF, og stilte et ultimatum til offiseren som kommanderte IPKF, generalløytnant Kalkat, og krevde at de indiske styrkene skulle trekkes tilbake innen slutten av juli eller beordres til brakker. Dette ultimatumet i form av et juridisk dokument ble levert til generalløytnant Kalkat den 23. juli i Trincomalee. Som svar hadde general Kalkat sendt en advarsel til Premadasa om at IPKF ville bli tvunget til å iverksette offensive tiltak dersom srilankiske styrker kom ut av brakkene deres. Dermed fungerte ikke herr Premadasas randstrategi.

Forespørsel om væpnet bistand

Etter Premadasas ultimatum intensiverte de indiske væpnede styrkene sine offensive operasjoner mot tigergeriljaen i jungelen i Nord-Mullaitivu. I et annet trekk kunngjorde EPRLF-lederen Varatharaja Peramul at den tamilske nasjonalhæren ville starte operasjoner mot LTTE sammen med IPKF. Han erklærte også at han ville erklære en egen stat «Eelam» hvis Premadasas administrasjon ikke klarte å gjennomføre forpliktelsene i Indo-Sri Lanka-avtalen. Det var disse kritiske utviklingene som dannet bakteppet for at Bala ba Hameed om et hastemøte på hotellrommet sitt for å diskutere muligheten for væpnet bistand fra regjeringen til LTTE for å møte den militære trusselen fra de indiske styrkene og den tamilske nasjonalhæren. Herr Hameed kom til rommet vårt rundt klokken 21 den dagen og slappet av i lenestolen som vanlig, mens han pustet på den lange cubanske sigaren sin og lyttet tålmodig til hva Bala hadde å

[3] Ibid. Side IV.
[4] Coomaraswamy, Radhika. LTTE-kvinner er denne frigjøringen. The Sunday Times, 5. januar 1997.
[5] Lemkin, Rafael. Kapittel IX «Folkemord» i «Aksemaktene i det okkuperte Europa: Okkupasjonslovene». Washington, D.C. Carnegie-stiftelsen for internasjonal fred, 1944. Side 79.

si. Det var et delikat tema og også farlig kontroversielt. Ved å bruke både tamil og engelsk forklarte Bala realiteten og alvoret i situasjonen på bakken, spesielt i krigsteatret ved Mullaitivu. LTTE gikk tom for ammunisjon, og IPKF hadde innsatt store mengder kamptropper sammen med kontingenter av tamilske paramilitære styrker i jungelen i Mullaitivu, fortalte Bala til Hameed. Den indiske hæren og de tamilske leiesoldatene var rasende over herr Premadasas aggressive diplomati og var fast bestemt på å ødelegge Tamil Tiger-geriljaen og deres lederskap. Avsløringen av IPKFs grusomheter under Colombo-samtalene og kravet om at de skulle trekke seg fra Sri Lankas president hadde satt Delhi i alvorlig forlegenhet, og raseriet deres var nå rettet mot LTTE. Var det mulig for herr Premadasa, spurte Bala, å levere våpen og ammunisjon til LTTE for å forsvare seg mot det nåværende felles angrepet fra IPKF og den tamilske nasjonalhæren?

Herr Hameed reflekterte dypt og sa at det var en alvorlig og delikat sak. Selv om Premadasa bestemte seg for å hjelpe LTTE, kunne det hende at det srilankiske militæret motsatte seg det, observerte Hameed forsiktig. Bala påpekte at Premadasas forpliktelse til å sikre tilbaketrekningen av IPKF aldri ville bli realisert dersom LTTE, den eneste patriotiske kraften som motsatte seg ekstern okkupasjon, ble desimert. Etter en lang diskusjon gikk herr Hameed endelig med på å videreformidle vår forespørsel til presidenten. Neste natt kom herr Hameed til hotellet vårt sammen med general Attygalle, forsvarsministeren. De fortalte Bala at presidenten var villig til å hjelpe. Siden saken var svært sensitiv og kontroversiell, måtte den håndteres med ekstrem konfidensialitet. Hæren ville bli rasende. Men det kunne gjøres i det skjulte, sa generalen. Attygalle ønsket en liste med krav. Bala og Yogi kontaktet herr Pirabakaran gjennom vår kommunikasjonskanal og fremla en liste over våpen. I løpet av en uke ble en betydelig mengde våpen og ammunisjon levert til Tigrene gjennom en tilstøtende srilankisk militærleir i Manal Aru (Welioya)-sektoren i Mullaitivu-distriktet.

Etter hvert som D-dagen (slutten av juli 1989) for tilbaketrekningen av IPKF, slik herr Premadasa krevde, nærmet seg, var det en erkjennelse i Colombo at evakueringen av de indiske styrkene bare kunne sikres gjennom gjensidige overlegg, slik Delhi ønsket, snarere enn gjennom trusler og ultimatum. Premadasa svelget stoltheten sin og ga etter for ideen om forhandlinger med Rajivs administrasjon. Deretter ble en mektig srilankisk delegasjon bestående av utenriksminister Ranjan Wijeratne, minister for høyere utdanning A C S Hameed, utenriksminister Bernard Tilakaratna, Sri Lankas høykommissær i India Dr. Stanley Kalpage, presidentens rådgiver for internasjonale saker Bradman Weerakoon, riksadvokat Sunil De Silva, kabinettsekretær W T Jayasinghe og sekretær for Fredskomiteen Felix Dias Abeysinghe, sendt til Delhi 29. juli. Den srilankiske delegasjonen hadde flere møter med den indiske statsministeren, utenriksminister P. V. Narasimha Rao, og forsvarsminister K. C. Pant. Diskusjonen ble avsluttet 4. august. De indiske og srilankiske delegasjonene diskuterte fire hovedspørsmål. For det første, utarbeidelsen av en tidsplan for IPKFs tilbaketrekning fra Sri Lanka. For det andre, opphør av militære operasjoner mot LTTE. For det tredje, en gjennomgang av implementeringen av den indisk-srilankiske avtalen, og for det fjerde, sikkerheten til alle innbyggere i den nordøstlige provinsen.

Etter vellykkede drøftinger i Delhi gikk den indiske regjeringen med på å trekke tilbake IPKF

trinn for trinn i samsvar med en tidsplan. India forsikret srilankerne om at alt ville bli gjort for å fremskynde avviklingsprosessen av IPKF, slik at den var fullstendig fullført innen 31. desember – som fortsatt var etter SAARC-møtet. Delhi gikk også med på å innstille IPKFs offensive militære operasjoner fra 20. september. Den srilankiske siden lovet at det ville bli tatt skritt for en rask implementering av decentraliseringsprosessen som legger til rette for en effektiv funksjon av det nordøstlige provinsrådet. Begge partiene bestemte seg for å opprette en «sikkerhetskoordineringsgruppe» bestående av Sri Lankas forsvarsminister, Sri Lankas forsvarsminister, kommandanten for IPKF og sjefsministeren for det nordøstlige provinsrådet. Denne gruppen ville være ansvarlig for lov og orden i nordøst og sikre sikkerheten til alle innbyggere i provinsen.

Herr Premadasa var fornøyd med avtalen mellom Delhi og Colombo. Under et privat møte i sin residens fortalte presidenten oss at han gikk seirende ut av den diplomatiske tautrekkingen med Rajiv Gandhi, og at IPKFs skjebne var beseglet. Selv om srilankerne hadde lovet å styrke EPRLFs provinsielle administrasjon med mer desentraliseringsmakt, hadde Premadasa sin egen plan. LTTE-teamet var også fornøyd siden deres politiske strategi for å sikre IPKFs tilbaketrekning fra det tamilske hjemlandet nå var blitt en realitet.

Etter å ha sikret en avtale med den indiske regjeringen som sikret en gradvis tilbaketrekking av de indiske styrkene innenfor en tidsplan, sto Premadasa nå overfor det kritiske dilemmaet om hvordan han skulle fylle det politiske rommet når IPKF forlot det tamilske hjemlandet. Selv om han lovet overfor Gandhi at Perumals provinsielle administrasjon ville bli styrket og konsolidert med tilstrekkelige desentraliseringsmyndigheter og et politisystem, var Premadasa godt klar over at EPRLFs regime ville forsvinne i løse luften når tigrene marsjerte ut av sine jungelgjemmesteder inn i bysentrene for å fylle vakuumet som indianerne etterlot seg. Selv om han beundret LTTEs mot, besluttsomhet og hengivenhet til en sak, var han sterkt imot det tamilske kravet om et hjemland og selvbestemmelse. Etter hvert som tilbaketrekningen av de indiske troppene begynte, ble herr Premadasas ideer og planer svært gjennomsiktige. I private møter understreket Premadasa at en permanent løsning på den etniske konflikten bare kunne finnes innenfor Sri Lankas enhetlige grunnlov. Siden indianerne begynte å forlate øya, var tiden inne for at LTTE skulle ta praktiske grep for å bli en del av den politiske mainstreamen, sa han. Med overveldende støtte fra det tamilske folket kan LTTE komme til makten i nordøst gjennom valg. Han rådet LTTE-delegatene til å danne et politisk parti og registrere det i valgkommisjonen.

LTTEs politiske parti

Herr Hameed fortalte også Bala under sine private møter at herr Premadasa hadde blitt mistenksom overfor LTTEs endelige intensjoner. Noen ministre hadde advart presidenten om at LTTE ikke ville søke en løsning innenfor den konstitusjonelle strukturen, men var forpliktet til å opprette en uavhengig tamilsk stat, sa Hameed. Herr Hameed fortalte oss at det ville styrke LTTEs image, både lokalt og internasjonalt, dersom Tigrene stilte til valgene til det

nordøstlige provinsrådet og vant. Med mindre LTTE-ledelsen gikk med på denne ordningen, ville det være ekstremt vanskelig for presidenten å oppløse Perumals administrasjon og bane vei for maktoverføring til Tigrene. Bala fortalte herr Hameed at LTTE-ledelsen var positivt innstilt til ideen om å danne et politisk parti. Tigrene var også villige til å delta i provinsvalgene for å bevise for det singalesiske flertallet så vel som det internasjonale samfunnet at de var de eneste og autentiske representantene for det tamilske folket, sa Bala. Han fortalte også herr Hameed at LTTE også var mistenksomme overfor Premadasa-administrasjonens endelige intensjoner. Han spurte om Premadasa ville være i stand til å oppløse det nordøstlige provinsrådet, trekke tilbake det sjette tillegget til grunnloven, begrense de væpnede styrkene til brakkene og tillate en fredelig maktovergang til LTTE. Herr Hameeds svar var positivt. Han sa at herr Premadasa kunne bli overbevist hvis vi var forberedt på å gå inn i den demokratiske politiske mainstreamen.

Bala hadde allerede søkt godkjenning fra herr Pirabakaran og andre ledere da vi besøkte LTTEs jungelhovedkvarter i Mullaitivu for dannelsen av et politisk parti. Etter å ha snakket med herr Pirabakaran igjen gjennom kommunikasjonsnettverket vårt, fikk Bala støtte til partiets navn og de ansattes navn. Alt som gjensto var å skrive partivedtektene. Med utgangspunkt i sine tidligere studier av politiske partiers konstitusjoner utarbeidet Bala dokumentet, mens jeg hjalp ham med redigering og maskinskriving. Det politiske partiet fikk navnet Folkets front for frigjøringstigrene (PFLT). Mahendraraja (Mathaya), nestleder i LTTE, ble gitt rollen som partiets president, og Yogaratnam Yogi ble utnevnt til generalsekretær. Grunnloven la grunnlaget for et ekte demokratisk parti som tillot representasjon og deltakelse fra alle deler av befolkningen. En kopi av vedtektene ble overlevert til valgkommissæren for registrering. Han registrerte partiet og godkjente motvillig, etter å ha konsultert presidenten, Tiger-emblemet som symbolet på Folkefronten av Frigjøringstigrene.

Herr Premadasa var svært fornøyd med at LTTE hadde dannet et nytt politisk parti, noe som viste at de var villige til å gå inn i den politiske mainstreamen. Han oppfordret LTTE-delegatene til å delta på den tverrpolitiske konferansen han planla å holde for å diskutere ulike saker som landet står overfor som helhet. Det var også et trekk for å bringe LTTE inn i et åpent politisk forum som et registrert politisk parti for å demonstrere for landet et betydelig politisk resultat av fredssamtalene. LTTE-delegatene ble enige om å delta i det innledende møtet som «observatører». Tverrpartikonferansen ble sammenkalt 12. august med rundt hundre delegater fra tjueseks politiske partier. Herr Yogaratnam Yogi, som representant for PFLT, deltok på konferansen som «observatør». Herr Premadasas innsettelsestale omhandlet hans visjon for konfliktløsning, og ga en redegjørelse for hans berømte tre C-er. Konferansen diskuterte alle saker bortsett fra hovedproblemet – den etniske konflikten, og falt snart i grus som følge av en tydelig mangel på konsultasjon, kompromiss og konsensus.

Som lovet i den felles avtalen mellom Rajivs administrasjon og Premadasa, startet avviklingen av IPKF tidlig i oktober 1989. Det var en langsom prosess. Da de indiske troppene begynte å trekke seg ut i etapper, distrikt for distrikt, okkuperte den tamilske nasjonalhæren leirene deres og befester sine posisjoner. Først forlot den indiske hæren sine posisjoner i Amparai og Batticaloa i den østlige provinsen. Perumals administrasjon var panisk og forvirret over muligheten for et større offensivt angrep fra LTTE på Den tamilske nasjonalhærens (TNA)

stillinger i den østlige provinsen, og eskalerte sin hensynsløse politikk med masseverneplikt. EPRLF-kadrer plukket med makt opp alle arbeidsføre unge menn i gatene, fra hjemmene og skolene deres, i et forsøk på å øke mannskapet i militsen med sikte på å beskytte det skjøre, vaklende regimet. Dette desperate trekket fra EPRLF for å klamre seg til makten ved unødvendig å ofre et stort antall utrente rekrutter uten kamperfaring ga Perumal det tamilske folkets vrede. LTTE-ledelsen befant seg i en svært delikat situasjon. I håp om å unngå unødvendig blodsutgytelse sendte Pirabakaran en hastemelding til Sri Lankas president gjennom Bala om at de singalesiske væpnede styrkene ikke skulle bli involvert i konfrontasjonen mellom LTTE og TNA. Han kunngjorde også amnesti til alle de væpnede kadrene i TNA hvis de overga seg. Etter dette, tidlig i november 1989, feide LTTE-geriljastyrkene over den østlige provinsen, først i Amparai og i de påfølgende ukene inn i Batticaloa, og overtok med letthet alle TNAs militærbaser. Tusenvis av unge TNA-rekrutter overga seg til de fremrykkende kolonnene av Tiger-krigere. Bare de hardkjerne EPRLF-kadrene gjorde motstand. Alle de som hadde overgitt seg ble umiddelbart løslatt til sine avlastede foreldre i de østlige distriktene. Noen av de som overga seg, sluttet seg til LTTE.

Med kollapsen av provinsadministrasjonen i øst, appellerte Perumal desperat til Gandhi og Premadasa om å gripe inn og forhindre LTTE-geriljaen fra å ta over administrasjonen i distriktene som ble forlatt av den indiske hæren. Stilt overfor et stortingsvalg og anklager om korrupsjon i Bofors-skandalen, foretrakk Gandhi å ikke etterkomme Perumals forespørsel. Selv om herr Premadasa var klar over situasjonen, var han mer bekymret over forsinkelsen i tilbaketrekningsprosessen. Han mistenkte at forsinkelsen i avviklingen av IPKF var et kalkulert trekk fra Delhi for å gi Perumal rom til å omgruppere og reorganisere og konsolidere sin smuldrende militære maskineri.

Etter å ha fordrevet den tamilske nasjonalhæren fra distriktene Amparai og Batticaloa, begynte LTTE å befeste sin autoritet i området. Bala, Yogi og jeg fløy med luftforsvarshelikopter til byen Batticaloa for å delta på den nasjonale heltedagen. Herr Pirabakaran hadde sanksjonert 27. november som en nasjonaldag for å hedre de martyrdøde LTTE-kadrene, og 1989 var den første jubileumshøytiden. Heltedagen, som ble valgt til minne om Shankar, den første LTTE-kaderen som døde i kampen, har blitt den viktigste dagen på LTTEs nasjonale kalender. Siden starten i 1989 har Heltenes dag blitt utvidet fra en endagsfunksjon til å dekke en periode på én uke med arrangementer som kulminerer klokken 18.00 den 27. november med familier som samles på krigsminnekirkegårdene og klokkeringing over hele territoriet.

For å feire denne dagen med nasjonalt oppsving dro vi fra Batticaloa for å reise til Pottuvil i Amparai-distriktet. På ruten til Amparai var folks lettelse og glede over at de indiske troppene hadde forlatt distriktet tydelig. Ekstatiske folkemengder flagget ned konvoien vår av kjøretøy og kranset LTTE-kadrene, og reisen vår endte opp med å ta dobbelt så lang tid som vi hadde planlagt. Mens vi reiste gjennom området, løp folk ut av husene sine og gratulerte oss og uttrykte sin takknemlighet for at forhandlingene endelig hadde lykkes med å få de indiske troppene ut av hjemlandet. Over hele Amparai, fra by til by, var det spredt utover minnesmerker, og det røde og gule LTTE-flagget blafret, og grupper av mennesker samlet seg for å feire heltenes dag. Store folkemengder møtte opp for å høre LTTE-lederne fortelle dem at

kampen for rettighetene deres ikke var over og ville fortsette på et annet nivå. I Akkarapattu og Thirukovil på østkysten nær byen Batticaloa forlot skolebarn klasserommene sine og løp for å bli med den store folkemengden som ventet på å se og lytte til LTTE-kadrene og deres ledere. Folk sto i kø ved møtestedene i håp om en mulighet til å uttrykke sin takknemlighet ved å kranse LTTE-kadrene med jasminblomster.

Under våre private møter med herr Premadasa uttrykte han et genuint ønske om å møte LTTE-lederen, herr Pirabakaran. Han fortalte oss at ingen av de singalesiske lederne noen gang hadde møtt mannen, og at de derfor hadde forvrengte synspunkter på Tiger-lederen. Han sa at han ønsket å snakke med Pirabakaran for å forstå ham i dybden og etablere et fungerende forhold til ham. I hans visjon var personlige relasjoner basert på empatisk forståelse avgjørende i politikken. Herr Premadasa beundret Pirabakaran for hans militære evner og hans mot og besluttsomhet til å konfrontere formidable styrker. Han lurte på hvordan en ung gutt fra ydmyke kår kunne bli en populær, legendarisk geriljaleder. Til hans skuffelse måtte vi understreke overfor presidenten at herr Pirabakaran ikke kunne komme til Colombo av sikkerhetsmessige årsaker. Da vi var i Mullaitivu-baseleiren, fortalte Bala Pirabakaran at herr Premadasa var veldig ivrig etter å møte ham. Pirabakaran foreslo at vi skulle ta med oss herr Mahendraraja, hans stedfortreder, på vår neste tur til Colombo og introdusere ham for presidenten. Det var av den grunn at Mathaya kom til Colombo i desember 1989 og møtte herr Premadasa i hans private møter. Kittu kom også til Colombo, men av en helt annen grunn.

Tidlig i oktober besøkte vi Mullaitivu-jungelen for andre gang for å møte og rådføre oss med herr Pirabakaran. Under besøket formidlet herr Pirabakaran til Bala sitt ønske om å sende Kittu til London for behandling av det amputerte beinet. Da Kittu hørte om avgjørelsen om å sende ham utenlands, var han tydeligvis i tvil. Han ønsket unektelig å få tilpasset en passende protese som ville hjelpe ham med gange og mobilitet. Men han var en mann som var følelsesmessig knyttet til sine kadrer og sitt hjemland, og utsiktene til å skilles fra dem var en åpenbar kilde til fortvilelse for ham. Kittu blomstret i et miljø der han kunne undervise kadrene sine og oppmuntre dem med deres interesser, og han tok ofte initiativ til nye prosjekter som de kunne engasjere seg i. Etter hvert som dagen for avreisen hans nærmet seg, ble han roligere; i likhet med mange av kadrene hans. Og jeg tror at et av de mest ynkelige synene jeg kan huske å ha sett er denne legendariske geriljakrigeren som gråt på herr Pirabakarans skulder den dagen vi skulle ta ham ut av Alampil-jungelen. Kadrene hans bar ham i en stol på skuldrene – på lignende måte som de hadde båret Bala tidligere – til det ventende helikopteret. I klassisk Kittu-stil satte han opp et modig ansikt for kadrene sine under turen ut av jungelen, og uttrykte sin hengivenhet for dem i vitsene han fortalte.

Kort tid etter at han ankom Colombo, eskorterte vi Kittu til den britiske høykommisjonen. Etter diskusjoner med den britiske ambassadøren ble Kittus innreisevisum til Storbritannia godkjent. Men Kittu hadde én alvorlig sak å ta seg av før avreisen til London. Da Kittu dro til Mullaitivu-jungelen etter å ha blitt løslatt fra IPKF-varetekt, ble han separert fra kjæresten sin, Cynthia, som er medisinstudent. Nå var han ivrig etter å bli gjenforent med henne. På hans anmodning reiste hun fra Jaffna til Colombo for å møte ham. Kort tid etter bestemte de seg for å gifte seg. Kittus mor hastet fra Valvettiturai til Colombo for å delta på seremonien.

Cynthias foreldre var allerede i Colombo. Og dermed, den 25. oktober, fant registreringen av ekteskapet til Kittu og Cynthia sted i et av rommene på hotellet der LTTE-teamet var innlosjert under samtalene. Noen dager senere fløy Kittu til London, og Cynthia ble med ham etter at reisearrangementene var gjort.

Møte med Karunanidhi i Chennai

I Indias stortingsvalg i desember 1989 tapte Kongresspartiet, og Rajiv Gandhi trakk seg. Herr V.P. Singh ble den nye statsministeren. For V P Singhs administrasjon var Rajiv Gandhis engasjement i Sri Lanka en alvorlig diplomatisk katastrofe. Singh var ivrig etter ikke å videreføre arven etter Rajivs tabbe, men ønsket heller å etablere gode forbindelser med Sri Lanka og andre naboland. Da han innså at det var en bevisst forsinkelse i prosessen med å avvikle IPKF, beordret Singh de indiske troppene til å trekke seg ut før 31. mars 1990. Denne utviklingen signaliserte den akselererte nedgangen i den kollapsende provinsielle administrasjonen til EPRLF. Panisk over denne hendelsesutviklingen løp Perumal til Delhi og Chennai (Madras) for å trygle de indiske lederne om ikke å trekke den indiske hæren tilbake fra Sri Lanka. Den nye statsministeren, Singh, som ønsket å inngå et ikke-intervensjonistisk, vennlig forhold til Sri Lanka, avviste Perumals forespørsel. EPRLF-lederen fant ingen sympati i den nye administrasjonen, så han skyndte seg til Tamil Nadu og oppfordret sjefsminister M. Karunanidhi til å hjelpe ham med å beskytte sin provinsielle administrasjon. Herr Karunanidhi, som åpenlyst var kritisk til den indiske hærens oppførsel mot Eelam-tamilene, rådet Perumal til å inngå en avtale med LTTE og overføre provinsadministrasjonen i Nordøst til Tigrene. Perumal tryglet herr Karunanidhi om å spille rollen som mekler og utarbeide et forlik. Det var under disse omstendighetene Bala mottok en presserende telefonsamtale på hotellrommet fra Tamil Nadus førsteminister, Karunanidhi – som Bala kjente personlig under oppholdet vårt i Tamil Nadu – der han oppfordret ham til å komme til Chennai så snart som mulig. Han avslørte ikke hva saken var, men bare antydet at den var svært presserende og viktig. Bala kunne ikke avslå forespørselen fra den mektige sjefsministeren i Tamil Nadu og gikk med på å dra. Etter å ha fått tillatelse fra herr Pirabakaran og herr Premadasa, fløy Bala, jeg og Yogi til Chennai i løpet av et par dager.

I Chennai ble vi innkvartert på Port Trust Guest House under streng sikkerhet. Statsministeren og nevøen hans, herr Murasoli Maran, besøkte oss tre ganger i løpet av oppholdet vårt. Herr Karunanidhi spurte om LTTE ville dele makten med EPRLF dersom det nordøstlige provinsrådet ble rekonstituert. Han sa at EPRLF-ledelsen var forberedt på å tilby halvparten av setene i rådet, noe som banet vei for lik deltakelse fra Tigrene i den nordøstlige provinsielle administrasjonen. Bala forklarte til sjefsministeren at LTTE var forberedt på å møte nyvalg, og at det burde være folket i Tamil Eelam som måtte velge sine representanter. Han ga et detaljert bilde til Karunanidhi av de brutale forbrytelsene som ble begått mot det tamilske folket av de væpnede kadrene i EPRLF i samarbeid med den indiske okkupasjonshæren. Perumals administrasjon, hevdet Bala, ble foraktet av Eelam-tamilene for sine ugjerninger. EPRLF tok makten gjennom valgfusk og fungerte som et marionettregime for IPKF. På grunn av de utålelige grusomhetene begått av den indiske hæren og EPRLFs paramilitære styrker, ønsket

tamilene at Tigrene skulle ta makten. Hvis det ble avholdt nyvalg i det tamilske hjemlandet, overbeviste Bala Tamil Nadus sjefsminister, ville LTTE komme til makten. Herr Karunanidhi støttet til slutt LTTEs standpunkt og presset ikke på for en felles administrasjon. Under møtene ga Bala også en detaljert vurdering av situasjonen i nordøst. Herr Karunanidhi så dypt forstyrret ut. Bortsett fra de lukkede møtene med sjefsministeren, møtte vi også flere LTTE-tilhengere og Tamil Nadu-ledere som Vaiko (Mr. Gopalasamy) og Mr. Veeramany. Det ble holdt en pressekonferanse før vi forlot Chennai etter vårt fem dager lange besøk.

Ved begynnelsen av 1990 hadde Premadasas regjering effektivt undertrykt JVP-opprøret i Sør-Sri Lanka. Krigen i nord hadde også kommet til en slutt med en stabil våpenhvile mellom de srilankiske styrkene og LTTE. Den indiske hæren hadde avsluttet kampanjen sin, og de-induksjonsprosessen ble fremskyndet for å holde tritt med tidsplanen som var satt til slutten av mars. LTTE konsoliderte seg i områdene som ble forlatt av IPKF. Sri Lanka var stort sett stabilisert.

Fredssamtalene i Colombo var nå begrenset til private møter mellom presidenten og LTTE. Herr Hameed var en fast gjest på hotellet vårt og fortsatte diskusjoner om spørsmål knyttet til en politisk løsning. Siden LTTE hadde forpliktet seg til å delta i provinsvalgene, var sakene som dominerte diskusjonene opphevelsen av det sjette tillegget til grunnloven og oppløsningen av Perumals provinsadministrasjon; to kritiske spørsmål som hadde blitt et stridspunkt mellom LTTE og Premadasa-regimet.

Det sjette tillegget til grunnloven fra 1978 var et beryktet lovforslag som opprettholder den enhetlige strukturen til Sri Lankas stat og forbyr retten til løsrivelse. Den ble kunngjort av Jayawardene etter raseopptøyene i 1983 for å blidgjøre de singalesisk-buddhistiske ekstremistene. Under denne drakoniske loven er alle som forfekter eller oppmuntrer til løsrivelsespolitikk som krever en uavhengig tamilsk stat ansvarlige for alvorlig straff, inkludert tap av sivile rettigheter og inndragelse av eiendom. Denne lovgivningen krever at alle valgte medlemmer av offentlige institusjoner, dvs. parlamentet, provinsråd, kommunestyrer osv., avlegger en troskapsed til enhetsstaten. LTTE-delegatene hadde kategorisk fortalt herr Premadasa og herr Hameed at de under ingen omstendigheter ville avlegge troskapsed til enhetsstaten. Denne lovgivningen var undertrykkende og kvalte den grunnleggende friheten til politisk valg og ytringsfrihet, argumenterte Tigrene. LTTE var sterkt forpliktet til prinsippet om selvbestemmelse; en juridisk rettighet som det tamilske folket har krav på. Retten til selvbestemmelse uttrykker et folks frihet til å bestemme sin politiske status, en rett som ikke utelukker løsrivelse, observerte LTTE-delegatene. Med mindre det sjette tillegget, som forbyr retten til å velge sin politiske skjebne, ble opphevet, ville ikke LTTE bli en del av den demokratiske politiske mainstreamen og delta i valgene, sa Tigrene til Premadasa.

Som en singalesisk nasjonalist som var forpliktet til en enhetsstat, var Premadasa misfornøyd med LTTE-kravet. Samtidig ønsket han ikke at fredsforhandlingene skulle bryte sammen på grunn av dette problemet. Han lovet Tigrene at regjeringen hans ville oppheve det sjette tillegget til partiet dersom det var det eneste alternativet han hadde igjen for å bringe LTTE inn i demokratisk politikk og løse det etniske problemet. Likevel visste han innerst inne at det var umulig å oppheve loven siden det krevde to tredjedels flertall i parlamentet – noe han

ikke hadde. Videre visste han at de singalesisk-buddhistiske styrkene ville være i opprør. Herr Premadasa var i et dilemma. Jeg kunne se en viss anstrengelse i ansiktet hans hver gang Bala tok opp spørsmålet om å oppheve det sjette tillegget til den amerikanske grunnloven.

LTTE-delegatene insisterte også på at det nordøstlige provinsrådet skulle oppløses uten forsinkelse, og argumenterte for at EPRLF ikke var det tamilske folkets valg, men ble innsatt av IPKF som et marionettregime, og at det ikke hadde legitimitet til å lede administrasjonen i nordøst. Tigrene oppfordret herr Premadasa til å avsette provinsrådet og avholde nyvalg slik at LTTE kunne demonstrere sin folkelige støtte til verden. Herr Premadasa var motvillig til å forplikte seg til denne saken siden han møtte alvorlige politiske og juridiske problemer i forbindelse med oppløsningen av rådet. Det 13. tillegget hadde forankrede klausuler som forhindret presidenten fra å oppløse provinsrådene etter eget innfall, med mindre det var spesifikke grunner til det.

De to sakene LTTE tok opp hadde ført samtalene til en fastlåst situasjon, men ingen av partene var tilbøyelige til å ta en konfronterende kurs. Forholdet mellom LTTE og Premadasa-administrasjonen var varmt og vennlig. Herr Hameed sørget for at ingenting skjedde mellom hovedpersonene som ville sette det nydannede forholdet som var blitt bygget opp med tålmodighet og utrettelig innsats i fare.

Konferanse i Vaharai

I mellomtiden, etter å ha forlatt Amparai og Batticaloa, trakk de indiske styrkene seg tilbake fra de nordlige distriktene Mullaitivu, Vavuniya, Mannar og Killinochchi. Et betydelig antall indiske tropper fortsatte å okkupere distriktene Jaffna-halvøya og Trincomalee. Mens LTTEs militærfløy var engasjert i å overta TNAs posisjoner i de nordlige distriktene som IPKF hadde forlatt, begynte LTTEs politiske fløy – Folkets front for frigjøringstigrene (PFLT) – å utvide sine partistrukturer i de østlige distriktene Batticaloa og Amparai. Den første konferansen til PFLT ble holdt i kystbyen Vaharai i Batticaloa-distriktet mellom 24. februar og 1. mars 1990. Bala, Yogaratnam Yogi, Murthy, andre kadrer og jeg dro til byen Batticaloa med helikopter fra Sri Lankas luftforsvar, og derfra reiste vi til Vaharai for å delta i denne historiske konferansen. Høytstående politiske kadrer i LTTE, både menn og kvinner, ble fløyet inn fra alle distriktene i nordøst og samlet i Vaharai, et sted kjent for sin naturlige skjønnhet og ro.

De forsamlede PLFT-delegatene var i feststemning, lettet over at krigen med India endelig var over og at de indiske troppene var på vei ut av det tamilske hjemlandet. Valget av Vaharai Rest House – ideelt plassert på den hvite sanden med utsikt over havet – for den første konferansen bidro til den generelle gode stemningen blant delegatene. Drøftingene på konferansen varte i én uke, og i løpet av denne tiden ble viktige resolusjoner knyttet til avgjørende nasjonale og sosiale spørsmål vedtatt. Øverst på listen over resolusjoner sto forpliktelsen om å avskaffe sosial urettferdighet og diskriminering basert på kastesystemet, og kvinners frigjøring skulle inkluderes i PLFTs arbeidsprogram. Mer spesifikt krevde de kvinnelige delegatene at det skulle iverksettes tiltak for å stoppe utnyttelsen, lidelsen og ydmykelsen som kvinner utsettes for som følge av medgiftspraksisen. Mye av delegatenes oppmerksomhet fokuserte på å organisere PLFT

i hele nordøst. Det ble enighet om at det umiddelbart skulle iverksettes tiltak for å involvere og mobilisere folkets politiske deltakelse i PLFT, og at det skulle opprettes partistrukturer fra grasrotnivå i landsbyene og helt opp til provinsnivå i hvert distrikt.

Da den siste fasen av IPKFs tilbaketrekning av tropper nærmet seg, gjorde Perumal, som sjefsminister for det nordøstlige provinsrådet, et kontroversielt trekk. 1. mars fremmet han en resolusjon som omdannet det nordøstlige provinsrådet til en konstituerende forsamling med mål om å utarbeide en grunnlov for en uavhengig, suveren tamilsk stat som skulle kalles Den demokratiske republikk Eelam. Dette desperate skrittet ble i Colombo oppfattet som en ensidig uavhengighetserklæring (UDI). Herr Premadasa var rasende. Men siden de indiske troppene var på nippet til å forlate Trincomalee-distriktet, tok han ingen grep mot Perumal. Han ventet på at avviklingen av IPKF var fullført. Den 24. mars, en uke tidligere enn planlagt, forlot de siste indiske troppekontingentene dokkene i Trincomalee havn. Herr Perumal og andre ledere av EPRLF flyktet til India med de siste av de indiske jawanene.

Med den indiske hærens avgang tok LTTE kontroll over nesten alle distriktene i nordøst. LTTE-ledelsen ønsket legitimitet for sin administrative kontroll over det tamilske hjemlandet. Det var under disse omstendighetene LTTE-delegatene møtte presidenten og oppfordret ham til å oppløse provinsrådet og avholde nyvalg. Vi fortalte herr Premadasa at UDI fra herr Perumal ga en gyldig grunn for oppløsningen av rådet. Det som krevdes var et endringsforslag i parlamentet, som lett kunne ha blitt sikret av Premadasas regjeringsparti. Men presidenten nølte. Det var nå helt klart for LTTE at Premadasa bevisst utsatte oppfyllelsen av løftene sine. Herr Premadasa var fullt klar over at dersom det ble avholdt nyvalg, ville Tigrene bli feid til makten og installere en legitim administrasjon i det tamilske hjemlandet. Herr Premadasa fryktet at en slik eventualitet ville gi LTTE internasjonal legitimitet og oppmuntre den til å søke mer selvstyremyndighet.

LTTEs strategi og Premadasa sin agenda

I løpet av disse tidene spurte jeg Bala i private samtaler om det var i strid med LTTEs besluttsomme politikk å søke et alternativ til politisk uavhengighet og statsdannelse. Bala svarte at det ikke var noen motsetning i LTTEs politiske strategi. Han forklarte meg at det endelige målet til LTTE var å opprette en uavhengig stat basert på tamilenes rett til selvbestemmelse når alle mulige alternativer for sameksistens med det singalesiske folket var eksperimentert og mislyktes. Han sa at LTTE mente det alvorlig med å møte valgene til provinsrådet i nordøst dersom Premadasa overvant hindringene, dvs. oppløse rådet, oppheve det sjette tillegget til den amerikanske grunnloven og avholde nyvalg. For LTTE var det et radikalt eksperiment for å teste muligheten for sameksistens. Ved å søke dette alternativet ville ikke LTTE tape noe. Hvis Tigrene vant valget, ville de forvandle konseptene om tamilsk hjemland og tamilsk nasjonalitet til konkrete realiteter, som var deres erklærte politiske idealer, presiserte Bala. Herr Premadasa hadde en annen agenda, en egen plan for å bekjempe LTTE. Følgelig utsatte han oppløsningen av rådet og utsatte utsiktene til et nyvalg. Han viste liten

tilbøyelighet til det avgjørende spørsmålet om å oppheve det sjette tillegget til det amerikanske grunnlovstillegget, og argumenterte for at det ville være en umulig oppgave å sikre et to tredjedels flertall i parlamentet. Til syvende og sist tjente de private møtene med Premadasa nå liten hensikt i praktisk politikk. Med stor tålmodighet lyttet vi til hans lange prekener om ett folk og én nasjon der alle samfunn kunne leve i fred og harmoni under de tredelte prinsippene i hans berømte tre K-er.

Herr Premadasas hemmelige agenda begynte å avsløre seg da herr Hammed besøkte hotellrommet vårt for en privat samtale med Bala og åpnet en diskusjon om avvikling av LTTE. Det var en veldig varm dag midt i mai. Diskusjonen nådde også høy temperatur, ettersom temaet for diskusjonene var svært følsomt. Herr Hameed sa at han formulerte presidentens bekymringer og engstelser. «Herr Premadasa ønsker frie og rettferdige valg der alle partier og grupper, inkludert EPRLF, skal få muligheten til å delta i valgene. Dette er ikke mulig så lenge LTTE besitter våpen og utøver en dominerende posisjon i nordøst. Derfor er LTTEs våpenavlevering en nødvendig faktor for å avholde nyvalg. Dette er presidentens og også noen ministres syn, spesielt Ranjan Wijeratnes,» sa herr Hameed lavt, men bestemt. Bala spurte hvorfor presidenten ikke tok opp spørsmålet om våpen da han møtte LTTE-delegatene under sine private møter. Bala klaget også over at siden IPKFs avgang har herr Premadasa holdt private møter med andre tamilske grupper som er fiendtlig innstilt til LTTE. Han forklarte til herr Hameed at våpenbesittelse burde sees på som et avgjørende element i en sikkerhetsordning for det tamilske folket i nordøst. LTTE ville være ansvarlig for dette sikkerhetssystemet dersom permanent fred ble etablert gjennom en permanent politisk løsning. For å opprettholde dette sikkerhetssystemet og lov og orden, bør LTTE ha trent sikkerhetspersonell som er våpenbesatt. LTTE hadde arbeidskraften, materialene og erfaringen til å sørge for et effektivt sikkerhetssystem for det tamilske folket, fortalte Bala den forvirrede sjefsforhandleren. «Det er for tidlig å ta opp spørsmålet om avvikling av LTTE når presidenten deres ikke er forberedt på å fjerne hindringene for nyvalg, dvs. oppløse rådet og oppheve det sjette tillegget. Videre er ikke provinsrådet i seg selv et solid grunnlag for en permanent løsning. LTTE bestemte seg for å se provinsvalgene som en midlertidig ordning, ikke som en permanent løsning. Vi ønsket fred og harmonisk sameksistens med det singalesiske folket. Vi ønsket å skape demokratiske institusjoner og delta i demokratisk politisk praksis. Vi vil samarbeide med regjeringen for å avholde frie og rettferdige valg som gir alle grupper og partier muligheten til å delta i valgene. Når vi blir folkets valgte representanter, kan vi forhandle om en permanent løsning som vil involvere det avgjørende spørsmålet om en sikkerhetsordning for det tamilske folket», forklarte Bala. Herr Hameed foreslo dannelsen av et provinsielt politisystem som et element i den provinsielle administrative strukturen, som omdanner geriljaen til politibetjenter. «Selv om det var mulig, ville LTTE trenge flere menn og flere våpen for å skaffe en politistyrke på ti tusen mann for nordøst», sa Bala. I så fall, sa Bala sarkastisk til Hammed, måtte presidenten gi LTTE-politistyrken enda flere våpen. Dermed endte diskusjonen som startet om spørsmålet om å avvæpne LTTE med ideen om å gjenoppbygge Tigrene. Herr Hameed så nedslått ut da han forlot hotellrommet vårt.

Vi visste at herr Premadasa var inne på en konfrontasjonsorientert kurs. Han var ikke positivt innstilt til ideen om å oppheve det sjette endringsforslaget, som ville lempe på det rigide konstitusjonelle grepet om den srilankiske statens enhetlige status. Premadasa favoriserte en

løsning innenfor enhetsstatsmodellen. Som en sterk nasjonalist var han imot alternative modeller til enhetspolitikken. Etter å ha knust JVP-opprøret og sikret tilbaketrekningen av de indiske troppene, sto Premadasa overfor et nytt dilemma. Hvordan håndtere LTTE. Det var fortsatt mulig å omfavne dem fredelig i den demokratiske politiske mainstreamen, som han måtte oppheve det beryktede sjette tillegget til grunnloven for. Det andre alternativet var konfrontasjon: militær undertrykkelse av LTTE. Hans hardlinede ministre og militæretablissementet favoriserte sistnevnte. Og han ga etter for presset deres.

I den kritiske fasen hadde Mr. Premadasa foran seg diverse alternativer. Bradman Weerakoon, en nær fortrolig og rådgiver for presidenten, kommenterte følgende: «Hans fjerde og siste alternativ kunne ha vært rett fra Machiavelli, eller mer sannsynlig i hans idiom, Kautilya – det vil si at etter at IPKF var ute av veien og ut av landet, ville han vende de fornyede og oppfriskede srilankiske styrkene mot den slitne LTTE, slå dem fullstendig på flukt, eliminere Pirabakaran og gjenopprette lov og orden, godt styresett, fred og velstand over hele Nordøst og Sri Lanka. Jeg er tilbøyelig til å tro at dette siste alternativet i hans endelige store plan ville ha vært svært tiltalende.» [6]

Som Weerakoon treffende oppfattet, valgte herr Premadasa det militære alternativet å eliminere LTTE. Likevel gjorde han det på en utspekulert måte, som om LTTE hadde brutt forhandlingene og startet krigen. Uten forvarsel autoriserte han de srilankiske væpnede styrkene, som hittil har vært begrenset til brakker i nordøst siden juli 1987, til å bevege seg fritt rundt og hevde statens autoritet. Hærens overkommando, selvsikker etter de siste seirene mot JVP-opprørerne, inntok en krigersk holdning og konfronterte LTTE. Flere hendelser inntraff, spesielt i øst, som brøt våpenhvileavtalen og provoserte LTTE utålmodig.

Ved slutten av mai 1990 ble nye kontingenter av tropper og ekstra politi flyttet til de østlige distriktene for å styrke og befeste militærbaser og politistasjoner. Etter hvert som troppene begynte å intensivere patruljeringen i byene og tettstedene, økte spenningen mellom de singalesiske væpnede styrkene og LTTE-krigerne. Det var flere stygge hendelser med militær trakassering av våre geriljakrigere. En hendelse skjedde i nærheten av en militærleir i Batticaloa der to høytstående LTTE-kadrer ble avvæpnet av hærpersonell og tvunget til å knele på asfaltveien i den stekende solen i flere timer. Det var en massiv folkemengde som så på. Ute av stand til å motstå ydmykelsen svelget en av krigerne cyanid og døde på stedet. Soldatene slo den andre krigeren bevisstløs. Etter hvert som tilfellene av trakassering og forfølgelse økte, innså Tiger-ledelsen at de srilankiske væpnede styrkene bevisst provoserte dem for å forårsake en konfrontasjon. De desperate forsøkene Bala – som var i Colombo på den tiden – gjorde på å overtale presidenten til å begrense regjeringsstyrkene var forgjeves. Vi fikk senere vite fra herr Hameed at herr Premadasa hadde gitt ordre til den militære overkommandoen om systematisk å fylle tomrommet som ble skapt av IPKFs avgang. Instruksjonene hans var å ta full kontroll over de østlige distriktene Trincomalee, Batticaloa og Amparai, etterfulgt av den nordlige regionen. Premadasa var godt klar over at Eelam-krigen var uunngåelig, og han forberedte de væpnede styrkene på den eventualiteten.

[6] Coomaraswamy, Radhika. «LTTE-kvinner er denne frigjøringen», The Sunday Times, 5. januar 1997.

Dråpen som fikk begeret til å renne over var en mindre hendelse med trakassering av en muslimsk kvinne på Batticaloa politistasjon 10. juni. LTTEs innblanding ved å stille spørsmål ved politiets oppførsel førte til en væpnet konfrontasjon mellom LTTE-krigerne og politiet. Kampene som brøt ut mellom Tigrene og politiet eskalerte til en større brann mellom LTTE og de srilankiske væpnede styrkene i de tamilske områdene i nordøst. En fullverdig krig hadde gjenopptatt. I et desperat forsøk i siste liten på å få stanset fiendtlighetene, fløy herr Hameed til Jaffna 11. juni. Jeg dro sammen med Bala og andre kadrer for å ta imot herr Hameed utenfor Pallaly flybase. Før herr Hameed nådde møtestedet, skjøt noen udisiplinerte srilankiske soldater som var motstandere av freden, mot kjøretøyet hans. Likevel møtte herr Hameed herr Pirabakaran og andre LTTE-ledere. Hans forsøk på å arrangere våpenhvile endte i fiasko siden de srilankiske styrkene i de østlige distriktene var fast bestemt på å fortsette krigen. Bortsett fra herr Hameed, var ikke presidenten og hans hardbarkede ministre tilbøyelige til å være fredsorienterte. Da krigen gjenopptok med brutal intensitet, tordnet viseforsvarsminister Ranjan Wijeratne i parlamentet: «Nå går jeg all in for LTTE. Vi skal utslette dem.» [7] Dermed endte de mislykkede forhandlingene mellom LTTE og Premadasa-administrasjonen.

Fredsforhandlinger 1989/90', i Dr. Kumar Rupesinghe

redigert Fredsforhandlinger på Sri Lanka, publisert side 155

av International Alert i London, Storbritannia, februar 1998.

[7] 'Suthunthira Paravaikal' mai-juni 1991.

7 Å leve midt i krigen i Jaffna

Da de indiske troppene forlot Sri Lanka i mars 1990, marsjerte LTTE inn i Jaffna i styrke, overkjørte EPRLFs militærleir i Maniyanthodamm, Ariyalai og tok full kontroll over halvøya. De srilankiske væpnede styrkene var innesperret på tre strategiske steder – Jaffna Fort, Pallaly Air Base og i Elephant Pass. Vi tok en pause fra fredssamtalene i Colombo og ankom Jaffna i slutten av mars og fant midlertidig innkvartering i et hus i Valvettiturai. I Jaffna by og andre steder på halvøya kunne vi se folk som var svært lettet over IPKFs tilbaketrekning og overlykkelige over sin nyvunne frihet. Etter to år med krig og militær okkupasjon av en utenlandsk hær, begynte Jaffna-folket å få livene sine på stell igjen, og en følelse av normalitet og ro rådet. Folkets velvilje og entusiastiske støtte til LTTE ble demonstrert i deres massedeltakelse på Poopathy Ammas [1] minnemøte i Nallur Kandasamy-tempelet den 19. april. Det var en lignende situasjon to uker senere, 1. mai. En festlig atmosfære preget 1. mai-demonstrasjonene. Titusenvis av mennesker fra hele Jaffna-halvøya møtte opp for å høre fra LTTE-lederne hva fremtiden hadde i vente for dem. Bala og Yogi orienterte folket om utviklingen i de sensitive samtalene med den srilankiske regjeringen. Jeg fikk også muligheten til å tale på demonstrasjonen om spørsmålet om kvinnelige arbeidere.

Vi tok den fredfulle pausen til å møte mange gamle kolleger og «ta igjen det tapte» med gamle venner. Sugi, lederen for LTTEs kvinnefløy, bestemte seg for å gifte seg med sin mangeårige kjæreste Grazy. Bryllupet hennes hjemme i Mandaitivu var en gledelig anledning for alle kadrene etter år uten sosiale arrangementer. Bala var også ivrig etter å besøke skolevennen sin, herr Kandasamy, som bor i Alvai, og få hunden vår, Jimmy, tilbake fra ham. Denne skapningen hadde ikke glemt oss etter to år og løp rundt og rundt på området i glede. Vi besøkte også alle familiene i Vadamarachchi som hadde tatt store sjanser for å hjelpe oss i løpet av de

[1] Kanapathipillai Poopathy, kjærlig og ærbødig kjent som «Poopathy Amma» blant det tamilske folket, er en av de mest bemerkelsesverdige kvinnene i historien om den tamilske frihetskampen. Poopathy Amma ble født i landsbyen Kiran i Batticaloa den 3. november 1932. Den 19. mars 1988 iscenesatte den femtiseks år gamle bestemoren Poopathy Amma en dødsfaste ved Mahmangam Pillayar-tempelet og krevde en umiddelbar og ubetinget våpenhvile mellom LTTE og IPKF og ubetingede samtaler mellom LTTE og den indiske regjeringen. Poopati Ammas liv var preget av både personlig tragedie og mot. To av sønnene hennes ble drept under militære operasjoner og razziaer i landsbyer av de srilankiske væpnede styrkene, og en annen ble tatt i varetekt og torturert. Hun ble en høylytt kritiker av menneskerettighetsbrudd begått av de srilankiske væpnede styrkene og var politisk aktivist og sosialarbeider. Hun var rasende over dødsfallene og kaoset forårsaket av IPKF under Indo-LTTE-krigen. Da den indiske hæren forbød politisk aktivitet, ignorerte Poopathy Amma ordrene og organiserte demonstrasjoner og protester mot IPKFs grusomheter. Da IPKF trakasserte fastende kvinnelige demonstranter, startet Poopathy Amma sultestreiken for å oppnå sine politiske mål. I tretti dager nektet poopati-Amma mat og væske før hun bukket under. Hennes faste til døden oversteg varigheten av Thileepans kamp i september 1987, som jeg har skrevet om i kapittel IV.

vanskelige dagene under forfølgelsen av den indiske hæren. Dessverre fikk vi vite at mange kadrer som hadde hjulpet oss da vi var under jorden, var blitt drept under razziaer av den indiske hæren. Da vi ble spurt om hvor Kingsley befant seg, fikk vi beskjed om at etter at vi forlot Vadamarachchi i 1987, dro han til Trincomalee hvor han ble drept i kamp.

Euforien blant det tamilske folket varte kort. Krigsutbruddet med Sri Lanka i den andre uken av juni 1990 og sammenbruddet av fredssamtalene mellom LTTE og Premadasas regime satte en stopper for den hyggelige atmosfæren så vel som håpene og forventningene som dominerte Jaffna. Med gjenopptakelsen av fiendtlighetene vedtok Premadasas administrasjon en hard politikk som underkastet de tamilske sivile ekstreme vanskeligheter. Elektrisitet og telekommunikasjon ble kuttet av, noe som kastet Jaffna inn i mørke og isolasjon fra resten av verden. Den singalesiske staten begynte å kvele den tamilske nasjonen økonomisk. En streng økonomisk blokade ble innført, noe som forårsaket akutt mangel på mat og medisiner i nord. Fraværet av elektrisitet og drivstoff lammet industrien og transporten, og rammet landbruket alvorlig. Arbeidsledigheten var voldsom og levekostnadene ble ekstremt høye.

Sakte, men sikkert grep krigens objektive forhold tak i Jaffna. Da lyden av artilleribeskytning og luftbombardement kom tilbake til halvøya, hastet folk for å rydde opp i sine gamle bunkere eller grave nye. Det stolte og alltid motstandsdyktige Jaffna-folket forberedte seg på å møte utfordringene i den nye vendingen.

Da krigen brøt ut, bodde vi i nærheten av fyret i Munai i Pointe Pedro. Man kunne ikke ha bedt om noe nærmere paradis enn dette elegante gamle huset bare tjuefem meter fra stranden og omgitt av kokospalmer. Så vi var ekstremt motvillige til å forlate den uansett hvor farlig vi var. Soosai og livvaktene våre oppfordret oss til å flytte dypere inne i Vadamarachchi. De advarte oss om at de srilankiske troppene kunne forsøke en amfibisk landgang på stranden foran huset vårt. Det var bare den regelmessige, vilkårlige beskytningen av kystnære fiskevær fra patruljerende kanonbåter fra marinen, og de hyppige angrepene med fly som fikk oss til å innse at rådet om å bevege oss lenger inn i landet var klokt.

Avreisen vår fra strandhuset Point Pedro til en annen bolig i Athiyaddy, Jaffna, markerte starten på en saga med flytting av hus både på halvøya og i Vanni i nesten et tiår, etter hvert som vi ble «myke» mål for det srilankiske luftforsvaret. Noen av husene vi okkuperte ble truffet direkte av bombingen. Det vakre gamle huset i Point Pedro ble til slutt bombet og delvis ødelagt.

Slaget om Jaffna Fort

Gjenopptakelsen av fiendtlighetene mellom LTTE og regjeringen på Sri Lanka flyttet vekten bort fra freds- og dialogpolitikk til frigjøringskrigen. Strategien om å frigjøre okkuperte territorier tok igjen sentrum.

I Pirabakarans analyse utgjorde garnisonen i fortet, som okkuperte hjertet av Jaffna, en alvorlig fare for LTTE-administrasjonen. Fortet ble bygget av nederlenderne for århundrer

siden, med sikkerhet i tankene, og lå langs den nordlige kysten av Jaffna, i nærheten av Pannai-veien som forbandt halvøya med øyene Mandaitivu og Kayts. Men bortsett fra sin strategisk viktige beliggenhet, var fortgarnisonen også en alvorlig trussel mot livene til sivile som bodde i Jaffna by. De singalesiske troppene som bemannet fortet, satte jevnlig i gang vilkårlige bombekasterangrep mot sivile områder, noe som forårsaket flere tap. Jaffna General Hospital, bare en kort avstand fra fortet, ble også utsatt for bombekasterild. Skrekkslagne pasienter og ansatte ble jevnlig tvunget til å forlate sykehuset for å finne tryggere steder under disse angrepene. Like viktig var den politiske symbolikken som fortet representerte. For tamilene sto fortet, bygget under nederlandsk kolonialdominans, som et monument over fremmed okkupasjon av hjemlandet. For den srilankiske staten symboliserte den militære okkupasjonen av fortet dens «suverenitet» over Jaffna og dens befolkning. Derfor hadde Tiger-ledelsen betydelige politiske og militære interesser i å ta kontroll over fortet, og var sterkt fast bestemt på å gjøre det. Men et direkte bakkeangrep på garnisonen i Fort ville vært selvmord. Fortet, bygget som et ugjennomtrengelig festningsverk, omgitt av en dyp vollgrav, var et formidabelt sterkt punkt. I stedet valgte herr Pirabakaran å beleire den. Mekanismene for en beleiring ble på plass midt i en forverret våpenhvile, og den begynte 18. juni 1990, bare en uke etter utbruddet av fullverdige fiendtligheter. LTTEs kampenheter omringet fortets områder, og etter å ha tatt posisjoner i godt konstruerte bunkere, bombet fortet med bombekasterbomber. Femti-kalibers luftvernkanoner ble flyttet nærmere stedet, og den kombinerte ildkraften var tilstrekkelig til effektivt å kutte den helikopterbårne leveransen av forsyninger til de beleirede soldatene. Omringet og bombardert av vedvarende bombekasterangrep og med forsyningslinjene avskåret, ble de singalesiske troppene satt under alvorlig psykologisk press. Fast bestemt på å forhindre fortets fall, gjennomførte Premadasa-regimet en voldsom bombekampanje i Jaffna for å støtte de hardt pressede troppene. Alle kampfly og helikoptre ble mobilisert for luftbombardement dag og natt. Den intense luftbombingen og artilleriilden (fra Pallaly-basen) sprengte ikke bare omgivelsene rundt fortet, men strakte seg vilkårlig til boligområder i byen. Denne kampanjen med blindt bombardement forårsaket store sivile tap og ødela til slutt tusenvis av hus i Jaffna. Mange forlot området, og de som ble igjen tilbrakte timer i sine provisoriske underjordiske bunkere. Den korte perioden vi tilbrakte i Athiyaddy, bare noen få kilometer fra fortet, var et mareritt. Helikopterkampfly bestøpt området dag og natt. Luftbombardementet var kontinuerlig. Vi levde hver dag i forventning om at en bombe skulle falle på huset vårt når som helst. En dag besøkte Jaffna LTTE-kommandanten, Banu, boligen vår og advarte oss om å forlate huset umiddelbart. Han fortalte oss at LTTEs militære etterretningsavdeling hadde fått vite at luftforsvaret hadde innhentet informasjon om hvor vi bodde, gjennom lokale agenter. På hans råd flyttet vi ut av Jaffna og dro for å bo i Vathiri, Vadamarachchi. Noen dager senere fikk vi vite at huset i Athiyaddy var blitt lagt i ruiner etter å ha blitt truffet direkte av en tønnebombe.

Etter en langvarig beleiring falt Jaffna Fort til slutt for LTTE-krigerne den 26. september, årsdagen for Thileepans død. Beleiringen hadde vart i 107 dager. Med forsyningslinjene effektivt avskåret, sto de srilankiske troppene som gjemte seg inne i fortet overfor muligheten for langsom sultedød. Til slutt startet den srilankiske hæren en hemmelig operasjon om natten og sikret tilbaketrekningen av troppene gjennom en underjordisk tunnel som førte til Jaffna.

lagunebredden bak festningen.

Livet i Vadamarachchi

Vår tilbakekomst til Vadamarachchi forandret lite på vårt usikre liv. Selv om bakkekampene ble utkjempet andre steder – i nærheten av Pallaly militærkompleks – ble Vadamarachchi utsatt for luftbombardement, helikopterangrep og marinebeskytning. Disse regelmessige angrepene minnet oss stadig på at vi levde under krigsforhold. Rutinemessige tokt over Vadamarachchi av luftforsvarets fly og helikopterkampfly ble en skremmende del av folks liv. Da fly og helikoptre dukket opp på himmelen, flyktet de i sikkerhet. De med bunkere kidnappet barna sine og flyktet til undergrunnen for beskyttelse. De mindre heldige (og det var mange) så flyene sirkle på himmelen for å få en indikasjon på hvor bombingen ville finne sted. Bortsett fra høyeksplosive bomber, slapp fly rå, hjemmelagde tønner med brennbart materiale som tjære. En hel familie ville bli utslettet hvis en av disse tønnene traff et hus direkte. Farlig var også de tilfeldige tønnebombene som ble sluppet da transportflyene passerte over Vadamarachchi på vei fra ett sted til et annet. Motbydelig nok viste luftforsvarets personell sitt rasehat ved å slippe tønner med avføring over det tamilske folket. Innføringen av supersoniske jetfly tilførte krigen mot folket en ny og skremmende dimensjon. Lyden av nærgående krigsfly og deres tilsynekomst på himmelen som en sirklende prikk var som et dødsvarsel. Den hylende lyden av dykkbombere som leverte sin dødelige last var rystende. Disse vilkårlige bombeangrepene på sivile områder forårsaket store tap.

Helikopterkampfly spilte også sin rolle i å drepe, lemleste og terrorisere folk. Å beskyte sivile var en sport for helikoptermannskapet. For eksempel besøkte jeg noen venner som bodde foran det lokale Manthikai-sykehuset da vi hørte et helikopter nærme seg området. Vi visste alle at et helikopter i nærheten betydde at det var trøbbel på ferde. Alle ble årvåkne som forberedelse til angrepet. Plutselig hørtes lyden av automatiske maskingeværilder i luften. Det lavtflygende helikopteret sirklet rundt shoppingområdet i Point Pedro og skjøt vilkårlig inn i sivile. Etter å ha avsluttet «moroa» der, nærmet helikopteret seg sykehuset. Vi søkte dekning bak en betongmur og prøvde å unngå kulene i kaliber femti. Etter omtrent en halvtime med denne «gledeturen» forsvant helikopteret. Heldigvis ble ingen skadet under dette angrepet. Men disse hyppige helikopterangrepene gjorde det farlig å reise med kjøretøy eller buss. Det er umulig å huske hvor mange ganger kjøretøyet vårt søkte dekning under trær for å unngå å bli oppdaget av helikoptre. Jeg kan også huske at jeg ble jaget av et helikopter da vi krysset Vallai Veli (vidden), den to mil lange åpne veien som forbinder Vadamarachchi med Valigamam i Jaffna. Flere sivile mistet livet, og mange ble skadet da helikoptre beskutt og raketterte busser som krysset dette åpne området. Overfylte med passasjerer klarte ikke bussene å bevege seg raskt ved lyden av et nærliggende helikopter og ble fanget midt på åpen vei, noe som gjorde dem til sittende ender for de luftbårne mannskapene som så ut til å fryde seg over å skyte mot de åpenbare sivile målene.

Den srilankiske marinen spilte også sin rolle i ødeleggelsen av Vadamarachchi. Tallrike mennesker er drept og skadet, og hundrevis av betonghus langs kystbeltet Valvettiturai og Point Pedro er lagt i ruiner av systematisk marinebombardement. Sjøbeskytning avbrøt tamiltimene mine i et hus i Thumpalai, noen hundre meter fra Point Pedro-stranden, og tvang læreren min og meg til å søke dekning i bunkeren.

Under disse omstendighetene ble vi tvunget til å leve som en muldvarp, og i hvert hus vi bebodde var den første og viktigste oppgaven å grave ut en bunker i innhegningen. Disse mørke bolthullene var to meter dype og to meter brede, L-formede med inngang bak og foran, dekket med enorme trestammer og en haug med sandsekker på toppen. De ga oss trygghet under livet vårt på Jaffna-halvøya, og senere i Vanni. Et team med livvakter som bodde i tilstøtende hus eller i hytter på området bidro til sikkerhetsordningene våre. Gjerdene rundt husene vi bodde i var hevet til sju fot høye med jernplater, noe som ga inntrykk av en mini-militærleir. Enten vi likte det eller ikke, sånn var livet til LTTE-kadrene. Folk kunne lett identifisere disse 'iyakkam' (bevegelsen) husene ut fra deres ytre utseende.

Nytt bilde av kvinnelige kadrer

Fortets fall til LTTE innledet relativ sikkerhet for innbyggerne i byen og omkringliggende forsteder. Vi bestemte oss for å flytte tilbake til Jaffna for å være nærmere LTTEs politiske sentrum. Opprinnelig leide vi et hus i Chundukili nær kysten. Herfra hadde Bala lettere tilgang til LTTE-lederne og kadrene, og det var mer praktisk for arbeidet hans. De kvinnelige kadrene hadde også mange politiske spørsmål å hanskes med, og de kom ofte for å møte meg for å diskutere disse problemene. Gayathri, en universitetsstudent før hun ble med i LTTE og en erfaren kader fra gruppen «Frihetens fugler», hadde overtatt som redaktør for kvinnenes månedsmagasin «Suthanthira Paravaikal». Hun var en fast besøkende, på jakt etter ideer til bladet. Jeyanthi var nå ansvarlig for kvinnenes militære fløy, og Jeya (som bodde sammen med oss i Chennai) var leder for Kvinnefronten, den politiske fløyen til LTTE-kvinnene. Jeyanthi og Jeya – begge fra Vadamarachchi – hadde vært i det første kullet med jenter som ble trent i Tamil Nadu i 1985. Theepa, også fra Chennai-dagene og det første kullet med traineer, var en nær fortrolig venn av Jeyanthi. Alle de tre unge kvinnene sto oss nær, og Jeyanthi organiserte ofte utflukter for oss på basene sine. Hovedbasen hennes var et stort treningssenter i Kalally, Thenmarachchi og det andre i Polygandy i Vadamarachchi. Bala ble ofte inkludert i disse utfluktene for å gi klasser i politikk og sosiologi til de kvinnelige kadrene og for å holde dem informert om den politiske utviklingen.

Men nå hadde hele bildet av kvinnelige kadrer fundamentalt endret seg. De geværbærende kvinnelige geriljasoldatene fra LTTE i kamuflasjeuniformer som marsjerte inn i Jaffna etter indianernes tilbaketrekning i 1990, representerte et radikalt avvik fra de avslappet kledde unge kvinnene som to år tidligere hadde trukket seg tilbake i uorden til Vanni-jungelen. De var nå godt trent, kamperfarne og selvsikre. Det var tydelig for folkemengdene som samlet seg for å se synet av patruljer av kvinnelige kontingenter, at en ny bølge hadde feid gjennom samfunnet, og dette

skapte betydelig debatt. Selv om mange beundret de kvinnelige krigernes offer og engasjement, følte de seg også truet av muligheten for fundamentale endringer i tamilske kvinners rolle og bilde og dens innvirkning på kulturen. Den evige debatten – tradisjon versus endring – dukket opp og dreide seg om de kvinnelige kadrene selv. For deler av de konservative Jaffna-tamilene sto synet av unge ugifte tamilske kvinner i militæruniform som patruljerte Jaffna-gatene med rifler, i sterk kontrast til det historiske bildet av beskjedne, langhårede tamilske kvinner i sarier eller kjoler, og betydde dermed en dødsstøt for tradisjonen og en trussel mot kulturen deres. Debatten, arv versus oppvekst, ble ført med sunn fornuft i hjem overalt, og kampen mellom tradisjon og forandring var ofte opphetet. Mange så på de kvinnelige kadrene i den nye rollen som væpnede frihetskjempere som «unaturlige» for kvinner. For dem ble en kvinnes skjebne bestemt av hennes biologi. Ikke bare var de «svakere» enn menn, men deres viktigste roller i livet var å føde og oppdra barn. Det ble hevdet at konsekvensene av ethvert brudd på disse forhåndsbestemte rollene var vidtrekkende og ville forstyrre den sosiale ordenen og disiplinen. Kvinner var selve kjernen i ekteskapet og familiestrukturen, og det å tenke eller oppføre seg annerledes, gikk argumentet, ville varsle undergangen for den familiesentrerte kulturen. Kvinner, hevdet de, ble respektert og behandlet likt, men i sin andre sosio-familiære rolle. En reaksjonær motreaksjon bestred nødvendigheten og relevansen av «kvinnefrigjøring» for tamilske kvinner og Jaffna-samfunnet. Men etter min oppfatning var disse argumentene både feilplasserte og feilaktig fremstilt, og de stammet i stor grad fra manglende evne til å konseptualisere hva «kvinnefrigjøring» betydde for tamilske kvinner. Selv om det er sant at kvinners deltakelse i den væpnede kampen er et radikalt inngrep for kvinner i det tamilske samfunnet, må man huske på at militær deltakelse ikke er et mål i seg selv, men har bredere mål. I Jaffna-samfunnet gikk de bredere målene med kvinners involvering i kampen i utgangspunktet tapt og fokuserte på representasjonen av væpnede kvinner. I hovedsak symboliserte kvinner i uniform nå bildet av «kvinnefrigjøring» i Jaffna. Et slikt bilde var uunngåelig ikke appellerende til den bredere delen av tamilske kvinner og offentligheten generelt. Enda større kontrovers oppsto da LTTE-kvinner tok den dristige avgjørelsen om å klippe sitt lange, svarte hår. Flettet og oppsatt langt hår hadde vært en del av bildet av LTTE-kvinner og en symbolsk kapitulasjon til vanlige bilder av tamilske kvinner. Men da LTTE-kvinner dukket opp i samfunnet med kortklipt hår, forårsaket de furore, og anklager om forsøk på å sabotere eller ødelegge kulturen ble rettet mot de kvinnelige krigerne. Men den enorme responsen fra kvinnekadrene på beslutningen om å tillate dem å ha håret kort, reflekterte et ønske blant kvinner om å kvitte seg med denne tidkrevende utsmykningen. Men avgjørelsen ble faktisk tatt basert på militære hensyn. Å opprettholde langt flettet hår var en plage for de unge kvinnene under trening og militære operasjoner. Imidlertid klipper ikke alle kadrene håret sitt. Mange likte at håret var langt og beholdt dermed lokkene sine. Noen blant de kvinnelige kadrene hang fast i håret sitt i «tradisjonens» navn. Så vidt jeg var bekymret, representerte selve det faktum at de hadde et valg i saken et progressivt skritt for kvinnene.

De kvinnelige kadrene lot seg ikke påvirke av kritikken som ble rettet mot deres deltakelse. Med enestående i sin forpliktelse, tålte de denne stormen med stor verdighet og selvtillit. Mange unge kvinner fortsatte å slutte seg til kampen, og det første sjokket dette forårsaket foreldrene ble etter hvert som de aksepterte en virkelighet de ikke lenger kunne forstå. Det at kvinner

deltok i den væpnede kampen ble en akseptert norm i det tamilske samfunnet, og kulturen har ikke falt fra hverandre slik mange hadde forventet eller advart om.

Etter hvert som den militære organisasjonen til LTTE-kvinnelige krigere nå hadde utvidet seg, begynte den å spille en avgjørende rolle i frigjøringskrigen. Dette ble tydelig i slaget ved Elephant Pass, som startet 10. juli 1991. Flere enheter med kvinnelige krigere tok en aktiv rolle i dette store slaget og viste usedvanlig mot og heltemot. Denne blodige konfrontasjonen mellom LTTE og de srilankiske væpnede styrkene varte i tjuefire dager. Uten konvensjonelle våpen og et tilstrekkelig luftforsvarssystem og i kamper i ugunstig, åpent terreng led LTTE store tap og foretok til slutt en taktisk tilbaketrekning fra slagmarken. 573 tigre ble drept, inkludert 123 kvinnelige krigere. Hundrevis ble skadet. Selv om det var en stor militær fiasko, lærte LTTE gjennom denne erfaringen nødvendigheten og viktigheten av å utvikle styrkene sine til en konvensjonell formasjon. Men et svært viktig aspekt ved dette slaget var enheten mellom LTTE og folket i forberedelsene til og under denne offensiven. En stor srilankisk militærinstallasjon helt innerst i Jaffna var en åpenbar kilde til harme blant folket. Utsiktene til at den ville bli overkjørt og folket kunne bevege seg fritt fra halvøya til Vanni begeistret og entusiastisk befolkningen. Støtten fra folket i Jaffna til LTTEs kampanje ved Elephant Pass tok mange former, fra det enkle tilbudet av mat til de kampførende kadrene til levering av transport. Min medisinske erfaring gjorde at jeg var ideelt egnet til å ta vare på de skadde kadrene, og jeg tilbød meg å bistå kampanjen på dette området. Jeyanthi og Jeya opprettet to medisinske baser fire hundre meter fra huset vårt, og jeg skulle være ansvarlig for de skadde jentene som skulle innlegges der. Men som jeg skulle lære, er det å ta vare på krigssår i et provisorisk medisinsk oppsett en ganske annen opplevelse enn rutinemessig sykepleie av kirurgiske og medisinske pasienter støttet av en massiv helseinfrastruktur. Å behandle avrevet kjøtt fra sylskarpe granatsplinter er også en kontrast til det pene kirurgiske såret ved en blindtarmsoperasjon. Lemlestelsen av en atten år gammel jentes slanke ben av kraften fra en kule på femti kaliber har en annen innvirkning på ens tenkning enn et brudd i en tenårings ben under rutinemessige gymnastikkøvelser.

Bortsett fra min profesjonelle sykepleiererfaring, hadde legene i organisasjonen opplært alt det unge kvinnelige LTTE-medisinske personalet. Likevel, med denne grunnleggende sykepleierutdanningen og minimalt med medisinsk utstyr, taklet de unge kvinnene beundringsverdig de kompliserte og ødeleggende skadene som kom deres vei. Dusinvis av unge kvinnelige krigere med alvorlige skader passerte gjennom disse medisinske basene. Mange av dem gråt av smerte, og vennene deres med mindre sår trøstet dem. Tålmodigheten til de unge kvinnene som ivaretok de skadde kadrenes krav var uendelig. Selv om de ikke var profesjonelle i teknikken sin, sørget omsorgen bak hånden som bandt skadene for at infeksjonen ble holdt på et minimum. Men selv om synet av ødeleggende sår hos unge mennesker var nok til å vekke refleksjon hos enhver, var det en glede å ta vare på disse unge damene som ikke på noen måte var demoraliserte av opplevelsene eller skadene sine. Vi spøkte og lo ofte oss gjennom smertene deres under behandlingen. «Hvis 'tante' berører såret ditt, vil det gro», var standardkommentaren fra de skadde kvinnene. For å være rettferdig, tror jeg at deres raske helbredelse hadde mer å gjøre med ungdommen deres enn noen ferdighet jeg hadde i å behandle sårene deres. Likevel var jeg glad for at de hadde tillit til at jeg tok vare på dem.

Tilstedeværelsen av LTTE-kvinnelige medisinske baser i Chundukili var allmennkunnskap blant offentligheten. Deretter vekket tanken på unge «jordens døtre» som lå i sengen med skader pådratt fra slagmarken stor sympati fra Jaffna-befolkningen, og de responderte helhjertet og demonstrerte sin bekymring og solidaritet med de kvinnelige krigerne ved å bringe sengetøy, unge kokosnøtter, kokt mat og så videre til de medisinske basene. Det srilankiske militærpersonellet ble også tipset om eksistensen av disse midlertidige medisinske basene i Chundukili. Og så, da det srilankiske luftforsvaret en dag midt på morgenen iverksatte et bombeangrep på basene, ble jeg rasende. Jeg hadde akkurat forlatt stedet da raidet fant sted. Jeg hadde vært der for å se om det var noen spesielle problemer som måtte tas tak i. Ikke mer enn fem minutter etter at jeg hadde forlatt basen og kommet hjem, sendte en enorm eksplosjon meg slengt rundt på gulvet. Jeg trodde umiddelbart at huset vårt hadde blitt bombet. Jeg hoppet opp og flyktet til bunkeren, og akkurat idet jeg falt gjennom døråpningen, rystet en ny eksplosjon området. Sjokkbølger strøk over ansiktet mitt, og brennende granatsplinter kom flyvende gjennom bunkerdøren. Kort tid etter eksplosjonen kom livvaktene våre løpende for å fortelle meg at de supersoniske jetflyene var forsvunnet, og at det var trygt å komme ut av bunkeren. Vi var alle litt rystet av denne tette barberingen og lurte på hvor bombene hadde falt. Det var da jeg fikk vite at kvinnenes medisinske baser var blitt truffet. Jeg skyndte meg til stedet i frykt for hvor store tapene blant de skadde kvinnene kunne være. Mirakuløst nok, bortsett fra noen få skrammer, hadde ingen blitt skadet eller drept. De hørte jetflyet sirkle rundt Jaffna by og skyndte seg til bunkeren for å søke dekning og klarte dermed å unngå tap. Men tragisk nok fikk en forbipasserende sivil kvinne hodet avblåst og døde på stedet. Regelmessig bombardement av supersoniske jetfly i nærheten av huset vårt etter LTTEs offensiv ved Elephant Pass førte til frykt for at boligen vår kunne bli et mål. Vi flyttet fra Chundukili til Kokkuvil, hvor huset vårt var vanskeligere å få øye på fra luften. Vi bodde der de siste årene våre i Jaffna.

LTTE-administrasjonen i Jaffna

Folket i Jaffna tilpasset livene sine til krigens forhold og slo seg ned til sin normale rutine. I mellomtiden utvidet LTTE sine militære og politiske fløyer og andre strukturer innen sivil administrasjon. Tigrene tillot flere av regjeringsinstitusjonene å fungere, bortsett fra lov og orden. Den statlige administrative strukturen – Kachcheri-systemet – utdannings-, helse-, transport-, landbruks- osv. – fortsatte å fungere som vanlig med statlige midler. LTTE opprettet en «skyggeadministrasjon» for å overvåke og føre tilsyn med funksjonene til de sentrale institusjonene. Tigrene assimilerte også sivile med erfaring og ekspertise til å drive sine skyggestrukturer. En finansavdeling ble opprettet under Mr. Tamilenthi, assistert av kvalifiserte sivile regnskapsførere. Et effektivt skattesystem ble innført. Skatter ble pålagt klassen av kjøpmenn og mellomstore forretningsmenn. Et institutt for økonomisk forskning og utvikling som oppsto før IPKFs ankomst, ble utvidet for å fremme det tamilske folkets økonomiske velvære. Til slutt ble det opprettet en politistyrke og senere rettssystemer for å opprettholde lov og orden. Med andre ord skapte LTTE en effektiv de facto-stat med hovedkvarter i Jaffna og administrasjonsgrener i alle territorier under dens kontroll i nordøst. Mens herr Pirabakaran

befestet sin administrative kontroll over Nord, slapp herr Premadasa løs sine væpnede styrker i Øst. De srilankiske troppene overkjørte LTTEs posisjoner i byene og tettstedene i den østlige kystregionen og presset tigergeriljaen tilbake til jungelgjemmesteder.

Likevel, siden vår ankomst til Jaffna, har People's Front of Liberation Tigers (PFLT), den politiske organisasjonen til LTTE, fortsatt å fungere med sitt hovedkontor i Kondavil, Jaffna. PFLT-avdelinger ble åpnet over hele halvøya. Bortsett fra lov og orden og finans, kontrollerte PFLT alle de sivile administrative strukturene. Integreringen av sivile i PFLT og i de administrative tjenestene styrket LTTEs image som en organisasjon for folket. Men etter hvert som tiden gikk, ble LTTEs administrasjon i Jaffna utsatt for kritikk. Innføringen av et passsystem for å stoppe strømmen av tamilske ungdommer som reiste til Colombo på vei til vestlige land som søker asyl var et ekstremt kontroversielt tema. Målet til LTTE bak passsystemet var å demme opp for folkeflukten ut av landet og forhindre et sammenbrudd av samfunnsstrukturen. Men selvfølgelig kom LTTEs politikk i konflikt med ambisjonene til foreldre som ønsket at barna deres skulle flykte fra krigens forhold og søke grønnere beitemarker i utlandet. En annen sak som forårsaket kontrovers og kritikk var forbudet mot tamilske filmer. LTTE-ledelsen mente at de fleste tamilske filmer var en overfladisk karikatur av det virkelige liv og forurenset folks bevissthet. Folket mente noe annet. Mange – med rette etter min mening – mente at de ikke bare burde ha retten til å velge, men at de var i stand til å utøve selvsensur i valget av filmer. En viktig faktor også i kontroversen rundt denne saken var mangelen på underholdning tilgjengelig for folket. Det er først når man er fratatt underholdningsfasiliteter at man forstår hvor viktig det spiller for menneskelivets velvære. Folket lengtet etter en eller annen form for underholdning i et turbulent liv gjennomsyret av krig og vold. Mange sivile besøkte oss og utøste sin frustrasjon. På flere områder delte vi deres synspunkter. Men livet i Jaffna gikk videre, til tross for kritikken. De fleste tolererte og tilga LTTE-administrasjonens utilstrekkeligheter og argumenterte med at de var deres barn, så vel som deres frihetskjempere. Folket forsto med forståelse de ekstreme vanskelighetene Tigrene sto overfor med å føre en total krig mot en moderne stat og samtidig drive en administrasjon i de kontrollerte områdene. Bemerkelsesverdig nok var det en betydelig nedgang i kriminalitetsraten i Jaffna med etableringen av en politiadministrasjon og et rettssystem. I et radikalt trekk rekrutterte og trente Tamil Eelam-politiet kvinnelige politibetjenter med sikte på å oppmuntre til og åpne for større deltakelse fra kvinner i LTTE-administrasjonen. Det ble hevdet at med kvinnelige politibetjenter i styrken ville kvinner bli oppfordret til å rapportere forfølgelse og kriminalitet begått mot dem, og at rettferdighet ville bli fylt. Kvinner følte en større trygghetsfølelse med kvinnelige kadrer og kvinnelige politibetjenter på gatene bevæpnet med myndighet til å arrestere og straffe kriminell aktivitet. En bemerkelsesverdig og beundringsverdig fasett ved LTTEs administrasjon var friheten fra frykt kvinner opplevde når de reiste alene, spesielt sent på kvelden.

LTTE fremmet også utdanning, med sine begrensede ressurser. Uten å blande seg inn i det statlige utdanningssystemet ble det opprettet en utdanningsorganisasjon under Baby Subramaniam (Illam Kumaran) for å bistå og fremme det eksisterende systemet ved å introdusere nye lærebøker om tamilsk språk, kultur og historie i pensum. Lærebøkene produsert av det srilankiske utdanningsdepartementet ga en forvrengt fremstilling av tamilsk historie og sivilisasjon. Med dette i betraktning publiserte LTTEs utdanningsorganisasjon tekster som

fremhever språkets dybde og skjønnhet, samt den autentiske historien til Eelam-tamilene. LTTEs opplyste utdanningspolitikk var godt tilpasset det tamilske folks lidenskap for læring og ble ønsket velkommen av Jaffna-samfunnet.

Kvinnelige krigere

I mellomtiden brøt det ut væpnede konfrontasjoner mellom Frigjøringstigrene og de srilankiske styrkene på forskjellige fronter, og deltakelsen fra kvinnelige krigere ble en integrert del av frigjøringskrigen. Slaget ved Elephant Pass, der kvinnelige krigere spilte en avgjørende rolle, ble etterfulgt av et forsvarsslag i Manal Aru, også kjent som «Operasjon Lyn» (Minal). Enheter av kvinnelige krigere som «bemannet» LTTE-forsvarsbunkerne i utkanten av Pallaly flybase, startet dristige operasjoner mot minileirene til den srilankiske hæren. Og etter hvert som denne historien om kvinners militære deltakelse ble dypere og historier om heltemot ble kjent for meg, følte jeg et ønske om å nedtegne, for ettertiden, noen av de forbløffende situasjonene og opplevelsene disse unge kvinnene hadde møtt. Tid og hendelser gikk i et raskt tempo, og hvis historien ikke ble registrert umiddelbart, risikerte den å bli sensurert av falmende minner, og fakta forvirret av stadig utviklende situasjoner. Derfor bestemte jeg meg for å skrive en bok for å dokumentere historien til den kvinnelige militære fløyen til LTTE. Jeyanthi, lederen for den kvinnelige militære fløyen, samarbeidet fullt ut i dette foretaket og stilte villig til rådighet for intervjuer av så mange som mulig av de kvinnelige krigerne som hadde deltatt i de forskjellige slagene. De kvinnelige kommandørene kom hjem til oss for å diskutere historien. Jeg reiste til leirene deres og gjennomførte intervjuer. Men selv om boken inneholder utdrag fra intervjuer med bestemte personer, var det en ganske emosjonell og rørende opplevelse å høre og se dem fortelle historiene sine personlig. Mange av dem senket stemmen i respekt da de nevnte navnet til en av sine martyrdøde venner eller kolleger. Noen av dem ble overlykkelige da de utførte en heltedåd. En eller to kvinner syntes det var lettere å spille ut en reprise av en vanskelig situasjon. Av og til vred en kvinnelig kriger fingrene når hun hadde problemer med å sette ord på en bestemt opplevelse. Mange kvinner brukte ordet «skremt», men ingen brukte ordet «flykte». Alle rettet på skuldrene da de kommenterte seieren på slagmarken. Noen grupper av kvinnelige krigere fortalte hvordan de løp gjennom hansker av fallende bomber for å nå frem til frontlinjesoldatene og forsynte dem med sårt tiltrengt ammunisjon. Andre jenter understreket viktigheten av å gi krigerne regelmessige måltider, selv på bekostning av deres egen sult og tørst. Legendene florerte om medisinske team som risikerte livet for å ta vare på og bære skadde kadrer fra slagmarken. Noen av de kvinnelige krigerne var stolte av suksessen med å kjempe seg ut av angrep fra kontingenter av srilankiske tropper. Historier ble fortalt om vennenes forutanelser om døden som til slutt gikk i oppfyllelse. Og mens jeg snakket med disse unge kvinnene, og de avslørte ekstraordinære og unike hendelser og begivenheter, var det umulig å ikke føle ærefrykt og beæret i deres nærvær. Og etter å ha blitt sluppet inn i livene deres og delt historiene deres med dem, kunne jeg forstå helheten i opplevelsene deres, nivået av engasjement og dybden av offeret deres. Derfor er det ekstremt urovekkende å lese kritikk av LTTE-kvinner fra folk som ikke aner noe om emnet de skriver om.

Kvinnelige krigere av frigjøringstigrene ble utgitt i Jaffna 1. januar 1993. Senere publiserte LTTEs internasjonale sekretariat den i London og Paris samtidig. Verket gir en historisk skisse av fødselen og utviklingen av den kvinnelige militære organisasjonen Liberation Tigers. Den dokumenterer i detalj de kvinnelige krigernes engasjement i ulike aksjoner i frigjøringskrigen. Fra den første inntredenen i det første slaget i Mannar i oktober 1986 og til det store angrepet på det store militærkomplekset ved Pallaly den 23. november 1992, dokumenterer verket en seks år lang historie om den væpnede kampen til de kvinnelige krigerne i LTTE. I avdukingen av denne historien har jeg forsøkt å skildre den systematiske veksten og utviklingen av kvinnenes kampstyrker og dens mange erfaringer fra jungelgeriljakrigføring til en mer avansert semi-konvensjonell mobil krigføring. Jeg har også skissert den viktige rollen kvinnelige krigere spilte i å engasjere en formidabel militærmaskin – den indiske hæren – i geriljakrigføring i byer og jungel, noe som forvandlet dem til en effektiv kampstyrke. Et kapittel i boken omhandler rekruttering og opplæring av kvinnelige kadrer. Jeg hevdet at den grundige treningen som LTTE ga, forvandlet de kvinnelige kadrene til veldisiplinerte, væpnede stridende som var i stand til å konfrontere de vanskeligste og farligste kampsituasjonene.

Historisk sett har kvinnene i Tamil Eelam vært politisk bevisste og deltatt aktivt i den tamilske nasjonale kampen for selvbestemmelse. De var de aktive kreftene i de ikke-voldelige politiske kampene på seksti- og syttitallet. Kvinnenes deltakelse i den væpnede kampen, argumenterte jeg i boken, var en forlengelse av deres deltakelse i den nasjonale kampen for frigjøring. Videre forklarte jeg at de objektive og subjektive forholdene som førte til kvinners involvering i den væpnede motstandsbevegelsen «har blitt formet av spesifikke historiske prosesser med statlig undertrykkelse». [2] Som en integrert del av den nasjonale formasjonen og som direkte ofre for statlig undertrykkelse, meldte tamilske kvinner seg frivillig til å bli med i motstandsbevegelsen siden det var et folks kamp, argumenterte jeg.

Et svar til kritikerne

I innledningen til boken har jeg tydelig uttalt at verket ikke var ment som et teoretisk dokument om feminisme. «Det er utenfor rammen av denne teksten å gi en grundig redegjørelse for de mange feministiske problemstillingene som kvinner i kamp står overfor. Likevel blir noen få feministiske problemer kort berørt gjennom hele teksten», kommenterte jeg. [3]

Siden det er skrevet svært lite på engelsk om kvinner i LTTEs væpnede kamp, ble boken min fra 1993 senere oppslagsverket for feministisk kritikk av LTTE-kvinnene. Det er utvilsomt alltid rom for kritikk i politikken. Likevel er det to sider ved kritikk: negative og positive. Noen kritikere er konstruktive. De er objektive og balanserte i analysene sine. Slik konstruktiv kritikk er nyttig og må ønskes velkommen for sin positive verdi, siden den forsøker å avsløre sannheten om fenomenet som undersøkes uten skjevhet eller fordommer. På den annen side

[2] Adele Ann. 'Kvinnelige krigere av frigjøringstigrene' 1993. Thasan Press 1993. Kapittel én historisk bakgrunn' Side 1.
[3] Ibid. Side IV.

er negativ kritikk i hovedsak destruktiv; Det er en negasjon av objektiv analyse. De er ofte feilaktige, og har ingenting å bidra til forståelsen av den objektive virkeligheten som undersøkes. I spissen for det negative angrepet på tamilske kvinner i den væpnede kampen står noen menneskerettighetsaktivister og feminister. Enten ved hensikt eller uhell utgjør de ofte det intellektuelle knutepunktet for det undertrykkende statsmaskineriet, hvis hovedoppdrag er å undergrave legitimiteten til den tamilske væpnede motstanden som en form for politisk kamp. Å kritisere tamilske kvinners deltakelse i den væpnede kampen er arenaen de kan bruke for å sette i gang et bredere angrep på den tamilske politiske kampen generelt. Dermed tar denne kritikken også sikte på å nekte kvinner, som en integrert del av de undertrykte, retten til å forsvare seg mot trusselen mot deres overlevelse.

Det finnes også feministiske forfattere som har skrevet omfattende kritikk av kvinnelige LTTE-krigere uten tilstrekkelig kunnskap om og forståelse av de spesifikke historiske forholdene som førte til tamilske kvinners deltakelse i væpnet motstand. Noen av dem er singalesiske feminister hvis synspunkter er fordomsfulle og fanget i den sjåvinistiske diskursen til det singalesiske etablissementet. Det finnes også tamilske feministiske kritikere som er født og oppvokst i Colombo og studerte i utlandet, og som har liten eller ingen kunnskap om de konkrete forholdene for undertrykkelse eller motstand i det tamilske hjemlandet. Selv om lærde intellektuelle henter «dataene» sine fra den forvrengte litteraturen produsert av mediene i Colombo. Dette er messianske visjonærer som hevder å ha transcendert sin tamilske kulturelle identitet for de høyeste idealene i et flerkulturelt univers, og ser på den tamilske kampen som bare en pervers manifestasjon av snever nasjonalisme. En slik kritiker er Radhika Coomaraswamy. I en svært kontroversiell artikkel med tittelen «LTTE Women - Is This Liberation», publisert i et ukeblad i Colombo [4], skapte Coomaraswamy oppstyr blant sosiale og politiske tenkere i Sri Lanka. Kontroversen stammer fra hennes grove feilaktige fremstilling av tamilske kvinner i væpnet kamp. Viktig var også hennes generelle fordømmelse av den væpnede kampen som en form for politisk kamp. Men i sin redegjørelse for LTTE-kvinnene reiser hun flere feministiske problemstillinger. Til min forbauselse har hun fullstendig ignorert det grunnleggende problemet: statens terror og undertrykkelse, som antok folkemordsproporsjoner og ødela 70 000 tamilske sivile. Overraskende nok berørte hun ikke historien om den tamilske kampen, spesielt den ikke-voldelige kampen som varte i mer enn to tiår og til slutt bukket under for statens vold. Fru Coomaraswamy fremsetter en ahistorisk tese som undertrykker femti år med motstand mot statlig vold, men erklærer likevel at hun er imot vold, og fordømmer de kvinnelige LTTE-krigerne som «gjerningsmenn av vold». Etter å ha lest artikkelen hennes nøye, antok jeg at hun har ekstremt begrenset kunnskap om Frigjøringstigrene, deres mål, formål og ideologi. Videre var hennes skildring av de kvinnelige tigrene basert på falske antagelser, hvorav de fleste ser ut til å være hennes egne projeksjoner og antagelser.

For det første setter jeg pris på fru Coomaraswamys engasjement for menneskerettigheter, ikkevold og generelt menneskehetens velferd. Hun står faktisk for og formulerer mange av de viktigste verdiene som er gjeldende i internasjonal humanistisk politikk. Jeg er ikke uenig med Coomaraswamy eller verden for øvrig i å anerkjenne og akseptere menneskerettighetsprinsippene

[4]Coomaraswamy, Radhika. LTTE-kvinner er denne frigjøringen. The Sunday Times, 5. januar 1997.

som er nedfelt i FNs universelle konvensjoner. Privilegeringen av grunnleggende rettigheter og friheter som sentrale for menneskeheten vil fortsette å være større spørsmål i global politikk. Jeg har heller ingen problemer med å verdsette og respektere ikke-vold. Disse edle idealene er grunnleggende for menneskelig verdighet, sosial utvikling og et sivilisert liv. Jeg deler også et håp for menneskeheten med henne, undrer meg over kreativitet, står i ærefrykt for menneskehetens prestasjoner gjennom tidene, og beundrer livets vakre og fantastiske mangfold. Likevel, til tross for fremveksten av idealer som forsterker humanistiske tendenser, kan vi verken unnslippe eller ignorere de store delene av menneskeheten som lever under den knusende vekten av sosial urettferdighet og undertrykkelse. Undertrykkelsens strukturer er mangartede. Folk blir undertrykt av kaste; kvinner blir utsatt for diskriminering og vold på grunn av kjønn; små nasjoner blir knust av større; etnisitet utpeker folkeslag for massemord; Religiøse forskjeller, raseforskjeller og forskjeller i hudfarge fører til ulike former for overgrep og konflikter. Og slik fortsetter det, en endeløs prosesjon av forskjellige manifestasjoner av urettferdighet. Faktum er at en undertrykt menneskehet eksisterer sammen med deres prøvelser, vanskeligheter og kamper. Det finnes deler av menneskeheten som står overfor ekstreme former for undertrykkelse og grove brudd på menneskerettighetene som tilsvarer folkemord. Og for noen av disse menneskene har de akseptable normene for konfliktløsning, dvs. dialog, konsultasjon og forhandlede løsninger, ikke klart å gi lindring. I stedet fortsetter undertrykkelsen, forankrer seg og trosser en rasjonell løsning. Og under disse ganske tragiske omstendighetene, etter å ha uttømt alle former for demokratiske, ikke-voldelige agitasjonsmåter, velger de forfulgte å konfrontere undertrykkerens folkemordsvold med voldelige midler, som det ultimate alternativet for å utøve den legitime retten til selvforsvar. Man kan argumentere for at når alle ikke-voldelige kampmåter er uttømt, og når forfølgelsen forverres til en uutholdelig størrelse som truer selve eksistensen av en bestemt nasjonal formasjon av et folk, blir de undertryktes vold kvalitativt forskjellig fra undertrykkerens vold. I dette tilfellet blir de undertryktes vold det legitime selvforsvarsvåpenet for å bevare samfunnets liv som helhet. Dette er tilfellet med det tamilske folket på Sri Lanka. Til tross for manglene ved de politiske ordningene britene etterlot seg da de ga tilbake suvereniteten til folket på øya, lå ansvaret for styringen hos politikerne som dannet regjeringen. Man gjenstår å spekulere i hvordan situasjonen ville vært i dag dersom konsepter som multikulturalisme, multirasisme, pluralisme osv. hadde rådt som den ideelle typen statsdannelse på den unikt historiske tiden på øya. Man kan bare anta at dagens katastrofale hendelser aldri ville ha funnet sted. Tragisk nok seiret rasisme og ultranasjonalistiske følelser i stedet blant singaleserne og deres politiske representanter. I motsetning til å bygge et demokratisk, pluralistisk samfunn under en moderne progressiv stat, falt de singalesiske politiske lederne ned til den nederlagen å piske opp rasemessig og religiøs fanatisme. Den srilankiske staten etter uavhengigheten opphevet sitt ansvar for alle sine borgeres velferd og ble en legemliggjøring av institusjonalisert rasisme. I løpet av de siste femti årene har staten åpenbart og uten skam implementert udemokratisk og urettferdig politikk som i praksis har alvorlig forstyrret den homogene eksistensen til dens historiske naboer i nord og øst, tamilene.

En kamp mot folkemord

Jeg trenger ikke å gjenta historien om urettferdighet som det tamilske folket har blitt utsatt for. Det er godt dokumentert. Men undertrykkelsen er mer alvorlig og langt dypere enn de fleste analytikere har oppfattet. Etter mitt syn, etter tjue år med å ha levd sammen med det tamilske folket under ulike omstendigheter og vært vitne til dybden av forfølgelsen deres, er jeg tvunget til å konkludere med at det tamilske folkets kamp for politiske rettigheter har blitt en kamp mot folkemord. Og det er mot denne formen for undertrykkelse at tamilene er tvunget til å føre sin væpnede kamp til forsvar for sin rett til eksistens. Selvfølgelig er jeg godt klar over at anklagen om folkemord er alvorlig; det regnes som den alvorligste forbrytelsen mot menneskeheten. Derfor kan det reises et spørsmål om hvorvidt den formen for undertrykkelse som utøves mot tamilene kan betegnes som folkemord, og på hvilket grunnlag en slik anklage av den størrelsesorden kan rettes mot den srilankiske staten. For å svare på et slikt spørsmål er det nødvendig å avklare betydningen av begrepet folkemord og forklare forholdene som gir opphav til dette fenomenet i en srilankisk kontekst.

Folkemord har ikke blitt eksplisitt definert. Det finnes ingen klar, universelt akseptert definisjon eller en generell teori om folkemord. Definisjonen gitt i folkemordkonvensjonen av 1995, som regnes som en forhåndsnorm i folkeretten, er begrenset og snevert i sitt fokus. Folkemord er begrenset til handlinger «begått med den hensikt å ødelegge, helt eller delvis, en nasjonal, etnisk, rasemessig eller religiøs gruppe». Basert på visse historiske erfaringer fra menneskeheten, forstås folkemord generelt som en bevisst handling for å utrydde en gruppe mennesker (utpekt som en nasjon, rase og etnisk formasjon) gjennom massemord, slik det har skjedd med det jødiske folket i tyske konsentrasjonsleirer. På dette grunnlaget definerer FN-konvensjonen folkemord med vekt på aspektet fysisk utryddelse av mennesker. Selv om det enorme tapet av tamilske liv som følge av rasistisk vold, militære offensive operasjoner og «forsvinninger» passer inn i denne definisjonen, finner vi en slik definisjon utilstrekkelig og for begrenset til å forklare de mest subtile og sofistikerte formene for folkemord som tar sikte på å ødelegge, over en periode, den rasemessige, etniske eller nasjonale identiteten til et folk ved systematisk å ødelegge deres politiske, sosiale, kulturelle og økonomiske strukturer. Det er velkjent at noen internasjonale regjeringer som deltok i folkemordkonvensjonen for å dekke over sine egne handlinger, ikke favoriserte et bredere definisjonsrammeverk. Den berømte internasjonale juristen Raphael Lemkin, som opprinnelig oppfant ordet folkemord, gir en bredere definisjon av folkemord med følgende begreper i sitt berømte verk «Aksestyret i det okkuperte Europa».

> «Generelt sett betyr ikke folkemord nødvendigvis umiddelbar ødeleggelse av en nasjon, bortsett fra når det utføres ved massedrap av alle medlemmer av en nasjon. Det er snarere ment å betegne en koordinert plan med forskjellige handlinger som tar sikte på å ødelegge essensielle grunnlag for nasjonale gruppers liv, med sikte på å utslette gruppene selv. Målene med en slik plan ville være oppløsning av de politiske og sosiale institusjonene, av kultur, språk, nasjonale følelser, religion og den økonomiske eksistensen til nasjonale grupper, og ødeleggelse av den personlige sikkerheten, friheten, helsen, verdigheten og til og med livene til individene som

> tilhører slike grupper. Folkemord er rettet mot de nasjonale gruppene som en enhet, og handlingene som er involvert er rettet mot individer, ikke i deres individuelle egenskap, men som medlemmer av de nasjonale gruppene.» [5]

Basert på aspekter ved definisjonen ovenfor, kan vi argumentere for at den formen for undertrykkelse som praktiseres mot det tamilske folket av den singalesiske staten ikke er noe annet enn folkemord. Denne folkemordsmessige undertrykkelsen, som strekker seg over en periode på femti år, er basert på en kalkulert strategi implementert av påfølgende srilankiske regjeringer med en bevisst intensjon om å ødelegge de essensielle fundamentene for den tamilske nasjonen, dvs. landet, språket, kulturen, det økonomiske, sosiale og politiske livet. Det endelige målet er å ødelegge den nasjonale eller etniske identiteten til det tamilske folket.

Folkemordsprogrammer er den ultimate manifestasjonen og uttrykket for umenneskelighet. Folkemord velter seg i terroren det påfører, tramper på menneskeliv; Det er avvisende overfor familiære sosiale bånd, og respektløst overfor alder og kjønn. Kvinner er også en del av det målrettede kollektivet og blir ofre for denne forferdelige forbrytelsen. Faktisk blir kvinner ofte utpekt som medier som kan utføre handlinger med folkemordsintensjoner. Den utbredte voldtekten av kvinner under raseopptøyer eller under militær okkupasjon er et eksempel. På individnivå oppleves voldtekt av kvinnen som en foraktelig og grov krenkelse av hennes person og en handling av mental og fysisk tortur begått mot henne. Men på et kollektivt nivå har voldtekt som mål å bryte og ydmyke samfunnets normer. Krenking av kvinner krenker verdigheten og krenker dypt en nasjons nasjonale følelser. Selv om kvinner kan brukes som medier for å ydmyke følelsene til en nasjon av mennesker, er det overordnede målet folkemord på et folk. Under slike omstendigheter, og til Coomaraswamys og hennes tankeskoles forferdelse, kan ikke kvinner nektes retten til selvforsvar av seg selv og sitt folk. Å nekte et undertrykt folk retten til selvforsvar er å be folk om å begå masseselvmord. Så, når fru Coomaraswamy fremstiller LTTE-kvinnene i den væpnede kampen som «voldsutøvere» som ringer «dødsklokken for femininitet», som bidragsytere til «militariseringen av sivilsamfunnet» som begår «menneskerettighetsbrudd», er det å dreie argumentet i feil retning. Kvinners deltakelse i den væpnede kampen må sees på som en forlengelse av deres deltakelse i den nasjonale motstandskampanjen. Kvinner har deltatt i alle ikke-voldelige kampanjer, og det er derfor åpenbart at når kampmåten gjennomgår en forandring, vil kvinners deltakelse være en del av den nye trenden. Hvis ikke-voldelig kamp allerede har mislyktes, ville det være absurd for kvinner å fortsette med en slik meningsløs øvelse. Enda verre er det at en slik modus kan være kontraproduktiv. Fru Coomaraswamy har misforstått poenget. Det er den statlige undertrykkelsen av det tamilske folket som har drevet kvinner til å delta i den væpnede kampen.

Det ser ut til å være en generell misforståelse i Coomaraswamys artikkel som fokuserer på kvinner i væpnet kamp. Artikkelen hennes formidler ideen om væpnet kamp og utstrekning av våpen til kvinner som en form for militær overtakelse. Det er oppfattet som en bevisst, irreversibel prosess som i siste instans tar sikte på å fortrenge demokratiske verdier, rettssikkerhet, dialog og forhandlede løsninger for å løse konflikter. Denne «militariseringen» av sivilsamfunnet som

[5] Lemkin, Rafael. Kapittel IX «Folkemord» i «Aksemaktene i det okkuperte Europa: Okkupasjonslovene». Washington, D.C. Carnegie-stiftelsen for internasjonal fred, 1944. Side 79.

fru Coomaraswamy observerer finner sted blant det tamilske folket, er ikke et mål i seg selv, men markerer snarere en definitiv fase i den evolusjonære historien til den tamilske kampen der massene av mennesker, inkludert unge, eldre og kvinner, registrerer sin ultimate politiske stemme gjennom et åpent opprør mot et ellers ufølsomt og døvt statsstyre som har til hensikt å ødelegge det tamilske folket. Det var de objektive betingelsene for folkemord og hvor viktig det var å motstå og forsvare seg mot ødeleggelseskreftene, at den tamilske befolkningen, inkludert kvinner, frivillig gikk inn i prosessen med væpnet kamp. Derfor er fenomenet «militarisering», slik det er oppfattet av Coomaraswamy, ikke et bevisst utnyttende knep fra LTTE for å øke troppenivået for krigen, men snarere en historisk nødvendighet skapt av de ekstreme forholdene i borgerkrigen. Jeg vil faktisk hevde at fru Coomaraswamys bekymring for «militariseringen» av sivilsamfunnet og brudd på menneskerettighetene best rettes mot de singalesiske kvinnene som slutter seg til statens militære styrker, og med den velger de til slutt å bli en del av statens undertrykkende apparat og unødvendig falle i tråd med en mannsprioritert institusjon, noe som styrker singalesiske nasjonalisters stilling og bidrar til å videreføre en brutal krig. Singalesiske feminister har ikke klart å overbevise søstrene sine om at selv om de har rett til å velge å bli med i militærstyrkene, er det ingen reell hast med å gjøre det. Nasjonen, for dem, ville være best tjent med å projisere sine «feminine» egenskaper i en fredelig kamp for en radikal, rettferdig og rettferdig løsning på den etniske konflikten. For singalesiske kvinner som lever i et «demokratisk» politisk system, styrt av sitt eget folk, under en grunnlov som bevarer og beskytter deres språk, religion og kultur, hvor de ikke blir diskriminert eller utsatt for rasevold, eller truet med folkemord, er de ikke pålagt å verve seg til militærstyrkene.

Kvinner og nasjonal kamp

Fru Coomaraswamy, som en tjenestemann i FN, bør være oppmerksom på hvor store nasjonale konflikter er i dagens verdenspolitikk. Forekomsten av grove brudd på menneskerettighetene som kan tilsvare folkemord i flere etniske konfliktsituasjoner rundt om i verden har blitt en alvorlig bekymring for det internasjonale samfunnet. I noen tilfeller, for eksempel Kosovo og Øst-Timor, ble det internasjonale samfunnet tvunget til å gripe inn og etablere fred med makt eller rettere sagt gjennom militær vold. Det internasjonale samfunnet er fullt klar over at den etniske krigen på Sri Lanka fortsatt er den mest voldelige konflikten i Asia, og at den tamilske nasjonen har kjempet mot undertrykkelsen fra den singalesisk-buddhistiske staten. At tamilene i nordøst utgjør en nasjon av folk og at deres kamp dermed er en nasjonal kamp, er en udiskutabel historisk politisk realitet. Tamilske kvinner, som utgjør halvparten av befolkningen i den tamilske nasjonen, er uløselig involvert i denne nasjonale kampen. Kvinnene som har sluttet seg til den tamilske frigjøringshæren, så vel som flertallet av kvinnene som deltar i de sivile masseprotestene, utgjør ryggraden i den tamilske nasjonale kampen. En historisk utviklet, fullt modnet nasjonal kamp overskrider kjønnsforskjeller, og nasjonalismens ånd – eller rettere sagt den nasjonale bevisstheten – binder folket til en integrert, samlet kraft som er forpliktet til et enkelt frihetsprosjekt.

Fru Coomaraswamy fordømmer nasjonalistiske kamper og argumenterer for at nasjonalistbevegelsene utnytter kvinner for å oppfylle sine nasjonalistiske ambisjoner. For henne tilhører nasjonalisme og nasjonalistiske kamper den reaksjonære politikkens sfære. I motsetning til nasjonalisme stiller hun internasjonalisme, eller rettere sagt universalismen i kvinnebevegelser som glorifiserer «internasjonale idealer om kvinners solidaritet på tvers av kulturer, mot krig og for fred». Fru Coomaraswamy, selv om hun er FN-rapporter om vold mot kvinner, lever i et annet ideologisk univers, atskilt fra de grove realitetene i konflikten som hennes eget folk er forankret i. Jeg tviler lite på at kvinnene i Tamil Eelam ville blitt ekstremt irriterte og ha et problem med alle som forkynner for dem om de internasjonale idealene om global solidaritet, transkulturell enhet, humanisme og ikke-vold når de blir tvunget til å leve i militært okkuperte soner, i flyktningleirer stilt overfor den konstante trusselen om død, militær vold og voldtekt. Det er lett å filosofere og forkynne universelle verdier fra elfenbenstårn i Genève og New York. Men disse prekenene har ingen betydning for de kvinnene som er dømt til å møte terror hver dag i livet.

Coomaraswamy hevder at innlemmelsen av kvinner i kampstyrken har resultert i en stor forandring med hensyn til den «symbolske representasjonen av kvinner i det tamilske samfunnet». Hun refererer til antropologer som kilde til argumentet sitt, og postulerer den «privilegerte kvinnen» i det tamilske hinduistiske samfunnet som den «lykkebringende gifte kvinnen med mange barn og materiell rikdom». Denne idealkvinnen er symbolsk representert ved «bruk av rike sarier, strålende smykker, sølvtåring og en rød pottu i pannen». [6] Etter å ha fremstilt den svært velstående, høykaste hinduistiske gifte kvinnen med sine overdådige utsmykninger og mange barn som den ideelle tamilske kvinnen, presenterer fru Coomaraswamy LTTE-kvinnen som en negasjon av den ideelle tradisjonelle tamilske kvinnen. Hun kritiserer tigerkvinnene i kampuniform, «uten sminke, smykker eller prangende fremtoning» og med kort hår, og injiserer konseptet androgynitet for å projisere de kvinnelige tigrene som maskuline uten tradisjonelle tamilske karakteristikker ved det feminine. Dette er en grov feilaktig fremstilling og ekstremt begrenset forståelse av LTTE-kvinner, som vi bare kan anta primært har som mål å undergrave deres image og deltakelse i kampen. For det første bør fru Coomaraswamy innse at de kvinnelige LTTE-krigerne er stridende som tilhører ulike kontingenter i en profesjonell frigjøringshær, som er i konstant krig med den srilankiske staten. Som stridende personer som stadig er engasjert i kamper, er LTTE-kvinnelige kadrer tvunget til å tilpasse sin fremtoning til krigens forhold. Det ville være absurd å forestille seg kvinnelige LTTE-krigere i rike sarier, strålende smykker og blomster i det flagrende håret involvert i kamper i skyttergravene. Fru Coomaraswamy ville ha sett, i hvert fall i bøker, hvor likt kvinnelige krigere i ulike nasjonale frigjøringskamper bruker stridsklær, støvler, uten sminke, smykker eller langt, flagrende hår. Kan hun tilskrive androgynitet til alle de modige unge kvinnene som kjempet for nasjonenes frihet og ga avkall på prangende fremtoning i krigens år? Videre er det en fullstendig misforståelse fra fru Coomaraswamys side å fremme en tese om at LTTE projiserer androgynitet som et ideal for kvinner. Tigrene glorifiserer heller ikke de såkalte «væpnede jomfruene», et konsept Coomaraswamy låner fra professor Peter Schalk. Hun sier: «LTTE er imidlertid også tydelig på at den ideelle kvinnen forblir jomfru; seksualitet blir sett på som en ond, lammende kraft.

[6] Coomaraswamy, Radhika. «LTTE-kvinner er denne frigjøringen», The Sunday Times, 5. januar 1997.

Kilden til denne absurde oppfatningen er fortsatt uklar. Denne antagelsen avslører hennes totale uvitenhet om LTTE-kvinnenes liv. LTTE-ledelsen har i mange år nå støttet kjærlighet, ekteskap og det å få barn blant kadrene. Ja, gjennom årene har vi vært i mange bryllup som et resultat av kjærlighetsekteskap. Videre har LTTE et ekteskapsrådgivningsråd for å hjelpe og støtte ekteskap. Det månedlige økonomiske vedlikeholdet og boligen til ekteparene trekkes fra LTTEs kasse. Deretter har fru Coomaraswamys falske anklager om at LTTE fremmer utryddelsen av femininitet, kjærlighet og seksualitet ikke noe grunnlag i fakta.

Med utgangspunkt i feministiske teoretikere skiller Coomaraswamy mellom de «positive egenskapene til visse konstruksjoner av femininitet, dvs. omsorg, mildhet, medfølelse, toleranse», i motsetning til det maskuline verdensbildet om «autoritet, hierarki og aggresjon», og argumenterer for at LTTEs ideologi ikke tillater fremme av positive feminine egenskaper. Hun fremhever feiringen av livet som den grunnleggende verdien av universell feminisme, og anklager LTTE for å feire døden som martyrium. Selv om jeg ikke tilslutter meg det vitenskapelige grunnlaget bak formuleringen av universelle begreper om femininitet og maskulinitet, sympatiserer jeg med forsøkene fra humanistiske feminister som teoretiserer slike edle prinsipper for å fremme saken for global fred og harmoni. Men at fru Coomaraswamy skal hevde at LTTE, spesielt LTTE-kvinnene, ikke tilslutter seg kreativitet, livets hellighet og alle positive egenskaper som tilskrives femininitet, er latterlig. Dette viser tydelig at hun skriver ut fra antagelser, snarere enn fakta. Jeg tror hun ikke har tilgang, slik som de fleste forfattere i Colombo ikke har, til det betydelige politiske, teoretiske og litterære arbeidet som produseres på tamil av LTTE-kvinner. Fru Coomaraswamys anslag er utelukkende basert på utseendet til kvinnelige krigere i «maskulin» antrekk. Det enkle faktum at tamilske kvinner deltar i den væpnede motstanden og at de døde blir hedret som helter, har gitt opphav til en mengde negative ideer om LTTE-kvinner i Coomaraswamys fantasifulle sinn.

I hennes nokså overfladiske og begrensede perspektiv reduseres LTTEs væpnede kamp til et enkelt voldsfenomen, og de som er involvert i kampen fremstilles som «voldsutøvere» og livets avslutninger. I denne grove vurderingen blir de objektive historiske forholdene som ga opphav til den tamilske motstandsbevegelsen bevisst visket ut. Det samme er målet med kampen. Fru Coomaraswamy vil kanskje protestere hvis jeg sier at LTTE-kadrene, både menn og kvinner, kjemper for å beskytte sitt folk mot folkemord. Med andre ord kjemper de for å beskytte livet, det kollektive livet til den tamilske nasjonen. Slik ser det tamilske folket på kampen. For dem er tigrene deres forsvarere, frihetskjempere som er villige til å ofre livet for å redde og beskytte samfunnets liv. Her finner man et ekstraordinært fenomen av selvoppofrelse, å gi avkall på individuelt liv til fordel for det kollektive livets forløsning, som er et høyeste humanistisk ideal. Det er i denne sammenhengen martyrene hedres. Det er ikke en feiring av døden slik fru Coomaraswamy hevder, men snarere en ære og respekt gitt til et liv som er ofret for den større sak å bevare livene til et folk som helhet.

Jeg har bodd og jobbet blant LTTE-kvinner i flere år og delt deres opplevelser av glede og sorg, deres ambisjoner og håp. Jeg kan med sikkerhet si at det ikke finnes noen ideell projeksjon av den «væpnede jomfruen» i deres teoretiske eller politiske ideologi. Det er heller ingen avkall på positive feminine egenskaper. Bak utseendet til enhver uniformert kvinnelig kriger,

skjuler det seg en øm, mild og lidenskapelig ung kvinne med alle egenskapene som tilskrives femininitet. Jeg mistet tellingen på antallet såkalte «væpnede jomfruer» som forelsket seg, giftet seg og har fått barn og nyter ekteskapet. Jeg har sett de positive egenskapene ved omsorg i overflod blant LTTEs gifte kvinner. Det er dypt urovekkende å merke seg at en belest kvinne som Coomaraswamy kunne demonisere LTTE-kvinnene som «væpnede jomfruer», som «voldsutøvere» og som fornektelser av ideelle tradisjonelle tamilske kvinner. Hennes konsepter har ingen basis i sannheten.

Myndiggjøring av kvinner

Et annet spørsmål Coomaraswamy tar opp dreier seg om hvorvidt LTTE-kvinner er myndiggjort eller «maktløse», slik hun liker å argumentere for. For henne er LTTE-kvinnene «maktløse», «hjul i hjulet for andres design og planer», og «implementerere av politikk laget av noen andre, av menn». Å fremme en så gjennomgående negativ oppfatning av LTTE-kvinner er både trist og misvisende. På det mest grunnleggende nivået må fru Coomaraswamy være klar over at det grunnleggende for myndiggjøringsprosessen er å anerkjenne undertrykkende strukturer. Kvinner som slutter seg til LTTE har identifisert singalesisk rasisme som den grunnleggende strukturen for undertrykkelse de blir utsatt for. Å delta i en kamp for å frigjøre seg fra denne formen for undertrykkelse er en myndiggjøringsprosess i seg selv. Men fru Coomaraswamy, i sitt iver etter å demonisere LTTE-kvinnene, ignorerer fullstendig deltakelse i denne formen for kamp som en avgjørende myndiggjørende opplevelse. Videre tar ikke angrepet hennes på deres myndighetsnivå hensyn til forholdene de opererer under. Hun er blottet for enhver empati med de kvinnelige LTTE-krigerne. LTTE-kvinnene opererer ikke med støtte fra en statsadministrasjon med økonomiske ressurser fra internasjonale organisasjoner for å realisere ideene og gjennomføre prosjektene de har formulert. Stilt overfor konstante militære offensiver, gjentatte fordrivelser, begrenset av økonomisk mangel og tilgang til ressurser, sliter LTTE-kvinner med å realisere sine sosiale prosjekter og myndiggjøringsaktiviteter. Så må man stille spørsmål ved motivet bak fru Coomaraswamys beslutning om å ta opp LTTE-kvinnene og granske nivået av deres myndiggjøring og å trekke frem organisasjonen som et eksempel på utilstrekkelig representasjon av kvinner på toppbeslutningsnivå. For å underbygge sine unødvendig nedsettende og negative oppfatninger av LTTE-kvinner, viser hun til deres fravær fra organisasjonens øverste beslutningsnivå som bevis. Men før vi undersøker sannheten i påstandene hennes om kvinner i beslutningstaking, må vi påpeke at ubalansen i antallet kvinner på toppnivå i regjeringer og organisasjoner over hele verden – inkludert den hun selv jobber for – har utgjort et spørsmål av stor bekymring for feminister overalt. Videre, som fru Coomaraswamy absolutt er klar over, gjenspeiler ikke antallet kvinner på toppnivå nødvendigvis omfanget og dybden av myndiggjøringen av massene av kvinner i samfunnet. Det er nettopp denne bekymringen for myndiggjøring av de store mengdene av kvinner jeg konsekvent har snakket og skrevet om siden jeg kom tilbake til Jaffna i 1990. Fru Coomaraswamy, som ikke var kjent med mine tidlige forfatterskap og litteraturen om kvinnelige krigere, tok opp boken min, «Women Fighters of Liberation Tigers», for å feilrepresentere LTTE-kvinnene. Siden

boken min omhandler den historiske utviklingen av LTTEs kvinnelige militære fløy og ikke tar opp sentrale feministiske bekymringer som fred, ikke-vold, kvinners myndiggjøring, kvinner i beslutningstaking, det «feminine prinsippet», miljøspørsmål, kvinners reproduktive rettigheter, kvinner i postrevolusjonære samfunn, kvinner og klasse, kvinner og rase og så videre, er det en utbredt oppfatning at jeg ikke er klar over disse alvorlige feministiske problemstillingene, eller at jeg ikke er bekymret for dem. Basert på denne misforståelsen blir jeg fremstilt som en pådriver for væpnet kamp og militarisme. Dette er sannelig en parodi på sannheten. Ikke bare er jeg klar over mange av disse problemene, men som jeg har tenkt å påpeke, har jeg skrevet og konsekvent snakket om noen av dem ved flere anledninger tidligere. Før vi går over til spørsmålet om myndiggjøring av LTTE-kvinner, ønsker jeg kort å klargjøre mine synspunkter på kvinnefrigjøring.

Av grunner som ville tatt meg utover temaet i denne skrivingen, inkluderte jeg ikke store feministiske problemstillinger i boken min, Kvinnelige kjempere av frigjøringstigrene. Boken var i stor grad konjunkturell. Å argumentere for at unge kvinner hadde brutt med fortiden, at deres deltakelse i en frihetskamp hadde åpnet nye muligheter for kvinner og at deltakelsesmåten hadde utfordret tradisjonelle syn på kvinner i samfunnet, var, enten feminister likte det eller ikke, en realitet i tamilsk samfunnsdannelse. Og som jeg argumenterte for i boken og står ved posisjonen i dag, var kvinnelige kadrer ikke bare stolte av sin nye radikalisme, men de hadde også en ny selvtillit og selvfølelse.

Det er velkjent at teoretiske paradigmer formulerte nasjonale frigjøringskamper med kvinners deltakelse i progressiv terminologi. Jeg la frem min opprinnelige posisjonstegning ut fra disse teoretiske posisjonene. Med den sosialistisk-feministiske posisjonen som utgangspunkt argumenterte jeg for at en nasjonal frigjøringskamp på sin politiske agenda inkluderer et program for sosial transformasjon som involverer eliminering av undertrykkelse og diskriminering innenfor den fremvoksende nasjonalstaten. Logisk sett måtte et slikt radikalt program inkludere å takle de ulike nivåene av kvinneundertrykkelse for at de skal kunne realisere sitt potensial, delta fullt ut i og forme og påvirke det fremtidige samfunnet de ønsker å leve i. Så kvinners deltakelse i væpnet kamp er for både nasjonal og sosial frigjøring. Deres deltakelse i seg selv utgjør et skritt mot deres frigjøring, et skritt mot deres myndiggjøring. Når kvinner begynner å kjempe mot undertrykkelse, må vi akseptere at kvinner har begynt å bevege seg mot frigjøring.

Men tiden har gått videre, og vi har vært vitne til uventede endringer i hendelser som har rystet verdensordenen. Politiske og økonomiske systemer kollapset som et kortspill. Teorier og konsepter ble nedlagt; noen ble dumpet i historiens søppelbøtte. Feministisk kritikk av sosialistiske samfunn, deres politiske problemer og uttrykk for kvinners skuffelser i kampene etter nasjonal frigjøring, begynte å dukke opp i politisk og feministisk diskurs. Men jeg har aldri vært en drømmende romantiker som har trodd at formuleringen av noen få progressive setninger og ord i blanke politiske pamfletter ville være tilstrekkelig til å fordrive eller lokke menn, med all verdens makt i sine hender, til å ta den rasjonelle veien og avlaste seg ved å gi avkall på en del av makten til kvinner og endre deres livsstil og tenkning. Det var min posisjon for nesten tjue år siden, og ingenting har skjedd som overbeviser meg om å dramatisk endre mitt syn på at kvinners frigjøring er en lang, pågående prosess som krever konstant årvåkenhet, vurdering

og revurdering av en rekke problemstillinger hvis kvinner skal gjennomføre den graden av sosial endring som vil frigjøre dem og skape en bedre verden. For dette, argumenterte jeg, trenger kvinner i nasjonale frigjøringskamper ikke bare patriotisme, men også en feministisk bevissthet. I dokumentet mitt «Kvinner og revolusjon», skrevet i 1983, argumenterte jeg for at «kvinners deltakelse og en feministisk bevissthet er avgjørende for nasjonal seier og sosial transformasjon». Å identifisere, formulere og kjempe for å lindre former og strukturer for kvinneundertrykkelse i løpet av den nasjonale kampen gir grunnlag for å utdype og styrke kampen for nasjonal seier og gjennomføre en radikal sosial frigjøring.

Siden jeg har vært nær en kamp som kvinner er sikre på vil føre til deres frigjøring, og som observatør av hendelsene, har jeg gjentatt disse følelsene flere ganger i taler og artikler. I 1991 skrev jeg en advarende artikkel som kort beskriver kvinners problemer i postnasjonale frigjøringskamper og berører spørsmålet om kvinners myndiggjøring. Artikkelen, «Feministisk perspektiv», ble oversatt til tamil og dukket opp i Kvinnefrontens magasin «Suthunthira Paravaikal» under overskriften «Sosialisme og kvinneundertrykkelse». Artikkelen gjør ingen ære i å være en uttømmende studie av de komplekse problemstillingene kvinner står overfor i sosialistiske og postrevolusjonære samfunn, og den er heller ikke en grundig redegjørelse for konseptet «feministisk perspektiv». Men at kvinner faktisk konfronterer motsetninger og komplekse sosiopolitiske problemer, og for å unngå muligheten for at lignende situasjoner oppstår i den tamilske kampen, konkluderte jeg med:

> «At kvinner må bli en mektig politisk kraft som er i stand til å sikre at kvinnesaker blir sett på som en integrert del av partiets eller regjeringens overordnede program, til å påvirke politiske beslutninger og til å være en del av beslutningsprosessen i økonomisk planlegging, tildeling av økonomi og ressurser. Kvinnesaker bør ikke ofres på alteret til mannsorienterte, mannsprioriterte saker. Dette krever at styrken til en grasrotorganisasjon for kvinner oversettes til politisk autoritet. Dermed kan vi begynne å se at målet for kvinner i kamp går utover forestillinger om likestilling med menn, deltakelse med menn osv., der menns liv, atferd, praksis og autoritet blir målestokken for kvinner. Kvinners mål går utover likestilling i en verden definert av menn. Målet for kvinner i kamp er kvinners frigjøring, men kvinners frigjøring innebærer også menns frigjøring fra deres stereotype bilder og oppfatninger av verden.» Kvinnefrigjøringen omfavner en mye mer radikal politikk, som innebærer en ny visjon av verden, samfunnet og kvinners plass i den. For å gjennomføre denne nye visjonen om samfunnet og kvinners plass i det, trenger kvinner politisk makt for å påvirke nasjonal politikk. Den nye måten å oppfatte verden på til beste for kvinner og samfunnet kan kalles det feministiske perspektivet.» [7]

Sitatet ovenfor gjenspeiler mange av bekymringene til internasjonale feminister. Det er en erkjennelse av at kvinners deltakelse i væpnet kamp ikke er en automatisk garanti for deres fremtidige frigjøring; at radikalismen ved å bryte ut av den sosiale formen må bygges videre og utvikles konsekvent hvis kvinner skal frigjøres. Å akseptere en mannsdefinert og prioritert

[7] 'Suthunthira Paravaikal' mai-juni 1991.

verden vil heller ikke føre til kvinnefrigjøring, og det fører heller ikke nødvendigvis til skapelsen av en bedre verden. At menn trenger å gjennomgå seriøs refleksjon og transformasjon er også anerkjent. Avgjørende er også nødvendigheten av en grasrotorganisasjon for kvinner med deltakelse i politikk på nasjonalt nivå.

Jeg vil nå ta opp de avgjørende spørsmålene knyttet til kvinner i beslutningsprosessen i LTTE og deres myndiggjøring. Fru Coomaraswamy ønsker at LTTE-kvinner skal ha en radikal innvirkning på det tamilske samfunnet. Mange aspekter ved LTTE-kvinners myndiggjøring virker svært beskjedne for den utenfraværende observatør. Men et av de svært realistiske aspektene ved myndiggjøringstilnærmingen er å anerkjenne og akseptere det helt grunnleggende nivået der handling må finne sted hvis det skal tas meningsfulle og varige skritt mot kvinners frigjøring. Denne virkeligheten er et produkt av historisk sosial undertrykkelse og dens dype, ødeleggende implikasjoner for hele den sosiopsykologiske konstruksjonen og potensialet til kvinner. Siden LTTE-kvinner selv er fra den sosiale verdenen, er det kanskje en feil å skille LTTE-kvinner fra kollektivet av tamilske kvinner. Jeg vil faktisk gå så langt som å hevde at det er umulig å skille mellom de to. Hvis det i det hele tatt skal gjøres et skille, er det bare i det faktum at de er medlem av en organisasjon og overholder dens disiplin. Men i bunn og grunn er LTTE-kvinner jordens døtre, og enhver vurdering av deres myndiggjøring i bevegelsen krever at vi har dette grunnleggende faktum i tankene. Likevel fremsetter fru Coomaraswamy et misvisende argument når hun hevder at LTTE-kvinner er «maktløse» og at det er et fravær av LTTE-kvinner i organisasjonens beslutningstaking. Deres lange historie med deltakelse i kampen har gitt to kvinnelige kadrer på høyt nivå en plass i LTTEs sentrale beslutningsorgan. Bortsett fra sitt bidrag til generell LTTE-politikk, formulerer de kvinners interesser på det nivået. Synspunktene de representerer stammer fra kollektive diskusjoner og beslutninger tatt av kvinnelige ledere i de politiske og militære strukturene. Faktisk innehar kvinner på tvers av LTTE-spekteret ledende og ansvarlige stillinger, som krever alvorlig beslutningstaking med konsekvenser for samfunnet. For eksempel, i rettssystemet i LTTE-kontrollerte områder finner vi kvinnelige dommere og høyesterettsdommere. Disse kvinnene tar endelige og avgjørende avgjørelser som påvirker folks liv og samfunnet generelt. Kvinnelige advokater representerer kompliserte saker på vegne av kvinner. I den medisinske seksjonen var en kvinne den første legen som ble med i LTTE, og hun har senere opplært hundrevis av mannlige og kvinnelige sykepleiere i organisasjonen. Kvinner tar et enormt ansvar i forvaltningen av LTTEs økonomi. De styrer sin egen administrative struktur og økonomien i sine seksjoner. Innen det viktige området media og informasjon er kvinner opinionsdannere. En hel gruppe kvinner velger kollektivt temaer og regisserer sine egne filmer og nyhetsprogrammer. En avis skrives, redigeres og produseres av kvinnelige kadrer. Rehabiliteringsorganisasjonen som ble opprettet for å hjelpe den fordrevne befolkningen, ansetter kvinner til å ta på seg utfordringen med å formulere og implementere sosioøkonomiske prosjekter. Et viktig eksempel på kvinners deltakelse i beslutningstaking finnes i administrasjonen av det LTTE-kontrollerte territoriet. Kvinner har blitt utnevnt til områdeledere for bestemte geografiske områder. De er ansvarlige for avgjørelser som påvirker folk i deres region, og alle administrative deler av LTTE og kaderskapet arbeider under deres kommando, inkludert de mannlige kadrene. Erfaringen, selvtilliten og selvfølelsen som disse kvinnene i disse viktige politiske og administrative stillingene har opparbeidet seg, må

uunngåelig gi kvinnene mulighet til sosial aktivitet både i og utenfor LTTE. Videre mangler fru Coomaraswamy kunnskap om kvinneavdelingen som håndterer spesifikke problemer for kvinner. Tusenvis av kvinner henvender seg til dette senteret for å få hjelp, råd og veiledning. De søker hjelp for utallige sosiale problemer og medisinsk behandling osv., og det er ut fra disse hverdagserfaringene til kvinner at de kvinnelige kadrene formulerer ny politikk.

Videre er det ikke sikkert at antallet kvinner som sitter i maktposisjon i LTTE på dette tidspunktet tilfredsstiller lenestolkritikere, og det finnes ikke noe gyldig argument for å anta at situasjonen er varig. Det store antallet kvinner i beslutningstaking på mellomnivå er betydelig, og jeg er trygg på at mange av disse unge kvinnene vil bli flyttet til toppstillinger i fremtiden. Videre, etter min mening, overbeviser utvalget og omfanget av nye muligheter som gis unge kvinnelige kadrer og den påfølgende veksten av selvtillit og selvfølelse, som fremmer kvinners selvstendighet, meg om at LTTE-kvinner er i en myndiggjøringsprosess. I denne prosessen blir ikke bare kvinnelige kadrer myndiggjort, men de bidrar også til myndiggjøring av de fleste tamilske kvinner generelt. Deres inntog i alle områder av sysselsetting og sosial aktivitet har satt et eksempel og åpnet opp muligheter for andre kvinner som kanskje ikke ville kommet deres vei på flere tiår hvis de hadde fått utvikle seg over tid. På denne måten har kvinnelige LTTE-kadrer gitt et enormt bidrag til tamilske kvinners myndiggjøringspotensial.

Mens kvinners deltakelse i frihetskampen har fortsatt å fordype politikken i Tamil Eelam, skulle den politiske organisasjonen til LTTE – PFLT – lide et dødelig slag da lederen ble involvert i et forrædersk maktkamp. En krise i PFLTs politikk eksploderte i Jaffna.

PFLT og Mathaya

Det var rundt klokken 22.00 en varm dag i mars 1993 da herr Mahendrarajah (Mathaya), nestlederen for LTTE, kom inn i boligen vår i Kokkuvil, Jaffna og annonserte at han skulle holde en dødsfaste i huset vårt og krevde et rom til det formålet.

Mathaya så nervøs og opprørt ut. Uformelt kledd i en «sarong» og skjorte og bærende på en liten bagasjeveske med noen få personlige eiendeler, hevdet han at fasten hans hadde begynt i det øyeblikket han kom inn i huset vårt. Hans dystre og bevæpnede livvakter ventet foran huset vårt, og Pajero-bilen hans med firehjulstrekk sto parkert nær porten. Bala og jeg ble overrasket over denne plutselige utviklingen, og spurte hvorfor han ville faste til døden, og hvorfor han hadde valgt vår bolig som sted for å starte kampanjen sin.

Mathaya forklarte at han var desillusjonert av LTTE-ledelsen, spesielt av Pirabakaran, for å ha fjernet ham fra formannskapet i det politiske partiet (PFLT) og også fra nestlederskapet i LTTE. Han sa at avgjørelsen var urettferdig og uakseptabel, og derfor ønsket han å registrere sin protest i form av faste. Når det gjaldt hans valg av bosted som fastested, forklarte han at det var stedet alle ledere og kommandanter for LTTE, så vel som lokale journalister, besøker, og derfor ville protesten hans være kjent for hele bevegelsen så vel som offentligheten hvis den ble utført i vårt hus.

Bala og jeg var godt klar over bakgrunnen for historien om Mathayas fall. Hovedårsaken var hans fullstendige dårlige forvaltning av partiet og effekten på bevegelsens støttebase. Mathaya, i sin rolle som partileder og nestleder i LTTE, inntok en autokratisk stil og utnevnte sine håndlangere til maktposisjonene i den politiske organisasjonen i strid med partikonstitusjonen. Grunnloven fastsatte et valgsystem for valg av partifunksjonærer fra landsby- til distriktsnivå. Mathayas handling undergravde prosjektet med demokratisering av partiorganene og klarte ikke å gjenspeile folkets vilje. Etter hvert ble PFLT en korrupt institusjon som fremmet interessene til noen få individer som var lojale mot Mathaya. Den offentlige harmen var så utbredt at den tvang LTTE til å oppløse partiorganisasjonen eller risikere ytterligere fremmedgjøring. Mathaya mistet sine stillinger som partileder så vel som nestleder i LTTE som et resultat. Selv om LTTEs sentralkomité og generalrådet tok avgjørelsen etter lange diskusjoner, følte Mathaya at forsøket på å avsette ham var en personlig vendetta fra Pirabakaran, og han var fast bestemt på å utfordre avgjørelsen.

I flere timer gjennom natten tryglet vi Mathaya om å gi opp fasten og løse saken gjennom diskusjon med ledelsen i stedet for å gjennomføre denne formen for protest. Vi var også misfornøyde med valget av vår bolig som stedet for fasten hans. Det ville implisere oss som medskyldige i Mathayas plan, etter vår mening. Til slutt ga Mathaya etter da vi argumenterte for at han hadde rett til å protestere, men ikke i vår bolig. Han bestemte seg for å gi opp fasten da Bala lovet å overlevere protestbrevet sitt til herr Pirabakaran. Dermed tok dramaet slutt morgenen etter, og Mathaya forlot huset vårt med livvaktene sine og en viss tilfredshet over at han hadde vist sin protest hos Balasingham-familien ved å overholde en fastenat. Denne hendelsen var toppen av isfjellet når det gjaldt Mathayas affære, noe vi senere fikk vite.

Omtrent en måned senere ble Mathaya og noen av hans nære medarbeidere arrestert av LTTEs etterretningsavdeling for å ha konspirert for å myrde Pirabakaran. I en massiv avsperring og ransaking av leiren hans i Manipay – overvåket av høytstående kommandører i LTTE – ble Mathaya tatt i varetekt sammen med vennene sine. Vi ble sjokkerte og overrasket over denne plutselige vendingen. Herr Pirabakaran, som besøkte boligen vår den dagen, fortalte oss kort om en komplott klekket ut av den indiske etterretningstjenesten – RAW – som involverte Mathaya som hovedkonspirator for å myrde ham og overta ledelsen av LTTE. Han sa også at det var behov for ytterligere etterforskning for å avdekke hele omfanget av konspirasjonen.

Etterforskningen tok flere måneder å fullføre. Mathaya, hans nære medarbeidere involvert i konspirasjonen, og flere andre kadrer som fungerte direkte under ham, ble grundig etterforsket. Endelig dukket den komplette historien om et komplott opp. Tilståelser fra alle hovedskuespillerne ble tatt opp på bånd og filmet på video. Ledelsen arrangerte også en serie møter for alle LTTE-kadrene for å forklare målene og formålene bak komplottet. Bortsett fra Mathaya, fikk andre høytstående kadrer som var involvert i konspirasjonen lov til å avgi offentlige tilståelser under disse møtene for å bekrefte sin involvering. Det var en komplisert og bisarr historie om den indiske etterretningstjenesten som etablerte hemmelige kontakter med Mathaya gjennom hans nære medarbeidere, med løfte om enorme midler og politisk støtte fra India hvis komplottet lyktes og LTTE-ledelsen ble eliminert. En tidligere livvakt av Mr. Pirabakaran ble i hemmelighet løslatt fra et indisk fengsel i Tamil Nadu og trent som hovedmorder. Han ble

sendt til Jaffna med en spennende historie om et vellykket fengsel som dekke. Oppdraget hans var å plante en tidsbombe på Pirabakarans soverom som en del av en samlet plan planlagt av Mathaya. Så snart denne unge mannen landet i Jaffna, ble han igjen inkludert blant herr Pirabakarans livvakter. Overraskende nok besøkte han hjemmet vårt bare noen få dager før arrestasjonen for å fortelle oss fantastiske historier om fengselsflukten. Etterforskningen slo uten tvil fast at Mathaya var hovedsammensvorne. Planen var å myrde herr Pirabakaran og noen høytstående befal som var lojale mot ham, og overta ledelsen av organisasjonen. Den 28. desember 1994 ble Mathaya og noen av hans medsammensvorne henrettet, anklaget for konspirasjon for å eliminere ledelsen.

Etter oppløsningen av den nå diskrediterte PFLT og tiltalen mot Mathaya, ble den politiske fløyen av LTTE omstrukturert, og Tamil Chelvan, som hadde fungert som militærkommandant på Jaffna-halvøya, ble utnevnt til leder for seksjonen.

Medgiftskontroversen

Å gifte seg med kvinner er en institusjonalisert og uløselig praksis blant jaffna-tamilene. Praksisen er kodet i Thesawalamai-lovene , Jaffna-folkets sedvaneeiendomslover. I disse ekstraordinære og interessante eiendomslovene finner vi et matrilineært – ved siden av et patrilineært sett med eiendomsregler. Opprinnelsen til det matrilineære eiendomssystemet har en historie som strekker seg utover tre hundre år med registrerte Thesawalamai-koder. Opprinnelsen til praksisen er omstridt, men det har blitt hevdet at medgiftssystemet, slik det praktiseres blant Jaffna-tamilene, stammer fra de dravidiske tamilene som migrerte til Jaffna fra Sørvest-India, kanskje så lenge som ti århundrer siden. Malabarene, som koloniherskerne kalte disse folkene, var opprinnelig dravidiske tamiler fra Kerala som hadde et eiendomssystem nedfelt i sin sedvanerett kalt 'Marumakkal Thayam'. De koloniale herskerne endret lovene, men essensen av praksisen med å gi kvinner medgift har ikke fundamentalt endret seg gjennom århundrene. Praksisen har både sine tilhengere og motstandere. Kjent som «chidenam» blant det tamilske samfunnet, er medgiftskvinner den dag i dag en avgjørende faktor i folks liv. Mer spesifikt har det en ødeleggende innvirkning på kvinners liv. Det er på dette avgjørende spørsmålet en kvinnes sosiale status og hennes fremtidige sosioøkonomiske liv vil bli avgjort.

Denne vanlige praksisen blant jaffna-tamilene kom til min oppmerksomhet da vi bodde i London. De fleste av de unge tamilske mennene vi kjenner til, var på en eller annen måte dypt involvert i en prosess med å skaffe og spare medgift til søstrene sine som bodde i Jaffna. Klager og misbilligelse av praksisen fløt lett fra tungene til unge tamilske menn mens de slet i lange timer på jobb for å tjene en betydelig medgift til søstrene sine. Av en eller annen grunn var de fleste av våre tamilske venner i London uenige i praksisen. Alle forbannet praksisen med å redusere søstrene sine til varer på medgiftmarkedet. Likevel var det ganske bemerkelsesverdig å observere en endring i holdningen til praksisen da det kom deres tur til å gifte seg. Svært få unge menn avslo medgiften som ble tilbudt dem, og mange legitimerte mottakelsen av eiendommen da de selv giftet seg. For meg, på slutten av 70-tallet og begynnelsen av 80-tallet, stemte

ikke ideen om at kvinner bokstavelig talt måtte «kjøpe» en ektemann med mine brennende feministiske forestillinger, og jeg mistenkte at en slik nedverdigende praksis ville bli møtt med sterk motstand fra tamilske kvinner. Men, som jeg senere lærte, var medgiftssystemet langt mer komplekst enn jeg innså, og det kunne ikke reduseres til den enkle praksisen med å overlevere en avtalt sum penger og eiendom til brudgommen og hans familie ved ekteskapet.

Jo dypere jeg knyttet meg til det tamilske samfunnet, desto tydeligere ble det at medgift var en sentral faktor i mange sosioøkonomiske problemer i det tamilske samfunnet, med potensielt ødeleggende effekter på kvinners liv og verdighet. Herr Pirabakaran og kadrene vi møtte i India på slutten av 70-tallet og begynnelsen av 80-tallet motsatte seg praksisen og var fast bestemt på at avskaffelse av medgift ville oppta et sentralt prosjekt i LTTEs politiske program. De unge kvinnelige kadrene beklaget at de skulle bli utsatt for en så nedverdigende praksis og argumenterte heftig for at den skulle avskaffes. Fordypet i dette anti-medgiftsmiljøet antok jeg at det ville være motstand mot praksisen blant det tamilske samfunnet i Jaffna. Men til min overraskelse, da vi flyttet for å bo i Jaffna, kunne jeg ikke oppdage kollektiv motstand mot kvinners medgift. Jeg fant snarere en rekke meninger om emnet, mange som støttet praksisen. Støtten til praksisen forvirret meg, spesielt når den kom fra veltalende tamilske kvinner. Flyktige bemerkninger fra eiendomsbesittende kvinner indikerte at «chidenam» (medgift) var kvinners arvelige eiendom, og det ville være farlig å frata kvinner denne retten ved å avskaffe medgiftssystemet. Mange foreldre hevdet at det var deres foreldrerett å overdra familieeiendom eller en gave til døtrene sine i form av smykker, jord, penger eller et hus på tidspunktet for ekteskapet, og at ingen lov kunne frata dem denne retten og uttrykket for kjærlighet. Store deler av folket hevdet at det ville være umulig å arrangere et ekteskap for døtrene sine uten medgift. Noen kvinner hevdet at «chidenam» var deres arvelige eiendom, og at det var urettferdig å lovfeste mot den retten. Et svært alvorlig syn ble fremmet av folk som var imot medgiftspraksisen, men som mente at det ville kreve mer enn en lov for å utrydde en så dypt forankret sedvanepraksis. For dem var en fundamental endring i folks sosiale holdninger avgjørende hvis praksisen skulle bli kvitt. Disse synspunktene gikk ikke ubemerket for meg, og jeg innså at problemet kunne vise seg å bli åpningen av en Pandoras eske i det tamilske samfunnet.

I 1993 økte kravene om medgift fra brudgommer og deres familier voldsomt, noe som påvirket familier negativt og gjorde livet til mange kvinner miserabelt. Medgiftsproblemet hadde blitt et opphetet og kontroversielt samfunnstema. Urettferdigheten i praksisen tvang mange kvinner til å kreve at kvinnelige LTTE-kadrer gjennomførte deres løfte fra den internasjonale kvinnedagen i 1992 om å avskaffe medgiftspraksisen. Dette kravet ble fremsatt for herr Pirabakaran, som bestemte seg for å handle i saken. Men i lys av de vidtrekkende konsekvensene for samfunnet og de ulike argumentene og følelsene rundt problemet, var Bala og jeg skeptiske til at det å vedta en lov var en løsning for å få slutt på praksisen. Jeg ønsket spesielt å ha mye mer nøyaktig informasjon og kunnskap om problemet. Hvis LTTE skulle gjennomføre en så radikal endring av en så dypt forankret praksis, mente vi at folkets støtte var avgjørende for å lykkes. Uten støtten fra menneskene bak de foreslåtte endringene, ville det etter vår mening blitt funnet smutthull rundt i systemet, eller praksisen ville blitt fjernet og etterspørselen ville skutt i været. Deretter fremmet vi ideen om å undersøke opinionen og åpne for offentlig debatt

om problemet. LTTE-kadrer, både menn og kvinner, ble utplassert til landsbyer og skoler, universiteter, kontorer osv. for møter for å delta i debatt og diskusjon med så bred en gruppe mennesker som mulig. På denne måten kunne LTTE-kadrene, både menn og kvinner, fremme sin motstand mot praksisen og samtidig høre folks bekymringer og innhente folks synspunkter på løsningen på problemet. I mellomtiden åpnet Bala debatten i lokalpressen ved å skrive en artikkel under et falskt navn, der han fremmet ett perspektiv på opinionen. Det kom ingen offentlig respons på artikkelen. Ivrig etter å starte offentlig debatt og diskusjon om praksisen skrev han en annen artikkel fra et annet synspunkt under et annet falskt navn. Han skrev flere artikler med forskjellige navn, men fikk ikke tilbakemeldinger som rettferdiggjorde en videreføring av mediedebatten, og saken forsvant. Et sosiologisk spørreskjema ble utformet i et forsøk på å finne mer nøyaktig kunnskap om den sosiale dynamikken i praksisen, og kvinnelige kadrer ble sendt ut for å undersøke den nordlige provinsen. Når denne informasjonen var samlet, kunne man utarbeide løsninger. Nye lover for å forby medgift ville deretter bli formulert og presentert for folket for debatt og endringer før det ble lovfestet.

I mellomtiden bestemte jeg meg for å undersøke praksisen for å oppdage og avklare røttene og mekanismene til «chidenam» i Jaffna-samfunnet. Jeg var så heldig å ha tilgang til utgåtte klassiske sosiologiske tekster og lovbøker skrevet på engelsk av Jaffna-forskere som hadde utforsket emnet og dokumentert de mange rettssakene. Jeg tilbrakte mange timer hver dag på Jaffna universitetsbibliotek med å søke i gamle aviser og sosiologiske tidsskrifter etter artikler om emnet. Men da forskningen min tok meg til lovene og historien bak praktiseringen av «chidenham» i det tamilske samfunnet, ble jeg forbløffet og også engstelig. Jeg var fascinert av oppdagelsen av et gammelt matrilineært eiendomssystem, som ga kvinner betydelige eiendomsrettigheter. Jeg var bekymret for at hvis nye lover skulle iverksettes, burde de ha som mål å styrke kvinners eiendomsrettigheter for ikke utilsiktet å undergrave dem. Gjennom århundrene hadde kvinner i andre samfunn kjempet hardt for å oppnå eiendomsrett, så det ville ha vært ekstremt tåpelig av det tamilske samfunnet å undergrave et godt forankret historisk matrilineært system. Sedvanerettene krevde grundig gransking, og eventuelle endringer i loven burde gjøres ved å jobbe gjennom de eksisterende kodene og styrke dem ytterligere, var slik jeg så på den juridiske tilnærmingen til en løsning på medgiftsproblemet. I virkeligheten var det nødvendig med grundig forskning for å finne ut i hvilken grad de koloniale herskerne hadde endret eiendomsreglene, og i hvilken grad disse endringene var nyttige for kvinner og samfunnet. Videre er forståelsen av dette matrilineære systemet kombinert med kunnskap om ulike sosiokulturelle praksiser, f.eks. systemet med arrangert ekteskap, førte til at jeg heller mot synspunktet om at medgift i sin moderne form var mer et tegn på sosial undertrykkelse av kvinner enn et problem som lå i sentrum for deres undertrykkelse. Og derfor la jeg frem mine synspunkter i boken min med tittelen *Ubrutte lenker*, utgitt i 1994. Den første delen av boken fokuserer på Jaffna-tamilenes sedvaner, slik de er angitt i Thesawalamai-lovgivningen, med sikte på å belyse eiendomslovene og eiendomsforholdene som medgift for kvinner er basert på. Den andre delen undersøker modalitetene i den moderne medgiftspraksisen og viser hvordan skikken har en avgjørende effekt på tamilske kvinners sosiale eksistens. Bidraget fra statlig undertrykkelse til et avvik fra praksisen utforskes. Systemet med arrangert ekteskap blir gransket for sin rolle i å opprettholde kastesystemet. Den urokkelige karakteren til kulturelle påvirkninger i

fastsettelsen av kvinners liv påpekes i tilfellet med mange yrkesaktive kvinner som, uavhengig av utdanning, sysselsetting og status, er tvunget til å underkaste seg hegemoniet til sosial tradisjon og medgiftssystemet. Jeg undersøker spørsmålet om husarbeid og dets sammenheng med medgiftssystemet. Konklusjonen ser kort på effektene av avhengighet på kvinners liv. Boken ble oversatt til tamil og dukket opp som en artikkelserie i det litterære tidsskriftet «Vellichum». Målet bak skrivingen av boken var å avklare konseptet 'chidenam' i Jaffna-kulturen. Hvis boken min har bidratt til den prosessen, er det tilstrekkelig for meg.

Til slutt, etter instruksjoner fra Mr. Pirabakaran, formulerte LTTE-lovgiverne (justisdepartementet) nye lover knyttet til utøvelsen av medgift, som opprettholdt kvinners eiendomsrett og avskaffet praksisen med kontantdonasjoner til brudgommens slektninger. Det viktigste aspektet ved den nye loven var fjerningen av den gamle kodeksen som ga mannen kontroll over konas eiendom.

Forskning på vold mot kvinner

Da IPKF trakk seg tilbake fra Jaffna i 1990, etterlot de seg en arv av fenomenale sosiale problemer. År med økonomisk underutvikling, ødeleggelse av eiendom, krigsforstyrrelser i folks liv og okkupasjon av en utenlandsk hær skapte alt et komplekst sett med sosiale problemer blant Jaffna-befolkningen. At det hadde vært et sammenbrudd i tradisjonelle kulturelle verdier og atferd var en delt og beklaget oppfatning blant folket. LTTE sto overfor den enorme oppgaven med å gjenopprette ro og orden i folks liv og forhindre sosialt anarki. LTTE-kontorene i alle valgkretser over hele halvøya ble oversvømmet med en rekke klager fra publikum om en rekke sosiale og kriminelle lovbrudd. Derfor krevde folket handling fra LTTE for å gjenopprette tradisjonen med sosial disiplin og samhold, som har vært et særegent og beundringsverdig trekk ved Jaffna-samfunnet. Men innenfor denne konteksten var det også mulig å formulere progressive strategier for noen av de vedvarende sosiale problemene. Spesifikke sosiale problemer, etter min mening, krevde grundig utforskning og forskning basert på hvilke retningslinjer og løsninger som kunne formuleres.

Spesielt kvinner sto overfor fenomenale sosiale problemer, og det var avgjørende å undersøke spesifikke sosiale spørsmål for å avdekke realiteten bak utseendet og formulere en fremtidsrettet agenda for fremtiden. For eksempel var kvinner fra de deprimerte og fattige delene av samfunnet gjentatte lovbrytere i spritsmugling. Å arrestere og ilegge disse kvinnene store bøter hadde ingen innvirkning på å stoppe praksisen. Etter min oppfatning kunne det å straffe kvinnene ved enten å holde dem i varetekt eller bøtelegge dem potensielt skape enda flere sosiale problemer. Arresterte kvinner ble ikke bare kriminalisert, men barna ble atskilt fra morens omsorg og kontroll. Begge disse faktorene, etter min mening, måtte tas i betraktning. Jeg argumenterte for å se problemet annerledes og formulere nye løsninger. I mange tilfeller hadde enker eller forlatte kvinner, eller kvinner med funksjonshemmede ektemenn, blitt forsørgere, og spritsmugling var den eneste veien i det sosioøkonomiske miljøet i Jaffna som de kunne tjene til livets opphold for å forsørge familiene sine. Men dette sosiale problemet var et klassisk eksempel på hvordan grundig

forskning på dynamikken i problemet kunne gi svar på nye løsninger. Så faktisk, selv om krigens negative innvirkning på samfunnet var dyp, ga den likevel en unik mulighet for positiv sosial endring. På den annen side hadde den sosiale forstyrrelsen som krigen forårsaket potensial til å ødelegge mange positive dimensjoner av samfunnet. Mye av det som ble ødelagt, kunne aldri gjenopprettes til sin opprinnelige form. I denne kompliserte og alvorlige konteksten, eksisterte det etter mitt syn stort rom og et presserende behov for at samfunnsforskning kunne fange opp og registrere så mye av det tamilske samfunnets sosialhistorie som mulig før det gikk til grunne for alltid. Det var mange muligheter for å dokumentere sosialhistorie. For eksempel ble jeg forbløffet over å oppdage at tre og fire generasjoner med kvinner bodde enten i ett hus eller i én boligkompleks. Det betydde at den eldste kvinnen i familien hadde kunnskap om over hundre år med sosialhistorie, hvis hun husket sin egen mors liv. Den sosiokulturelle historien til kvinner fra forskjellige kaster, landsbyhistorien, skiftende sosiale praksiser, landsbyjordmødrenes rolle, historien til smykker og klær osv. kunne registreres på førstehånd fra disse levende leksikonene om sosialhistorie.

Innenfor denne konteksten av min tenkning og interesse for å undersøke de mange problemene tamilske kvinner har hatt siden jeg kom tilbake til Jaffna, fulgte jeg opp utforskningen av medgiftsspørsmålet med forskning på vold i hjemmet i 1994–95. Midt i de tilsynelatende uoverstigelige sosiale problemene kvinner møtte i denne perioden, dukket det av og til opp tilfeller av vold i hjemmet mot kvinner i samtaler. Da en kvinnelig kader svarte på ideen min om å undersøke vold i hjemmet med svaret: «Hva med kvinner som slår menn?», visste jeg at området var komplekst og på et nivå man kan forstå av sunn fornuft. Selv om jeg under forskningen min lærte at én eller to kvinner havnet i standup-kamper med ektemennene sine, hadde jeg aldri tid eller ressurser til å undersøke problemet med kvinnelig vold i hjemmet, og i stedet forble jeg på nivået med vold i hjemmet mot kvinner.

Tamil Eelam-politiet var fast bestemt på å beskytte kvinners interesser, og alle sakene de rapporterte på politistasjonen ble møtt med sympati, og det ble raskt iverksatt handling på klagene deres. Så i mangel av noen form for rådgivningstjenester, ekteskapsveiledning, et fristed for mishandlede kvinner, sosialtjenester osv., kom kvinner frem og klaget over vold i hjemmet begått av ektemennene sine. Det var et tegn på tilliten kvinner hadde i politiet. Men de fleste klagene kvinnene fremsatte mot ektemennene sine var rop om hjelp til å stanse volden og løse familieproblemet. Svært få kvinner siktet faktisk mot enten separasjon fra ektemennene sine eller ønsket å se dem rettsforfulgt. Fordi jeg så på problemet med vold i hjemmet som mer alvorlig enn en privatsak mellom mann og kone som ingen burde blande seg inn i, bestemte jeg meg for å prøve å åpne opp dette området og i det minste begrunne denne urettferdigheten mot kvinner i en eller annen form for vitenskapelig forskning eller teoretisk analyse.

Herr Nedasan, sjefen for politistyrken, samarbeidet med mine forskningsplaner, og etter å ha fått tillatelse fra kvinner som hadde anmeldt vold i hjemmet, ga han meg tilgang til noen av journalene hans. Jeg studerte klagerapportene for å få en anelse om nivået av vold den potensielle intervjuobjekten hadde blitt utsatt for, og begynte å snakke med så mange av disse kvinnene som mulig. Gitt hemmeligholdet og skammen i samfunnet rundt dette problemet, ble jeg positivt overrasket over kvinnenes villighet til å sykle lange avstander for at jeg skulle kunne

gjennomføre intervjuet, og hvor villig de var til å dele sine intime ekteskapshistorier med meg. Bortsett fra noen få unge kvinner som ikke helt hadde forsonet seg med voldens innvirkning på ekteskapet sitt, og som både forsvarte og klandret seg selv, var damene fullstendig uhemmede i å fortelle historiene sine; i noen tilfeller bestod hele ekteskapet deres av daglig juling. Jeg tilskriver min suksess med å forholde meg til disse damene to faktorer. For det første var jeg en gift kvinne. Jeg tviler på at svært intime saker ville blitt fortalt til en ugift tamilsk intervjuer, eller for den saks skyld noen ugift kvinne. Ugifte kvinner antas å ikke kjenne «ekteskapets hemmeligheter» og derfor ute av stand til å forstå dybden og intrikene i gifte menneskers intime liv. For det andre så jeg kvinnenes samarbeid som en indikasjon på deres ønske om å snakke konfidensielt og åpent med en person om sine erfaringer med dette problemet. Bortsett fra innholdet og nivået av volden disse kvinnene hadde blitt utsatt for, var en ting som virkelig forbløffet meg den dype medfølelsen disse kvinnene beholdt for mennene som hadde misbrukt dem mesteparten av ekteskapet, spesielt de eldre kvinnene. Det at de beholder sympatien for sine voldelige ektemenn er et problem i seg selv, men det gjenspeiler også toleransen og kjærligheten for deres ektefelle, som har sine røtter i de kulturelle normene i det tamilske samfunnet. Mange sosiale problemer utsprang av innholdet i disse intervjuene, et av de viktigste er realiteten av voldtekt i ekteskapet i tamilske kvinners liv.

Jeg fortsatte med forskningen min på vold i nære relasjoner, men utvalget av kvinner var snevert. For at studien skulle være virkelig representativ, var det avgjørende at jeg snakket med kvinner som ikke hadde anmeldt saken sin, men heller undertrykt volden og lidd i stillhet hjemme. Og det var på dette tidspunktet jeg møtte den forventede motviljen fra kvinner til å diskutere problemet. Selv om diverse kilder informerte meg om tilfeller av vold i hjemmet, syntes jeg det var ekstremt vanskelig å bryte gjennom taushetsbarrieren og få det sosiale problemet ut bak husveggene deres. Kaste-/klassefaktoren i vold i hjemmet spilte inn. Mange av kvinnene som hadde mot til å anmelde volden i hjemmet og bringe den frem av skapet, var kvinner fra de undertrykte delene av samfunnet. Vanligvis kan volden i hjemmet tilskrives mannens alkoholmisbruk. De mer kompliserte sakene blant kvinner i middel- og høykaste forble skjult bak veggene i hjemmene sine.

Men selv om samfunnsforskning var min personlige interesse, var det andre dimensjoner av kommentarer som var nødvendige for kampen generelt. Deler av den tamilske diasporaen påpekte og klaget ofte til den internasjonale seksjonen av LTTE i Jaffna over mangelen på autoritativ LTTE-publikasjon på engelsk som representerte deres synspunkter på verdensscenen. Som svar på, og i aksept av at det var sannhet i kritikken, tok Bala og jeg på oss ansvaret for å produsere en engelskspråklig avis, «Inside Report», som tydelig gjenspeilet LTTEs synspunkter. Den inneholdt politiske analyser, artikler om menneskerettighetsbrudd, den militære situasjonen osv. Denne månedlige publikasjonen tok opp mye av tiden vår, for i lys av mangelen på dyktige engelskspråklige journalister i Jaffna på den tiden, var det Bala og jeg, samt en og annen artikkel fra publikum, som skrev innholdet i den åtte sider lange avisen. Å produsere en avis under krigsforhold der fasiliteter og ressurser er knappe, er en overveldende oppgave. Ikke bare skrev, maskinla, redigerte, korrekturleste og la ut avisen, men det var nødvendig å bruke tid på trykkeriet for å sørge for at bokstavene ikke falt ut av de håndkomponerte platene under trykkingen. Avisen, i likhet med min samfunnsforskning, stoppet opp med krigsutbruddet. Én

ting vi til slutt lærte om å leve under krigsforhold, var faktisk at det var nytteløst å sette i gang større prosjekter. Krig og fordrivelse grep uunngåelig inn og satte en stopper for eller ødela alle nye prosjekter og initiativer.

Krigsutbruddet i Jaffna

Euforien som grep den tamilske nasjonen etter starten av fredssamtalene i 1994/95 mellom regjeringen til Chandrika Kumaratunga og Frigjøringstigrene falmet da fiendtlighetene gjenopptok 19. april 1995 etter at fredsforhandlingene hadde brutt sammen. Balas nylige verk, *The Politics of Duplicity* [8], gir en detaljert kritisk undersøkelse av de underliggende årsakene til sammenbruddet i samtalene.

Det srilankiske militæretablissementet så vel som de singalesiske buddhistiske nasjonalistiske styrkene som dannet ryggraden i Kumaratungas regjering var imot fred og enhver rasjonell politisk løsning som kunne gi regional autonomi eller selvstyre for det tamilske folket. I stedet valgte de en militær løsning. Selv om Chandrika overtok makten som statsoverhode med et mandat for fred, svingte hun mot siden av hardlinede militarister under fasaden av en strategi om «krig for fred». Mens utenriksminister Lakshman Kadirgamar overbeviste verdens regjeringer om nødvendigheten av krig for permanent fred og sikret betydelig økonomisk støtte til en krigsinnsats, lanserte Sri Lankas regjering et massivt våpenanskaffelsesprogram. De væpnede styrkene fikk grønt lys til å kjøpe moderne våpensystemer, uavhengig av kostnad, som forberedelse til en total krig.

Bala og jeg ble urolige over den oppstående situasjonen. Selv om noen av våre militære kadrer viste overdreven tillit til LTTEs militære makt i forsvaret av våre kontrollerte områder, antok vi riktig, da det viste seg at regjeringen forberedte seg på en større invasjon av Jaffna-halvøya, og at LTTE-kampenhetene kunne finne det vanskelig å begrense den. Vår antagelse var basert på den enestående og massive oppbyggingen av regjeringstropper i Pallaly militærkompleks. Vi fikk også vite at regjeringen hadde kjøpt nye kampfly, stridsvogner, artillerikunnskaper og andre tunge våpen, som systematisk ble sendt til Pallaly-basen fra sør.

Eksistensen av en LTTE-administrert de facto-stat på Jaffna-halvøya var en ydmykelse og en utfordring for staten Sri Lanka, som hevdet suverenitet over hele øya og dens folk. Selv om LTTE tillot at visse elementer i statsstrukturen fungerte, opprettholdt de lov og orden og overvåket ulike avdelinger i regjeringen for å eliminere ineffektivitet og korrupsjon med sikte på å fremme offentlig velferd. Den folkelige støtten til Tigrene fra det tamilske folket til tross for regjeringens fordømmelse av LTTEs styre som autokratisk og ulovlig, irriterte Colombo. I tillegg til bekymringene fra den singalesiske ledelsen var LTTEs uttalte politikk om selvbestemmelse, politisk uavhengighet og statsdannelse. Singaleserne fryktet at LTTEs militære ekspansjon,

[8] Balasingham, Anton. "Dobbelthetens politikk. Gjensyn med Jaffna Talks' første utgave 2000, Fairmax Publishing Ltd.

deres territoriale erobring av det tamilske hjemlandet og deres administrative kapasitet, til slutt kunne føre til at tamilenes ambisjon om en uavhengig tamilsk stat ble oppfylt.

Den militære erobringen av Jaffna ble derfor et sentralt prosjekt for Kumaratungas regjering. Hvis det lykkes, vil det etter regjeringens syn signalisere undergangen for tamilsk makt i nord og føre til fallet for LTTEs militære hegemoni. Erobringen av Jaffna ville også styrke bildet av Chandrika Kumaratunga som erobreren av det tamilske kongeriket og som en forkjemper for singalesisk-buddhistisk overherredømme. Til tross for at hun ga seg ut for å være en fredens engel, valgte president Kumaratunga militarisme i forventning om at krig og erobring av det tamilske hjemlandet ville sette en stopper for den tamilske frihetsbevegelsen én gang for alle, og samtidig gi henne enorm popularitet blant nasjonalistene og den singalesisk-buddhistiske hardlinjede velgergruppen. Derfor ga hun forrang til målet om den militære invasjonen av Jaffna og utnevnte onkelen sin, general A. Ratwatte, til å gjennomføre prosjektet. Den hardbarkede og hensynsløse general Janaka Perera, beryktet for sine massedrap på tamiler under sin kommando i Østprovinsen og singalesere under JVP-opprøret på 80-tallet, fikk oppgaven som feltkommandant for invasjonen av Jaffna-halvøya.

Selv om folket i Jaffna forventet militære operasjoner på halvøya etter at forhandlingene hadde brutt sammen, hadde de ingen anelse om omfanget og omfanget av de militære forberedelsene som ble iverksatt av regjeringen på Sri Lanka. Tusenvis og tusenvis av stridssoldater og tunge våpen ble innlemmet i Pallaly-komplekset via luft- og sjøveien. Vi fikk senere vite at rundt tretti til førti tusen tropper var samlet fra forskjellige distrikter i øst og sør i landet til dette avgjørende slaget. Men bortsett fra luft- og artilleribombardementet gikk livet videre som normalt i Jaffna. Uvitende om den massive militære oppbyggingen, hadde folket i Jaffna en illusjonær tillit til at LTTE-krigerne ville forsvare Jaffna med hell i tilfelle en invasjon fra den singalesiske hæren. Helt ærlig, Bala og jeg var nervøse for det forestående overfallet. Vi kunne se at en invasjon på halvøya ville føre til massiv ødeleggelse av eiendom til Jaffna. Men enda mer bekymringsfullt var antallet sivile tap en slik invasjon ville påføre. Utsiktene til en fullstendig konvensjonell krig i det tettbygde området var skremmende. Jeg følte meg dypt trist ved tanken på muligheten for at det tamilske folkets kulturelle kapital igjen kunne falle under singalesisk okkupasjon og dominans.

Den 9. juli 1995, som den første fasen av invasjonen av Jaffna, startet de srilankiske væpnede styrkene et massivt militært angrep med kodenavnet «Operasjon Sprang fremover». Tusenvis av godt bevæpnede kamptropper støttet av artilleri og luftbombardementer foretok en tangbevegelse mot Jaffna by. En kolonne med tropper beveget seg fra Pallaly og Tellipallai mot Alaveddy og Sandilipay, mens den andre avanserte fra Mathagal langs kystbeltet av Ponnalay mot Vaddukoddai. Med begrenset motstand fra LTTE nådde de srilankiske troppene utkanten av Vaddukoddai og Sandilipay i løpet av fire dager. Mediene i Colombo jublet og fremhevet historier om dramatiske militære seire av den singalesiske hæren. Men den militære suksessen i den første fasen av Jaffna-invasjonen sendte gysninger gjennom Jaffnas sivilbefolkning. Så jeg ble lettet da Bala fortalte meg at herr Pirabakaran planla en større motoffensiv operasjon for å avverge invasjonen. LTTEs motoffensiv med kodenavnet «Operasjon Tiger Leap» ble lansert 14. juli 1995. LTTE-kommandoenheter angrep militærkonsentrasjonene ved Alaveddy

og Sandilipay og påførte dem store tap. Intense kamper fortsatte i to dager. Under kampene ble et Puccara-kampfly skutt ned av et LTTE-overflate-til-luft-missil, og marinekommandoskipet «Ediththera» ble senket av en Black Sea Tiger nær Kankesanthurai havn. Regjeringstroppene klarte ikke å motstå det voldsomme motangrepet fra LTTE, så de oppga offensiven og trakk seg tilbake til brakkene.

Suksessen med operasjonen «Tiger Leap» og den betydelige skaden som ble påført marinen og luftforsvaret skapte en følelse av lettelse blant Jaffna-befolkningen. Men de var ikke klar over at hærens operasjon «Sprang fremover» var et avledningsangrep for å teste LTTEs forsvarsevne. Operasjonen ble også gjennomført for å forvirre LTTE om den mulige ruten den srilankiske hæren kunne ta for å avansere mot Jaffna by når den virkelige offensiven begynte.

Følelsen av lettelse og normalitet som rådet i Jaffna etter den militære seieren i operasjon «Tigerspranget» viste seg å være kortvarig. Ved slutten av juli 1995 begynte de srilankiske væpnede styrkene å intensivere luft- og artilleribombardementet. Beskytningen og bombingen fokuserte seg på Jaffna by og dens forsteder. Angrepene var vilkårlige og hadde til hensikt å forårsake sivile tap og terrorisere og demoralisere sivilbefolkningen. Dag for dag økte artilleribeskytningen og luftbombingen og fortsatte til slutt utover natten. Ved flere anledninger vekket lyden av nærgående bombefly oss og sendte oss løpende i mørket til bunkeren. Jaffna by skalv under intensiteten av nattens bombardement. Hver natt var et mareritt for menneskene som søkte dekning i bunkere eller våknet og løp til forskjellige områder vekk fra beskytningen for å forsikre seg. Huset vårt ristet og ristet på grunn av vibrasjonene fra eksplosjoner av artillerigranater i nærheten. Jeg kan fortsatt huske de søvnløse nettene og den øredøvende støyen da granatboosterne tente over området vårt. Til slutt ble nattlige beskytninger så hyppige at vi ble lei av å søke dekning og lot det være opp til tilfeldighetene om en skudd traff huset vårt eller ikke. Luftbombardementet var også vilkårlig. Selv om Sri Lankas luftforsvar hevdet at de målrettet LTTEs militærleirer, landet bombene alltid på sivile mål. Den mest beryktede hendelsen var luftangrepet på St. Pauls kirke i Navaly, omtrent fem kilometer fra byen Jaffna. Bomber eksploderte blant de fordrevne som hadde søkt tilflukt i det katolske helligdommen. I denne tragiske hendelsen 9. juli ble 120 sivile – inkludert barn og eldre – drept og mer enn 150 mennesker ble alvorlig skadet. Sri Lanka hadde frekkheten til å hevde at de hadde klart å angripe en LTTE-militærleir. Sri Lankas fornektelse etter massemordet gjorde det enda mer fornærmende og opprørte det hardt rammede Jaffna-folket. Denne forferdelige hendelsen ville blitt mørklagt bak pressesensurens teppe hvis ikke delegasjonen fra Den internasjonale Røde Kors-komiteen (ICRC) hadde utstedt en offisiell uttalelse som bekreftet de sivile tapene, og plasserte skylden for det vilkårlige luftangrepet på Sri Lankas luftforsvar. ICRC-uttalelsen avslørte den brutale krigens natur. Sri Lankas utenriksminister, Kadirgamar, ble dypt forlegen over denne avsløringen og innkalte ICRC-representanten til kontoret sitt og advarte ham mot å blande seg inn i statens indre anliggender. Den andre stygge hendelsen som forferdet folket i Jaffna var luftbombardementet av Nagar Kovil Maha Vidyaklayam (videregående skole) den 22. september, der tjuefire elever ble drept og trettifem alvorlig skadet.

Invasjonen av Jaffna og utvandringen

Den militære invasjonen vi hadde forventet med stor frykt startet 1. oktober 1995 med lanseringen av en offensiv med kodenavnet «Operasjon Torden». Det passende navnet startet med massivt artilleri og luftbombardement mot Valigamam, spesielt i områdene Vasavillan, Pathameni, Atchuveli og Puttur. Etter å ha myket opp LTTEs forsvarsposisjoner med tunge artilleribarrager og luftangrep, angrep tusenvis av srilankiske tropper LTTE-posisjoner ved Vasavillan og Pathameni, noe som utløste voldsomme kamper, som fortsatte i flere dager, med tap på begge sider. Tungt artilleri stasjonert ved Pallaly-basen avfyrte ustanselig granater dag og natt over hele Valigamam – spesielt i den østlige sektoren – og tvang tusenvis av mennesker til å flykte fra sine tradisjonelle landsbyer. «Operasjon Torden» fortsatte i nesten to uker. Den srilankiske hæren, som ignorerte de store tapene den led, overtok flere LTTE-stillinger og erobret de strategisk viktige byene Atchuveli, Avarankal og Puttur. Med erobringen av disse byene visste vi at den srilankiske hæren hadde valgt østflanken av Valigamam som sin rute for å avansere mot byen Jaffna. Følgelig bygde Tiger-kampenhetene massive forsvarsbarrierer i Neerveli og Kopay som blokkerte hovedveien Jaffna-Point Pedro. Vi visste også at hvis Neerveli og Kopay falt, ville de singalesiske troppene raskt bevege seg over Chemmani-vidden og erobre Navatkuli-broen som forbinder Valigamam- og Thenmarachchi-regionene. I en slik situasjon ville anslagsvis en halv million mennesker i Valigamam, inkludert befolkningen i Jaffna by, bli fanget av hæren. Faktisk var det nettopp det strategiske målet til Kumaratunga-regjeringen. Vi ventet og så spent på neste trekk mens «Operasjon Torden» avtok og regjeringstroppene konsoliderte territoriene de hadde erobret fra LTTE. Vi forventet at den neste fasen av krigen ville bli avgjørende. Moralen blant kadrene våre var høy, med en sterk besluttsomhet om å forsvare Jaffna. Men vi var også svært klar over at regjeringstroppene hadde mannskap og ildkraft og viste en sterk besluttsomhet om å oppnå sitt strategiske mål, uavhengig av de store tapene de led.

Den avgjørende dagen kom 17. oktober 1995 da «Operasjon Riviresa» (Solstrålene) startet. Det strategiske målet var Jaffna by. Harde kamper brøt ut i Neerveli-sektoren der LTTE-krigerne var gravd ned og sterkt konsentrert. Mens Tigrene gjorde voldsom motstand fra sine defensive posisjoner, rettet den srilankiske hæren sin artilleriild vilkårlig mot sivile bosetninger i Jaffna by og dens forsteder. Supersoniske og Puccara-kampfly angrep sivile områder i henhold til pilotenes innfall. Den intense luftaktiviteten og artillerigranatene som eksploderte rundt området vårt ved Kokkuvil betydde at Bala og jeg brukte mye av tiden vår på å kappløpe mellom huset og bunkeren omtrent tjue meter fra inngangsdøren. Livvaktene våre, bekymret for at huset vårt kunne være et mulig mål for luftangrep, overvåket bombeflyenes bane og advarte oss hver gang et bombefly begynte å dykke nær huset vårt. Ved flere anledninger feide sjokkbølgene fra eksploderende granater og bomber gjennom bunkeren vår og dro i håret og klærne våre. En kveld vibrerte en plutselig og uventet eksplosjon gjennom huset, kastet opp støv, fikk løse duker til å falle og vinduene ristet. Jeg ble kastet tilbake mot veggen på rommet mitt. Hodet mitt tok hele støyten av støtet, og jeg følte det som om det skulle bli revet fra kroppen min. Jeg falt i gulvet og ropte til Bala at han måtte holde seg nede, i påvente av en sperreild av artillerigranater. Livvaktene våre kom løpende med en lommelykt for å lede oss i mørket til

bunkeren der vi alle ventet for å forsikre oss om at sperreildet var over. Vi fikk senere vite at eksplosjonen var i nabolaget, og at over ti mennesker hadde omkommet.

Hele befolkningen i Jaffna levde i frykt og usikkerhet. Valigamam ble til en drapsmark. Hundrevis av mennesker ble drept og eiendommen deres ødelagt under dekke av «en krig for fred». Verken verdensmediene eller de internasjonale regjeringene viste noen alvorlig bekymring over denne monumentale menneskelige tragedien.

I disse farlige tidene brukte Bala flere timer på å studere kart for å finne mulige ruter der hæren kunne avansere for å nå byen Jaffna. Det bekymret ham veldig, og han var dypt interessert i å forstå hærens potensielle trekk. Ved å studere de daglige hendelsene i kampene, påpekte han for meg at de srilankiske troppene ikke ville være i stand til å trenge inn i de tettbygde områdene og nettverket av veier og stier der LTTE-krigere var tungt forankret. Han beregnet riktig, da det viste seg at de srilankiske troppene kunne forsøke å avansere gjennom kystregionen av Uppu Aru-lagunen langs jordene og myrlandskapet som ligger mellom Jaffna-Point Pedro-veien og den salte lagunen som strekker seg fra Puttur til Chemmani. LTTE-kommandørene var klar over at hæren til slutt kunne søke denne ruten. Dessverre var LTTEs forsvarsfestninger svake i dette terrenget mot den formidable ildkraften til fiendens stridsvogner.

Den 29. oktober overkjørte de srilankiske væpnede styrkene LTTEs forsvarslinjer i Neerveli i et av de blodigste slagene under «Operasjon Riviresa», og de pansrede kolonnene begynte å bevege seg mot Kopay Nord, langs kystregionen av lagunen. LTTE hadde mobilisert flere kampenheter for å blokkere troppenes fremrykning mot Kopay, og det brøt ut harde kamper i området. Situasjonen var svært farlig. Hvis de srilankiske troppene overkjørte LTTEs forsvarsposisjoner i Kopay Nord, kunne de raskt fortsette til Chemmani og erobre Navatkuli-broen og dermed fange befolkningen i Valigamam. Luften var tykk av frykt og spenning. Herr Tamil Chelvan kom til boligen vår og ba Bala og meg – sammen med livvaktene våre – om å forlate huset vårt i Kokkuvil og flytte til Chavakachcheri, hvor han hadde ordnet et hus vi kunne bo i midlertidig. Han sa også at Jaffna-befolkningen ville bli informert om situasjonen neste morgen, og de ville bli rådet til å forlate Valigamam før Navatkuli-broen falt til fiendens tropper. Mens vi i all hast pakket koffertene våre for å dra til Madduvil, en landsby i Chavakachcheri, regnet en endeløs sperreild av artillerigranater ned i nærheten av huset vårt, noe som indikerte at troppene nærmet seg Jaffna by. På vei til Chavakachcheri sank hjertene våre da vi så folkemengder av fordrevne familier vandre langs Kopay-Kaithaddy-veien på flukt fra de fremrykkende kolonnene av srilankiske tropper.

Neste morgen – 30. oktober – kom LTTEs politiske kadrer med en offentlig kunngjøring gjennom høyttalere der de informerte folket i Jaffna og andre områder av Valigamam om at de srilankiske styrkene nærmet seg byen. De erklærte at LTTE-styrkene var fast bestemt på å motstå de srilankiske troppene og forsvare Jaffna, og ba folket om å flytte til tryggere områder i Thenmarachchi for å unngå faren for å bli utsatt for fiendens nådeløse ildkraft. Advarselen traff en nerve hos den opprørte, terrorrammede befolkningen og utløste en rask og forvirret utvandring fra Jaffna.

Utvandringen var en kolossal menneskelig tragedie, uten sidestykke i sine proporsjoner. Hele befolkningen i Valigamam – mer enn fem hundre tusen mennesker – lyttet til LTTE-kadrenes appell og innså den overhengende faren for livene deres fra de invaderende fiendtlige troppene, og gikk ut på veiene bærende på sine aller nødvendigste ting og slepte med seg barna sine, de eldre og de syke. Alle visste at de ville være trygge hvis de bare kunne krysse Navatkuli-broen til Kaithaddy, Thenmarachchi. Denne erkjennelsen førte til et hodestups løp for å krysse broen før fienden blokkerte evakueringen av Jaffna-befolkningen. Veiene som førte til Chavakachcheri var stappfulle av desperate, skremte mennesker. Sykler – det eneste transportmiddelet – ble en byrde ettersom folkemengden stoppet opp på grunn av tettpakket og opphopet menneskemængde. De overfylte prosesjonene av mennesker strakte seg over flere kilometer, og det tok flere timer å bevege seg noen hundre meter. Tragedien ble enda verre av at det begynte å regne. Tårer fra den gråtende himmelen ga bare en liten lindring til de mange tørste, dehydrerte munnene. Barn gråt av sultepine mens foreldrene deres så hjelpeløst på. De eldre snublet langs veiene og stoppet ofte for å trekke pusten. Fratatt mat og vann og utsatt for været, ble de syke sykere. Anstrengt og stresset av den emosjonelle og fysiske omveltningen hendelsen innebar, la en gravid kvinne seg ned ved siden av veien for å føde babyen sin, uten tilsyn ute i friluft. Til tross for de fysiske vanskelighetene folket led, var det en følelse av besluttsomhet og et presserende behov for å unnslippe klørne til en uforutsigbar og farlig fiende som nærmet seg portene til Jaffna.

Den srilankiske regjeringen og dens væpnede styrker forutså aldri en slik masseevakuering av mennesker fra Valigamam. Da de forsto omfanget og omfanget av utvandringen og retningen til den bevegelige folkemengden, innså de, til sin store forferdelse og frustrasjon, at de skulle erobre en spøkelsesby. De fremrykkende troppene kunne ikke gjøre noe for å forhindre evakueringen. På et tidspunkt angrep luftforsvarets jetfly i desperasjon den flyktende befolkningen ved Chemmani og drepte to sivile og skadet fem andre. Denne feige handlingen klarte ikke å avskrekke befolkningen fra å flykte over broen. I løpet av tre eller fire dager forlot en befolkning på en halv million mennesker Valigamam og krysset over til den LTTE-kontrollerte Thenmarachchi.

En enorm fordrevet befolkningsgruppe oppslukte Chavakachcheri, en historisk by kjent for sitt åpne marked og deilige frukt. Hvert hus i byen ga ly og tilflukt til slektninger, venner og fremmede. Jeg kjenner til ett hus der det bodde seksti mennesker, noe som strakk vannressursene og toalettfasilitetene. Overalt i Chavakachcheri – på skoler, høyskoler, templer, kirker, kokosnøttplantasjer og mangolunder – kjempet folk om å finne et sted hvor de og familiene deres kunne bo. Mens jeg syklet til det lokale grønnsaksmarkedet, ble jeg overveldet av følelsen av at det hastet som fylte luften. Byen var full av mennesker og eiendelene deres. Noen mennesker sto bare, omgitt av eiendelene sine, uten noe sted å gå. Andre satt sløvt på huk under trær de hadde hevdet å være sitt hjem. Små bål brant og røyk steg uhyggelig gjennom luften mens kvinner kjempet for å lage mat til sine sultne, slitne og fortvilte familier. Barn gråt og gned seg i øynene og så seg håpløst rundt. De eldre og syke lå på matter på den kalde bakken og tok en kort hvil mens de andre familiemedlemmene våket over dem. En dyp sorg omsluttet meg da jeg var vitne til denne historiske tragedien. De fleste av disse menneskene hadde forlatt sine elegante hus med blomstrende hager og frukttrær. Etter å ha forlatt eiendommen sin som hadde bygget seg opp gjennom generasjoner med hardt slit, ble de nå, over natten, redusert til

elendige forhold, stilt overfor fortvilelse og elendighet. Det var et trist og tragisk scenario å se de stolte og verdige menneskene i Jaffna bevege seg rundt målløst, fattige og hjemløse. Et helt samfunn av mennesker ble tvunget til å forlate sin hellige by, Eelam-tamilenes kulturelle hovedstad, hvor de har bodd i utallige århundrer.

Livet i Chavakachcheri og de omkringliggende landsbyene ble uutholdelig for den fordrevne Jaffna-befolkningen. Stilt overfor en akutt mangel på mat og medisiner, fratatt skikkelig innkvartering, sanitærfasiliteter osv., led de fordrevne ekstreme vanskeligheter. Artilleriildene deres ble tilfeldig rettet mot dem for å skape terror og forårsake tap. Beskytningen minnet også det tamilske folket om den forestående invasjonen av Thenmarachchi. Verken Kumaratunga-regjeringen eller de internasjonale regjeringene viste noen bekymring for den patetiske situasjonen til de fordrevne. Mediene i Colombo iakttok en nøye stillhet som om ingenting hadde skjedd med Jaffna-befolkningen. Media fremhevet bare historier om de «spektakulære» militære fremrykkene til de «modige soldatene» hvis mål var å «frigjøre» folket i Jaffna fra «terroristene» LTTE. Det var én enslig stemme som uttrykte bekymring over utvandringen av Jaffna-befolkningen. Den tidligere FN-generalsekretæren Boutros Boutros Ghali oppfordret de internasjonale regjeringene til å hjelpe den opprømte Jaffna-befolkningen. I frykt for at denne umenneskelige tragedien forårsaket av krigen ville bli internasjonalisert, handlet Sri Lankas utenriksminister, herr Kadirgamar, raskt og benektet eksistensen av noen humanitær tragedie. I et forsøk på å dekke over kriminaliteten i den singalesiske staten, advarte den tamilske ministeren FNs generalsekretær mot å overdrive det «mindre problemet» med et «internt fordrevet» folk som angår de «indre anliggendene» til en «suveren stats». Herr Kadirgamar undertrykte dermed den eneste stemmen som uttrykte genuin bekymring for de fordrevne Jaffna-tamilenes situasjon.

Tilbaketrekking til Vanni

Oppgaven med å imøtekomme behovene til en halv million fordrevne mennesker i Thenmarachchi, samtidig som de deltok i en forsvarskrig mot en formidabel konvensjonell hær klar til å ta over halvøya, var langt utenfor LTTEs ressurser. Selv om noen få kommandoenheter hadde trengt inn i Valigamam og var i stand til å trakassere okkupasjonshæren, bestemte LTTE-ledelsen seg for å flytte mesteparten av styrkene sine til Vanni. Tigrene visste at den singalesiske hæren snart ville gå inn i Thenmarachchi og Vadamarachchi for å ta kontroll over hele halvøya, og at det å kjempe en forsvarskrig fra Chavakachcheri ville være selvmordstanker for både LTTE-krigerne og den overfylte sivilbefolkningen. Med denne erkjennelsen hadde LTTE tatt skritt for gradvis å flytte sine kampformasjoner til Vanni. En del av den fordrevne befolkningen hadde allerede flyttet inn i Vanni i frykt for en eskalering av krigen i Thenmarachchi. Selv om LTTE ønsket å flytte de fordrevne til Vanni, verken forfektet eller oppmuntret de til et slikt prosjekt, siden de innså de praktiske vanskelighetene med å rehabilitere en massiv befolkning. Etter å ha lidd forferdelig som følge av fordrivelse, var betydelige deler av befolkningen usikre på om de skulle velge et usikkert liv i Vanni eller vende tilbake til hjemmene sine under en okkupasjonshær. De ventet og fulgte med på krigens utvikling. Men for en stor del av Jaffna-befolkningen, som åpent støttet og sympatiserte med LTTE, var det ikke noe annet valg enn å følge organisasjonen

inn i Vanni for å unngå militær forfølgelse. Bala og jeg var i denne kategorien. Vi hadde ikke noe annet valg enn å flytte til Vanni eller dø. Vi ventet på instruksjoner fra herr Pirabakaran, og de kom. Kort tid etter var vi på vei mot kysten. Vår pålitelige venn Soosai var travelt opptatt med walkie-talkien og ga instruksjoner til det kvinnelige Sea Tiger-mannskapet som skulle styre båten som skulle ta oss til Vanni. Den dukket raskt opp på stedet og fortøyde omtrent hundre meter i det grunne vannet i Kilally-lagunen. Vi vasset ut, knedypt i vannet, og hoppet om bord i båten. Noen minutter senere var vi på vei over lagunen, og la Jaffna bak oss for et helt nytt liv i Vanni. Destinasjonen vår var landsbyen Visvamadu, omtrent tjue kilometer fra byen Killinochchi. Jeg kunne ikke engang begynne å forestille meg hva jeg kunne forvente, men da Soosai kjørte oss langs den hullete grusveien en time etter at vi landet i Vanni, var områdets økonomiske underutvikling tydelig, selv i nattens mulm og mørke. Ruten til Visvamadu var ispedd små landsbyer og store åpne områder med rismarker og veier omgitt av tett jungelvekst.

Oppholdet vårt i Visvamadu var midlertidig, det første i en rekke boliger vi bebodde under vår tilværelse som fordrevne i Vanni. Visvamadu er en jordbrukslandsby med hardtarbeidende Jaffna-bønder. Disse menneskene hadde sikret seg landet under en statlig koloniseringsplan og hadde forvandlet et område med tett jungel til fruktbare flekker med rismarker og kokosnøttplantasjer. Vi ble venner med flere bondefamilier, og livet vårt i Visvamadu var avslappet og fritt for krigsforhold. Killinochchi ble den sentrale handelsbyen som yrte av den fordrevne befolkningen. LTTE hadde etablert sitt politiske hovedkvarter i Killinochchi, og vi besøkte byen jevnlig. Den 18. april 1996, mens vi fortsatt bodde i Visvamadu, hørte vi om «Operasjon Riveresa 2», der de srilankiske troppene plutselig marsjerte inn i Thenmarachchi og erobret området uten motstand fra LTTE. Denne plutselige militære invasjonen forårsaket kaos blant den fordrevne befolkningen i Thenmarachchi. Tusenvis og tusenvis av panikkrammede mennesker flyktet til Kilally for å krysse lagunen til Vanni. Det var få båter tilgjengelig til å frakte et stort antall terroriserte, stampende mennesker. Tragedien ble ytterligere forverret av luftangrep på den flyktende befolkningen ved Kilally i et forsøk på å stoppe evakueringen av folket til Vanni. Srilankiske bombefly og helikopterkanonskip angrep båtene som fraktet sivile og forårsaket død og kaos. Fanget av de invaderende troppene og forhindret fra å flykte til Vanni på den andre siden av lagunen, hadde den fordrevne befolkningen ikke noe annet valg enn å vende tilbake til sine forlatte hjem i Jaffna. De fordrevnes tilbakekomst til Jaffna ble fremstilt av regjeringskontrollerte medier som en stor seier for Kumaratunga-regjeringen, hvis tropper hadde «frigjort» Jaffna-befolkningen fra «terroristenes» klør.

Så vidt jeg var bekymret, skulle ikke det at et stort antall mennesker vendte tilbake til Valigamam sees på som et tilbakeslag, men som et positivt skritt for folket og kampen. For det første hadde de fleste et eget hjem og et kjent sosialt miljø i Jaffna, noe som etter alles mening var å foretrekke fremfor den elendige tilværelsen i det fri i Thenmarachchi. For meg ville folks tilbakekomst til hjemmene gi dem muligheten til å gjenopprette sin verdighet og selvrespekt etter å ha møtt alvorlig og demoraliserende nød som fordrevne og eiendomsløse mennesker. Like viktig, etter min mening, var det avgjørende for kampen at folket gjenvant eiendommen sin i Jaffna. På denne måten opprettholdt det tamilske folkets bosted på halvøya sitt krav på tradisjonelle landområder, og for det andre forhindret det okkupasjon av ledige tamilske hjem og

tilranelse av land av singalesiske bosetninger, slik tilfellet har vært i Trincomalee-distriktet. Og for det tredje følte jeg det var nødvendig for kampen at folket skulle beholde sin følelsesmessige tilknytning til sitt historiske fødested. At landet var deres og at singaleserne var inntrengerne og de utenlandske okkupantene, var en viktig følelse å pleie. Hvis noen skulle forlate Jaffna, burde det være den singalesiske hæren, ikke Jaffna-folket.

Tragisk nok, etter at flertallet av de fordrevne menneskene vendte tilbake til sine forlatte hjem og landsbyer i Valigamam, forvandlet den singalesiske okkupasjonshæren, under kommando av general Janaka Perera, sakte Jaffna-halvøya til et åpent fengsel. De såkalte «frigjørerne» avslørte snart at de var undertrykkere. Massearrestasjonene, fengslingene, torturen og utenrettslige drapene av sivile er dokumenterte fakta. Over tusen mennesker har forsvunnet, og massegraver, for eksempel ved Chemmani i Jaffna, har blitt avdekket. Forfølgelsen av befolkningen i Jaffna som lever under singalesisk militær okkupasjon er jevnlige nyheter i både lokale og internasjonale medier.

8 Trengsler i Vanni

LTTEs strategiske tilbaketrekning til Vanni var, militært sett, et klokt trekk av herr Pirabakaran. Etter å ha sikret og konsolidert et enormt baseområde i hjertet av Nord-Sri Lanka, skjermet av tett, ugjennomtrengelig jungel, startet Pirabakaran et massivt program for å reorganisere og omstrukturere LTTEs militærmaskineri. Som en skarp strateg visste han at han måtte forsvare jungelterritoriet sitt og kjempe sine fremtidige slag i Vanni-regionen. Han var fullt klar over de militære ambisjonene til Colombo-ledelsen. I påvente av mulige militære invasjoner fra den singalesiske hæren, forberedte han seg på å bygge en mektig frigjøringshær som var i stand til å kjempe både konvensjonell og jungelgeriljakrig. Han lanserte et enormt rekrutterings- og opplæringsprosjekt med sikte på å styrke mannskapet og kampevnen til LTTE-styrkene. Når prosjektet var fullført, planla han å sette i gang en offensiv operasjon mot en større srilankisk militærbase i Vanni. Dette var planlagt å bli gjennomført i begynnelsen av juli 1996.

Vi visste at det ble gjort mange forberedelser til et offensivt angrep. Vi visste også at herr Pirabakaran tilbrakte søvnløse netter med sine øverste militære befalere der de diskuterte en plan for operasjonen. Det var først i siste øyeblikk vi fikk vite hvilken militærbase det var. Etter å ha studert de srilankiske militærposisjonene, spekulerte Bala riktig – at angrepet kunne være mot Mullaitivu-basen. Selv om Bala sto herr Pirabakaran nær, unngikk han alltid å spørre om militære planer. Så snart operasjonen var igangsatt, eller en militær hendelse eller et angrep hadde funnet sted, var Pirabakaran den første som besøkte Bala med fakta og tall for å informere ham om detaljene i operasjonen for utarbeidelse av pressemeldinger til både lokale og internasjonale medier.

Den 18. juli 1996 satte LTTE i gang et massivt militært angrep, med kodenavnet «Uopphørlige bølger», på militærbasen i Mullaitivu. Det var et enormt militærkompleks som innlemmet den gamle byen Mullaitivu og omfattet et område på 2900 meter langt og 1500 meter bredt. Basekomplekset, som ligger langs kystbeltet, fungerte som kommandostruktur og administrasjonssenter for Mullaitivu-distriktet. Veltrente og tungt bevæpnede enheter fra LTTE angrep basekomplekset fra land og sjø og brøt gjennom forsvarsperimeteren etter flere timer med harde kamper. Deretter overkjørte LTTE-krigerne flere minileirer, artilleri- og bombekasterbaser og erobret til slutt de sentrale kommandobygningene. Innen tjuefire timer falt hele basekomplekset til LTTE. De raskt utsendte srilankiske forsterkningene som åpnet et strandhode omtrent fem kilometer sør for Mullaitivu ble til slutt omringet av LTTE-krigere og tvunget til å trekke seg tilbake med store tap. Tigrene forhindret også flere forsøk på å lande forsterkninger langs Mullaitivu-stranden. Kampene varte til 26. juli, da den srilankiske hæren endelig trakk tilbake de siste av sine knuste forsterkninger. Ett tusen tre hundre srilankiske soldater ble drept i en av de verste militære katastrofene som den singalesiske hæren har lidd. LTTE erobret et enormt

våpenlager verdt millioner av dollar, inkludert 122 mm artillerikunnskaper og 120 mm tunge bombekastere med tusenvis av granater. Det var en bemerkelsesverdig militær seier for LTTE. Tre hundre og trettito LTTE-krigere gikk tapt.

På kampens siste dag (26. juli), da LTTE-krigerne var involvert i å rydde opp i basekomplekset og fjerne våpen og ammunisjon, satte srilankiske tropper i gang et lynangrep, med kodenavnet «Sath Jeya», mot Paranthan fra basen deres i Elephant Pass og erobret byen. Det var et avledningsforsøk fra hæren på å distrahere det singalesiske folket som var sjokkert og knust av den ydmykende militære fiaskoen ved Mullaitivu med dens enestående tapstall. Etter å ha erobret byen Paranthan, startet srilankiske tropper fase to av «Operasjon Sath Jeya» 4. august 1996 for å erobre byen Killinochchi. Den sterke motstanden fra LTTE-krigerne hindret de singalesiske troppenes strategiske mål. Bare en del av byen falt i hærens hender. Kampene fortsatte i dagevis. Som gjengjeldelse for de enorme tapene ved Mullaitivu åpnet de srilankiske væpnede styrkene tunge artilleribarrager og luftbombardement, og ødela byen Killinochchi og dens omgivelser.

Under disse harde sammenstøtene i Killinochchi-sektoren bodde vi i Ramanathapuram, en gammel, tradisjonell landsby omtrent ti kilometer fra byen Killinochchi. Omtrent to kilometer nord for boligen vår, i et jungelområde, lå en LTTE-treningsleir, som jevnlig ble utsatt for artilleri- og luftangrep. Nå var vi tilbake i faresonen i et konfliktområde og hørte igjen krigens øredøvende lyder.

Det var mange netter da fallende artillerigranater rystet huset vårt, og vi var dumdristige som ikke søkte dekning i bunkeren. Men muligheten for å bli bitt av en av de mange giftslangene eller skorpionene som bebodde bunkeren, var like reell som å bli sprengt i stykker av artillerigranater. Livvaktene våre sjekket jevnlig den dype sandbunkeren vår, dekket av palmyrahtrestammer og sandsekker. En dag, til vår forferdelse, fant de et stort kobraskinn hengende fra innsiden av taket på bunkeren. De var sikre på at et sted i de mørke mellomrommene mellom trestammene i taket hadde en kobra slått seg til og sannsynligvis stiftet familie. For oss virket tanken på en langsom død fra bittet av en sint kobra mindre tiltalende enn å bli blåst i stykker i fredelig søvn. Vi valgte det siste alternativet og lot det være opp til flaks.

Bortsett fra beskytningen og bombingen i nærheten av huset vårt, var oppholdet vårt i Ramanathapuram en av de hyggeligste tidene våre i Vanni. Enorme margosatrær og kokosnøttplantasjer omringet det sjarmerende huset vårt. I den fremre området produserte alle mangotresortene enorme avlinger etter vår ankomst. Trærne gjorde huset kjølig i det tropiske Vanni-klimaet og behagelig å bo i. Våre få naboer var tradisjonelle Vanni-folk fra en rekke kaster som støttet kampen på en eller annen måte. Men selv om det å bo i Ramanathapuram hadde sine fordeler, var det også en stor ulempe. Den siste landsbyen før Vanni-jungelen, vi var isolert fra tettbygde områder og de viktigste LTTE-kontorene og -leirene. Drivstoffmangelen og den lange avstanden til stedet vårt gjorde at det var få besøkende. Så da offensiven for å erobre Killinochchi truet i horisonten, ble vi rådet til å flytte til et annet område nærmere de andre kadrene. Vi flyttet fra Ramanathapuram for å bo i den historiske byen Kachchilaimadu, noen kilometer fra Oddusudan i Mullaitivu, hvor minnesmerket over den siste tamilske kongen, Pandara Vannian, fortsatt står. Britene hengte ham for hans motstand mot kolonialismen.

Bor i Vanni

Vanni-regionen i Nord-Sri Lanka er en tørr sone med lite nedbør. De gamle tamilske kongene i Vanni-riket utviklet et avansert hydraulisk landbrukssystem ved å konstruere hundrevis av vanningstanker i regionen. I gamle dager, fortalte Vanni-bøndene meg, blomstret matproduksjonen, og overskuddet ble sendt til Jaffna, så vel som til det singalesiske sør. Utenlandsk kolonialisme satte en stopper for den hydrauliske jordbruksmåten, som oppmuntret til et felles produksjons- og distribusjonssystem. Den singalesiske staten som overtok makten etter øyas uavhengighet, fremmedgjorde og isolerte bevisst Vanni-regionen fra alle økonomiske utviklingsprosjekter. Som en konsekvens ble Vanni stadig mer underutviklet, og nettverket av stridsvogner og kanaler som ble bygget gjennom århundrene og vedlikeholdt av kongene, kollapset og gikk i oppløsning på grunn av manglende bruk. Flere stridsvogner forsvant da vollene deres ble skylt bort av sporadiske flom. Med kollapsen av vanningssystemet ble livet til bondesamfunnet i Vanni vanskelig. Den økonomiske embargoen som ble innført av staten Sri Lanka har skapt et annet sett med problemer for de mellomstore grunneierne.

Mange bønder i Vanni lever innenfor rammene av en husholdningsøkonomi. De har kokospalmer, banantrær, kyllinger, geiter, kyr, mangotrær, ris fra risdyrkingen sin og grønnsaker fra hagene sine. Disse husfasilitetene gir dem en bedre sjanse til å overleve. Men drivstoffmangelen til traktorer og vannpumper og forbudet mot gjødsel truet ikke bare deres overlevelse, men også andre sosiale grupper i Vanni. For å overvinne forbudet mot drivstoff til traktorer for å pløye åkrene sine, vendte mange bønder tilbake til dagene med å bruke okser til pløying, som forberedelse til å plante rismark. Dessverre, mens fraværet av traktorer la en ekstra byrde på bøndenes arbeidskraft, medførte forbudet mot gjødsel at avlingene ville gi dårlig avling. Videre kunne ikke risavlinger selges i verken Jaffna eller Colombo, og de ble ofte ødelagt under lagring. Lagringsproblemer, høye produksjonskostnader og dårlige markeder frarådet bøndene å produsere mer avlinger enn nødvendig, noe som potensielt bidro til matmangelen og en økning i matprisene. Mange av bøndene hadde lignende problemer med produksjonen av for eksempel tobakk. Tobakksavlinger kunne ikke eksporteres til sørsiden av øya og råtnet på lager, noe som hindret bøndene i å dekke kostnadene sine og skapte en kontantkrise for dagliglivet og tilbakebetaling av gjeld. I tillegg til deres harde økonomiske tilværelse skapte krigen som eskalerte inn i Vanni hittil ukjente problemer med intern fordrivelse. Invasjonen av Killinochchi etterfulgt av den langvarige «Operasjon Jayasukuru» av den singalesiske hæren for å erobre motorveien A9 som går gjennom hjertet av Vanni, skapte tusenvis flere internt fordrevne mennesker. Bønder måtte søke tilflukt i skoler, templer og leirer, og forlate husene sine, jordene sine, kveget og jordbrukslivet.

Da vi bodde i Vanni-folket på midten til slutten av nittitallet, møtte vi tre grupper av befolkninger: den lokale urbefolkningen, de fordrevne fra Jaffna og det internt fordrevne Vanni-folket. (Vi fikk senere vite at nesten alle de internt fordrevne menneskene fra Vanni hadde returnert til landene sine og gjenopptatt normale liv etter frigjøringen av Vanni-områdene av LTTE under «Uopphørlige bølger 3» sent i 1999). Den fordrevne Jaffna-befolkningen sto overfor et helt annet sett med problemer. Ettersom de bare hadde kommet til Vanni med

et par klesposer, hadde de verken bolig eller arbeid. Bolig og sysselsettingsmuligheter var kritiske problemer. Med andre ord ble de tvunget til å starte livet på nytt. Landområder ble identifisert og ryddet, og de forskjellige avdelingene i LTTE forsøkte å bosette folket i koloniseringsordninger over hele Vanni. Mange mennesker, som hevdet sin uavhengighet og av personlig stolthet, valgte å finne sin egen vei. Med økonomisk hjelp fra utlandet ordnet de sine egne ting, bygde små hytter og slet med å finne arbeid som ville gi dem en inntekt til å fø familiene sine. De fattige og de uten slektninger i utlandet som de kunne søke økonomisk hjelp fra, hadde ikke noe annet valg enn å bli værende igjen i det utilfredsstillende og berøvede miljøet i flyktningleirene, avhengige av frivillige organisasjoner og LTTE for å overleve. Men mange av disse menneskene, pengeløse, hjemløse og fortvilte, kastet ganske enkelt et tykt plastark – gitt til dem av ICRC – under et tre. Det var mange anledninger da vi gikk forbi disse menneskene som sto ved teltene sine, hutrende, kalde og gjennomvåte idet regnet øste ned på dem og vannet forvandlet omgivelsene deres til en tykk, gjørmete pøl. Det samme tragiske synet feide over Vanni under malariaepidemien i 1996 og 1997. I hver krok og hjørne, og ute i gatene, skalv syke mennesker uten noe sted å gå og uten medisiner som en konsekvens av den økonomiske embargoen i de tidlige stadiene av malaria. Overalt hvor vi snudde oss, beveget tynne, dårlig ernærte mennesker seg sakte langs veiene med et håndkle eller et tynt laken drapert over kroppen for å varme seg fra kulden som hadde kommet før feberens topp. Mødre med syke barn ventet på bussholdeplasser i timevis i regn eller brennende hete for å kjøre barna sine til sykehuset. Kolonner av mennesker kunne sees strekke seg i det fjerne på vei mot forskjellige destinasjoner, de hadde funnet ut at det var raskere å gå enn å vente på bussen.

Selv om mange tok egne initiativer for å finne arbeid, vedvarte arbeidsledighet som et stort problem, og den påfølgende økonomiske vanskeligheten undergravde Jaffna-folkets personlige integritet og uavhengighet etter hvert som de sank ned i ekstreme vanskeligheter. De høye levekostnadene og den økonomiske embargoen nødvendiggjorde begrensninger på pengebruken på mat i et stort antall familier. Rapporter om sult i noen hjem filtrerte gjennom, og LTTEs rehabiliteringsorganisasjoner handlet for å gi hjelp til disse desperate familiene. Underernæring var tydelig på grunn av magene, de tynne bena, det falmede svarte håret og den dårlige veksten hos mange barn i hele Vanni. Mangelen på medisiner for behandling av vanlige sykdommer som malaria, tyfusfeber og paracetamol mot virusfeber økte folks elendighet og utsatte dem for livstruende sykdommer.

Den daglige kampen for å overleve gjorde livet til en ren elendighet for tusenvis av de fordrevne. Deler av disse menneskene ble tvunget til å dra til Vavuniya for å søke nye beitemarker. Men de fleste av disse menneskene ble samlet opp av den srilankiske hæren og politiet og dumpet i forskjellige flyktningleirer i Vavuniya. Fratatt bevegelsesfriheten fortsetter disse tamilske flyktningene å leve i åpne fengsler. De som var modige nok til å legge ut på en farefull reise til Jaffna eller Sør-India, hadde også endt opp i flyktningleirer der.

De LTTE-støttede lokale rehabiliteringsorganisasjonene hadde forsøkt å dekke behovene til de fordrevne med begrensede midler og ressurser. Kumaratunga-regjeringen var nådeløs. Bortsett fra den strenge økonomiske embargoen på mat og medisiner, kuttet regjeringen også ned på nødhjelp, noe som tvang den fordrevne befolkningen til å delta i anti-regjeringsdemonstrasjoner

og protester, men uten hell. Regjeringens begrensninger hindret internasjonale frivillige organisasjoner som opererer i Vanni i å yte tilstrekkelig bistand. Det ble fremsatt påstander om samarbeid, og folk klaget over at NGO-ene ikke hadde oppfylt sitt mandat om å bringe denne humanitære tragedien til verdens oppmerksomhet. Den srilankiske regjeringen så på de fordrevne som LTTE-tilhengere og sympatisører og utsatte dem for kalkulert kollektiv avstraffelse. I lys av de ekstreme vanskelighetene som den fordrevne befolkningen står overfor, har LTTE under det norske fredsinitiativet som startet tidlig i 2000, forsøkt å få opphevet blokaden av mat, medisiner og andre viktige varer som er livsviktige for sivilbefolkningen, som en nødvendig forutsetning for samtaler. Kumaratunga-regjeringen har vist liten bekymring for å gjenopprette et normalt sivilt liv i Vanni.

Bortsett fra de innfødte bøndene og den fordrevne befolkningen, er det et stort fiskersamfunn som bor i kystregionene Mullaitivu og Mannar. En del av disse fiskerne var opprinnelig flyktninger fra Trincomalee som hadde bosatt seg hos lokalbefolkningen i Vanni i kystlandsbyer. Forbudet mot drivstoff forstyrret også levebrødet til fiskersamfunnet i Vanni alvorlig og kastet dem ut i dyp fattigdom. Uten drivstoffforsyninger til trålerfiske på dyphavet var industrien så godt som utslettet. Arbeidsledige og uten råvarer å selge på markedet, hadde fiskerne ingen inntektskilde og slet med å overleve på kystfiske. Den srilankiske marinen har drept hundrevis av tamilske fiskere når de våget seg ut i havet. Noe som økte nøden og elendigheten deres ble gjort av ødeleggelsen av hyttene og båtene deres under regelmessige luftangrep langs kystområdene.

'Operation Jayasukuru'

Den 13. mai 1997 ble den srilankiske hærens beryktede «Operasjon Jayasukuru» (Seier sikret) lansert i Vanni. Det var en av de mest ambisiøse militære innsatsene som noen gang er utført av det srilankiske militæretablissementet. Planlagt i fire måneder, men som strakte seg over en periode på nesten to år, viste det seg også å være et av de lengste slagene som ble utkjempet i Sør-Asia. Det endte til slutt i den alvorligste og mest ydmykende militære fiaskoen i Sri Lankas militærhistorie. 'Operasjon Jayasukiru' åpnet to fronter i hjertet av Vanni. En i Nochimoddai-Omanthai-området langs motorveien A9 Kandy-Jaffna og den andre i gårdsområdet Kent-Dollar langs Nedunkerni. Det strategiske målet med operasjonen var å erobre den åtti kilometer lange motorveien som går gjennom sentrum av Vanni, fra Vavuniya til Killinochchi. Agendaen var å dele Vanni i to regioner og systematisk ødelegge alle LTTEs store militærbaser, inkludert Pirabakarans, som ifølge srilankisk militæretterretning lå i den sentrale regionen Vanni. Etter hvert som operasjonen fortsatte, gjorde tusenvis av srilankiske tropper støttet av artilleri, stridsvogner og luftstøtte store fremstøt på de to strategiske stedene. LTTE-styrkene, som nå antok karakteristikkene til et konvensjonelt militær, barket sammen med inntrengerne, og det brøt ut harde kamper. Mens hæren rykket frem mot Nedunkerni, falt artillerigranater i nærheten av Katchilaimadu, noe som tvang oss til å flytte inn i et hus i Puthukuddiruppu, Mullaitivu.

Fra huset vårt i Puthukuddiruppu var lyden av kraftig beskytning under skuddvekslingene en daglig forekomst, i likhet med luftforsvarets angrep som vilkårlig angrep flyktningleirer og sivile områder og forårsaket store tap av menneskeliv. Vi var så kjent med lyden av beskytning at vi kunne skille mellom de forskjellige tunge artilleriene, bombekastere i forskjellige størrelser og stridsvognild, og stedet for kampene, ut fra den fjerne støyen.

Vi visste at «Operasjon Jayasukuru» kom til å bli et langtrukkent slag, siden herr Pirabakaran var fast bestemt på å motstå den invaderende singalesiske hæren med all den militærstyrken han kunne samle. Tusenvis av kampherdede krigere fra Batticaloa under kommando av oberst Karuna ble også innlemmet i Vanni-konfrontasjonen. Men midt i krigens forhold som fortsatte i dager og måneder, levde vi, så vel som folket i Puthukuddiruppu, livene våre så normalt som mulig. Besøkende i huset vårt søkte ofte dekning sammen med oss i bunkeren under luftangrep. Etter angrepet dukket vi opp igjen og fortsatte samtalen vår, mens vi ventet på nyheter om hvor bombingen hadde funnet sted og skadene den hadde forårsaket.

Puthukuddiruppu er en liten by, men med den største befolkningen i Mullaitivu. Navnet oversettes bokstavelig talt til «ny bosetning». Og slik var det for mange, inkludert oss. Byen, omgitt av flere tradisjonelle landsbyer, består av en blanding av mennesker: bønder, fiskere og de mindre kastene imellom, katolikker og hinduer, fastboende og fordrevne. Folk fra Batticaloa, Trincomalee, Kokilai og Kokkuthoduvai flyttet nordover langs østkysten og fant tilflukt i Puthukuddiruppu etter å ha blitt fordrevet under militære operasjoner av de srilankiske militærstyrkene, og som en konsekvens av raseopptøyer eller tvungen singalesisk kolonisering. Da vi dro for å bosette oss i denne landsbyen, fant vi også en stor befolkning av fordrevne Jaffna-tamiler. Naboene våre på den ene siden, som bodde blant de mange kokosnøttplantasjene, var en svært fattig, fordrevet storfamilie fra Kokilai nær Nayaaru. Militære operasjoner og grusomheter begått av de srilankiske militærstyrkene hadde tvunget denne familien til å forlate hjemmene sine i sikkerhet, og de fant et stykke land å bo på i Puthukuddiruppu. Gjennom hardt arbeid med enkle oppgaver tjente mennene i familien nok penger til at sine fattige familier kunne bygge tre små stråhytter for seg selv og barna sine, og der klarte de seg til livets opphold. De herlige, tynne små barna brakte ofte glede inn i livet mitt når deres muntre stemmer ropte gjennom gjerdet «Tante, tante». «Hva er det?», ville jeg rope tilbake. «Kan vi få noen egg fra kyllingene deres? Vi har en rugekylling og vil legge eggene slik at hun kan klekke dem?» spurte de med så stor hast at det virket som om hele livet deres avhengte av at jeg ga dem eggene. Mine forskjellige kyllingsorter hadde vandret inn i hjemmene deres, og fascinert ville de ha noen selv. De ble begeistret da jeg ga dem alle de ferske eggene. En måned senere annonserte de stolt hvor mange kyllinger som hadde klekket – og ba om flere egg. Kyllingavl økte familiens inntekt og forbedret kostholdet deres.

Bak huset vårt, på et goldt stykke land, bodde en annen fordrevet familie fra Jaffna. Disse menneskene hadde pantsatt familiens smykker og eiendeler for å bygge en liten hytte. Foreldrene og tenåringsbarna deres kjempet for å bevare verdigheten sin og leve et anstendig liv. En typisk stolt Jaffna-familie forble de private og avslørte sin fullstendige fattigdom for bare noen få nære venner. Moren og datteren jobbet stille, samlet ved til matlaging og tilberedte enkel mat innenfor det knappe budsjettet. Med typisk tamilsk generøsitet sendte denne damen og

datteren hennes meg jevnlig søt ris og bananer eller «godbiter». Familien var sterke LTTE-tilhengere. En sønn og en datter hadde sluttet seg til LTTE, og en annen datter, i begynnelsen av tjueårene, hadde blitt medlem av Black Tiger-enheten. Morens tryglende bønn smeltet sønnens besluttsomhet, og han forlot organisasjonen og vendte tilbake til familien, men de to døtrene forble LTTE-medlemmer. Til slutt tvang fattigdommen denne familien til å søke grønnere beitemarker i utlandet, og de dro for å starte et nytt liv i India, og etterlot den søte, hvite pomeranianen sin i min varetekt.

Våre andre naboer var medlemmer av en av de eldste, opprinnelige Puthukuddiruppu-familiene. Selv om den bestod av en mangfoldig befolkning, dominerte to eller tre familier i Puthukuddiruppus sosiale struktur. Disse utvidede Vellala-kastefamiliene var i hovedsak eiendomseiere. Som praktiserende hinduer giftet de seg i henhold til de tamilske reglene for endogami og eksogami. Disse menneskenes daglige liv, som fulgte de gamle tamilenes skikker og tro, dreide seg om tempelet og religiøse funksjoner. Likevel lot folk meg komme inn i livene sine og ba meg ofte om å delta på sosiale arrangementer. Husfruen lagde jevnlig mat til de mange religiøse festivalene i det nærliggende tempelet. Hennes ti år gamle sønn dukket alltid opp på kjøkkendøren min med en liten tallerken med mat som moren hans hadde sendt til meg. Mannen hennes ga Bala sekker med peanøtter, slik at han kunne mate de mange ekornene som lekte lykkelig rundt kontoret hans, og de to påfuglene våre, Siva og Sathi. Denne familien var nært beslektet med herr Pararajasingham (Para, som vi kaller ham), lederen for LTTE-rettsvesenet og en nær familievenn av oss, som bodde i nærheten.

Huset vårt i Puthukuddiruppu, som ligger midt på en fire mål stor kokosnøtt- og cashewplantasje, hadde en spesiell atmosfære. Det var et fristed for et utall kjæledyr og dyr, fugler og reptiler også. Ingenting bortsett fra kanskje den bortkomne kobraen fikk lov til å bli skadet eller drept innenfor husets grenser, og de fleste dyrene så etter hvert ut til å være klar over det. Ekorn florerte og påfugler spaserte bedagelig, løshunder kom ofte på besøk i håp om noe å spise og katter kom og gikk. Fugler bygde reirene sine og klekket ungene sine i absolutt trygghet. Banantrærne vi plantet trivdes på vannet som rant av under bading og klesvask ved brønnen. En sirkulær hytte med stråtak under et stort mangotre og omkranset av kokospalmer ble bygget som et kontor for Bala, og det var her, i dette vennlige og fredelige miljøet, vi mottok de fleste av våre besøkende. Huset vårt var sentrum for en rekke sosiale relasjoner. Fordi sikkerhetssystemet vårt var mindre rigid, kom kadrer fra ulike deler av LTTE og publikum på besøk av ulike årsaker og med mange problemer. De fleste kadrene og offentligheten visste faktisk at Bala dannet en bro mellom dem og herr Pirabakaran. Bala lyttet tålmodig til spesielle forespørsler og bekymringer og mange problemer. Hvis det å løse problemet var utenfor hans myndighet, ville saken bli tatt opp og løsninger blitt funnet i diskusjoner med herr Pirabakaran. Hemmeligheter og intriger ble avslørt, ambisjoner og frustrasjoner ble ofte uttrykt og råd var mye ettertraktet; Det var mye latter og få tårer i huset vårt.

Pirabakaran in My View

Herr Pirabakaran var en hyppig gjest i huset vårt; både i offisiell og personlig egenskap. Han kom alene med livvaktene sine og ved andre anledninger med familien sin. Ved midten av 1998 hadde vi kjent og bodd sammen med den legendariske lederen for den tamilske frigjøringskampen, Vellupillai Pirabakaran, i tjue år. I løpet av disse årene med personlig og politisk forhold har vi vært dypt involvert i opplevelser med ham som førte til en forståelse og innsikt i en av de mest komplekse og ledende personlighetene som bestemmer Sri Lankas politikk. Disse tjue årene med forhold omfavnet en epoke i kampen der vi gikk gjennom mange gode tider sammen og reiste og seiret over perioder med motgang i både hans politiske og personlige liv. I løpet av denne tidsperioden hadde vi sett frihetsidealene til en ung militant gradvis forvandles til en konkret virkelighet. Parallelt med marsjen mot frigjøring av sitt folk, har herr Pirabakaran fremstått som et levende symbol på nasjonal frihet og har vokst i tilbedelse til å bli en æret skikkelse blant sitt undertrykte folk.

Sikkerhetsbekymringer har tvunget Pirabakaran til å innta det mange feilaktig har kalt en «tilbaketrukket» livsstil. Hans tilbaketrukne tilværelse under vedvarende krig og hans manglende tilgang til media har gjort ham til vår tids mest misforståtte og fryktede geriljaleder. Han har selvfølgelig blitt mest suksessfull og populær i sin spektakulære militære kampanje. Hans militære evner har ofte forvirret de mange profesjonelle militære sinnene i verden. Så hva er det som har gitt denne korte, tettbygde, velstelte mannen så mye kjærlighet fra sitt folk på den ene siden, og berømmelse fra verden på den andre? Hvordan kan vi forklare motsetningen i hans folks oppfatning av ham, og verdens bakvaskelse?

Herr Pirabakaran, født i kystlandsbyen Valvettiturai 26. november 1954, var en seksten år gammel tenåring da han tok til våpen og engasjerte seg i sitt folks politiske kamp. Han var, med andre ord, en «barnesoldat» om vi bruker dagens språk. Fra de første dagene har han aldri levd et «normalt» liv. Etter hvert som engasjementet hans ble dypere, mobiliserte og organiserte han en gruppe radikal ungdom som delte hans synspunkter i en undergrunnsgeriljaorganisasjon og startet en væpnet motstandskampanje. Hans dristige geriljaangrep brakte ham til statsmyndighetenes oppmerksomhet, og han ble en «etterlyst» mann som levde et undergrunnsliv i Jaffna. Hans dristige væpnede utfordring mot den singalesiske statens makt ga herr Pirabakaran et edelt rykte, og han ble en helteaktig skikkelse blant sitt folk. Den kløkten og intelligensen han med hell brukte for å utfordre staten ble sett på av folket som deres triumf og en bekreftelse av deres stolthet og identitet. Mr. Pirabakarans vedvarende og vellykkede væpnede motstand mot økende statlig undertrykkelse har gitt ham mantelen som nasjonal leder for det tamilske folkets kamp for frihet og uavhengighet. Dette edle målet gir næring til lidenskapen hans og dominerer ånden hans. Kampen har blitt hans liv, og han har blitt kampen.

Selv om Pirabakaran aldri ville gi seg ut for å være teoretiker eller ideolog, plasserer hans politikk ham midt i leiren til en patriotisk nasjonalist. Herr Pirabakarans nasjonalisme er ikke en manifestasjon av tamilsk sjåvinisme eller rasisme, slik mange singalesiske kritikere ønsker å hevde. Hans nasjonalfølelse oppsto fra en besluttsomhet om å motstå singalesisk rasistisk

undertrykkelse som tar sikte på å ødelegge folket hans. Med andre ord gjorde rasismen i den singalesiske staten ham til en voldsom patriot, en lidenskapelig elsker av sin undertrykte nasjon. Hans dype kjærlighet til sitt folk, deres kultur og mer spesifikt – deres språk, gir næring til hans dedikasjon og besluttsomhet for å sikre deres overlevelse. For ham, fritt for abstrakte konsepter og teorier, er problemet det tamilske folket står overfor klart og enkelt, og kampen for frihet er rettferdig. Psyken hans er dypt forankret i jorda til hans moderland, Nordøst-England, som han alltid omtaler som Tamil Eelam. Han har et urokkelig syn på at hans folk har rett til å leve i fred, verdighet og harmoni i sitt historiske hjemland. Hans oppfatning av Tamil Eelam er verken løsrivelses- eller ekspansjonistisk. For ham tilhører Tamil Eelam tamilene, og de har suveren rett over sitt territorium. Han har faktisk verken demonstrert eller uttrykt noen ambisjon om å annektere tradisjonelt singalesisk territorium, og han drømmer heller ikke om et ekspansjonistisk større Eelam slik det fremstår som av noen indiske kritikere.

Herr Pirabakaran har alltid opprettholdt individualitet og kreativitet i utformingen av den væpnede kampen til det tamilske folket. Selv om han var kjent med historien om de nasjonale frigjøringskampene og frihetsperiodene i andre land i verden, omfavnet eller kapitulerte han ikke for noen etablerte modeller eller teorier om frigjøringskrigføring. For ham burde kampmetoder utvikle seg fra de objektive betingelsene som er unike for hver kamp. Han utarbeidet sin egen krigføringsmetodikk tilpasset behovene og betingelsene for folkets kamp. Noen av hans metoder og taktikker for krigføring har gitt ham alvorlig fordømmelse, særlig blant singalesiske politiske og militære analytikere. Likevel har han forsvart sin «hensynsløse» taktikk som et nødvendig middel for å beskytte sin svake og lille nasjon mot en sterk, mektig og hensynsløs fiende.

Mr. Pirabakaran er en aktivist. Han mener menneskelig handling er historiens drivkraft. Hans engasjement for handling snarere enn abstrakt teoretisk analyse av problemer har vært den avgjørende mobiliserende kraften i veksten og utviklingen av organisasjonen han grunnla. Mange unge mennesker var desillusjonert av de meningsløse ordene fra tamilske mainstream-politikere, og beundret Pirabakaran for hans forakt for dobbeltspillet i politikken deres og hans aktive politisk-militære kampanje for å oppnå sine mål. Og i stor grad og mot enda større odds har herr Pirabakaran lykkes med å opprette en tamilsk nasjonalhær som er i stand til å motstå singalesisk statlig undertrykkelse. Og selv om han på dette stadiet av kampen ikke har oppnådd sitt endelige politiske mål, ville organisasjonen han har bygget opp de siste tjuefem årene – LTTE og det tamilske folket som en identifiserbar nasjonal formasjon – blitt utslettet fra øya for mange år siden hvis det ikke hadde vært for den briljante planleggingen og gjennomføringen av den væpnede kampanjen som ble ledet av Mr. Pirabakaran. Dette konkluderte jeg med ut fra min egen erfaring med kampen, og det er den utbredte oppfatningen blant det tamilske folket. Men mens herr Pirabakaran prioriterte nødvendigheten av væpnet kamp for å oppnå politiske mål, forsterket Balas intervensjon den politiske dimensjonen av den væpnede kampen. Forholdet mellom disse to målbevisste personene har vært unikt. Det er et av de forholdene der to forskjellige personligheter kommer sammen i en bestemt konjunktur og spiller betydelige roller i historiens bevegelse.

Bala har alltid sett på sin rolle i LTTE og kampen som rådgiver og teoretiker for Pirabakaran og organisasjonen. Balas mangel på bekymring for makt, hans vilje til å begrense sin rolle

til skriving, undervisning og rådgivning, og hans åpenbare engasjement i kampen, gjorde til slutt Bala til den mest pålitelige og troverdige rådgiveren for Mr. Pirabakaran. En egenskap som herr Pirabakaran har beundret og verdsatt i Bala i alle disse årene, er hans engasjement for sannheten. Bala har alltid handlet ut fra prinsippet om at han skal formidle nøyaktige og sannferdige råd i både Pirabakarans og kampens beste interesse. Hvorvidt herr Pirabakaran alltid har fulgt rådet eller var misfornøyd med det han åpent formidlet, var ikke Balas bekymring. Som rådgiveren til herr Pirabakaran, Bala, mange ganger har fortalt meg, var det hans plikt å fortelle sannheten, uansett hvor usmakelig den måtte være.

Og det var på det personlige plan man kan få mer innsikt i herr Pirabakaran. I motsetning til den utbredte oppfatningen i utlandet, er herr Pirabakaran en varm og sosial person. Faktisk, hvis det fantes ett ord som kunne oppsummere herr Pirabakaran i en sosial og personlig kontekst, ville det være «selskapelig». Mr. Pirabakaran elsker å snakke. Han er interessert i mange saker og har sterke synspunkter. På noen synspunkter er jeg uenig. En av hans favorittinteresser er vitenskap, og han oppfordrer kadrene til å lære ny teknologi og vitenskapelig kunnskap. En annen interesse for Mr. Pirabakaran er tamilsk kultur. Han har oppmuntret til kulturelt uttrykk i mange former i organisasjoner og samfunn. Kulturprogrammer utgjør faktisk en viktig del av treningsleirlivet, og de fleste kadrer forventes å delta og bidra på ett eller annet nivå. Utviklingen av tamilsk frigjøringslitteratur og -kunst har alltid hatt Pirabakarans helhjertede støtte. Men mest av alt er herr Pirabakaran en kjenner av god mat. Selv har han alltid vist en spesiell interesse for å lage forskjellige matvarer, og gjennom årene har han utviklet en kresen smak. Han ser på matlaging som en kunst og å spise som en grunnleggende glede i livet. Han har ofte syntes det er vanskelig å forstå hvordan min interesse for mat kan begrenses til ferske grønnsaker. Likevel har han alltid vært hensynsfull nok til å lage mat etter min smak når jeg har besøkt familien hans for et måltid. Før han dro fra huset vårt, pleide han alltid å spørre om kostholdet vårt. Han lettet meg regelmessig for matlagingsbyrden ved å sende Bala mat fra kjøkkenet sitt, og når han lagde mat til arrangementer for kadrene sine. For meg, som er vegetarianer, tenkte han seg godt om før han bestemte seg for en smakfull rett han kunne lage til meg. Ikke sjelden fikk han kokkene sine til å lage en spesiell vegetarrett og sendte den hjem til oss sammen med Balas mat.

Det er tydelig at herr Pirabakaran har en usedvanlig interesse for militære saker. Men det er ikke de enkle tingene med uniformer, våpen og krigsteknologi som tiltrekker denne mannen til en militær livsstil. Det er, etter min oppfatning av ham, visse militære prinsipper som herr Pirabakaran også verdsetter som sentrale for et anstendig liv. Disse prinsippene er en del av hans bredere sosialfilosofi. Den viktigste av disse er disiplin. Disiplin, i herr Pirabakarans perspektiv, er et sentralt konsept i livet. Det styrer hans rolle som leder av en politisk-militær struktur, hans personlige liv og hans samfunnssyn.

I sitt personlige liv er herr Pirabakaran disiplinert i alle dimensjoner. Helt fra begynnelsen av hans kampdager har det aldri vært et hint om upassende oppførsel eller skandale rundt ham. Han har aldri røykt eller drukket alkohol, og foretrekker at andre ikke gjør det. Den eneste personen i organisasjonen som han tolererte røyking var Bala, og det var av hensyn til alderen hans og den personlige respekten han hadde for ham. På besøk hjemme hos oss ertet han ofte

Bala for den usunne vanen sin. Han viste også sin avsky for lukten av sigarettrøyk, og Bala unngikk å røyke foran ham.

For Pirabakaran er mot hos mennesker en beundringsverdig egenskap. Han beundrer og respekterer manifestasjoner av mot, ikke bare i sine kadrer, men folk generelt. Mot er uløselig knyttet til et positivt og absolutt inspirerende trekk ved karakteren hans, som er det å ikke la seg underkue eller avskrekke av noe i livet, uansett hvor formidabelt og mektig det måtte være. Han har en ukuelig viljestyrke og tillit til at alt kan oppnås hvis man bruker sinnet og fokuserer på prosjektet. Det er ikke ubetydelig at et av hans favorittordtak er «Den som tør, vinner». Jeg spurte Bala om hva han så på som den egenskapen han beundret mest hos herr Pirabakaran. Den unike egenskapen som Bala satte pris på ved Pirabakarans personlighet var hans enestående selvtillit i motgang. Pirabakaran har alltid vist, bemerket Bala, en fast, resolutt og urokkelig selvtillit i jakten på sitt folks sak. Pirabakaran tror på "Dharma" loven om rettferdighet. Hans indre besluttsomhet og selvtillit stammer fra troen på at hans folks sak er rettferdig og rettferdig, og derfor til slutt vil lykkes, forklarte Bala.

Men bortsett fra å være en politisk skikkelse og en venn for mange, er herr Pirabakaran også en familiemann. «På vakt» tjuefire timer i døgnet, hver dag i livet sitt, har han måttet balansere ansvaret sitt mellom kampen og forpliktelsene som ektemann og far. Det kan argumenteres for at hans kone Mathy har gjort det største offeret og ikke har nytt godt av mannens selskap på det nivået hun skulle ønske. Mathys konstante omsorg for barna setter henne åpenbart i en posisjon til å ha større innflytelse over dem. Men Pirabakaran-familien kunne aldri klassifiseres som «normale». Det å være kone og barn til herr Pirabakaran plasserer dem i en unik sosial posisjon og bestemmer deres livsstil og forhold. Det som er aller viktigst for både herr Pirabakaran og Mathy er barnas trygghet og fremtid. Derfor oppmuntrer både Mathy og herr Pirabakaran, som er i samsvar med Jaffnas foreldres tenkning og ambisjoner, barna i deres utdanningsstreber. Spesielt Mathy har brukt mange timer på privatundervisning av barna sine hjemme, og hun fremmer en sunn lidenskap for kunnskap i dem. Men familien hans er livsnerven for herr Pirabakaran. Mange ganger når han har fri, besøker han huset vårt med Mathy og deres tre barn, Charles, født i 1985, Towaraha ett år yngre, og Balachandran, som var et uventet tilskudd til familien i 1996. Jeg ante ikke da jeg hjalp Mathy med å føde hennes første sønn at han ville vokse opp og ligne på herr Pirabakaran, ikke bare i utseende, men også i egenskaper. Towaraha, den eneste jenta, er mer seriøs og studerer godt. Det siste barnet, selv om det hadde herr Pirabakarans trekk og åpenbart var en favoritt i familien, hadde ikke vokst tilstrekkelig til at jeg kunne kommentere personligheten hans da jeg forlot Vanni.

LTTE-bryllup

Vi møtte ofte herr Pirabakaran og Mathy på de mange sosiale arrangementene som ble holdt av de ulike seksjonene i organisasjonen og i bryllup. Faktisk ble noen av våre lykkeligste dager tilbrakt på disse arrangementene, siden de ga oss muligheten til gjenforeninger med kadrer og kommandører vi kanskje ikke ville sett på mange måneder. Bryllup var spesielt

hyppige ettersom de eldre kadrene - menn og kvinner - forelsket seg og ønsket å gifte seg. LTTE-bryllupene er arrangementer med et progressivt innhold som kombinerer de positive elementene i tamilsk kultur og tar avstand fra de mer reaksjonære aspektene. For eksempel er LTTE-bryllupsseremonier enkle, og består av avleggelse av bryllupsløfter og signering av et register, og uten religiøse ritualer. Likevel bruker bruden den tradisjonelle 'kooraien' eller den røde bryllupssarien, og brudgommen bruker den hvite vertien og skjorten. «Thali», symbolet på ekteskap for kvinner i tamilsk kultur, knytes rundt brudens hals av brudgommen, men noen få endringer har blitt innført. Den tradisjonelle gullkjeden som «thali» vanligvis henger fra er erstattet av en enkel gul tråd, og selve «thali» er et firkantet stykke gull med symbolene fra tamilsk kultur inngravert i det, og erstatter de tradisjonelle religiøse insigniene. Bruddet med de tradisjonelle flamboyante og dyre bryllupene ble sett på som et friskt pust.

Følget av kvinnelige kadrer som deltok for å hjelpe og støtte bruden ble vanligvis ledet ved disse anledningene av Vidusa, den høyest rangerte kvinnelige militærkommandanten. Vidusa var mindre selvsikker i det sosiale miljøet enn på slagmarken, og hennes brede smil viste alltid hvor glad hun var i å se de unge kvinnelige krigerne under hennes kommando gifte seg. Vidusa var ofte omgitt av sine eldre kolleger ved disse anledningene. Blant dem var Thanikai Chelvi, som ledet kvinnefløyens militærkampanje i Jaffna etter okkupasjonen av den srilankiske hæren. Thanikai Chelvi var en erfaren kader som fikk omfattende kunnskap om de sosiale problemene til tamilske kvinner da hun jobbet i den politiske seksjonen i Jaffna og Vanni. Min erfaring med å leve et undergrunnsliv under IPKFs okkupasjon av Jaffna, betydde at Thanikai Chelvi og jeg hadde mye å dele da vi diskuterte hennes undergrunnsliv i det okkuperte Jaffna. Denne slanke, smilende, uforferdede unge kvinnen levde på en knivsegg da hun tjenestegjorde under jorden i Jaffna, omgitt av fiendtlige tropper. Ironisk nok kom hennes død ikke i den farlige undergrunnsverdenen Jaffna, men mens hun ledet en kontingent kvinnelige krigere i kamp i Mannar i 2000.

Bryllupsseremoniene ble vanligvis holdt på et av LTTE-kontorene, etterfulgt av enten snacks eller et måltid etterpå. Latter og spøking fylte den friske natteluften under stjernehimmelen mens venner og kolleger nøt den velvilje som ble delt i bryllupet. Blant disse seremoniene ville være personer som dr. Pathmalojini, den første legen som ble med i LTTE og min nære venn fra min tid i Jaffna og Vanni. Jeg møtte Pathma første gang rett etter at krigen med IPKF brøt ut, da hun jobbet på Oorani-sykehuset i Valvettiturai. Noen av våre sårede kadrer hadde blitt innlagt på sykehuset, og hun tok seg av dem. Da jeg dro for å besøke den skadde, uttrykte hun bekymring for at de indiske troppene kunne arrestere henne, og hun ba meg om å ordne med en ampulle med cyanid som hun kunne bære med seg. Hun fortsatte å ta risikoer og tok seg av sårede LTTE-kadrer i hemmelige gjemmesteder inntil hun til slutt ble arrestert av IPKF og utsatt for psykologisk tortur. Den indiske hæren løslot henne etter offentlige protester foran leiren der hun ble holdt fanget. Likevel klarte ikke erfaringene hennes med IPKF-fangerne å knekke viljen hennes, og hun fortsatte konsekvent og uten å nøle å behandle de skadde LTTE-kadrene både på slagmarken og på LTTE-sykehusene. Padma tok på seg mer arbeid da hun begynte å lære LTTE-kadrene grunnleggende medisinske prosedyrer og sykepleie. Hun brukte fritiden sin på å tjene offentligheten. Hun giftet seg til slutt med herr Karikalan, den tidligere nestlederen for den politiske seksjonen.

For å sikre at disse bryllupsfunksjonene så vel som andre viktige anledninger ble vellykkede, delegerte herr Pirabakaran oppgaven til herr Tamil Chelvan, leder for den politiske seksjonen. Herr Tamil Chelvan var en av de yngste kadrene som sluttet seg til kampen i de første dagene i 1984. Det var hans lidenskap for kampen, kombinert med hans dedikasjon, som fanget Pirabakarans oppmerksomhet. Etter sin militære trening innlemmet Pirabakaran Tamil Chelvan i sin indre krets ved å rekruttere ham som en av sine mest pålitelige livvakter. Når det gjelder kampen, er Tamil Chelvan en samtidig av Sornam, etter å ha fungert som livvakt for Mr. Pirabakaran. Han ble forfremmet til stillingen som kommandør for Tenmarachchi, hvor han sto overfor utfordringen med å lede motstanden mot den okkuperende indiske hæren. Han lyktes med denne oppgaven og ble belønnet med stillingen som kommandør av Jaffna, hvor han deltok i mange slag for å forsvare halvøya. Tamil Chelvan bærer også sine krigsarr fra de flere gangene han har blitt såret. Den farligste skaden som truet livet hans, oppsto da granatsplinter fra eksploderende luftbomber knuste beinet hans. Med lemmet hengende fra kroppen og kraftig blødende, var Tamil Chelvan på randen av døden da han ankom Jaffna sykehus for gjenopplivningsbehandling. Mirakuløst nok overlevde han skadene, og etter en lang periode med rekonvalesens og læring av å gå med støtte av en spaserstokk, gjenopptok han sine plikter. Tamil Chelvan ble forfremmet til leder for den politiske seksjonen etter Mathaya-skandalen og Kittus uheldige død for den indiske marinens hender. Han forblir på posten.

Som en betrodd venn av Mr. Pirabakaran har Tamil Chelvans arbeid jevnt og trutt utvidet seg til å omfatte, i tillegg til hans mange ansvarsområder som leder for den politiske fløyen av LTTE, oppgaven med å arrangere LTTEs arrangementer, inkludert bryllupene. Han ble assistert av Sudha, lederen for Tamil Chelvans administrative struktur, en utrettelig og kreativ arbeider. Tamil Chelvan delegerte ansvaret for å ta vare på oss og vedlikeholde oss mens vi var i Jaffna og i Vanni til Sudha. Med Mr. Tamil Chelvans interesse og Sudhas ferdigheter ble livet vårt i både Jaffna og Vanni gjort mye enklere. Tamil Chelvan var generøse mot oss og gjorde alt de kunne for at vi skulle ha det relativt komfortabelt. Han sendte meg regelmessig frukt og grønnsaker som han bestilte spesielt fra byen Vavuniya. Som en anerkjennelse av Balas lange historie i organisasjonen, hans erfaring og brede kunnskap, konsulterte Tamil Chelvan alltid Bala og verdsatte hans råd om vidtrekkende spørsmål. Bala støttet Tamil Chelvan med hans intellektuelle innspill i det politiske arbeidet. Han var ofte på besøk hos oss for å diskutere politiske spørsmål, og ganske ofte for et måltid. Favorittretten hans var min hvitfiskkarri (sothi), som han likte å spise det kokte fiskehodet fra.

Frigjøringskrigens helter

Høytstående kommandører respektert av LTTE-kadrene og det tamilske folket som krigshelter i frigjøringskampen var blant de besøkende i hjemmet vårt. En slik kommandør var Soosai, Sea Tiger-kommandør. Soosai, som kommer fra fiskerlandsbyen Polygandy i Vadamarachchi, sto Bala og meg svært nært. Forholdet vårt til Soosai strekker seg helt tilbake til den indianske okkupasjonen av Jaffna, da vi var under jorden i Vadamarachchi. Vi fornyet kontakten under

oppholdet vårt i Vadamarachchi i 1990 etter at vi kom tilbake til Jaffna etter forhandlingene med Premadasa-regjeringen. Soosai hadde ansvaret for Vadamarachchi-sektoren før han ble kommandør for Sea Tiger. Det var i løpet av disse dagene Bala hjalp til med å arrangere Soosais bryllup.

Soosai blomstret i sin rolle som kommandør for Sea Tiger-enheten, og dette var tydelig i suksessen han har oppnådd med å bygge opp marinevingen til LTTE. Soosai er en pålitelig fortrolig av Mr. Pirabakaran. Etter å ha innsett den strategiske betydningen av marinemakt i Eelam-krigen, hjalp Pirabakaran Soosai på alle måter med å bygge opp den tamilske marineenheten. Med kombinasjonen av Pirabakarans lidenskap og kreativitet og Soosais harde arbeid og administrative evner ble LTTEs marinevinge en effektiv maritim kampstyrke som utgjorde en alvorlig utfordring for den srilankiske marinen. Sea Tiger-enheten, under kyndig kommando av Soosai, har vært involvert i flere sjøslag som har påført den srilankiske marineflåten alvorlig skade, og har også gitt bemerkelsesverdige bidrag i landslag ved flere strategiske sjølandganger av LTTE-tropper.

Men bortsett fra sjøslag og transport av kadrer, har Sea Tigers en liten enhet som driver med fiske for organisasjonen, og Bala var en mottaker av fangsten deres. Bala liker å spise den ferskeste fisken, så han unnet seg ofte noe ekstra når Soosai sendte fisk rett fra stranden til huset vårt til lunsj.

Soosai er i hovedsak et sosialt og vennlig menneske, og er populær blant folket for sin sympatiske, rettferdige og jordnære tilnærming. Det er kanskje hans vennlighet og tilsynelatende gavmildhet som vant hjertet til Sudha, Soosais hengivne kone. Sudha og Soosai, og deres to små barn, Sindhu og Manniarasan, var alltid generøse med å dele sin familievarme og hengivenhet med oss de mange gangene vi besøkte dem for å spise og på besøkene deres hjemme hos oss. Sudha, fra Uddupitty, Vadamarachchi, er søsteren til Shankar, LTTE-kaderen hvis dødsdag feires som heltedagen. Sudhas stille, selvsikre og rolige væremåte bringer glede og ro i familien.

En annen legendarisk skikkelse i den tamilske kampen for frihet som besøkte huset vårt, er den ruvende skikkelsen og personligheten til Sornam. Sornams historie i LTTE går tilbake til midten av 80-tallet da han var en av livvaktene til Pirabakaran. Som ung mann besøkte han jevnlig huset vårt i Chennai i egenskap av en betrodd assistent for herr Pirabakaran. I løpet av IPKF-perioden avslørte hans militære potensial, ekstraordinære mot og åpenbare administrative talenter seg og presset Sornam opp i gradene i militærstrukturen, noe som kulminerte i den mest betrodde rollen som ansvarlig for Pirabakarans personlige sikkerhet. Respekten og beundring Sornam nøt fra kadrene under hans direkte kommando og innad i organisasjonen var tydelig hver gang Sornam kom i deres nærvær. Noe som bidro til den utbredte kjærligheten og respekten for ham, var hans åpenbare villighet til å lede fra fronten, dele krigens prøvelser og opprettholde disiplinen til troppene under hans kommando. Sornam har ledet LTTE-krigerne til mange seire i kamp og har blitt skadet ved flere anledninger. Det var forferdelig for oss å se denne milde kjempen slite på Jaffna General Hospital med alvorlige bryst- og armskader han pådro seg under store slag i nord.

Bortsett fra sin egen personlige sikkerhet, delegerte herr Pirabakaran ansvaret for vår beskyttelse til Sornam mens vi bodde i Valigamam. Et team med utvalgte kadrer fra herr Pirabakarans personlige livvakter ble utplassert hjemme hos oss for å ivareta sikkerhetsbehovet vårt. Sornam besøkte huset vårt regelmessig for å gjennomgå og gi oss råd om sikkerhetssituasjonen vår, og for å ivareta kadrenes behov og velferd. Sornam var to meter høy og solid bygget, og fremsto som en galant skikkelse, plettfritt kledd i uniformen sin. Hans generelle avslappethet og selvtillit undervurderte det enorme militære ansvaret han bar.

Etter mange år med risiko for livet på slagmarken og tjuefire timers tjeneste for herr Pirabakaran og organisasjonen, var det en gledens dag for oss da vi var i bryllupet hans. Bruden hans var den vakre Jenny, tredjekommanderende for kvinnenes militære fløy. Jenny unnslapp døden da huset hennes ble truffet direkte av srilankisk luftbombardement under «Operasjon Riversa». Hun ventet sitt første barn. Sornam var ikke i huset, men på slagmarken og forsvarte Jaffna mot de fremrykkende singalesiske troppene på tidspunktet for hendelsen. Senere, i Vanni, tok Sornams arbeid ham ofte bort fra Jenny til Trincomalee i lange perioder, og vi besøkte ofte hjemmet hennes for å oppmuntre henne i disse dagene med angstfylt separasjon. De har forblitt et lykkelig par med to små jenter.

Banu og Theepan, militære befal med enormt mot og skarp operativ evne, er verdige mottakere av organisasjonens respekt og beundring. Banu, som den tidligere kommandanten av Jaffna, er kjent for sin uselviske mangel på respekt for sitt eget velvære på slagmarken. Som sjef for Kittu Artillery Unit har Banu trent kontingenter til en høy grad av profesjonalitet og bidratt til utviklingen av LTTE-kampformasjonene til en effektiv konvensjonell styrke. Artilleri- og bombekasterenhetene under hans kommando ekspanderte raskt og sikret bemerkelsesverdige seire i flere avgjørende slag i frigjøringskrigen. Banu hjalp ofte Bala i studiet av krigsfronten ved å gi ham omfattende kart som han kunne følge den militære utviklingen på slagmarken fra. Med Bala, som en dyktig vitseforteller, og Banu, som en mann som liker subtil vidd, var møtene mellom de to på Balas kontor fulle av latter.

Theepan, en annen høytstående kommandør fra Vanni, med betydelig militær erfaring, er lavmælt og beskjeden. Så berømt er hans rykte og respekten for hans militære evner i bevegelsen at man blir slått av hans tilsynelatende ydmykhet i sin omgang med mennesker. Presentasjonen hans skjuler en briljant strateg og en stålfast, målrettet mann, og det er disse egenskapene som inspirerer og oppfordrer kadrene under hans kommando til større innsats på slagmarken. Besøkene hans hjemme hos oss innebar vanligvis en realistisk utgreiing fra Theepan om den militære situasjonen i bytte mot en utgreiing av utviklingen i den politiske sfæren fra Bala.

Av de militære befalerne var det én person som vi møtte sjelden, men som vi likevel delte gjensidig respekt for, den erfarne militærbefaleren Balraj. Utrolig som det kan virke, er denne kamphelten en reservert mann. Balraj er kjent, elsket og respektert ikke bare for sine legendariske militære suksesser og ubestridte og overflod av mot, men også for sin fullstendige engasjement og hengivenhet til kadrene under hans kommando. Balraj er følsom og respektfull overfor ofrene og trengslene de har gjennomgått, og velger å tilbringe så mye tid som mulig i leirene med dem. Et visst mål av Balrajs mot åpenbarte seg for oss da granatsplinter knuste høyrebenet hans i Yarl Devi-slaget i 1993. Det ble tatt en beslutning om ikke å amputere lemmet, og Balraj led

den uutholdelige smerten ved å reparere lemmet. Under våre besøk hos Balraj på Jaffna sykehus, viste smerten seg i hans fortvilte ansikt da han erkjente smerten skaden påførte ham. Ustabil diabetes forverret helbredelsesproblemene hans. Etter mange måneder i sengen og mye smerte, gikk Balraj til slutt igjen på beinet, men skaden ga ham permanent halting og tilbakevendende sårinfeksjon. Likevel har han sett på skaden sin som ubetydelig i sammenligning med lidelsen og ofrene til kadrene sine, og fortsetter å fungere som feltkommandør i krigssonen den dag i dag.

Blant herr Pirabakarans nære fortrolige som besøkte huset vårt, om enn sjeldnere, var den uforlignelige Tamilenthi. Tamilenthi har vært en høyre hånd av Mr. Pirabakaran siden de tidligste dagene, og gjennom årene har forholdet deres vokst og blitt dypere. Gjennom disse lange årene i den indre kretsen til Mr. Pirabakaran har Tamilenthi i hovedsak vært ansvarlig for finansseksjonen, og håndtert milliarder av rupier uten antydning til upassende oppførsel fra hans side. For herr Tamilenthi er økonomien like viktig for kampens suksess som våpnene, og det er med samme ansvar at han har ledet finansavdelingen gjennom årene under ekstreme vanskeligheter. Det har faktisk skjedd på bekostning av mye kritikk fra bevegelsens ulike avdelinger for hans strenge og samvittighetsfulle fordeling av organisasjonens midler.

Tamilenthis lidenskap for gammel tamilsk litteratur og den etiske filosofien «Thiruvalluvar», og hans klage over korrupsjonen i den dravidiske bevegelsen i Tamil Nadu, ga ham et rykte som en tamilsk purist. Likevel, til tross for det som kan kalles hans «eksentrisiteter», er Tamilenthi en tankefull og kultivert gentleman bak sitt tøffe ytre. Som en mann som har mistet tre brødre i kampen og har en enorm respekt for de enorme ofrene som kadrene og folket har gjort, ser Tamilenthi på opprettelsen av en uavhengig tamilsk stat som det tamilske folkets umistelige rett.

En sjeldnere gjest i huset vårt, men likevel en ung kvinne som vi hadde kontakt med og som var verdig respekt og beundring, var den usedvanlige kommandanten Vidusa. Vidusa er fra en konservativ brahman-familie i Jaffna. Hennes beskjedne og beskjedne presentasjon skjuler en virkelig eksepsjonell ung kvinne. Jeg møtte Vidusa i kvinnekommandoens treningsleir i Alampil-jungelen under Premadasa-samtalene. Hun hadde ingen spesiell rang i de første dagene hun ble med i organisasjonen. Men siden hun ble utplassert på slagmarken fra 1990 og utover, har Vidusa vist bemerkelsesverdig mot og lederegenskaper som har ført henne opp i rekkene blant LTTE-kvinnene til stillingen som oberst: på nivå med de høyest rangerte mannlige befalerne. Når det gjelder nasjonale frigjøringskamper og kvinners rolle i både geriljakrig og konvensjonell krig, etablerer Vidusas historie med over et tiår med kontinuerlig slagmarkserfaring og militært lederskap henne som en av de mest bemerkelsesverdige og prisverdige kvinnelige soldatene i militærhistorien. Vidusa er utvilsomt en av de mest erfarne kadrene i hele LTTEs militære struktur, etter å ha tilbrakt et tiår i påfølgende slag med å kommandere de kvinnelige krigerne og dele livene deres på frontlinjene.

Blant våre venner og faste besøkende var det de som brakte med seg et mangfold av synspunkter, kritiske meninger så vel som latter til hjemmet vårt. En av dem, velkjent i litterære kretser og nær venn, var Puthuvai Ratnathurai, «poet laureate» i LTTE og en mann med enorm personlighet. Puthuvai så alle saker alvorlig og dannet seg sterke meninger om de fleste emner. I

sin sosiale plassering som skulptør ble Puthuvais verdensbilde formet rundt sentrum av tamilsk kultur, tempelet. Hans dyptgående kunnskap om tamilske kulturelle skikker og språk gjorde at jeg i vennskapet hans hadde en person som var i stand til å forklare mange av måtene og betydningene av tamilsk liv. En spesielt kjærlig dimensjon ved Puthuvais personlighet var hans fryktløse hevd av sin rett til å si sin mening, og det er fra Puthavais munn at noe av den livligste og mest skarpsindige kritikken strømmet til. Det gjorde også humoren hans. Med sin subtile språkbruk kunne Puthuvai alltid stole på at han ville frembringe latter på møtene våre. På våre mange besøk hos hverandre pleide Puthuvai å trekke frem bunken sin med betelblader, gi ett til meg og deretter tilberede «betelen» sin. Og så mange kjølige kvelder har gått med Puthuvai som underholdt oss med sin vidd og humor mens han glattet limepastaen utover betelbladet sitt, stablet på aracan-spon, rullet bladet og dyttet det inn i munnen og tygget til leppene hans ble røde.

Puthuvai var ansvarlig for kulturseksjonen til LTTE og ansvarlig redaktør for det litterære tidsskriftet «Vellichum». Det var til denne publikasjonen Bala skrev mange artikler på tamil. Bala skrev under pseudonymet «Bramagnani» en serie artikler om filosofi, sosiologi og politikk. Det var Puthuvais oppmuntring som førte til at boken min om medgiftssystemet, «Unbroken Chains», ble oversatt til tamil og publisert i en artikkelserie i «Vellichum». Puthuvai er kjent for sin poesiskriving, eller mer spesifikt, folkets poesi. Hans forfatterskap er kjent for den emosjonelle og realistiske skildringen av det tamilske folkets hverdag og frigjøringskampen, og for en bruk av det tamilske språket som er både tilgjengelig og poetisk. Berømte er også hans mange frigjøringssanger, som blir hørt og sunget av folk over hele landet.

Andre personlige venner som besøkte oss regelmessig var Ravindran (Ravi), en erfaren kader og redaktør for «Viduthalai Puligal» (Frigjøringstigrene), LTTEs månedlige offisielle organ, og Jeyaraj, redaktøren for «Elanatham», LTTEs dagsavis. Både Ravi og Jeyaraj stolte sterkt på Balas råd og veiledning angående organisasjonens offisielle politikk. Jeyaraj besøkte huset vårt daglig for å gjøre seg kjent med utviklingen på frontlinjen samt for å få høre sine politiske synspunkter. Ravi måtte skrive månedlige anmeldelser av hendelser både militært og politisk, som han måtte konsultere Bala for. Noen sensitive artikler om militære operasjoner ble sendt til Pirabakaran for hans godkjenning. Av og til skrev Bala teoretiske artikler som forklarte LTTEs politiske orientering mot ulike sosiale spørsmål. Både Ravi og Jeyaraj søkte Balas veiledning på grunn av hans stilling som teoretiker så vel som hans brede journalistiske erfaring. Videre kunne Bala, gjennom sine personlige kontakter med Mr. Pirabakaran, Tamil Chelvan og feltkommandørene, gi nyheter og analyser av den pågående politisk-militære utviklingen.

Ravis kone Shobana, en tidligere LTTE-kader, var kjent for oss fra sine hyppige besøk da hun jobbet med kvinnefløyens månedlige tidsskrift «Suthanthira Paravaikal» (Frihetens fugler). Jeyaraj er gift med Ganga, en lærer ved Puthukuddiruppu High School. Begge parene ble nære venner av oss, og de besøkte oss jevnlig.

Krigen fortsetter

Slaget om «Jayasukuru», med sin strategiske utforming om å åpne en landrute til Jaffna-halvøya via motorveien A9, som deler jungelhjertet i Vanni, stoppet opp ved Mankulam etter atten måneder med blodige og brutale kamper. LTTE-styrkene var fast bestemt på å motarbeide den srilankiske hæren, og ga intens motstand og satte i gang motoffensiver både i baktroppen og i flankene til de fremrykkende kolonnene langs motorveien. Intensiteten i LTTE-angrepene var slik at den srilankiske hæren led ekstremt store tap og ble demoralisert. Det har blitt anslått at regjeringsstyrkene led ti tusen tap, 3000 døde og 7000 sårede i dette langvarige slaget. Vanni-jungelen er kjent terreng for tigrene, hvor de kjempet og overlevde en krig med verdens fjerde største hær. LTTE-krigerne opererte i kjent militært fordelaktig terreng, med omfattende erfaring i jungelkrigføring, og utgjorde en alvorlig utfordring for de srilankiske troppene. Med erobringen av et enormt arsenal fra Mullaitivu militærkompleks, utviklet Pirabakaran artilleri-, bombekaster- og antitankenheter som effektivt ble utplassert mot «Jayasukuru»-troppene. I et forsøk på å styrke LTTEs forsvarsevne i Vanni, innlemmet Pirabakaran Jayanthan-brigaden, en eliteenhet med erfaring i kamp fra Batticaloa under oberst Karuna, i krigen i Vanni. Brigadene til Jayanthan, Charles Anthony, Imbran Pandian, Malathy, Sukanja, de beste kampenhetene til LTTE, ble mobilisert under feltkommandørene oberst Karuna, oberst Theepan, oberst Balraj, oberst Banu og oberst Vidusa mot den singalesiske invasjonsstyrken på 30 000 tropper, inkludert de USA-trente 53. og 55. divisjonene fra den srilankiske hæren. Kampen utløst av «Jayasukuru» var hard og fant sted over en lang periode. Til tross for den mektige ildkraften de hadde til rådighet – inkludert luftmakten – klarte ikke de srilankiske væpnede styrkene å oppnå sitt strategiske mål. Troppene satt fast i flere måneder i de strategiske byene Pulliyankulam og Kanagarayankulam, hvor LTTE-krigerne konstruerte ugjennomtrengelige forsvarsfestninger og tilbød hard motstand. Det var under de voldsomme kampene i disse strategiske byene at den srilankiske hæren led store tap og hundrevis av tropper fra elitekommandoenheter omkom. Etter atten måneder med bitre kamper rykket den singalesiske hæren nærmere Mankulam by, men fant det fortsatt umulig å bryte gjennom LTTEs forsvarsgrenser der. Den 27. september 1998 startet Frigjøringstigrene operasjon «Uopphørlige bølger 2» og erobret byen Killinochchi og omegn. Det var under Killinochchi-slaget, da LTTE omplasserte noen av sine elitekommandoformasjoner, at de srilankiske troppene klarte å erobre Mankulam, svekket som et resultat. Likevel var Killinochchis fall en stor militær fiasko for regjeringstroppene. Det var også et alvorlig slag for regjeringens strategiske plan om å åpne en landrute til Jaffna. Jayasukurus kronglete reise langs motorveien A9 stoppet permanent opp i Mankulam.

Livet vårt i Puthukuddiruppu i Mullaitivu gikk videre som vanlig mens de blodigste slagene raste i det fjerne. Tordenen fra artilleriild ble en del av livene våre. Tilfeldige luftangrep og marinebombardement av kystområdet ved Mullaitivu var regelmessige forekomster. Vi mottok daglige nyheter om fremgangen i kampene fra herr Pirabakarans kontor. Bala ga det videre til lokale medier. Enten herr Pirabakaran eller en av hans feltkommandører ga et fullstendig bilde av krigssituasjonen på besøk hos oss i perioder med kamphandlinger. Dinesh, en erfaren kader og administrativ leder for dagsavisen «Eelanatham», foretok ofte farefulle reiser til slagmarken «Jayasukuru» og kom med detaljerte historier om krigen.

Den vellykkede kampanjen mot «Jayasukuru» av Jayanthan-brigaden under Karunas kommando ga ham utbredt popularitet og respekt fra LTTE-kadrene så vel som fra folket i Vanni. Men bortsett fra sine militære ferdigheter, har Karuna en lidenskap for læring, og på egenhånd har han studert engelsk, noe som gjør ham i stand til å lese mye om mange problemstillinger, spesielt militærvitenskap og politiske kommentarer. Og da Karuna besøkte huset vårt, var han bevæpnet med mange politiske spørsmål. Og det var Bala også. Bala ville grave ut alle detaljene fra Karuna om strategiene og taktikken i forsvarskrigen i Vanni. Batticaloa-kadrene brakte med seg varme og åpenhet i sine forhold til andre, noe som var virkelig velkomment. Det er fordi forholdene for statlig undertrykkelse i Østprovinsen er ekstremt harde, voldsomme og nådeløst brutale at den yngre generasjonen av krigere som slutter seg til LTTE viser en unik besluttsomhet om å kjempe mot det undertrykkende apparatet – de singalesiske væpnede styrkene. Etter å ha gitt intens trening i konvensjonell kamp, ga herr Pirabakaran kampene i Østprovinsen en mulighet til å gi fiendens styrker et hardt slag, noe de umiddelbart benyttet seg av.

Bala blir alvorlig syk

Bala så frisk og pen ut i sin hvite, verti- og beinskjorte da han dukket opp, klar til å dra til bryllupet til en kvinnelig kader kvelden 27. august 1998. Men da jeg så på ham, var det noe som ikke helt stemte. De hovne øynene forvrengte hans ellers normale utseende. Jeg hadde lagt merke til at Balas øyne var hovne samtidig kvelden før, men avfeide bekymringen min ved å tilskrive det en lengre ettermiddagslur enn vanlig. Men det var umulig for meg å holde fast ved det synet denne dagen i rad. Jeg bagatelliserte denne hevelsen i Balas ansikt da jeg påpekte problemet for LTTE-legen, Suri, i bryllupet. Suri ble litt overrasket og reflektert da jeg spøkefullt antydet at mageubehaget han hadde opplevd i noen uker uten noen åpenbar årsak, og hevelsen rundt øynene og ødemet i lemmene, måtte ha sin etiologi i nyresykdom. Da urinproduksjonen hans var nesten null neste morgen, visste jeg at Bala var alvorlig syk. Og med dette utfoldet en ny vending i vår personlige historie. Siden den dagen har vi levd under en sky av usikkerhet, ettersom Balas sviktende helse førte ham til dødens rand i de tidlige stadiene av sykdommen hans i Vanni.

Et team av LTTE-leger skyndte seg for å undersøke Bala dagen etter da de hørte om tegnene og symptomene hans. I mangel av diagnostisk utstyr ble det stilt en foreløpig diagnose av nyreinfeksjon basert på klinisk observasjon etter dialog mellom LTTE-legene og det medisinske personalet ved det lokale sykehuset. Legene hadde stilt diagnosen ut fra det høye proteinnivået i urinen hans, målt med den utdaterte metoden med å sakte varme opp urinen i et reagensrør over en bunsenbrennerflamme og estimere proteinmengden ut fra hvor uklar urinen var. Den valgte behandlingen var oral antibiotikabehandling, men da responsen på påfølgende antibiotikafamilier ikke ga forventet respons og tilstanden hans gradvis forverret seg, ringte alarmklokkene.

Dr. Suri, en erfaren LTTE-lege, fikk ansvaret for den medisinske behandlingen av Balas sykdom. Suri, en ekstremt kompetent og omsorgsfull ung lege, hadde fått mesteparten av sin medisinske

erfaring på kirurgisk avdeling ved Jaffna General Hospital før utvandringen til Vanni i 1996, og i behandlingen av de skadde LTTE-kadrene etterpå. Han var bekymret for at hans medisinske kunnskap var utilstrekkelig til å takle Balas behandling. I denne situasjonen nektet Suri, en ung mann med en enorm ansvarsfølelse og plikt overfor pasientene sine, å bli presset til å ta avgjørelser som gikk imot sin egen dømmekraft. Han hentet inspirasjon fra rådene og den medisinske erfaringen til sin kollega Dr. Pathmalojini – min venn fra Jaffna-dagene – og henviste til biblioteket med medisinske bøker som var tilgjengelige for ham. Suri innså hvor viktig det var med grundigere undersøkelser for å bekrefte en diagnose hvis Bala skulle ha noe håp om effektiv behandling. Fra starten av valgte Suri en konservativ tilnærming til Balas ledelse. Han var fullstendig klar over at det ville være umulig å stille en fullstendig diagnose uten grundige tester og undersøkelser. Under slike omstendigheter kan det etter hans medisinske mening være mer skadelig på lang sikt å blindt foreskrive behandling. Så mens Suri behandlet Bala innenfor rammene av sin kunnskap og sine fasiliteter, lette han smart etter måter å etablere en mer vitenskapelig diagnose basert på biokjemisk analyse, som han kunne gå videre med behandling og styring ut fra. Med hjelp fra en kollega oppdaget Suri en måte å sende blod- og urinprøver til Colombo for analyse, uten å avsløre navnet på pasienten hvis prøver skulle undersøkes. Så ble blod- og urinprøver merket med falske navn og sendt til Colombo for analyse.

Da Suri kom hjem til oss sent på kvelden i følge med en annen lege en uke eller så etter at jeg sendte den første blodprøven, visste jeg umiddelbart at dårlige nyheter var på vei. Vi hadde lært gjennom Suris metoder at han foretrakk støtte fra en kollega når han var overbringeren av nyheter han hadde vanskelig for å røpe. Testene bekreftet at Bala faktisk hadde alvorlig nedsatt nyrefunksjon (diabetisk nefropati) som følge av langvarig diabetes. Men ingen av oss hadde noen anelse om at Balas tilstand var komplisert av total obstruksjon av venstre nyre. Diagnosen Suri hadde med seg var én sak; Den mer umiddelbare bekymringen for oss alle var de forverrede kalium- og ureanivåene, som det i Vanni-familien ikke fantes noen behandling for. Balas tilstand ble synlig forverret. Herr Pirabakaran, en fast besøkende etter å ha hørt om Balas sykdom, ble informert om diagnosen.

Den srilankiske regjeringens halvannet tiår lange blokade av mat og medisiner mot nord hadde herjet med helseinstitusjonene og undergravd befolkningens helse. Alvorlig mangel på slike grunnleggende medisiner som paracetamol var et vedvarende problem som hadde påført folk omfattende lidelser og forårsaket unødvendige dødsfall i mange tilfeller. Mangelen på diagnostisk utstyr på sykehusene forverret faren for pasientenes velvære. Det fantes ingen røntgenfasiliteter på Puthukuddiruppu sykehus. Maskinen hadde for lengst sluttet å virke, noe som tvang pasientene til å reise svært lange avstander til den andre siden av Vanni for å ta et enkelt røntgenbilde. Som oftest når de ankom sykehuset, var maskinen ute av drift, eller det var ikke filmer tilgjengelig siden det srilankiske forsvarsdepartementet hadde avvist rekvisisjonssøknaden, og dermed fratatt sykehuset dette grunnleggende kravet. Laboratorieutstyr for biokjemisk analyse av prøver fra pasienter for å hjelpe til med nøyaktig diagnose av sykdommer var ikke tilgjengelig. Det var i denne konteksten Bala ble syk.

I et miljø som var dårlig rustet til å håndtere nyresvikt, så Balas prognose ekstremt dårlig ut. Siden det var umulig for ham å reise til Colombo for behandling, slik mange av de andre

pasientene gjorde, var den eneste behandlingsmuligheten for legene å lindre symptomene hans med de begrensede fasilitetene og medisinene de hadde tilgjengelig, og å overvåke sykdommen hans. Ved flere anledninger stengte den srilankiske hæren kontrollposter som hindret trafikkflyten til Colombo. Dette hadde en ødeleggende følelsesmessig effekt på meg, for det medførte forsinkelser i sendingen av blodprøver til Colombo for analyse for å få en vurdering av tilstanden hans. Rapportene ble ofte forsinket, og det tok opptil ti dager før de nådde oss, og da hadde tilstanden hans endret seg ytterligere. Det var en frustrerende opplevelse for Dr. Suri å være bundet av mangel på ressurser i behandlingen av pasienten sin og se ham forverres, vel vitende om at det ikke var noe han kunne gjøre for å verken lindre eller hjelpe ham. Den konstante, uutholdelige hodepinen fra hans farlig høye blodtrykk ble midlertidig lindret ved å øke den gamle generasjonen av blodtrykkssenkende medisiner. Hans ektopiske hjerteslag var i lang tid den eneste indikasjonen på at kaliumnivået hans måtte være livstruende. Ingenting kunne gjøres for hans tap av matlyst, fotofobi og økende irritabilitet. Det som kompliserte hele det medisinske bildet var en plutselig mangel på insulin til behandling av diabetesen hans. Insulinmerket som ble brukt av Bala var tilgjengelig i små mengder i Colombo og i India og utlandet. Gjennom hele tiden vår i India og Jaffna hadde herr Pirabakaran lagt vekt på å sørge for at Bala hadde tilgang til ferske medisiner. Nå, i tillegg til krisen vi var i, fikk jeg vite at insulinlagrene jeg trodde jeg oppbevarte trygt til bruk enten var utgått på dato eller hadde blitt forringet på grunn av feil oppbevaring. Stilt overfor det faktum at det var umulig å skaffe nye forsyninger av insulin i den nærmeste fremtid, satset jeg på å bruke utgåtte lager. Jeg hadde ikke noe valg. Da dosene fra én flaske så ut til å være ineffektive, byttet jeg til en annen hetteglass mens jeg ventet og håpet at en av de mange som ble sendt for å kjøpe medisinen hans, på et eller annet vis, på en eller annen måte ville finne en leverandør. To uker senere kom herr Pirabakaran hjem til oss med en mer enn rikelig mengde fersk insulin oppbevart i isposer.

Balas tilstand forverret seg jevnt og trutt. Han klarte ikke å reise seg fra sengen og ble holdt i mørke rom, unna sollyset. Det så ut til at han raskt ville utvikle seg til et stadium som ville kreve akutt nyreerstatningsbehandling i nær fremtid. I en slik situasjon var legene svært klar over at det ikke var noe de kunne tilby Bala når det gjaldt behandling med fasilitetene som var tilgjengelige på Vanni. I disse følelsesmessig anspente tidene for meg observerte jeg ofte en erfaren kader, Kapil Amman, sittende stille på Balas kontor, lese avisen og vente. Vårt forhold til Kapil Amman strekker seg helt tilbake til 1984, da han var en av de første kadrene som deltok på politiske klasser ved Bala. Kapil Amman, en ung mann fra Trincomalee, har bred erfaring på slagmarken. Han er virkelig en mild sjel, og han reflekterte dypt over spørsmål som menneskerettigheter, som han ofte diskuterte med Bala. Kapil Amman forstyrret aldri verken Bala eller meg, bortsett fra å ofte spørre om tilstanden hans. Men hans stille tilstedeværelse fortalte meg alltid at han var tilgjengelig for all hjelp jeg måtte trenge.

Nyheten om at Bala var alvorlig syk og kanskje ikke ville bli frisk, spredte seg som ild i tørt gress gjennom bevegelsen. Herr Pirabakaran hadde tydeligvis informert sine kommandører om Balas forverrede tilstand, og én etter én dukket de opp i døren, ivrige etter å se ham, kanskje for siste gang. Blant kommandørene som kom var Pottu Amman, som vi ikke hadde sett på mange måneder. Vår gamle venn, baby Subramaniam, ble urolig over nyhetene, og sammen

med kona si reiste han i en dag fra hjemmet deres i Malaavi for å besøke Bala. Ja, under denne krisen i livene våre strømmet støtten inn fra alle kilder og retninger.

En av de første besøkende som skyndte seg til huset vårt for å tilby meg hjelp, var Rani, kona til Balakumar, den tidligere EROS-lederen. Rani, som var utdannet sykepleier, forsto faren Bala var i bedre enn folk flest, og denne kunnskapen er kanskje grunnen til at tårene rant da hun besøkte henne. Likevel hindret ikke hennes åpenbare tristhet over Balas sviktende helse henne i å gi fysisk hjelp på alle måter hun kunne, og hun la ned mye arbeid i å tilberede retter for å pirre hans svekkende appetitt, samtidig som hun tok hensyn til blodkjemien hans. Det var ofte nyttig å snakke med Rani på et profesjonelt grunnlag, siden jeg hadde glemt mange aspekter ved sykepleie, og hun klarte å friske opp hukommelsen min og gi tips som lindret Balas ubehag.

Vaneetha, min gamle venninne, var der for å hjelpe til på alle måter hun kunne. Legene hadde gitt Bala en streng diett under sykdommen, noe som i stor grad begrenset hva slags mat jeg kunne lage til ham. Samtidig var det nødvendig å opprettholde ernæringstilstanden hans. Jeg ringte Vaneetha for nye ideer og forskjellige retter, og hun brukte villig tiden sin på å lære meg det. Det var faktisk ganske ironisk at en singalesisk dame lærte en vestlig kvinne å lage tamilsk mat, og situasjonen fikk oss ofte til å le. De fleste lo da de så oss to sammen, der vi brukte tamil som kommunikasjonsspråk. Vaneetha besøkte ofte huset vårt alene, men ved flere anledninger besøkte hun oss sammen med mannen sin, herr Nadesan, som var ansvarlig for LTTEs politistyrke. Vi var familievenner. Nadesan konsulterte ofte Bala om saker knyttet til politiet, og han var alltid villig til å lytte til hans perspektiv. Bala holdt mange forelesninger for den nyrekrutterte politistyrken, og la gjentatte ganger vekt på den humanistiske tilnærmingen. Han understreket virkningen av de unormale sosiale forholdene forårsaket av krigen, og behovet for at politiet ser med sympati og forståelse på omfanget av problemene folket sto overfor. Faktisk ble Bala ved mange anledninger folks samvittighet da han formidlet til Nadesan klagene som publikum hadde fremsatt til ham om politiets tøffe tiltak. Som en erfaren kader med en progressiv politisk orientering verdsatte Nadesan ideene våre og tok kritikken vår positivt. Puthavais kone Ranjini var også behjelpelig med å tilberede retter som Bala likte, og hun vekket appetitten hans. Soosais kone, som så hvor presset jeg var, kom med barna sine og lagde mat som Bala likte spesielt godt.

I mellomtiden formidlet dr. Suri daglige rapporter til herr Pirabakaran om Balas forverrede tilstand. Herr Pirabakaran innhentet og mottok den kollektive medisinske vurderingen fra flere leger i Vanni. Etter deres medisinske mening var Balas beste sjanse for å overleve og hans langsiktige prognose avhengig av at han ble evakuert ut av landet så snart som mulig til et sted der medisinske fasiliteter for behandling av nyresvikt var tilgjengelige. Vi vurderte umiddelbart Tamil Nadu som et foretrukket alternativ for akuttmedisinsk behandling. Selv om noen tamilske politiske ledere – våre venner og sympatisører – var villige til å hjelpe, kunne vi ikke ta risikoen på grunn av forbudet mot LTTE i India. Vi satte vår lit til en forespørsel til et fremmed land etter at herr Pirabakaran instruerte vårt internasjonale sekretariat til å kontakte den norske regjeringen.

Chandrikas krav

Den norske ambassadøren i Colombo, Jon Westborg, ble grundig orientert av den tidligere utenriksministeren Hameed om betydningen av Bala for enhver fremtidig forhandlingsprosess mellom LTTE og regjeringen på Sri Lanka. Westborg fikk grønt lys av regjeringen til å undersøke ektheten av informasjonen om Balas tilstand, og ICRC ble tilkalt for å bistå i denne prosessen. Omtrent fem uker etter at Balas sykdom startet, ankom et ICRC-team ledet av Max Hadorn, den gang sjefen for delegasjonen i Colombo, ledsaget av en lege, til Vanni med en forespørsel om å besøke Bala og gjennomføre en medisinsk undersøkelse. Delegasjonen besøkte huset vårt i Puthukuddiruppu, og legens svar til delegatlederen etter undersøkelsen av Bala var, med hans egne ord: «Han må fjernes så snart som mulig». Etter å ha samlet inn blod- og urinprøver for videre analyse for å bekrefte det fulle omfanget av sykdommen hans, returnerte ICRC-delegasjonen til Colombo med et løfte om oppfølging.

Den norske regjeringen, med moralsk støtte fra ICRC, henvendte seg til Chandrika Kumaratunga for å søke en trygg evakuering av Bala fra Sri Lanka av humanitære årsaker. Chandrika fikk beskjed om at Bala var kritisk syk med nyresvikt og at han trengte akuttbehandling i utlandet, og den norske regjeringen var villig til å hjelpe. Nordmennene hadde også innprentet overfor Kumaratunga betydningen av å redde Balas liv for en mulig fremtidig fredsprosess mellom LTTE og regjeringen på Sri Lanka. Det var omfattende drøftinger i Colombo, og herr Kadirgamar ble også konsultert. Nordmennene hadde informert oss gjennom vår representant i Oslo om at Sri Lankas regjering vurderte Balas sak positivt og til og med diskuterte logistikk for evakueringen av Bala. Herr Pirabakaran så lettet og fornøyd ut da han kom med denne nyheten. På denne dagen, som et tegn på velvilje og som en betydelig humanitær gest, løslot Pirabakaran ni soldater (krigsfanger) og besetningsmedlemmer i LTTEs varetekt. Nå ventet vi på et positivt svar fra Kumaratunga-regjeringen. Flere urolige dager gikk. Det kom ingen respons, og Balas tilstand ble forverret. I desperasjon kontaktet vi ICRC. Til vår forferdelse fortalte ICRC-delegaten oss at organisasjonen deres ble holdt utenfor Colombo-diskusjonene om Balas sak siden herr Kadirgamar ikke stolte på dem. Etter to måneder med venting i spent forventning, mottok vi endelig en beskjed fra den norske regjeringen. Chandrika og Kadirgamar hadde utarbeidet en liste med krav (eller garantier) som LTTE skulle oppfylle som «betydelige gjensidige humanitære gester» dersom Bala måtte evakueres med hjelp fra Sri Lanka.

For det første bør Tiger-ledelsen garantere at LTTE ikke forstyrrer eller hindrer regjeringens administrasjon i den nordøstlige provinsen, og heller ikke angriper og ødelegger noen regjeringseiendom i tamilske områder. For det andre bør ikke LTTE true eller angripe noen sjø- eller lufttransport (forsyninger) til nordøst. For det tredje bør ikke LTTE angripe noen offentlig eiendom i hele landet. For det fjerde bør LTTE løslate alle personer i LTTEs varetekt, ikke bare de som er kjent av ICRC, men også andre. I denne sammenhengen hevdet regjeringen – uten konkrete bevis – at LTTE holdt minst to hundre og femti personer fanget uten ICRCs kjennskap. For det femte bør LTTE frigi alle kadrer under atten år i styrkene sine til de nærmeste pårørende.

Fra denne listen over krav, eller rettere sagt «garantier», visste vi at Chandrika krevde sitt pund med kjøtt og utnyttet LTTEs sårbare situasjon. Disse kravene, som var av militær art og påvirket selve den væpnede kampens form, hadde ingen relevans overhodet for en humanitær forespørsel som kun søkte sikker passasje for evakuering av en person som led av en kritisk nyresykdom. Denne holdningen avslørte Chandrika Kumaratungas ufølsomme og beregnende natur. Bala og jeg avviste disse betingelsene blankt. Bala sa at han foretrakk å dø med ære og selvrespekt fremfor å etterkomme disse ydmykende kravene. Herr Prabakaran var rasende på Chandrika og Kadirgamar for å ha fastsatt slike uakseptable betingelser. Presidentens holdning i denne saken hadde en dyptgående negativ innvirkning på LTTE-ledelsens tankegang. Hvis hun ikke kunne vurdere en enkel humanitær bønn med medfølelse for fremtidige utsikter til fred, hvordan skulle hun da være i stand til å løse det vanskeligste og mest komplekse av alle problemene – den tamilske etniske konflikten? Dette var følelsen som rådet blant LTTE-lederne på den tiden.

Mirakuløst nok, etter hvert som ukene gikk, viste nye blodprøver at Bala hadde overlevd den akutte krisen han hadde vært i, og hadde slått seg ned i kronisk nyresvikt. Likevel avtok ikke behovet for at Bala skulle forlate Vanni for medisinsk behandling. Legene var stadig bekymret for at miljøet utgjorde en alvorlig trussel mot helsen hans, og de var usikre på hvor lang tid det tok før Bala ville trenge nyreerstatningsterapi. For meg ble det et mareritt å ta vare på hans velvære hver dag. Hans strenge kosthold utelukket så mange matvarer, og vekten hans gikk dramatisk ned. Jeg var stadig klar over den kommende monsunsesongen og at sjøen da ville bli ufremkommelig, noe som ville dømt oss til ytterligere fire måneders venting i Vanni til været snudde. Jeg var desperat etter at han skulle forlate Vanni mens han var frisk nok til å foreta reisen og før monsunen satte inn. Angsten i meg kom til overflaten da herr Pirabakaran og Mathy besøkte huset vårt. Jeg forklarte paret om Balas usikre helsetilstand og understreket hvor viktig det var å evakuere ham til utlandet for behandling. Hvis dette ikke ble gjort umiddelbart, var Balas død uunngåelig, fortalte jeg dem, mens jeg slet med å beherske følelsene mine. Tilsynelatende rørt av min nød, forsto herr Pirabakaran den kritiske situasjonen. Han elsket og respekterte også Bala og var dypt bekymret for hans velvære. Han trøstet meg ved å forsikre meg om at han ville gjøre alt i sin makt og sine ressurser for å sende «Bala Anna» utenlands for behandling. Herr Pirabakaran handlet umiddelbart. Han varslet sitt internasjonale nettverk om å arrangere et skip for å evakuere Bala. I løpet av noen uker fikk vi beskjed om at skipet vårt lå fortøyd i dypet av havet og ventet på oss.

Med nyheten om vår forestående avreise strømmet ledere og kadrer fra LTTE til huset vårt for en siste avskjed. Magen min ble stramere og appetitten min avtok i dagene før avreisen vår den 23. januar 1999. Selvfølgelig var det avgjørende at Bala ble tatt ut av Vanni, men jeg hadde ingen appetitt på å forlate menneskene og kampen. Da Tamilenthi kom til huset vårt på ettermiddagen på avreisedagen, visste jeg at tiden for å dra var nær. Da Tamil Chelvan ankom i Pajeroen sin for å eskortere oss til stranden, var tiden nærmere. Da Soosai svingte inn i innkjørselen vår i bilen for å kjøre oss til leiren sin på Mullaitivu-kysten, visste jeg at vi snart ville være på vei. Vi trengte bare å vente på herr Pirabakarans ankomst. Da han endelig kom, snakket han kort med Bala og meg og tok farvel. Vitser og smil skjulte hverandres tristhet. Bala, som holdt følelsene sine tilbake, ignorerte Jimmy, den trofaste gamle hunden

hans gjennom femten år, som så forventningsfullt opp på ham, satte seg inn i Pajeroen og stirret fremover. Ute av stand til å motstå Jimmys vinking, klappet jeg henne på hodet, så jeg så meg rundt på alle, og til slutt på herr Pirabakaran for siste gang. Bilen vår kjørte vekk fra huset. Det var over.

Etterskrift

Det var den første uken i februar 1999. Stedet: en travel og driftig hovedstad i en sørøstasiatisk nasjon. Da vi gikk inn i resepsjonen på det moderne, rene sykehuset der Bala skulle innlegges for akuttmedisinsk undersøkelse, fyltes jeg av en lettelse over at jeg ikke lenger var alene i mine forsøk på å holde ham i live. Leger med kunnskapen og et sykehus med fasiliteter til å håndtere sykdommen hans var lett tilgjengelige for å håndtere medisinske problemer som måtte oppstå. Innen trettiseks timer etter innleggelsen var alle resultatene av de viktigste medisinske testene tilgjengelige, og den omsorgsfulle og beroligende overlegen avklarte endelig det medisinske bildet angående Balas dårlige helse og ga oss litt innsikt i hva som lå foran oss. Han bekreftet at de medisinske rapportene stemte overens med diabetisk nefropati og at det var en progressiv sykdom: han var motvillig til å svare på våre spørsmål angående hvor lang tid det tok før han ville trenge nyreerstatningsterapi. Men mer presserende og en årsak til bekymring for det medisinske personalet var den kraftig forstørrede venstre nyren som ble avdekket ved ultralydundersøkelse. Nyren var fullstendig blokkert og ikke-fungerende; Legene klarte ikke å identifisere årsaken til hindringen, men de var sikre på at den måtte fjernes så snart som mulig.

Nyrekirurgen ved siden av Balas postoperative seng på intensivavdelingen plukket opp prøveposen. Han viste meg den enorme, syke nyren han hadde brukt fire timer på å fjerne fra Bala, og påpekte at hvis operasjonen hadde blitt forsinket ytterligere, ville nyren ha sprukket og forårsaket en medisinsk krise. Likevel, under omsorgsfull og profesjonell veiledning fra leger og sykepleiere, gjorde Bala en bemerkelsesverdig bedring etter sin venstre nefrektomi, og han ble utskrevet med råd om behandling av nefropatien sin. Én hindring var over. Det var nå avgjørende å komme seg ut av landet før vi ble arrestert som illegale innvandrere, og mens Bala var frisk nok til å reise, før han utviklet seg til det stadiet der han trengte nyreerstatningsterapi.

Vi fortsatte å leve et undergrunnsliv i hovedstaden, og prøvde å unngå å tiltrekke oss oppmerksomhet, mens vi vurderte en trygg vei ut av landet for å returnere til London. Siden vi hadde kommet inn i landet uten gyldige dokumenter og utdaterte pass, var det umulig for oss å risikere å passere gjennom flyplassterminalene. Vi hadde ingen intensjon om å oppføre oss dumt og sette vår sikkerhet og frihet i fare på dette stadiet. Vår første oppgave i prosessen med å forlate landet var å reversere vår ulovlige status ved å sikre oss i det minste et gyldig pass. Vi etablerte kontakt med våre gamle venner i London, noe som til slutt førte til en avtale med det britiske utenriksdepartementet om at det skulle ordnes slik at Bala kunne hente sitt nye pass på en britisk ambassade utenfor England. Den australske ambassaden i London var samarbeidsvillig og lot min utnevnte representant hente det nye passet mitt for meg. Venner

i landet vi var fanget i godkjente villig reisedokumentene våre, slik at vi kom trygt gjennom immigrasjonskontrollen på vei ut av landet.

Etter min mening markerte tilbakekomsten til London starten på et nytt utfordrende kapittel i livet mitt. Balas medisinske behov ville kreve grunnleggende justeringer i vår livsstil og våre prioriteringer. Nefrologene ved et sykehus i London avviste ethvert forslag om nyretransplantasjon for Bala, og utelukket muligheten for at han ville gjenvinne den tapte livskvaliteten han hadde blitt syk. Det var i disse usikre dagene nordmennene kom inn i livene våre som fredsmeglere. Erik Solheim, Wegger Strømmen, tidligere statssekretær i det norske utenriksdepartementet, Jon Westborg, norsk ambassadør i Colombo, og Kjersti Tromsdal, administrerende direktør, møtte oss i vår residens i sørvest-London for å utforske muligheten for fredssamtaler mellom LTTE og regjeringen på Sri Lanka. Etter å ha konsultert ledelsen i Vanni, samtykket LTTE til den norske tilretteleggingen.

I lys av Balas stadig forverrede nyretilstand tilbød den norske regjeringen medisinsk hjelp av humanitære årsaker. Etter norsk medisinsk oppfatning var nyretransplantasjon et levedyktig alternativ for Bala og verdt å utforske. Deretter ble Bala fløyet til Oslo og innlagt på hovedsykehuset, hvor han ble utsatt for grundige medisinske tester for å fastslå om hans fysiske tilstand var egnet for en vellykket nyretransplantasjon. Han fikk positivt svar på om han var egnet for transplantasjon, og vi bestemte oss for å fortsette. Tidlig i 2000 gjennomgikk Bala en nyretransplantasjon og kom seg ukomplisert og jevnt. Han ble utskrevet fra sykehuset nesten som en ny mann. Mens Bala bodde på et hotell i Oslo for å komme seg etter transplantasjonsoperasjonen, hevdet Chandrika Kumaratunga i et intervju med Far Eastern Economic Review vantro at det var hun som ga den norske regjeringen tillatelse til behandling av Bala. Dette var en åpenbart falsk og uansvarlig påstand. Vi kontaktet det norske utenriksdepartementet og registrerte vår protest. Den norske regjeringen var også irritert: de hadde ikke søkt tillatelse fra Kumaratunga til behandling av Bala. Den norske regjeringen tok avgjørelsen utelukkende av humanitære grunner. Chandrika ble selvfølgelig informert om Balas vellykkede transplantasjonsoperasjon senere, gjennom den norske ambassadøren i Colombo. Vi ba norske myndigheter om å avklare saken. Følgelig utstedte en høytstående tjenestemann i det norske utenriksdepartementet en uttalelse som tilbakeviste Chandrikas påstand. Bala ga også et lengre intervju til Tamil Guardian (25. mars 2000) der han forklarte hvordan Chandrika og Kadirgamar påla LTTE umulige betingelser og nektet å hjelpe Norge og ICRC, som søkte en trygg passasje for Bala ut av øya. Etter nyretransplantasjonen kunne Bala gjenoppta sitt politiske arbeid, og vi har deretter fortsatt vårt engasjement i kampen på diplomatisk nivå i London.

Vedlegg

Brevutveksling mellom Lankas president, herr Premadasa, og den indiske statsministeren, herr Rajiv Gandhi

Brev datert 2. juni 1989 Skrevet av president Premadasa til den indiske statsministeren, Rajiv Gandhi

Min kjære statsminister,

Jeg skriver til deg om noen saker av presserende betydning. Den viktigste saken gjelder tilstedeværelsen av indiske styrker på Sri Lanka. Etter at jeg overtok presidentskapet på Sri Lanka, initierte den indiske regjeringen tilbaketrekkingen av tropper. Vi er takknemlige for din raske handling i denne forbindelse.

Et av de viktige valgløftene jeg ga ved både president- og parlamentsvalget var å trekke meg fra IPKF da jeg ble valgt. Jeg tiltrådte embetet som Sri Lankas president 2. januar 1989. Fem måneder har gått siden den gang. En fullstendig tilbaketrekning av IKPF vil forhåpentligvis bidra til å stabilisere situasjonen i Sri Lanka, hvor IPKFs tilstedeværelse har blitt et dypt splittende og forbitret tema. Det er også i tråd med dine ofte uttrykte synspunkter om at IPKF vil bli trukket tilbake når Sri Lankas president ber om det. Jeg er takknemlig for innsatsen IPKF har gjort i den tiden den har vært i landet vårt. Jeg har ofte hyllet motet til de mange offiserene og mennene som mistet liv og lemmer i utførelsen av sine plikter. Voldstragedien har ikke bare rammet soldatene deres, den har også ødelagt mange srilankere så vel som våre væpnede styrker, og et stort antall sivile, uskyldige og uinvolverte, har lidd ubeskrivelig. Deres ofre må ikke være forgjeves. Jeg er trygg på at en fullstendig tilbaketrekking av IPKF vil gjøre det mulig for meg å sikre mitt folks tillit. Derfor ønsker jeg at alt IPKF-personell skal trekkes tilbake innen 31. juli 1989.

Tilbaketrekkingen av IPKF vil også gjøre det mulig for Sri Lanka å være vertskap for SAARC-toppmøtet i november i år i et rolig klima. Som dere vet, kunne vi ikke påta oss vår forpliktelse til å gjøre dette i 1988. Dere vil forstå hvor vanskelig det er med en regional samling av denne art med utenlandske styrker på vår jord. Vårt folk er svært entusiastisk når det gjelder å ønske ledere fra vår egen region velkommen, spesielt våre nærmeste naboer. Imidlertid må også deres bekymringer tilfredsstilles, spesielt i forhold til deres dype patriotiske og nasjonalistiske følsomhet.

I denne sammenhengen har vi fremmet flere forslag angående en vennskapsavtale mellom Indo og Sri Lanka. Det tror jeg på, på lang sikt. En slik avtale vil styrke forholdet ytterligere. mellom India og Sri Lanka. Jeg venter på deres svar på våre forslag i denne forbindelse.

Vi har alltid satt pris på din oppriktige interesse for landets enhet og territoriale integritet. Våre egne anstrengelser for å oppnå dette trenger våre naboers forståelse og velvilje. Jeg tror at ditt folk og du selv deler disse målene og vil bidra til å realisere dem.

Jeg har nettopp sett memoarene som ble overlevert av deres høykommissær i kveld. Ettersom memoaret viser til behovet for konsultasjoner mellom regjeringene, utpeker jeg min utenriksminister til personlig å tydeliggjøre vår holdning til disse sakene. Med forsikring om min største aktelse og høyeste oppmerksomhet.

Brev datert 20. juni 1989 Skrevet av Mr. Rajiv Gandhi til Mr. Premadasa

Kjære president,

Jeg har brevet deres av 2. juni, som ble overlevert til meg av deres spesialutsending, utenriksminister Tilakaratne.

India er forpliktet til å bevare Sri Lankas enhet og integritet, i henhold til vilkårene i Indo-Sri Lanka-avtalen. Det var et resultat av denne forpliktelsen og vårt ansvar som garantist for gjennomføringen av Indo-Sri Lanka-avtalen at vi svarte på forespørselen fra Sri Lankas regjering om å sende IPKF. Dette var på et tidspunkt da situasjonen så ut til å ubønnhørlig gå mot Sri Lankas oppløsning. Under sin tilstedeværelse har IPKF med betydelig suksess, men med store kostnader for seg selv, forsøkt å forhindre et slikt utfall og beskytte Sri Lankas enhet og integritet. Tre valg på rad har blitt avholdt fredelig til tross for trusler om terrorvold i Nordøst-England, og alle tamilske grupper med unntak av én hadde gitt opp kravet om Eelarn. Dersom prosessen med delegering av makt til provinsrådet hadde blitt implementert i tide, og dersom den srilankiske regjeringens bevisste forsøk på å endre befolkningsbalansen i de tamilske områdene gjennom den fortsatte statsstøttede koloniseringen av tamilske områder hadde blitt stoppet, ville ekstremistene blitt ytterligere isolert og marginalisert, og volden hadde tatt slutt.

Du har selv sagt at vi hadde startet tilbaketrekkingen av IPKF allerede før du ba om det. En bred tidsramme for IPKFs tilbaketrekning ble også diskutert på vårt initiativ, basert på hvilken deres utenriksminister hadde kommet med en uttalelse i deres parlament 31. mars 1989. Alt dette ble gjort på grunnlag av forsikringer gitt av den srilankiske regjeringen og under antagelsen om at implementeringen av Indo-Sri Lanka-avtalen – spesielt delegeringen av makt til provinsrådene – ville skje samtidig, slik at tamilenes legitime ambisjoner kunne oppfylles innenfor rammen av Sri Lankas enhet og integritet. Det er relevant å huske at det var nettopp

fordi disse ambisjonene ikke ble oppfylt at det ble skapt en situasjon som truet Sri Lankas enhet og integritet.

Jeg har alltid hevdet at IPKF ikke vil bli i Sri Lanka én dag lenger enn nødvendig. Men vi kan ikke ignorere de to landenes ansvar og forpliktelser i henhold til Indo-Sri Lanka-avtalen, og vi kan ikke slutte oss til den demokratiske prosessen innenfor rammen av et samlet Sri Lanka bare på grunnlag av forsikringer om at det tamilske flertallet i den nordøstlige provinsen vil få betydelig maktdelegering. Våre to regjeringer er derfor moralsk og juridisk forpliktet til å sørge for at tamilene får den autonomien de ble lovet, både i det 13. tillegget til Sri Lankas grunnlov, og også på de tilleggsområdene som ble lovet i avtalen som ble undertegnet mellom den tidligere presidenten Jayewardene og meg selv 7. november 1987. Unnlatelse av å gjøre dette vil bare gi troverdighet til påstandene fra tamilske grupper om at tamiler ikke kan forvente rettferdighet i et forent Sri Lanka. Vi må være fullt bevisste på farene ved en tilbakevending til en situasjon som kan være verre enn den som rådet før Indo-Sri Lanka-avtalen. Vi mener at vi, i ånden av tradisjonelt vennskap mellom våre to land, i fellesskap må utarbeide en gjensidig avtalt tidsplan for full implementering av Indo-Sri Lanka-avtalen og fullstendig tilbaketrekking av IPKF. De to må være felles, parallelle øvelser.

Vi har ingen innvendinger mot forslaget ditt om en vennskapsavtale. Jeg hadde fortalt deres spesialutsending at vi kunne sette datoer for å starte diskusjoner med sikte på å ferdigstille teksten til den foreslåtte traktaten.

Brev datert 29. juni 1989 Skrevet av Mr. Premadasa til Mr. Rajiv Gandhi.

Eksellense,

Jeg har gleden av å informere dere om at LTTE har erklært en fullstendig stans i fiendtlighetene mot Sri Lankas regjering med umiddelbar virkning.

LTTE, som ikke lenger er en forbudt gruppe, har i løpet av nylige diskusjoner med regjeringen på Sri Lanka blitt enige om å løse eventuelle problemer de måtte ha gjennom forhandlingsprosessen. Under omstendighetene vil det bli satt pris på om Deres Eksellense vil sørge for at IPKF ikke tar noen offensive tiltak mot LTTE som vil skade forhandlingene som for tiden pågår. Motta, Ekselensen, forsikringen om min høyeste høyaktelse.

Brev datert 30. juni 1989 Skrevet av Mr. Premadasa til Mr. Rajiv Gandhi som svar på Mr. Gandhis brev av 20. juni 1989.

Kjære statsminister,

Jeg har mottatt Deres brev av 20. juni som svar på mitt brev av 2. juni 1989. Jeg takker Dem for at De gjentar Indias forpliktelse til å bevare Sri Lankas enhet, suverenitet og territoriale integritet, slik det ble angitt i Indo-Sri Lanka-avtalen.

Vi setter pris på forsikringen som den indiske regjeringen har gitt om å stille til rådighet personell for å bistå i mottakelsen av våpen som er overlevert av militantene, som foreskrevet i artikkel 2.9 i avtalen. Vi er også takknemlige for den bistanden som er gitt på vår anmodning, i henhold til artikkel 2.16 (c) i avtalen og paragraf 6 i vedlegget, med å yte militær bistand for å sikre at fiendtlighetene opphører.

Jeg kan imidlertid ikke akseptere påstanden om at implementeringen av Indo-Sri Lanka-avtalen, inkludert delegeringen av fullmakter til provinsrådene, på noen måte er knyttet til tilbaketrekningen av de indiske væpnede styrkene. De hadde blitt invitert til Sri Lanka med det spesifikke formålet å garantere og håndheve opphør av fiendtlighetene. Indo-Sri Lanka-avtalen åpner ikke for fortsatt militær aktivitet fra de indiske væpnede styrkene i Sri Lanka etter at jeg har bedt om å få dem trukket tilbake. Fortsettelse av slike militære aktiviteter ville også være et brudd på grunnleggende folkerettens normer.

Den indiske fredsbevarende styrken kom til Sri Lanka på forespørsel fra Sri Lankas president. På grunn av omstendighetene som oppsto deretter, ble IPKF anmodet av presidenten om å yte militær bistand for å sikre at fiendtlighetene opphørte. Den eneste betingelsen som må oppfylles for tilbaketrekking av de indiske væpnede styrkene, er en beslutning fra Sri Lankas president om at de skal trekkes tilbake. Min forespørsel om å trekke tilbake de indiske væpnede styrkene har oppfylt denne betingelsen. Det påhviler derfor den indiske regjeringen å trekke tilbake de indiske væpnede styrkene fra Sri Lanka. Forslagene til politisk løsning av det etniske problemet som ble forhandlet fra 4.5.1986 til 19.12.1986, samt de gjenværende sakene som skal sluttføres mellom Sri Lankas regjering og Indias regjering, er alle akseptert og innlemmet i de relevante endringene i vår grunnlov og loven om provinsielle råd. Forsinkelsen i å iverksette visse forslag innenfor tidsrammen som var planlagt i avtalen, hadde vært forårsaket av de indiske væpnede styrkenes manglende evne til å sikre opphør av fiendtlighetene og volden i Nord og Øst.

Den faktiske funksjonen til provinsrådene i det nye administrasjonssystemet gjelder ikke bare for nord og øst, men for alle provinsene på Sri Lanka. Dette er utelukkende en politisk prosess der militæret ikke har noen rolle overhodet. Du vil uten tvil være enig i at det har vært en vanlig erfaring i mange andre jurisdiksjoner at etableringen av en helt ny administrasjonsstruktur basert på delegering i hovedsak er en langsiktig prosess. Det finnes verken et juridisk eller annet rasjonelt grunnlag for tilstedeværelsen av noen militærstyrke for å sikre at den administrative strukturen er fullt ut på plass i noen provins på Sri Lanka. I samråd med ministrene i kabinettet og sjefsministrene i provinsrådene har jeg tatt alle skritt for å sikre at den administrative strukturen som er nødvendig for effektiv utøvelse av delegerte fullmakter, er på plass så raskt som mulig.

Som jeg allerede har antydet til deg i mitt brev av 2. juni 1989, var et av de viktige løftene jeg ga både ved president- og parlamentsvalget å sikre tilbaketrekningen av de indiske styrkene. For å sitere manifestet:

> «Vi vil søke en vennskapsavtale med India i tråd med den indo-sovjetiske vennskapsavtalen. Hvis de indiske styrkene ikke har forlatt landet når vår kandidat blir valgt til president, vil vi sørge for at de trekkes tilbake.»

Det største opposisjonspartiet, Sri Lanka Freedom Party, hadde i valgmanifestet sitt uttalt at Indo-Sri Lanka-avtalen ville bli opphevet og de indiske styrkene bedt om å forlate landet. Dermed vil man se at over 95 prosent av velgerne klart ga mandat til tilbaketrekking av de indiske styrkene. Flertallet godkjente UNPs forslag om inngåelse av en vennskapsavtale med India.

Jeg vil gjerne nevne en svært viktig utvikling, som du kanskje ikke har fått med deg, nemlig at flertallet av befolkningen i alle tre samfunnene i nord og øst krever umiddelbar tilbaketrekking av de indiske styrkene.

I brevet ditt har du nevnt at det har vært et bevisst forsøk fra Sri Lankas regjering på å endre befolkningsbalansen i de tamilske områdene ved å fortsette den statsstøttede koloniseringen. Jeg må ettertrykkelig tilbakevise dette. Det har ikke vært noen kolonisering overhodet i disse områdene siden undertegningen av Indo-Sri Lanka-avtalen.

Grunnlaget er nå lagt for at regjeringen kan løse eventuelle utestående spørsmål knyttet til det etniske problemet på grunnlag av konsultasjon, kompromiss og konsensus med alle berørte samfunn og grupper. Som jeg allerede har informert dere, har LTTE kunngjort at fiendtlighetene mot Sri Lankas regjering har opphørt. De har også besluttet å løse eventuelle utestående spørsmål gjennom forhandlinger og diskusjoner. Det er i denne sammenhengen at jeg har bedt dere om å gi de nødvendige instruksjonene til de indiske væpnede styrkene om å avstå fra enhver offensiv operasjon mot LTTE. LTTE har allerede uttrykt sin vilje til å sette en stopper for slike aktiviteter mot de indiske væpnede styrkene på gjensidig basis. Tilbaketrekkingen av de indiske væpnede styrkene innenfor den tidsrammen jeg har visualisert, er en viktig forutsetning for at regjeringen skal kunne fortsette med konsolideringen av en politisk løsning.

Langt fra å være til noen hjelp i den fullstendige løsningen på det etniske problemet, er tilstedeværelsen av de indiske styrkene nå en alvorlig hindring. I denne forbindelse må jeg gjøre dere oppmerksomme på en alarmerende utvikling som har funnet sted i de nordlige og østlige provinsene. Det er klager over at ungdommer, hovedsakelig i ung alder, blir tvangsinnkalt av visse politiske grupper og trent av de indiske styrkene. Jeg trenger ikke å utdype de mulige konsekvensene som vil følge dersom dette ikke sjekkes umiddelbart.

I lys av alle disse omstendighetene ber jeg derfor på nytt innstendig om at tilbaketrekningen av de indiske væpnede styrkene umiddelbart gjenopptas og at denne prosessen fremskyndes.

Jeg er glad for din positive respons på mitt forslag om en vennskapsavtale med India. Vi har allerede levert utkastet vårt til utenriksdepartementet i New Delhi. Jeg vil be om at diskusjonen starter uten forsinkelse, slik at denne traktaten kan gi konkret og raskt uttrykk for de tradisjonelle vennskapsbåndene mellom våre to land.

Brev datert 30. juni 1989 Skrevet av Rajiv Gandhi til Premadasa som svar på Premadasas brev av 29. juni 1989.

Kjære president,

Jeg har sendt din melding av 29. juni gjennom din høykommissær.

Indo-Sri Lanka-avtalen sørger for en opphør av fiendtlighetene mellom de tamilske militante gruppene og de srilankiske styrkene, og også for at de srilankiske styrkene skal forbli i brakker i Nordøst-provinsen. Begge disse ble oppnådd 30. juli 1987. Dermed har det allerede vært en effektiv opphør av fiendtlighetene mellom de srilankiske styrkene og LTTE. Jeg er glad for at LTTE nå formelt har innrømmet denne realiteten.

Vi håper at LTTEs formelle avtale om å opphøre fiendtlighetene tydelig innebærer deres forpliktelse til Sri Lankas enhet og integritet, til å avstå fra vold og respektere demokratiske prosesser. Vi stoler på at LTTE, etter å ha gitt opp volden, vil gjenoppta våpenovergivelsen gjennom den srilankiske regjeringen – en prosess som startet 5. august 1987 og ennå ikke er fullført. Med mindre LTTE har forpliktet seg til å levere fra seg våpnene sine og gi avkall på vold ikke bare mot den srilankiske regjeringen, men også mot de andre innbyggerne i den nordøstlige provinsen, ville kunngjøringen deres om opphør av fiendtlighetene være meningsløs.

Siden IPKF har et mandat når det gjelder Indias rolle som garantist for å sikre den fysiske sikkerheten til alle lokalsamfunn i den nordøstlige provinsen, vil jeg sette pris på avklaringer på punktene jeg har nevnt ovenfor. Disse avklaringene vil legge til rette for en umiddelbar avgjørelse om IPKFs opphør av offensive aksjoner for å avvæpne LTTE. Jo tidligere vi mottar svaret ditt, desto raskere vil prosessen gå med å iverksette passende tiltak.

Brev datert 4. juli 1989 Skrevet av Mr. Premadasa til Mr. Rajiv Gandhi

Kjære statsminister,

Jeg har mottatt Deres melding av 30. juni sendt gjennom Deres høykommissær, som svar på min melding der jeg ber Dem om å sørge for at de indiske væpnede styrkene i Sri Lanka ikke foretar seg noen offensive tiltak mot LTTE. Slike handlinger eller enhver intensivering av operasjoner kan skade de pågående forhandlingene og forlenge den væpnede konflikten.

Din påstand om at fiendtlighetene opphørte 30. juli 1987 stemmer ikke overens med fakta. LTTE opphørte fiendtlighetene mot de srilankiske sikkerhetsstyrkene bare i noen få dager, men gjenopptok volden 2. august 1987 og fortsatte inntil de kunngjorde en opphør av fiendtlighetene i juni 1989. I mellomtiden ble 148 tjenestemenn og politimenn drept og 80 såret: 481 sivile ble drept og 115 skadet.

LTTE kunngjorde en stopp i fiendtlighetene først i juni i år etter at dialogen med regjeringen hadde startet. Denne opphøringen gjelder ikke bare regjeringen, men også folket i nord og øst, og faktisk folket i hele Sri Lanka. Samtidig gjentok LTTE sin forpliktelse til å løse alle utestående problemer gjennom forhandlinger og diskusjoner, og indikerte at de er villige til å gå inn i den demokratiske prosessen.

Som det fremgår av meldingen din, har du forsøkt å avvæpne LTTE de siste to årene, og denne prosessen er ennå ikke fullført, og du har heller ikke klart å få dem til forhandlingsbordet. Jeg er trygg på at jeg vil være i stand til å sørge for at LTTE vil gi fra seg våpnene sine etter at de indiske væpnede styrkene er trukket tilbake.

Den politiske løsningen jeg søker å finne, vil ikke bare være innenfor rammen av vår grunnlov, men må også bevare vårt folks suverenitet, landets enhetlige karakter og territoriale integritet.

Ansvaret for å sørge for trygghet og sikkerhet for alle innbyggere i Sri Lanka er ene og alene Sri Lankas regjerings ansvar. Indo-Sri Lanka-avtalen gir ikke og kan faktisk ikke i henhold til folkeretten gi et mandat for Indias regjering eller dens væpnede styrker til å påta seg noe ansvar for denne funksjonen annet enn på uttrykkelig anmodning fra den srilankiske regjeringen. Uansett, i løpet av de siste to årene, da de indiske væpnede styrkene opererte i de nordlige og østlige provinsene, har de ikke vært i stand til å forhindre drapene på en rekke sivile og fordrivelsen av et enda større antall fra hjemmene sine i tillegg til de ovennevnte ofrene.

Enhver tolkning av avtalen som søker å gi en obligatorisk rolle for den indiske regjeringen eller dens væpnede styrker i Sri Lanka, utover uttrykkelig anmodning fra den srilankiske regjeringen, vil utgjøre en alvorlig innblanding i et vennligsinnet, suverent lands indre anliggender og et grovt brudd på folkerettens tvingende normer. Jeg er sikker på at det ikke er din intensjon.

Jeg stoler på at disse avklaringene vil gjøre det mulig for dere å sikre at de indiske væpnede styrkene ikke fortsetter noen offensive operasjoner mot LTTE.

Brev datert 11. juli 1989 Skrevet av Rajiv Gandhi til Premadasa

Kjære president,

Jeg har brevet ditt av 30. juni og 5. juli. Jeg ønsker ikke å gå inn i en debatt om ulike tolkninger av gjensidige forpliktelser som våre suverene nasjoner har påtatt seg. Disse er ganske klare. Jeg ønsker heller ikke å gå inn på gyldigheten av påstander som at LTTE gjenopptok volden 2. august 1987, mens våpenovergivelsen startet og amnestibrevet ble overlevert av den srilankiske regjeringen til LTTE tre dager senere. Vi bør la fakta tale for seg selv.

Det finnes en avtale mellom de to landene. Avtalen har som mål å bevare Sri Lankas enhet og integritet og sikre tamilenes sikkerhet og legitime interesser. Nesten tusen indiske soldater har gjort det største offeret for å oppfylle Indias forpliktelser som garantist for denne avtalen. Siden avtalen ble undertegnet, har det ikke bare blitt avholdt valg til provinsrådet, men også parlaments- og presidentvalg. Situasjonen i den nordøstlige provinsen er langt mer rolig og

fredelig enn andre steder på Sri Lanka. Til tross for alt dette har ikke desentraliseringspakken som ble lovet tamilene blitt implementert. Dette er udiskutable fakta.

Vi er begge enige om at IPKF bør trekkes tilbake. Vi er begge enige om at vi hadde startet uttaket allerede før du ba om det. En bred tidsramme for IPKF-tilbaketrekking hadde faktisk blitt diskutert. Diskusjoner om å ferdigstille detaljene ble foreslått av deres utenriksminister i Harare bare noen få dager før deres ensidige kunngjøring 1. juni. Jeg har gjentatte ganger sagt at IPKFs utmeldingsplan bør utarbeides gjennom felles konsultasjoner sammen med en samtidig plan for implementeringen av Indo-Sri Lanka-avtalen. Vi er villige til å gjenoppta diskusjonene om dette emnet når som helst og hvor det passer deg. Deres kollega, den ærede herr Thondaman, som møtte meg her, ville ha formidlet Dem vårt ønske om vennskapelige forbindelser og vår vilje til å løse enhver misforståelse gjennom gjensidig konsultasjon. Dersom diskusjoner om dette formålet imidlertid ikke er akseptable for dere, må vi ensidig avgjøre detaljene rundt IPKFs uttreden i samsvar med vårt ansvar og våre forpliktelser i henhold til Indo-Sri Lanka-avtalen.

Selv om jeg gjentar at Indias regjering er villig til å samarbeide med Deres regjering for å løse utestående problemer, må jeg understreke overfor Deres Eksellense at India tradisjonelt har vært oppmerksom på helligheten til avtalene det inngår med andre land og på forpliktelser som høytidelig er påtatt i henhold til slike avtaler. India vil under ingen omstendigheter avvike fra politikken som har til formål å påvirke våre bekymringer.

Det har vært vår praksis å opprettholde konfidensialiteten til offisiell korrespondanse, spesielt mellom stats- og regjeringssjefer, med mindre annet er avtalt. Imidlertid ble hoveddelen av meldingene dine til meg som oftest gjort tilgjengelig for media før de nådde meg. Nå ser jeg at all vår nylige korrespondanse offisielt er offentliggjort av den srilankiske regjeringen. Jeg kan dermed bli tvunget til å avvike fra tradisjonen ved å gi tillatelse til at denne kommunikasjonen blir offentliggjort etter at du har mottatt den.

Forkortelser

Forkortelse | Fullt navn |

|——-|- …| | CVF | Sivil frivilligstyrke | | ENLF | Eelam nasjonale frigjøringsfront | | EPDP | Eelam Folkedemokratiske Parti | | EPRLF | Eelam Folkets Revolusjonære Frigjøringsfront | | EROS | Eelam Revolusjonære Organisasjon | | IPKF | Indisk fredsbevarende styrke | | JVP | 'Janatha Vumukthi Perumuna' (Folkets frigjøringsfront) | | LTTE | Frigjøringstigrene av Tamil Eelam | | NAM | Ikke-allierte bevegelser | | PA | Folkealliansen | | PFLT | Folkefronten av Frigjøringstigrene | | HANDLING | Folkets frigjøringsorganisasjon for tamilske elamer | | SAARC | Sør-asiatiske foreningen for regionalt samarbeid | | SLFP | Sri Lankas frihetsparti | | TELO | Tamil Eelam Frigjøringsorganisasjon | | TNA | Tamil nasjonalhær | | TULF | Tamilenes forente frigjøringsfront | | UNP | Det forente nasjonalpartiet |

Bakside

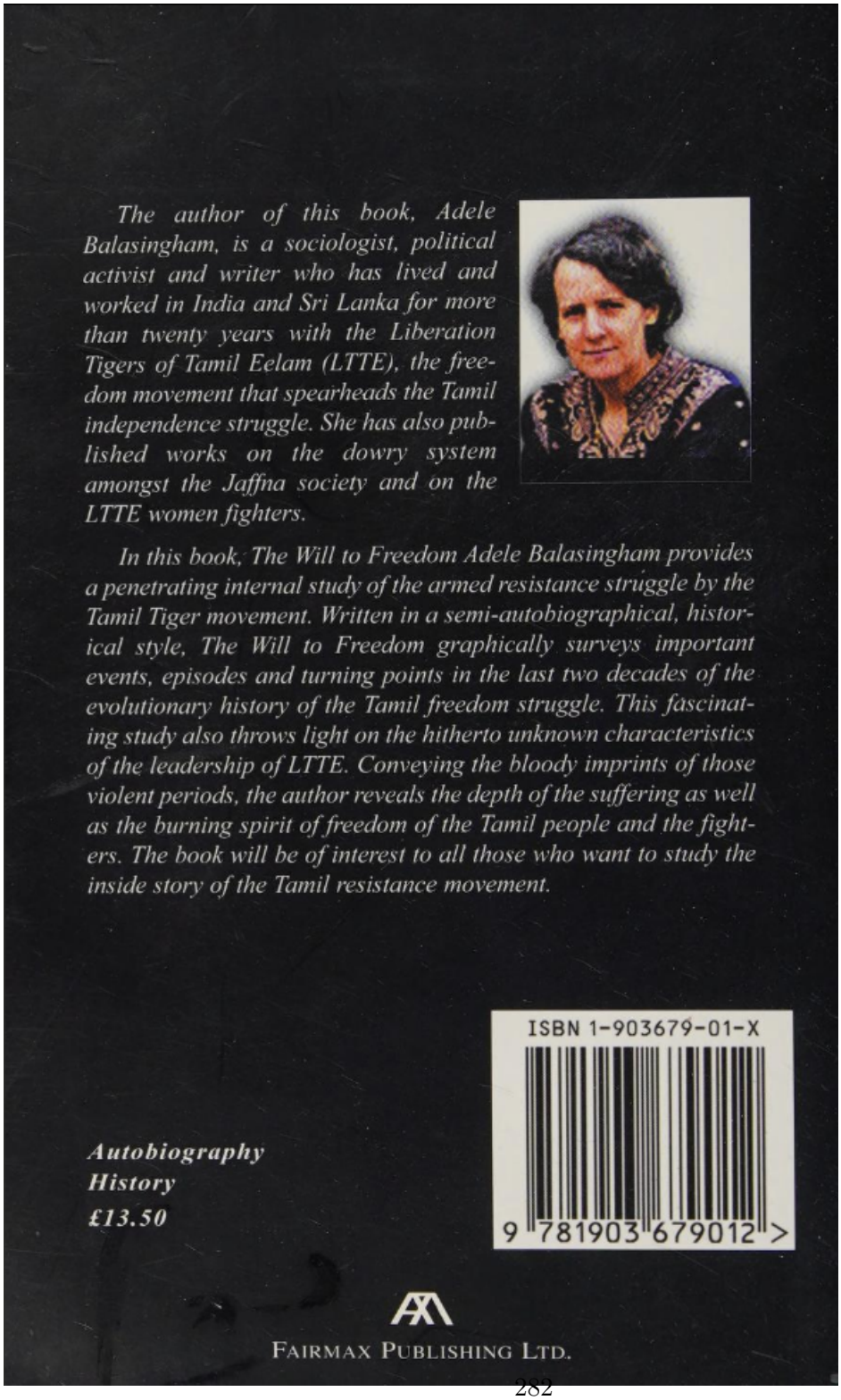

The author of this book, Adele Balasingham, is a sociologist, political activist and writer who has lived and worked in India and Sri Lanka for more than twenty years with the Liberation Tigers of Tamil Eelam (LTTE), the freedom movement that spearheads the Tamil independence struggle. She has also published works on the dowry system amongst the Jaffna society and on the LTTE women fighters.

In this book, The Will to Freedom Adele Balasingham provides a penetrating internal study of the armed resistance struggle by the Tamil Tiger movement. Written in a semi-autobiographical, historical style, The Will to Freedom graphically surveys important events, episodes and turning points in the last two decades of the evolutionary history of the Tamil freedom struggle. This fascinating study also throws light on the hitherto unknown characteristics of the leadership of LTTE. Conveying the bloody imprints of those violent periods, the author reveals the depth of the suffering as well as the burning spirit of freedom of the Tamil people and the fighters. The book will be of interest to all those who want to study the inside story of the Tamil resistance movement.

ISBN 1-903679-01-X

9 781903 679012 >

Autobiography
History
£13.50

FAIRMAX PUBLISHING LTD.

Forfatteren av denne boken, Adele Balasingham, er sosiolog, politisk aktivist og forfatter som har bodd og jobbet i India og Sri Lanka i mer enn tjue år med Liberation Tigers of Tamil Eelam (LTTE), frihetsbevegelsen som står i spissen for den tamilske uavhengighetskampen. Hun har også publisert arbeider om medgiftssystemet blant Jaffna-samfunnet og om LTTE-kvinnelige krigere.

I denne boken gir *Viljen til frihet* Adele Balasingham en inngående intern studie av den væpnede motstandskampen til Tamiltiger-bevegelsen. Skrevet i en semi-selvbiografisk, historisk stil, gir Viljen til frihet en grafisk oversikt over viktige hendelser, episoder og vendepunkter i de siste to tiårene av den evolusjonære historien til den tamilske frihetskampen. Denne fascinerende studien kaster også lys over de hittil ukjente kjennetegnene ved ledelsen i LTTE. Ved å formidle de blodige avtrykkene fra disse voldelige periodene, avslører forfatteren dybden av lidelsen så vel som den brennende frihetsånden til det tamilske folket og krigerne. Boken vil være av interesse for alle som ønsker å studere den tamilske motstandsbevegelsens indre historie.

ISBN 1-903679-01-X